SERGEANNE GOLON

Anjelik

HALK KİTABEVİ

Anjelik

İFTİHARLA SUNAR

SERGEANNE GOLON

FİATI : 15 T.L.

Anne ve Serge GOLON

ROMAN

ANJELİK

Neşreden :
HALK KİTABEVİ
Sahibi :
Oktay Koroncu

Anne ve Serge GOLON

ANJELİK

Çeviren :

AZMİ NİHAD ERMAN

HALK KİTABEVİ

Ankara Cad. Güncer Han No. 45/9

İstanbul — 1964

Bu Roman HALK KİTABEVİ'nin onbirinci kitabı olarak 1964 Mayıs ayında yayınlandı.

Kitabı Hazırlayan	:	**Oktay Koroncu**
Dilimize Çeviren	:	**Azmi Nihad Erman**
Kapak Resmi	:	**Oral Orhon**
Kapak Baskı	:	**Ekspres Ofset**
Dizgi ve Baskı	:	**Çeliker Matbaası**
Cilt	:	**Kahraman Mücelt.**

— Gilles de Retz, bu kadar çocuğu neden öldürüyordu Sütnine? diye sordu Anjelik...

— Şeytana yaranmak için kızım.. Machecoul Gulyabanisi Gilles de Retz, devrinin en kudretli efendisi olmak istiyordu. Şatosunda bir sürü büyü ve sihir takımları, yuvarlak kaplar, içi oyulmuş boynuzlar, ateş üstünde kaynıyan, kıpkırmızı sıvılarla dolu tencerelerden ortalığa yayılan korkunç buharlar.. Şeytan, bir küçük çocuğun kalbini kendisine kurban olarak sunmasını istiyordu ondan.. Cinayetler, işte böyle başladı.. Cesed ve kan kokusu aldıkları için karga sürülerinin etrafında uçuştuğu Machecoul'un kapkara kulesini, dehşetten şaşkına dönmüş anneler, parmaklarıyla gösteriyorlardı..

Anjelik'in küçük kız kardeşi Madelon, korkudan titriyen sesiyle:

— Hepsini yiyorlar mıydı? dedi..

Sütnine, cevap verdi:

— Hepsini yiyemiyorlardı ki..

Bir müddet ocakta kaynıyan çorba tenceresini tahta kaşıkla karıştırdı.. Ortaya derin bir sessizlik çökmüştü..

Baron Sancé de Monteloup'un üç kızı Hortense, Anjelik ve Madelon, kaşıkları ellerinde, bu korkulu hikâyenin sonunu, merakla bekliyorlardı..

Sütnine, intikam hisleriyle dolu bir sesle, masala devam etti:

— Gulyabani önce, korkudan tirtir titriyen ve «Anneciğim» diye bağıran küçük kızın, karşısına gelmesini bekliyordu.. Sonra çocuğu bir çengelle duvara asıyor ve göğsünü de mengenelerle sıkıştırıyordu.. Yarı kesilmiş bir tavuğun çırpınışını, bir gözönüne getirin... Çocuk da öyle çırpınıyor, debeleniyor, göğsünü sıkan demir çemberden kurtulmıya çalışıyordu.. Çocuğun feryatları, bir inilti haline gelince de Gulyabani, onu astığı çengelden indiriyordu.. Bu olayın geçtiği koca salonda çın çın öten kahkahalardan ve iniltilerden başka duyulan ses yoktu.. Gulyabani, çengelden indirdiği yarı ölü çocuğu kucağına alıyor, okşamıya başlıyor ve onunla tatlı tatlı konuşuyordu..

Bu kadarla işin bittiğini sanmayın... Gulyabani bu çocuğu, bayramlarda sizlerin giydiği elbiseler gibi süslü, kurdelâlı bir esvap giydirip tekrar karşısına alıyor ve o zaman da sipsivri ve keskin hançerini tam gırtlağına saplıyordu.. Gulyabani, bundan daha feci bir işkenceyi de gencecik kızlara tatbik ediyordu...

Hortense:

— Onlara ne yapıyordu Sütnine? diye sormaktan kendini alamadı..

Ocağın bir köşesine çekilmiş, oturan ihtiyar Guillaume, tüyler ürperten bu masala fazla dayanmadı.. Bulunduğu köşeden bağırdı:

— Yeter, artık kes şu korkulu şeyleri.. Bu efsane ve hezeyanlarla onların küçücük akıllarını büsbütün allak bullak ediyorsun.. Ben ki savaş görmüş eski bir muharibim, anlattıklarından benim bile ruhum karardı deli karı..

Sütnine Fantine Lozier, onun karşısına dikildi, hiddet dolu bir sesle:

— Ne hezeyanı, ne efsanesi, dedi.. Sen, Poitou'lu değilsin, bilmezsin bunları.. Nantes'a doğru biraz daha kuzeylere çık da gör.. Nereye gitsen Machecoul'un lânetlenmiş şatosundan herkesin bahsettiğini kulaklarınla işiteceksin.. Bu anlattıklarım, bundan iki asır önce cereyan etmiş.. Gulyabani neticede yakalanmış ve lâyık olduğu cezaya çarptırılarak öldürülmüş ama, önceden Allahın mağfiretine sığındığı için Tanrı onu, işlediği suçlardan dolayı affetmiş.. Öldüğü zaman, evlâtlarını yemiş olan bu gulyabani için bütün anneler bile ardından gözyaşları dökmüşler..

İhtiyar Guillaume, bu sözlere dayanamadı:

— Eh, dedi.. Uydurmanın bu türlüsüne de diyecek yok..

— Biz Poitou'lular böyleyiz işte.. Büyük felâketleri sineye çekmişiz, katlanmışız ama, affetmesini de bilmişiz..

Guillaume'un kendisiyle alay etmesine sinirlenen Sütnine, çocuklardan küçük Denis'i, sert bir hareketle kucağına alarak yemek masasına oturttu..

— Ben, çocukluğumda bile duydum bunları... Aradan bunca yıllar geçmişti ama kimse unutamamıştı.. Ben, okula fazla devam etmiş bir kimse değilim.. Ancak, çocukluğumda Gulyabani'nin cinayetleri ve âkıbeti hakkında yaşlı kimselerden çok şeyler dinledim.. Bu Gulyabani, ne bir peri, ne de cin'miş.. Belki bir hayalet olabilir..

— Hayır... Efsane bunların hepsi...

Anjelik:

— Hayalet nedir Sütnine? Onlarla alay edilmez mi? diye sordu..

— Alay etmemek, eğlenmemek lâzım onlarla yavrum.. Böyle yapmamak daha iyi.. Hayaletler zannettiğin gibi fena şeyler değillerdir. Onların çoğu mustarip ruhlardır.. Öyle olunca da çevrelerinde dolaştıkları insanların, onlarla alay etmeleri doğru olmaz... Onların çoğu, keder içinde oldukları için ağlarlar..

— Şatoda ara sıra görünen ihtiyar kadın hayaletinin niçin ağladığını biliyor musun Sütnine?

— Altı yıl kadar önce ona ben de rastladım.. Satonun uzun koridorlarında geziniyordu.. Zannedersem o zaman ağlamıyordu.. Çünkü dedeniz onun ruhu hoşnud olsun, rahat etsin diye kilisede dua ederdi..

Hizmetçi kadın Babette de söze karıştı:

— Kule merdiveninde ben de onun ayak seslerini duydum..

— Monteliup'nun o ihtiyar kadını kimseyi rahatsız etmez, bundan daima kaçınırdı.. Senin duyduğun ayak sesleri değildir.. Belki bir fare dolaşıyordu oralarda.. Onun tıkırdısıdır.. Onun gözleri görmezmiş. Çoğu zaman, uykuya dalmış çocukların başuçlarına yaklaşır ve eliyle, onların yüzlerini yoklarmış..

Fantine'in sesi, gittikçe ağırlaşıyordu:

— Belki de yeni ölmüş bir çocuk arıyordu...

Baba Guillaume, yine dayanamadı:

— Be kadıncağız, belki dediklerin doğrudur.. Doğrudur ama, aradan iki yüzyıl geçmiş.. Simdi durup dururken bu çocukların yüreklerine korku salmanın mânası var mı? Hiç birisinin yemek yiyecek hali kalmadı, iştahları kapandı.. Bırak onları da rahat rahat karınlarını doyursunlar..

— Koca asker.. Anlattıklarımın hepsine masal, hezeyan diyorsun ama, girdiğin savaşlarda Gulyabaninin cinayetlerinden daha fecilerini görmedin mi? Avusturya İmparatorunun emrinde Almanyada, Alsace'-da. Picardie'de harbettiğini söyler durursun.. İçeriye kapatıldıktan sonra tutuşturulan evlerde kalanların, diri diri yanıp kebap olduklarını anlatan sen değil misin? Askerlerin, haydutların kadınlara, çocuklara reva gördüklerinden utandığını bize sık sık söylemez misin?

— Bunları inkâr etmiyorum. Askerlik, savaş öyledir.. Kan gövdeyi götürür.. Harp bu, adı üstünde.. Ama şu zavallıcıkların günahları ne? Sözlerime inanmamanız, onlarda hayal ve efsane yönleri arayışınız bence hiç önemli değil. Konuşan, bunları söyliyen Fantine Lozier olunca her şey gerçek demektir..

Hortense 'la Angélique onların münakaşasından faydalanarak tabaklarındaki yemekleri bitirdiler. Erkek kardeşleri on yaşındaki Gontran, bulunduğu köşeden onların yanına geldi. Bu konuların ortaya atılmasında elbette sebepler vardı. Harp ve kargaşa yılları içindeydiler.. Fırsattan faydalanan asker kaçakları, serseriler, haydutlar; sık sık baskınlar yapıyor, yağmalara girişiyorlar, sonra da soydukları köyleri ateşe veriyorlardı. Ortalıkta bir dehşet havası hüküm sürüyordu.. Bu arada, gecelerin karanlıkları içinde göklere kızıl birer ejderha dili gibi uzayan alevler kalplere ayrı bir korkunun dehşetini salıyor; kılıçtan geçirilen anneler, çocuklar ve erkekler elleri bağlı, bir şey yapamamaktan doğan acz içinde kaderlerine boyun eğiyorlardı.

— Efendimiz baron de Sancé de Monteloup'un arabacısı olan oğlumu tanırsınız değil mi Guillaume Lützen?

— Tanımaz olur muyum.. Oldukça yakışıklı bir delikanlı..

— Babası Kardinal Richelieu'nün ordularında Protestanlara karşı çarpıştı. Koyu bir Hristiyan olan Kralımız XIII. Louis'nin askerleri, ortalığı allak bullak etmiye başladıkları sırada ben, oğlumu bağışla-

ması için Tanrıya yalvarıyordum.. O zamanlar çekmediğim kalmadı.. Bir de aç insan sürüleri ve haydutların yaptıkları.. Kocamın bacağını ocağa sokup cayır cayır yaktılar.. Bunları gördüm işte ben.. Yanık et kokusundan midem bulanarak kaç kere kustum..

İşte Anjelik'in hayatı Gulyabani masalı, hayaletler ve haydut korkusu içinde böylece başlamıştı..

Anjelik, sekiz yaşındaydı o sıralarda... Gürbüz, sıhhatli ve çiftlik hayatına alışmış bir çocuk.. Çiftlik işlerinden anlıyordu yaşına göre.. Kaç defa ineklerini, boğaya çektirmeye; keçilerini de tekeye götürmüştü.. En iyi arkadaşı çoban Nicolas'ydi.. Birbirlerinden ayrılmazlardı.. İnsanların da çocukları olması için hayvanlar gibi yaptıklarını anlatmıştı ona.. Çocuk safiyeti içinde bazı kere bunlardan Sütninesine de bahsetmişti Anjelik... Ancak, yaşlı kadının tepkisi bir olmamıştı her seferinde.. Bazı onu sükûnetle dinlemiş, bazı da haşlamış ve ayıplamıştı..

Anjelik'in çevresindeki insanlardan ihtiyar Güillaume Lützen de iyi kalpli bir adamdı.. Nereli olduğunu kesin olarak bilen yoktu. Kimi Alman diyordu, kimi de İsviçreli.. Bu olayların cereyan ettiği 1645 Fransasına, huzur içinde bir memleket gözüyle bakılamazdı.. Bir taraftan kötü bir idare, bir yönden karışıklıklar; öteden de mezhep kavgaları ve ağır vergiler, halkı canından bezdirmişti..

İhtiyar Guillaume'la Anjelik'in arasından su sızmazdı. İyi anlaşmışlardı birbirleriyle.. Bu asker ruhlu adam, çocuğu da duygularından çoğunu aşılamıştı.. Şatonun koca mutbağı, akşam olunca başka bir görünüşe bürünür; mutbağın kapısı ikide bir açılıp kapanır, ortalığa yemek kokuları dağılırdı. Uşaklar, hizmetçiler, seyisler, arabacılardan ibaret bir kalabalığın kaynaşması, o saatlerde daha da göze çarpardı. Mösyö le marquis de Plessis Bellièr'in şatosuna yakındı onlarınki.. Onların hizmetçisi Nanette, sık sık gelir giderdi.. Şatoda ayrıca köpekler, kümes ve ahır hayvanları da vardı... Anjelik, annesiyle babasını; bu kalabalık arasında pek seyrek görürdü.. Çocuklarla daha ziyade dadılar meşgul oluyorlardı. Anjelik'in annesi çok çocuk yetiştirmiş bir kadın olarak yüzünde analık saadetinin pırıltısı, bir hayal gibi ortalarda dolaşır, uykudan gözleri kapanan Anjelik'i yoklar, yanaklarını okşardı.. Sonra «Pulchérie hala, sizi yataklarınıza götürecek.. Hepinizin uykusu gelmiş.. Allah rahatlık versin..» der ve yanlarından ayrılırdı..

Aile büyüklerine karşı çocukların saygısı derindi. Helé dedelerine hürmette hiç kusur göstermezlerdi. Hizmetçiler, sık sık taze ıhlamur kaynatarak, Dede nerede bulunursa arkasından koşturur:

«— Ihlamurunuz hazır efendim.»

Demeği ihmal etmezlerdi..

Dede, bembeyaz saçları, uzun boyu ile çevresine saygı telkin ederdi. Kışlar pek şiddetli ve çetin geçerdi Şatoda.. Koca salonları ısıtmak, meseleydi.. Dede, giydiği kürkü hiç çıkarmazdı üzerinden.

Şato'nun pencereleri çoktu.. Taş merdivenler, rutubet içindeydi.. Aydınlatma işi ise şamdanlara dikilmiş irili ufaklı mumlarla idare ediliyordu.. Ormana çok yakın olan Şatonun kalın zincirlerle hareket eden bir iner-kalkar köprüsü vardı ki, geceleri uşaklar köprüyü kaldırıyor; böylece de derin hendeklerle çevrili Şatonun, uğursuzlardan korunması mümkün oluyordu.

Anjelik'in günlük meşguliyeti kırlardaydı. Otlar, çiçekler topluyor, bunları itinayla kurutuyor, sonra bir havanda döğüp toz haline getiriyor; Baba Guillaume'dan öğrendiği bazı tertipleri ve kocakarı ilâçlarını yapmıya çalışıyordu..

Anjelik'in savruk ve kayıtsız hareketlerine en fazla üzülen Pulchérie Hala'ydı. Zaman oluyordu ki, yaşlı ve geleneklere son derece bağlı olan bu kadıncağızın gözleri buğulanıyor; tam bir asalet havası içinde yetişmesi gereken Anjelik'in, fakirlik ve sefalet yüzünden başıboş ve keyfine göre yetişmesinden müteessir görünüyordu.

Haşarı mı haşarıydı Anjelik. Sabahleyin erkenden tarlalara fırlıyor, darmadağınık saçları, rüzgârlarla büsbütün karışıyordu.. Kıyafeti de sade ve göşterişsizdi.. Daracık bir eteklik ve basit bir köylü gömleği, ona yetiyordu da artıyordu bile.. Nazu naim içinde yetiştirilen bir prensesin pembe topuklu küçücük ayakları kadar güzel ayakları, yalınayak dolaşmaktan bozulmuş, tabanları ise kalın bir nasır tabakasiyle sertleşmişti.. Çalılar, çırpılar arasında dolaşması sonucu, baldırları dizlerine kadar, dikenli böğürtlenlerin çizik çizik izleriyle, mor berelerle doluydu..

Pulchérie hala, ara sıra:

— Çare yok, diyordu. Bu kızı manastır paklar..

İyi ama Baron Sancé'nin buna kudreti yetmezdi ki.. Tahsil çağına girmiş diğer kızını, o devrin okul vazifesi gören manastırlarından birine yollamaktan âciz olduğu şu sırada Anjelik'in oraya gönderilmesi, onca başarılamıyacak büyük bir dâvaydı doğrusu.. Pulchérie hala, bu lüzumu hatırlattıkça baron de Sancé omuz silker ve düşüncelere dalardı.. Adamcağızın yıllık geliri topu topu dört bin liradan ibaretti.. İki yetişkin kızını okula yollıyacak olsa yılda en azından beş bin lira para lâzımdı.

Değirmencinin oğlu Valentin de Anjelik'in çocukluk arkadaşlarındandı. Onlar da yedi kardeştiler. Valentin, M. de Sancé'lerin yanında çobanlık ediyordu... Anjelik'in gezmediği yer kalmıyordu onunla... Koca arazinin beri tarafındaki bataklıklara kadar uzadıkları günler

oluyordu.. Bazen, boş buldukları bir kayığa atlıyor, göl gezintisi yapıyorlardı.. Orman ve kır gezilerinde Valentin, ona nane, adaçayı, pelin gibi güzel kokulu otlar, reçineler toplayıp veriyordu. Sonra bunları, kaynatıp içmeleri için Nieul'deki rahiplere satıyorlardı.. İkisi de rahiplerin bu otlarla bazı şuruplar ve tertipler yaptıklarını biliyorlardı.

Valentin, kolay anlaşılmaz bir çocuktu.. On iki yaşındaydı ama gürbüz, Herkül gibi iri yarı ve gösterişliydi... Dalgın bakışlarına takılanlar, «bu çocuk abdalın biri» diyorlardı..

Sürülere bakan Nicolas, onun aksine geveze, aceleci bir çocuktu.. Anjelik'i «Gel... Fındık ve kestane toplıyalım» diye süryükleyip nerelere götürmezdi!..

Anjelik, kasılırdı ekseriya onun teklifleri karşısında...

— Beni bilmiyorsun sen, derdi. Ben Melekler Meleği'yim, anladın mı?

Beriki, bir şey anlamaz; bön bön bakar, üstelik sorardı da:

— Ha.. Öyle mi? Neden öyle?

— Neden olur mu? Bir markis ile evlendim de ondan...

Markis, bazen Valentin olurdu, bazen de Nicolas... Sıra değişirdi ekseriya.

Hangisi Anjelik'i uslu uslu takip eder, yaptıklarına ses çıkarmaz, onun da keyfi yerinde olursa ormanlarda ötüşen kuşları dinler, dinler, bir aralık:

— Ben Anjelik'im... Beni seven, bana bağlı bütün Melekleri savaşa götürüyorum..

Derdi..

1648 yılı Yaz mevsımı basında Anjelik, on birine basmıştı... Sütnine Fantine de meraklı bir şeyler bekliyordu o sıralarda..

«— Ya haydutlar, ya da askerler gelecek..»

Dilinden düşürmediği sözler bunlardı..

Hep kuzey yönü izliyor, oradan bir şeyler gelecekmiş gibi bekliyordu.. Daha ziyade Sütnine, bir vak'a sezinliyor gibiydi..

Nerden hissediyordu bunu?

Gözleri, kuzeye uzanan yollardaydı hep.. Yoldan kalkan toz bulutları arasından mı bir şeyler görüyordu? Yoksa esen rüzgârdan mı anlıyordu? Yakınında olan fakat görünmiyen bir şeyin kokusunu almış insanların hali vardı üzerinde daima...

Sade memleketin dört bucağında mı? Yakın eyaletlerde, hattâ Pariste bile olup bitenler hakkında bir hükme varmak için en küçük belirtilerden mâna cıkarırdı. Bu bilgiçliğiyle M. le Baron'a bile Fransa imparatorluğuyla ilgili önemli haberleri, pazarların ve piyasanın en can alıcı havadislerini iletmekten zevk duyardı.

Yeni bir vergi konulması mı düşünülüyordu Başşehirde? Ya da Flandr'lerde bir savaş ihtimali mi belirmişti? Kral XIII. Louis'nin sarı bukleli saçlarının her günkü şekline varıncaya kadar bu kadının bilmediği, tahmin yürütmediği konu yoktu..

Devir, karışık bir devirdi.. Devlet idaresine karışmış nüfuzlu şahsiyetlerin ön safında bulunan Kardinal Mazarin, bozuk bir düzen arzeden işlerle meşgul olmayı bir tarafa bırakmış, biblo ve İtalyan ressamlarının eserlerinden ibaret tablo koleksiyonu yapıyordu. Kraliçenin onu pek tuttuğu ve pek sevdiği, herkesin bildiği bir gerçekti ama Paris Parlamentosu, ondan memnun değildi.. Mazarin, ağır vergiler ve savaşlar yüzünden zarurete düşmüş köylülerin sadece feryatlarını dinlemekle yetiniyordu.. Zengin tabaka yine lüks ve ihtişam içinde yaşıyordu. Parlamento; bir eli İspanyol kanı taşıyan annesinin eteğinde, diğeri Kardinalın cübbesinde olan küçük Kralın yaşadığı Louvre sarayına taşınmış gibiydi..

İleri gelen şahsiyetlerin memleket dertleri üzerine eğildikleri, bunlara çare aradıkları vâki değildi. Halk, bir kuruş bile vergi ödeyemiyor, kazanç yolları tıkandığı için ticaret yapamıyordu..

Kral, kendisine ne öğretilmişse onu tekrarlayan bir papağandan farksız: bellemiş olduklarını parlamentoda tekrarlıyor, dalkavuklar da onu alkışlıyorlardı..

1648 yılı yaz mevsiminde memleketin durumu hiç de parlak sayılmazdı..

Anjelik, bu bulanık ve ağır hava içinde yeni felâketler bekliyormuşçasına kuşkulu ve endişeliydi..

Nicolas ile Anjelik'in ellerinde birer fener, ormanda mantar toplamıya çıktıkları bir gece, beklenilen felâket vukua gelmiş; haydutlar civarı basarak yağmaya girişmiş, yangınlar çıkarmış, kızların ırzlarına geçmişlerdi..

Bulundukları yere kadar kızıllığı akseden yangına ikisi de şaşırdılar. Biraz ötelerinde olağanüstü hâdiseler cereyan ediyor olmalıydı. Bağırışmalar, boğuk yankılar halinde, bulundukları yerden duyuluyordu.

Korku içinde bir köşeye sinerek ortalığın yatışmasını beklediler.. Zaman. bir türlü geçmiyordu ki..

Döndükleri zaman ise her şey olup bitmiş, haydutlar, bir kasırga gibi her şeyi yıkıp devirerek çekilmişlerdi. Ölü ve yaralılar fazlaydı.. Namuslarına tecavüz edilmiş kızların hali ise pek perişandı.. Anababalar saçlarını yoluyorlardı durmadan..

Anjelik, bu kargaşa içinde Monteloup'yu ve Şatoyu hatırladı... Nicolas'ya:

— Gidelim, dedi. Haydutlar belki şatomuzu da yakmışlardır.. Belki

de ahırları basıp hayvanlarımızı alıp götürmüşlerdir..

Uzun bir yürüyüşten sonra yorgun, bitkin bir halde Şatoya döndüler.

Sütnine, Anjelik'i karşısında görünce sevincinden ağlamaya başladı.

— Haydutların seni alıp götürdüklerini, öldürdüklerini sanmıştım. Çok şükür kazasız, belâsız gelebildiniz..

Yaşlı kadın, sarılıp sarılıp öpüyor, bağrına basıyordu Anjelik'i...

Annesi de onu ne kadar merak etmişti. Karşılaştıkları zaman zavallı kadın, hıçkırmıya başladı:

— Yavrucuğum, beni ne kadar meraklandırdın, bilemezsin. Bir daha seni göremiyeceğimi sanmıştım..

Çocuk aklıyla duyduklarını muhakeme ediyor, geçirilen felâketin dehşetini anlıyordu Anjelik...

Haydutlar, kendilerine karşı koymıya çalışanları sopadan geçirmiş, işkencelerle inletmişlerdi. Kaç kişiyi de insafsızca öldürmüşlerdi. Fırsatını bulup kaçanlar da olmuştu halkın arasında..

İhtiyar Guillaume, bağıra bağıra konuşuyor, soygunculara küfürler ediyor, ardlarından lânetler yağdırıyordu.. Kasabanın evleri ateşe verilmiş, ortalık harabeye çevrilmişti...

Baron de Sancé'nin arazisine haydutların yaptıkları baskın, Şatodaki hayatı pek değiştirmedi. Umumî kanaat, bu baskın ve soygunun Protestanlar tarafından yapıldığı merkezindeydi..

Dede Sancé, Devletin bunlara karşı gevşek davrandığını öne sürüyordu:

— Bu kadar geniş haklar tanınmamalıydı onlara.

Anjelik, merak ettiği için:

— Dedeciğim, diyordu. Onlara tanınan haklar nelerdir?

— Yavrum, sen küçüksün.. Bunları anlıyamazsın.. İnsanların bazı hakları vardır ki, bunlar kolay kolay onlardan alınamaz..

— Desenize Dedeciğim, bu işler, para meselesinden doğmıyor.. Haydutlar, bizi soydular, hepimizi çırıl çıplak bıraktılar. Demek, bunlara karşılık bizim haklarımıza el uzatmadılar. Onu bize bıraktılar..

Dışarıdan akseden gürültüye hep kulak kabarttılar.. İhtiyar Baron, bir müddet ortalığı dinledi. Sonra:

— Çocuklar, korkmayın! dedi. Galiba sırnaşık bir dilenciyi koğuyorlar dışarıda!.

Dede Sancé, eski bir kılıncı kaparak, Gontran da bir kamçı yakalıyarak dışarıya fırladılar..

Biraz sonra iş anlaşılmıştı. Gelen, vergi tahsildarıydı.. Baron de Sancé'den birikmiş vergi borçlarını istiyordu.. Borç yekûnu 879 lirayı aşıyordu..

Yaşlı Baron çok sinirlenmişti:

— Bir centilmene karşı nasıl muamele bu?. Affedilmez bir kabalık.. Oğlum yok burada.. Git, yarın gel.

Tahsildar, diretiyordu:

— Bunca yolu tepip buraya kadar geldim. Para almadan gitmem.

— Para yoksa ne vereceğiz?. Soyguna uğradığımızdan haberin yok galiba!. Elimizde avucumuzda kalanları onlar aldılar.. Zaten ortalığı sefalet kaplamış.

Vergi tahsildarı bu sözler üzerine biraz yatışmış göründü:

— Parasızlık, sefalet diyorsunuz ama herkes bu durumda. Ne yapalım, siz söyleyiniz..

Baron Armand Sancé'nin çok canı sıkılmıştı vergi tahsildarına..

Şatoya dönünce tahsildarın ziyaretini haber vermişlerdi. Şimdi ne yapacaktı? Ne yapabilirdi?

Ahırlarda işe yarıyacak bütün hayvanları da alıp götürmüşlerdi soyguncular.. Bir eşekle bir katırı satar, vergi borcunu kapatabilirdi.. Ağır düşünceler altında ezilmiş gibiydi.

Yapılacak bir şey yoktu ama, bir düşünce şimşeği çakıverdi aklında.

Oturup, Krala bir ariza yazmak ve bunu, akrabası olan Pléssis Marquis's vasıtasiyle Krala ulaştırmak..

İtinayla yontup ucunu sivrilttiği bir kaz tüyünü, ele aldı ve tam üç saatlik bir uğraşmadan sonra Krala sunacağı arizayı bitirebildi.

Düştüğü sefaletten başlıyarak her şeyi, içinde bulunduğu müşkül şartları, omuzlarındaki ağır aile yükünü anlatmış ve eski bir muharip oğlu asil bir insanın Gayya kuyusuna düşmüş insandan farkı kalmadığını, acındırıcı bir dille izah etmişti.. «Tam dokuz evlâdım var» diyordu arizasında, «Bunların hepsi hamdolsun hayatta bulunuyorlar.. Çocuklarımın sayısı belki de on ikiyi bulacak. Çünkü gerek ben, gerekse zevcem, evlâd yetiştirmek çağından uzaklaşmış değiliz.. Ayrıca malûl bir babam var.. Bu baba ki, Kralımız emrinde savaş meydanlarında şerefle çarpışmıştır. Yılda 1700 liradan ibaret bir malûliyet maaşı alıyor. Fakat yetmiyor.. Ayrıca yaşlı iki kız kardeşime bakmak zorundayım. Bunlar, drahomaları olmadığı için evlenemediler. Emrimde dört hizmetkâr, ayrıca eski muhariplerden yaşlı bir kâhya bulunuyor. Bunların beslenmeleri de bana ait. Büyük oğullarımdan ikisi koleje devam ediyorlar. Bunların yılda 500 liralık tahsil masraflarını güçlükle karşılıyabiliyorum. Kızlarımdan birisini Manastıra, tahsil için göndermek arzusundayım. Ancak, 300 lira para istiyorlar. Bu sebeplerden ötürü veremediğim vergilerin borcu birikmiş ve 875 lira 19 kuruşu bulmuştur. Yıllık gelirim ise az. On dokuz kişiyi beslemek mecburiyetindeyim. Halime merhamet ediniz. Ayrıca, gün görmüş, asil bir insanın, şerefini

koruma zaruretinde olduğunu da nazar-ı şahanelerinden uzak tutmamanızı arz ve istirham ederim. Uğradığım son soygun felâketi, yaralarıma tuz biber ekti. Himayei şahanelerinize iltica eylediğimi, lûtuflarınızı beklediğimi, hiç olmazsa bin liralık bir yardımın ben kulunuzdan esirgenmemesini, Hukuk tahsil eden büyük oğlumun Hindistan veya Amerikada bir vazifeye tâyini suretiyle âciz şahsımı lûtfunuzla minnettar bırakacağınızı, derin ve sarsılmaz saygılarımla arz eylerim».

Zavallı Baron büyük ümitler içinde Kral tarafından kendisine yapılacak bir yardımı beklerken masraf listesini büsbütün kabartacak bir hâdise oldu.

Bir akşamüstü, avluda köpekler havlamıya başlamıştı... Anjelik'i de Pulchérie Hala bir odaya kapatmış, önüne nakış işleri koymuştu.. Anjelik, gürültü üzerine pencereye koşup avluya baktı... Üstleri başları toz içinde iki yabancı, katırlarından iniyorlardı..

Şatoda, birden sevinçli sesler, bağırışmalar duyuldu..

Gelenler, tahsildeki kardeşleriydi Anjelik'in. Josselin ve Raymond.. Biri onbeş, diğeri onaltısında iki delikanlı..

Baron Armand de Sancé, onların vakitsiz kolejden dönüşlerine şaşmıştı.. Tatile daha zaman vardı. Kış ortasında çıkıp gelişlerinin bir sebebi olmalıydı..

Raymond, baklayı ağzından çıkardı sonunda.

— Okul parasını veremediğimiz için kapı dışarı ettiler. Rahipler bizi,...

Büyük babaları ne kadar sinirlenmişti dönüşlerine?

— Ahmaklık bu sizinkisi, diyordu.. Tahsillerinizi tamamlamalıydınız.

— Dedeciğim, kızıyorsunuz ama biz, iki yıldan beri koleje beş para vermiş değiliz. Böyle olunca da «Çocuklarının tahsilleri için para verecek aileler çok, hepsi sırada bekliyorlar» dediler bize..

Baron Armand de Sancé'nin omuzlarındaki yük gittikçe ağırlaşıyordu. Zaruret ve yokluk, bu asîl adamı kılık ve kıyafetine eski itinasını göstermesinden alıkoyuyordu. Yuvasına bağlı bir aile babasıydı, çocuklarının üstüne titrer, karısını çok severdi.. Ancak fakirlik, belini büken ezici bir kuvvetti.

Kolej tahsillerini tamamlamadan dönen iki oğlu, Sato'ya geldikten sonra çevrelerini beğenmez olmuşlardı. Garip fikirleri vardı ikisinin de.. Zenginlik ve asaletin mânasızlığını ikide bir ortaya koyuyorlardı. Memleket idaresini de tenkid ettikleri oluyordu. Anjelik, onların tutumundan cür'et bulmus gibi daha başıboş ve keyfine göre yaşama yolunu tutmuş; hırçınlıkları, isyanları artmıştı..

O günlerde bir ziyaretçinin gelişi, Monteloup Şatosundaki gidişi biraz değiştirdi.

Yılın ancak bir kaç ayı içinde canlanan, civarlarındaki Marquis du Plessis'in muhteşem Şatosunun umumi kâhyası Molines gelmişti onlara..

Kış aylarında derin bir uykuya dalmış görünen koca, Şato'nun, uçsuz bucaksız bahçelerinin birinde, kırmızı tuğladan yapılmış ayrı bir binada oturan umumi kâhya'nın bu beklenilmedik ziyaretinde mutlaka bir sebep olmalıydı.. Kimse, esaslı bir bilgiye sahip değildi ama, bu ziyarete önem veriyor ve çeşitli kanaatler beliriyordu..

Marquis du Pléssis, Baron Armand de Sancé'nin yakın akrabasıydı.. Eşi ve oğlu ile onlar, sanki ayrı bir kutuptular.. Asalet yönünden Sancé'lerle farksız oldukları halde, onların yaşayışı bambaşkaydı.. Marquis da Pléssis ailesi için «Kralla aynı çatı altında yaşıyorlar» denilebilirdi. Ömürleri Paris'te, Louvre'da geçiyordu.. Sade, yaz mevsimlerinde, o da ancak ya bir, ya iki ay için kendi şatolarına geliyor, o zaman koca şato, uykusundan uyanarak canlanıyordu.. Dâvetler, eğlenceler, ziyafetler sona erince Pléssis ailesi Paris'e dönüyor, şato yine eski sessiz görünüşüne bürünüyordu..

Anjelik'lere gelen, bu şato'nun umumi kâhyası M. Molines'di... Baron Armand de Sancé'ye karsı çok saygılı davranan Molines, başbaşa yaptıkları, uzun süren görüşmelerinde bir teklifini açıklıyordu..

Beklenilmedik misafirin ağırlanması için şato halkı, mutbakta yemek hazırlarken, zihinlerde belirmiş soru: Molines'in gerçek ziyaret sebebinin ne olduğuydu..

«— Yetiştirmekte olduğunuz katırlarla ilgileniyorum..» demişti söz arasında umumi kâhya..

Sonra, bu işi titizlikle başarıya ulaştırmasından dolayı Baron Armond de Sancé'yi tebrik etmiş ve bu işten gereği kadar niçin faydalanmadığını sormuş; alıcı bir memleket olan İspanya'ya bu katırların ihraç edilerek servet sağlanacağını. söz arasında belirtmişti..

Ancak Fransa, İspanya ile savaş halindeydi.. Böyle ticarî bir işin, Fransa aleyhinde olacağını öne süren Armand de Sancé:

«— Memlekete ihanetten farksız bir işe nasıl girişirim? Hem bu kanunlara da aykırıdır.» diyordu..

«— Fakat mösyö le Baron, harb sona erer.. Bunu neden hatırlamak istemiyor sunuz?»

Baron de Sancé, öyle de olsa çürük bir işe aklı yatmıyacağını söylüyordu..

Umumi kâhya, teklifini biraz daha yumusaktmıstı:

«— O halde daha fazla yetiştireceğiniz bu cins hayvanlardan buradaki senyörler neden faydalan masınlar? Siz, iyi bir yetistirici olarak bunları satabilirsiniz.. Hara'nızı genişletmek için de ilk adımda sanır-

sam yirmi bin lira size yeter.. Hattâ bu konuda size yardımım olabilir.. Aramızda bir mukavele yaparız... Haddim olmıyarak size lüzumlu sermayeyi verebilirim. Sizdeki teşebbüs fikrine, kudretine hayranım mösyö le Baron.. Aileniz kalabalık.. Onları saadet ve refah içinde yaşatmak en tabiî hakkınız.. Elinizde bu kadar güzel ve müsait fırsatlar da var..»

Umumi kâhya'nın bakışları, bir an için kımıldıyan kapı perdesine takılmıştı... Anjelik, orada duruyordu...

Aralarındaki görüşmenin duyulmuş olmasından pirelenen umumî kâhya, en sevimli tavrını takınarak:

«— Bütün köylüler, kızınız için «Peri» diyorlar... Allah bağışlasın.. Çok güzel bir yavru,.»

Armand de Sancé'nin de kaşları çatıldı:

«— Duydun mu konuştuklarımı?» diye sordu..

«— Evet babacığım.. M. Molines, katır satışı işi gerçekleşirse kardeşim Josselin'in ordu hizmetine, âblam Hortense'ın da tahsil için manastıra gidebileceklerini söyledi..»

«— İyi hülâsa ettin konuştuklarımızı.. Ama, söz ver bakayım bana.. Duyduklarından kimseye bahsetmiyeceksin, bahsetmiyeceğine!.»

«— Söz veriyorum.. Lâkin sükût hakkıma karşılık ne vereceksiniz bana?» umumi kâhya, gülmekten kendini alamadı:

«— Matmazel Anjelik, önce sırrı iyi saklamanız şart... Eğer, pederinizle anlaşmıya varıp projelerimiz gerçekleşirse o zaman.. Size mükâfat olarak biz de bir koca vereceğiz...»

Anjelik de güldü...

«— İyi öyleyse.. Kimseye bir sey söylemiyeceğime söz veriyorum..»

O günden sonra Anjelik, başka bir âlemde yaşamıya başlamıştı âdeta.. Gözlerinin önünde, refah, saadet, lüks dolu sahneler vardı.. Hele Marquis du Pléssis'nin esrarlı satosu gibi muhteşem bir yerde, zengin çevrenin bir ferdi olarak mutlu ve rahat yasamak, itibar görmek, sıkıntısız, para kavgasından uzak, tantanalı bir hayat sürmek..

Anjelik'nin çocuk hayalini kaplıyan düşünceler bunlardı...

O yılın Mayısında bir de köy düğünü yapılıyordu Monteloup'da..

Ne garip âdetleri vardı, şu köylülerin!.. Anjelik, ailece katıldıkları bu düğünde eğlendi, biraz da içti.. Valentin de oldukça sarhoştu.. Bir samanlıkta yarı sızmış halde bulduğu Anjelik'in yanına sokulmuş, oksamıya baslamıstı onu.. Gözleri aralandığı bir sırada Valentin'e:

— Yeni elbiselerinin burusmasından çekinmiyor musun? dedi..

Delikanlı, derin bir kaç nefes aldı:

— Anjelik, ne güzel kokuyorsun öyle!. Tıpkı Anjelik çiçeği (*) gibi..

(*) **Melekotu çiçeği.**

Valentin, sarhoşlukla okşayışlarını daha ileriye götürüp de elleri, Anjelik'in bacaklarından yukarıya çıktığı sırada delikanlının yüzünde bir şamar patlamıştı!.

Düğünden sonra genç kızın eve dönmiyerek samanlıkta gizlenmesinin sebebi vardı: Paça Günü'nü merak etmişti.. Bunu, kaç kişiye sormuş, Paça Günü'nün gerçek mânasını bir türlü öğrenememişti.. İşi, yine ona Valentin, bir çırpıda anlattı:

— Zifaf gecesinin sabahı, gelin ve güveyi, kaybettikleri kuvveti tazelemek için paça suyu içerler.. Onlara bunu içirmek âdettir.

Anjelik, yine bir şey anlıyamamış ve sormuştu:

Zifaf gecesi bu kadar yorucu geçiyor demek?

— Herkes öyle diyor..

Şato'ya, düğünün ertesi sabahı dönüşüne sinirlenen babası:

«— Artık bir çaresini bulup bu kızı bir manastıra yollamalı!..»

Diye söyleniyordu.

Anjelik'in unutamıyacağı iki önemli olay da geçmişti arada...

Bunlardan birisi Marquis du Pléssis'in karısı ve oğluyla, amcası Baron de Sancé'yi ziyareti, diğeri de dedesinin ölümüne sebep olduğunda bütün şato halkının ittifak ettikleri «Siyahlı Adam» ın onlarda bir kaç günlük misafirliğiydi..

Yağmurlu bir kış günü Anjelik, pencereden dışarısını seyrederken kalabalık bir kafilenin, şatoları önünde arabalardan indiklerini görmüştü.

Gelenlerin yabancı olmadıkları biraz sonra anlaşıldı..

Marquis, Anjelik'i görür görmez:

Marquis, Angélique'i görür görmez:

— Annenin evlendiği gün gözümün önüne geldi şimdi. Kucakla bakayım ihtiyar amcanı!.

Diye bağırmış ve Anjelik'i kollarından kavrayıp kaldırarak bağrına basmıştı..

Marquis ve ailesi, çok zengin bir kıyafetteydiler. Oğlu Philippe, henüz on beşinde bir çocuktu. Fakat kibirli ve azametli bir çocuk.. Her şeyi küçümsiyen bakışlarıyla çevresini süzüyordu..

Baron Sancé, zengin ve nüfuzlu kardeşinin ziyaretinden çok sevindi..

Marquis:

— Şatomuza gidiyorduk. Yağmur birden bastırdı.. Bir hayli yolumuz olduğunu düşünerek size indik.. Bizi, elbette misafir edersiniz, diyordu

Bu nüfuzlu ve zengin akrabayı ağırlamak için şatodakiler, âdeta birbirlerine girmişlerdi..

Azâmetli tavırlarından dolayı küçük yeğenini; Anjelik'in hiç gözü tutmamıştı... Hattâ yadırgamıştı onu...

Oğlunun somurtganlığı ve soğuk davranışları Marquis du Pléssis:

— Kusuruna bakmayın.. O, dağların, kırların havasından bol bol teneffüs edemedi.. Şimdiden yetişsin diye onu M. MAZARİN'in emrine verdim.. Korkum şu ki, İtalyan âdetlerini benimsiyecek. Baksanıza ona: Ne kadar da çıtkırıldım. Hem bir erkek çocuktan ziyade kız çocuğu andırmıyor mu? dedi..

O gece' Anjelik'in dinlemekten sıkıldığı konuların görüşülmesiyle geçti.. Hep politikadan, idare işlerinden, mevki ve iktidar mücadelelerinden, saray entrikalarından bahisler açılıyordu.

Anjelik, esrarlı şatonun sahipleriyle ilk defa görüştüğü için çekingen ve kuşkuluydu. Fakat, akrabası olan Marquis'yi yakından tanıdığına da seviniyordu. Bu vesileyle çok merak ettiği Pléssis'lerin şatosunu gezmek fırsatını bulacağından memnundu bir taraftan da..

Kibirli küçük Marquis ile Anjelik, birbirlerine ısınamadılar... Hattâ Philippe'in ağır bir hakareti, aralarında bir döğüş başlangıcına da sebep oldu. Philippe'in:

«— Siz, pis insanlar sayılırsınız... Cildiniz kirli...» sözü, Anjelik'i çileden çıkarmıştı.. Hele Philippe'in sert bir hareketle onu itişi, bardağı taşıran son katre olmuştu... Bu davranış ve küçümseyiş Anjelik'in o kadar gücüne gitmişti ki.. İçinden:

«— Nefret etmekte haklıymışım, dedi... Ama bir gün bu kabalığının intikamını alacağım ondan!..»

Gözleri yaşlı, ihtiyar Guillaume'a olayı anlattığı zaman eski muharip, ona:

— Philippe, sandığın kadar kötü değil, demişti.. Daha çocuk sayılır... Kusuru da bundan ileri geliyor...

— Sen de o mavi gözlü çiyanı müdafaa ediyorsun değil mi? Tabiî edeceksin... Çünkü o, zengin!.

Bağıra bağıra bunları söyliyen Anjelik, kapıldığı heyecan tesiriyle kendinden geçti, bayıldı..

Halbuki onun baygınlık geçirmesi normal sayılırdı.. Artık o, çocukluk çağından çıkıyor ve genç kızlık devresine girmiş oluyordu.. Madam de Sancé, ona bu olayın bulûğa erişe delâlet ettiğini ve Anjelik'in o ana kadar karşılaşmamış olduğu belirtilerin, bundan sonra her ay muntazaman görüneceğini söylediği zaman ne kadar üzülmüştü.. Çocukluk devresine vedâ ediş ne zordu!. Ciddî tavırlar takınmak, daha ağırbaslı davranmak onun işine gelir miydi hiç? Üzüntüsü bu yüzdendi.. Çocukluk günleri şimdi ona, tıpkı elde edilmesine bir daha imkân olmıyan geride kalmış tatlı hâtıralar gibi geliyordu!.

Marquis du Pléssis, bir kaç günlük misafirlikten sonra kardeşinin

maddî durumunu düzeltmekten uzak, sudan bir sürü tavsiyelerle vedâ etmiş. şatosuna gitmişti..

Dedenin ölümüyle sonuçlanan olay da garipti...

Devrin misafirseverlik geleneklerinden faydalanan bir yabancı, «SİYAHLI ADAM» bir gece çıkagelmişti. şatolarına..

Aile, bu misafire yakınlık gösterdi. Onbeş yıl Amerikada kalmış olan yabancı, Protestandı.. Çocuklar, ondan pek hoşlanmışlardı.. Gezilerine dair anlattığı şeyleri küçükler, ilgiyle dinlemişler; içlerinde Amerika'ya gitmek arzusu bile belirmişti.

Mezhep konusundaki görüşlerine çok sinirlenmiş olan dedeleri, bu yabancının gidişinden iki gün sonra ölmüştü.. Şatodakiler, yaşlı adamın bu münakaşalardan mütessir olarak öldüğünü iddia ediyorlardı..

Dede'nin ölümü, Josselin'in aileden ayrılıp gitmesi ve yüzüne karşı sık sık savrulan «Sen de defol, git!» sözleri, Anjelik'in şu en buhranlı ve ruhen sıkıntılı bulunduğu devrede o kadar gücüne gitmişti ki, Amerikaya dair dinledikleriyle kulakları dolmuş olan genç kız, kendi yaşındaki çocuklarla o yılın yaz mevsimi başlangıcında Amerikaya gitmek üzere evlerini terkettiler.

Gerçeği ifade gerekirse bu sefer, ancak Nieul ormanı sınırından öteye uzayamamıştı..

Bozuk yollarda akşama kadar süren bir yürüyüşten sonra almış oldukları yol, hiçti..

Hepsi sekiz çocuktu... Anjelik de onların başı!.

Üzerlerine yorgunluk çöktüğü sıralarda Anjelik, giriştikleri bu işin, budalalıktan başka bir şey olmadığını anlamış görünüyordu.. Kendi kendine:

«— Ormanda geceliyeceğiz» diyordu.. «Ya kurtlar çıkar da hepimizi yerse?»

Birbirlerine gayret vererek bir müddet daha yürümiye çalıştılar. Anjelik, onlara kalb kuvveti aşılıyordu:

— Gece bastırıncıya kadar bir kasabaya varamazsak ormanda yatarız. Korkmayın!. Meşe ağaçlarına tırmanırız. Kurtlar bizi göremez o vakit...

Böyle konuştuğu halde o da korkuyordu.. Biraz sonra bir kilise çanının uzaklardan yankısını duydular... Anjelik:

— Yaklaştık kasabaya, dedi. Çan sesi duyuluyor.. Durun, dinleyin!..

Son kuvvetlerini toplıyarak koşmıya başladılar..

— İşte Nieul manastırı göründü..

Gün batıyordu. Kırmızı damlarıyla binalar, biraz daha belirdi.. Çan

sesleri yakından duyulmıya başladı ve kuyudan su çeken bir rahibin silûeti, kalblerinden korku ve endişeyi siliverdi..

Kilise kapısı önündeki revak altına kadar yürüdüler... Sonra, açılan kapıdan içeriye girdiler.· Bir banko üzerinde yaşlı bir rahip uyukluyordu. Onun haline gülüştüler..

Çocukların sesini duyan başka bir rahip, kapıda göründü.· Tam bir Patuva'lı şivesiyle:

— Hey yaramazlar! Ne arıyorsunuz buralarda?

Diye seslendi onlara..

Nicolas, arkadaşlarına yavaşça:

— Galiba Frer Anselme, çocuklar.·

Dedi..

Anjelik, Amerikaya gitmek üzere yola çıktıklarını ondan saklıyarak cevap verdi:

— Biz, Monteloup'dan yola çıkmıştık.. Ormanda kocayemişi toplıyacaktık· Yolumuzu kaybettik..

— Gördünüz mü oburluğun sonunu!. İşte böyle yolunuzu şaşırırsınız. Sizi gidi sizi!. Analarınız, babalarınız kim bilir şimdi ne kadar gözyaşı döküyorlar?. Bu gece burada misafir kalacaksınız·. Yarın sizleri yerlerinize götürürüm... Gidip hepinize yemek hazırlıyayım... Ama uslu durunuz ha!..

Anjelik, emniyette olduklarına kanaat getirdikten sonra, dolaşmak üzere arkadaşlarından ayrıldı·.

Kilise adamlarının çevresi ne kadar garibine gitmişti.. Tatlı bir müzik sesi geliyordu uzaktan...

Anjelik, sesin geldiği yöne ileriledi, merdiveni çıktı... O sırada bir etek hışırtısıyla irkildi.. Bulunduğu yere, loş olduğu için tam geçemiyordu..

Karanlıklar içinde ,siyah'lar giymiş, çok güzel bir kadının gölgesini farketti·.

Anjelik, bir sütün ardına gizlenmişti... Gölge, onun farkında olmadı.

Bu güzel kadının dolgun göğsü, Anjelik'in dikkatini çekmişti...

«Büyüdüğüm zamn benim de memelerimin bu kadar güzel olmasını ne kadar isterim!·»

Bu düşünceler içindeyken, bir papaz, cübbesinin eteklerini uçura uçura, önünden giden güzel ve genç kadına yetişti:

— Geldiğinizi haber verdiler Madam.. O sırada manastırın kitaplığında eski felsefe kitaplarını karıştırmakla meşguldüm..

— Muhterem Peder, özür dilerim, sizi rahatsız ettim.· Buranın uhrevî bir havası var.. Halbuki Sarayın havası, teneffüs edilemiyecek kadar ağırlaştı... Orada her şey yapmacık, her şey sahte, her şey hazin ve za-

vallı.. Ancak Paris'te oyalanabiliyorum.. Hem biliyor musunuz? M. de MAZARİN, artık beni sevmiyor. Hattâ size o kadarını diyebilirim ki, bu Kardinal...

Anjelik, bundan ötesini duyamadı, ikisi de uzaklaştılar...

Nedense, biraz düşünmek, gördüklerini bir mânaya bağlamak lüzumunu hissetmişti içinde.. Oradan ayrıldı.. Genç ve güzel kadın, yalnız gelmemişti Manastıra.. Süslü arabalar, avluda onu bekliyordu.. Bir kıraliçe edasiyle inmişti karuçesinden.. Uşakları, çevresinde pervane gibi dönüp durmuşlardı...

Maceraların başlangıcında başarısızlığa uğrıyan çocukları, diğer papazlar görünce şaşırmışlardı.. Anselme, arkadaşlarına durumu bir çırpıda anlattı.. Uyku vakti gelince de, çocuklara, bir koridora açılan kapıyı işaret ederek:

— Koridorun sonunda bir samanlık var, dedi.. Oraya gidip yatınız. Sizlerle uğraşmıya vaktim yok bu gece.. Daha gidip yemek pişireceğim..

Arkadaslarının derin bir uykuya daldıklarına kanaat getirdikten sonra Anjelik, kuru ot kokan saman kümesinden ibaret yatağından kalktı.. Gözleri hüzünle doluydu.. Neredeyse ağlıyacaktı.. Yanında uzanmıs yatan Nicolas'ya hafifçe seslendi:

— Nicolas, Amerikaya gidemiyeceğimizi iyice anladım.. İlk adımda yolumuzu kaybettik.. Hiç olmazsa bize yol gösterecek bir âlet lâzım.. Ondan bile yoksunuz..

Beriki, uzun esnemeler arasında:

— Aldırma, dedi. Fena mı oldu sanki? Eğlendik işte!.

Anjelik, onun kayıtsızlığına kızmıştı:

— Sen zaten maymun iştahlısın, dedi.. Öyle büyük işlere ne girişebilir, ne de bunları başarabilirsin.. Süklüm püklüm Monteloup'ya dönüsümüzü düsünsene bir kere!. Hadi senin baban öldü de korkun yok.. Ya ötekiler? Kim bilir ne kadar dayak yiyecekler...

— Onların derisi kalındır, dayak pek tesir etmez..

Nicolas, üç, dört saniye sonra horlamıya başlamıştı bile..

Uykusu kaçmıstı Anjelik'in... Neden sonra biraz dalar gibi oldu ama bu da uzun sürmedi.. Saman yığını içinde dayanılmaz bir sıcaklık vardı.. Halbuki diğer çocuklar horul horul uyuyorlardı..

«— Biraz hava alayım dışarıda.»

Dedi kendi kendine..

El yordamıyla mutabağa açılan kapıyı buldu ve kapıyı açar açmaz da gürültülü gülüşmeler, kulaklarına çarptı..

«— Anselme'in arkadasları fazlaymış!» diyordu içinden..

Esiğe kadar ilerledi.. On, on iki kadar papaz, masa başına geçmiş,

oturmuşlardı.. Galiba bir şeyler de içiyorlardı. Ortadaki şişlerden anlaşılan budyu.. Köylü kılığında üç genç kadın da vardı aralarında.

Frer Thomas, birisini kucağına oturtmak arzusu içinde, kendine doğru çekip duruyor; o da mahçup ve sıkılgan tavırlarla bu teklifsizliğe karşı koymıya çalışıyordu.. Kadınların ikisi, görünüşe göre çok sarhoştular. Üçüncüsünün henüz aklı başındaydı.. Frer Thomas'ın mütecaviz el hareketlerini men'e çalışıyordu.. İri yarı papaz:

— Hadi, diyordu.. Nazlanma! Bu saatte Hanım'ın, bizim başrahiple kim bilir ne kozlar kırıyor!. Onların felsefe bahsi üzerinde tartıştıklarını mı sanıyorsun budala?. Vazgeç direnmeden!. Tatsızlığın sırası değil şimdi.

Hizmetçi kadın, gönül işlerinin ne acemisi ne de yabancısıydı. Fakat papazın çirkin suratından hoşlanmadığı için çekingen davranıyordu..

Kadınlarla itişip kakışma, onlara sarılma teşebbüsleri arasında masa üzerindeki şişelerden bir kaçı devrildi.. İçlerinden birisi o sırada:

— Bakın. Bakın! diye bağırarak kapı tarafını gösterdi..

— Orada bir Melek var!

Hepsi, Anjelik'in bulunduğu yöne baktılar... O, böyle neşeli meclislerden, bayramların gürültülü havasından hoşlandığı için uzaktan bu âlemi seyre dalmıştı... Fakat Anselme, hemen göründü ve Anjelik'i ısrarla masa başına dâvet eden papaz'a durumu anlattı.

Frer Thomas, onun güzelliği karşısında büsbütün coşmuştu:

— Ona, adını taşıyan çiçekten, Melekotu'ndan yapılmış bir içki sunayım..

Ve Anjelik, uzatılan küçük kadehi, başını da geriye atarak bir yudumda içmişti..

Papazların hepsi, bu hareketinden ve içkiyi rahat içişinden dolayı onu alkışladılar. Frer Thomas:

— Bir ayyaş edasiyle yuvarladı kadehi, diyordu.. Bravo..

Anjelik'i, kavrayıp kucağına da oturtmuştu bir aralık... İçki kokan nefesini Anjelik, yüzünde hissediyordu... Kapı tarafından akseden sert bir ses, koca papazın keyfini kaçırmıştı o sırada:

— Çocuğu rahat bırakın!.

Rahiplerden Frer Jean'ın, işleri bir anda altüst eden müdahelesine, Thomas, çıkışmak istedi:

— Sen eğlenmiyorsan bari bizi rahat bırak da keyfimizi bozma!.

Diyecek oldu.

Jean, aynı sert ifade içinde:

— Bu çocuk, Baron de Sancé'nın kızıdır, dedi.. Yerine döndükten sonra burada gördüklerini anlatırsa, halimizin ne olacağını düşünün!.

Fazla bir şey söylemeden de Anjelik'i elinden tutarak, sefih

papazların meclisinden çıkardı, kendi hücresine götürdü. Orada, yatağı göstererek:

— Yat ve uyu, dedi..

Frer Jean, manastırda gördüklerinden kimseye bahsetmiyeceğine dair Anjelik'den söz almadan, yanından ayrılmadı...

«— Bu olup bitenleri anlamak, benim için çok güç» diye düşünüyordu.. Uyku da iyiden bastırmıya başlamıştı.. Daldı.

Uyandığı zaman, bir yalnızlık, bir sessizlikle karşılaştı..

Tembel adımlarla dışarıya çıktı.. Bir güvercin sürüsü, heykellere konup kalkıyordu.. Dün gece gördüklerini yine hatırladı.. Acaba bir rüya mı görmüştü?.

Rahip Anselme ağırdan alıyordu işleri.. Katırı yük arabasına ancak öğle yemeğinden sonra koşabildi. Bir taraftan çocuklara takılmaktan da geri kalmıyordu:

— Hiç merak etmeyiniz.. Kötek hakkınızı unutmuş değilim ha çapkınlar!. Köye, gece yarısından evvel varamayız. O zaman da köylüleri, uykuda buluruz..

Anjelik, durgun ve düşünceliydi.. Kendisini bir kaç saat içinde çökmüş, yaşlanmış hissediyordu.. İçinden «Bir daha böyle aptallıklar mı yaparım? Tövbeler tövbesi» diyordu..

Çocuklar yük arabasının arkasına doluşurlarken, arabacı yerine atlamış olan Anselme de, Anjelik'i bindirerek yanına oturttu.

Papaz, ikide bir, dizginleri silkeliyor, hayvanı hayhıyordu..

— Haydi benim güzelim, haydi benim şekerim..

Katır, bu iltifatlara (!) rağmen gayrete gelmiyor, gidişini değiştirmiyordu.. Daha Romen yolu üzerindeydiler.. Halbuki ortalık kararmaya başlamıştı..

Papaz: .

— Kestirme yola sapmalı, dedi İşin kötüsü, bu yola saparsak Vonu ve Şaye'den geçmek icab edecek. Oraları Protestan köyleridir, beni hiç sevmezler. Bizim kara cübbenin oralarda pek itibarı yoktur.. Oraya varıncaya kadar inşallah ortalık kararmış olur da bizi görmezler.

Anselme, hayvanı dik bir patikaya sevk için arabadan indi... Uzun uzun oturmaktan bacakları uyuşan Anjelik de aşağıya atladı. Birlikte yürümeğe başladılar

Monteloup'ya birkaç kilometre mesafede bulunduğu halde buralara hiç gelmemiş olan Anjelik'i, etrafı hayretle seyrediyordu. Patikanın geçtiği yamaç, metrûk bir arazi parçasını ne kadar andırıyordu.

Etrafı dikkatle gözden geçirirken gerçekten de bir kaç harabe görünmüştü..

Yalınayak yürüdüğü için yollardaki siyah döküntüler ona çok zahmet veriyordu. Bunlar taş parçalarına da benzemiyordu.

Anjelik, ayaklarına sık sık çarpan ve acıtan bu döküntüleri merak etti. Eğildi, birkaç tanesini aldı.

— Ne tuhaf şeyler.. Eritilen bir madenden dökülen, donmuş köpüklü süruftan farksız külçeler..

Papaz izahat verdi:

— Burası, Roman'lerin çok eski bir kurşun madeni.. Elyazması eski kitaplarda buraların «Arjantom» diye bahsi geçer. Çünkü eskiden gümüş de çıkarıyorlarmış. On üçüncü asırda buralardan faydalanmak istemişler... Sonradan metrûk bırakılan birkaç maden ocağı açılmış...

Kız, izhatı alâkayla dinliyordu

— Herhalde, maden ocaklarından çıkardıkları kurşun, şu yerlerdeki donmuş lâv akıntılarına benzeyen siyah ve ağır taşlar olmalı..

Papaz, veznedar gibi bir tavır takındı:

— Şunu hatırlayınız ki, dedi. Maden ihtiva eden topraklar geniş parçalar halindeki sarı renkli arazidir. Aynı zamanda arsenikli zehirler de çıkarıldığı söyleniyor. Sakın o topraklara el sürmeyin.. Ama şu pırıl-pırıl parlayan gümüş renkli parçaları alıp bakabilirsiniz. Onlar yumuşaktır da.. Kırılması kolaydır. Ben, size bir tane bulup vereyim.

Papaz yere eğilerek bir müddet dolaştı. Sonra Anjelik'i (*) yanına çağırdı; bir kaya parçasının üzerinde kabartma siyah şekiller halinde görülen şeyleri biraz kazıdı.. Bunların altından parlak ve gümüş renginde bir satıh meydana çıkmıştı.

— İşte gümüş, dedi..

Anjelik, dikkatle baktı, baktı; safça bir fikir ortaya attı:

— Mademki bunlar gümüş, neden çıkarmıyorlar, her halde değerli bir madenden istifade etmesini bilmeli.. Bunların karsılığında ele geçecek paralarla vergi borçlarını kapatsalar olmaz mı?

Papaz gülümsedi:

— Asîl kızımız, o kadar kolay bir iş mi sanıyorsunuz bunu? Bir defa, o gördüğünüz parlak şeylerin hepsi gümüş değil. Onlar bir başka cins kurşun madeni.. İçinde biraz gümüş var ama, bu kıymetli madeni gümüşten ayırmak külfetli ve karışık bir mesele.. Bunun usulünü İspanyollarla Saksonlardan başkaları bilmezler.. Galiba kömür ve reçineyle karışık bir hamur yapıp, bu hamuru çok kuvvetli ateşte eritiyorlar. O zaman kurşun çubukları elde ediliyor. Bu kurşunlar, eski devirlerin muhasara harblerinde eritilerek sizin şatonuzun mazgallarından, hususî büyük kepçelerle düşman üzerine akıtılıyormuş.. Bu gibi şeyler, bilginlerin, kimyagerlerin harcı.. Benim o kadar fazla bilgim yok..

— Sizin şatonuz, dediniz.. Bizim böyle bir şeyimiz mi vardı?

— Elbette.. Bu metrûk yerler, sizin topraklarınızın bir kısmı idi. Hâlen Plesi'lerin arazisinden ayrılmış olmalı..

— Babam hiç.. Ama hiç bundan sahsetmemişti..

— Bu arazı küçüktür. Dardır da.. Aynı zamanda burada hiç bir şey yetişmez... Babanız ne yapacaktı bu arazide? Bu sebeple size bir şey söylememiştir..

— Peki ya bu gördüğümüz kurşunlar, gümüşler?

— Onlar eski zengin damarların tükenmiş belirtileri.. Şimdiye kadar zerresini bile bırakmamışlardır... Hem o eski bir sakson papazıydı... Çakıl taşlarına merakı vardı.. Doğrusunu isterseniz bir kaç tahtası da eksikti..

Yedeksiz kalan katır, arabayı ağır ağır sürükliyerek bir vâdiye açılan tepeye kadar çıkmıştı.. Anjelik'le papaz Anselme, adımlarını hızlandırdılar ve arabaya yetiştiler.. İkisi de yerlerine binmişlerdi.. Ortalık iyiden iyiye kararmış bulunuyordu..

Papaz, hafifçe fısıldadı:

— Arabanın fenerlerini yakmayacağım.. Bizi farketmesinler.. Sizi temin ederim, ne zaman buralardan geçmek zorunda kalsam soyunmak aklıma gelir.. Üstümde ne cübbe, ne kemer, ne de tesbih..

Anselme, bunları söylerken birdenbire dizginleri kastı. İleride bir şeyler, gözüne çarpmıştı..

— Şu görünenler meşale değil mi? diye sordu..

Gerçekten de birkaç yüz metre ileride, karanlıklar içinde kımıldayıp duran kızıl benekler görülüyordu.. Bunlar, yavaş yavaş çoğalmaya başladı... Gecenin serin rüzgârı, içlere hüzün veren garip bir şarkıyı uzaklardan sürükleyip getiriyordu..

Papaz Anselm, arabadan yere atlarken:

— Meryem ana bizi korusun diye bağırdı.. Şimdi anladım. Bunlar, ölülerini gece gömmek itiyadında olan Volu ve havalisinin Kalven mezhebindeki Protestan'ları.. Yine öyle bir iş için yola çıkmışlar. Bizlere geriye dönmek düştü... İlâhi okuyanlar da onlar...

Anselm, katırın yularına yapışarak hayvanı aksi istikamete, dar patikaya çevirmeğe çalışıyordu.. Fakat katırın inadı tutmuştu.. Papaz, çıldırıyordu.. Artık katır, itibardan düşmüştü.. Anjelik'le Nikola da yardıma koştular.. İlâhi sesleri gittikçe yaklaşıyor ve işitilmesi vâzıh hale geliyordu:

«Allah cümlemize ecir ve sabır versin.»

Papaz, kurtuluş yolunun tıkandığını anlayınca «Eyvah» ı bastırmıştı.

Önde yürüyen meşaleliler, yolun başında göründüler... Kızıl bir ay-
Bunu karışık sesler tâkip etti:
dınlık ortalığı kapladı.. Yol ortasında, yarı dönmüş vaziyette duran araba da aydınlık içinde belirivermişti.

Birisi:

— Bu da ne? diye bağırdı..

— Ne olacak! Şeytanın sağ bacağı bir papaz işte!..

— Demek yolumuzu kesiyor?..

— Cenazelerimizi, köpek leşi gibi gece yarısı gömmemiz sanki yetişmiyormuş da bir de karşımıza bu mu dikiliyor?.

— Bu herif, burada bulunmakla mukaddesatımızı ihlâle cüret ediyor..

— Dinsiz köpek.. Haydut herif.. Koca domuz!..

Yerden alelâcele kapılıp fırlatılan ilk taşlar, yük arabasının yan tahtalarına çarparak sert ve tok akisler uyandırdı... Çocuklar ağlamaya başladılar...

Anjelik, onlara doğru koştu. Kollarını iki yana açtı:

— Durunuz! Yapmayınız! İçeride çocuklar var...

Darmadağın olmuş saçlariyle Anjelik'in ortaya çıkışı, berikileri büsbütün kudurtmuştu... Küfür ve hakaret sağnağı tekrar başladı:

— Bu da onlardan biri... Papazlara kanlık eden dişi bir şeytan!

— Arabadakiler de piçleri olmalı!

— Gebelik günâhlarının mahsulleri...

— Günâhlarına kefaret niyetine kurban etmek için çaldıkları çocuklar olmadıkları ne mâlûm?

— Gebertin şeytanın piçlerini!

— İmdat! Çocuklarımızı öldürecekler...

Siyahlar giyinmiş, tozlara bulanmış köylülerin araba etrafında çevirdikleri halka, gittikçe daralıyordu... Geridekiler, önde neler cereyan ettiklerini bilmedikleri için okudukları ilâhilere devam ediyorlardı. Biraz sonra kalabalık kesafet peyda etti. Bu hengâmede itilip kakılan, yumruklanan papaz Anselm, kendisinden hiç umulmıyan bir çeviklik ve meharetle, bu iri yarı insanlar arasından sıyrılıp tarlalara doğru kaçmaya muvaffak olmuştu. Nikola, vücuduna rastgele inen sopalara rağmen hâlâ, gürültüden huylanıp büsbütün aksileşen katırı öte tarafa döndürmeğe çalışıyordu...

Anjelik de kasırgadan kurtulmuş değildi... Onun da yakasına yapışmışlar, hırpalıyorlardı... Kız, bir arlık pençelerden kurtuldu ve ters yüzü kaçmaya başladı.

Fakat peşine düşüp kovalayan protestanlardan birisi yetişti ve yakaladı... Bu, kendi yaşında bir delikanlıydı...

Protestan genci, hızını alamadığı için Anjelik'e çarpmış, ikisi de otların üzerine yuvarlanmışlardı. Anjelik, hırstan kudurmuş haldeydi... Delikanlının yüzünü tırmalıyor, neresi rastgelirse koparıyor, ısırıyordu... Tuzlu kanın ılıklığını ağzında hissettikçe sanki kuvveti bir kat daha artıyordu... Devamlı mücadelesiyle nihayet hasmını iyice hırpalayarak sersemletti ve o da kurtularak kaçtı...

Bu sırada arabanın önüne iri yarı bir adam dikilmiş, biraz evvel Anjelik'in yaptığı gibi kollarını iki yana açmış:

— Durunuz! Yapmayınız! Arabanın içinde çocuklar var! diye bağırıyordu...

— Evet, şeytanın piçleri değil mi? Siz, bizimkilere az şeyler mi yaptınız?

— Evlâtlarım... Aklınızı başınıza toplayınız... Bunlar, geçmişte olan şeyler... Bize sulh ve sükûnet lâzım... Hücumdan vaz geçiniz... Beni dinleyiniz!

Anjelik, bir aralık kulağına akseden gıcırtılı gürültülere başını çevirdi... Nikola, katırı çevirmeğe muvaffak olmuş, arabayı kaçırıyordu... Anjelik de çalıların, çitlerin üzerinden atlayarak arabanın peşine düştü ve dönemeçte ona yetişti...

Korkudan çeneleri titreyen genç köylü, hâlâ dişleri biribirine çarparak:

— O nasihat veren adam ortaya çıkmasaydı, hepimizin leşi yerlere serilecekti, dedi...

Anjelik'in yüzü, göğsü ve kolları tırmıklar içindeydi... Çekişmelerden yırtılıp parçalanmış, üzerinden kaymış olan elbisesini vücuduna oturtmaya, kendine çeki düzen vermeğe çalışıyordu... Yapışılıp çekilen saçları yatık hallerini kaybetmiş, tutam tutam uzamış kalmış, başının derisi neredeyse yüzülecek hâle gelmişti... Biraz ötede, kendilerine boğuk boğuk seslenenin kim olduğunu düşünürlerken Arselm, çalıların arasından çıktı.

Felâket sahasından uzaklaşmak için eski yola kadar inmek icabetti... Neyse ki, ay epey yükselmiş; ortalık aydınlanmıştı... Çocuklar Monlu'ya ancak şafak vaktine yakın dönebildiler...

Köylülerin Niyöl ormanında ot toplarken yakaladıkları bir kadını sihirbaz sanarak, çocuklarını kaçırmak suçiyle itham ettikten sonra onu bir meşe ağacının dalına astıklarını çocuklardan öğrendiler.

Baron Arman kızı Anjelik'e:

— Sizin yüzünüzden çektiğim üzüntüleri, sıkıntıları hiç düşünüyor musun? dedi... Bilhassa senin yüzünden nelere katlandığımı?

Firarından birkaç gün sonraydı... Anjelik, kuytu bir yolda başı boş dolaşırken babasiyle karşılaşmıştı... Arman, bir ağacın kütüğüne oturmuştu... Atı da yanında otluyordu...

Anjelik, *sitemlere aldırış etmedi*:

— Baba, dedi... Katır işi ne oldu? İş iyi yürüyor mu?

— Yürümesine yürüyor... Şimdi kâhyanın yanından geliyorum... Molin'i sen de tanırsın... Mesele o değil kızım... Halan Pülşeri, firarını

öne sürerek, senin ele avuca sığar bir mahlûk olmadığını, şatoda uzun müddet alıkonulamıyacağını bize isbat etti... «Onu manastıra kapamaktan başka çare yok», diyor... Pürüzlü işleri, şikâyetleri önlemeliyim... Yüzümü yere düşüren müracaatı da bu sebeple yaptım... Kâhya Molin evvelce bana vâidde bulunmuştu... Ona gittim, vâdini hatırlattım ve bana bir avans yardımında bulunup bulunamıyacağını sordum...

Bunları söylerken Armanın sesi titriyordu. Yüzünde hüzünlü bir ifade vardı... Sanki içinde bir şey kırılmış bu hâdise ona, babasının ölümünden ve büyük oğlunun başını alıp gitmesinden daha ağır gelmişti.

Anjelik:

— Zavallı babacığım! diye mırıldandı...

Baron:

— İş o kadar basit değil, dedi... Mesele, bayağı bir herife yalnız el uzatmaktan ibaret olsaydı bana bu kadar ağır gelmezdi... Beni düşündüren şey, Molin'in kafasında gizlediği fikirdir... O, bu sefer öne bir takım garip şartlar sürdü...

— Ne gibi şartlar baba?

Arman, düşünceli bakışlarını bir müddet kızının yüzünden ayırmadı. Sonra nasırlı elleriyle kızının koyu altın sarısı güzel saçlarını okşadı...

— Ne tuhaf! Artık anneden ziyade sana açılmak bana kolay geliyor... Sen deli bozuğun birisisin ama yine de beni anlarsın... Ben zâten bu katırlar meselesinde Molin'den şüpheleniyordum. O işin ticarî kâr tarafını tutuyor... Ancak anlamadığım nokta, basit bir at canbazını meşhur etmek için bana baş vurmasıdır.

Onu ilgilendiren taraf, benim asalet cephemdir... Umumî vekile tesir ederek gümrük harcından, vergilerden muafiyet sağlamak hususunda bana çok güvendiğini bugün söyledi... Maksadı mâlûm. Katır üretme işimizde dörtte bir hak sahibi olmak, böylece İngiltere ve İspanya'ya yapılacak ihracatta menfaatler sağlamak...

Anjelik, çıplak hakikatlerin ortaya dökülüşüne sevindi...

— Doğru! Diye bağırdı... Ustaca tertiplenmiş bir iş... Bir tarafta bayağı ve beceriksiz Mülin, öte tarafta asalet ve siz...

Babası, gülümsedi:

— Ben beceriksiz değil miyim?

— Hayır... Şimdilik böyle bir şey bahis konusu değil... Siz, ergeç muvaffak olacaksınız... Daha geçen gün, vergilerin ve türlü masrafların ağırlığı yüzünden mâliyet fiatlarının artmasiyle ihracat akamete uğrayacak, diyordunuz... Üretme hakkının dörtte birini koparmak için, umumî vekil elbette bundan mâkul bir çare bulamazdı... Peki, şimdi siz ne yapacaksınız?

— Râyiç üzerinden ve teamüllere göre satın alma hakkını askerî müteahhitlik tabiî muhafaza edecek...

— Her şey iyi hesaplanmış... Zâten o Molin ihtiyatlı bir adamdır. Mösyö Düplesi'yi görmek, belki de Tremual düküne mektup yazmak icabedecek... Fakat ben, bütün bu mühim şahsiyetlerin, kendi menfaatlerini ilgilendiren hususlarla meşgul olmak üzere buraya geleceklerine kaniim...

Baron, neşeli bir tavırla:

— Evet öyle diyorlar, dedi. Sen her zaman beni tebrik hususunda acele davranma. Bir defa prenslerin gelip gelmiyecekleri malûm değil... Sonra gelseler bile onlarla anlaşabilecek miyim? Hem sana en mühim şeyi daha söylemedim.

— Nedir o?

Baron, bir iç geçirdi:

— Sahibi bulunduğumuz Volu civarındaki metrûk maden ocaklarını faaliyete geçirmekliğimi Molin istiyor... Bâzan kendi kendime «acaba bu adam çok haklı da işlere ben mi akıl erdiremiyorum» diye düşünüyorum... Sözün kısası, maden ocağından kurşun ve gümüş istihsali için vaktiyle ecdadımız tarafından alınmış olan imtiyaz hakkının yenilenmesi hususunda Kıral nezdinde istirham da bulunmamı benden rica etti...

Kızının yüzündeki müphem ifadeyi farkeden Arman Dösanse:

— Volu'daki metrûk maden ocaklarını sen bilyorsun değil mi? diye sordu...

Anjelik, başını müsbet manâda salladı:

— Bu şeytan adam acaba o çakıl taşlarına benziyen şeylerden neler çıkarmayı düşünüyor? Metrûk ocaklar faaliyete geçirildikten sonra nâmım altında işliyecek... Fakat paraları o verecek... Aramızda aktedeceğimiz gizli mukaveleye koyacağımız bir şartla o, on sene müddetle icar hakkına mâlik olacak... Ocağı isletmek, mâden istihsâl etmek ona ait... Ben, sadece ilgili makamlar nezdinde teşebbüse geçerek gelecekte istihsalâtın dörtte birine râci vergileri hafifletmek çarlerini bulacağım.

Baron ayağa kalkarken:

— Bütün bu işler bana çok karışık geliyor, dedi...

Molin'in verdiği mâdenî paralarla dolu bulunan keseden de bu hareketle kulağa hoş gelen para şıkırtıları aksetmisti...

Baron, atına bindi ve düşünceli görünen Anjeliğe ciddî bir ifade içinde:

— Bu anlattıklarımı zihninden sil, onlarla meşgul olma... Sen elbiselerini ve çamaşırlarını hazırla... Bu defa karar katî kızım... Manastıra gidiyorsun...

Anjelik elbiselerini ve çamaşırlarını hazırladı Hortanz ve Madlon da gideceklerdi. Reymon'la Gontran onlara refakat edecek, kız kardeşlerini

Ürsülin'lere bıraktıktan sonra terbiye ve yetiştirme hususundaki şöhretleri bir hârika olarak vasıflandırılan Puatve'deki cizvit papazlarına gideceklerdi...

Bu hicrete, 9 yaşındaki küçük Denis'in katılması bahis mevzuu olmuştu. Fakat dadısı isyan etti... Kadıncağız, on çocuğun yükü omuzlarına verildikten sonra şimdi de onları topyekûn kendisinden koparıp almaya çalıştıklarını söylüyordu... Nihayet Denis ve küçükler kaldılar...

Hareketten birkaç gün evvel, Anjeliğin mukadderatına tesir eden, hiç beklenilmedik bir hâdise vukua geldi.

Bir Eylûl sabahıydı. Mösyö Dösanse, Plesi şatosundan heyecanlı bir halde döndü ve soluğu yemek salonunda aldı... Ailesi, sofra başına oturmuş onu bekliyordu... Kapıdan içeriye adımını atar atmaz:

— Anjelik, diye bağırdı... Anjelik neredesin?

— Buradayım baba.

Son aylarda daha büyümüş, kendisine çeki düzen vermeğe, ellerine ve saçlarına itina göstermeğe başlamış ve herkesin de artık aklı başına geldi dediği kızına bir göz atıp süzdü. Kendi kendine:

«İyi, iyi» diye mırıldandı...

Sonra karısına döndü:

— Tasavvur et... Durumu iyi ifade edebilmek için bütün Plesi kabilesi diyeyim, Markizi, oğulları, uşakları, hizmetçileri, köpekleriyle mâlikânelerine geldiler... Bir de mühim misafirleri var... Konde Prens ve maiyeti... Aralarına düşüverdim... Doğrusunu istersen mahzun oldum. Ama neme lâzım yeğenim bana karşı iyi davrandı... Hâlimi, hatırımı, sizleri sordu. Sonra benden ne istedi biliyor musunuz? Anjelik'i Onu Markizin yanına gönderecek... Biliyor sunuz onun maiyetinde bir çok kız var... Aşağı yukarı hepsini Pariste bırakmış... Prens Konde'nin gelişi onu haklı olarak telâşlandırdı... Hususî işleri için çıtıpıtı, güzel yüzlü küçük kızlara ihtiyacı var...

Hortanz, bozulmuştu...

— Neden ben de gitmiyorum...

— Çünkü Marki bana «hoş şeyler» olsun, dedi...

— Halbuki Marki beni çok zeki bulmuştu...

— Öyle ama Markiz de etrafında mâsum ve güzel yüzlü çocuklar görmek istiyor...

Hortanz, o kadar hırslanmıştı ki, birdenbire kız kardesinin üzerine, tırmalamak, saçlarını yolmak için saldırdı... Fakat Anjelik, tehlikeyi sezmiş, yukarıda, Madlonla müşterek kullandıkları odaya kendini zor atmıştı... Anjelik, pencereden küçük yanaşmalara seslenerek, yukarıya bir kova su ve bir de kap getirmelerini söyledi.

İstedikleri getirilince Anjelik, itinayla yıkandı, omuzlarında ipekten bir kürk gibi duran güzel saçlarını uzun uzun taradı... Pülşeri, ona Ma-

manastıra giderken giymesi için hazırlanan en güzel elbisesini getirdi... Anjelik bu esvaba bayılıyordu... Gri renkli kumaşın rengi biraz sönük görünüyordu ama, kumaş Niyor'daki büyük bir çuhacıdan satın alınmıştı... Hele beyaz yaka, elbiseyi çok açıyordu... Anjelik, sevinçten içi titriyerek bu esvabı giydi... Halası, onu hayranlıkla süzüyordu...

— Anjelik, yavrucuğum... Seni bir genç kız zannedecekler... Saçlarını biraz kaldırsak nasıl olur?

Anjelik, buna razı olmadı... Dişilik insiyakı, görünüşüne ve güzelliğine tesir edecek şeylerden kaçınmasını ona hatırlatmıştı.

Arzusuna göre, babasının yaptırtmış olduğu eğer takımı vurulmuş doru renk katırına bindi ve onunla Plesi şatosunun yolunu tuttular...

Şato, neşeli bir hava içinde yüzüyordu... Baron'la kızı, bineklerini kâhya Molin'in yanına bırakıp büyük yolda ilerlerken bir müziğin nağmeleri kulaklarını okşamaya başladı... Tazılar ve diğer cins köpekler, çimenler üzerinde cirit atıyorlardı... Tarhların arasındaki yollarda gezinen bukleli ak saçlı erkekler ve tuvaletli kadınlar, giyim ve kuşamlarını garip buldukları yaşlı adamla kız çocuğuna hayretle bakıyorlardı... Yelpazesiyle oynayan bir genç kadın:

— Gülünç... Ama güzel, dedi...

Anjelik, bunu işitmişti... Acaba kendisi için mi söylüyorlardı? Genç kız, etrafını dolduran muhteşem kadınlara, onların üzerindeki işlemelere, dantelallara, tuvaletlere dikkatle baktı ve kendi giyinişini pek yavan buldu.

Baron Arman bunlara o kadar ehemmiyet vermiyordu. O, sâdece Marki Plesi ile yapacağı mülâkatı düşünüyordu. Netice itibariyle onun uhdesine düşecek iş, girişilecek teşebbüsün dörtte bir hissesi üzerinde harç ve vergilerde tenzilât sağlamağa çalışmaktı... Bu da Baron Döridue Dömonlu gibi bir asîl için olmıyacak işlerden değildi... Ama o, asîller muhitinden uzak yaşadığını düşünerek kendini bu perukalı, pudralı nefesleri bile esans kokan kimseler arasında pek zavallı hissediyordu... Arman, bu düşünceler içinde Kral onüçüncü Lui devrini hatırlamıştı... O devirde şatafata düşkünlük daha fazlaydı... Hattâ Kral, fazla dekolte bir kadın göğsü karşısında kendini tutamamış, güzelliğini mübalâğalı bir şekilde teşhir eden Puatyeli bir âfetin yumuk yumuk iman tahtasının ortasına bir balgam atmıştı.

Bu süslü ve tuvaletli kalabalık arasında o önde, Anjelik arkada kendilerine yol açıp ilerlerken kulaklarına tatlı nağmeler çarptı... Başlarını çevirip baktılar... Yüksek bir yere çıkmış müzisyenler, güzel bir dans havası çalıyorlardı... Anjelik, aynayla süslü büyük bir salonda gençlerin dans ettiklerini de bu arada gördü... Anjelik, zihninden «bizim yeğen Flip de acaba onların arasında mı?» düşüncesini geçirdi...

Baron, salonlardan geçerken kenar kurdelâsına küçük bir tüy ilis-

tirilmiş eski fötr şapkasını çıkarıp reveranslar yaparak etrafı selâmlıyordu. Anjelik, bu lüks ve ihtişam içinde sıkılmaya başlamıştı. Bu kalabalık arasında onun en ziyade dikkatini çeken şey, herkesin gülüp eğlenmek arzusiyle çırpındığıydı... Salonu kaplayan uğultulu gürültü, kapıda görünen bir uşağın sesiyle birdenbire kesilivermişti...

— Mösyö Lübaron Döridue Dösanse Dömonlu...

Markiz Düplesinin yüzü, elinde salladığı yelpazenin arkasında kızarıyor ve gözleri de memnunuluktan ışıldıyordu... Marki Düplesi, nâzik bir yürüyüşle ilerliyerek herkesin imdadına yetişti... Yüksek sesle:

— Aziz yeğenim, diye söze başladı... Sevimli kızınızı hemen buraya getirmek hususundaki zahmetinizle bizleri ihya ettiniz... Anjelik, sizi geçen defa görüşümden daha güzel buldum...

Marki, karısına döndü:

— Öyle değil mi Melek gibi bir yüzü yok mu?

Markiz, biraz soğuk:

— Evet, dedi. Güzel bir esvap giyerse harikulâde olacak... Yavrum, otur şu tabureye de yüzünü daha iyi görelim...

Arman Dösanse, salonu çınlatan pütürük bir sesle:

— Sizinle bâzı mühim işleri, geciktirmeden görüşmek istiyordum yeğenim, dedi.

Marki, şaşırmıştı...

— Öyle mi? dedi... Sizi dinliyorum...

— Bu gibi şeyler alenî olarak görüşülemez... Müsait bir yer olmalı...

Mösyö Düplesi, mütevekkil bakışlarla etrafındakileri süzdü...

— Pekâlâ, pekâlâ... Odama gider görüşürüz... Hanımlar, bizi mâzur görünüz... Şimdi gelirim...

Anjelik'in etrafını bir mütecessisler halkası çevirdi... Genç kızın heyecanı biraz yatışmıştı... Şimdi etrafındaki simaları vâzıh olarak görebiliyordu... Anjelik, bunların çoğunu tanımıyordu... Fakat Markizin yanındaki çok güzel bir kadını sedef gibi bembeyaz boynundan tanıdı... «Madam Dörişöviy» dedi içinden...

Kontesin altın işlemeli robu ve elmaslarla donanmış yakasına baktıkça Anjelik, kendi sâde esvabının ne kadar sönük kaldığını hatırlıyordu... Bütün bu kadınlar tepeden tırnağa pırıl pırıldılar... Üzerlerinde neler yoktu... Kemerler, mücevherler, taşlı iğneler, saatler, fildişi taşlı taraklar!.. Taş çatlasa Anjelik' böyle muhteşem bir şekilde giyinmesine imkân yoktu... Yine taş çatlasa onların yaptığı gibi etrafa bu kadar yüksekten bakamazdı...

İçlerinden birisi:

— Şekerim, diyordu... Çok güzel saçları var ama hiç bakılmamış...

— Onbeş yaşındaki bir kız için göğsü zayıf...

— Fakat güzelim o ancak onüçünde...

— Fikrimi söyliyeyim mi Anriyet? Yontulmak için biraz geç kalmış...

Bu sözlerle Anjelik yaralanmıştı... İçinden «ben satılık bir katır mıyım ki, böyle konuşuyorlar» dedi.

Madam Dörişöviy:

— Daha ne istiyorsunuz? diye bağırdı... Şu zümrüt gibi yemyeşil gözlere baksanıza... Yeşil gözlerin felâket getireceğini bilmiyor musunuz?

Birisi, itirazı bastırdı:

— Emsalsiz bir renk...

— Evet ama sevimsiz... Ben hiç yeşil gözden hoşlanmam...

Kadınlar, sanki onu açık arttırmaya çıkarmış gibi konuşuyorlardı... Daha kimbilir neler söyliyeceklerdi?

Birden yüksek sesle:

— Baş papaz Niyöl'ün gözlerinin rengi de pek tatlı değil, dedi... Sonra sesini alçaltarak ilâve etti:

— Ama sizlere saadet getiriyor...

Ortalığa birden ölüm sessizliği çöktü... Önce birkaç kahkaha patladı, fakat birden sönüverdi... Kadınlar, bu kızın söylediği garip sözlerin yabancı birisi tarafından işitilip işitilmediğini anlamak üzere bakışlarını etrafta gezdirdiler .

Kontes Rişöviy'in boynundan başlayan kızartı, süratle yüzüne çıktı...

— Bunu tanıyorum ben! diye bağırdı... Sonra elinde olmıyarak dudaklarını ısırdı...

Donup kalmış kadınlar şimdi Anjelik'e şaşkın şaşkın bakıyorlardı... Markiz Düplesi, yüzünü yine yelpazesinin arkasına saklamış, kahkahalarını güç zaptediyordu... Bu fiyasko üzerine karışan havayı yatıştırmak maksadiyle bir bahane icat etti:

— Filip, Filip! diye bağırdı... Nerede oğlum? Mösyö Döbar, lûtfen albayı çağırır mısınız?

16 yaşındaki çocuk albay geldi. Annesi:

— Filip, dedi... İşte Kuzinim Sanse... Haydi onunla danset...

Anjelik, dâvet beklemeden kalktı... Kalbinin çarpıntısını duyuyordu.. Genç asilzade annesine «bu kadar kötü giyinmiş bir kızı kollarımın arasına nasıl veriyorsunuz?» diyen bakışlarla bakıyordu...

Fakat çocuk, ortalıktaki havadan, fevkalâde bir şeyler geçtiğini derhal sezerek Anjelik'e elini uzattı ve:

— Buyurun yeğenim, dedi...

Anjelik açılmış avucun içine, güzelliğini takdir edemediği küçücük parmaklarını bıraktı. Beraber, kendi yaşlarındaki gençlerin eğlendikleri salona yürüdüler... Orada, daha kapıdan içeriye girer girmez, delikanlı birdenbire:

— Yol açın! diye bağırdı... Dostlarım sizlere, yeğenim Lâbaron hazin kıyafet'i tanıtayım...

Birden, bir kahkaha tufanıdır koptu, bütün gençler onlara doğru seğirtti...

Anjelik, etrafına bakındı... Delikanlıların hepsi bacaklarına sımsıkı sarılmış gibi duran ve kalçalarını olduğu gibi belirten daracık pantalonlar içindeydiler... Hele ayaklarındaki yüksek ökçeli iskarpinler büsbütün garipti... Genç kız, onların kıyafetini daha hazin buldu...

Filip'in yanında biraz daha kalmak için, kendi arzusiyle saf aşkının kurbanı oluyordu... Fakat çocuklardan birisi, bunu da ona çok gördü, yanına sokularak:

— Dans etmesini biliyor musunuz? diye sordu.

— Biraz...

— Sahi mi? Hangilerini...

Anjelik, üç dans adı saydı...

Delikanlı:

— O! O! Diye takdirlerini belirttiler... Filip bize getirdiğin bu kuş, meğerse bir hârikaymış... Haydi bakalım, kim şanslı ise çıksın ortaya; Matmazelle o dans etsin. Talipler bu tarafa...

Anjelik, elini birden Filip'in avucundan çekti ve kaçtı...

Birçok salonlardan, uşakların asilzadelerin arasından, süs köpeklerinin uyukladıkları zemin dört köşe mozayiklerle işlenmiş taşlıklardan geçti... O, babasını arıyordu... Bilhassa ağlamamaya gayret ediyordu... Bunların hiçbirisinin ehemmiyeti yoktu, düşünmek bile zahmet olurdu. Nasıl olsa hepsi bir rüya gibi zihninden silinecekti. Başına gelenleri kendisi dâvet etmemiş miydi? Markizin dâveti üzerine şişinip gururlanmasını yersiz buluyordu. Halası Pülşeri de ona bu yolda nasihatlerde bulunmuştu... Nihayet, diğerlerinden haylı ötede bulunan ayrı bir salondan akseden Marki'nin sesini duydu...

Sıkıntılı bir ifade taşıyan Markinin sesi perde perde yükseliyordu...

— Olur mu? Olur mu böyle şey benim zavallı dostum? İçtimaî mevkiimiz itibariyle biz asillerin bir takım tâvizler koparabileceğinizi sanıyorsunuz... Olur mu? Hem ne ben, ne de Prens Konde sizi onlarla bağdaştırma işini beceremeyiz...

— Ben Sizden sâdece malî işler umum müdürü nezdinde şefaatte bulunmanızı rica ediyorum... Mösyö Dötreman'ı tanıyorsunuz... Onun karşısında benim avukatım olarak bulunamaz mısınız? Meselede onun da menfaati var... Fazla bir talebim yok... Puatu'dan Okyanus'a kadar uzanacak sevkiyat işinde vergi ve navlun harçlarında bize muafiyet tanısın... Sonra tanıyacağı bu muafiyet bütün işe şâmil olmıyacak ki... Yalnız istihsalâtın dörtte biri bahis mevzuu... Kralın levazım reisi geriye kalan dörtte üçünü râyiç üzerinde satın alabilecek... Sonra hazinei

hassa ihtiyacı için verilecek kurşun ve gümüşlere de resmî tarife tanınacak... Böyle birkaç güvenilecek müstahsilin elde bulunması devlet için faydalı değil midir? Devlet, yabancı memleketlerden ithalât yapmak lüzumunu hissetmez... Bende çok kuvvetli topçeker katırlar var... Hepsi demir gibi, sağlam...

Marki, bir eliyle burnunu örter gibi yaparak:

— Sözleriniz bana fena tesir etti... Bunların kokusunu beğenmedim, diye itiraz etti... Beni böyle ticarî bir işe sürüklerken aramızdaki münasebetleri rencide edebileceğinizi düşünmüyor musunuz?

Arman Dösanse, beklenilmedik bir çıkış yaptı:

— Ticarî veya değil... Her neyse... Yaşamak lâzım...

Marki, kollarını kaldırarak:

— Ya ben? Ya ben? Diye bağırdı... Ben sıkıntı içinde değil miyim? Şunu iyi biliniz ki, son nefesime kadar centilmenliğime halel getirecek şeylerden her ne pahasına olursa olsun kaçınacağım...

— Sizin geliriniz bizimkiyle mükayese edilemez yeğenim... Sonra her devlet nezdinde bir teşebbüste bulunacağım... Bu, dilencilik sayılmaz... Bunu da mürabahacılar yüzünden yapıyorum... Yoksa beni parahyacaklar...

— Biliyorum, biliyorum benim feragatli Armanım... Fakat siz, Kral tarafından verilmiş iki mühim vazifeyi omuzlarında taşıyan benim gibi saraya mensup bir kimsenin bütçesini nasıl denk getirebildiğini biliyor musunuz? Bunu hiç bana sordunuz mu? Hayır... Aklınıza bile getirmediniz... Buna eminim... Fakat hâlimi açıklayayım... Sarfiyatım, gelirimi kat kat aşıyor... Plesi'deki mâlikânemden aldıklarımla, karımın Turen'deki geliri ve saraydaki vazifeme karşılık aldığım 40 bin lirayla Puatu tugay başkanlığı tahsisatından ortalama 160 bin lirayı bulan bir gelirim var...

Baron:

— Ben, onda birine de razıyım...

— Müsaade, biraz müsaade... Evet, Yıllık gelirim 160 bin lira... Fakat siz karımın, oğlumun, Paristeki ikâmetgâhımın, Fontenblödeki yerimin masraflarını biliyor musunuz? Sâde bunlar mı? Vazifem icabı bir sürü yol masrafları, aldığım borçların faizleri, giyim, kuşam, uşaklar, aşçılar vesaire... Senelik masrafım 300 bin lirayı buluyor.

— Demek her sene 150 bin liradan fazla zararınız var?

— Ben, bunu size söylemek istemiyorum yeğenim. Durumumu size açıklamaktaki maksadım, maliyeci Mösyö Dötremo ile bir görüşmeye girişemiyeceğimi size ihsastı...

— Maamafih siz onu tanırsınız...

— Evet... Fakat göremiyorum... Mösyö Dötremo kralın ve naibin emrinde... Mazaren'in de dostu olmalı...

— Tabiî...

— İşte bu sebepten dolayı onu göremiyoruz ya... Kendisine çok bağlı bulunduğum Prens Konde'nin sarayla arasının şeker renk olduğunu biliyor musunuz?

Arman Dösanse, şaşkın bir tavırla:

— Nereden bileceğim? Dedi... Ben sizi göreli ancak iki ay oluyor. Bu müddet zarfında da naib'in Prensten iyi dostu yoktu...

Marki, sıkıntısını ifade eden bir iç geçirdi:

— Zaman durur mu dostum? Size, uzun uzun bunlardan bahsetmek istemiyorum... Yalnız şunu iyi bilmiş olunuz ki, eğer kraliçe, iki oğlu ve o Kardinal denilen kızıl şeytan Luvr'dan Paristeki eski yerlerine yerleştilerse bu iş ancak Mösyö Konde'nin sâyesinde olmuştur... Bu büyük adama teşekkür etmeleri lâzımgelirken ona dirsek çeviriyor ve garip muamelelerde bulunuyorlar... Birkaç haftadanberi de teması tamamen kesilmiş... İspanya'nın tekliflerini Prens, istifadeli bulmamış... O da işi gözden geçirmekliğim için bana müracaat etti...

Baron Arman:

— İspanyolların teklifleri mi? diye sordu...

— Evet... Yalnız aramızda ve centilmenlik şereflerimize uygun konuştuğumuzu hatırlatayım... Siz, Kral IV. Filip'in Mösyö Dötüren'e yaptığı gibi, bizim büyük generalimiz emrine on bin kişilik bir ordu vereceğini tasavvur edebilir misiniz?

— Ne gibi bir iş için?

— Ne gibi bir iş için olacak? Naibi ve bilhassa o hırsız Kardinali azil için! Mösyö Dökonde'nin kumandasındaki İspanyol orduları sâyesinde beriki Parise girebilecek... Yâni müteveffa Kral XIII. Lui'nin biraderi Gaston Dorlean, Kral ilân edilecek... Böylece de idare, kadınlardan, çoluk çocuktan ve Naibenin şerefini lekeleyen bir yabancıdan kurtulmuş olacak... Size soruyorum: Bu güzel tasavvurlar arasında ne yapabilirim? Size biraz evvel arzettiğim hâlimi düzeltmek için böyle mânasız bir teşebbüse kendimi vakfedemem... Halk, parlâmento, saray, herkes Mazaren'in aleyhinde... Kraliçe ise hâlâ ondan medet umuyor... Ama nâfile... Saray halkı ve küçük kralın iki senedenberi sürdükleri hayat târifsizdir... Bu hayatı çingenelerin hayatından ayırt etmek güç... Firarlar, dönüşler, kavgalar, muharebeler vesaire...

Bir koz olarak elde tutulan küçük Kral meselesi de iflâs etmiş sayılır... Size şunu da söyliyeyim Gaston Dorlean'ın kızı Matmazel Monpansiye var ya! Hani şu müthiş, atılgan kız... O tam, bir sene âsiler safında gözünü kırpmadan çarpıştı... Monpansiye, tekrar işe başlamak için can atıyor... Karım, bu kıza bayılıyor... Kızın da ona sempatisi var... Fakat ben bu sefer Alis'in başka partileri tutmasına müsaade etmiyeceğim. Beline mavi bir kuşak bağlayıp şapkasına da bir başak

iliştırmek mühim bir iş değil ama karı-koca arasındaki ayrılık insanı bozuk işlere sürükler... Alis, yaradılışı iktizası «muhalif» tir... Kimlere ve nelere karşı tabiî tahmin edersiniz? İpekli elbiseler giyinen nâzeninlere, alınları açık olmıyanlara... Şimdi de Naibe An Dötriş'in aleyhinde...

Ağzının biçimini muhafaza için sakız çiğneyip pastilleri emip duran bu kadını amel ilâcını hatırlattığı için hiç sevmiyor. Artık hiç bir tesir Alis'i saraya ısındıramaz. Mademki karım, beni takip etmiyor, ben de karımın yürüdüğü yoldan ayrılmıyacağım... Bu, neden böyle biliyor musunuz? Çünkü onun bir çok tutumu hoşuma gidiyor...

Arman Dösanse:

— Fakat, diye kekledi. Fakat Mösyö Dötüren için bir şey söyliyemezsiniz değil mi?

— Mösyö Dötüren'in herkesten ne farkı var? O, beni hakir görüyor... Sonra bana öyle geliyor ki, Dötüren, İspanya Kralının tekliflerini galiba kabul etti...

Mösyö Dökonde, daha az sıkışık durumda. Kız kardeşi Longvil'den gelecek haberleri bekliyor, kararını ondan sonra verecek... Kız kardeşi, Prenses Konde ile Normandiya işini halletmeğe gitti... Sonra, Düşes Döbofor'un burada bulunduğunu da size söyliyeyim... Güzelliği karşısında pek kayıtsız kalınamaz... Bir defa ,bizim büyük kahraman, harbe hevesli değil... Ona rastlarsanız bu sözümde bana hak verirsiniz...

Bir duvara sırtını dayamış duran Anjelik, babasının mendilini çıkararak alnını kuruladığını uzaktan gördü... Üzüldü... İçinden:

— Bir şey elde edemiyecek, dedi... Bizim katır işlerimizden, gümüş ve kurşun madeni hikâyelerinden onlara ne?

Sanki boğazı sıkılıyordu... İçi o kadar kararmıştı... Bulunduğu yerden ayrıldı ,akşamın mor renkleri düşen parka indi... Salonlardan hâlâ kemanların, gitarların tatlı nağmeleri aksediyordu... Uşaklar, büyük salonlardaki ışıkları yavaş yavaş yakmaya başlamışlardı. Kenarlarındaki mumların tutuşturulmasiyle aynalar, kendilerine akseden hayâlleri renklendirmişlerdi...

Anjelik, tarhların arasında yolda ilerlerken kendi kendine «zavallı babam, hayâl sukûtune uğradı» diyordu... Ona ihanet ettiler... Bu prensler, kendi yaşayışlarından, kendi işlerinden gayrisini hiç düşünürler mi? Sonra bizimkiler, Krala karşı mücadeleye muktedir midirler?

Anjelik, şatonun etrafını dolaşmış, büyük bir duvarın önüne gelmişti... Bulunduğu yerde kimseler yoktu... Ortalık kararmaya başladığı için çiftler bahçeden çekilmişlerdi... Bu Sonbahar akşamının serinliği içinde tabiat ne kadar güzeldi... Genç kız, birden aklına gelen bir deliliği tatbike kalkıştı; hemen iskarpinlerini çıkardı ve hayrete değer bir

maharetle birinci katın şahnişine kadar tırmandı...

Karanlık iyice çöktüğü için onu, kimsenin görmesine imkân yoktu... Oradan yavaş yavaş süzülerek cephenin sağ kanadını süsleyen küçük bir kuleye geldi..

Kulenin penceresi açıktı... Burada da herhalde birisi oturuyordu. Anjelik, başını uzatıp içeriye baktı. Gözüne ilk çarpan şeyler, güzel halı ve mobilyalar gibi oda eşyası oldu. Bakışlarını etrafta gezdirirken biran bir tablo dikkatini çekti... Bu, bir sedir üzerinde biribirine sarılmış iki çıplak vücuttu... Yerde de gelişi güzel atılmış dantelâlı çamaşırlar görülüyordu.

Vücutlar, birbirine o kadar sımsıkı sarılmışlardı ki ilk görüşte insanda, bunların bir mücadele hâlinde bulundukları intibaı uyanıyordu... Ve bu mücadele sahnesi de biraz edebe aykırıydı... Anjelik, biraz sonra bu mücadeledeki şahısların cinsiyetlerini de farkedebilmişti. Bunlar bir erkekle bir kadındı...

Esmer tenli erkeğin alnından düşen kıvırcık saçlar, kolları arasında ezilmiş gibi duran kadının yüzünü örtüyordu... Ancak, kollarının çenberi içinde sıkıştırmış olmasına rağmen erkeğin tutumunda nezaket ve itina göze çarpıyordu... Odada yanan mumlardan dökülen ışıklar, kuvvetle gerilen erkeğin adalelerini gölgelendirerek bir kat daha tecessüm ettiriyordu...

Kadına gelince, Anjelik, yarı aydınlık içinde onun vücudunu pek iyi farkedemiyordu... Yalnız, kendisine sarılan diri erkek vücuduna isyan ve mukavemet eder gibi karşı koyan güzel ve biçimli bir bacağın önce beyazlığını seçti... Sonra gergin göğüslerin erkeğin göğsünde sıkışıp yayılışını görebildi... Anjelik, dikkatini arttırdı... Bembeyaz bir el, bir kelebek gibi erkeğin vücudunda dolaşıyor, okşuyordu... Bu sırada ipekli örtüler üzerine yuvarlanmış gölgelerden, iniltiyi andıran sesler gelmiye başladı... Anjelik, saniyeler geçtikçe bu seslerin sıklaşıp süratlendiğini duyuyordu...

Süratlenip sıklaşan sesler, birden çakan şimşekleri tâkip eden gök gürültüsü gibi ara sıra kesiliyor, ortalığa çöken derin sessizlik içinde, karyolanın bir kenarına mağlûbiyetini kabul ederek çekilmiş olan kadının yalnız bembeyaz kolunun okşama hareketi görülüyordu...

Anjeliğin içi allak bullak olmuştu... İçinde sebebini kestiremediği müphem hisler uyanmıştı... Neden sonra kendi kendine: «demek aşk denilen şey bu» diye mırıldandı...

Nihayet sevişenler, biribirlerinden çözüldüler... Şimdi yanyana yatmış dinleniyorlardı... Hareketsiz yatan bu iki vücut yarı karanlık içinde esrarengiz bir manzara arzediyordu... Soluklar, uyku içindeki insanlarınki gibi derindendi... Ne kadın ne de erkek tek lâf ediyorlardı...

İlk kımıldayan kadın oldu... Karyolanın başucundaki komodine doğ-

ru beyaz bir kol uzandı, oradaki küçük bir surahiyi aldı... Surahinin içindeki şarabın kırmızılığı, mumlardan akseden ışıkla lâal renginde göründü... Sonra genç kadın, bir gülücükle:

— Oh! Şekerim, dedi... Sanki her tarafım kırılmış bir haldeyim... Bu Rusinyon şarabını paylaşalım... Basiretli uşağınız ne iyi akıl etmiş de bunu buraya koymuş... Bir kadeh vereyim mi?

Adam, tuhaf bir homurtu çıkardı...

Kadın, biraz evvelki bitkin hâlden sanki sıyrılmış, dirilmişti... Surahiden iki kadeh doldurdu. Birisini âşıkına uzattı, ötekini de sevinç içinde kendisi yuvarladı...

Anjelik, birden içinde tuhaf bir arzu duydu... Kendi kendine: «ben de çırılçıplak o karyolanın içinde olsam ve şarabı yudumlasam» dedi.

Gözleri karanlığa alıştığı için şimdi içerideki kadını daha iyi görebiliyordu... Esmer bir renkle noktalanmış, yusyuvarlak, diri göğüslere, yumuşak karına, biri biri üzerine atılıp kavuşturulmuş güzel bacaklara hayranlıkla baktı, baktı...

Komodinin üzerinde bir meyve tabağı da duruyordu... Kadın oradan aldığı bir şeftaliyi ısırarak ağzını dolduran bir parça kopardı...

Ne olduğunu Anjelik de anlıyamamıştı... Adam, «Allah belâsını versin» diye bağırarak yerinden sıçrayıp kalktı... Oda kapısına vurulduğunu duymadığı için genç kız, erkeğin, birdenbire metresi üzerinden atlayıp kalkmasına şaşırmıştı... Anjelik, pencereden geriye çekilerek köşeye iyice büzüldü. Bir müddet bekledi. Tekrar başını uzatıp da içeriye baktığı sırada aşk ilâhını ayakta ve robdöşambra bürünmüş halde gördü... Adamın yüzünü de görebilmişti ...Otuzunda vardı... Vücudu, yüzünden daha güzeldi... Çünkü uzun bir burun yüzünü bozuyordu... Fakat gözleri ateşliydi. Anjelik bu hâliyle onu, piliçleri ve küçük kuşları kapan bir atmacaya benzetti...

Genç adam bu sırada yüzünü kapıya çevirdi:

«Düşes Döbofor'la beraberim!» diye bağırdı...

Bu açık ihtara rağmen eşikte bir uşak göründü:

— Son Altesleri beni af buyursunlar, dedi. Şatoya gelen bir papaz, muhakkak Mösyö Dökonde tarafından kabul edilmesini israrla rica ediyor. Marki Düplesi, onu size göndermekle isabet buyurdular...

Prens, kısa bir sessizlikten sonra:

— Gelsin! dedi...

Genc adam, pencere yakınındaki abanoz yazı masasının başına gitti, çekmeceleri açtı...

Bir usak, bu sırada içeriye birisini sokuyordu. Bu, siyah cübbe giymiş, aynı kumastan yapılmış kukuletasını başına geçirmiş bir papazdı... Her adımda eğilerek reveranslar yapıyordu... Nihayet durdu ve doğruldu... Başını kaldırdığı zaman, esmer yüzünde, pırıldayan siyah

gözler göründü... Bu gözlerde bir teslimiyet ifadesi okunuyordu...

Karyolada sereserpe yatan kadın üzerinde, bu din adamının gelişi bir tesir uyandırmamıştı... Kadın, onun mevcudiyetine aldırış bile etmiyor, uzanıp başucundaki tabaktan aldığı meyveleri ısıra ısıra yemeğe devam ediyordu. Adet yerini bulsun kabilinden de karniyle bacaklarının birleştiği yere incecik bir tül koymuştu...

Yazıhanenin üstüne eğilmiş olan esmer adam, çekmecelerden kırmızı mühür mumiyle mühürlenmiş büyük zarfları çıkardı... Sonra, arkasına dönmeden:

— Monper (*), dedi... Sizi Mösyö Fuke mi yolladı?

— Bizzat kendisi efendimiz.

Bu üç kelimeyi tannan bir ifade içinde tekellüm eden papazın bir İtalyan olabileceğini Anjelik hatırlayıvermişti... Fransızca konuşurken aksanındaki bozukluk bilhassa beliriyordu... Sonra çocukça bâzı jestleri vardı ki, göze hiç hoş görünmüyordu...

Prens Konde:

— Parola olan kelimeyi telâffuza lüzum yoktu Sinyor Egzili, dedi... Gözünüzün kenarındaki mavi işaretten sizi tanıdım... Bu güç sanatta ve emsalsiz zehirler hazırlamak işinde Avrupanın en maharetli sanatkârı demek sizsiniz?

— Alteslerinin iltifatı benim için büyük bir şereftir. Âcizleri sâdece, Floransa'lı ecdadından tevarüs ettiği bâzı reçeteleri tekemmül ettirmiştir, o kadar.

Konde:

— İtalyanlar, her sahada sanatkârdır, diye bağırdı. Arkadan bir de kahkaha attı, sonra yüzüne yine o donuk ve sert ifade çöktü...

— Şey yanınızda mı?

— Buyurun...

Papaz, cübbesinin altından kapalı ve sarılı, çekmeceye benziyen küçük bir şey çıkardı ve tahta kapağı üzerinde bir düğmeye açtı...

— Efendimiz, görüyorsunuz ya, kapağı açmak için, tırnağınızla şöyle hafifçe, kapak üzerinde gördüğünüz resimde adamın avucunda tuttuğu güvercinin boynundaki yarığa dokunmak kâfi...

Kapak açıldı ...Pırıl pırıl, satenden yapılmış küçücük bir yastığın ortasına oturtulmuş, içi yeşil renkli bir suyla dolu şişe göründü... Prens Konde, bu şişeyi dikkat ve itinayla aldı, aydınlığa doğru kaldırdı.

Peder, hafifçe:

— Romen Zaçyağı, dedi... Bu ağır tesir eden fakat katî netice sağlayan bir ter iptir. Aşındırıcı ve yiyici hassayı haiz ve birkaç saat içinde.

(*) **Papazlara karşı kullanılır. (Manâsı: pederim).**

mutlak ölümü mucip olan süblimeye, bu ilâcı tercih ettim. Gerek sizin ve gerekse size mensup kimselerin ehemmiyetle gözönünde bulundurmaları icabeden bâzı noktaları bildirmemi söyliyen Mösyö Fuke'nin tavsiyelerine göre bilhassa kimseyi şüpheye düşürmemekliğiniz lâzım... Zehir verilecek kimse belki, bir hafta kadar dayanacak, fakat ölümü, tabiî bir ölümden farksız olacaktır... Meselâ bozuk av eti veya bayat şeyler yemiş kimselerin hissettikleri karın ağrısı gibi bir veca'dan ölecek... Hattâ bu adama yemek veren kimselerin, sofraya midye, istridye gibi yenilmeleri ekseriya mahzurlar doğuran deniz hayvanları da koymaları, ölümün tesirini buna hemletmeleri bakımından uygun olur... Birisini âni ölüme sürüklemek çocuk oyuncağı gibi bir şeydir, şüpheler uyanır...

— Bu kıymetli tavsiyelerinize bilhassa teşekkür ederim Monper.

Konde, kin ışıklariyle parlayan bakışlarını bir türlü yeşil renkli mayiin bulunduğu şişeden ayıramıyordu... Anjelik, bir müddet evvel gökten yere inmiş aşk ilâhı gözüyle baktığı yaratıktan şimdi korkmaya başlamıştı.

Papaz:

— Efendimiz, dedi... Bu zehiri son derece büyük bir itinayla kullanmak lâzım... Bunu, teksif edilmiş hâle koymak için ben bile camdan bir maske kullanmak zorunda kaldım... Derinize düşecek tek damla, müthiş yaralar açar, uzviyeti paralar... Şayet bizzat siz, bu zehiri yemeğe karıştırmıyacaksanız, bu işi tevdi edeceğiniz kimseyi iyi seçiniz..

— Sizi buraya kadar getiren uşağıma tam itimadım vardır... Sonra ustalıklı tertibim neticesi olarak, zehirlenecek kimse onu tanımaz. Mamafih tedbir ve ihtiyat şarttır...

Prens, tepesinden bakan papaza alaycı bir bakış akıttıktan sonra:

— Öyle zannediyorum ki, Sinyor Eğzili, dedi. Böyle yüksek bir sanat uğruna harcadığınız hayat sizi pek evhamlı yapmamış... Fakat hazırlanan bu zehirin, vatandaşlarınızdan birisine, bir İtalyana karşı kullanılacağını söyliyecek olursam ne buyurursunuz?

Egzilinin gevşek dudaklarından bir tebessüm uçtu, eğilerek:

— Efendimiz, dedi... Ben, kendi hizmetlerim için hakikî değerlerini takdir etmiş olduğum vatandaşlarımdan gayrisini düşünmem. Meselâ Paris parlâmentosundan Mösyö Fuke, bana karşı, iyi tanıdığım İtalyanlardan daha âlicenap davranmıştır.

Kondenin. kahkahası yine çınladı...

— Bravo, Bravosimo Sinyor! Ben, sizin gibi insanları sever ve isterim...

Bunları söyledikten sonra, şişeyi yavaşça tekrar yastığına bıraktı. Aralarında bir sessizlik oldu... Sinyor Egzili, iftiharla eserini seyreden kimselerin bakışiyle getirdiği şişeyi süzüyordu...

— Efendimiz, şunu da ilâve etmeliyim... Bu mayiin hususiyetlerinden birisi de kokusuz ve tatsız oluşudur... Karıştırıldığı yemeklerde bir değişiklik husule getirmez... Eğer bahis konusu kimse yediği yemeklere karşı gayet hassas ve itinalı ise, baharat hususunda biraz cömert davrandığı için aşçısını mutlaka muahaze edecektir.

Prens, bir rüya içinde konuşur gibi:

— Emsalsiz bir adamsınız, dedi...

Sonra, biraz sinirli bir hareketle masanın üzerindeki zarfları topladı:

— Bunlara mukabil Mösyö Fukeye, tevdi etmeniz için ben de bunları size veriyorum. Bu zarfta Marki Dokenkur'un beyanatı var... Mösyö Şarost'un ve Mösyö Plesi'nin, Madam Plesi'nin, Madam Dörişvil'in, Düşes Döbofor'un ve Madam Dölongvilinkiler de bunlar... Siz de görüyorsunuz ya kadınlar pek o kadar yaramaz ve evhamlı değiller... Mösyö Dömopeo ile Marki Dökrekinin ve birkaç kişinin daha mektupları eksik...

— Ya sizinki efendimiz?

— Haklısınız... O da işte burada... Henüz bitirdim... Hattâ imzalamadım...

— Mektubunuz muhtevasının neden ibaret bulunduğunu bilmek mecburiyetinde olduğumu elbette Alteşleri takdir buyururlar... Bana verilen emre harfi harfine uygun olduğunu anlamak için mektup muhtevasına vakıf bulunmaklığım lâzım... Zira Mösyö Fuke, tek noktanın dahi unutulmuş olmasını arzu etmiyor...

Prens, kayıtsızlık içinde omuz silkti:

— Pekâlâ, dedi, istediğiniz gibi olsun... Ve kâğıdı alarak yüksek sesle okudu:

«Ben, Konde Prensi II. Lui, Mösyö Fukeye ,istisnasız kimseye ait olmamak ve ondan gayri kimseye itaat etmemek kayıt ve şartıyla bütün mevki ve mansıblarımı, tahkimatımı, ve diğer şeylerimi verdim. Emredecek olan odur... Bu teminatın verildiğine dair olan işbu vesikayı, onun tesir ve istekleri altında kalmadan kendi rızamla, kendi el yazımla yazdım ve altını imza ettim... Bu vesika Plesi Belyer'de 20 Eylûl 1649 tarihinde tanzim ve imza edilmiştir.»

Gölgeler içinde bile gözlerinin ışıltısı belli olan papaz:

— Efendimiz, imzalayınız, dedi...

Hemen işi bitirmek ister gibi Konde, masanın üzerinden aldığı bir tüy kalemi yonttu... Vesikayı imzalarken papaz da mühür mumunu, şamdan ışığında ısıtıp yumuşatıyordu... Nihayet vesika zarfa konuldu ve mühürlendi.

Konde:

— Diğer beyanat da bu şekilde yazılmış ve imzalanmıştır, dedi. Sanırım ki, efendiniz memnun kalacaktır...

— Ona ne şüphe efendimiz... Yalnız, henüz gelmediklerini bildirdiğiniz diğer vesikalar buraya gelmeden ben şatodan ayrılamıyacağım..

— Onları yarın öğleye kadar getirtmiş olurum...

— O halde yarına kadar bu çatı altında kalacağım demektir.

— Dostumuz Markiz Duplesi, burada bulunduğunuz müddetçe size zahir olacaktır: : Teşrifinizden kendisini haberdar ettim.

— Bu intizar müddeti zarfında mektupları; içinde zehir şişesini getirdiğim küçük kasada saklamak ihtiyatlı bir hareket olur kanaatindeyim... Bu kasanın nasıl açılacağını kimsenin bilmesine imkân yoktur.

— Haklısınız Sinyor Egzili... Sizi dinlerken bir tecrübe ve sanat otoritesinin konuştuğunu anlıyorum...

Ben tabiî sizin gibi değilim... Basit bir muharibim...

İtalyan, eğilerek:

— Evet, muzaffer bir muharip, dedi...

— Beni şımartıyorsunuz Monper... Mösyö Mazarenle sa majeste kraliçenin sizi tasvip etmelerini ister ve bundan memnun olurum... Ne olursa olsun askerî terbiye, daha şümullü ve daha güç bir ilim olmakla beraber sizinkine benzer... Düşmanın niyetlerini daima evvelden anlamak lâzımdır.

— Efendimiz, tıpkı Makyavel gibi konuşuyorsunuz... O da bir vakitler sizin başınızdaydı...

Prens. deminki sözünü tekrarladı...

— Beni şımartıyorsunuz...

Konde, ferahlamış gibiydi...

Egzili, mühürlü zarfların küçük kasanın içindeki canfes yastığın altına nasıl konulacağını gösterdi. Zarflar, oraya konuldu ve küçük kasa yazıhanenin çekmecesine kilitlendi...

İtalyan, masa başından çekilmiye hazırlanırken Konde çekmeceden küçük kasayı alarak kapağını açtı...

Kadın, kolunu uzatmış ve fısıltı hâlinde:

— Bakayım, demişti...

İki erkek, aralarında konuşurlarken o, söze karışmamış, çıkardığı yüzüklerini teker teker parmaklarına takmakla meşgul olmuştu... Fakat konuşulanların bir kelimesini dahi kaçırmış değildi...

Konde, karyolaya yaklaştı ve ikisi de şişeye doğru eğildiler...

Düşes Döbofor:

— Bunun, söylendiği kadar müthiş bir zehir olduğuna inanıyor musun? diye mırıldandı...

— Fuke, bu işde ondan daha mahir ve mütehassıs kimse bulunma-

dığını temin ediyor... Hem hepimizin Fukeye ihtiyacı var. Geçen Nisanda, Paris parlâmentosunda İspanyol müdahalesini ortaya o attı, müdahale meselesi kimsenin hoşuna gitmedi ama koyu katolik olan sa majesteyle teması o temin etti... Ordumu ancak onu düşünerek ayakta tutuyorum.

Kendisini yastıklar üzerine bırakmış olan genç kadın:

— Demek Mazaren öldü, dedi...

— Öyle gibi bir şey... Çünkü onun eceli benim elimde...

— Çok sevdiği kadınla bazan ana kraliçeye gelip yemek yedikleri söylenmiyor mu?

Konde, kısa bir sükûttan sonra:

— Evet, söyleniyor, dedi. Fakat sizin fikrinize iştirâk etmiyorum... Ben, daha tesirli, daha mühim başka bir çare düşünüyorum... Oğulları olmazsa ana kraliçe ne olacak?

O zaman İspanyada, bir manastıra kapanıp onlar için gözyaşı dökmekten başka iş kalmaz...

Düşes, yerinden sıçradı:

— Kralı zehirlemek ha!

Prens, neşeyle kişnedi... Geriye, yazıhaneye döndü ve küçük kutuyu çekmeceye koyduktan sonra:

— İşte kadınlar böyledir, dedi ...Kral da kim! Hemen heyecana kapılıyorsunuz... Sebep de delikanlılık tesirleri altında sağını solunu tanımıyan ve bir müddettenberi de sizlere başka bir gözle bakan güzel bir çocuk... Kral, size göre başka... Bize göre ise tasavvurlamızın tahakkukuna en mühim engel... Erkek kardeşine gelince bu küçük beyin de aklı bir karış havada... Öyle olmasa, kız çocukları gibi giyinip erkeklere kendini okşatır mı? Bize onlar değil, daha münasip bir kral lâzım... Yâni işimize gelecek bir kral... Zengin fakat karakterce zayıf... Daha ne istiyoruz sanki?

Çekmeceyi kapayıp kilitliyen ve anahtarını da cebine koymuş olan Konde, genç kadına döndü...

—Şekerim, misafirlerimizi unutmalıyım... Yemeğe geç kalmamalıyım... Yemeğe geç kalmamalıyız... Hazırlanalım... Arzu ederseniz fam-döşambrınız Nanon'u çağırtayım...

— İyi olur... Teşekkür ederim.

Yarı eğilmiş vaziyette duran Anjelik bulunduğu yerden biraz geriye çekildi... Babasının kendisini arayacağını hatırlamıştı... Fakat bir türlü de oradan ayrılamıyordu... Odada da Prens ve metresini hizmetçileri harıl harıl giydiriyorlardı. Prens, pek sabırsızdı... Arada sırada etrafındakilere küfürler savuruyordu...

Anjelik, başını ışıklı pencereden çevirdiği zaman, bahçenin koyu bir

karanlığa gömüldüğünü gördü... Bir Sonbahar rüzgârı hafif hafif ürperttiği ağaç dallarında hışırtılı akisler uyandırıyordu...

Genç kız, artık odada kimse kalmadığını gördü... Fakat ışık söndürülmemişti ...Tekrar pencereye doğru sokuldu, pervazlara tutunarak içeriye kaydı...

Odadaki ıtırlı kokuyla, gecenin ot ve çiçek kokan nefesi de karışmıştı... O, ne yapacağını birden kestirememişti... Biraz heyecanlıydı ama korkmuyordu... Bütün o gördükleri sanki bir rüyaydı... Bu, tıpkı Amerikaya hareket, Monlu'nun deli kadını, Jildöreç'in cinayetleri gibi bir şeydi...

Elinin katî bir hareketiyle, bir iskemlenin üzerine atılmış geceliğin cebinden, yazıhanenin küçük anahtarını aldı, çekmeceyi açtı ve mahfazayı çıkardı....Mahfaza, sandal ağacından yapılmıştı ve bir tuhaf kokuyordu... Anjelik, çekmeceyi kilitleyip anahtarını aldığı yere koyduktan sonra mahfazayı koltuğunun altına sıkıştırarak tekrar şahnişe geçti... İçinden; gelip de aradığı zaman çekmecenin yerinde yeller estiğini görünce M. Dökendenin ne hallere uğrayacağını, yüzünün ne şekil alacağını şimdiden görür gibi oluyordu Kendi kendine:

«— Buna hırsızlık denilmez», dedi... Çünkü bir cinayet önlenmiş oluyor...

Anjelik, aşırdığı şeyi saklayacağı yeri hemen kestirmişti. Bulunduğu kulenin etrafını mimar, ortaçağ muhariplerinin minyatürleriyle süslemişti... Dekorasyonun kuytu ve çukur tarafları mahfazayı gizlemek için çok müsait yerlerdi. Anjelik, kendisine en yakın mesafede bulunan kuytu bir köseye mahfazayı koydu... Sonra, usulca aşağıya kaydı ve yere indi... O zaman çıplak ayaklarının üşüdüğünü hissetti... Hemen eski ayakkabılarını giyerek şatoya döndü...

Gece rütubetli ve oldukça soğuktu... Bu yüzden herkes salonlarda toplanmış bulunuyordu... Hole girerken Anjelik'in burnuna iştihâyı gıcıklıyan yemek kokuları çarptı... Muntazam giyinmiş çocuk uşaklar, gümüş tepsiler içinde yemekler taşıyorlardı... Tabaklarda neler yoktu... Yemekler, o kadar süslenmişti ki, âdeta çiçek demetlerini andırıyorlardı..

Tertemiz ve işlemeli beyaz örtüler serilmiş masaların kurulu bulunduğu galeri ve salonlardan çatal, bıçak, tabak sesleri aksederken bir sürü dâvetli de kendilerine ayrılan sofralara oturuyorlardı...

En büyük salonun eşiğinde duran Anjelik, Madam Düplesi, Düşes Döbofor ve Kontes Dörişvil'in ortasında Prens Konde'yi gördü...

Marki Düplesi ile oğlu Filip ve birkaç kadınla genç Senyör de Prensin masasındaydılar... Resmî kıyafetler, danteller arasında İtalyan Egzilinin koyu renkli cübbesi, kocaman siyah bir gölge hâlinde göze çarpıyordu... Anjelik, bu kalabalık arasında babasını bir türlü göremiyordu...

Oradan geçen genç asillerden birisi onu gördü.

— Oo! Dedi... La Baron hazin kıyafet de burada! diye eğlenir gibi konuştu... İçmek için bir şey emretmez misiniz? Meselâ bir bardak kaymaklı süt yahut haşlanmış elma?

Delikanlı, bunları söyledikten sonra «prens masası» na yürüdü... Düşes Döfobor:

— Senyör, ne oldu orada? Diye sordu...

Madam Düplesi, onun göz attığı tarafa bakınca Anjelik'i gördü ve oğluna tekrar hizaya girmesini ihtar etti:

— Filip, Kuzininiz Dösanse'yi refakat kızları masasına götürsenize!

Delikanlı, canı sıkılmış olduğunu belirten bakışlarını Anjeliğe çevirdi... Kendisine yakın boş bir yeri göstererek:

— İşte bir sandalye, dedi...

— Oraya değil, oraya değil Filip... Buraya Matmazel Dösenlis oturacak...

O, müstehzi bir gülüşle:

— Matmazel Dösenlis, biraz acele etseydi... Mademki geç kaldı... Böyle olur işte... Geldiği zaman yerinin, bir başkası tarafından işgal edildiğini görür...

Anjelik, etrafında uyanan garip havaya aldırış etmeden oturdu... Dönüp gitmeyi de düşünmüştü... Fakat vazgeçti... Bu muhteşem atmosfer, bu ışıklı salon ve mücevherlere boğulmuş kadınlar onda bir baş dönmesi uyandırmıştı, midesi bulanır gibi oluyordu... Genç kız, babasının nerede olduğunu sormaya da cesaret edemiyordu... Bu sıkıntılar içinde kendisini geriye atarak göğüslerini bir daha gerdi, altın renkli saçlarını arkaya attı... Ona öyle geliyordu ki, bâzı senyörler, kaçamak göz atmaktan kendilerini alamıyorlardı... Hemen karşısında Prens Konde oturuyordu... Anjelik, onun kuş gözlerinin üzerinde dolaştığını görüyordu... Prens, bir aralık:

— Mösyö Düplesi, dedi... Akrabanız arasında ne tuhaf kimseler var... Bu yabani ördek de kim?

— Taşralı bir kuzin efendimiz... Neler çektiğimi bir bilseniz hâlime acırsınız... Düşününüz bir kere, bu parlak dekor, bu asil insanlar, muhteşem kadınlar arasında babasının nefes kokusunu çekmek, katlanılır külfet midir? Sorarım sizlere... Mübalâtsız şairimiz Arjantöy'ün bir mısraında söylediği gibi: «Öyle bir nefes ki leş kokusu onun yanında hafif kalır».

Bu sözleri topluluktan yükselen bir kahkaha tâkip etti. Marki, gülmekten yaşaran gözlerini kurularken:

— Ve sonra, benden ne istiyor bilyor musunuz? Diye sözlerine devam etti... Ahırının matahları olan katırlarını ve... Evet ve side var... Ve sanki işletilip de istihsal edilmişmiş gibi, kurşun ve gümüş maden-

lerinin vergisinde tenzilât yapmaklığını... Ömrümde böyle bir budalalığın bir benzerine daha rastlamadım...

Prens, sinirli bir ifade içinde:

— Allah belâlarını versin... Kendi budalalıklariyle bizleri de gülünç ediyorlar ,dedi...

Kadınlar, gülüşüp duruyorlardı...

— Şapkasındaki tüyü gördünüz mü?

— Ya o papuçların feci hâli!

Anjelik, kalbinin, yanında oturan Filip duyacak kadar gümbürtülerle çarptığını hissediyordu... Genç kız, mavi gözlü bu soğuk çocuğa göz ucuyla bakarken içinden: «Babamı bu derece tahkir etmelerine müsaade edemem» diyordu...

Anjelik, sapsarı kesilmişti... Oturduğu sandalyeden ayağa kalkınca, önce Madam Dörişvil'in kıpkırmızı kesildiğini gördü ve «yabani ördek» bu müşahedeyle derin bir nefes aldı, içi rahatlamıştı... Demek ki, etrafını çeviren bu insanlar, ondan çekiniyor, korkuyorlardı... Yüksek sesle ve her kelimesi üzerinde durarak:

— Biz, her şey olabiliriz, dedi... Tasavvur ve tahayyül edebileceğiniz her şey... Fakat kaatil olamayız, Kralı zehirlemeğe kalkışamayız...

Deminki şakrak sesler, gülüşmeler bir anda ölüverdi, salon derin bir sessizliğe gömüldü. Şimdi herkes Prens Konde'nin bulunduğu tarafa bakıyordu...

Marki Düplesi, kekeler gibi:

— Kik... ki... Kim? Diye sordu... Sonra susuverdi...

Vaziyete hâkim olmaya çalışan Prens:

— Garip lâflar, dedi... Bu kız, pek toy... Hâlâ dadısının anlattığı masalların tesiri altında...

Anjelik, partiyi kaybetmekten korktu... Bakışlarını masanın öbür ucuna çevirdi...

— Müessir zehirler yapmak hususunda Sinyor Egzili'nin emsalsiz bir mütehassıs olduğunu bana söylediler...

Suya fırlatılan bu taş, şiddetli akisler yarattı... Ürküntülü bir mırıltı ortalığı dolaştı.

Madam Düplesi, hırs içinde, dantelâlı mendilini ısırırken:

— Bu kız şeytanın sol bacağı! diye bağırdı... Beni ikinci defa mahcubiyetten yerin dibine geçiriyor... Cam gözlü bir bebek gibi... Ağzını birdenbire açıyor ve olmıyacak müthiş şeyler söylüyor...

Bakışlarını Anjelikten ayıramıyan Prens, yumuşak bir sesle:

— Neden? Neden müthiş olsun? Diye itiraz etti... Tabiî bir şey biliyor ki, böyle kati konuşuyor... Fakat bu gibi lâflar, sükûtun mânasını henüz takdir edemiyen ve maksatsızca konuşan kızların harcıdır...

Anjelik gayet açık konuştu:

— Ben işime gelirse susarım...

— Peki nasıl olur bu iş Matmazel?

— Babama savurduğunuz hakaretlere son verdiğiniz ve mütevazi taleplerini yerine getirdiğiniz zaman...

Konde'nin rengi birden kararıverdi... Rezalet neredeyse patlak verecekti... Herkes, konuşulanları daha iyi işitmek için iskemlelerinin tepesine çıkmışlardı...

Prens, boğulur gibi:

— Allah belâsını... Allah belâsını... diye söyleniyordu.

Birdenbire doğruldu, hücuma kaldırdığı emrindeki kuvvetlere saldıracakları istikameti gösteren bir kumandan gibi kolunu uzattı:

— Beni tâkip ediniz!

Anjelik içinden «galiba beni öldürecek» dedi. Üzerine çevrilmiş sert bakışlar onu ürperttiği kadar içinde garip bir hâz da uyandırmıştı... Genç kız, bu yırtıcı kuşun peşine takıldı...

Anjelik, arkasından yürüdüğü adamın kıyafetine şaşmıştı... Prensin, uzun çizmeleri üzerine dökülen kısa bir eteklik dikkatini çekmişti... O, şimdiye kadar bu şekilde giyinmiş bir kimse görmemişti... Ne olursa olsun yine ona karşı hayranlık hisleri duyuyordu...

Konde, anî bir dönüş yaptıktan sonra:

— İşte yalnızız, dedi... Konuşabiliriz, ama soracaklarımı cevaplandırmanız lâzım...

Prensin tatlı bir ifadeyle söylediği bu sözlerde Anjelik bir hiddetin gizlenmiş nezaketini bulmuştu... Şimdi bir küçük odada, ortalığı altüst etmeğe kadir, entrikacı kuvvetli bir adamla karşı karşıyaydı. Anjelik, iri bir örümceğin ağına düşen bir böcek durumunda bulunduğunu takdir ediyordu... Biraz geriledi ve budalaca bir şeyler söyledi:

— Ben fena bir şey söylemeyi düşünmemiştim ki...

— O halde, kendisine hürmet ettiğiniz bir amcanın masasında hakaret telâkki edilecek öyle bir zırvayı icat etmeğe neden lüzum gördünüz?

Anjelik, neleri itirafa sürüklendiğini derhal anladığı için kısa bir tereddüt anı geçirdi... Hesaplı konuşmak icabediyordu... Bir câhillik ettiğini söylemekle onu, hakikatlere kolay kolay inandıramazdı...

Anjelik, mırıldanır gibi:

— İcat ettiğim bir şey yok, dedi... Bana söylenilmiş sözleri tekrarladım... Sinyor Egzili'nin zehir yapmakta çok mahir olduğunu söylemişlerdi de... Ama, bu zehirin Kral için hazırlandığını ve ona karşı kullanılacağını ben uydurdum... Çünkü çok kızmıştım...

Prens:

— Bunu size kim söyledi?

Anjelik, muhayyelesini işletti...

— Bir... Bir papaz... Ama adını bilmiyorum, dedi...

— Onu bana gösterir misiniz?

— Gösteririm...

Prens, onu tekrar salonlara girilen methale götürdü... Anjelik orada, kilise emrine girecek asillerden birisini işaret etti...

Prens, kızmıştı...

— Allah belâlarını versin, dedi... Sizin adınız neydi Matmazel?

— Anjelik Dösanse

— Beni dinleyiniz Matmazel Dösanse... Sizin yaşınızdaki bir kızın işittiği fakat manâsını anlamadığı her lâfı tekrarlaması iyi bir şey değildir. Çünkü böyle patavatsızlıklar; hem size hem de ailenize zarar getirir... Ben, bu hâdisenin üzerinden bir sünger geçireceğim... Sonra babanızın durumunu da tetkik etmek, onun için mümkün olabilecek şeyleri yapmak kararındayım... Fakat siz, ketumiyeti muhafaza edeceğinize dair bana ne gibi bir teminat verebilirsiniz?

Anjelik, yeşil gözlerini ona kaldırdı.

— Beni tahkir ederlerken konuşmak zevkini tattım... Binaenaleyh susmasını da gayet iyi bilirim...

— Ben öyle zannediyorum ki, ileride, kadınlık devrinizi yaşarken, birçok erkekler, sizinle karşılaşmış bulundukları için darağaçlarında sallandırılacaklar...

Prensin yüzünde mühim bir tebessüm dolaştı... Anjelik'in, ifade ettiklerinden başka esaslı bir şey bilmediği hakkında ona bir kanaat gelmişti... Konde'nin eksik tarafları vardı... Bunların başlıcaları da dikkat ve karşısındakinin ruhî ahvaline nüfuz edememekti... İlk heyecanı atlattıktan sonra durumda bir tehlike olmadığına inanmıştı...

Daha şimdiden güzelliğiyle dikkati çeken bu henüz çocuk denilecek çağdaki kızın heyecanı, müdahaneyi itiyat edinmiş ve kadın güzelliklerine karşı daima hassas bir adam olan Prensin kapıldığı hiddeti yatıştırmaya yardım ediyordu...

Anjelik, küçüklerin büyüklere karşı duydukları hayranlık hisleri okunan bakışlarını ona doğru kaldırmaya çalışıyordu...

Aczini belirten bi rifade içinde:

— Size bâzı şeyler sormak istiyorum, dedi.

— Ne gibi?

— Neden sizin küçük bir etekliğiniz var?.

— Küçük bir eteklik mi? Yavrum o eteklik değil... Ona «Rhingrave» denilir... Süvarilerin giydikleri uzun çorapların konçlarını örtmeğe yarar... Siz, bunu hiç görmediniz miydi?

— Hayır. Ya o bacaklarınızdaki şeyler?

— Onlar da baldırları muntazam göstermek için kullanılır.

Anjelik:

— Hakikaten öyle, dedi... İnsanı şaşırtacak şeyler... Şimdiye kadar ben, bu kadar güzel bir elbise görmedim...

Prens, genç kız üzerindeki süksesinden memnun :

— Ah! Dedi... Kadınların işi gücü süs... Dâvetlilerin yanına dönmek mecburiyetindeyim... Uslu duracağınızı bana vâdediyor musunuz?

Güzel ve muntazam dişlerini ortaya koyan bir gülüşle Anjelik:

— Evet efendimiz, dedi.

Prens, oradan ayrıldı... Salona girer girmez, kendisini merakla bekliyenlerin heyecanını yatıştıran jestlerle:

— Dostlarım, dedi... Yemenize, içmenize devam ediniz. Ortada bir şey yok... Küçük küstah, şimdi sizlerden özür dileyecek.

Anjelik de bu sırada Madam Düplesi'nin önünde eğiliyordu...

— Madam, sizden özür diliyorum... Ayrıca, buradan çekilmekliğime müsadenizi de rica edeceğim...

Konuşmak iktidarını kendinde bulamıyan Madam Düplesi'nin Anjelik'e kapıyı göstermesine salondakiler gülüştükleri sırada, kapının ardında da başka bir hâdise cereyan ediyordu... Baron Arman:

— Kızım, kızım nerede? Diye soruyordu...

Üniformalı bir uşak, alaycı bir ifadeyle:

— Mösyö Löbaron kızını soruyor, diye bağırdı...

Bu asil zavallı köy ağacı, zarif dâvetliler, üniformalı uşaklar arasında bir eşek arısı gibi yabancı kalmıştı... Anjelik, ona doğru koştu.

Arman, içini çeke çeke:

— Beni deliye döndürdün, diyordu... Üç saattenberi seni aramadığım yer kalmadı...

— Gidelim, rica ederim çabuk gidelim buradan babacığım...

Dışarıya henüz çıkmışlardı... Arkalarından Markinin sesini duydular...

— Yeğenim, bir dakika... Prens Hazretleri sizinle biraz görüşecek... Şu bana bahsettiğiniz meseleler için...

Babasiyle o adam, içeriye girdikleri için, sözlerin gerisi de boğuldu, kaldı...

Anjelik, bina önündeki merdivenlerin son basamağına oturdu ve babasını beklemeğe başladı... Birden sanki içi boşalmış, her türlü düşünceden sıyrılmış gibi hafifledi... Bu sırada beyaz, uzun tüylü bir köpek yanına gelmişti... Onu iradesiz, bir müddet okşadı...

Bir müddet sonra Mösyö Dösanse, merdivenlerde göründü, kızının yanına geldi, onun elinden tuttu...

— Ben de senin, beklemekten bıkıp kaçmış olmandan korkuyordum... Sende şeytan tüyü var galiba... M. Dökonde, senin hakkında öyle komplimanlarda bulundu ki, neredeyse dünyaya gelişine sebep olduğum için ondan özür diliyecektim.

Ağaçlıklı yola girip, ağır ağır ilerledikleri sırada M. Dösanse başını sallayarak:

— Doğrusunu istersen ben bu adamların tutumundan bir şey anlamıyorum, dedi... Beni dinlerken budalaca sırıtıyorlar... Marki bir çok rakamı ihtiva eden bir kâğıdı almış eline, malî durumunun benimkinden kötü olduğunu isbata çalışıyor... Bu arada kuruyan gırtlağımı biraz olsun ıslatabilmem için bana iki yudum şarap vermiyorlar... Sonra beni çalyaka edip, bir tarafa sürüklüyor, bütün istediklerimi yapacaklarını vâdediyorlar... Monsenyor gümrük meselesinin de gelecek aydan itibaren istediğim şekilde halledileceğini söyledi.

Anjelik, mırıltı hâlinde:

— Dedikleri gibi olsun babacığım, dedi...

Gecenin hüzün veren sessizliği içinde Anjelik, ağlama ihtiyacını o kadar şiddetle hissediyordu ki...

Baron:

— Madam Düplesi'nin seni yanına alacağına inanıyor musun? Diye sordu...

Anjelik, vahşi ve sinirli cevap verdi:

— Hayır, inanmıyorum...

Puatyeye varmak için yaptığı seyahat boyunca Anjelik'in zihnini işgal eden mevzu kötü bir hâtıra olmuştu... Bu yolculuk için Karuça denilen çok eski bir araba hazırlanmış, buna Anjelik'le birlikte Hortanz ve Madlon da binmişlerdi. Arabaya koşulan katırları bir uşak idare ediyordu... Reymon'la Gontran da, babalarının kendilerine verdiği cins atlara binmişlerdi... Bunları görenler, cizvit papazlarının yeni kolejlerinde, asîl çocuklarının binekleri için mükemmel ahırlar bulunduğunu sanırlardı...

Kuvvetli iki at da bu kervanı tamamlıyordu... Bunlardan birisine, genç üstadlara refakat vazifesini alan ihtiyar Giyyom binmişti... Memlekette bir hareket harb havası esiyordu... M. Dölaroşfuko'nun, Kont Dökonde hesabına Ruatu'yu ayaklandırdığı söyleniyordu...

M. Dölaroşfuko asker topluyor ve zahire ihtiyacı için de mahsulün bir kısmını kaldırıyordu. Ordu yiyecek sıkıntısı çektiği için yollarda hırsızlık, haydutluk ve yağmacılık hâdiseleri olduğu da söylenmekteydi..

Giyyom, bu sebeple kargısını, eski kılıcını yanına almıştı... Fakat yolculuk ârızasız geçiyordu... Bir ormandan geçerlerken ağaçların arkasında oynaşan şüpheli gölgeler görmüşlerdi... Ancak, pusuya yatmış haydutlar, Giyyomun silâhlarından çekinmiş olmalıydılar ki, bir hâdise

olmadı.

Geceyi, bir yol kavşağında, dört bir taraftan kopup gelen rüzgârların ıslık çaldığı bir handa geçirdiler... Hancı onlara abdest suyuna benziyen bir çorbayla, mum yağı kokan bir peynir ikram etti...

Reymon, korku içinde titreşen kız kardeşlerine, bir aralık:

— Bu hanları işletenlerin hepsi eşkiyaların ortağıdır, dedi... Böyle hanlarda korkunç cinayetler işlenir... Son yolculuğumuzda, yatmış olduğumuz handa, bir ay kadar evvel zengin bir adamı gırtlağından kıtır kıtır kestiklerini söylediler... Bu adam, yalnız başına seyahat ediyormuş.

Sözlerinin müthiş bir intiba uyandırdığını gören Reymon, devam etti:

— Bu cinayetleri işliyen avam tabakasından kimselerin yüksek mevki sahipleriyle temasları varmış... Allah korkusu kalblerden silindi...

Bir gün daha yolda geçti... Çatlak, bozuk ve donmuş yollarda, ceviz çuvalları gibi sallanıp sarsılan üç kız kardeş harap olmuşlardı... Eskî devirlerden kalma yollara pek ender rastlıyorlardı... Onlar da artık yol hâlinden çoktan çıkmış, yamrı yumru patikalara dönmüşlerdi. Hele köprü başlarında beklemek bir felâketti... Geçiş parası tahsil etmek için kullanılan memurlar, amel-i manda, geveze, ihtiyar adamlardan ibaretti... Bunlar, işlerini çabuk bitiremiyor, yolcularda ayazda saatlerce beklemek yüzünden donacak hâle geliyorlardı... Köprülerden serbestçe geçebilenler sâdece büyük senyörlerdi... Onlar, memurun ayaklarının dibine bir para kesesi fırlatıyor, orada bekleşenlerle alay eder gibi tavırlar takınarak böbürlene böbürlene yürüyüp gidiyorlardı...

Madlon, Anjeliğe sarılmış ağlayıp duruyordu... Hortanz da, soğuktan dudakları büzülmüş, iki de bir:

— Katlanılmaz şey doğrusu, deyip duruyordu...

İkinci gün akşam üzeri Puatye uzaktan görününceye kadar üçü de âdeta nefes almaktan çekinmişlerdi... Kırmızı damların, ırmağın görünmesi yüreklerine su serpti...

Berrak, tertemiz bir kış günü, masmavi bir gök altında renkli ve canlı manzarasiyle gözleri okşayan bu şehirde çan sesleri, Anjeliği karsılamıştı... Burası bir kiliseler, manastırlar ve kollejler şehriydi... Anjelik beş yıla yakın bir müddet bu çan sesleriyle uyandı, uyudu ve dolaştı... Orada çan sesleri âdeta umumî hayatın bir nâzımıydı... Nüfusun ekseriyetini gürültücü öğrencileriyle, sessizlikten hoşlanan hocaları teskil ediyordu...

Dösanse'nin çocukları büyük kilise meydanında biribirlerinden ayrıldılar. Ürsülin'lerin manastırı biraz solda, Klen ırmağına bakan bir yerdeydi... Cizvit papazlarının idaresindeki kollej de, daha sırtta bu-

lunuyordu.

Kardeşler, biribirlerinden pek basit şekilde, hattâ aralarında bir kelime dahi teati etmeden ayrıldılar... Bunda çocukluklarından doğan beceriksizliğin ve gurbete ilk çıkışın tesiri vardı... Yalnız Madlon, göz yaşları içinde iki erkek kardeşini kucaklamıştı.

Böylece manastırın kapıları Anjelik'in üstüne kapandı... Mâzi ile olan bağların birden kesilişi ona fena tesir etmiş ve âdeta boğulur gibi olmuştu... Etrafında duvar, daima duvar ve demir parmaklıklı pencereler görüyordu... Arkadaşlarını da pek sempatik bulmamıştı... Çünkü o, köylü erkek çocuklarla oynamaya alışmıştı...

Köydeki arkadaşları da ondan hoşlanırlar, Anjelik nereye gitse peşinden ayrılmazlardı. Halbuki burada hiç öyle tipler yoktu. Oradaki soyu sopu asil, zengin bâzı kızlar arasında Anjelik Dösanse, en arka saflarda kalıyordu.

Genç kız, ayrıca balinalı korselerin cenderesine girmek zorunda da kalmıştı... Onun serbestliğe alışmış, yumuşak adaleli vücudu, bu işkenceye katlanamıyordu... Hele sert kolalı önlük ve yakalık bir cehennem azabıydı... Bütün bunlar, oradaki öğretimin gayesiyle uzlaştırılamıyacak şeylerdi... Bu korseler ve kolalı önlüklerin altında kızların göğüsleri, hemen dışarıya fırlıyacakmış gibi bir taşkınlık arzediyordu... Büyük kızlar, süslerine daha fazla itina gösteriyor; manastırda, monden kızların evlenme hazırlıklarını tamamladıkları bir yer havası esiyordu...

Öğretimin sınırları da biraz geniş tutulmuştu... Dans öğrenmek, bir saz çalmak, iki üç kişi arasında belli bir mevzuu münakaşa etmek, yanaklara nasıl pudra sürüleceğini bilmek öğrenciler için mecburiydi... Kızlar, aynı zamanda temizlik, çamaşır, ütü, yemek vesaire gibi ev işleriyle de meşgul oluyorlardı... Dersler arasında coğrafya, tarih, mitoloji, lâtince, muhaberat, hesap, din bilgisi de vardı.

Anjelik, itaatsiz bir öğrenci olmadı... Fakat hocaları ondan pek memnunu değillerdi... O, kendisine ne söylerlerse onu yapıyordu... Yalnız ona tuhaf gelen şey, budala bir sürü işe katlanılmak mecburiyetiydi...

Ekseriya ders saatlerinde Anjeliği ararlar, ortada bulamazlardı... Nihayet onu ya manastıra ait bostanın kuytu bir köşesinde veya geniş bahçenin tozlu yollarında bulurlardı... Her defasında o, fena bir harekette bulunmadığı kanaatini taşıdığını söylerdi...

Ertesi yaz şehirde mühim bir veba salgını başgösterdi... Hastalığa, fareler sebep olmuştu... Salgınla beraber sefalet ve açlık da hüküm sürüyordu. Konde ve Türen tarafından malî yardımlar başlamıştı... Bu sıralarda ortalık o kadar karışıktı ki, kralın lehinde olanlarla aleyhinde olanları tefrik etmek güçtü... Harbler dolayısiyle köylerini terkeden köylüler de şehirlere akın ediyorlardı...

Bu kargaşalık ve sefalet hengâmesinde manastırın küçük pansiyonerleri de bâzı günler, fakirlere iane toplamak işiyle meşgul oluyorlardı...

Anjelik, bu sırada hakikî sefaleti tanımış oldu... Karşılaştığı hüzünlü manzaralar karşısında arkadaşları göz yaşlarını tutamayıp ağlaşırlarken onda bu gibi tepkiler görülmüyordu.

Salgın, öğrenciler arasında da tesirlerini göstermekte gecikmedi. Anjelik, bir sabah Madlon'u göremedi... Yaptığı soruşturma neticesinde hasta olduğunu ve hastahaneye yatırıldığını öğrendi... Madlon, birkaç gün sonra öldü...

Anjelik, onun sapsarı kesilmiş cesedi karşısında ağlamadı... Hattâ Hortanz'ın göz yaşlarını da manâsız buldu... «Bu koca bebek neden gözyaşı döküyor?» diyordu...

Çünkü o, Madlonu hiç sevmezdi... Sâde kendini severdi...

İhtiyar bir rahibe onlara: «Evlâtlarım, demişti... Allahın kanunu bu... Yalnız o mu? Bir çok çocuk ölüyor... Annenizin on çocuğu olduğunu bana söylemişlerdi... Kaybolan, bu on çocuktan biridir. Ben onbeş çocuklu bir anne biliyorum ki, yedi çocuğunu kaybetmiştir... Görüyorsunuz ya, bu işler böyle işte... Allah hem verir, hem alır... Daha ne çocuklar ölüyor... Allahın kanunu bu...»

Madlonun ölümünden sonra Anjelik'in vahşiliği büsbütün arttı. Hattâ inzibat altına girmez oldu. Artık kafasının dediğine gidiyordu. Sık sık ortadan saatlerce kayboluşu üzerine bostana gitmesi yasak edildi... O yine bir yolunu bulup kaçıyordu...

Bir arlık onu ,evine iadeyi bile düşündüler... Fakat Baron Dösanse sivil harbin doğurduğu bütün güçlüklere rağmen iki kızının ücretini de muntazaman ödüyordu... Halbuki pansiyonerlerin çoğu paralarını veremiyorlardı... Diğer taraftan Hortanz, gelecek için çok şeyler vâdeden bir öğrenciydi... Büyüğün hatırı için küçüğün alıkonulmasına karar verildi. Ancak küçükle meşgul olunması hususu da ailesine bildirildi...

1652 yılının Ocak ayının bir günü Anjelik on beşine bastı... O yine duvar tepelerinde sokaktan gelip geçenleri seyretmekten, üşüdüğü için güneşe sırtını vermekten vaz geçmemişti ...Bu onun bulduğu bahanelerdi...

Yılın bu ilk günlerinde Puatye'de bir canlılık yoktu. Çünkü kraliçe, kral ve taraftarları oraya yerleşmeğe geliyorlardı... Zavallı kraliçe, zavallı kral, ardı arası kesilmeden devam eden isyanlarla oradan oraya süprülür gibi sürülüp duruyorlardı... Güyan'a gitmek üzere oraya geliyorlardı. Konde ile çarpışacaklar dönüşte de, eyaleti elinde bulunduran M. Dötüren'le müzakerelerde bulunmak için Puatu'da duracaklardı...

Dötüren'in nüfuzu, tâ eskidenberi Okyanusa kadar uzanıyordu. Lüson gibi ve Şatelro protestanların eski sağlam yerleri general Hügeno'ya

bağlanmışlardı... Fakat Puatye, kiliselerinin yağma edilişi ve belediye reisinin asılışı gibi acı hâdiseleri aradan yüz sene geçtiği halde unutmamış, kapılarını hükümdara açmıştı...

Bugün küçük Prensin yanında İspanyolun siyah esvabından başka şey yoktu... Halk, bütün Fransa: «Mazaren'in adını bile işitmek istemiyoruz» diye ne kadar bağırmıştı... Kırmızı elbiseli adam nihayet, boyun eğmek zorunda kalmıştı... O, sevdiği kraliçeyi terk etmiş ve Almanya'ya sığınmıştı... Ancak onun ayrılışı ortalığı yatıştırmaya kâfi gelmiyordu...

Anjelik, manastırın duvarına yaslanmış, hareketli şehrin, bulunduğu yere kadar akseden uğultusunu dinliyordu...

Yol kavşaklarında karşılaşan arabacıların küfürlerine, kahkahalar, at kişnemeleri karışıyordu...

Anjelik, kulak alışkanlığı tesiriyle çan seslerinden kiliseleri tanıyor, «İşte bu Notrdam Lagrand'ın, bu Sent Radegond'un, bu da Senporşer'in» diyordu.

Birden, duvar dibinde peyda olan, kralın hizmetindeki kırmızı elbiseli genç asilzadeler, süratle uçan bir kuş sürüsü gibi geçip gittiler...

Aralarından birisi, ayakkabısının çözülen bağını bağlamak üzere durdu... Eğilmiş vaziyetinden doğrulurken bakışları, duvar üstünde kendisini hayranlıkla seyreden Anjelik'e takıldı.

Genç asilzade, başından çıkardığı şapkasının rüzgârıyla yerdeki tozları savurarak:

— Merhaba Matmazel, dedi... Neden yüzünüz öyle bir tuhaf... Bulunduğunuz yerden memnunu değil misiniz?

Bu genç asilzade de Anjelik'in Plesi'de görmüş olduğu ve bacaklarını leylek bacakları gibi gösteren garıp pantalonlar giymiş asilzadelere benziyordu...

Fakat bu onlardan oldukça farklıydı... Bir defa her şeyden evvel cana yakın ve güleç yüzlüydü... Bukleli kurmral saçları güzel tanzim edilmişti...

Anjelik ona kaç yaşında olduğunu sordu. O da onaltısında bulunduğunu söyledi...

Delikanlı:

— Fakat Matmazel, diye ilâve etti... Hiç merak etmeyiniz... Yaşım küçük ama kadınlara kur yapmasını bilirim.

Genç asilzade Anjelik'e tatlı bakışlar akıtıyordu... Birden kollarını ona doğru uzattı:

— Gelsenize bana.

Anjelik'i tatlı bir his kaplayıvermişti... Ruhunu bunaltan mahpesin kapısı ona açılıvermiş gibi geldi...

Bir çok şeyler vâdeden bu güzel gülüş, ona çoktandır açlığını hissettiği bir şey kadar tatlı ve lezzetli gelmişti...

Delikanlı, tekrar:

— Geliniz, diye fısıldadı... İsterseniz sizi Akiten düklerinin yerine kadar götüreyim... Oraya herkes giremez... Size Kralı da gösteririm...

Kapüşonlu ve siyah yünlüden mantosunu şöyle bir düzelttikten sonra:

— Dikkat edin! diye bağırdı... Şimdi atlayacağım!

Ve atladı... Delikanlı düşmemesi için hemen hemen onu kucaklamıştı... İkisi de kahkahadan kırılıyorlardı. Genç asilzade vakit kaybetmeden tek eliyle beline sarıldı ve sürükledi.

— Bu hareketinize sizin manastırdakiler ne derler acaba?

— Onlar benim bu çeşit işlerime alışıktırlar.

— Peki sonra dönüşte, içeriye nasıl gireceksiniz?

— Kapıyı çalacağım ve sadaka istiyeceğim...

Delikanlı, bir kahkaha daha attı...

Yola düzüldüler... Anjelik, istiyerek düştüğü bir kasırganın içinde sürükleniyordu. Yolda, Anjelik'in de hoşuna giden yiyecekler alıp iştahla yediler... Genç asilzade adının Anri Dörogye olduğunu ve kralın hizmetinde bulunduğunu söyledi...

Delikanlı Anjelik'i tenha mahallelere doğru götürüyordu. O, bunun farkındaydı. Fakat sesini çıkarmıyordu...

Genç asilzade, nihayet bir kapı önünde durdu ve ona hararetle sarıldı... Bu arada tuhaf sözler de söylüyordu.

— Güzelsin... Yanakların papatya gibi... Hele yeşil gözlerin! Kımıldama... Korsajını çözmeğe çalışıyorum da... Bırak da çözeyim... Nasıl çözüleceğini biliyorum... Oo! Ben hiç bu kadar beyaz, bu kadar minyon, elma kadar sıkı göğüsler görmedim... Çok hoşlandım senden sevgilim...

Anjelik de onun saçma sapan sözlerine ,okşamalarına ses çıkarmıyordu... Hattâ başını biraz geriye atmış; bakışlarını, binaların damına doğru çevirmişti...

Genç asilzade artık konuşmuyordu. Ama solur gibi nefes alıyordu... Bir kaç saniye etrafını gözledi. Bulundukları sokak tenha olmakla beraber tek tük gelip geçenler oluyordu... Hattâ bir aralık bir talebe grupu da geçti. Öğrenciler, duvarın dibine çekilmiş bu çiftle «Hu... Hu... Hu...Hu...» diye alay ettiler...

Delikanlı, hırsla bir ayağını yere vurdu:

— Allah kahretsin, dedi... Burada da münasip bir yer bulunmaz ki... Büyük senyörler, evlerinin birer köşesine metreslerini doldurmuşlar... Söyle bakayım bana... Daha rahat bir köşe nerede bulabiliriz?

Kız:

— Burası iyi diye mırıldandı. Böyle söylemişti ama durumdan memnun değildi... Delikanlı birdenbire:

— Gel, dedi... Buldum...

Ve eline yapışarak onu, tâ Notrdam Lagrand'a kadar sürükledi.

İki senedenberi Puatyede bulunduğu halde Anjelik, şehri hiç bilmiyordu... Karşılarına çıkan büyük kilisenin cephesine, çan kulesine ve tezyinatına hayranlıkla bakıyordu...

Genç arkadaşı, kemerin altında, kendisini biraz beklemesini söyledi ve yanından ayrıldı... Bir müddet sonra da elinde bir anahtarla döndü...

— Papaz muavini bana günâh çıkarılan yerdeki vaaz kürsüsünü bir lahza için kiraladı...

Anjelik, hayretle:

— Vaaz kürsüsü mü? diye sordu...

— Neden şaştın? İlk defa yaptığı bir iş değil ki bu...

Fazla söylemedi, yine kızı belinden kavrayarak binaya daldılar...

Anjelik, birdenbire karşılaştığı loşluk ve serinlikle irkildi... Puatu kiliselerinin hepsi Fransanın en loş kiliseleriydi...

Genç kız:

— Üşüdüm, diye mırıldandı...

— Gel, çabuk yürü... Şimdi seni ısıtırım...

Anjelik, bu tanımadığı delikanlıdan ürkmeğe başlamıştı...

Fakat o, binanın iç taksimatını iyi bilen kimselerin alışkanlığıyla serbestçe yürüyor, önlerine çıkan kapıları açıyor; oraya, buraya tereddüksüzce sapıyordu...

Nihayet bir yere girdi... Anjelik de onu tâkip etti... O kadar garip bir hâlet içindeydi ki, kendisi de ne istediğini bilmiyordu... Birden geri dönüp gitmek, ona gülünç geliyordu. Sonra, göğüsleri üzerinde dolaşmış ellerin okşayışlarını da düşünmüyor değildi... Belki de yine aynı şey olacak ve tatlı bir rüya görecekti...

Üzerine kadife bir halı konulmuş tahta döşemeye oturdu, Anjeliği biraz kaba bir hareketle kendine doğru çekti... Genç kız, delikanlının kendisini kucaklıyacağını sanmıştı. Fakat oğlan, birdenbire etekliğine sarılarak yukarıya sıyırdığı gibi bacaklarını da açmak istedi... Anjelik, hemen doğruldu ve onu itti... Bir müddet, biribirleriyle boğuştular...

Delikanlı, onu yerden kaldırmaya çalışırken homurdanıyordu:

— Bu yaptığın ne? Ne istiyorsun sanki?

— Bilmem! Diye kekeledi... Ben, şey istemiştim... Büyük bir karyola ve dantelâlı örtüler...

— Sen hiçbir şeyin farkında değilsin... Böyle katı yerlerde yapılan aşk daha tatlıdır... Biz, bütün diğer arkadaşlar hep böyle yaparız... Seni temin ederim ki, rahat ve muntazam yerleri bile darmadağın eder,

kuru tahtaları tercih ederiz... Haydi, sen de ısrar etme... Şimdi yalvarmak, nazlanmak sırası değil... Hem burasını yarının saat için kiraladım...

Fakat Anjelik, bu lâkırdıların hiçbirisine kulak asmıyor, oğlana karşı koyuyordu... Bu didişme sırasında da başını, bir tarafa çarptı... Sademe, yüksek kemerlerde uzun akisler uyandırdı...

Bu gürültü üzerine ikisi de put gibi kalakaldılar...

Anjelik:

— Galiba birisi geliyor, diye mırıldandı...

Delikanlı, endişeli:

— Merdivene açılan kapıyı örtmeyi unuttum, dedi...

Tekrar sustular... Yaklaşan bir adımın seslerini duyuyorlardı... Ve biraz sonra da ihtiyar bir papaz karşılarına dikildi...

— Ne yapıyorsunuz orada çocuklar?

Genç asilzadenin uydurduğu bahane zâten dilinin ucundaydı:

— Puatye'de pansiyoner olarak kalan kız kardeşimle görüşmek istemiştim de... Çünkü ailemiz...

— Allahın evinde böyle yüksek sesle konuşma! Ayağa kalk... Kız kardeşin de kalksın... İkiniz de arkamdan geliniz...

İhtiyar papaz, onları başka bir yere götürdü. Kendisi bir tabureye oturdu, ellerini dizleri üzerine koydu... Anjelikle oğlan, göz ucıyle onu seyrediyorlardı... Bu, bembeyaz saçları, siyah takkesinin altından taşmış, kaba saba giyinmiş, koca burunlu, gözleri felfecri okuyan, uzun sakallı bir papazdı... Antri Dörogye, onun karsısında dut yemiş bülbül gibi susuyordu.

Papaz birdenbire Anjeliğe, delikanlıyı göstererek:

— O senin âşıkın mı? Diye sordu...

Kızın yüzü kıpkırmızı kesildi:

— Hayır... Arzumla olmuş bir şey değil bu...

— Peki ya sana öteberi hediye etmiş olsaydı...

— İstemez ve razı olmazdım...

— Bekâreti izdivaca kadar muhafaza etmek lâzımdır... O, hiçbir şeye fedâ edilmez... Ne inciye, ne paraya, ne elmasa...

Papaz, delikanlıya döndü:

— Ya sen, dedi... Dostunu böyle mukaddes bir yere nasıl soktun? Bu hareketin kilisenin şerefine leke düşürmez mi?

Genç asilzade, canı sıkılmışların suratsızlığını takınmıştı.

— Ya nereye götürebilirdim? Dedi. Ben, kralın yanında çalışırım... Onun yattığı yere bitişik odada yatarım... Notrdam Lagrandın papaz vekili, bizlere ekseriya otuz liraya kürsüyü, yirmi liraya da günah çıkarma yerini kiralar... Ama bu fiatlar benim için çok pahalı kesemeelverişli değil Mösyö Vensan... Bana inanınız...

— Evet, sana inanıyorum... Fakat bu işin günahı da pahalı... Hem de tahmin edemiyeceğin kadar...

Bu sözlere kadar muhafaza ettiği yüzündeki yumuşak ifade birdenbire sertleşti, elini uzattı:

— Sana verilen anahtarı iade et bana...

Delkanlı, anahtarı verdikten sonra papaz:

— Günahlarına tövbe edeceksin değil mi? Diye sordu... Yarın akşam seni yine burada bekliyeceğim... Zavallı çocuk... Ben, senin yaşadığın muhiti çok iyi biliyorum... Sen kendi yaşındaki kız çocuklariyle oynıyacağın yerde olgun kadınlara hizmet görsen daha iyi edersin... Yüzünün kızardığını görüyorum... Onun yanında utanıyorsun...

Çocuk, başını önüne eğdi. Bir müddet sonra:

— Mösyö Vensan, diye kekeliyerek söze başladı... Sakın bu meseleden sa Majeste Kraliçeye bahsetmeyiniz... Zira, beni babamın yanına gönderise adamcağız, aklını oynatır... Yedi kız kardeşim var... Bunların hepsine ayrı ayrı çeyiz düzülmesi lâzım... Ben buraya M. Döloren'in iltimasiyle girdim... O, saraya alınmaklığımı çok istiyordu. Babam bu iş için ondan çok para aldı...

Şayet saraydan kovulacak olursam babamın da paraları iade etmesi lâzımgelecek ki, buna imkân yok...

Yaşlı adam, onu ciddiyetle süzüyordu...

— Senin adını vermiyeceğim... Fakat Kraliçeye, gerçeği olduğu gibi söyliyeceğim ki, etrafının ne yaratılıştaki insanların sarmış olduğunu anlasın... Bu kadın iyidir... İyidir ama bu kabil haşaratla nasıl başa çıksın? Huy, canın altındadır, derler... Yaratılıştan bozuk mayalar hiç imlâya gelir, ıslah edilebilir mi?

Bulundukları yerin kapısı bu sırada açılınca papaz, sözlerini kesti... İçeriye uzun, kıvırcık saçlı, siyahlar giyinmiş genç bir adam girdi... Mösyö Vensan ona ciddî bir bakış akıttı.

— Vekil efendi, bu delikanlıya, dostuyla başbaşa kalabilmesi için, günah çıkarma yerini otuz liraya kiraladığınız iddiası doğru mu?

Papaz vekili genç, hemen cevap vermedi... Kapının kanadını itmek ve iyice kapatmak işiyle bir müddet oylandı. Bu geciktirmeyle, vereceği cevabı zihnen hazırladığı belli oluyordu... Bunun üzerine Mösyö Vensan, devam etti:

—Hem peruka takmış, hem de sivil elbise giyinmişsiniz... Bu kıyafet rahipler için memnudur... Bunlar tecviz edilecek işler midir?...

Genç vekil, söylenilenleri umursamadığını belirten bir hareketle omuz silkti...

— Haklısınız Mösyö Vensan... Bu, kayıtsızlığın tâ kendisi... Ben, bu işi kendisinden satın aldığım adama bağlıyım... Çünkü bu kilisedeki memuriyeti, bundan üç sene evvel arazisiyle meşgul olmak üzere va-

zifeden çekilen köy papazından satın aldım... O zamandanberi kendisi buraya hiç gelmedi... Notrdam Döpari'de daha esaslı bir işle meşgul olduğunu sanıyorum... Burasının sağladığı menfaatleri azımsamış olmalı...

Mösyö Vensan, tepeden tırnağa hiddet kesildi:

— Neler işitiyorum? Neredeyse yüreğime inecek! O mel'un din muhtekiri, mukaddes yerleri at pazarında hayvan satar gibi ötekine berikine satıyor ha! Ne günlere kaldık Yârabbi! Bu koskoca krallıkta piskopos diye el uzatılacak adam kalmadı mı? Servet sahibi bâzı büyük senyörler, elde ettikleri piskoposlukları, rastgele ötekine berikine dağıtmaya kalkışırlarsa işler de bu kadar iyi yürür! Allahım, sen bizlere yardım et...

Yıldırımların kendi üzerinden çekilip başka tarafa düştüğünü görmekten sevinç duyan papaz vekili:

— Ruhanî dairem, ihmâl edilmiş değildir, dedi. Ben, işlerle yakından meşgul oluyor ve elimden gelen gayreti esirgemiyorum... İnanmazsanız bu akşamki âyini gelip görünüz. Puatye, sandığınız kadar dalâlet içinde değildir; dinî akidlere karşı da inancından bir şey kaybetmemiştir...

İhtiyar, ona ters ters baktıktan sonra kendini tutamıyarak bağırdı:

— Dinî akidelere karşı bağlılık gösteriliyormuş!... Bunlar, kirli işlerini örtmek için papazların uydurdukları bahaneler... Bu gibi âyinleri de kendi menfaatleriniz bakımından düzenlemediğiniz ne mâlûm?

Yaşlı papaz, Anjelik'le delikanlıyı omuzlarından kavrayıp dışarıya kadar sürdü... İlerilemiş yaşına ve kanburlaşmış sırtına rağmen gücünün kuvvetinin yerinde olduğu anlaşılıyordu...

Kapı önüne çıktıkları zaman ortalık, kararmaya yüz tutmuştu... Mösyö Vensan:

— Kuzularım, evlâtlarım, dedi... Siz aşkın ham meyvesini tatmak istediniz... Onun için dişleriniz kamaştı ve içlerinize bir hüzündür çöktü... O kadar aceleci olmayınız, bırakınız o ham meyve, hayat güneşi altında olgunlaşsın... Bu meyve, nasıl olsa bir gün olgunlaşacaktır... Aşkı arayıp bulacağız diye yanlış yollara sapmayınız. O zaman aşkı hiç bulamazsınız... Zaaf ve sabırsızlık yüzünden lezzeti acı, ham meyveler tatmaya mahkûm olmak katlanılmaz bir azaptır... Şimdi ikiniz de birer tarafa gideceksiniz... Sen, delikanlı işinin başına dönecek ve vicdanının sesini dinliyerek çalışacaksın... Sen de kızım; yerine tahsilini yaptığın köşeye gideceksin ...Yarın, gün doğarken ikiniz de yüce Tanrının azametini hatırlıyarak ondan hakkınızda hayırlı tecelliler niyaz ediniz...

İhtiyar, ikisinin de omuzlarından ellerini çekti ve onları serbest bıraktı... Sonra, köşeyi dönünceye kadar bakışlarıyla ikisini de tâkip etti...

Anjelik, kızlar manastırının kapısına gelinceye kadar başını arkaya

çevirip bakmadı... İçinde bir hafiflik, bir rahatlık hissediyordu... Biraz evvel yaşadığı münasebetsiz hâdiseleri unutuvermişti... Yalnız omuzunda, dost ihtiyar elin sıcaklığı hâlâ kaybolmamıştı...

İçinden «acaba bu Mösyö Vensan, Marki Düplesi'nin, Krallığın vicdan sahibi tek siması diye sık sık bahsettiği o büyük adam mıydı? Hani şu asilleri fukaraya yardıma çağıran şahsiyet? Hani her gün Kral ve Kraliçeyle konuşan Mösyö Vensan? Fakat ne kadar mütevazi ve tatlı!» diyordu...

Bu yeni firarı dolayısiyle verilen cezayı Anjelik seve seve kabul etti... O günden itibaren de vahşi tabiatında bir değişiklik husule geldi... Kendini derslerine verdi, arkadaşlariyle uyuştu ve kaynaştı... Manastırın sıkı inzibatına intibak etmiş görünüyordu...

Eylûl ayında kız kardeşi Hortanz, manastırı terketti... Uzak akrabadan hala dedikleri bir kadın, onu Nior'da asil bir ailenin refakatine vereceğini bildirmişti... Hakikatte bu kadının asaleti dört başı mamur neviden değildi... O zengin fakat soyu sopu belirsiz bir hâkimle evlenmişti. Kadının arzusu asil bir kızla evlendirmek suretiyle oğlunu biraz sivriltmekti. Delikanlı. Pariste Kraliyet savcısı idi... Nihayet maksat hâsıl oldu ve hemen düğün yapıldı...

Bu sırada da genç kral XIV üncü Lui, payitahtına muzafferiyetle giriyordu.

Fransa, tesir ve tahribatı geniş bir sivil harpten çıkıyordu... Altı ordu. Fransa topraklarını altüst etmiş, yine de aranılan şey elde edilememişti. Bu ordular arasında Konde'nin, Tümen tarafından idare edilen Kralın, İngilizlerin müttefiki Gaston Dorleanın, İspanyollardan yardım gören Dük Döbofor'un, kendi hesabına çalışan Dük Döloren'in ve nihayet Almanya'nın, Kraliçeye takviye göndermek istediği Mazaren'in kuvvetleri vardı... Bu çarpışmanın garip tecellilerinden olarak Matmazel Dömonpansiye'nin ordu kumandanı ilân edilmesine zaruret duyulmuş ve bâzı günler Bastil'in toplarını, öz yeğeni olan Kralın üzerine boşaltmıştı...

Kardinal Mazaren, bu gerçeği öğrendiği gün o garip lehçesiyle «Matmazel, kocasını öldürecek!» diye mırıldanıp durmuştu...

Mazaren, bir müddet «Fâtih» telâkki edildi. Hattâ kırmızı esvabı Luvr'un koridorlarında görüldü... Fakat sonra her şey silindi... Herkesin tâkati tükenmişti...

Anjelik, onyedisine baktığı gün annesinin öldüğünü öğrenmişti... Kilisede çok dua etti fakat tek katre göz yaşı dökmedi... Madam Dösanse, gri elbisesi, boynundaki siyah atkısı ve modası geçmiş hasır şapkasiyle gözlerinin önünde canlanmıyor değildi... Ancak o, evlâtlarına göstereceği muhabbete, bahçe mahsullerini tercih etmiş, lâhanalarına gösterdiği itinayı onlardan esirgemişti... Annesinin tatlı bir sesi

vardı. Fakat bu ses, nâdir duyulurdu, esasen çocuklarını da pek sık görmezdi.

Anjelik, akşam olup da dar karyolasına uzandığı zaman bu sessız ve kendi içine gömülü kadının kendisini göğsünde taşımış olduğunu birdenbire hatırlamıştı. Bundan heyecanlandı ve elini yavaşça genç ve yumuk karnına doğru kaydırdı. Bu derece dar ve sımsıkı kapalı bir yerde canlı bir çocuk taşınması mümkün müydü? Hem bu, bir defa olmuş bir şey değildi, birbiri ardından olmak üzere on defa vukua gelmişti... Sonra çocuklar sütninelerin kollarına, oradan yollara, daha sonra Amerikalara veya yeni kocaların kucaklarına, düşmemişler miydi? Aralarında toprağa düşen de olmuştu. Küçük kız kardeşi Madlon'u da bu düşünceler arasında hatırladı... O şimdi gerçek dünyadan daha korkunç muhayyel bir âlemde, her türlü yardımdan mahrum ve uzak yaşıyordu...

Kendi kendine «çocuklarım olursa onların benden uzaklarda ölmelerine imkân bırakmıyacağım... Onları seveceğim... Hem de ne kadar çok seveceğim... Bütün gün onları bağrımdan ayırmıyacağım» dedi ...

Anjelik, annesinin ölümü gibi hazin bir hâdıse münasebetiyle erkek kardeşleri Reymon ve Döne'yi tekrar görmek fırsatını elde edebilmişti... Kardeşleri, annelerinin ölümünü ona bildirmeğe gelmişlerdi... Genç kız, onları, demir parmaklıklarla çevrili konuşma yerine götürdü. Burada daima nezaret altında konuşulurdu...

Döni, kolepde tahsiline devam ediyordu... Büyüdükçe Joslen'i o kadar andırmaya başlamıştı ki, Anjelik onu görmüş gibi olmuştu... Reymon, kız kardeşinin yadırgayışı karşısında:

— Anjelik, demişti ...Ben Reymon'um, tanımadın mı?

Genç kız, tesiri altında bulunduğu dinî terbiyenin icabı olarak erkek kardesinin yüzüne bile çekinerek bakıyor; o gülümsedikçe gözlerini yere indiriyordu... Kardeşi ona, uğradıkları felâketi sâde bir ifade içinde anlattı.

Anjelik, kardeşinin mat tenli uzun yüzünde, gözlerinin aydınlık ve yakıcı ifadelerinde haylı değişiklikler olduğunu gördü...

Bu konuşma sırasında Anjelik, kardeşlerinden işitip öğrendikleriyle büsbütün üzüldü... Reymonun dinî istidadı bakımından babasını hayâl kırıklığına uğrattığını ve ailenin başına geçmek niyetinde bulunmadığını, Joslen'in başını alıp gittiğini, Gontranın da orduda vazife alacağı yerde babasının ümitlerini boşa çıkararak Pariste tahsille meşgul olduğunu fakat ne tahsil etmekte olduğunun bir türlü anlaşılamadığını öğrendi... Ortada bir Döni kalıyordu... Ona da pek bel bağlanamazdı. Çünkü henüz onüçünde bulunuyordu.

Aralarındaki konuşma bir cizvit papazının nezareti altında cereyan

ediyordu... Konuştuklarını o da duymuştu... Papaz, hepsine acımış görünüyordu. Nitekim:

— Anjelik, sen ne yapacaksın? diye sordu.

Altın ışıltıları yanıp sönen ağır saçlarını hoplatan bir baş hareketiyle, ne yapacağını bilmediğini anlatmış oldu...

Bir yıl sonra Anjelik Dösanse, konuşma yerine tekrar çağırıldı.

Bu defa ziyarete gelen ihtiyar Giyom'du ve onu Monlu'ya götürmek için gelmişti... Anjelik, yetiştirilmesi için getirilip bırakıldığı bu yuvada tahsilini tamamlamış, olgun bir genç kız olmuştu... Ona bir koca bulmuşlardı...

KISIM XI

Marki Dösanse, gizliyemediği bir memnunlukla kızı Anjelik'e bakıyordu.

— O sörler, seni kusursuz bir genç kız hâline getirmişler benim yaban gülüm...

Anjelik, altın sarısı renkli gür saçlarını şöyle bir savurarak babasının fikrini reddetti:

— Kusursuz, diyorsunuz ama bu, denenmeden belli olmaz...

Monlu'nun tatlı havası ona yaramıştı... Hayat verici bir sağanak altına dirilmesi için bırakılmış solgun bir çiçek gibi gittikçe kendine geliyordu Fakat Baron Arman'ın babalık hislerinden doğan bâzı mânasızlıkları onu rahat bırakmıyordu...

— Doğrusu bu kadar güzelleşeceğini ümit etmezdim... Fikrime göre teninin rengi biraz koyu... Bu da gözlerinin ve saçlarının rengine aykırı düşüyor... Fakat hoş bir aykırılık... Bütün çocuklarımın tenleri aynı renktedir zâten... Bizim Puatu'luların kanına, arap kanından bir damla mı karışmış nedir? Küçük erkek kardeşin Jan Mari'yi gördün müydü? Onu gören mağrip arabı sanırdı...

Ve hemen sözlerinin arkasından ilâve etti:

— Lökont Döpeyrak Dömorens seninle evlenmek istiyor.

Anjelik:

— Benimle mi? Dedi... Fakat ben onu tanımıyorum ki...

— Ehemmiyeti yok... Molin, onu tanıyor... Bu da bize yeter... Kızlarından birinin böyle parlak bir izdivaç yapabileceğini rüyada görmenin dahi mümkün olamıyacağını temin ediyor...

Baron Arman'ın içi içine sığmıyordu... Elindeki bastonla ara sıra, Nisan ayının bu ılık sabahında kızıyla birlikte yürüdükleri yolun kenarında bitmiş otlara vuruyordu...

Anjelik, Monluya, erkek kardeşi Döni ve Giyomla beraber henüz gelmişti... Tâtil zamanı olmadığı halde kardeşinin mezun bulunuşuna akıl erdiremediği için keyfiyeti sormuş, o da düğününde bulunmak üze-

re izin aldığını söylemişti...

Genç kız «bu izdivaç hikâyesi de nedir?» diyordu içinden... O, henüz işi ciddiye almamıştı... Fakat şimdi babasının ciddî ifadesi karşısında endişeye kapılmıştı...

Babası, son yıllarda o kadar değişmemişti... Yalnız bıyıklarına tek tük aklar düşmüştü. Halbuki Anjelik, annesinin ölümiyle onu daha çok çökmüş olarak bulacağını sanmıştı...

Kurutulmuş bataklıklara doğru uzanan çimenlerin başladığı yere vardıkları zaman Anjelik, sözü başka mecraya aktarmayı denedi.

— Babacığım, bir mektubunuzda bana askerlerin yağması ve tahribatı yüzünden hayvan zararınızın ağır olduğunu yazmıştınız değil mi?

— Evet, Molin de, ben de hemen hemen mevcut hayvanlarımızın yarısını kaybettik... Molin olmazsa, bütün topraklarımızı elden çıkarsak dahi kalacak borç yüzünden hapse atılacağım...

Genç kız :

— Ona çok mu borcunuz var? Diye sordu...

— Maalesef öyle... Bana 40 bin lira ödünç vermişti. Beş senedenberi dişimi tırnağıma takarak çalıştığım hâlde ancak ona beş bin lirasını verdim, fakat almadı ve bana bağışlamış gibi davrandı...

Anjelik, idarecinin bu parayı babasına kuru kuruya bağışlayacak kadar semahatli bir kimse olmadığını sezmişti. Bu kurnaz adamın 40 bin lira gibi mühim bir parayı geriye istememesinde muhakkak ki, bir sebep vardı... Babasına:

— Molin, size o işi, kendi kazancını düşünerek teklif etmiştir dedi. Yoksa o, kimseye metelik kaptıracak bir adam değildir... Onun elinde birçok imkân ve haklar mevcut... O, size kırk bin lirayı bağışlamışsa, bunun sebebi kendinize ettiğiniz fenalıklarla ona yapmış olduğunuz hizmetleri takdir ettiğindendir.

— Evet, doğru... İspanyayla olan katır ve kurşun madeni işimiz tıkır tıkır yürüyor... Ve biz sevkiyatta, Okyanusa kadar uzanan sahada vergiden muaf tutuluyoruz... İstihsalâtın bakiyesini hükûmete sattığımız zaman bütün masraflar çıkmış olacak...

Kararsız bir göz attığı Anjelik'e:

— Evlâdım, dedi... Ne güzel konuşuyorsunuz. Daha dün mektepten çıkmış bir genç kız, bu kadar açık ve hattâ çiy nasıl konuşur, diye kendi kendime soruyorum...

Anjelik, gülmeğe başladı.

— Öyle görünüyor ki, Pariste her şeyi kadınlar idare ediyor... Politikayı, dini, edebiyatı hattâ bütün fenleri... Her gün, aralarından birinin evinde toplanıyorlar... Ev sahibesi, yatağına uzanıyor, yatakla duvar arasında kalan aralığa da dâvetlileri tıkılıyor ve münakaşaya başlıyorlar... Ben Parise gidersem, ticaret ve iş mevzuları konuşulacak böy-

le dar yerler ihdas edecek değilim.

Baron'a sanki yıldırım çarpmıştı:

— Ne müthiş şey! Diye bağırdı... Herhalde bu garip fikirleri size, Puatyedeki manastırda aşılamadılar...

— Hesap, bir mevzuu zihnen tetkik edip hüküm verme bahislerinde emsâlim bulunmadığını orada daima söylerlerdi... Buna mukabil de beni, kız kardeşim Hortanz gibi müraî bir sofu kişi yapıp ortaya çıkaramadıklarına üzülüp dururlardı. Kendilerine benzetmek hususunda ondan çok ümitliydiler... Fakat tabiatiyle müddei umuminin cazibesi daha müessir oldu...

— Kızım, kıskançlık iyi değildir... Çok iyi bir şekilde tahlil ettiğiniz Molin, mademki size bir koca buldu. Elbette bu koca, Hortanz'ınkinden daha üstündür.

Genç kız, sabırsızlığını belli eden bir hareketle ayağını yere vurdu:

— Doğrusu o Molin mübalâğaya kaçıyor... İstikbalimle bu derece yakından ilgilenmesi karşısında âlem beni, sizin değil de onun kızı sanmaz mı?

Babası gülümsiyerek:

— Ondan şikâyetçi olmakta cidden haksızsınız, dedi... Biraz beni dinleyiniz. Kont Jofrey Döpoyrak, eski Tuluz Kontlarının ahfadından biridir. Binaenaleyh şeceresi asalet bakımından Kralımız Ondördüncü Lui'ninkinden daha derinlere uzanır... Bundan başka o, Langödok'un en nüfuzlu ve en zengin adamıdır.

— Olabilir babacığım. Fakat ben, tanımadığım, hele sizin hiç görmediğiniz bir adamla evlenemem...

Baron, şaşmış göründü:

— Neden? Bütün asil ve kibar genç kızlar bu şekilde evlenirler. Ailelerin menfaatleri düşünülerek birleşmelerinde fayda umulan hallerde kararı kızlar değil, aileleri verir...

Uzun bir tereddüt geçirdikten sonra genç kız:

— O... O acaba genç mi?

Baron, sıkkın bir tavırla:

— Genç mi? Genç mi? Diye yayvan yayvan söylendi... Mânasız bir sual işte... Hakikat şu ki, müstakbel zevciniz sizden oniki yaş büyük... Fakat otuzunda olan bir adam her bakımdan mükemmel sayılır... Cenab-ı Hak sizlere bir çok çocuk ihsan edecek Tuauz'da bir sarayınız, Albi'de ve Bearn'da şatolarınız, adamlarınız, her şeyiniz olacak...

Mösyö Dösanse, esassız fikirlerinin, daha doğrusu hayâllerinin sonunda durdu ve sözünü bağladı:

— Sizi hiç görmemiş böyle bir adamın, izdivacınıza tâlip olması, bence olağanüstü bir hâdise, hiç beklenilmeyen büyük bir şanstır...

Anjelik, mırıldanır gibi:

— Orası öyle, dedi... Ben de bu şansı cidden olağanüstü buluyorum... Ancak, kendisine, zevce gibi zengin bir mirascı seçebilmek için her imkâna sahip olan bu adam, neden Puatu gibi bir yerden çeyizsiz bir kızı arayıp da buluyor?

Yüzü aydınlanıveren Arman Dösanse kızının bir sözünü tekrarlıyarak:

— Çeyizsiz mi? Dedi... Dışarıya çıkmak için giyinmeden evvel, şatoya benimle beraber gel Anjelik... Atlarımızı alacağız... Sana bazı şeyler göstereceğim...

Etrafında arazisi olan eşraf konağının avlusunda emre müheyya bekliyen bir uşak Baron'un işaretiyle ahırdan çıkardığı iki ata hemen koşumları vurdu. Genç kız o kadar şaşırmıştı ki, bir şey soramıyordu... Önüne çekilen atın eğerine yerleştiği zaman Anjelik, bütün arkadaşlarının, bu şekilde aileleri tarafından intihap edilen namzetlerle evlenmelerinin mukadderatları iktizası olduğunu düşünüyordu... Acaba o, neden bu tasavvura isyan etmişti? Onun kaderine düşen adam yaşlı değildi. Anjelik, zengin olacaktı...

Genç kız, birdenbire bütün varlığını, sebebini kendisinin de kestiremediği bir hazzın kapladığını hissetti... Ata binmesine yardım ederken onu tutmuş olan uşağın eli, okşar gibi topuğu üzerinden kaymıştı... Kimse bu hareketin tabiî ve samimîliğinden şüphe edemezdi...

Baron, üstünü başını değiştirmek için şatoya girmişti.

Anjelik'in sinirli bir hareketinden at, birkaç ayak attı.

— Kaba adam, ne oluyorsun?

Anjelik, topuğuna eli dokunmuş olan seyise karşı böyle haşin davrandığına kızmıştı çünkü bu kısa temas onda ürpertiler uyandırmıştı...

Dev cüsseli, geniş omuzlu uşak, başını biraz kaldırdı. Alnından, lâûbali ve mûzip ışıklar içinde pırıldayan koyu renkli gözlerinin üzerine, siyah saçlarının bir kaç tutamı düştü...

O zaman Anjelik, çocukluğundan bu eski oyun arkadaşını tekrar görmenin uyandırdığı sevinç ve biraz evvel ona karşı haşin davranmanın mahcubiyeti içinde:

— Nikola! diye bağırdı...

Uzun adımlarla onlara doğru gelen Baron Dösanse:

— Nikolayı, demek tanıdın, dedi... O, bu diyarın en müthiş şeytanıdır... Kimse de onunla başa çıkamaz. Haylaz ve kızları baştan çıkaran en iyi eski arkadaşın Anjelik!...

Genç adam, efendisinin kendisine verdiği notlardan utanmışa hiç benzemiyordu... O halâ Anjelik'e, bembeyaz dişlerini ortaya koyan bir gülüş ve cüretkâr hattâ biraz küstah bakışla bakıyordu... Gömleğinin açılmış önü kaya gibi sağlam, siyah kıllı göğsünü ortaya koymuştu...

Baron:

— Hey, hadi bakalım, dedi... Al bir beygir de bizi takip et...

— Başüstüne efendim...

Üç atlı Lövi köprüsünü geçerek, Monlu'nun soluna düşen ana yola çıktılar...

— Nereye gidiyoruz baba?

— Eski madene.

— Hani şu harabe haline gelmiş yere mi?

— Evet.

Bu sözler, Anjeliğe mâziyi, Amerikaya gitmek istediği zamanın hâdiselerini, papaz Anselm'in bu gümüş ve kurşun madenleri hakkındaki izahatını hatırlattı...

— O hiç bir işe yaramaz topraklarda sanki ne var?

— İş senin bildiğin gibi değil... Orası şimdi gümüş madenî çıkan yer diye anılıyor. Aynı zamanda senin drahumanı da teşkil ediyor... Hatırlarsın, Molin benden, istihsalâtın dörtte birine ait vergilerde muafiyet sağlanması için işletme hakkının yenilenmesini istemişti... Bu iş oldu, Sakson amelelerini getirtti... Şimdiye kadar kendi haline terkedilmiş bu arazinin ehemmiyetini düşünerek burasını drahuma olarak sana ayırdığımı bir gün ona söylemiştim. Öyle zannediyorum ki, o da Kont Döpeyrak'la evlenmen meselesini bu münasebetle ortaya attı. Çünkü bu Tuluzlu senyör, o araziyi elde etmek istiyor. Yalnız, iyi anlıyamadığım nokta, kontun Molin'le aralarındaki uyuşmanın mahiyetidir. Ben öyle sanıyorum ki Kont galiba, İspanya'ya deniz yoliyle sevkedilecek maden ve katırların tesellüm muamelesini ifâ edecek... Bu da daha bir çok jantiyomların ticarî hususlarla alâkalandıkları gerçeğini ortaya koyuyor. Fakat bir taraftan da hayli araziye ve imkâna sahip bir kontun bu gibi işlerle meşgul olabileceğine ihtimal vermiyorum. Kimbilir, oyalanmak için mi bunlarla uğraşıyor. Zira çok orijinal adamdır, diyorlar...

Anjelik:

— Evet, dedi. İyi anladım... Baktınız ki, bu maden işi iştahları gıcıklıyor, siz de, kızı almakla bu meselenin halledileceğini ihsas ettiniz...

— Anjelik, hâdiseleri o kadar garip bir zâviyeden aksettiriyorsun ki... Ben, onu sana drahuma olarak vermenin çok münasip olacağını düşündüm... Kız evlâtlarımın daima iyi durumda bulunmaları benim tek gâyemdir... Zavallı anneciğinin gâyesi de buydu.

Bizde arazi satmak âdeti yoktur... Hattâ türlü güçlükler bahis konusu olsa bile... Ben de bu araziyi elde tuttum, fakat bakıp işletemedim. Elbette ben, kızımın şerefli olduğu kadar zengin bir izdivaç yapmasını isterim... İşte düşüncem budur... Sonra toprak ,ailemizin elinden çıkıp bir yabancıya gidecek değil...

Anjelik, babasını biraz geriden takip ettiği için Dösanse, kızının yüzündeki ifadeyi göremiyordu. Genç kız, kapıldığı hırsın tesiriyle dudaklarını ısırıyordu... O, babasının bu izdivaç dolayısiyle boynu bükük

duruma düştüğünü ve bunun da kendilerine ağır geldiğini hatırlatmak istemişti. Beriki hâlâ, kızının saadetinden dem vurup duruyordu... Maamafih genç kız tekrar mücadeleyi denedi:

— Çok iyi hatırlıyorum baba... Siz bu araziyi on sene müddetle Moline kiralamamış mıydınız? Daha dört senelik bir müddet var... Kiralanmış bir yer nasıl başkasına verilir?

— Molin, her hususta mutabık olduğunu bildirdi... O, M. Döpeyrak hesabına işletmeğe devam edecek... Çalışmalara henüz üç yıl evvel başlandı... Şimdi sen de göreceksin ya... Geliyoruz...

Hareketinden bir saat sonra oraya varmışlardı. Anjelik, eskiden burasını dünyanın öbür ucunda sanıyordu... Fakat şimdi bu arazi ona çok yakın gelmişti. Yapılmış yeni yol, onda ayrıca müsbet bir intiba uyandırmıştı... İşçiler için bir de yer yapılmış bulunuyordu...

Baba ile kız atlarından indiler... Nikola da hayvanları yedeğe aldı...

Anjeliğin çok iyi hatırladığı o ıssız görünüş tamamiyle değişmişti... Su yolu açılmış, su getirilmiş taşlar, demir direkler yığılmış ve yapıcı bir faaliyet başlamıştı...

Koca körüklerle işliyen iki ocağın bacasından zaman zaman kızıl alevler çıkıyordu... Ayrıca daha muntazam ve her tarafı demir parmaklıklarla çevrili, muhkem bir bina da yapılmıştı... Bu binanın önünde silâhlı iki nöbetçi duruyordu... Baron Arman:

— Gümüş ve kurşun madenlerini bekliyorlar, dedi...

Sonra gururla Anjeliğe dönerek, Molin'in bir gün kendisine bu madenleri göstereceğini söyledi...

Baba kız maden ocaklarına doğru yürürdüler...

— Burada tam on Sakson ailesi var... Her birisi madenciliğin muhtelif sahalarında ihtisası olan ustalar ve aileleri... Molin işletme işini onlarla birlikte yürütüyor...

— Peki babacığım, bu iş senede ne getiriyor?

Arman Dösanse, mahcubiyetle karışık bir bocalama içinde:

— Ha, meselâ... Ama böyle bir şeyi şimdiye kadar hiç düşünmemiştim, dedi... Yalnız Molin bana muntazaman kirayı ödüyor... Tesis masraflarının hepsini o yaptı... Tuğlalar, fırınlar İngiltereden geldi... İspanyadan da potalar vesaireler gelmiştir...

— Belki de beni vereceğiniz adamın tavassutiyle değil mi?

— Mümkün... Binbir işle uğraşan bir adama benziyor... Sonra o, her şeyden evvel bir bilgin... Bu buhar makinesinin plânını çizen de o...

Baron, kızını alçak galerilerden birisinin menfezine kadar götürdü... Ona, altında ateş yakılmış koca bir kazanı gösterdi... Bu kazandan çıkan kalın ve üzerleri bandlarla sarılı borular, bir maden kuyusuna giriyordu...

— Bu, şimdiye kadar dünyada yapılmış ilk buhar makinelerinden biridir, maden ocaklarının dibindeki suları basmağa yarar... Bu Kont

Döpeyrak'ın icadıdır. İngilterede bulunduğu sırada tahakkuk ettirmiş... Senin gibi kıymetli bir kıza koca olarak seçilen kimsenin şöyle böyle bir adam değil fakat bir bilgin, bir mucid olduğunu elbette anladın. Benim gibi cahil ve biraz ağır değil elbette...

Makineye yakın duran bir işçiye Arman Dösanse:

— Bonjur Friç Haer, dedi...

İşçi, başındaki boneyi çıkararak eğildi, onları selâmladı... Yüzü, üstü başı, kayalardan uçuşan tozlarla yeşil bir renk almıştı... Ellerinden birisinde iki parmağı yoktu... İşçinin umumî halinden uzun zamandanberi bu işlerle uğraştığı gayet iyi anlaşılıyordu. Saçı, başı da dağınıktı...

Sanse:

— İşte bu gördüğün Sakson işçisinden, bu toprakların hususîyetlerini daha iyi tanıyan kimse yok... Şu garip hali de muhakkak ki bu işlerin ehli olduğunun bir delilidir. Doğrusu ben, bu maden işlerinden bir şey anlamıyorum ve bu mesele bana âdeta sihirbazlık işi gibi geliyor. Friç Haer'in, kurşunu altın yapmak hususunda gizli bir usûle vâkıf bulunduğu söyleniyor... Kont Döpeyrak'ın onu buralara getirmesindeki hikmet, daha iyi anlaşılıyor...

Anjelik içinden «Kont Döpeyrak, hep Kont Döpeyrak» dedi sonra yüksek sesle konuştu:

— Bu Kont Döpeyrak da galiba bu yüzden zengin olmuş... Kurşunlardan yaptığı altınları Friç Haer'e gönderiyor olmalı... Kimbilir daha başka ne hünerleri de vardır?

— Cidden canımı sıkıyorsun kızım... Bu ne biçim konuşma? Bunları başkaları duysa «Bu adam kızının felâketini hazırlıyor» demez mi? Bahis konusu ettiğim projenin seni şüpheye düşürecek bir tarafı yoktur.

Seviçten boynuma sarılacağını beklerken neler söylüyorsun?

Anjelik, utanmış gibiydi...

— Doğru babacığım, dedi. Affedersiniz... Manastırda rahibeler, benim başkalarına benzemediğim ve olur olmaz itirazlarda bulunduğumu fırsat düştükçe söylerlerdi. Beni sevindirmesi lâzım gelen bu evlenme meselesinin hiç de hoşuma gitmediğini sizden niçin saklıyayım? Bana hiç olmazsa düşünmek, yadırgadığım bu teklifi benimsemek için biraz vakit bırakınız...

Bunları konuşarak yürürlerken atların yanına kadar gelmişlerdi. Anjelik, kendisine yardım için seyis Nikolanın telâşlı davranışını, ata bir hamlede sıçrayıp binmekle boşuna çıkardı. Fakat seyisin boşta kalmış elinin, kalçasına okşar gibi sürünmesine mâni olamadı... İçinden: Artık sıkmaya başladı, dedi. Ona haddini bildireyim...»

İlerledikleri bozuk yolun kenarında bitmiş kır çiçeklerinin kokusu Anjeliğe mâziyi, çocukluk günlerini hatırlatmış, hiddeti biraz yatışır gibi olmuştu... Birden döndü:

— Baba, dedi... Kont Döpeyrak meselesinde acele bir karara varmaklığımı istediğinizi anlıyorum. Aklıma bir şey geldi. Müsaade eder misiniz, bir kere Molin'e gideyim... Onunla ciddî bir konuşma yapmak istiyorum...

Baron, vakti kestirmek için güneşe bir göz attı.

— Öğle oluyor... Ama öyle zannediyorum ki, Molin, bu ziyaretinden memnun olur. Git kızım, Nikola da seninle gelsin...

Genç kız, derhal buna itiraz etmek istedi. Fakat bunun, seyise ehemmiyet vermek demek olacağını düşündü. Babasına neşeli bir tavırla el salladıktan sonra hayvanını dört nala kaldırdı. Seyis, henüz ata binmemiş olduğu için onu hayli gerilerde bırakmıştı...

Yarım saat sonra Anjelik, Plesi şatosunun demir parmaklıkları önünden geçerken, kestane ağaçları dikili yolun başlangıcındaki beyaz yapıyı görmek için eğerin üzerinde eğilmişti... Bu sırada Filip'i hatırladı ve bu hatırlayışla hüznü biraz daha koyulaştı...

Fakat Plesi'ler Paris'teydiler... Ffransa'nın namlı kumandanlarından biri olan Rokrua galibi prens efendi, boyun eğip İspanya kralına kapağı atarken Konde'nin eski kafadarı Marki, Kraliçenin ve Kardinal Mazoren'in yanlarına atlamasını bilmişti... Anjelik, Mösyö Konde'nin mukadderatında zehir şişesinin sırra kadem başısının tesirleri olup olmadığını düşündü.

Ne olursa olsun ne Kardinal Mazaren, ne Kral ve ne de kralın genç biraderi zehirlenmişlerdi... Hattâ sa Majesteye karşı tertiplenen suikasdin elebaşısı M. Fuke'nin Maliye Vekili olduğu söyleniyordu...

Tanınmamış bir köylü kızın belki de tarihin akışını değiştirmiş olmasını düşünmek çok tuhaftı... Genç kız, bir gün yaptığı yoklamada şişenin koyduğu yerde hâlâ durduğunu görmüştü... Acaba Anjelik'in itham ettiği kralın hizmetindeki asılzade ne olmuştu? Adam, sende bunun hiç ehemmiyeti yoktu...

Anjelik, Nikolanın bindiği katırın yaklaştığını nal seslerinden anladı... Tekrar, hayvanını mahmuzladı ve idarecinin evine vardı...

Vekil Molin, Anjeliği yemekten sonra, bir kaç sene evvel babasını kabul etmiş olduğu küçük yazıhaneye aldı... Bu yazıhanede katırlar işi de kuvveden fiile sokulmak üzere tertiplenmişti...

Genç kız, ona kestirme yoldan çocukça bir sual sordu:

— Neticede elime ne geçecek?

— Bir koca...

Acaba Molin, garip bir şahsiyet olan o Tuluz kontuyla yapılacak bir birleşmeyi mi düşünüyordu?

Zira Molin son derece zeki ve ileriyi gören bir kimse olduğu kadar aynı zamanda bin türlü tasavvurla da meşguldü...

Hakikatte komşu şatonun müdiri umuru, sevimsiz bir kimse değildi. O, öyle bir maiyet adamıydı ki, efendilerinden daha zeki olma-

sını biliyordu. Tutumunun biraz müsrifçe oluşu da yaşayışının bir icabı sayılabilirdi.

Onun izdivaç meselesine müdahalesi, köylü komşuları için bir lûtuftu... Anjelik, müdiri umurun iyi hislerle ve hiç bir karşılık beklemeden bu aracılığı yaptığına kaniydi. Genç kızın şaştığı nokta, bu adama karşı duyduğu sempatinin hakikî sebebiydi... Kendi kendine, şaştığı noktaya da bir hal şekli buldu ve «Belki de o yeni ve çok sağlam bir şeyler düşünüyor ve bunları kuvveden fiile çıkarmak istiyor» dedi... Anjeliği üzen taraf, ne şekilde olursa olsun vekilin tasavvurlarına âlet edilmek istemeyişiydi...

Açık bir ifadeyle:

— Mösyö Molin, dedi... Kont Döpeyrak adında birisiyle evlenmekliğim için hazırlıklar yaptığınızdan babam bana bahsetti... Son yıllar içinde babam üzerinde büyük tesirleriniz olduğunu düşünerek sizin de bu izdivaca büyük bir ehemmiyet verdiğinizi görüyorum. Daha doğrusu, siz beni ticarî kombinezonlarınızda bir rol almağa dâvet ediyorsunuz. İşte ben bu rolün mahiyetini öğrenmek istiyorum..

Muhatabının ince dudakların bir tebessüm belirdi...

— Sizin değerinizi şimdi tam mânasiyle anladığım için Rabbime şükürler ederim... Evet Kont Döpeyrak'a güzel ve akıllı bir kadın bulmayı vaadettim...

— Vâdinizde biraz ileri gitmişsiniz... Zira, bu dediklerinizin aksi hale düşebilirim... O zaman bu işteki isabetsizliğiniz ortaya çıkmaz mı?

— Ben aslâ tahminlere dayanarak hüküm vermem... Muhtelif vesilelerle sizi uzaktan tanıdım. Geçen sene de sizi bizzat bir ilâhi alayında gördüm...

Anjelik, biraz hiddetli:

— Demek tarladaki bir kavun gibi olgunlaşmamı beklediniz! diye bağırdı.

Sonra birdenbire, tasvir ettiği manzara, gözlerinin önünde belirmiş gibi işin tuhaflığına gülmekten kendini alamadı ve hiddeti yatıştı...

Molin, ciddî bir ifade içinde:

— Sizin anlıyacağınız bir dille konuşmak icap etse görenek ve gelenek hudutlarının biraz dışına çıkmak lâzım gelir dedi. Henüz çocuk denilecek bir çağda bulunan bir genç kızın ailesi tarafından seçilen şu veya bu kocayla ne gibi sebeplerle evlendirileceğini öğrenmesine lüzum yoktur. Kurşun ve gümüş madeni, ticarî işler, gümrük meseleleri gibi mevzularla uğraşmak kadınlara, hele asîl kadınlara hiç yaraşmaz, hem bu gibi konularla uğraşmak onların harcı değildir... Fakat Anjelik, ben sizi çok iyi tanıyorum... Sizinle de isteğiniz gibi konuşacağım...

— Peki babamla konuştuktan sonra ayrıca benimle de konuşmaya neden ihtiyaç hissediyorsunuz?

— Madmazel, bunun izahı biraz güçtür... Ben filozof değilim... Be-

nim tahsilim iş tecrübesine dayanır... Sizin muhitindeki insanlar, bahsettiğim İŞ'in mânasını kavramaktan çok uzaktırlar...

— Öyle zannediyorum ki köylüler daha çok çalışırlar.

— Evet öylesine çalışırlar... Onlar, kendi menfatlerini bile takdir etmezler ...Kaba saba, câhil adamlardır. Asîllerin de onlardan hemen hemen farkı yok gibidir... Zira hiç birisi müstahsil değildir. Asîller bence lüzumsuz yaratıklardır... Onlar sâdece ortalığı biribirine katan tahrip edici harbleri idare ederler... Babanıza gelince: Affınıza sığınarak konuşuyorum madmazel; o da İŞ'in ne olduğunu bilmez...

— Yâni babamın muvaffak olamıyacağını mı düşünüyorsunuz. Halbuki ben işlerinin iyi yürüdüğünü sanıyorum... Bunun isbatı da sizin onunla yakından ilgilenmenizdi...

— Evet, şayet biz, senede milyonlarca katır üretebilseydik bunun sağlayacağı gelir hiç su götürmiyecek bir isbat sayılırdı. İşte iyi yürüyen bir işin en iyi işareti...

— Peki bir gün bu neticeye varmıyacak mıyız?

— Hayır... Hayvan yetiştirmesi kolay bir iş değildir. Hattâ bu teşebbüsü kuvvetli bir sermaye desteklese bile... Çünki sâri hayvan hastalıkları, harbler vesaire gibi istihsale tesir edecek faktörler daima mevcuttur... Hayvan yetiştirmesi işi de toprakla uğraşmak gibi bir şeydir... Yâni külfetli fakat o nisbette de nimeti az bir teşebbüs.

— Peki sizin fikriniz nedir? Mademki ortada böyle çetrefil bir dâva bulunuyor... Sizin gibi ihtiyatlı bir insan, gözünü kırpmadan tehlikeye kendini atar mı?

— Gerek benim, gerekse babanızın size ihtiyacımız olacak...

— Benim size ne gibi bir yardımım dokunabilir?

— Öyle demeyiniz, bize pek büyük yardımda bulunabilirsiniz...

— Hiç bir bakımdan bunu mümkün göremiyorum.

— Ne demek istediğimi kolay kavrıyacaksınız... Kâr getirecek bir işte muvaffakıyet süratli davranmaktadır. Fakat Allahın kanunları değiştirilemez ...Binaenaleyh bizlere, insanların zayıf taraflarından istifade etmek işi düşer... Katırlar, işin esas cephesi sayılır... Bu, aynı zamanda carî masraflar için de su götürür bir bahane olduğu gibi hayvan ve deri sattığımız askerî müteahhitle aramızın daima iyi olmasını sağlayan bir vesiledir. Bu işin kazançlı diğer tarafları da var... Meselâ gidiş - gelişte serbestlik, gümrük ve tediye muafiyeti, ağır yükler yükletilmiş hayvanlardan mürekkep kervanlar teşkili gibi... İşte biz böylece İngiltereye katır, kurşun ve gümüş sevkediyoruz... Hayvanlar boş dönmüyorlar... Dönüş seferinde, görünüşten maden istihsalinde kullanılacak bâzı maddeler, fakat hakikatte ise İspanyadan Londraya gelmiş altın ve gümüşleri getiriyorlar...

— Anlıyamadığım bir şey var Mösyö Molin... Niçin Londraya gönderdiğiniz gümüşleri tekrar oradan getirtiyor sunuz?...

— Gönderdiklerimin iki üç mislini getirtmek için... Altın meselesine gelince: Kont Jofrey Döpeyrak'ın Langedok'ta altın madeni ihtiva eden tabakalar bulunan bir arazisi var. Bu iki kıymetli maden üzerinde onun nam ve hesabına yapacak olduğum değiştirme işleri, gümüş madeni onun elinde bulunacak olursa kimsenin dikkatini çekmez... Dolayısiyle hariçten gelen altınlar onun sahibi bulunduğu arazideki maden tabakasından istihsal ediliyor sayılır... İşte hakikî işimizin hülâsası... Altın ve gümüş madeninin Fransada işletilmesinin pek kârlı bir iş olmadığını siz de bilirsiniz...

Bundan başka vergi, gümrük vesaire gibi külfetler olmaksızın İspanyadan mühim miktarda gümüş ve altın ithal edebiliriz... Sarraflara gösterdiğim maden çubuklarının dilleri yok ki gerçekleri açıklasınlar...

Böylece, hazinei hassaya tamamiyle kanunî bir kâr sağlamak suretiyle bu maden işleri maskesi altında, el emeği, vergi, gümrük parası ödemeden mühim miktarda altın ve gümüş geçirebiliriz... Burada ne kadar altın ve gümüş istihsal ettiğimizi kimse bilmez. Bu sebeple de tarafımızdan verilecek rakamlara daima itimat edilir...

— Fakat bu sahtekârlığın farkına varılırsa sizi zindana atmazlar mı?

— Biz kalpazanlık yapıp piyasaya sahte para sürmüyoruz ki... Ve böyle bir şeye de niyetimiz yok... Aksine hazinei hassa emrine halis gümüş ve altın veriyoruz. Hazine de bunları âyara vurur ve para basar. İşte bu himaye altında biz, Langedok'taki altın madeniyle bizim gümüş madenini tek isim altında birleştirmeğe ve İspanyanın kıymetli madenleriyle süratli bir kâr sağlamağa muvaffak olacağız. İspanya, Amerikadan gelmiş altın ve gümüşle gırtlağa kadar dolu ... Bu memleket, çalışma zevkini de kaybetmiş... İspanya, iptidaî maddelerine mukabil, başka memleketlerle yapacağı mal mübadelesinden başka bir şey düşünmüyor... Londra bankaları, İspanyaya aracılık ediyor... İspanya, dünyanın hem en zengin, hem de en sefil memleketi... Fransaya gelince: Kötü bir iktisadî idare yüzünden bir türlü gelişemiyor... Fakat bir gün gelecek, bütün mâniler ortadan kalkmış olacaktır...

Anjelik, izahı yapılan bu kombinezonlarla ister istemez ilgilenmişti...

— Peki kursundan ne istifadeniz olacak? Bu maden, bir gizleme vasıtası olarak mı, yoksa ticarî sahada mı kullanılacak?

— Kurşun madenini hakir görmeyiniz... Zira harbte ve av işlerinde çok lüzumlu bir maddedir... Son senelerde kıymeti arttı... Kayınvalidesi Katerin Dömedisis'den sonra Ana Kraliçe de Floransalı mühendisler getirtip, malikânelerine banyoları için su tesisatı yaptırdı... Plesi şatosunda bu banyo dairelerinden birisini görmüş olmanız lâzım... Bu gibi tesisatta kurşun boruya çok ihtiyaç vardır...

— Efendiniz olan Markinin bu tasavvurlardan haberi var mı?

Molin, müphem bir gülüşle:

— Yok, dedi... Haberi de olmıyacak... Hem haberdar bulunsa ne olur? Ateş olsa cürmü kadar yer yakar... Ben de malikâne ve arazilerinin müdür-ü umurluğundan çekilirim... Bu da onun işine gelir...

— Peki babam, sizin bu namusa aykırı altın ve gümüş ticareti hakkında neler biliyor?

— İspanyadan getirtilecek madenlerin kendine ait topraklardan geçirilmesine bir şey demiyeceğini düşündüm... Onun geçimine medar olacak küçük gelirlerin namuslu ve geleneklere uygun bir çalışmanın meyveleri olduğuna inanması daha münasip değil mi?

Kâhyanın sesinde gizlenmiş istihza, Anjeliği ürpertti... Yavan bir ifadeyle:

— On günlük yoldan kokusu akseden ve neticesi kürek cezasına dayanan kombinezonlarınızın mahiyetini açıklatmağa benim ne hakkım var?

— Kürek cezası filân bahis mevzuu değil... Filvâki bâzı güçlükler var ama para, bunları da yener... Mazaren'le Fuke'nin, kraldan ve prensten ziyade itibarlı olmalarının sebebi büyük birer servet sahibi olmalarıdır. Siz, bu işteki ehemmiyetinizi idrâk etmedikçe boş düşüncelerle kendinizi yoracaksınız... Netice itibariyle mesele basittir...Kont Döpeyrak'ın gümüş madenine ihtiyacı var... Babanız da onu, kızını öne koymak suretiyle arazisini terkedecek... Onun ne kadar inatçı olduğunu bilirsiniz. Arazisinden küçük bir parçayı dahi satmaz... Diğer taraftan ise Kont Döpeyrak, asîl bir aileden kız almak suretiyle en kazançlı yolu bulmuş oluyor.

— Ya ben bu yola yanaşmazsam?

Kâhya ağır ağır konuşarak:

— Borçları yüzünden babanızın hapse tıkılmasını herhalde temenni etmezsiniz, dedi. Koyu bir sefalete düşmekliğiniz için küçük bir şaşkınlık kâfidir... O zaman sizin istikbaliniz ne olur? Halalarınız gibi ömrünüz sefalet içinde geçer. Sâde bu kadar mı? Erkek ve kırkardeşlerinizin tahsil ve terbiyeleri yarıda kalır...

Genç kızın bakışlarında hiddet kıvılcımları parlamağa başladığını gören kâhya müdaheneli bir yumuşaklıkla:

— Neden bu kadar karanlık bir tablo çizdim sanki? Ben sizi, kralın sadakasiyle geçinen asîllerden ayrı tutuyorum... İnsan biraz şahsiyetinden fedakârlık etmeksizin ve dört elle sarılmaksızın müşküllleri yenemez... Yâni biraz kımıldamak lâzımdır... Size her şeyi açıkça anlatmaklığımın sebebi ,kuvvetinizi terazinin hangi kefesine koymanız lâzım geldiğini bilmeniz içindir...

Hiç bir söz Anjeliğe bu derece doğrudan doğruya tesir etmemişti... Kimse şimdiye kadar ona karşı, karakterine bu kadar yakın bir dil kullanmamıştı... Bu sebeple bir kırbaç yemiş gibi bükülüverdi...

Birden gözlerinin önünde hüzünlü bir manzara canlamıştı ...Mon-

lu'yu bir harabe halinde görüyordu... Kız ve erkek kardeşleri gübre yığınları içinde yuvarlanıyor; annesi, soğuktan morarmış ellerini hohlıyarak ısıtmaya çalışıyor; babası da çekildiği küçük masasının başında, krala, hiç bir zaman karşılığını alamıyacağı istidalarından birini daha kaleme alıyordu...

Kâhya, onları sefaletten kurtarmıştı... Binaenaleyh şimdi borcu ödemek lâzımdı.

Anjelik, açık bir ifadeyle:

— Peki Mösyö Molin, dedi... Kont Döpeyrak'la evleneceğim...

KISIM XII

Anjelik, artık dönüyordu... Geçtiği yollara tabiat, ıtırlı kokusunu serpmişti... Fakat o, hiç bir şeyi göremiyecek ve sezemiyecek kadar düşüncelerine gömülmüştü...

Nikola, katırıyle arkadan geliyordu... Anjelik, genç uşağı unutmuş gibiydi. Fakat içini allak bullak eden müphem korkunun mahiyetini henüz kestirememişti... Kat'î kararını vermiş bulunuyordu... Ne olursa olsun geriye dönmiyecekti ...Binaenaleyh en mâkul hareket geleceğe bakmak ve kararının tatbikine engel olacak her şeyi merhametsizce çiğneyip geçmekti.

Bir erkek sesi, birden onu düşüncelerinden sıyırdı:

— Madmazel! Madmazel Anjelik!

Genç kız, irâdesiz, kalçalarının üzerinde geriye döndü, o sıralarda yürüyüşünü ağırlaştırmış bulunan atı da duruverdi...

Anjelik, geriye başını çevirerek baktığı zaman, Nikolanın hayvanından yere indiğini ve yanına gelmesi için kendisine işaret ettiğini gördü...

— Ne var? diye sordu...

Uşak, biraz esrarlı bir tavırla, fısıldar gibi:

— İniniz, dedi... Size bir şey göstereceğim...

Anjelik, atından indi. Nikola iki hayvanı yularlarından genç bir meşenin gövdesine bağladı ve ona arkasından gelmesini işaret etti... Anjelik, onu takip etti... Sık ağaçlıklı bir yere girdiler... Ağaçlar arasından süzülen baharın canlı ışıklariyle bu tabiat köşesi ne kadar renkliydi... Yakınlardaki ağaçlarda ispinozlar, durmadan ötüşüyorlardı... Nikola, etrafına dikkatle bakarak, önde ilerliyordu... Nihayet, diz çöktü ve biraz sonra avuçları kırmızı ve güzel kokulu küçük meyvelerle dolu olduğu halde ayağa kalktı. Kahve renkli gözlerinde bir ihtiras alevi tutuşturan muzip gülüşiyle:

—Bunlar turfanda çilekler, diye fısıldadı.

Anjelik, hemen bir kulp taktı:

— O! Nikola, dedi... Bu iyi değil...

Fakat, kapıldığı heyecan, göz pınarlarında yaşların süratle birikmesine mâni olamadı... Çünkü Nikolanın bu hareketi çocukluk günlerini

bir anda geri getirmiş kalbini târifsiz bir sızıyla burkmuştu. Monlu, onun için her şeydi... Orada ne heyecan, ne tatlı hâtıraları vardı.

Kırık bir sesle:

— Budalasın sen Nikola, dedi...

Ancak, pek candan ve samimî bulduğu bu ikramı da reddedemiyerek kendisine utanılan avuçlardan bir kaç çilek aldı...

Nikola, eskiden olduğu gibi yine ona çok yakın duruyordu... Ama şimdi boyu çok uzamıştı, Anjeliğe tepeden bakıyordu... Genç kız, onun siyah kıllarla kaplı göğsünü ortaya koyan önü açık gömleğinden gelen rüstik râyihalı erkek kokusunu teneffüs ediyor, bu sağlam göğsün sık nefeslerle kabarıp indiğini görüyor ve içi o kadar allak bullak oluyordu ki, cüretkâr ve yakıcı bakışlarla karşılaşacağını muhakkak saydığı için gözlerini, biraz yukarıya kaldırıp bakmağa bir türlü cesaret edemiyordu.

Anjelik, ikram edilen çilekleri sözde alıp yiyordu. Fakat aklı hep başka şeylerdeydi... Kendi kendine:

— Monlu'da bir defa daha, son bir defa bunları tadıyorum, diye mırıldandı... Hem de bana daima en iyi şeyleri vermiş olan bu ellerden, Nikolanın esmer ellerinden...

Anjelik sonra, gözlerini yumdu ve başını bir meşe ağacının gövdesine dayadı...

— Dinle beni Nikola...

Nikola, anlaşılmaz bir konuşma ile:

— Dinliyorum, dedi..

Anjelik, yanağında onun elma şarabı kokan ılık nefesini duydu. Nikola, genç kıza o kadar sokulmuştu ki bütün varlığiyle onu sarmış gibiydi... Fakat, bir yerine dokunmuyordu... Anjelik ona bakarken, kendisine sarılmaya dayanamıyacağı için, bu arzusuna mukavemet etmek maksadiyle ellerini omuzlarına koymuş olduğunu gördü... Bu sırada genç kızın bakışları Allahın huzurunda durup dua eden kimselerin bakışlarındaki o dünyaya ait hiç bir şeyi görmiyen karanlık ve dalgın gözlerle karşılaştı... Anjelik, şimdiye kadar bir erkeğin câzibesini bu kadar kuvvetle hissetmemiş, içindeki arzuları bütün benliğiyle bu derece vazıh dışarıya aksettirmemişti...

Puatyeli asîl delikanlının teşebbüsü geçici bir kapris, çocuk oyuncağı gibi bir şeydi.

Fakat bu, bambaşka, çok kuvvetli, çok sert, yeryüzü, dünya kadar eski, kasırga kadar şiddetli bir şeydi...

Genç kız, hislerinin kendisini nerelere kadar sürükliyeceğini düşünerek ürperdi ve bir kaç adım geriledi. Bu gerileyişle, avcı önünden kaçan bir dişi geyiğin korkusu vardı... Köy delikanlısının ihtiraslı tutumu ve meçhul âkıbeti Anjeliği büsbütün korkutmuştu...

Sesini yumuşatmağa çalışarak:

— Bana öyle bakma Nikola, dedi... Sana şunu söylemek istiyorum...

Nikola, sözünü kesti, donuk bir sesle konuştu:

— Ne söylemek istediğini biliyorum ...Başını geriye atışından bakışlarının ifadesinden her şeyi anlıyorum... Evet, sen madmazel dösanse'sin, ben de bir uşak, binaenaleyh bundan sonra biribirimize yüz yüze bakmak bile yok... Ben daima başımı önüme eğeceğim ve «peki madmazel başüstüne madmazel...» diyeceğim... Sen de... Evet, senin bakışların da bana takılmadan üzerinden kayıp geçecek... Bir köpeğe bakıldığı gibi... Öyle markizler var ki bunlar, şatolarının hamamlarında kendilerini erkek uşaklarına yıkatmakta hiç bir mahzur görmüyorlar... Sebebi de çok basit... Çünkü uşaklarını adam yerine saymıyorlar... Onlarca uşak, bir insan değil, ev eşyası gibi kullanılması lâzım gelen bir şeydir... Sen de bana bu şekilde mi muamele edeceksin?

— Sus Nikola.

— Peki, susacağım...

Nikola, hasta bir hayvan gibi ağzı kapalı, şiddetle soluyordu...

— Susmadan sana son bir şey söyliyeceğim, diye sözlerine devam etti. Hayatımda yalnız sen vardın... Bunu da sen gittikten sonra günlerce deliye döndüğümden anladım... Kızları baştan çıkardığımı, haylaz olduğumu, toprak ve hayvan koktuğumu söylerler, bunlar doğrudur... Ben yerini bulamamış, oradan oraya maksatsız dolaşıp duran şeylere benzerim... Tek yerim, tek gayem sendin... Buraya döner dönmez, yine eskisi gibi bana mı ait olduğunu, yoksa sana veda mı etmiş bulunduğumu anlamak için sabredemedim. Evet ben cüretkâr ve sıkılmaz birisiyim... Sen istemiş olsaydın seni buradan alır, her tarafı bizim olan Monlu'nun bir köşesine götürür, yine eskiden olduğu gibi biribirimizin olurduk.

Nikola, son sözlerini o kadar fazla bağırarak söylemişti ki ses ihtizazından ürken kuşlar kondukları dallardan, yaprak aralarından uçuşup kaçtılar...

Anjelik, yumuşak bir sesle:

— Nikolacağım, dedi, sapıtmağa başladın...

— Hayır...

Anjelik, omuzlarına dökülen saçlarını savuran bir baş hareketiyle ve hırsla:

— Sen hangi dilden anlarsın? Seninle nasıl konuşayım? diye çıkıştı... Sana «evet» veya «hayır» demekliğimi istiyorsun galiba. Ben, bir çobanın saçma sapan sözlerini dinlemek zorunda değilim... Ben, Kont Döpeyrak'la yakında evlenmeğe mecburum...

Nikola, tam bir şaşkınlık içinde:

— Kont Döpeyrak mı? diye sormaktan kendini alamadı. Ve bir kaç adım geriye çekilerek, sessiz sessiz onu süzmeğe başladı... Sonra:

— Ya! dedi... Demek her ağızda dolaşan haber doğru imiş? Kont

Döpeyrakla, siz, ha!... Siz, demek siz, o adamla evleneceksiniz ha!

— Evet...

Anjelik, bir soruya lüzum görmüyordu... Bir defa evet, demiş bulunuyordu... Bu da kâfiydi. Zâten körü körüne her şeye sonuna kadar «evet» demiyecek miydi? Başka bir şey söylemeden patika ya çıkan yola döndü...

Atla, katır bıraktıkları yerde otluyorlardı... Uşak, önüne eğdiği başını yukarıya kaldırmadan Anjeliğin ata binmesine yardım etti... Fakat bu defa uşağın elini tutan Anjelik oldu...

— Nikola, dedi... Onu tanıyor musun? Söyle bana...

Uşak başını kaldırınca Anjelik onun bakışlarında tutuşmuş istihza akislerini gördü...

— Evet... Onu gördüm... Kaç defa buraya geldi... O, öyle çirkin bir adamdır ki, siyah renkli atının üstünde onu gören bütün kızlar, cehennem zebanisini görmüş gibi kaçışırlar... O, topaldır da... İblis gibi topal, iblis gibi kötü... Bir takım sevda şerbetleri ve garip şarkılarla şatosuna kadınları sürükleyip soktuğunu, fakat oraya girenlerden kimsenin dışarıya çıkmadığın söylerler. Şatoya soktuğu kadınları bir daha gören olmazmış... Galiba hepsi çıldırıyorlar... Vah! Vah! Vah... İşte mükemmel bir koca madmazel Dösanse...

Anjeliğin elleri buz kesilmişti:

— Nikola, topal dedin değil mi?

— Evet, Topal ya! Topal işte! Kime isterseniz sorunuz. Herkes size «Aman o mu? Langedok'un koca topalı» deyip işin içinden çıkar...

Nikola, kahkahalarla sarsılarak katırına doğru yürüdü... Anjelik de atını mahmuzlardı ve kaçar gibi oradan ayrıldı... Yolda kendi kendine: «Topal! Topal!» diye mırıldanıp duruyordu...

Anjelik, Monlu'ya geldi Avluya ayak bastığı sırada bir süvari de hemen arkasından, inip kalkan köprüyü aşmış, atından yere iniyordu... Bir haber getirici olduğu anlaşılan üstü başı toz içindeki bu adamın yüzünden terler akıyordu...

Önce kimse, onun ne istediğini bir türlü anlıyamadı... Zira o kadar garip bir telâffuzu vardı ki, Fransızca konuştuğu neden sonra anlaşılabiliyordu.

M. Dösanse onu görünce koşmuş, kendisine uzatılan zarfı eline alır almaz:

— Haber, Marki Andijodan!. Yarın geliyormuş! diye heyecanla bağırmıştı.

Anjelik:

— Kim bu adam? diye sordu...

— Evlenecek olduğun zat...

— Bununla da mı evleneceğim?

— Kızım, sözümü kesme... Evlenecek olduğun zatın dostu olan

Marki Andijo, Monludaki kilisede yapılacak dinî merasimde onun vekili sıfatiyle hazır bulunmak üzere geliyor... Marki Andijo, ayni zamanda Langedok'a kadar sana refakat edecek... Bu cenuplular, çok serî adamlardır. Fakat bu derecesi beklenmezdi...

Anjelik, içi burkularak: «Onu kabul etmekle nekadar isabet etmişim» diye mırıldandı.

Ertesi gün, öğleden biraz evvel avlu, Karuça tekerleklerinden dökülen gıcırtılar, at kişnemeleri ve karma karışık bir kalabalıktan yükselen seslerle doldu.

Cenuplular Monlu'ya akın etmişlerdi. Esmer bir tip olan Marki Andijo, uçları hançer gibi sivri burulmuş bıyıkları, kor gibi gözleri, rengârenk kıyafetiyle kaygusuz bir ömür sürdüğünü etrafına ihsas ediyordu.

Marki, izdivaç merasiminde şahitlik edecek arkadaşları Kont Dökarbon Dorgerak'la küçük baron Serbalo'yu takdim etti..

Misafirler derhal, Sanse ailesinin bütün varlığını ortaya döken sofraların kurulu bulunduğu büyük yemek salonuna alındılar. Sofra reçeller, yemişler, kaymaklar, kızartılmış kazlar, şaraplarla donatılmıştı...

Dâvetliler, susuzluktan bayılmışlardı... Hemen kadehlere sarıldılar... Fakat Marki Andijo şarabı ağzına götürdükten sonra salonun taş döşemelerine tükürdü:

— Baron, dedi. Sizin Puatu'daki şaraplarınız, insanın gırtlağını kavuruyor...

Marki, adamlarına döndü:

— Hey Gaskonyalılar Getirin bizim büyük fıçıları...

Onun, muhitine kıymet ve ehemmiyet vermiyen bu garip hareketi baronun hiç hoşuna gitmedi... Filvaki böyle bir vaziyetle o bir kere daha karşılaşmıştı. Dösanse, 13 üncü Lui'nin, çok açık giyinmiş bir genç kızın üzerine, şarapla doldurduğu ağzının bütün muhtevasını fışkırttığını ve elbisesini baştan aşağıya lekelediğini görmüştü... Zavallı kız, kaçtığı bitişik odada bayılırken kralın yakınlarından birisi: «Evet demişti, bu göbeğine kadar açılmış göğüse, ancak ağız dolusu şarap püskürtmek lâyıktır.»

Anjelik, hiç ses çıkarmadan gözlerinin önünde geçen sahneyi seyretti ...Genç kız, kendisini çok yorgun hissediyordu... Misafirler için bir gün evvelinden girişilen hazırlık dolayısiyle halası Pülşeri onu, bir dakika rahat bırakmamış, ikisi beraber şatoyu yeni baştan düzene sokmuşlardı. Bu çalışmalar onu çok yormuştu ama, hiçbir şeyi düşünmesine imkân bırakmadığı için bir taraftan da iyi olmuştu. Genç kız, Puatyede diktirilmiş en güzel esvabını giymişti. Mütevâzı kıyafetine rağmen yine güzel, yine göz alıcıydı... Senyorlerin üçü de ondan bir türlü gözlerini ayıramıyor, kompliman üstüne kompliman yağdırıyorlardı...

Anjelik, onların süratli telâffuzları yüzünden söylediklerinin ancak

yarısını anlayabiliyordu... Genç kızın bundan içi sıkılmıştı. Bir aralık kendi kendine: «Ömrüm boyunca hep böyle yarım yamalak konuşmalar mı dinliyeceğim» dedi..

Uşaklar, büyük şarap fıçılarını yuvarlıya yuvarlıya salona getirdiler.. Bunlar derhal yüksekçe ayaklar üzerine konularak delikler açıldı ve fıçılara tahta musluklar takıldı.

Basit yemeklerle iktifaya alışmış Monlu şatosunun sâkinleri, sofraya çekinerek zaman zaman uzanıyorlar, fazla konuşmuyorlardı... Fakat bir müddet sonra Döni ve üç senyör açıldılar, sofraya neşeli bir hava geldi... Anjelik bu hâle sevindi... Babası da artık gülüyordu... Hattâ caketinin düğmelerini bile çözmüştü... Cenuplu misafirler ise yeleklerini fora ettiler...

İçlerinden birisi, alnındaki terleri kurulamak için perukasını bile çıkardı.

Mari Anyes, ablasının koluna yapışmış, kulağına mütemadiyen:

— Anjelik, gel; Gel yukarıya da gör... Odanda bak ne harikulâde şeyler var, diyip duruyordu. Anjelik, onun bu israrlarına dayanamadı, kardeşi onu, yukarıya kadar sürükledi... Hortanz ve Madlon'la seneler senesi beraber uyudukları büyük odaya demirden ve deriden yapılmış birok sandıklar getirmişlerdir. Bunlara o zaman gardrop deniliyordu... Uşaklar ve hizmetçi kadınlar, hepsinin kapaklarını açmışlar, içlerinden çıkardıkları şeyleri, kanapelerin, koltukların hattâ yerdeki halıların üzerlerine sermişlerdi... İlk olarak Anjelik'in dikkatini, karyola üzerine atılmış yeşil taftadan yapılmış güzel bir elbise çekti... Bunun rengi gözlerinin rengindeydi... Esvap, ayrıca ince dantelâlarla süslenmişti. Hele önü ve yakası bir hârikaydı... Esvabın göğüs ve yaka kısmındaki çiçek motifleri zümrüt, yakut ve incilerle süslenmişti... Eteklik kısmında da yine kıymetli taşlarla işlenmiş motifler vardı.

Kızların arkasından odaya girmiş olan Marki Dövalerac:

— Düğün elbiseniz, dedi... Kont Döpeyrak, Lion'dan getirtilmiş kumaşlar arasında, gözlerinizin rengine uygun olan bu renkli kumaşı seçti..

Anjelik şaşırdı:

— Nasıl olur? dedi Beni hiç görmedi ki... Gözlerimin rengini nereden biliyor?

— Molin târif etmiş ve: «Dibe, kumlara kadar nüfuz eden güneşle denizin rengi, bir kıyıdan bakıldığı zaman nasıl bir renkte görünürse, onun gözleri de aynı renktedir» demiş...

Baron:

— Vay hınzır Molin vay! diye bağırdı...

Odaya, diğerleri de girmişlerdi. Mari Anyes, ablasını oradan oraya sürüklüyor, esvapları, çamaşırları gösteriyordu... Anjelik, gardroplardan çıkarılan kutuları açmağa çalışan kardeşleri Alberle Jan - Mari'ye yardım etmeğe başladı... Bu sırada bir kutudan çeşitli yelpazeler çıktı...

Bunlardan bir kısmı tüylerden, bir kısmı da parşömenden yapılmıştı... Ortaya çıkarılan eşya arasında neler yoktu? Seyahat boyunca kullanılacak lüzumlu şeyler işlemeli örtüler, kıymetli madenlerle süslenmiş fırçalar, taşlı taraklı gümüş aynalar, hattâ iğne yastıklarına varıncaya kadar hiçbir şey ihmal edilmemişti... Bilhassa fil dişinden yapılmış ve İtalya mamulâtı bir şamdan gerçekten bir sanat eseriydi...

Ortaya çıkarılan şeyler arasında eldivenler, kemerler, altın saatler ve türlü mücevherler de ayrı bir yekûn tutuyordu... Anjelik, bunlardan çoğunun ne işe yaradıklarını bile kestiremiyordu... Genç kız, bilezik sandığı bir mücevherin küpe olduğunu öğrenince şaşırdı...

Marki Andijo, bir taraftan izahat veriyordu:

— Bunlar, başa takılır ve saçları yukarıya kaldırmağa yarar... Görüyor musunuz küpelerdeki taşların aynı bunda da var. Saçlarınızı şöyle yukarıya doğru kaldırdıktan sonra takacaksınız... Ama ben, saçların nasıl kadırılacağını pek bilmiyorum...

İri yarı bir hizmetçi kadın, hemen Anjelik'in yanına sokuldu:

— Madam, hiç merak etmeyiniz, dedi... Saçlarınızı ben düzelteceğim...

Anjelik, dönüp baktı... Bu kadın sütnine Fantin Leyze'ye ne kadar benziyordu! Ama bu biraz gençti ...Karşılaşan bakışlardaki düşmanlık ifadesi, ikisinin de dikkatini çekti... Marki Andijo:

— Size Margarit'i tanıtayım, dedi... Kont Döpeyrak'ın süt kardeşi... Kendisi uzun müddet Tuluzun kibar kadınları yanında bulunmuş, onlarla birlikte Parise gitmiş, orada yaşamıştır... Margarit, sizin hizmetinize verildi.

Kadın, mahir bir hareketle Anjelik'in saçlarını toplayıp kaldırdı. Firkete ve taraklarla tutturup saçlara istediği şekli verdikten sonra küpeleri kulaklarına, inci kolyeyi de boynuna taktı...

Sıra, Anjelik'in göğsüne iliştirilecek mücevherlere gelmişti... Bu arada, gözleri velfeçre okuyan küçük baron Korbalo:

— Göğsünüz biraz daha taşkın olsaydı, dedi.

Marki Andijo, bastoniyle başına vurarak bu patavatsız dostunu ikaz ederken, bir uşak da getirdiği el aynasını Anjeliğe uzatmıştı...

Genç kız, aynaya bakınca beliren güzelliği ile gururlandı ve içinden:

— Hakikaten güzelim, dedi... Sonra aksini seyrettiği aynada karışık hayâller belirir gibi oldu.

Kulaklarında da garip bir sesin akislerini duyuyordu: «Topal! Topalın biri! İblis kadar çirkin... Madmazel Dösanse, demek siz, böyle fevkalâde bir kocaya varıyorsunuz?»

* * *

Düğün, sekiz gün sonra yapıldı... Şenlikler de üç gün sürdü... Montlu'da sanki yer yerinden oynamıştı... Civar köylerde de yeniliyor, içiliyor, oynanıyordu... Düğün gecesi Montlu'da havaî fişekleri atıldı...

Şatonun avlusuna, zengin sofralar kurulmuştu. Dâvetliler bu sofralarda ağırlanıyorlardı... Son gece, gelinin Langedok'a hareketinden evvel, şatoda hatırlı dâvetliler şerefine büyük bir ziyafet daha verildi... Bu ziyafete Molin, karısı ve kıziyle geldi...

Kocaman rüzgâr fırıldaklarının gıcırtısını, geceleri Anjeliğin kim bilir kaç defa dinlemiş olduğu eski şatonun bir odasında sütninesi şimdi onu giydirip hazırlamakla uğraşıyordu... Güzel saçlarını özene bezene taramış, sıra korsajını takmaya gelmişti. Sütnine, içini çekerek:

— Ne kadar güzelsin yavrucuğum, dedi... Zâten güzeldin ya? Ama büsbütün güzelleştin... Bu korsaja sanki ne lüzum var? Göğüslerinin yukarıya kaldırılmasına ihtiyaç yok ki... Onlar Allahtan dik ve sert... Dikkat et bu cendere gibi şey göğüslerini fazla sıkmasın, onları serbest bırak...

— Nineciğim, pek dekolte olmadım mı?

— Yüksek bir kadın, göğüslerini meydanda tutmalıdır... Meselâ senin gibi güzel yüksek bir kadın...

İhtiyar kadının ifadesine bir aralık tutukluk geldi, içini çeke çeke:

— Onu kime nâsip ediyorsun Yarabbi? dedi.

Sütninenin göz yaşları, yanaklarından süzülüyordu...

— Ağlama nineciğim... Cesaretimi büsbütün kıracaksın...

— Ne yapayım evlâdım, elimde mi? Başını biraz eğ de şu kolyeni takayım... Bir de bana ağlama diyorsun yavrucuğum... Bundan sonra seni yıkayıp saçlarını kim tarayacak? İşte bunlar aklıma geldikçe yüreğim kan ağlıyor...

Sütnine, yere çömelmiş, Anjeliğin etekliğini düzeltmeğe çalışıyordu... Genç kız, onun hıçkırıklarını duydu ve içini, şimdiye kadar şiddetini bu derece ağır olarak hissetmediği bir sıkıntı kapladı... Fantin Lozye, diz çökmüş bulunduğu yerden:

— Kusurumu affet çocuğum, diyordu... Bunca zaman sana süt verdim... Buna rağmen seni müdafaadan âcizim... Üzüntüm de bundan ileriye geliyor... Hele son günlerde o adamdan bahsedildiğini duydukça uyku bile bana haram oldu...

Sütnine doğruldu: bakışları müphem bir noktaya çevrildi.

— Onun için ne söylüyorlar?

— Altın içinde yüzüyormuş... Şatosu altınla doluymuş...

— Altına sahip olmak bir günah değil ki, sütnineciğim... Şu bana gönderdiği şeylere bir baksana!...

— Evlâdım, onlara aldanma... O altınlar lânetlik şeyler... Onun şatosuna girip çıkanlardan Enriko adında bir çalgıcı tanırım... Bu çalgıcı, onun Tuluzdaki sarayının kıpkırmızı, kan renginde olduğunu, hele saraydan ayrı yapılmış bir binaya kendisinden başka kimsenin girmediğini, teni tencere dibi gibi kapkara, bir adamın o bina kapısında bekçilik ettiğini söyledi... Arap bekçinin bulunmadığı bir sırada Enriko,

kapıyı aralamış; içeriye bir gözatmış... Bu binada, içleri kıpkızıl bir mâyi ile dolu cam kâseler ve bir sürü borular varmış... Enriko içeride bir şeyler kaynamakta olduğunu çıkan seslerden anlamış... Tam bu sıraad da gök gürler gibi bir tarraka duyulmuş... O da korkmuş ve kaçmış...

— Enriko da bütün Güneyliler gibi hayâlperest...

— Bilmiyorum... Yalnız bunları baan anlatırken sesi korkudan titriyordu... Kont Döpeyrak için çok fena şeyler söylüyorlar... Jildörez gibi bir dev'miş...

Anjelik, sinirlendi...

— Budalalığın lüzumu var mı? dedi... Kimse, şimdiye kadar onun çocukları öldürüp yediğini söylemiş değil...

Sütnine, fısıldar gibi:

— Kadınları, tuhaf usûllerle sarayına çekiyormuş dedi... Orada sefahet âlemleri tertiplermiş ...Kilise, bunları biliyor... Bu yüzden Kontla, din adamları arasında çetin mücadeleler olmuş... Sonra bir mesele var: O altınları nasıl elde etmiş? Bir defa ailesi ona bir sürü borçtan ve ipotekli araziden başka bir şey bırakmamış ki... Bu öyle bir senyor ki, kraldan ve büyüklerden hiç bir şey beklemiyor, kimseye metelik vermıyor ...

Anjelik ,elindeki aynada aksini seyrederken bir taraftan da sütninesinin anlattıklarını dinliyordu... Bir aralık:

— Demek, anlatılanlar doğru, dedi... Topal olduğu da bir hakikat mi?

— Maalesef öyle, benim güzel evlâdım...

— Sütnine, artık sus... Fena oluyorum... Margo'yu çağır da saç tuvaletimi o tamamlasın... Hem bir daha, demin konuştuğun gibi Kont Döpeyrak hakkında bana fena şeyler söyleme... Ne de olsa unutma ki, o, benim kocam...

Ortalık kararmış, avluda meşaleler yakılmıştı... Yüksekçe bir yer de toplanmış, iki viyola, bir lâvta, bir flüt ve bir obua'dan ibaret çalgı takımı, hafiften bir parça çalıyordu... Anjelik; açık havada dans edenlere çalgı çalan, köyün kemancısını bulup çağırmalarını adamlarına söyledi... Yüksek kimselere mahsus müzik ona bir şey ifade etmiyordu. Onun kulakları bu seslere alışık değildi. Son bir defa daha Anjelik, Puatu'nun hususiyetlerini aksettiren tatlı nağmeleri duymak, köylülerin koca papuçlariyle dans edişlerini görmek istiyordu...

O gece gökyüzü yıldızlarla ışıl ışıldı... Fakat etrafı hafif bir sis sarmıştı... Ay, etrafında beliren sarımtrak hâlesiyle ne kadar güzeldi... Sofralara mütemadiyen iyi cins şaraplar ve tabaklarla yemekler taşınıyordu. Anjelik, önüne konulan kızartılmış ekmek dilimlerinden gözlerini yukarıya kaldırdığı zaman karşısında uzun boylu, gri renkli bir elbise giymiş, saçları ve yüzü una bulanmış gibi beyazlanmış bir adam buldu...

Baron Arman:

— İşte değirmencinin oğlu Valantin geldi! diye bağırdı... Sana hürmetlerini arzedecek...

Anjelik tatlı bir gülümseyiş içinde:

— Valantini buraya geldiğimdenberi hiç görmemiştim, dedi... Sonra ona döndü:

— Valantin, yine kayığına binip Melekotu toplamaya gidiyor musun?

Genç adam, Anjelik'i hürmetle selâmladı fakat cevap vermedi... Biraz sonra da kalabalığa karışarak ortadan kayboldu... Anjelik, bir arzusunda daha hüsrana uğramıştı... Kendi kendine: «Ne tuhaf şey, dedi. Köyümün adamları bile susuyorlar...»

Genç kız, yanına kadar sokulmuş olan Marki Andijonunu sesiyle irkildi... Marki, ona bir tabak uzatmış:

— Madam, diyordu... Zevki tahrik eden şu yeşil, kuzu mantarlarından buyurunuz... Çok tazedir... Kuzu mantarının sihirli ve ilâhî tesirlerini bilirsiniz... Evlenecek bir genç kız da vücudunu, kocasının iltifatlarına lâyık bir şekilde hazırlamalıdır... Kuzu mantarı, kanı tahrik eder, dolayısiyle cildi, okşayışlara karşı hassas hâle getirir...

Anjelik, tabağı geriye itti. Soğuk bir ifadeyle:

— İkram ettiğiniz şeyden bu gece yemiye lüzum görmüyorum, dedi... Çünkü kocama kavuşmak için haftalar lâzım...

— Evet ama, hazırlık lâzım değil mi Madam? Bana itimat ediniz... Kuzu mantarı bekâret zarı için çok iyidir... Zifaf gecesi kendinizi tüy kadar hafif hissetmekten başka bir şey duymazsınız.

Anjelik, karşıdan gülümsiyerek ona baktıktan sonra:

— Bizim memlekette sadece, Noel gecesi için kesilecek kazlara yağlanmaları için ceviz ve fıstık gibi maddeler yutturulması âdettir, dedi...

Marki, işi şakaya boğdu:

— Kimbilir o kazın eti ne gevrek olur...

Andijo, bunları söylerken Anjelik'e doğru o kadar eğilmişti ki, bıyıklarının sipsivri burulmuş uçları onun yanağına dokunmuş ve genç kız, başını geriye atmıştı...

Marki, elini göğsüne koymuş, özür diler gibi bir hareket yapmıştı...

— Ben de olur olmaz şeyler söyledim ya, dedi... Fakat ne yapayım... Biliyorsunuz, dostum, Jofrey Döpeyrak'ın vekili sıfatiyle yanınızda bulunuyorum... Başdöndürücü güzelliğiniz karşısında doğrusu ben de şaşırdım... Allah, arkadaşıma kolaylık versin... Kuzu mantarlarını sahiden yemiyecek misiniz?

— Mersi, hayır...

Marki, yapmacıklar içinde:

— Öyleyse ben yerim, dedi... Ben bekârım ama, kimbilir bu gece

belki kısmetim açılır da karşıma birkaç genç kız veya kadın çıkar...

Bu deliliklere gülmüş olmak için Anjelik kendini zorladı... İçi sıkılmaya başlamıştı... Alev alev yanan meşalelerden akseden bunaltıcı hararet, teneffüsü zorlaştırıyordu... Gürültü hâlâ kesilmemişti... Herkes coşkun bir neşe içinde gülüp oynuyor, çalıp söylüyordu... Şarap ve yemek kokuları Anjelik'e artık ağır gelmeye başlamıştı..

Bir aralık yanaklarını yoklayan genç kız parmak uçlarının ıslandığını hissetti...

İçinden «galiba birden patlayacağım, onlara karşı ağzıma ne gelirse söyliyeceğim, diyordu... Onlara kinim büyük... Neden acaba? Babam mesut... Çünkü beni istediği şekilde evlendiriyor... Halalarım memnun. Çünkü Kont Döpeyrak onlara mücevherler gönderdi... Kardeşlerim en iyi şartlar içinde yetişmiş olacaklar. Peki şikâyete sebep ne? Hepimizi muhafaza altında büyüttüler... İyi yetişmekliğimiz için bizleri manastırlara koydular... Ve nihayet beni zengin, ünvan sahibi bir kocaya veriyorlar... Bu da, bir kadın için tek gaye değil midir?»

Anjelik kuvvetli bir ürperti ile sarsıldı... Bu tepki sanki benliğinden kopan isyanın bir tezahüriydi...

«Acaba, sütninemin anlattığı korkulu şeylerin tesiri mi?» dedi kendi kendine... «Fakat bunlara inanmalı mıyım? O sözlerde mübalâğanın payı fazla... Gerek babam, gerekse Molin, Kont Döpeyrak'ın bir bilgin olduğunu benden gizlemediler... Anlatılanlar gibi böyle korkunç bir mahlûkun kolları arasına düşeceğim muhakkak olsa elbette beni oraya göndermezler... Ben, o masallara inanmıyorum...»

Marki Andijo, boynuna iliştirilmiş peçetesiyle bir elinde kuzu mantarı, diğerinde şarap kadehi, Anjelik'ten biraz ötede duruyordu... Gevezeliği yine tutmuştu...

— Ey ilâhî bitki... Sen âşıkları ihya edersin... Benim damarlarıma da sihirli tesirini aşıla ki, sabaha kadar sevgilimi okşayayım.

Anjelik, içinden: «İşte ben de bunun için reddettim ya.. Çünkü buna tahammülüm yok...» dedi.

Birden, gözlerinin önünde, şikârı olacağı korkunç bir adamın hayali belirdi... Bu meçhul adamın Anjelik üzerinde her türlü hakkı olacaktı... Onu çağıracak, ona bağıracak, türlü eziyetlerde bulunacak ve Anjelik'in imdadına kimse gelemiyecekti. Ve bunlar ömrü boyunca sürüp gidecekti...

«İşte bunun için kimse bir şey söylemiyor. Hattâ mutbaktaki aşçılar, evdeki uşaklar ve hizmetçiler bile aralarında fısıltı halinde bir şey konuşamıyorlar... Bu sükûnet, galiba herkesin bana acımasından ileriye geliyor... Yine bunun için de herkeste sahte bir neşe, sahte bir sevinç var... Muzıkacılar, bunun için coşmuş... Ortada tek kurban var... Ondan gayri herkes memnun... Bunun için şarap, su gibi akıyor... Acaba onlardan hiçbirisi efendileriyle benim aramda neler geçebileceğini akıllarına getiriyorlar mı? Gülerim hepsine... Yemin ederim ki, o, kılıma

dahi dokunamıyacak...»

Anjelik, ayağa kalktı... Bütün benliğini kaplayan müthiş hiddeti yenmek için hayli zamandanberi sarfettiği gayret onu yormuştu. Onun usulca ortadan sıvışmasını kimse farketmedi..

Çıkılacak yolculukta, Niyord'a Metrdotellik yapacağını babasının bildirmiş olduğu Kleman Tonel adındaki adama Anjelik, uşak Nikolayı sordu..

— Buğday anbarında, boşalan şişelere şarap dolduruyor Madam.

Anjelik, oradan ayrıldı.. Hiç düşünmeden hareket eden kimseler gibi yürüyordu... Nikolayı niçin aradığını kendisi de bilmiyordu.. Fakat onu muhakkak görmek istiyordu.. Ormanda geçen hâdiseden sonra Nikola, bir kere olsun, gözlerini yukarıya kaldırıp onun yüzüne bakmış değildi.. O, yalnız üzerine aldığı işleri gören bir uşak gibi davranıyordu.

Anjelik, Nikolayı mahzende; surahilere, şişelere şarap doldurmakla uğraşırken buldu... Uşaklar, hizmetçiler, sessiz sadasız oraya geliyor, ellerindeki boş kapları ona uzatıyorlardı. Nikolanın üzerinde, ziyafet münasebetiyle Sanse'nin kirayla temin ettiği parlak düğmeli, renkli bir uşak elbisesi vardı... Bu kıyafet ona yakışmıştı da.. Genç köylü, Anjeliği görür görmez, şatodaki uşaklara ve hizmetçilere kırk sekiz saatte lüzumlu teşrifat kaidelerini belletmek işiyle vazifelendirilmiş olan metrdotel Kleman'dan öğrendiği tarzda şatafatlı bir haraketle selâmladı..

— Seni arıyordum, Nikola..

— Emriniz Madam la Kontes..

Anjelik boş şişelerinin doldurulmasını bekliyenlere bir göz attıktan sonra:

— Yerine birisini bırak da biraz benimle gel, dedi..

Dışarıya çıkınca, elini alnına götürerek bir lâhza düşündü.. Şimdi ne yapacaktı? Bunu o da bilmiyordu ki... Son derece büyük bir heyecan içindeydi.. Mahzene bitişik buğday anbarının kapısını itti.. Şarap kokusu oraya bile sinmişti. Anjelik, bir gece evvel, şişelerin burada doldurulmuş olduğunu hatırladı.. İçerisi, boş olmakla beraber karanlık ve çok sıcaktı..

Anjelik, ellerini Nikola'nın kuvvetli göğsüne dayadı ve birdenbire göğsüne kapandı, boşanıverdi.. Sarsıla sarsıla ağlayarak:

— Nikola! diye inliyordu.. Nikola, benim yakın arkadaşım Nikola, söyle bana, bunların doğru olmadığını söyle.. Beni buradan götüremiyecekler, beni ona vermiyecekler değil mi? Nikola, korkuyorum.. Çok korkuyorum.. Beni bağrına bas, kuvvetle bas!..

— Madam la Kontes...

Anjelik, hırsla:

— Sus! diye bağırdı.. Sus! Sen de onlardan olma!

Sonra, hıçkırıklı, kalın bir sesle devam etti:

— Sık beni göğsünde.. Kuvvetle sık.. Bütün istediğim bu senden.

Nikola, biran tereddüt eder gibi davrandıktan sonra onu sımsıkı kucakladı.

Anbar karanlıktı.. Yere dökülen şaraplardan ıslanmış olan saman çöplerinden sinirleri geren bir koku yükseliyordu.. Anjeliğin başı, şuursuz bir hareketle Nikolanın omuzları arasında bir kaç defa dolaştı durdu... Erkeğe karşı duyulan o vahşî arzu onda yeniden uyanmıştı... Hem bu defa kendini erkeğe istekle o bırakıyordu..

İçini çekerek:

— Ah! dedi.. Sen ne iyisin.. Sen, sen benim tek dostumsun. Beni sevmeni istiyorum... Bir kerecik... Bir kerecik, bir genç ve güzel adam tarafından sevilmiş olmak istiyorum... Anlıyor musun?

Anjelik, bu defa ellerini onun ensesinde kilitledi; yüzünü, kendi yüzüne doğru eğdi... Kanı tutuşturan şarap kokulu nefesini doyasıya teneffüs etmek istiyordu.

Dudaklarını, dudaklarına yaklaştırırken:

— Sev, sev beni! diye fısıldadı... Bir kerecik olsun sev... Sonra gideyim... Yoksa istemiyor musun? Yoksa artık beni sevmiyor musun?

Nikola, kucağında tuttuğu vücudun ayaklarını yerden kesip kaldırırken bir şeyler homurdandı... Sonra onu daha kuytu bir köşeye götürdü... İkisi birlikte bir saman yığını üzerine yuvarlandılar...

Anjelik, kendini çok hafif, her türlü düşünceden sıyrılmış hissediyordu... Sanki bambaşka dünyaya girmek üzereydi... Şimdiye kadar yaşamış olduğu âlemin dışında uçuyor gibiydi... Anbarın zifiri karanlığı, ıslak samanların kokusu, mâruz kaldığı yepyeni ve o nisbette kaba fakat mâhirane okşayışlar karşısında Anjelik bilhassa, hâlâ kendisini kapalı tutan mahcubiyetini yenmeğe çalışıyordu... Dişlerini sıkmış, mütemadiyen Nikoladan başka kimsenin ona ilk defa mâlik olamıyacağını tekrarlıyordu.. Anjelik, böylece intikam almış olacak, bu hareketi her şeyi satın alabileceği sanılan altına karşı fırlatılıp atılmış en iyi bir cevap teşkil edecekti.

Solukları sıklaşmağa ve üzerindeki ağırlığın gittikçe arttığını hissetmeğe başladığı adamın emirlerine karşı hassas, ondan gelecek her şeyi kabule hazır bekliyordu...

Birden, gürültüyle açılan anbarın kapısından akseden kuvvetli bir ışığı, ürkmüş bir kadının tiz çığlığı tâkip etti. Nikola, bir sıçrayışta köşeye büzülüvermişti. Anjelik, bu sırada kapı eşiğinde kımıldayan bir karartı gördü. Bunun ihtiyar Giyom olduğunu farkedince, bütün kuvvetiyle Nikolaya sarılıp yapıştı... Fakat o, çevik bir hareketle kalaslara tutunarak çatı deliğine fırlamış ve dama çıkmıştı... Anjelik, Nikolanın oradan yere atlıyarak kaçtığını dışarıdan akseden seslerden anladı.

Çığlık atan kadın, eşikte hâlâ döğünüp duruyordu. Anjelik, Giyomu bir tarafa iterek onun üzerine saldırdı, kollarına bir pençe gibi tırnak-

larını geçirdi..

— Sus ihtiyar cadı... Çeneni tutup da susmazsan Marki Andijo, verdiği bütün hediyeleri geriye alır... Sus! Yoksa senin dişsiz ağzını yırtarım...

Gürültüyü duyan mütecessis komşular, uşaklar ve hizmetçiler yavaş yavaş birikiyorlardı.. Anjelik, bu arada sütninesinin, arkadan da babasının geldiklerini gördü...

Dösanse:

— Jean, bağıran sen miydin? diye sordu.. Neydi o çığlık? Şeytan bir yerine mi dokundu yoksa?

Yaşı hayli ilerlemiş bulunduğu halde hiç evlenmemiş olan Jean:

— Ah Arman, dedi... Nefesim kesildi, korkudan az kalsın ölecektim...

— Ne oldu anlatsana!

— Biraz şarap almak için buraya gelmiştim... Fakat ne gördüm biliyor musunuz?

Anjelik, hemen atılarak onun sözünü kesti:

— Halam, garip bir mahlûk görmüş, dedi... Yılana benzeyen bir şey... Fakat bu kadar korkacak ne var halacığım? Heyecanınız yatışsın... Hadi sofradaki yerinize dönün... Ben şarap bulur, gönderirim size.

Baron:

— Öyle ya, öyle ya, dedi.. Sonra siz neden yerinizden kalkıp da servise karışıyorsunuz? Bu hem sizin için bir zahmet, misafirler için de bir üzüntü mevzuu olmaz mı?

Anjelik, içinden «O, misafirleri düşündüğünden değil, fakat beni yakalamak için bunu yaptı» dıyordu... «Şatoda, tezgâhının karşısına oturup halı dokurken her birimizi yan gözle ayrı ayrı süzmez miydi? Halam bu sebeple hepimizi çok iyi tanır, ruhumuzu bilir... Bu sefer de garip bir arzuya kapıldı... İhtiyar Giyoma, peşinden gelip kendisine ışık tutmasını söyledi..»

Sımsıkı kavrayıp tırnaklarını geçirdiği yaşlı kadının kolunu bırakmıyordu.. Bir aralık ona fısıldadı.

— Ne demek istediğimi anladınız ya.. Ağzınızdan tek kelime kaçıracak olursanız, kaynatacağım zehirli otların suyunu içirir ve sizi öteki dünyaya yolcu ederim..

Hala, bir hafakan daha geçirdi... Gözlerini birkaç defa devirmesinden aldığı hediyeleri geriye vermek endişesiyle içinin titrediği anlaşılıyordu.. Bir iki yutkunduktan sonra çaresiz, erkek kardeşinin peşine takıldı...

Bir el, geriden Anjeliği tuttu... Başını çevirdiği zaman Giyomun, darına dağın olmuş saçlarını düzeltmeğe çalıştığını gördü. Yaşlı adam, Anjelik'in elbisesini de eliyle silkeliyerek yapışmış saman çöplerini düşürdü..

Anjelik:

— Giyom, diye mırıldandı.. Şunu anlamanı isterim ki...

Ancak, cümlesi yarıda kaldı. Giyom, sert bir sesle:

— Benim bir şeyi anlamaya ihtiyacım yok, dedi.. Gördüklerim kâfidir...

İhtiyar adam, sıktığı yumruğunu meçhul bir istikamete sallayor ve küfrü basıyordu.. Anjelik, saçlarını düzeltti; kendine çeki düzen verdikten sonra dâvetlilerin arasına döndü... İlk işi, bakışlariyle Marki Andijo'yu araştırmak oldu.. Markinin, yaslandığı koltukta uyukladığını görünce içi ferahladı.. Mumların sönmüş olduğu sofra, kilisede yarı yanmış mumların atıldığı koca bir tabağı andırıyordu. Dâvetlilerden çoğu ya gitmiş veya uyumuşlardı... Ama çayırlıkta dans, hâlâ devam ediyordu...

Anjelik o kadar muztarip, o kadar üzgündü ki, tırnaklarının ucuna kadar vücudunun her tarafı ayrı ayrı sızlıyordu.. O, bir şeye ahdetmiş, fakat muvaffak olamamıştı.. Kalbinde hiddetle mahcubiyetin korkunç mücadelesini hissediyordu... Anjelik, Giyom'u artık kaybetmişti... Montlu onu istemiyor, fırlatıp atıyordu... Artık, topal kocasına biran evvel kavuşmaktan başka çaresi kalmamıştı.

KISIM XIII

Ertesi sabah dört karuçe ve iki ağır araba, Niyor'un yolunu tutmuş bulunuyordu. Anjelik'e öyle geliyordu ki, bu gösterişli kafile onun şerefine tertiplenmişti. Matmazel Dösanse'ninki kadar hiç bir kafilenin ortalığı bu derece toza ve dumana kattığı ne görülebilir ne de hayal ve hatıra getirilebilirdi...

Uşaklar, hizmetçiler ve muzıkacılar, bütün denkleriyle büyük arabalara dolmuşlardı. Arkalarında gülüşmeler, şarkılar ve gitar nağmeleri bırakan kafile, güneşli bir havada meyve bahçeleri arasından geçip gidiyordu... Güney çocukları, artık yerlerine dönüyorlardı.

Bu neşeli kalabalık arasında ağır başlı görünen tek insan Kleman Tonel'di... Düğünün devam edeceği hafta için fevkalâdeden tutulan Kleman, bu seyahatten âzamî ölçüde menfaat sağlamayı düşünüyordu.. İlk menzile vardıklarının gecesi Kleman, Anjelik'i bularak metrdotellik veya hususî uşaklık gibi bir hizmet teklifinde bulundu ve Pariste adlarını verdiği bâzı senyörlerin yanında çalıştığını da, arzettiği hizmete bir teminat olarak ilâve etti.

Arzuladığı bu işi, açıkgöz bir uşağın çoktan kapmış bulunduğunu, Niyora varıldığı zaman öğrenmesi, onu bu müracaata sevketmişti... Kleman, düşüncesini tahakkuk ettirecek zemini de hazırlamayı ihmal etmemiş, hizmetçi Margerit'e nüfuz ederek onu kendi lehine kazanmıştı... Margerit, bütün sersivlere âşina yeni bir uşağın, Tuluz sarayında iyi karşılanacağını ve hoşa gideceğini, zira, orada muhtelif meşrep ve mizaçta kimselerden ibaret bir muhit içinde yaşayan Konta, müna-

sip şekilde hizmet edecek birisinin bulunmadığını söylemişti.. Tuluz sarayındaki uşakların, hepsi tenbel ve uyuşuk kimselerdi.. Bunları idare işi de Alfonso'ya verilmişti..

Anjelik, bunları düşünerek onu, uşakların başı yaptı.

Madam Döpeyrak'ın kafilesi, Niyor'u gerilerde bıraktıktan sonra üzüm bağları arasında hayli yol almış, Bordo yakınlarından geçerek Bearn'a varmıştı. Oradaki şatosunda Lozön dükü ve Pegilen Markisi Antuvan Dökomon, yolcuları karşıladı. Anjelik, Andijo'ya çok benzeyen bu tuhaf ve o nisbette hoş adamı, hayretle süzüyordu. Nekre ve ufak tefek bir kimse olan Antuvan, kralın dalkavuklarındandı. Anjeliğe, türlü şeyler anlattı, durdu...

Fakat o, anlatılanlardan bir şey anlamıyor, yaldızlı kelimeler ve parlak cümleler içinde ifade edilenleri dinledikçe içine sıkıntılar basıyordu. Dük, Anjeliğin güzelliğini beyitlerle methetti. Bir aralık: «Dostlarım, dedi. Acaba kraliyetin altın sesi, kazanmış olduğu tam numarayı, kaybetmiş olmıyacak mı?»

Anjelik de bu suretle ilk defa olarak «kraliyetin altın sesi»nden bahsedildiğini duymuş oluyordu.

Ona izahat da verdiler:

— O, Tuluz'un en yüksek mugannilerindendir. Orta çağlarda Güney Fransada şato şato gezen şairlerdenberi, Langedok onun gibi kimseyi görmedi... Madam, onu siz de dinliyeceksiniz... Emin olunuz, sihrine dayanamıyacaksınız...

Anjelik, hepsine mümkün mertebe güler yüz göstermeğe gayret ediyordu.. Hem bu adamlar, sevimli kimselerdi. Müptezel tarafları da yok değildi, ama efendiliği de ihmal etmiyorlardı.

Anjeliğin aklı fikri, adım adım yaklaştığı hedefteydi. Yolun çoğu gitmiş, azı kalmıştı.

Ertesi gün Tuluza varıldı ve Kont Döpeyrak'ın oradaki ikametgâhlarından birisi olan açık renkli taşlarla rönesans stilinde inşa edilmiş şatoya yerleşildi.

Anjelik, mozayikli bir de havuzu bulunan banyo dairesindeki konfora bayıldı... Beraber gezdikleri bu daire Margo'yu da sevindirmişti. Zira, bir sürü işi olan bu kadın, toza toprağa bulanan hanımının rengini nasıl açacağını düşünmekten hafakanlar geçiriyordu.

Fırsat ele geçmişken, bu güzel banyo dairesinde onu hemen soyup yıkadı. Sonra, bir yatağa uzattı, vücudunun her tarafını tüylerden temizledi..

Anjelik, bunu hiç yadırgamamıştı. Çünkü eskiden, bütün şehirlerde Romen halvetlerinde halk, bu temizliği ihmal etmezdi. Şimdi ise yalnız sosyeteye mensup genç kızlar, tüylerini aldırıyorlardı.. Yüksek aileden bir kadının vücudunda görülecek tek tüy dahi, edeb ve terbiyeye aykırı bir ihmal sayılıyordu.. Fakat Anjelik, vücudunun tüylerden temizlene-

rek kar gibi bir hale sokulması hususunda dadısının gösterdiği isticalden dolayı korkuya kapılmaktan kendini kurtaramıyordu.. O mütemadiyen kendi kendine: «Elini bile bana dokunduramıyacak.. Yoksa kendimi pencereden atarım» diyordu..

Ancak içinde sürüklendiği bu kasırgayı, bu cehennemi yarışı, hiç bir şey durduramıyacaktı.

Kendisini bir kaç saat sonra Tuluza bırakacak olan karuçe'ye, ertesi sabah biraz keyifsiz bindi, Marki Andijo da yanına oturmuştu. Marki, yine neşeliydi. Şarkı söylüyor, gevezeliği elden bırakmıyordu. Bıyıklarını, kokulu bir kremle o kadar itinalı bir şekilde burmuştu ki, uçları, çini mürekkebine batırılmış kalem uçlarına dönmüştü.

Anjelik, birdenbire onun elini tuttu.

— Ah Mösyö Andijo dedi.. Asıl kocam olmanızı ne kadar isterdim.. Neye diyeceksiniz değil mi? Ben sizi henüz tanıyorum. Sizi çok seviyorum...

Marki, zarif bir jestle onun elini öptükten sonra:

— Madam, dedi. Bana şeref veriyorsunuz.. Fakat koca göbeğim hoşunuza gittiyse, sırmalı kordonlarım sizi hayallere sürüklemesin.. Şunu biliniz ki, ben bir dilenciden daha fakirim.. Kont Döpeyrak olmasa ben, yalınayak dolaşır ve bir kümeste yatıp kalkarım.. Neye sahipsem hepsini Kont Döpeyrak'a medyunum.. İleride esef etmemeniz için bunları söylüyorum. Altın ve elmasların sahibi o'dur.

— Ben, altını da, elması da hakir görürüm. Ah ne yazık.. Beni hiç anlamıyorsunuz. Ben, korkuyorum...

— Korkuyor musunuz? Neden korkuyorsunuz?

Anjelik, cevap vermedi, geriye döndü, alnını, tozlu cama dayadı.. Boşanıp hıçkıra hıçkıra ağlamamak için dudaklarını ısırıyordu...

Marki, onun korkusunu, hicap hislerinin ayağa kalkmış olmasına hamletti.. Gülerek ve tamamiyle iyi niyetle:

— Hiç korkmayınız yavrucuğum, dedi.. Bu, bütün kadınların geçirdiği bir şeydir. Evet, o iş, küçük bir çığlık kopmadan bitmez ama, hemen ardında da bir şarkının tatlı nağmeleri duyulur. Sonra zevciniz olan Kont, cinsî zevk hususunda üstaddır O, Andre Şapölen'in sevmek sanatını en ince teferruatına kadar ezbere bilir. Bana inanınız, Tuluz kontluğunda bugün, hayli siyah göz gözyaşı dökecek, haylisi de üzerini ze kıskançlıkla açılacak...

Anjelik, onu dinlemiyordu.. Gözleri, karuçeyi çeken hayvanların öndekilerinden birisine binmiş ve dizginleri birkaç dakikadanberi kasılı tutan seyisteydi.. Yaya ve atlılardan ibaret bir insan kalabalığı, yolu kesmişti. Karuçe, mıhlanmış gibi, bulunduğu yerde kalınca, dümbelek ve şarkı seslerine karışan bağırışmalar daha iyi duyulmıya başlandı..

Marki:

— Zennedersem zevciniz, bize doğru geliyor! Diye bağırdı..

— Şimdi mi?

Anjelik sarardığını hissetti.. Uşaklar, arabaların kapılarını açıyorlardı. Kavurucu bir güneş altında tutuşan kumlu yola inmek lâzımgeliyordu... Gök, lekesiz ve masmaviydi. Yol kenarındaki, sararmaya yüz tutmuş mısır tarlalarından bunaltıcı bir hava yükseliyordu... Kırmızı, yeşil renkli parçalı kumaşlardan yapılmış garip elbiseler giymiş ve elele tutunmuş bir gurup, oynaya oynaya onlara doğru yaklaşıyordu... Marki, kapıldığı heyecanı belirten bir tavırla kollarını iki yanına açarak:

— İtalyan komediyenleri! diye bağırdı... Ah Tuluz! Sen, şehirlerin şahısın!

Kalabalık; birden aralandı ve erguvan renginde kadifeler giymiş, abanoz bir bastona dayanarak, birliğin âhengini bozan bir yürüyüşle ilerileyen bir silûet göründü...

Aksak yürüyüşlü adam, yaklaştıkça siyah perukalı başının altındaki çirkin yüzü iyice tavazzuh ediyordu... Sol şakağından başlayarak göz kapağının üzerinden geçip yanağına kadar inen iki derin yara izi, yüzüne daha korkunç bir ifade vermişti... Moda olmadığı halde bıyıkları da tamamiyle traş edilmişti.

Anjelik, içinden:

— Kocam olacak kimse, inşaallah bu adam değildir, dedi...

Marki Andijo, bu sırada:

— Madam, dedi... Zevciniz Kont Döpeyrak...

Anjelik, derin bir revaransla Kontu selâmladı... Kocasını ilk defa gördüğü şu anda dikkat kesilmiş bulunduğu için hâfızası, gözüne çarpan gülünç teferrüatı derhal zaptetmişti. Meselâ Kontun elmaslarla süslü iskarpin bağları, iskarpinlerden birisinin ökçesinin diğerinden daha yüksek oluşu, çoraplarının hususiyeti, muhteşem elbisesi, kılıcı ve dantelâdan yapılmış bembeyaz yakalığı...

Ona bir şeyler söylendi, o da cevaplar verdi... Öttürülen boruların tiz seslerine karışan dümbelek gürültüleri kulakları tırmalıyordu...

Kont, onun karuçesine yerleşti... Kucağında gül ve menekşelerden ibaret bir demet duruyordu.

Bir ses:

— Çiçekler, dedi... Onları pek severim...

Anjelik, bu sesi duyunca, yanında Marki Andijo'nun değil, fakat bir başkasının oturduğunu anladı ve korkunç yüzü görmemek için başını çiçeklere doğru eğdi...

Arabalar, hareket etmişlerdi... Biraz sonra şehir gründü...

Alay, iki tarafında yüksek binalar bulunan dar ve loş sokaklardan geçiyordu... Şehri dolduran binaların umumiyetle kan renginde oluşu, Anjelik'in dikkatini çekmişti...

Kont Döpeyrak'ın sarayına gelir gelmez Anjelik'e, süratle beyaz ka-

difeden, düğmeleri kıymetli taşlarla işlenmiş bir rop giydirildi... Bundan sonra dinî merasimin yapıldığı yere gidildi... Şehir, coşkun bir neşe içinde çalkanıyordu... Anjelik, yolları dolduran kalabalığı zarif tavırlarla selâmlıyor, Senyörler ve muhteşem tuvaletli kadınlar onun önünde eğiliyorlardı... Kont Döpeyrak bu tâzim tezahürlerini, kaçırmadan gözuciyle seyrediyordu...

Kiliseden saraya dönerken yeni evlilerin atlarına bu sefer iki güzel at çekildi... Anjelik, kendini zorlaya zorlaya gülümsemeğe alıştığını farketti... Bir aralık karşılarına yüzlerinde siyah maskeler bulunan küçük çocuklar çıktı... Fakat Anjelik, dikkat edince onların baştan aşağı siyah renkte olduklarını gördü... Bunlar zenci çocuklarıydı... O, ilk defa siyah renkli insanları görüyordu...

Sarayın bahçesine, gölge yerlere uzun sofralar kurulmuştu. Düğün şerefine ziyafet vardı... Bu gibi merasime hiç alışık olmayan Anjelik, iç sıkıntısından patlayacak hallere geliyordu... Hele sofraya konulmuş takımlardan birisini yanlış kullanması onu büsbütün güç duruma sokmuştu... Yanında oturanlar, ona olur olmaz şeyler de soruyor, Anjelik bunlara cevap vermek mecburiyetinde kalıyordu...

Ziyafet uzun sürdü... Akşama doğru balo'nun açılışıyla Anjelik, rahat bir nefes aldı... Kendi kendine:

«Bütün gece dans edeceğim, diyordu. Onunla bir lâhza yalnız kalmıyayım da ne olursa olsun...»

Anjelik, bunları alkından geçirirken yan gözle de kocasına baktı... Ne zaman bakışlarını onun tarafına kaydırsa her defasında Kontun kendisine baktığını görüyordu... Sol göz kapağındaki derin yara çizgisiyle büsbütün kısılmış görünen gözü, yüzüne sanki âmansız bir istihzanın ifadesini vermişti...

Bütün hizmetkârlar, Kontun etrafında pervane gibi dönüyorlardı...

Kont yaprak sigarasını yaktıktan sonra, yanında oturan Başpiskoposla bir müddet tütün mevzuu üzerinde konuştu... Kont, yaprak sigarasını, pipoya tercih ettiğini çünkü herkesin bunu içmeğe muktedir olamadığını söylediği zaman Başpiskopos:

— Evet, dedi. Herkesten teferrüd etmekte haklısınız... Aynı zamanda bir çok hususiyetleriniz de var... Meselâ kadehinizdeki içkileri, olduğu gibi içiyorsunuz... İçkilere katılması melhuz zehirlerin tesirini sıfıra indirecek veya içkideki zehirli maddelerin mevcudiyetini belli edecek şeyler kullanmıyorsunuz... Kendinizi, hiç düşmanı olmıyan bir kimse telâkki edişinize cidden şaşıyorum...

Kont Döpeyrak:

— Hayır, diye cevap verdi. Ne kurbağa kafasından çıkarılmış sihirli taş, ne de at biçimindeki efsanevî tek boynuzlu hayvanın boynuz parçası, zehirlerin tesirini sıfıra indirecek mahiyettedir. Bunlar boş şey-

ler... Ben, içkilerime, bu mânasız şeyleri koymaktansa vücudumu zehirlerin tesirlerine karşı başka şekilde koruyacak usulleri daha itimada değer buluyorum.

— Ne demek istediğinizi anlıyamadım.

— Meselâ her gün, çok şiddetli bir zehirden, çok az bir mikdarda alarak vücudu tedricen zehirlere alıştırmak suretiyle...

Başpiskopos, dehşetle irkildi:

— Siz bunu yapıyor musunuz?

— Evet Monsenyör... Ta çocukluğumdanberi... İçkilerine daima bir güvercin yumurtası büyüklüğünde, kurbağa kafasından çıkarılmış taşı koymayı hiç ihmâl etmiyen babamın, bâzı zehirlerin kurbanı olduğu, sizce bilinmiyen bir gerçek değildir. Bu felâketten sonra annem, beni düşünerek çareler araştırmaya başladı ve Narbon'dan gelen bir esirden, zehire karşı zehirle muafiyet usulünü öğrendi...

Başpiskopos, hayretini gizliyemiyordu.

— Şaşılacak şey bu, dedi... Bu tuhaf sözlerinizden âdeta endişe ediyorum. Ortada, tecrübe edilmiş bunca müspet gerçekler varken, neticesi şüpheli usulleri neden denemeğe kalkışmalı? Bir sürü şarlatanın sahte taşlar ve boynuz parçalarının bulunduğunu, bunların da zehirlere karşı tesirleri olmadığını biliyorum... Bütün mesele, kurbağa kafasından çıkarılmış hakikî taşla, efsanevî mahlûkun boynuz parçasını elde etmekte... Bakınız meselâ Beşe adındaki rahibim, kimya çalışmalarım için bana çok şeyler temin ediyor...

Kont Döpeyrak, başpiskoposa bakmak üzere başını biraz eğince, bol saçlı perukasının siyah bukleleri, Anjelik'in yanağına süründü... O da elinde olmıyarak irkilip geriye çekildi. Bu sırada da kocasının başındaki saçların takma olmadığını, kendi saçları olduğunu anladı.

Kont:

— Sizin rahip bunları nasıl ve nereden öğrenmiş? Şaştığım nokta bu, dedi... Çocukken kurbağaları öldürüp kafalarında taş aramaktan hoşlanırdım. Öldürdüğüm binlerce kurbağanın beyninde, zehirleri tesirsiz bıraktığı daima söylenip duran o meşhur taşa hiç rastlamadım... Tek boynuz meselesine gelince; Azizim, dünyayı dolaştım; ne böyle bir hayvana, ne de onun yaşadığını görmüş olana rastladım. O, efsanevî, hayâl mahsulü bir hayvan... Hülâsa, böyle bir hayvan dünya yüzünde mevcut değil...

— Bunlar bir şey ifade etmez... Esrarlı şeylere herkesin aklı ermediği gibi bu, pek kurcalanmaya müsait bir mevzu da değildir.

Kont, ağır bir konuşma içinde:

— Benim için en esrarlı taraf, sizin gibi zeki bir insanın bu gibi eşekliklere itibar göstermesidir.

O ana kadar bir din adamının böyle çirgin bir şekilde tahkir edildiğini işitmemiş olan Anjelik'in yüreği titredi, ikisine de gözucuyla

baktı. Kocası, onda uyanan heyecanı farketmişti. Bakışları karşılaşınca Kontun, yüzünü büsbütün bumburuşuk hâle sokan fakat bembeyaz dişlerini ortaya koyan bir gülüşle kendisine baktığını gördü...

— Madam, huzurunuzda bu şekilde münakaşa ettiğimiz için özür dilerim. Monsenyörle ben, samimi iki düşmanız...

Başpiskopos, derhal çıkıştı:

— Kimse benim düşmanım değildir... Allahın hizmetinde olan bir insana bunu nasıl reva görürsünüz? Siz bana karşı kin besleseniz bile mukabelede bulunmam. Sizin karşınızdaki durumum, sürüsünden ayrılacak kuzuyu bekliyen âkibetin endişesini duyan çobandan farksızdır... Benim sözlerime kulak asmasanız dahi ben, iyiyi kötüden tefrik etmesini bilirim...

Kont, ürkütücü bir gülüşle:

— Ah, dedi... Siz de onlardansınız... Burada eski medeniyeti kökünden kazıyanlardan...

Langedok, İsa namına tahrip edilmiş olan ihtişamına dört asırdanberi gözyaşı döküyor ve yaşamış olduğu dehşetin hikâyeleriyle hâlâ tirtir titriyor... Damarlarında Ligür ve Vizigotların kanını taşıyan ve Tuluz'un en eski ailelerinden birisine mensup bir kimse olduğum halde bakışlarım, Şimal adamlarına mahsus o yeşil gözlerinize takıldıkça ve sizlerin de; barbarların aranıza ektiği nesilden olduğunuzu hatırladıkça ben de ürperiyorum.

Başpiskopos yarı dönerek:

— Ailem, Langedok'un en eskilerindendir, dedi... Tuluz'un yarısı da irsen bana intikal etmiştir.

Jofrey Döpeyrak bağırdı:

— Dört asır evvel siz, buralara nasıl geldiniz? Bunu çok iyi biliyorum... Hepiniz birer istilâcısınız... Anladınız mı Şimal adamı? Şimdi benim soframda ne işiniz var?

Anjelik'in yüreği yine ağzına geldi. O, neredeyse müthiş bir mücadelenin patlak vereceğini beklerken, dâvetlilerin kahkahaları duyuldu... Başpiskopos da gülüyordu ama, bu samimî bir gülüş değildi... Kont, ayağa kalkarak ondan özür talep ettiği sırada Başpiskopos, ona öpmesi için mukaddes yüzünü uzattı.

Anjelik, âhengi bozan bu taşkınlığın nerelere kadar varacağını düşünüyordu. Kocasiyle başpiskopos'un münakaşası incir çekirdeğini doldurmazdı. İkisi de gülüyorlardı, ama Anjelik yine korkuyordu... Süt ninesi Fantin ona çocukluğunda, Cenupluların güldüklerine aldanmamak lâzım geldiğini, zira ekseriya, bunun sonunda bir çok facialarin patlak verdiğini söylemişti...

Kont, birden ona doğru eğilerek bakışlariyle gözlerini aradı ve:

— Tütün dumanı sizi rahatsız ediyor mu? diye sordu...

Anjelik, menfi mânada başını salladı... Tütün kokusu onda bir sürü tedaiye yol açmıştı... Şimdi o, Montludaki evlerinin mutfağında, ateşin karşısında oturduğunu görür gibi oluyordu... İhtiyar Giyom ve Sütnine gözlerinin önünde canlanıvermişti...

Bu sırada kemanlar çalmağa başladı... Marki Andijo, ona doğru telâşla geldi, dansa dâvet ediyordu... Anjelik, manastırda monden hayatın icaplarını öğrenmişti... Önce bir tereddüt geçirdi, sonra kalktı... Bu, onun bir kabul resminde ilk dansedişiydi...

Dansederken birisi:

— Şimdi o söyliyecek! diye bağırdı...

Diğerleri de:

— Altın ses... Kraliyetin altın sesi şarkı söyliyecek!

Diyorlardı...

KISIM XIV

Tam bu sıra Anjelik'in çıplak kolunu bir el tuttu...

Hizmetçi kadın Margo:

— Madam, diyordu... Ortadan çekilmeniz zamanı geldi... Kont, bana geceyi geçireceğiniz Garon paviyonuna sizi götürmekliğimi bildirdi...

Anjelik hemen dayattı:

— Ben gitmek istemiyorum... Şu meşhur şarkıcıyı dinlemek istiyorum...

— O, sizin için de hususî suretle şarkı söyliyecek madam... Kont, kendisine tenbih etti... Buyurun, sizi bekliyorum...

Kadın, bunları söylerken hanımının omuzlarına, bol ve kolsuz kukuletalı bir mantoyu attı, sonra ona siyah kadifeden yapılmış bir de maske uzattı...

Yavaşça:

— Bunu yüzünüze takınız... Kimse sizi tanımasın, diye fısıldadı... Yoksa buradaki delikanlılar, peşinize takılır, paviyona kadar gelir ve sabaha kadar gürültü ederler...

Anjelik, bir elini onun avucunda buldu...... Kadın:

— Tuluz'da âdettir, diyordu... Gelinler, görünmeden yerlerine çekilmelidirler... Aksi halde, delikanlılar önüne çıkar, bahşiş isterler... Vermeyince de sabaha kadar gülrültü ederek sizi uyutmazlar... Başpiskopos'la polis müdürü bu âdetin önüne geçmek için çok çalıştılar ama nâfile...

Hizmetçi kadın, Anjelik'i bir kişilik bir tahtaravana doğru itti. İçeriye girer girmez iki kuvvetli uşak, tahtaravanı, kollarından kaldırıp yürümeğe başladılar...

Birçok sokakları geçtikten sonra nihayet kıra çıktılar... Paviyon, tâ Garbon nehrine kadar inen bahçelerin ortasında mütevazî bir yapıydı. Anjelik, tahtaravandan inerek ayağını yere basar basmaz etrafın derin sessizliğine şaştı... Bu sessizlik içinde yalnız cırcır böceklerinin cırıltı-

ları işitiliyordu...

Margarit, Anjelik'in yanına geldi ve onu bomboş olan eve soktu. Anjelik, toparlanıncaya kadar kendini mozayıkla döşenmiş bir odada buldu... İçeride bir kandil yakılmıştı. Fakat buna hiç lüzum yoktu... Zira, pencerelerden akseden ay ışığı odayı ve dantelâlı örtüler serilmiş büyük karyolayı iyice aydınlatıyordu.

Margarit, bir eksiği olmaması için genç kadına, son bir göz attıktan sonra çantasını aldı ve içinde mukaddes sular bulunan birkaç şişe çıkardı... Bunlarla Anjelik'in cildi mânevi kirlerden temizlenecekti...

Anjelik, ona mâni olmak istedi:

— Madam, zevciniz neredeyse gelecek... Bu lüzumlu bir şeydir...

— Bırakınız beni, dedi... İstemiyorum, bırakınız... Bana hiç bir şeyin lüzumu yok...

— Peki madam...

Hizmetçi kadın, bir reveransla:

— Size tatlı bir gece temenni ederim madam, dedi...

Hizmetçi kadın çekilmiş; Anjelik, odada yapayalnız kalmıştı... Bir müddet, kıpırdamadan, odanın derin sessizliğine tahammül edemiyecek hâle gelinceye kadar öylece durdu...

Bir müddettenberi yatışmış olan korku ve heyecanı tekrar uyanıyordu... Dişlerini sıktı... Kendi kendine fakat yüksek sesle:

— Korkmuyorum, dedi... Çünkü ne yapacağımı biliyorum... Öleceğim, fakat o, bana elini bile dokunduramıyacak...

Taraçaya açılan kapıya doğru yürüdü... Anjelik, Rönesans mimarisinin ortaya koyduğu bu çok zarif balkonları Plesi'de hiç görmemişti...

Bir yatağı andıran, üzerine yeşil kadife örtülü sedir, etrafın muhteşem manzarasını rahatça seyir için âdeta insanı kendine çekiyordu...

Anjelik, sedire oturdu, alnını balkon parmaklığına dayadı... Başı, ona ağır geliyordu... Saatlerce uğraşmak suretiyle düzeltilip şekil verilmiş olan saçları arasında bir sürü elmaslı ve incili iğneler vardı... Anjelık, bu ağır saç tuvaletinden rahatsız oluyordu...

Kendi kendine, hizmetçi için «Neden o koca budala, saçlarımı dağıtıp da beni soymadı sanki. Bu işlerin yapılmasını aklı sıra kocama mı bıraktı?» dedi...

Anjelik, mahzun mahzun güldü... «Manastırdayken de bizlere kocaya karşı itaatten bahsetmişlerdi... Evet, kocanın izhar edeceği her arzuya mutavaat etmeli demişlerdi... Biz de, bunları söyliyen hocamızın, «Ama bir arzusuna» derken fıldır fıldır dönen gözlerine takılmış ve aklından neler geçtiğini düşünerek bir gülmektir tutturmuştuk... Bakalım ben itaatten hoşlanır mıyım? Molin de bir sefer bana söylemişti. Ben, anlamadığım bir şey karşısında eğilmem... Montlu'yu kurtarmak için itaat lâzımdı... Bu vazifeyi yerine getirdim... Artık benden ne istiyebilirler? Gümüş madenleri Kont Döpeyrak'ın, Molin'le o, gayrı

meşru işlerine devam edebilirler... Babam da İspanyol altını getirtmek için katır sevkiyatına devam eder. Bu balkondan kendimi aşağıya atarak ölsem bile hiç bir şey değişmez. Herkes istediğini elde etti.»

Anjelik, nihayet karmakarışık hale sokularak şekil verilmiş saçlarını çözmeğe muvaffak olmuştu... Çözülüp açıldıktan sonra omuzlarına düşen saçlarını, çocukluğunda sık sık yaptığı gibi, başının sert bir iki hareketiyle yanlara savurdu.

Bu sıra hafif bir gürültü duyar gibi oldu... Küçük bir çığlık kopararak arkasına döndü... Balkona açılan kapının kenarına dayanıp durmuş olan topal, ona bakıyordu...

Uzerinde o kırmızı renkli elbisesi yoktu... Kont, hafif ve kolay soyunulabilecek şekilde giyinmişti...

Aksak bir yürüyüşle içeriye girdi ve Anjelik'i derin bir selâmla selâmladı...

— Madam, yanınıza oturmaklığıma müsaade eder misiniz?

Anjelik, böyle bir mübahaseyi beklemediği için, ne söyliyeceğini şadirseklerini balkonun taşlarına dayıyarak önünde açılan manzaraya bir müddet daldı. Sonra:

— Çok asırlar evvel, bu yıldızlar altında kadınlar ve şato şato gezen şairler, şatolara çıkan şu yollara tırmanırlardı, dedi... Orada aşk köşeleri vardı... Siz hiç, Langedok'un gezginci şairlerinden bahsedildiğini duydunuz muydu madam?.

Anjelik' böyle bir mübahaseyi beklemediği için, ne söyliyeceğini şaşırmış ve birden sıkılmıştı... Güç halle:

— Evet, zannedersem, diye kekeledi...

— Onlar aşkı terennüm eden şairlerdi... Aşk deyip geçmemeli... Bu gezginci şairler «aşk, öğrenilmesi lâzımgelen bir sanattır... Aşkta tekâmül, onun kanunlarını okuyup öğrenmekle kaabildir» derlerdi... Siz, şimdiye kadar bu sanatla ilgilendiniz mi Madam?

Anjelik, ne cevap vereceğini bilmiyordu ki... Evet de dese, hayır da dese gülünç olabilirdi... O böyle şakalara alışık değildi... Bakışlarını, derin bir uykuya dalmış olan karanlık vâdiye çevirmekle işi hafif atlattığını sandı, ama, yanındaki adamın da kendisine haylı sokulduğunu ve kıpırdamadan durduğunu farketti...

Kont:

— Görüyor musunuz şu aşağıdaki havuzu? diye sözlerine devam etti Suya akseden ay bir kurbağanın beyninden çıkarılan ve zehirleri tesirsiz hâle sokan koca bir taşa benzemiyor mu? Yâ o havuzdaki suyun rengi!... Tıpkı gözlerinin rengi sevgilim... Ben, dünyayı dolaştım. Fakat bu derece çekici gözbebeklerine bir yerde rastlamadım... Şu balkonun parmaklıklarına dolanmış güller dudaklarınızdan renk almış... Evet, yine söyliyeceğim, bu kadar güzel renkli dudaklar da görmedim...

Onların tadına gelince... Şimdi tadacağım...

Birden, iki el bedenini kavrayıvermişti. Anjelik, arkası üstü yatırılmak üzere geriye doğru çekiliyordu... İşin en şaşılacak tarafı, bu zayıf adamın müthiş kuvvetiydi... Anjelik'in ensesi bir kolun kıskacında kaldığı için kıpırdayamıyordu... Bir aralık yumduğu gözlerini açtı ve korkunç yüzün, yanaklarına değecek kadar yaklaşmış olduğunu gördü... Ve dehşetle bağırarak toparlandı, doğruldu... Bağırır bağırmaz Kont, onu serbest bırakmıştı... Şimdi karşısında durmuş, ona gülerek bakıyordu...

— Bu, hatırıma gelmişti... Demek sizi çok korkuttum... Benim olmaktansa şu balkondan kendinizi aşağıya atmaya razısınız değil mi?

Anjelik, kalbi süratle çarparak onu süzüyordu... Kont hemen ayağa kalktı.

— Sizi zorlamıyacağım zavallı küçük bâkire, dedi. Zordan hiç hoşlanmam... Langedok'ün koca topalına nihayet sizi verdiler değil mi? Bu, çok müthiş bir şey!

Kont, o alaycı gülüşiyle, devam etti:

— Şunu iyi biliniz ki, hayatımda, beyaz, siyah, sarı ve kırmızı ırktan bir çok kadınlara sahip oldum... Onları cezbetmek için ne zor, ne de para kullandım... Fakat onlar, kendi ayaklariyle geldiler... Siz de bir gün, bir gece kendi ayaklarınızla geleceksiniz...

— Aslâ!

Derhal yapıştırılan cevap şiddetliydi... Fakat o garip yüzdeki müstehzi ifade silinmemişti...

— Siz çok toy bir vahşisiniz... Bu, hoşlanmadığım bir şey değil... Kolay bir muvaffakiyet, aşkın kıymetini düşürür, güç muvaffakiyetler ise aşkın kıymetini arttırır. Sevmek sanatının üstadı olan André lö Şapölen böyle der... Allahaısmarladık güzelim... Bu koca yatakta yapayalnız, okşayışlardan mahrum kalan uzuvlarınız, küçük, harikûlâde göğüslerinizle güzel güzel uyuyunuz... Allahaısmarladık...

Ertesi sabah, Anjelik, uykudan gözlerini açtığı zaman güneş hayli yükselmiş, bahçede cıvıldaşıp duran kuşlar, birdenbire bastıran sıcak tesiriyle ağaç dallarının gölgelerine çekilmişlerdi...

Anjelik, nasıl bozuk bir ruh hâleti içinde soyunup, ağlaya ağlaya yatağa girdiğini şimdi hatırlıyordu... Yatak ve örtülere hafif bir menekşe kokusu sürülmüştü... Dün gece üzgün ve yorgundu. Bu sabah ise her şeyi daha iyi düşünebiliyordu... Kendisi arzu etmedikçe bir yerine dokunmıyacağına dair kocasından teminat almıştı... Bir müddet bu teminatla sükûnete kavuştu... Kendi kendine: «Acaba kısalıp kalmış bacağiyle, derileri yanmış yüzünü bir gün câzip bulabileceğimi mi düşünüyor?» dedi... Sonra, varlığından hiç hoşlanmadığı bir kocayla dostça yaşamak fikri ona mülâyım geldi... Hem hayatın sevilecek tarafları çoktu... Bilhassa Tuluz, dertleri ve düşünceleri unutturabilecek hareketli bir şehirdi.

Margarit, biraz sonra geldi... Fazla bir şey konuşmadan onu giydirdi... Anjelik, öğle üzeri şehre döndü... Karşısına çıkan Kleman:

— Madam La Kontesi bir keyfiyetten haberdar etmek emrini almış bulunuyorum... Kont Hazretleri lâboratuarda çalıştıkları için kendilerini öğle yemeğine beklememenizi bildirdiler, dedi...

Anjelik'in içi ferahlayıvermişti... Kleman, Kontun kendisini metrdotel olarak angaje ettiğini de sözlerine ilâve etti...

Düğün şenliklerinin ertesi gününde de sarayda daimî bir faaliyet hüküm sürüyordu. Saraya giriş - çıkış hususunda fazla kayıtlar bulunmadığını Anjelik, bu faaliyetten anlamıştı... Menekşe demetleri satan küçük çocuklar, İspanyol dilencileri, çingene kadınları, muhtelif ziyaretçiler, çalgıcılar, birbirleriyle edebiyat münakaşaları yapan erkekler, ortalığı dolduruyorlardı...

Müteakip günlerde de devam eden aynı hâlden Anjelik, sarayın, şehirde en uğrak yerlerden birisi olduğunu anlamıştı... Ev sahibi de her türlü faaliyetten uzak kalmıyor, o aksak yürüyüşiyle bir guruptan ötekine geçerek herkesin hatırını hoş etmeğe çalışıyordu... Günler geçtikçe Anjelik'in korkusu da yavaş yavaş siliniyordu Bu arada genç kadının dikkatinden uzak kalmıyan nokta, Kontun etrafında bir sempati yaratmış bulunmasıydı...

Kocası, yine her sabah onun hatırını soruyor ve istekleriyle yakından ilgileniyordu... Yemekleri daima misafirlerle birlikte yemeleri de Anjelik'in işine geliyordu. Böylece genç kadın, kocasiyle başbaşa kalmaktan da kurtulmuş oluyordu... Kont, ona her gün yeni bir şey hediye ediyordu... Bu hediyeler bâzı günler mücevherata, bâzı günler ise mobilyaya, mefruşata, çiçeklere ve şekerlemelere inhisar ediyordu... Bunların hepsinde ince bir zevkin, titiz bir itinanın hususiyetleri mevcuttu...

Anjelik, bir gün, sık sık oturup pencereden dışarısını seyrettiği koltuğun üzerine bırakılmış kırmızı deriden küçük bir kutu gördü... Bunu heyecanla açtı... İçinden, o ana kadar tahayyül ve tasavvur etmediği bir mücevher çıktı...

Anjelik, heyecan karışık bir hayranlıkla mücevheri uzun uzun tetkik etti ve içinden «bu kadar güzel şey kraliçede bile yoktur» dedi...

Anjelik, bu sırada kocasının ayak sesini duydu...

Gözlerinde parlayan sevinçle bir hamlede ona koştu:

— Bu ne muhteşem şey, dedi... Size nasıl teşekkür etmeli efendim...

Genç kadın, sevinç heyecaniyle koştuğu için kocasının göğsüne düşmekten kendini alamamış ve yüzü, Kontun kadife elbisesine değmişti... Demir bir kol, hemen beline dolandı ve Anjelik'e dehşet vermiş olan yüz, yüzüne doğru eğildi... Genç kadın, ürpererek geriye çekildi. Kontun belini kavramış kolu da çözülüp düştü...

—Bana teşekkür mü? Fakat niçin? Unutmayınız ki, siz, Tuluz'un

en parlak, en meşhur Kontlarının son ahfadından Döpeyrak'ın karısısınız... Bu unvanda siz, daima zarif, daima güzel görünmek mecburiyetindesiniz... Fakat bana teşekkür etmek mecburiyetinde değilsiniz...

Anjelik, rahatladı... Kocasının tutumu şimdilik hiç sıkıcı değildi. O, böylece sarayda, her türlü hareketinde serbes bir misafir gibi yaşamak imkânına kavuşmuş görünüyordu...

Kont Döpeyrak, kendi adını taşıdığını ona nâdir vesilelerle hatırlatıyordu... Meselâ Valinin veya şehirdeki yüksek memurlardan birisinin verdiği balolara katılmak lâzımgeldiği zaman kont, karısının, dâvetliler arasında teferrüd etmesi icabettiğini ve ona göre giyinip hazırlanmasını söylüyordu...

Böyle günlerde Kont, saçları düzeltilen karısının yanına oturuyor ve tuvaletinin tamamlanmasında ona yardım ediyor, saçlarında kusurlu bulduğu şekilleri bizzat düzeltiyordu... Kont, kadın güzelliğinin ve kadını güzel gösteren hususiyetlerin yabancısı değildi. O, bunları çok iyi biliyordu... Anjelik'i, hayretten donduran nokta Kontun müşahedelerindeki isabetti...

Yüksek bir genç kadın olmak hususunda Anjelik candan bir arzu gösteriyordu... Derslerde tek kelimeyi dahi kaçırdığı yoktu... O zaman, içindeki bütün müphem korkular ve duyduğu hınçlar siliniyor, bunları unutuyordu...

Fakat bir gece, boy aynası önünde, giymiş olduğu güzel bir rob içinde kendisini hayranlıkla seyrederken Kont Döpeyrak'ın karanlık silûeti omuzlarına bir külçe gibi düştü...

Anjelik, o sırada «hayatını korkunç bir kocaya bağladıktan sonra zenginliğin ve lüksün ne ehemmiyeti var?» diyordu kendi kendine...

Kont, karısının kendisine baktığını aynada görünce birden geriye çekildi:

— Neniz var? dedi... Kendinizi güzel bulmuyor musunuz?.

Anjelik'in, yüzüne derhal hüzünlü bir ifade çöküvermişti... Kocasına yumuşak başlı bir tavırla...

— Buluyorum efendim, dedi...

— Ohalde? O halde sizde hafif bir tebessüm uyanması lâzım değil mi?

Anjelik, bir şey söylemedi ama, Kontun derin bir iç geçirdiğini duydu...

Bu hâdisenin üzerinden geçen aylar zarfında Anjelik'in dikkatini çeken şey, Kont Döpeyrak'ın saraydaki diğer kadınlara, kendisinden daha fazla komplimanlarda bulunmasıydı...

Kadınlara karşı fevkalâde nezaketi, zarif hareketleri ve neşeli hali onu, Havva kızları arasında en sevilen ve aranılan bir kimse yapmıştı.

Daimî bir düğün ve bayram havası esen sarayı hakkında Kont bir gün:

— Bu sarayda, demişti. Ömrümüzün en iyi günlerini geçirmeliyiz. Mâziyi bütün ihtişamiyle âdet ve eğlenceleriyle yeniden yaşamamak için bir sebep yok...

Sonra Anjelik'e, dönerek hitap etmişti:

— Anjelik, sarayıma girip çıkan sence hüviyetleri meçhul insanlardan sıkılıyorsanız Garon'daki küçük köşkünüze çekilebilirsiniz...

Fakat, Anjelik, bir inziva ihtiyacı duymuyordu... Bu şakrak hayat yavaş yavaş hoşuna gitmeğe de başlamıştı. Önce onu yadırgamış olan bâzı kadınlar sonradan Anjelik'i kendi muhitlerine aldılar... Anjelik, gitgide sarayın işleriyle de meşgul olmaya başlamıştı... Bâzan mutbakta, bâzan bahçede görülüyordu... Hele, iş görenler arasında bulunan üç zenci çocuğu Anjelik'in pek hoşuna gidiyordu.

Tuluz'da birçok esirler de bulunuyordu... Bunlar, korsanlar tarafından ele geçirilen kadırgalardan alınıp oraya getirilmişlerdi...

Zenci çocuklar arasında Anjelik üzerinde en ziyade tesir bırakmış olanı Kuasiba'ydı... O, ne zaman Anjelik'in karşısına simsiyah bir hayâlet gibi dikilse genç kadın ürküyordu... Fakat Kuasiba çok şirindi. Kontun yanından hiç ayrılmıyordu...

O, aynı zamanda saraydaki esrarlı dairenin kapısını da bekliyordu. Kont, her akşam ve bâzen de gündüzleri, oraya çekilip kapanıyordu... Anjelik, dadısının evelce kendisine bahsetmiş olduğu şeylerin o dairede bulunduğunu tahmin etmekteydi... İçerisini çok merak ediyordu, fakat oraya girmeğe bir türlü cesaret edemiyordu...

Saraya gelen bir ziyaretçi. kocasının bu akıl sır ermez tarafını keşf hususunda ona yardım etti...

XV

Neni yoliyle Liyon'dan atla gelen ziyaretçilerin üstü başı toz toprak içindeydi...

Otuzbeş sularında bulunan ziyaretçi, önce İtalyanca konuşmaya başladı. Sonra, Anjelik'in pek iyi anlamadığı Lâtince'ye geçti ve nihayet Almancayla işi bitirdi...

Anjelik, Almanca biliyordu... Kont, ziyaretçiyi tanıttı:

— Profesör Bernalli dö Jönev, uzun yıllardanberi muhabere yoliyle üzerinde çalıştığımız fennî meseleleri görüşmek üzere buraya gelmekle bana büyük bir şeref vermiştir...

Yabancı, İtalyanlara mahsus zarif bir hareketle kafifçe eğilerek Anjelik'i selâmladı...

Genç kadın, bu ziyaretçinin kocasiyle yapacağı görüşmelerde bulunmak arzusuna kapılmıştı... Kont, münasip gördü... Salona geçildiği zaman Anjelik, ilmî görüşmelerden canı sıkılırsa dışarısını seyretmek için avluya bakan yüksekçe bir yere oturdu...

Mevsim kıştı, fakat dışarıda güneşli ve kuru bir hava vardı... Anjelik eline bir oya işi almış, şöminenin karşısına geçip oturmuş iki adamın konuşmalarına kulak kabartıyordu...

Önce, hepsi Anjelik'in meçhulü olan kimselerden, İngiliz filozofu Bacondan, Fransız filozofu Descartes'dan, Fransız mühendisi Blondet'den bahsettiler...

Anjelik bu konuşmalar neticesinde, gelen ziyaretçinin Descartes'in hararetli bir taraftarı, kocasının da onun muarızı bulunduğunu anlamıştı...

Kont:

— Sizin Descartes'iniz bir dehâdır, diyordu... Fakat bu, onun her dâvada haklı olduğunu isbata kâfi bir sebep değildir...

İtalyan, onun müdafaasını yapıyordu... Kont, itirazlarını tekrarladı:

— Onun nazariyeleri hatâlarla dolu...

— Ben Cenevreden buraya sırf sizin itirazlarınız için geldim... Buyurun, sözlerinize devam ediniz, sizi dinliyorum...

— İsterseniz ele önce câzibe-i umumiye kanununu alalım... Yâni bir cismin biribirlerini kitleleriyle mebsuten ve aralarındaki mesafeyle makûsen mütenasip olarak cezbetmesi meselesini... Descartes, bir cismin diğerine çarpması halinde, çarpan cisim yığın itibariyle çarptığı cisimden yüksek olmadığı takdirde çarpılan üzerinde bir hareket husule getiremez, diyor... Böylece mantardan bir top, bir demir topuna çarptığı takdirde demirden topu yerinden oynatamaz.

— Evet... Bir gerçeğin ifadesi... Müsaade ederseniz onun bu husustaki formülünü arzedeyim:

Kâinatın muhtelif kısımlarının hareket halindeki miktarlarının hesap toplamı sâbit kalır...

Jofrey Döpeyrak, yerinden öyle şiddetli bir kalkışla kalktı ki, Anjelik, korkudan titredi... Sonra:

— Hayır, diye bağırdı... Descartes, bunda yanılıyor... Bu formül yanlıştır. Çünkü tecrübesini yapmamıştır... Yanıldığını anlaması için, bir librenin altıda bir ağırlığında olan bir kurşunu, iki libre ağırlığında, sıkıştırılmış paçavradan ibaret bir top üzerine tabancayla boşaltmış olsaydı, paçavra topunun yer değiştirdiğini görmüş olurdu.

Bernalli, Konta hayret içinde baktı.

— Beni şaşırtıyorsunuz... Acaba öne sürdüğünüz misâl iyi seçilmiş midir? Bahsettiğiniz bu tecrübede başka bir unsurun tesiri yok mu? Meselâ şiddet, kuvvet gibi...

— Sürat unsuru var o kadar... Fakat bu, atışta izafî bir unsur değildir. Herhangi bir cismin yer değiştirmesi halinde bu unsur rol oynar. Buna Descartes, hareketin mıktarı diyor... Bu, süratin kanunudur, eşyanın hesap toplamı değildir.

— Descartes'in bu kanunu doğru değilse, sizce doğru olan kanun

nedir?

— Copernic'inki... İki cisim arasındaki câzibe hassası gözle görülmez ama, mıknatısta olduğu gibi inkâr da edilemez...

Bernalli, yumruğunu çenesine dayamış duruyordu, Doğrulurken:

— Ben de bunu düşünmedim değil, dedi. Vefat edeceği İsveçe hareketinden evvel Lahey'de Descartes'la karşılaştık ve bizzat münakaşasını da yaptım... Bana ne cevap verdi biliyor musunuz? Bu câzibe kanunu, bütün olarak değil tefrik edilerek mütalâa olunmalıdır. Çünkü onda gizli bâzı şeyler vardır; dedi...

Kont Döpeyrak, bir kahkaha attı...

— Descartes, kıymetsiz bir adamdı... Sonra Mazaren'den her ay aldığı pansiyon parasından mahrum kalmak istemiyordu... Engizisyon çarklarında işkencelere tâbi tutulan zavallı Galilée'nin feci âkibetini de hatırından hiç çıkarmıyordu...... Galilée, ölürken bile iddiasından vazgeçmedi, «Evet, arz dönüyor» diyerek son nefesini verdi...

Bernalli:

— Descartes'a karşı müşfik değilsiniz dedi... Fakat onu bir deha olarak kabul ediyorsunuz...

— O, maalesef hayatını kurtarmak ve günlük ekmeğini temin etmek zorundaydı... Descartes, riyaziyede bir deha olduğunu isbat etmisse de dinamik ve fizikte kuvvetli değildi... Cisimlerin sukutu üzerindeki tecrübeleri eksiktir. Bunları tamamlaması lâzımdı... Ortada bir hakikat var ki, o da bizi saran havanın boş olmadığıdır...

— Şimdi çıldıracağım... Ne demek istiyorsunuz?

— İçinde hareket edip durduğumuz şu bizi sarmış hava hakikatte, sâdece kesif bir unsurdan ibaret olamaz...

İtalyan, yine dayanamadı:

— Siz beni çileden çıkartacaksınız, dedi...

Sonra ayağa kalktı ve bâzı hareketler yaparak odada dolaşmaya başladı... Müteakıben durdu... Su içindeki bir balık gibi birkaç kere ağzını açıp kapadı, başını salladı... Yine gelip şöminenin karşısındaki yerine oturdu...

— Hiç tereddüt etmeden size delilik damgasını yapıştıracağım ama bende de bâzı şeyler var ki, bu bakımdan sizi haklı buluyorum... Hareket halindeki mâyiler üzerinde yapmakta olduğum tetkikleri sizin nazariyeniz, tamamlayıcı mahiyette olabilir. Ben, büyük bir bilginle konuştuğum için yaptığım bu tehlikeli seyahate hiç üzülmüyorum...

Beni boş bırakmadıkları muhakkak... Mutaassıp çevrelerin tazyiki müthiş... Sizin gibi cüretli konuşmuyorsam da yine düşüncelerimden dolayı tâkibata uğrayabilirim... Beni sürgün de edebilirler... Bundan korkuyorum... Siz ne düşünüyorsunuz?

Kont:

— Ben kimseyi ikna emelinde değilim, dedi... Kendi kendime çalı-

şıyorum. Hattâ çalışmalarımın neticesini tab ve neşri dahi düşünmüyorum... Sevimli hanımlarla beraber bâzı şarkı güfteleri hazırlamaktan nasıl zevk alıyorsam, bu işleri de zevkim için yapıyorum... Ben Tuluz'daki sarayımda rahatım... Kimse gelip benim rahatımı bozamaz...

Bernalli, etrafına bir göz attıktan sonra:

— İktidarın her tarafta gözü vardır, dedi...

Tam bu sırada hafif bir gürültü oldu... Anjelik, bunu açılan bir kapının gıcırtısına benzetti. Kocasiyle Bernalli'nin sürüp giden konuşmalarına dalmış olan genç kadın, dalgınlığından sıyrıldı ve bu defa bakışları tamamiyle kocasının yüzüne takıldı... Odaya gittikçe çöken karanlık, Kont Döpeyrak'ın hatlarını sanki silmiş, ortada sâdece ondan, pırıl pırıl parlayan bir çift gözle, güldükçe meydana çıkan bembeyaz, muntazam dişler kalmıştı...

Bernalli, yemeğe inmeden evvel, elbisesini değiştirmek üzere oradan ayrılırken Anjelik de pencereleri kapattı... Uşaklar masalara kandilleri koyuyorlardı... Jofrey Döpeyrak, ayağa kalktı ve karısının bulunduğu tarafa geldi...

— Sevgilim, siz burada sessiz sadasız oturmaktan sıkılmadınız mı? Dedi... Bizim konuşmalarımızdan belki de uykunuz gelmiştir.

— Hayır, hiç de zannettiğiniz gibi değil... Bilâkis sizi zevk ve alâkayla dinledim.

— Genç kadın, ilk defa bakışlarını kocasının gözlerinden kaçırmıyordu - evet, konuştuklarınızın hepsini anlamadım ama şunu itiraf edeyim ki, bu kabil münakaşaları dinlemek bana şiir dinlemekten daha zevkli gelir...

Jofrey Döpeyrak, bir ayağını setin üzerine koydu ve Anjelik'i dikkatle tetkik etmek için eğildi...

— Siz çok garip bir küçük hanımsınız... Öyle zannediyorum ki, yavaş yavaş alışıyorsunuz, ama bana da şaşmaktan kendinizi alamıyorsunuz... Ben, arzuladığım kadını fethetmek için muhtelif teshir usulleri ni kullandım, fakat riyaziyeden istifade etmeyi hiç düşünmedim...

Anjelik, gülmekten kendini alamadı... Sonra bakışlarını önüne indirdi... Konuşmayı başka bir mecraya akıtmak için de:

— Demek siz, Kuasiba'nın titizlikle kapısını beklediği esrarlı lâboratuarınızda, fizik tecrübeleri yapıyorsunuz? Dedi...

— Öyle veya değil... Bâzı ölçü âletlerim var... Fakat lâboratuarım bilhassa madenler üzerinde kimya çalışmaları yapmaklığıma yarar... Meselâ altın ve gümüş madenleri üzerinde...

Anjelik, elinde olmıyarak - kapıldığı tuhaf bir hissin tesiriyle ve daha ziyade eskiden dinlemiş olduğu korkunç hikâyeleri hatırlıyarak - sordu:

— Altın ve gümüşe karşı neden bu kadar zayıfsınız? Siz yalnız lâboratuarınızda değil fakat her yerde; İspanyada, İngilterede ve ailemin

Puatudaki kurşun madenlerinde altın arıyorsunuz... Mösyö Molin bana, Pirene dağlarında da bir altın madeninizin bulunduğunu söylemişti... Niçin bu kadar çok altına sahip olmak istiyorsunuz?

— Hür olmak için çok miktarda altın ve gümüş lâzımdır madam... Bakınız üstad Andre Löşapölen, Sevmek Sanatı adlı el yazısı eserinin başında ne diyor: «Aşkla meşgul olacak kimse maddî endişeden uzak bulunmalıdır.»

Anjelik, şiddetle geriye çekildi:

— Beni maddeyle kazanacağınıza dair bir inanç besliyorsanız aldanıyorsunuz...

— Hayır, böyle bir inancım yok güzelim... Ben, yalnız size intizar ediyorum... İçimi çekip duruyorum... Bütün âşıklar, mâşukalarının karşısında sararırlar... Ben de sararıyorum... Yoksa yüzüm kâfi derecede sararmıyor mu? Şiirler okudukları kadınların önlerinde diz çökmeleri gezginci şairlere daima tavsiye edilir. Bacağım sakat olduğu için bunu ben yapamıyorum, özür dilerim. İlâhî şâir Bernar Döventadur'un ağziyle size bir şey söyliyeyim: «Esiri bulunduğum güzelin, bana verdiği aşk ıztırabı ölümüme sebep olacak» ben de ölüyorum madam...

Anjelik, başını sarsan bir gülüşle:

— İnanmam, dedi... Sizde ölecek yüz yok... Siz, ya lâboratuarınıza kapanıyorsunuz veya Tuluz'un güzel kadınlarına koşuyor, onların edebî gelişmelerine rehberlik ediyorsunuz...

— Bir eksiğiniz mi var madam?

Anjelik, bir anlık tereddütten sonra, bir şaka havası yaratmış olmak için hafif bir gülüşle:

— Eksiğim fikir dinlendirici, oyalayıcı şeyler, dedi... Ve siz bunların muşahhas bir timsâlisiniz...

Anjelik, elişine tekrar daldı. Bu karşılığın Kont üzerinde nasıl bir tesir uyandırdığını anlamak için onun yüzüne bakmağa cesaret edemiyordu... Aralarındaki müşterek hayatın icabı, şimdiye kadar Anjelik, bir kaç defa onunla bu şekilde şakalaşmaya imkân bulmuş, her seferinde Kontun yüzünün garip ve esrarengiz bir ifadeye büründüğünü görmüştü... Anjelik, bundan bir mânâ çıkaramadığına daima üzülmüştü... Kont o sıralarda ona öyle garip bir nazarla bakıyordu ki, genç kadın, bu bakışlar önünde âdeta eriyordu...

Anjelik'in uykusu gelmişti... Kendi kendine: «Bende uyanan kuşkuların yatışmış bulunduğu sıralardan istifade etmek istiyor» dedi... Bunu biraz haz, biraz korku hissederek söylemişti...

Jofrey Döpeyrak'ın kadınları çektiği bir gerçekti... Anjelik bunu inkâr edemezdi. İlk günler zarfında hayretle karşıladığı bir çok hâdiseleri ve bunların mahiyetlerini şimdi yavaş yavaş anlıyabiliyordu... Önce koridorlarda duyduğu misafir kadınların ayak sesleri, içini tuhaf bir hisle burkardı. Hele onları karşılıyan Kontun aksak yürüyüşünü

belirten ayak sesleri ve kadınlarla uzun uzadıya meşgul oluşu sinirlerini büsbütün gererdi... Kont, kadınlarla konuşmasını çok iyi biliyordu... Anjelik de, kırbaç şakırtısından ürken beygirler gibi, bu seslerden rahatsız oluyor, başı dönüyordu... O zaman aklına, süt ninesinin: «O, genç kadınları garip şarkılarla cezbediyor» sözü geliyordu...

Barnelli, elbisesini değiştirmiş, dönmüştü... Anjelik, yerinden kalktı, kapıya doğru yürüdü... Kontun yanından ona sürünerek geçti. Bir iki adım uzaklaştıktan sonra kontun, bir iki defa yaptığı gibi koliyle belinden kavramayışına âdeta üzüldü...

Tenha koridoru, isterik bir kahkahanın tiz akisleri doldurdu.

Koridorda ilerileyen Anjelik, olduğu yerde kaldı ve etrafına bakındı... Kahkaha kesilmemişti... İncele incele en tiz perdelere çıktıktan sonra, hıçkırıklara inkılâp eder gibi pes perdelere düşerek, yine tekrar tizleşerek hâlâ devam ediyordu... Gülen, bir kadındı. Anjelik, onu göremiyordu... Sarayın bu kanadı, günün sıcak saatlerinde çok sâkin olurdu... Sıcaklar, kendini hissettirmeğe başlayınca uşaklara bir gevşeklik gelir, hepsi merdiven basamaklarına oturup şekerleme kestirirlerdi... Anjelik, bundan hiç hoşlanmaz, henüz her tarafını gezip görmeğe imkân bulamadığı sarayda dolaşmayı tercih ederdi.

Herkes uykudaydı... Anjelik yürüdükçe uzun etekliğinin yere sürünmesinden hâsıl olan hışırtıdan başka, ortalıkta ses yoktu...

Bu tiz kahkaha birdenbire kopmuştu... Genç kadın koridorun nihayetinde yarı açık bir kapı gördü... Bu sırada fışkıran bir suyun sesini andıran hafif bir gürültü duyuldu... Arkasından da kahkaha kesildi... Bir erkek sesi:

— Şimdi, sükûnete kavuştunuz diyordu... Artık sizi dinleyebilirim...

Bu, Jofrey Döpreyrak'ın sesiydi...

Anjelik, ayaklarının ucuna basarak ilerildi ve kapı aralığından baktı... Kocası, oturmuştu... Anjelik, yalnız onun oturduğu koltuğun arkalığiyle, koltuğun dirsek dayanacak yerine koymuş olduğu elini gördü... Kocasının bu elinde, sigar dediği uzun bir yaprak sigarası vardı...

Anjelik'in tanımadığı çok güzel bir kadın, taş döşemelere dökülüp yayılmış bir su birikintisi içinde Kontun önünde diz çökmüştü. Kadının üzerindeki siyah rob ve iç gömleği sırıl sıklamdı. Hemen yanında da şarap şişelerini soğutmak için kullanılan bronzdan yapılmış küçük bir boş kova duruyordu. Ortadaki su birikintisi, bu kovadan dökülen sulardan hasıl olmuştu.

Siyah saçları şakaklarına yapışmış, dehşetten açılan bakışları, bileklerine takılmış olan kadın, boğuk bir sesle:

— Bana böyle bir muameleyi reva gördünüz demek?

Diye bağırdı.

Jofrey, oralı olmayarak homurdandı:

— Güzelim, bu lâzımdı. Vekarınızı daha fazla kaybetmenize mü-

saade edemezdim. Sonra beni affetmezdiniz. Haydi bakalım Carmencita, kalkınız yerinizden... Bu sıcakta elbiseler çabuk kurur. Karşıma, şu koltuğa oturunuz.

Kadın, güçlükle doğruldu. Anjelik, o zaman onu iyice gördü... Kadın, çok güzeldi. Rembrandt ve Rubens'in tablolarındaki tipleri andırıyordu...

Gösterilen koltuğa oturdu. Korkudan büyüyüp açılmış bakışlarla Konta bakıyordu:

Jofrey:

— Ne var? dedi. - Kont, o kadar tatlı bir ifadeyle hitap ediyordu ki, Anjelik'in içi ürperdi. Tuluz'dan ayrılışınız bir seneyi buldu Carmencita... Yüksek bir memuriyet verilen kocanızla Parise gidiyordunuz. Tabiî orada parlak bir hayat yaşayacaktınız... Evet, sonra ne oldu? Bizim mütevazi cemiyeti unuttunuz: Nankörlük ettiniz. Gittiğiniz yerden tek haber dahi göndermediniz. Şimdi ise tekrar buraya dönüyorsunuz. Bunun sebebi nedir acaba?

Güzel kadın, kalın sesiyle solur gibi:

— Aşk, dedi. Artık sensiz yaşayamam... Sakın sözümü kesme. Bir sene zarfında çektiğim azabı tasavvur edemezsin. Evet, neşe ve eğlenceye susamıştım. Öyle sanıyordum ki, Pariste bunları kana kana içecek, susuzluğumu giderecektim. Ama hiç öyle olmadı. Parlak törenlerin tertiplendiği saray muhitinde bana bambaşka bir hal ârız oldu. Hiç bir şeyden zevk alamaz hale geldim. Aklım fikrim burada, bu saraydaydı. Bu halimi görenler benimle eğleniyorlardı. Orada bir çok kimse bana âşık oldu. Fakat bunların hepsi burunları havada kimselerdi. Onlardan hoşlanmıyordum .Hoşlanmama da imkân yoktu. O zaman senin kıymetini, yokluğunu anladım. Geceleri gözüme uyku girmiyordu. Seni hep gözlerimin önünde kor gibi parlak ve yakıcı gözlerin, o beyaz bilgili ellerinle görüyordum.

Kont, güldü. Ayağa kalktı, topallıyarak ona yaklaştı. Güzel kadın, şimdi Peyrak'ı süzüyordu.

— Lâyık olmadığım iltifatlar...

Kadın, atıldı:

— Kendini hor gösterip benden sıyrılmayı hiç deneme... Sevmiş olduğun kadınlar acaba senin topallığına, yaralarına ehemmiyet veriyorlar mı? Sen onlara neler veriyorsun?

Güzel kadın, ellerini ona uzattı. Sonra hafifçe:

— Meselâ, dedi. Onlara en büyük cinsî zevki veren sensin. Seni tanımadan evvel ben soğuk bir varlıktım. Sen bende öyle bir ateş tutuşturdun ki, bu ateş içimi paralıyor.

Anjelikin kalbi neredeyse duracaktı.. O kadar hızlı çarpıyordu. Neden korktuğunu o da bilmiyordu. Acaba genç ve güzel kadının hicap hislerini bir tarafa bırakarak, tamamiyle açık bıraktığı o harikulâde

omuzuna kocasının elini koyduğunu gördüğü için mi ürkmüştü?

Ancak Kont, fazla birşey yapmamıştı. Bir masaya dayanmış ve kayıtsızlık içinde sigarasını içiyordu. Anjelik şimdi onu yandan görüyordu. Yüzünün yanık tarafı ötede kalmıştı. Genç kadın, hayrete kapılmaktan kendini alamadı. Seyrettiği yüz, sanki kocasının değil, bir başkasının çehresiydi.

Kont, dudakları arasından mavimtrak bir dumanı üflerken:

— O, dedi. Böyle bir nimetin kadrini bilmiyor, sevmesini bilmiyor. Carmencita, burada bazı şeyler öğrendin. Onları hatırla ve Parise dön... Orası senin cinsinden olan insanların melceidir.

— Eğer beni reddedersen manastıra giderim... Kocam zaten beni manastıra kapatmak istiyor.

— Çok mükemmel bir fikir bu sevgilim. Hem bu Pariste moda halinde hüküm süren bir cereyan... Kraliçe Andotris bile Valdögras'taki manastırı bunun için yaptırmadı mı?

Carmencita'nın gözlerinde kıvılcımlar tutuşmuştu.

— Demek böyle... Oraya kapanırsam bana acımaz mısın?

— Benim merhamet kaynaklarım biraz kısırdır. Hem ortada şikâyet edecek birisi varsa, o da kocan dük Dömerikur'dur. Biliyorsun seni, temsil ettiği elçiliğin arabasında Madrid'e götürdü. Bir şey daha söyliyeyim Carmencita, bir volkandan farksız olan varlığına beni karıştırmayı aklından çıkar.

Sana aşkın ince bir iki kaidesini daha hatırlatayım: «Bir âşıkın aynı zamanda iki sevgilisi olmamalıdır.» Diğeri de şu: «Eski aşk, diğerini koğar».

Güzel kadın, homurdanır gibi sordu:

— Benim için mi, yoksa kendin için mi söylüyorsun?

Yüzü, kireç gibi bembeyaz kesilmişti.

— O kadın için, karın için böyle konuşuyorsun... Ben senin bir hırs ve tama' uğruna bu izdivacı yaptığını sanıyordum... Bir arazi meselesi diyorlardı.. Fakat öyle değilmiş meğerse... Sen onu bir sevgili olarak seçmişsin.. Ah! Ah!... Senin elinde onun harikulâde bir öğrenci olacağından, hiç şüphem yok.. Sen nasıl oldu da Kuzeyli bir kıza gönül verdin?

— O Kuzeyli değil ki.. Puatulu.. Ben Puatu'yu bilirim, oraya gittim... Puatu, eski Akiten Krallığının güzel bir yeri... Sonra Anjelik'in teni, renk bakımından bizim kızlarınkinden farksız...

Kadın, birdenbire:

— Anlıyorum, artık beni sevmiyorsun! diye bağırdı.

Sonra yere çömelerek Jofrey'in ayaklarına sarıldı.

— Daha vakit geçmiş değil... Beni sev... Beni kucakla...

Anjelik, bundan ötesini işitemedi, kaçtı.. Koşarak koridoru geçti, merdivenlerden inerken, gitar çalarak hafiften bir şarkı tutturmuş olan

Kuasiba'ya çarptı... Zenci, dişlerini göstererek güldü... Ona, tuhaf bir şiveyle:

— Buzu Medem, (*) dedi.

Anjelik, hiç cevap vermedi, tutturduğu koşuya devam etti. Saray yavaş yavaş uyanıyordu. Büyük salonda toplanmış olan kadınlar, serinletici içkiler içiyorlardı... Onlardan birisi, seslendi:

— Anjelik, canımın içi, kocanızı buluversenize bize... Hepimize bir rehavet çöktü, zihnimiz durdu... Biraz konuşsak da açılsak...

Anjelik, durmadı... Ama kadına cevap verdi:

— Şimdi gönderirim...

Nihayet odasına kapandı, kendini yatağa attı... Mütemadiyen «Bu kadarı da fazla» diyordu. Fakat kendisi de neden bu derece allak bullak olduğunu bilmiyordu... Ne olursa olsun, karşılaştığı hâdisenin müsamaha edilecek tarafı yoktu. Hem bu, böyle devam edemezdi...

Anjelik, dişlerini, hırsla avucunda tuttuğu dantel mendiline geçirirken, müphem bakışlarını da etrafta gezdiriyordu. Onu kızdıran şey, aşırı aşktı.. Bu sarayda herkes bundan bahsediyordu. Aşk, kimsenin dilinden düşürmediği mevzudu... Din adamlarının yarattıkları korkulu havaya, tehlikeli neticelere rağmen herkes, yine zevk peşindeydi.

Daha geçen Pazar Tuluz'lu kadınlara mühim bir vaazda bulunulmamış mıydı? Vâiz:

— Ey hayânın haricine çıkan kadınlar! diye bağırarak sözlerine başlamıştı... Siz cenneti eteklerinizin uzunluğuna veya kısalığına göre kazanacağınızı mı sanıyorsunuz? Kapalı giyinmiş nice genç kızların neler yaptıklarını ben iyi biliyorum.. Onlar, ancak kendilerini aldatabilirler... Onlara dünyada verilecek en iyi ceza, o uzun eteklerini kaldırıp sopayla kabaetlerini oklava gibi kabartmakla, şahrem şahrem etmektir...

Vaazı dinleyen kadınlardan bâzıları, vâizin bu şiddetli sözleri karşısında utandıkları için, ellerindeki yelpazelerle yüzlerini örtmüşlerdi. Başpiskopos, acı konuştuğu halde, kadınlar şikâyetçi görünmüyorlardı.. Hattâ onu pek sevimli buluyorlardı..

Başpiskopos ne söylerse söylesin, kadınlar yine bildiklerini okuyorlardı... Hele «Bilgili Neş'e» sarayı diye anılan Kontun malikânesinde konuşulan tek mevzu aşktı...

«Bilgili Neş'e» de ne demekti? Bu esrarlı kelimeler ortada dolaştıkça, gözlere bir parlaklık geliyor, gırtlaklarda yutkunma hareketleri görülüyordu... Şairler, müzisyenler, bu kelimelerden ilham alıyorlardı.

Anjelik, bunları aklından geçirirken, müthiş bir hırsa kapılmıştı... Bir ayağını şiddetle yere vurarak:

— Nefret ediyorum! diye bağırdı..

(*) Bonjur madam..

Masanın üzerinden kapıp aldığı küçük bir çıngırağı, elinin sinirli hareketleriyle bir kaç defa salladı... Margarit, gelince ona; tahtıravanı hazırlamalarını, Garon'daki küçük köşke gideceğini söyledi.

Ortalık iyice kararıncaya kadar Anjelik, odasının önündeki terasta kaldı... Etrafa çöken sessizlik, sinirlerini biraz yatıştırmıştı.

O gece sarayda kalmaya tahammül edemiyeceğini anladığı için buraya gelmişti.. Yalnızlığa ve sessizliğe ihtiyacı vardı... Kont, yine Venedik kandilleriyle aydınlatılmış bahçede, dâvetlilerine ziyafet veriyordu.. Anjelik, dâvetlilerin karşılanmasiyle meşgul olması için, kocasının kendisini çağıracağını sanmıştı.. Fakat saraydan kimse gelip firariyi aramadı.. Anjelik de bu suretle, kendisine ihtiyaç olmadığını anlamış oldu.. Zaten kimsenin ona ihtiyacı yoktu... O, yabancının biriydi...

Ziyafette bulunamıyacağına Margo'nun canı sıkılmıştı.... Anjelik, yüzündeki ifadeden bu sıkıntısını anladığı için onu savdı... Küçük köşkte birkaç bekçi ile, genç bir iki hizmetçiden başka kimse kalmamıştı...

Hisleriyle başbaşa kaldığı şu anda Anjelik, kendini daha iyi dinliyebiliyordu...

Ölçüsüz hareketlerinin bir gün, acı bir şekilde hesabını vereceğini babası ona kaç kere hatırlatmıştı... Fakat o, hiç bir şeye üzülmüyor ve böyle davranmakta bir mahzur görmüyordu... Mukadderatında olmıyan hâdiseler karşısında muahezeleri mucip hareketler de bulunuyorsa kabahat onda mıydı?

Neden daima onu küçük görmüşler, kendisini ilgilendiren işlerden haberdar etmemişlerdi? O, hiçe sayılmaktan hoşlanmazdı... Bu yüzden daima ıstıraba katlanmış, gözyaşları dökmüştü... Yine kimse onun derdini anlamak istememişti.. Anjelik, bir senedenberi Kont Döpeyrak'ın karısıydı... Kocasından hoşlanmadığı halde ihaneti hatırına getirmemişti... Halbuki Tuluz'da, kocalarını aldatan kadınlar itibardaydı... Orada aldatılan kocaların sayısı da çoktu... Bu durumda bulunan kadınlar ve erkekler arasındaki fark şuydu ki, ihanet ettikleri için kadınlardan şikâyet ediliyor, aldatılmış kocalara ise gülünüyordu... Bu hal, Kralın sarayında bile aynıydı... Evlilik hayatında sadakat, gülünç bir telâkki olarak bütün hayatiyetiyle yaşıyordu...

Başını dayadığı balkon korkuluğunda Anjelik, alnını oradan oraya birkaç defa gezdirirken içinden, hüzünle, «Ben aslâ aşkı tanıyamıyacağım» diyordu....

XVIII

Yorgun ve mânen bitkin bir halde yatak odasına geçeceği sırada pencerelerin altından doğru akseden bir gitar sesine kulak kabarttı... Anjelik, merakla dışarıya eğilip baktı fakat karanlıkta hiçbir şey göremedi... Kendi kendine:

«— Galiba küçük Enriko. valnız olduğumu düşünerek buraya, beni

oyalamaya geldi» dedi...

Fakat şimdi, gitar çalan görünmeyen adam, pes bir erkek sesiyle bir besteyi terennüme başlamıştı... Genç kadın, ilk nağmelerde bu tatlı sese kapılıvermişti... Bu ses, kadife kadar yumuşak, ölçülü ve sarıcıydı ve Tuluzdaki bir sürü amatör şarkıcının seslerinden çok daha üstündü... Langedok'da filvâki güzel seslilerin sayısı az değildi. Fakat bu sesde bambaşka bir hususiyet vardı... Koca bahçe sanki bu sesle dolmuş; ay, sesin ihtizazlariyle titremeğe başlamıştı... Görünmiyen adam, tazarruu ifade eden eski bir şarkıyı söylüyordu... Kont Döpeyrak, Anjelik'e birkaç defa, bu eski şarkıların inceliğinden bahsetmişti... Genç kadın güfteyi, olduğu gibi anlayamıyordu ama güftede sık sık geçen bir kelimeyi gayet vâzıh duyuyordu: AMOR! AMOR!

Aşk!

Anjelikte ânî bir kanaat hâsıl oldu: «O, dedi. Muhakkak O'dur... Şu gezginci şairlerin sonuncusu olan Kraliyetin altın sesi!»

Anjelik, şimdiye kadar bir şarkının bu kadar güzel söylenildiğini işitmemişti...

Ona birkaç defa: «Ah! Demişlerdi... Kraliyetin altın sesini bir dinlemiş olsaydınız... Simdi şarkı söylemiyor artık... Tekrar söylemeğe başlarsa sakın fırsatı kaçırmayınız... Tuluz'un eski büyük hâkiminin karısı, ellilik Madam Obertre de, son derece müteheyyiç bir ifade içinde Anjelik'e: «Onu bir defa dinlemeli ve sonra ölmeli» demişti.

Genç kadın, içinden: «Odur' mutlaka O'dur, dedi. Ama nasıl olur da buraya gelir? Acaba benim için mi geldi?»

Anjelik, bir aralık, odasındaki büyük aynada aksini gördü. Göğsüne götürüp bastırdığı eli öylece kalmış, gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Bu hâline gülmekten kendini alamadı: «Ne gülünç!» dedi. «Onu, belki de Andijo, birkaç serenad çalıp söylemesi için buraya göndermiştir.»

Merakını yenemedi, kapıyı açtı. Heyecanını yatıştırmak için elleri göğsünde kavuşturulmuş olduğu halde bitişik odaya geçti... Merdivenlerden indi ve bahçeye çıktı. Peyrak Kontesi Anjelik Dösanse dömontlu için hayat acaba, yeni mi başlayacaktı? Çünkü aşk, hayat demekti...

Ses, su kenarındaki üstü yeşilliklerle örtülü ve önünde bir de ilâhe statüsü bulunan bir kameriyeden geliyordu... Genç kadın, oraya yaklaşınca muganni sustu, fakat hafif hafif gitar çalmaya devam ediyordu.

Anjelik, bir şeyler görmeğe çalışırken kameriyenin önündeki heykelin dibinde bir karartının kıpırdandığını farketti... Genç kadın içinden: «Galiba bir zenci» dedi... Ancak, biraz dikkat edince görüşünde aldandığını anladı. Zira, oturan adam, bir zenci değildi... Yüzünde siyah kadifeden bir maske, boynunda da yine siyah renkli bir atkı bulunuyordu.. Kılık kıyafeti itibariyle bir komedyacıya da, bir uşağa da benziyordu...

Anjelik, onun hiçbir harekette bulunmadığını görünce:

— Harikulâde söylüyorsunuz, dedi... Çok merak ediyorum, sizi bu-

raya kim gönderdi?

— Kimse, Madam... Buraya Tuluz'un en güzel kadınının bulunduğunu bilerek geldim...

Adam, sözlerinin başkaları tarafından işitilmesinden korkuyormuş gibi gayet yavaş ve alçak sesle konuşuyordu...

— Tuluz'a bu akşam geldim ve Neşeli Bilgi Sarayındaki ziyafette şarkı söylemek üzere oraya gittim... Fakat sizin sarayda bulunmadığınızı öğrenince peşinize düştüm... Mutlaka sizi görmek istiyordum... Dillere destan güzelliğinizi çoktan işitmiştim... Zâten koca bir eyalet medhinizle çalkanıp duruyor... Bu ne büyük şöhret!

— Siz de büyük bir şöhretsiniz... Kraliyetin altın sesi diye bahsettikleri şöhret siz değil misiniz?

— Evet, benim Madam... Sizin mütevazi kulunuz...

Anjelik, oradaki mermer bankoya oturdu... Hanımeli'lerin kokusu etrafı sarmıştı...

O sıcak ses tekrar, fakat bu defa daha tatlı ve daha yumuşak yükseldi... Bu bir «çağırış» şarkısı değildi. Fakat bir itiraf şarkısıydı...

Müzisyen, icrasına ara verdiği bir sırada:

— Madam, dedi... Cüretimi bağışlamanızı rica ederim... Gözlerinizden aldığım ilhamla söyliyeceğim bir nakaratı fransızcaya çevireceğim...

Anjelik, başını eğdi...

Ne kadar zamandanberi orada bulunduğunun farkında değildi... Onun için hiç bir şeyin ehemmiyeti yoktu... Gece onlarındı... Meçhul adam, söyliyeceği şarkının makamını bulmak için bir hayli mırıldandıktan sonra içini çekerek başladı:

Aşk denizine düştüm.
Kalbinin derin Okyanusunda şimdi,
Âvâre dolaşıyorum..
O yeşil gözlerinde Okyanusun
Rengini buluyorum..

Anjelik, gözlerini yummuştu... Kulağına akseden ateşli sözlerden ziyade o ses, şimdiye kadar hissetmediği bir zevkin tesiriyle onu âdeta uyuşturmuştu..

Sanki göle aksetmiş yıldızlar
Açınca yumulmuş gözlerinde
Uyanan yakamozlar..

Anjelik içinden «aşkın şimdi tam sırası» dedi. - Zira bu, bir daha yaşayamıyacağı bir andı - «bunun tekerrürüne imkân yok... Şu hal, manastırda biribirimize anlattığımız aşk hikâyelerine ne kadar benziyor.»

Ses susmuştu... Yabancı adam, mermer bankoya usulca ilişti; onu kolunun çenberine aldı, elinin nâzik bir hareketiyle tuttuğu çenesini

kaldırdı... Anjelik, sevk-i tabiî neticesi bu yumuşak temastan garip bir hâz duyduğu için utandı. Fakat muganninin dudakları, onunkileri örtünce başı döner gibi oldu...

O, bir erkek dudağında taze bir çiçek yaprağı hassasının, bu kadar körpe, fakat o nisbette eritici bir tesirin bulunacağını bilmiyordu. Adaleli bir kolun tazyiki onu sanki öğütüp eritiyor, toz haline getiriyordu. Titreyen dudaklardan dökülen sözler, ne kadar ruh okşayıcıydı... Sıkıp ezen bir kuvvetle o târif edilmez efsun, Anjelik'i öyle bir kasırganın içine çekmişti ki, o, nâfile yere bu kasırga içinde düşünce namına bir şeyler araştırıyordu... «Ben, bunu yapmamalıydım... Bu, fena bir şey... Jofrey, üzerimize bir gelirse...»

Sonra herşey kararıverdi... Adamın dudakları, onun dudaklarını aralayıp açıyordu... Ağzını dolduran yakıcı nefes, damarlarındaki kana sanki katre katre bir hazı akıtıyordu. Anjelik, gözleri kapalı, kendini bitmeyen buseye, bütün benliğine hükmeden şehevî cinnetin, yerlerini birbirlerine süratle terkeden mütevali zevklerine bıraktı...

Onun genç kız vücudu, yeni uyanan bu haz dalgalarını hiç tatmamıştı. Anjelik, bunlara o kadar yabancıydı ki, bir ara hissettiği garip bir tahrişle, bir ıztırapla titreyerek şiddetli bir hareketle kendini geriye attı...

Boşanıp ağlayacak, bayılacak gibi olmuştu... Bu anda, yanındaki adamın, korsajını kurnazca çözüp açtığı çıplak göğsünde parmaklarının dolaştığını gördü, hemen biraz çekildi. Ve üstünü başını düzeltti.. Sonra:

— Affedersiniz! diye kekeledi... Beni pek sinirli bulacaksınız ama. Şeyi... Şeyi bilmiyorum...

— Bilmediğiniz nedir canımın içi?

Anjelik'in sustuğunu görünce, fısıldadı:

— Bir busenin bu kadar tatlı olduğunu mu?

Anjelik, ayağa kalktı ve kameriyeye dayandı.. Ayın gümüşten ışığı ile ortalık loş bir aydınlık içindeydi... Belki de saatlerdenberi bu bahçedeydi... Mesuttu... Hem de derecesini tâyinden âciz bulunduğu bir saadet içindeydi...

Gezginci şâir:

— Siz, dedi, Aşk için yaratılmışsınız... Bu gerçek, cildinize dokunmakla derhal anlaşılıyor... Sizin bu hoş vücudunuzu uyandırmasını bilecek bir kimse, sizi zevkin şâhikasına çıkaracaktır...

— Susunuz! Bu şekilde konuşmamak lâzım... Ben evliyim, biliyorsunuz... Ve ihanet günahtır...

— Sizin gibi güzel bir kadının, koca olarak bir topalı seçmesi, daha büyük bir günahtır.

— Onu ben istemedim ki... O, beni satın aldı...

Böyle bir anda, hissettiği saadeti ihlâl eden bu sözlere ne lüzum vardı sanki? Anjelik, yalvarır gibi:

— Ne olur, dedi... Bir daha söyleyiniz. Sonra birbirimizden ayrılırız.

Sazını almak üzere ayağa kalkarken, adamın yaptığı bir hareket, Anjelik'in içini bulandırdı... Ona dikkatle baktı. Birden, sebebini kendisinin de kestiremediği bir korku içini kaplamıştı.

Pes'den hazin bir nakarata başladığı sırada Anjelik, onu ciddî bir tetkikten geçiriyordu... Genç kadın, biraz evvel kendisini kucaklayan şarkıcının nefesinde bir menekşe kokusu sezmişti. Bu koku, Kont Döpeyrak'ın ekseriya çiğnediği menekşe pastillerine karışan tütün kokusuna ne kadar benziyordu... Birden müthiş bir şüpheyle ürperdi...

Arkasından, bir korku feryadı kopardı. Bunu bir hiddet çığlığı takip etti ve hırsla, kameriyeyi saran hanımellerini yolmaya koyuldu...

— Çok fena, bu çok fena... Vahşet bu... Jofrey Döpeyrak, indiriniz yüzünüzdeki maskeyi... Maskaralıklarınıza son veriniz artık... Yoksa gözlerinizi oyarım, sizi boğarım...

Şarkı kesildi, gitardan iniltiyi andıran bir ses çıktı... Siyah maskesi altında gülen Kontun beyaz dişlerinin ışıltısı göründü...

Aksak yürüyüşle ona yaklaştı... Anjelik, dehşet içindeydi... Dişlerini gıcırdata gıcırdata:

— Gözlerinizi oyacağım, gözlerinizi, dedi...

Kont, hep gülüyordu... Onun sıkılmış yumruklarını avuçlarına aldı..

— Gözlerimi oyarsanız bu korkunç topaldan sonra ortada ne kalır? dedi.

— Size hiç yakışmayan bir yalanı irtikâp ettiniz... Kraliyetin altın sesi olduğunuza beni inandırmak istediniz...

— Evet, Kraliyetin altın sesi benim...

Anjelik, tüyleri diken diken olmuş, ona bakıyordu...

— Bunda şaşılacak bir taraf var mı? İtalyanın en büyük maestrolariyle çalıştım... Teganni bir sanattır ve bugünkü cemiyetimizin yadırgadığı bir şey değildir. Açıkça söyleyiniz güzelim, sesim hoşunuza gitti mi?

Anjelik, arkasını döndü ve yanaklarını ıslatan göz yaşlarını seri bir hareketle kuruladı...

— Şimdiye kadar bu tarafınızı nasıl oldu da anlıyamadım, bir şeyden şüphelenmedim.

— Size bu hususta hiç bir şey açmamalarını, yakınlarıma sıkı sıkıya tenbih etmiştim... Belki de siz, benim böyle taraflarım bulunduğunu keşif hususunda fazla dikkat sarfetmediniz...

Anjelik, bir kere daha:

— Ooo! Çok fena bir şey bu, dedi...

Fakat biraz evvelki hiddeti geçmişti... Nedense içini, birdenbire bir gülme ihtiyacı kaplamıştı. Bu adamın şeytanlığı şaşılacak şeydi. Dudaklarını ısırarak:

— Bu yakışıksız komedya için sizi hiç affetmiyeceğim, dedi.

— Ben, komedya oynamaya bayılırım. Siz de görüyor ve anlıyorsunuz ki, hayat, bana pek müsamahakâr davranmadı. Benimle o kadar eğlendi ki, ben de başkalariyle eğlenmekten zevk alıyorum.

Anjelik, bakışlarını maskeli yüze doğru kaldırdı:

— Benimle cidden eğlendiniz mi?

— Siz bunu daha iyi bilirsiniz.

Anjelik, başka tek kelime dahi söylemeden, oradan uzaklaştı...

Kont, alçak sesle arkasından sesleniyordu:

— Anjelik, Anjelik...

Genç kadın, arkasına dönüp baktı... Kont kameriyeye dayanmış, parmağını dudağına götürmüş, ona susmasını işaret ediyordu...

— Madam, bu meseleyi kimseye açmamanızı rica ederim... Dâvetlilerin yanından uzaklaşarak yüzüme maske takıp, nikâhlı karımdan buse hırsızlığına çıktığımı öğrenirlerse, gülünç olurum...

Anjelik:

— Siz, tahammül edilmez bir adamsınız! diye bağırdı.

Sonra, hemen eteklerini toplayarak koşa koşa yola çıktı... Merdivenlere vardığı zaman kendi kendine gülüyordu... Çok sinirliydi.. Odasında, üzerindekileri koparırcasına çıkardı ve yatağa girdi. Fakat bir türlü uyuyamıyordu... Gözlerinin önünden Kont Döpeyrak'ın maskeli yüzü bir türlü silinmiyordu... Bu aldatıcı adamdaki muamma neydi? Anjelik, zaman zaman isyan edecek oluyor, fakat onun kollarında tattığı zevki hatırlayınca gevşiyordu...

«Siz, aşk için yaratılmışsınız madam.»

Bu düşünceler içinde nihayet uykuya daldı... Anjelik rüyasında, kontun ateş gibi parlayan gözlerini gördü...

XVIII

Anjelik, sarayın, Venedik aynalariyle süslü koridorunda oturmuştu. Bundan sonra ne yapacağını ve durumunun ne olacağını bir türlü kestiremiyordu. Garon'daki küçük köşkten döndüğündenberi Jofrey Döpeyrak'ı görmemişti. Kleman, ona; Kontun, Kuasiba ile, sarayın sağ kanadındaki dairede kimya çalışmalariyle meşgul bulunduğunu söylemişti... Anjelik, hırstan dudaklarını ısırıyordu... Kontun bu meşguliyeti, saatlerce sürerdi ...Anjelik, zaten onu görmek istemiyordu... Fakat, bir gece evvel cereyan eden hâdise zihninde düğümlenip kalmıştı...

Genç kadın, mevsimlik serin içkilerin hazırlandığı yere gitmeğe karar verdi. Sarayın yemeklerinin hazırlandığı mutbak, cidden zevkle teptiplenmişti...

Kont, dâvetlileri için hazırlanan yemeklerle bizzat meşgul olurdu... Sarayın tertip ve tanziminde de Kleman'ın rolü mühimdi...

Anjelik, mutbağa girdi... Portakal şerbetlerinin ve diğer güzel yiyeceklerin kokusu burnuna çarptı... Tam bu sırada bir zenci uşak, Tuluz Başpiskoposu Baron Benua Döfontönak'ın geldiğini ve Kontu görmek

istediğini söyledi...

Sabahları ziyaretler yapılmaz, bu iş akşamın serin saatlerine bırakılırdı... Sonra Başpiskopos, Kont Döpeyrak'la yaptıkları bir münakaşa yüzünden aylardlnberi adımını saraydan içeriye atmıyordu... Kont, onu, Tuluz'lular üzerinde nüfuz tesis etmekle itham etmişti...

Anjelik, bir manâ veremediği bu ziyaretten endişe duymuştu... Kendine acele bir çeki düzen vererek, Başpiskoposu karşılamaya koştu... Başpiskopos, kalabalık bir maiyetle gelmişti... Altı at koşulu arabasından henüz inmiş, saraya doğru yürüyordu... Anjelik, karşısında diz çökerek onu karşıladı ve uzatılan halkayı öptü... Genç kadın, çöktüğü yerden kalkmak üzere doğrulurken, Başpiskopos, monden bir jestle onun elini öptü...

— Rica ederim madam, dedi... Fazla reveranslarınızla bana, sizden çok yaşlı olduğumu hatırlatmayınız...

— Monsenyör, ben, size karşı hürmet ve tâzim vazifemi yerine getiriyorum...

Anjelik, ne zaman böyle sözler sarfetmek mecburiyetinde kalsa, hatırına hep manastırdaki baş rahibe Sentan gelirdi. O, kızların din adamlarına karşı hürmetkâr olmalarını ister ve Anjelik'in bu husustaki itinâsından memnun olurdu...

Başpiskopos, şapkasını ve eldivenlerini çıkardı... Bunları arkasındaki genç rahibe teslim ettikten sonra, onun mevcudiyetinden hissettiği endişeyi belirten bir tavırla:

— Adamlarım beni dışarıda bekliyecekler, dedi... Sizinle başbaşa, her şeyi duyup işitmek istiyen kulaklardan uzakta konuşmayı tercih ederim Madam...

Anjelik, Başpiskoposun imasından alınarak kulaklarına kadar kızaran genç rahibe müstehzi bir bakış akıttı...

Misafiri salona alan genç kadın, ona soğuk bir şerbet ikram etti ve kocasının bulunmayışından dolayı özür diledi.

— Geldiğinizi kendisine şimdi haber vereceğim... Sizi beklettiğim için ben de özür dilerim... Mutbaktaydım... Likör yapıyorlardı... Onlara nezaret ediyordum... Bilmem bu lüzumsuz sözlerle kıymetli vaktinizi işgal ediyor muyum?

— Hiç böyle düşünmeyiniz... Zenânede, yüksek bir kadının ev işleriyle uğraşması nâdir görülen şeylerdendir. Hakikî bir ev kadını, kırk hizmetçisi de olsa onların başı olmasını bilmelidir.

Başpiskopos, sureti haktan görünerek konuşuyordu ama, Anjelik, onun sözlerinde samimî olmadığını anlıyordu... Esasen Kont da bir gün Anjelik'e, Başpiskoposun makbul bir insan olmadığını söylemişti...

Büyük ruhanî, ellerini birkaç defa uğuşturduktan sonra:

— Sizi, Senseveren kilisesindeki evlenme merasiminden sonra ilk defa görüyorum evlâdım, dedi... Bu müşahedemden hissettiğim mem-

nuniyeti açıklamakla bahtiyarım. Zira sizi, mânasız şeylerle değil, fakat ev işleriyle meşguliyet halinde buldum.

Yalnız, dikkatimi çeken bir husustan da sizi haberdar etmek isterim: Sizi vaazlarımda göremiyorum...

— Başka kiliselerdeki vaazlara gidiyorum bâzan Monsenyör...

— Evet diğer vâizler de kıymetli din adamlarıdır... Fakat sizin, vaziyetiniz icabı... Bana öyle geliyor ki...

Anjelik, bir kahkaha attı:

— Monsenyör, affedersiniz, dedi... Ne söylemek istediğinizi anladım... Fakat benim işlediğim günahlar o kadar ehemmiyetsiz ki, ufak tefek şeyler için sizin gibi büyük bir ruhanî simayı tâciz etmeyi uygun bulmuyorum.

— Yavrum, hâdiseleri küçümsemekle yanılıyorsunuz... Günahın büyüğü, küçüğü olmaz... Allahın nehyettiklerini işlemek günahtır. Sonra siz, dinî günlere de hiç ehemmiyet vermiyorsunuz... Herkesin ibadet ve taatla meşgul olduğu sıralarda buradan bir yere ayrılmıyorsunuz... Galiba saraydaki eğlenceleri, dinî mevzulara tercih ediyorsunuz... Sizin gibi kibar ve yüksek bir genç kadına doğrusu, bu ihmâli yakıştıramıyorum...

Anjelik, bakışlarını yere indirdi:

— Size saraydaki hâdiseleri mübalâgalı olarak aksettirmişler Monsenyör... Evet, burada bayram günleri coşkun bir neşe hüküm sürer. Herkes güler, oynar, eğlenir, aşktan bahseder... Fakat bunların mes'ulü ben olamam... Sonra bu eğlencelere ben, hiç katılmam...

— Müsaade ediniz de size bâzı şeyler söyliyeyim evlâdım... Sizi, pek genç yaşta garip bir kocanın ellerine tevdi ettiler... Bu adamın eğlenceden, aşktan ve dünya işlerinden gayri bir düşüncesi yok... Bu saraya şehrin en yüksek simaları, en güzel kadınları her Allahın günü taşınır, dururlar... Kont, servetine güvenerek şehirde tesir ve nüfuz sahibi olmak yolunu tutmuş...

Şehrimizin hâkimleri ve yüksek memurları gibi kıymetli zevat, zevcelerinin «neşeli bilgi» sarayına devamlarından şikâyetçi bulunuyorlar...

Anjelik'in hafifçe kaşları çatıldı:

— Şehrimızdeki büyük burjuvaların tek gayesi saraya intisap edip nimetlerden faydalanmak... Bu kusuru siz de teslim edersiniz... Kocamın ise böyle bir zaafı yok... Onun sarayına bir sürü insan girip çıkıyorsa bunun sebebi Kontun, zeki insanlara karşı sevgi beslemesidir...

— Madam, her şeyden evvel insana temiz bir ruh lâzımdır...

— Monsenyör yoksa siz, kocamınki ile benim ruhumu tehlikede mi görüyorsunuz?

Anjelik, din adamları karşısında, diğer kadınların yaptıkları gibi susmayı ve onların bütün sözlerine boyun eğmeyi mânasız bir itaat sa-

yıyordu...

Başpiskopos, parmakları, kıymetli taşlarla süslü hacında, Anjelik'e en iyi cevabı verebilmek için düşünüyordu... Nihayet, içini çektikten sonra:

— Onu ben bilebilir miyim? Dedi... Ben, hiçbir şey bilmiyorum ki... Bu sarayı sarmış olan esrar havasını dağıtabilir miyim? Neşeli Bilgi Sarayında olup biten işlerden nereden haberim olsun yavrum?

Başpiskopos, birden Anjelik'e sordu:

— Siz, her şeyden; kocanızın kimya çalışmalarından haberdar mısınız?

Anjelik, heyecansız, tabiî bir cevap verdi:

— Hakikaten öyle... Haberdar değilim... Yalnız Kontun, fennî mevzulara karşı meyli geniş...

— Hattâ ona büyük bir bilgin de denilebilir...

— Evet, ben de bu fikirdeyim... Kapandığı lâboratuarında saatlerce kalıyor... Fakat şimdiye kadar beni, bir defa bile olsun lâboratuarına sokmadı. Herhalde uğraştığı işlerin kadınları ilgilendirmiyeceğine kanaat getirmiş olmalı...

Anjelik, elinde tuttuğu yelpazesini açtı ve tebessümünü yelpazenin arkasında gizlemeğe çalıştı. Başpiskoposun, insanın içini delip geçen bakışlarından da sıkılmış olabilirdi......

— Evlâdım, insan kalblerini yoklamak, benim işimdir... Fakat siz, hiç tedirgin olmayınız... Yaşınızın küçüklüğüne rağmen müstesna bir varlık olduğunuzu gözlerinizden okuyorum... Kocanıza gelince: Herşey kaybedilmiş değildir... Hatalarına ve dine aykırı teşebbüslerine tövbe edebilir... Belki de nedametin tam vaktidir...

Anjelik:

— Yemin ederim ki, aldanıyorsunuz, dedi... Kocam, ihtimal tam bir katolik sayılmaz... Fakat o Reform'la ve diğer inançlarla asla meşgul olmaz... Zira kaç defa, bu husustaki kanaatini bana açıklamıştı...

Başpiskoposun yüzünde bulanık bir ifade belirdi:

— Aldatıcı sözler onlar... Protestanlarla hiç münasebette bulunmuyor mu sanki?

—Onlar ilim adamları monsenyör... Kocam onlarla dinî mevzuları değil, fakat fennî mevzuları görüşüyor...

— Din ve fen, biribirlerine bağlı iki mevzudur... Meşhur İtalyan Bernalli'nin onu ziyarete geldiğini adamlarım bana haber verdiler... Roma'yla mücadelesinden sonra, iltica ettiği İsviçredeki dinî faaliyetinden haberiniz var mı? Orada protestanlığın yayılması için çalışıyormuş...

Fakat biz, bu belirtiler üzerinde yürüyerek sırları meydana çıkarmakta gecikmiyeceğiz... Yüksek bir zekânın şer uğurunda işlemesine doğrusu acıyorum ...Kont Döpeyrak çok zengin... Bu kadar altını ne-

ıeden temin ediyor?

— Monsenyör, kocam Langedok'un en eski ailelerinden birisine mensup değil mi? Tuluz'un eski Kontları, Kralardan ziyade nüfuz sahibi değiller miydi?

Başpiskopos, gülümsedi.

— Bunlar doğru... Ancak asalet, zenginliğe delâlet etmez... Kocanızın akrabası, o kadar fakir insanlardı ki, bugün saltanat sürdüğünüz koca saray, bir harabeye dönmüştü... Hem bu söylediklerim, çok eski zamanlara ait sözler değildir... Daha onbeş sene evvel durum, anlattığım gibiydi... Kont size, gençliğinden hiç bahsetmedi mi?

Anjelik de bu açıklama karşısında şaşırmıştı...

— Hayır, dedi...

— Size tekrar ediyorum; o, ailenin en küçüğüydü... Ve tam mânasiyle fakirdi... Onbeş yaşındayken uzak yerelere gitti... Seneler senesi görünmedi... Öldüğüne hükmedildiği bir sırada çıkıp geldi... Yakınları ve büyük kardeşleri ölmüşlerdi. Alacaklıları, arazilerini paylaşıyorlardı... O, her şeyi yeniden satın aldı ve serveti de durmadan genişledi... O öyle bir Jantiyomdur ki, sarayla zerre kadar alâkası olmamıştır, Kraldan bir santim dahi para almamıştır.

Anjelik:

— Fakat, dedi. Onun arazisi var... Sonra koyun yetiştiriyor, onlardan yün alıyor, büyük bir dokuma atölyesi var. Sâde bu kadar mı? Zeytinlikleri de var ipek böcekçiliği yapıyor, gümüş ve altın madenlerine sahip...

— Gümüş ve altın madenleri mi dediniz?

— Evet Monsenyör, Fransanın muhtelif yerlerinde sahip bulunduğu madenlerden Kont Döpeyrak altın ve gümüş çıkarıyor...

— İzahınız mükemmel... Ama bunun isbatı güç...

— Monsenyör, ne demek istiyorsunuz? Beni kuşkulandırdınız...

Tuluz Başpiskoposunun, bâzan donuk ve çelik kadar sert görünen bakışları bu defa içe ferahlık veren bir aydınlıkla Anjelik'e çevrildi ve ağır ağır konuştu:

— Zamanımızın en büyük âlimlerinden birisinin de kocanız olduğunda hiç şüphem yok Madam ve bu sebeple onun, iksiri âzam denilen ve adî madenleri altın yaptığı iddia olunan «Haceri Feylesof» (*) u bulduğuna kaniim. Ama bunu nasıl buldu? Şeytanla anlaşarak bu kudreti elde etmiş bulunmasından çok korkarım...

Anjelik, neredeyse kahkahadan patlayacaktı... Yüzünü, yelpazesinin arkasına saklayarak bunu zor tuttu... O, Başpiskoposun böyle garip bir kanaate saplanmış olacağını hiç hatırıma getirmemiş, kendisince de malûm bulunan Molin'in ve babasının kombinezonlarının, etrafta akisler bularak onun kulağına gitmiş olabileceğini düşünmüştü. Kocası tu-

(*) Feylesof taşı.

haf isnatlar altındaydı ...Halbuki Anjelik, son derece zeki büyük bir dinî şahsiyetin mânasız şeylere inandığını görüyordu... Önce bu keyfiyet, ona çok gülünç geldi... Acaba Başpiskopos, ciddî mi konuşuyordu?

Genç kadın, birden çok mühim bir noktayı hatırladı... Tuluz engisizyonun genel karargâhını hâlâ muhafaza eden Fransanın bir şehriydi... Bu müthiş ortaçağ müessesesinin mahkemesi, Râfizî'lere karşı Tuluzda hususî imtiyazlar tanıyor ve Kral bile bunlara mâni olamıyordu.

Kızıl şehir Tuluz, bir asır evvel ayaklanmış ve Kalven mezhebindeki protestanlara karşı âmansız bir katl-i âma girişmişti. Anjelik'in zihninden mazinin bütün kanlı hâdiseleri süratle geçti... Şu karşısındaki büyük koltukta oturmuş limonatasını yudumlayan büyük adamın, bütün bu müthiş işkencelerin en büyük üstadı olduğunu da hatırlıyordu...

Hislerini gizliyen tatlı bir sesle:

— Monsenyör, dedi. Kocamı sihirbazlıkla itham etmek elbette sizden beklenmez. Tanrının cömertçe bütün nimetlerini, bu arada saf haldeki altını da topraklarına serpip saçmış bulunduğu bu memlekette altın istihsâl etmekten tabiî ne olabilir?

Sonra nezaketle ilâve etti:

— Şunu da arzedeyim: Bizzat sizin de akarsularda altın arayan adamlarınız var... Bunların, Garon nehrinin dibini sepetlerle tarayarak çakıl taşıyla karışık kumlar arasında buldukları altın tozlarıyla siz, sefaleti tahfife çalışmıyor musunuz?

— İtirazınız mâkul değil kızım... Topraktan altın istihsâl etmenin ne demek olduğunu iyi bilen bir kimse sıfatiyle size şunu söyliyeyim ki, değil sâdece Garon nehrinin, Langedoktaki bütün nehirlerin dibindeki çakıl taşıyla karışık kalın kumlar taranıp altın elde edilse, yine de Kontun sahip olduğu mikdarın yarısını bulmaz... İnanınız bana... Her şeyden tam mânasiyle haberdarım...

Anjelik, içinden: «Ona hiç şüphe yok, dedi... İspanyol altınlarının katırlarla hileli şekilde nakli meselesi yeni değil, fakat hayli zamandanberi devam eden bir hâdise...»

Mavi gözler, onda uyanan tereddüdü gözlüyordu... Anjelik, biraz sinirli, yelpazesini kapattı:

— Bir âlimin mutlaka kötü işlere âlet olduğu iddia edilemez... Yıldızlara ve ayda görünen dağlara bakmak için sarayda, âlimlerin durbin kurduklarını söylemiyorlar mı? Kralın amcası Gaston Dorlean'a, bu rasat işlerinde rahip Pikar rehberlik etmiyor mu?

— Evet, öyle... Esasen rahip Pikarı tanırım... O sâdece astronom değil, fakat Kralın, büyük hendese âlimîdir.

— Gördünüz mü ya...

— Kilise demek, geniş bir anlayış demektir Madam... O, her türlü araştırmalara hattâ biraz evvel temas ettiğiniz rahip Pikarınki gibi oldukça cüreti olanlara dahi müsaade eder... Daha ileriye gideyim: Baş-

piskoposluk teşkilâtımda, emrim altında kuvvetli bir bilgin var: Keşiş Beşe... Senelerdenberi kurşunun altın haline getirilmesi işiyle uğraşıyor... Fakat benim ve Roma'nın müsaade ve muvafakati ile... İtiraf edeyim ki, bilhassa İspanya ve İtalyadan getirtmek mecburiyetinde bulunduğum hususî müstahzarat bakımından, şimdiye kadar bu iş bana epeyce tuzluya maloldu... Bu adam cidden san'atının ehli... «Muvaffakiyet için ancak Tanrıdan bir vahiy nâzil olması şarttır» diyor.

— Peki muvaffak olmuş mu?

— Henüz olmadı.

— Zavallı adam... Demek sizin yüksek himayenize rağmen Cenab-ı Hakkın lûtfuna nail olamamış...

Anjelik, muzipliğinden hemen pişmanlık duydu ve dudaklarını ısırdı... Böyle saçma sapan konuşmasa patlamak işten değildi. Zira, o hâle gelmişti... Bu müşkülden başka türlü kurtulmasına imkân yoktu... Başpiskoposla yaptığı konuşma, saçma sapan olmaktan ziyade tehlikeliydi de...

Aksak yürüyüşlü kocasının ayak seslerini duymak ümidyle kapıya doğru döndü ve birden şaşırdı:

— A!. Orada mıydınız?

Kont:

— Şimdi geldim, dedi... Sizi bu kadar uzun müddet beklettiğim için ne söyleseniz haklısınız... Teşrifinizi haber alalı bir saat oluyor. Fakat çok nâzik bir ameliyeyi hemen bırakmaklığım mümkün değildi... Affedersiniz...

Kimya çalışmalarında giydiği etekleri yerlere değen iş gömleğini çıkarmamıştı... Bu, üstüne işlenmiş burç işaretlerine karışmış renk renk asit lekeleri bulunan bir gömlekti...

Anjelik onun kasden bu kıyafetle geldiğini anlamıştı... Başpiskoposla karşılaştığı sırada da ona, dinî hüviyetine uygun bir elkapla hitap etmemişti...

Kont Döpeyrak, bulundukları yere bitişik aralıkta bekliyen bir uşağa, üzerindeki gömleği çıkarıp alması için işaret etti...

Sonra ilerledi ve eğildi... Bukleli, siyah uzun saçları pırıl pırıl parlıyordu... Kont, kendi saçlarına âzamî ölçüde itina göstermekle, Parisli perukacıların icadettikleri modaya uygun perukalara karşı mücadele ediyordu...

Anjelik, kendi kendine: «Dünyanın en güzel saçları onda» dedi...

Kalbi, yine hızla atmaya başlamıştı. Bir gece evvel yaşadığı hâdise, gözlerinin önünde canlanmıştı.... O, hâlâ, buna inanamıyor ve: «İmkânı yok... Şarkı söyliyen bir başkasıydı... Onu aslâ affetmiyeceğim» diyordu...

Bu sırada Kont Döpeyrak, yüksek bir tabureyi iterek getirmiş ve Anjelik'in yanına, fakat biraz gerisine oturmuştu...

Genç kadın ,onu göremiyordu. Fakat, arkadan doğru gelen ve ona bir şeyi hatırlatan râyihalı bir soluğu hissediyordu... Diğer taraftan Anjelik, kocasının, Başpiskoposla konuştuğu sırada, ensesini ve sırtını, hattâ korsajından fırlayıp taşacakmış gibi duran diri göğüslerinin bir kısmını, bir gece evvel yaptığı gibi bakışlariyle okşadığından yüzde yüz emindi...

Anjelik, Tuluz Başpiskoposundan çekiniyordu... İnsan ruhlarına çobanlık iddiasında bulunan bu din adamından sert darbeler beklenebilirdi. Sonra hiçbir tenkide imkân bırakmıyan ve insanlara imtisal nümunesi olan hayatı, ona büsbütün çekinilmesi lâzımgelen bir hüviyet veriyordu.

Anjelik, arkasına dönüp kocasını «sizden rica ederim. Aman ihtiyatlı olunuz» diye ikaz etmek istiyordu...

Bir taraftan da, kocasının kaçamak takdirkâr bakışları altında bulunmak hoşuna gidiyordu... Bilgili dudakların şehvet ateşini tutuşturduğu nüvazişten mahrum bu nefis ten, bu bâkir vücut, daha esaslı temaslara muhtaç bulunduğunu hal lisaniyle anlatıyordu. Anjelik de bir alev dalgasının yanaklarına doğru çıktığını hissetmişti... Bu hislerle, Başpiskoposu hiddete sevkedecek, sinirlendirecek gayri tabiî bir taraf yoktu... Çünkü o, her şeyden evvel, o adamın karısıydı, ona aitti. Zihninden geçen bu düşünceleri Kont Döpeyrak'ın sezmemesine imkân var mıydı? Kont muhakkak ki, onunla eğleniyordu... Kendi kendine: «Bir kedinin fareyle oynaması gibi benimle oynuyor» dedi.

Sonra, içini bastıran sıkıntıdan sıyrılmak için odanın bir köşesinde, bir yastık üzerinde uyuklayan küçük bir zenciyi çağırdı ve ona, şekerleme kutusunu getirmesini emretti... Çocuk, üzeri kakmalı, güzel bir abanoz kutuyu hemen getirip verdi... Anjelik, ağzına attığı şekerlemeleri emerken, bütün dikkatini, iki adamın konusmasına vermişti.

Kont, menekşe pastillerini ağzının içinde çevirerek,

— Hayır efendim, diyordu... Ben, iktidar ve tâkatin sırlarını çözmek için kendimi fenlere vermiş değilim... Ben, fennî mevzulardan daima zevk duymuşumdur. Meselâ fakirlik devrimde pekâlâ, su mühendisi olarak Kralın hizmetine girebilirdim. Bizlerin bu hususlarda Romalılardan ne kadar geride bulunduğumuzu Mısıra ve Çine yapmış olduğum seyahatlerden sonra anladım...

— Evet, çok seyahat ettiniz... Kâhin ve sihirbaz Kralların sırlarına hâlâ vakıf bulunan Şark memleketlerine hiç gitmediniz mi?

Jofrey, gülmeye basladı:

— Gittim ama gâhin ve sihirbaz Kralları hiç görmedim. Sihirbazlık benim işim değildir. Bu işi sizin adamınız olan Beşe'ye bırakıyorum...

— Beşe, tecrübelerinizden birisinde hazır bulunmayı ve bir talebeniz olmayı ne zamandanberi ister durur...

— Efendi, ben mektep hocası değilim... Eğer olsaydım mahdut

kafalı insanları bir tarafa ayırmasını bilirdim...

— Olabilir... Bu, sizin noktainazarınız... Fakat ben, başkalarına antipati beslemek hususunda sizin kadar ilim yapmış kimse değilim Sizin cahillikle itham ettiğiniz rahip Beşe, unutmayınız ki, 1639 yılında kimyaya dair bir eser telif etmiştir...

Kont, biraz buruk:

— Kilise bir eseri ya metheder veya tenkid eder, dedi.

— Müsaade ediniz size bir şey sorayım: Kilisenin anlayışı tabiat ve hâdiselere şâmil değil midir?

— Neden böyle olduğunu anlıyamıyorum... «Sezarın hakkını Sezara vermeli» sözünü unutuyor musunuz? Sezar, insanların haricî iktidarını, aynı zamanda eşyanın haricî kudretini yazdı... Isa, ruha, dîni ve maddi sahalarda bir istiklâl tanıyor... Muğlak fenlerin bu gerçekle birlikte mütâlea edilebileceklerini hiç sanmıyorum...

Başpiskoposun ince dudaklarında bir tebessüm belirmişti... Müteaddit defalar başını salladı.

— Mantıkî münakaşanıza hayranım... Şehrimiz Üniversitesinde yaptığınız tahsilde ilâhiyat mevzuunu iyi hazmetmişsiniz... Papazların heyeti umumiyesi arasında tahaddüs eden ihtilâfları hal için daima oradan en şaşmaz hükümler sâdır olmuştur.

— Monsenyör, işte beni teshir eden güzel bir cümleniz... Zira, ben, gerçekten de, kiliseye taallûku bulunmıyan hususlarda fenne itimat ederim, ancak kat'î bir müşahede neticesinde esaslı bir kanaate varırım... Diğer bahislerdeyse, Bacon'un 1620 yılında çıkmış NOVUM ORGANUM'undaki metodlarla, felsefe ve Matematikin âbidelerinden birisi olarak kalacak, Descartes'in Discours de le méthode adlı eserinden faydalanırım...

Anjelik, Başpiskoposun bu iki bilgin hakkında pek malûmatı olmadığını anlamıştı... Jofrey, istemediği halde münakaşanın bu vâdiye dökülmesinden Anjelik endişe ediyordu... Kendi kendine «bunlara sanki ne lüzum vardı?» diyordu... Onun korktuğu şey, Başpiskoposun Kontu bu yolla bir tuzağa düşürmesi ihtimaliydi...

Kilise adamında, şüphelerin son haddini bulduğu anlaşılıyordu. İnatla traş edilmiş solgun yanakları kızarmıştı... Mağrur fakat hile akan bir ifadeyle gözlerini yumarken genç kadın korkudan ürpermişti... Sonra:

— Mösyö Döpeyrak, diye söze başladı... İnsanlar üzerindeki, eşya üzerindeki kudretten, iktidardan bahsediyorsunuz... Muvaffakıyetleriniz üzerinde kilisenin de bir tesiri olduğunu acaba şimdiye kadar hiç düşündünüz mü?

Servetiniz günden güne artıyor, fennî çalışmalarınızla, ilim uğurunda saç sakal ağartmış bilginleri kendinize cezbediyorsunuz. Onlardan biriyle, Alman matematikçisi Leibnitz'le geçen sene konuştum.

Zamanımızın en büyük dehalarının boşuna uğraşmış oldukları dâvaları ele almış olmanıza şaşıyordu... Siz, oniki dil biliyorsunuz.

— Geçen asırda yaşamış olan Pik Dölamirandol, onsekiz dil biliyordu.

— Büyük İtalyan mugannisi Maroni'yi, kıskançlıktan çatlatan güzel bir sesiniz var... Siz bir hârikasınız - Madam, affınızı rica ederim - kadınları teshir sanatında bir kutupsunuz...

— Peki ya bu?...

Anjelik, görmediği halde, Kontun, elini yaralı yüzüne götürdüğünü anladı...

İnsanı sinirlendiren yapmacık bir gülüşle Başpiskopos, mancubiyetten sıyrılmak istedi:

— Fıtrî vasıflarınız çok... İnanınız bana...

Kont, ağır bir ifade içinde:

— İthamlarınız beni bunalttı, dedi. Meğerse hakkımda neler düşünülüyormuş!, Halbuki ben uğraşılmaya değer bir adam olmadığımı sanıyordum...

Biraz öne doğru eğildi, alay edilecek bir mevzu yaklamış olanların sevinciyle, gözbebekleri ışıldıyordu...

— Monsenyör, dedi. Siz benim, bir nevi, din ve fikir yoluna başkoymuş, Kalven mezhebindeki bir protestan olduğumu biliyor musunuz?

Başpiskopos, dehşetle irkildi:

— Siz, siz ha? Diye bağırdı...

— Sözüme dikkat buyurun: Bir nevi, dedim... Hikâye şu: Doğumumdan sonra annem beni, yalnız dini bütün olduğu için değil fakat koca memeli olduğu için beğendiği bir sütnineye vermiş... Bu sütnine, Kalven mezhebinde bir protestandı.

Beni, protestan bir Senyörün hüküm sürdüğü köyüne görtürdü... Yine oraya yakın bir yerde de küçük bir senyör ve katolik kasabaları vardı. Hâdise nasıl patlak verdi bilmiyorum, katolikler ve protestanlar, biribirlerine girdiler, döğüştüler... Sütninem ve köyündeki kadınlar, protestan küçük senyörün şatosuna sığındılar... Gece yarısına doğru, katolikler oraya hücum etti. Herkes kılıçtan geçirildi... Ve sonra da şatoyu ateşe verdiler... Bu hengâmede, yüzüme yediğin üç kılıç darbesiyle yaralanmıştım... Beni tuttular bir pencereden dışarıya fırlatıp attılar... İki kat aşağıdaki avluya, kar yığınlarının içine düştüm... Buraya düşüşüm iyi olmuş... Çünkü sabaha kadar havadan, yağmur gibi yağan yağlı paçavraların alevleri, kar yığıntısında körleşip sönüyordu. Tulauzlu Senyörlerden birisinin çocuğu olduğumu bilen katoliklerden birisi, sabahleyin beni avluda buldu... Küçük bir kız olan Margo adındaki sütkardeşim de fâciadan kurtulabilen tek canlıydı... İkimizi, büyük bir heybeye koyarak sırtladı... Gepgeniş vâdileri geçinceye kadar

müthiş tipilere tutulduk... Tuluza vardığımız zaman bir mucize olarak hayattaydım... Annem, hemen beni taraçaya, güneşe çıkardı, soydu ve doktorları yanıma sokmadı. Çünkü ecelin yıkıp yere vuramadığı beni, doktorların öteki dünyaya göçerteceklerini söylüyordu... Seneler senesi böylece güneş altında, upuzun, kımıldamadan yattım... Oniki yaşına basmak üzereyken henüz yürüyebilmeğe başlamıştım... Ancak onaltı yaşımda, işe atılabildim... Bu kadar felâket arasında tahsile nasıl vakit bulabildim, dersiniz!. Önce hastalık, sonra kımıldamadan sırtüstü yatış ve bir sürü de seyahat...

Başpiskopos, bir sükût vakfesinden sonra düşünceli bir tavırla:

— Hikâyeniz, hâdiseleri gayet iyi aydınlatıyor, dedi... Binaenaleyh Protestanlara olan sempatinizi artık hayretle karşılamam...

— Benim Protestanlara karşı sempatim yok...

— O halde Katoliklere karşı antipatiniz diyelim... Ben, bir tarikate, bir mezhebe veya felsefî bir mesleğe karşı aşırı derecede bağlanmış, sahte, dar şeyler karşısında dehşet hissederim... Efendi, ben bir mâzi adamıyım ve şu bizim hiç müsamaha tanımıyan zamanımızda kötü bir yaşayış içinde ömür geçirdiğimi biliyorum... Ben, bir veya iki asır daha evvel; ilk çağların aydınlatıcı mirâsları olan Roma, Yunan, Mısıra ve mukaddes kitaplarda yazılı topraklara sırt vermiş bulunan Italyayı Fransız Baronlarının keşfettikleri zamanda; bana reform kelimesinden daha mûnis gelen rönesans devrinde yaşamalıydım.

Monsenyör Döfontönak'ın, farkında olunmayacak kadar hafif bir hareketi, Anjeliğin gözünden kaçmadı...

Kendi kendine: «Kontu nihayet, istediği yere sürükledi» dedi.

Başpiskopos, yavaşça:

— Mukaddes kitaplarda yazılı yerlerden bahsedelim, dedi... Süleyman, ilk sihirbazlardan biri değil miydi? Gönderdiği sefineler, madenden çevirdiği altınlarla yüklü olarak geriye gelmedi mi? Tarih böyle yazmıyor mu?

— Tarih, aynı zamanda Süleymanın avdetinde vergileri bir misli yükselttiğini de yazıyor... Bu da onun, sanıldığı kadar fazla altın getirememiş olduğuna delâlet eder... O, sihir hususunda maharet sahibi olsaydı mârifetini tekrarlar ve yurdunu altına boğardı... Altın yapmanın sırrına ermiş bir ulu kişinin vergileri yükseltmeğe ve sefineler tahrikine hiç ihtiyacı yoktu...

— O, bu gibi teşebbüslerden sık sık faydalanmak suretiyle gizli sırlara vukufunu kötüye kullanmak istemiyordu... Tesir ve nüfuz bakımından elbette bâzı mizansenler lâzımdı...

Başpiskopos, sözlerine devam ederken birdenbire sesini yükseltti:

— Gülmeyiniz efendi! Kilisenin dayandığı bu inanışların istihzaya tahammülleri yoktur...

— Ben, İncilde yazılı şeylere gülmüyorum, bunların tefsir şekline

gülüyorum.

— Efendi! Sizi, mukaddesata karşı hassasiyete dâvet ederim.

— Onlara büyük hürmetim vardır... Bu meseleleri karıştırmış olmayı bir kere daha reddederim... Süleyman madenleri altına çevirmiş olamaz. Çünkü böyle bir şey mümkün değildir. Kimya, mevcut olmayan bir ilimdir. Bu, ergeç gülünçlüğe mahkûm ve ortaçağdan gelen düpedüz meş'um bir maskaralık... Çünkü kimse, madenlerden altın yapamıyacaktır...

Sapsarı kesilen Başpiskopos bağırarak:

— Beşe'nin, formülü kendisince malûm bir terkibe daldırdığı kalaydan bir kaşığı, altın olarak çıkardığını gözlerimle gördüm, dedi...

— O, kalaydan kaşığı altın yapmamıştır. Fakat altınla kaplama yapmıştır. Eğer Beşe, altın sandığı sathı biraz kazımak zahmetini ihtiyat eyleseydi, alttan kalayın sırıttığını görmüş olurdu.

— Orası öyle ama Beşe, bu işin, madenleri altına çevirme meselesinde bir başlangıç olduğunu söylüyor.

Arada bir sessizlik oldu. Jofrey Döpeyrak'ın eli, Anjeliğin oturduğu koltuğun dirsek dayanılan yerine konulmuş bileğine doğru kaydı.

Kont, isteksiz bir tavırla:

— Şayet, dedi... Sizin keşişin, sihirli formulü elde ettiğine kanaat getirmiş bulunuyorsanız benden bu sabah ne istemeğe geldiniz?

Başpiskopos, göz kırpmadan cevap verdi:

— Beşe, madenleri altın yapmanın sırrına vâkıf bulunduğunuza kanaat getirmiş...

Kont Döpeyrak, çın çın öten bir kahkaha attı:

— Bundan daha gülünç bir kanaat olamaz... Ben mi böyle çocukça araştırmalarla kafa yoracağım? Zavallı Beşe... Yürüdüğü yanlış yolda onu heyecan ve ümidleriyle başbaşa bırakırım ve...

Bir topun patlayışını andıran müthiş bir tarraka, kontun lâfını yarıda bıraktı...

Jofrey doğruldu, sapsarı kesilmişti...

— Lâboratuarda bir şey oldu mutlaka, dedi... İnşallah Kuasiba ölmemiştir...

Aceleyle kapıya doğru seğirtti.

Başpiskopos, kürsüsünde oturan bir hâkim edasiyle doğruldu, bir müddet öylece kaldı. Sonra:

— Ben gidiyorum Madam, dedi. Öyle anlaşılıyor ki, iblis-i lâin bulunuşumdan tedirgin oldu ve beni kaçırmak çaresine başvurdu... Çekilip gitmekliğime müsaadenizi rica ederim.

Ve bunları söyler söylemez de adımlarını arşınlıyarak uzaklaştı... Dışarıdan kamçı şakırtıları ve hayvanları haylayan arabacının sesi aksetti. Başpiskoposu getiren karuçe hareket etmişti...

Anjelik, yalnız kalınca, geçirdiği heyecan tesiriyle alnında birikmiş terleri küçük mendiliyle kuruladı... Büyük bir sabırla dinlemiş olduğu onuşma onu sıkmıştı. Görüşmenin esasını, muayyen dinî naslara aykırı akideler, sihir, Tanrı gibi mevzular teşkil etmişti... Bir ara zihnine hürmetsiz düşünceler takılan Anjelik, içinden tövbe ve istiğfar etti... Sonra kılı kırk yaran adamların tahammül edilmez mahlûklar olduğuna kanaat getirdi... Neticede bunlardan Tanrı da tâciz edilmiş bulunuyordu...

XIX

Anjelik, kararsızlık içindeydi... Gök gürültüsünden farksız tarrakanın geldiği şatonun sağ kanadına biran evvel koşup gitmiye can atıyordu... Jofrey de çok korkmuş görünmüştü... Acaba yaralananlar var mıydı? Bütün bunları merak etmesine rağmen Anjelik, yerinden kımıldamak kudretini bir türlü kendisinde bulamıyordu... Şurası muakkaktı ki, Kontun gizli çalışmaları, dine yabancı kimselerin tecessüsünden ziyade din adamlarının merakını kurcalamaktan geri kalmıyordu... Kont esasen dâvetlilerine karşı bu hususta geniş izahat vermek lüzumunu duymuyordu... Fakat onun kendi köşesinde, kendi halinde çalışması, Başpiskoposun şüphelerini ortadan kaldırmaya kâfi bir sebep olamıyordu...

Anjelik, sihirbazlık ithamiyle birden ürpermişti... Gayri ihtiyarî bakışlarını etrafta gezdirdi... Bu içaçıcı dekor ortasında sihirbazlık kelimesi ona meş'um bir şakanın ifadesi gibi sırıttı... Fakat Anjelik'in bilmediği daha neler vardı?

Nihayet, kendi kendine: «İsterse kızsın, dedi... Oraya kadar gidip bakayım bir kere...» dedi.

Tam bu sırada kocasının ayak seslerini duydu. Biraz sonra da Kont, salona girdi... Elleri kurum içindeydi. Fakat yüzü gülüyordu.

— Çok şükür, mühim bir şey yok... Kuasiba'nın birkaç yeri sıyrılmış o kadar... Bir masanın altına kendini zor atmış... Halbuki ben onun, infilâkta berhava olduğunu sanıyordum... Buna mukabil maddî zarar çok ağır... En kıymetli kaplarım tuzla buz olmuş, bir tanesi bile kalmamış...

Kontun bir işareti üzerine iki uşak altın bir ibrikle bir leğen getirdiler... Jofrey ellerini yıkadı, sonra, yukarıya kıvırdığı dantel kolluklarını indirdi...

Anjelik'in cesareti yerine gelmişti...

— Bu tehlikeli işlerle saatlerce uğraşmanız pek mi lüzumlu Jofrey? diye sordu.

Kont, muhteşem salonun altın yaldızlı tavanını işaret etti...

— Yaşamak için altın sahibi olmak lâzım... Ama mesele bu değil...

Başka hiçbir şey, o işlerle uğraşırken duyduğum zevki bana veremez... Hayatımın tek gayesi bu...

Anjelik, kendi tesirini hiçe indiren bu itiraf karşısında bozuldu... Kocasının dikkatle baktığını farkedince toparlandı, hislerini belli etmemek için gülümsedi...

Sonra, devrin salonlarında görülen bir selâmla:

— Sizi fethetmekliğim müstesna, hayatımın tek gayesi o işlerle uğraşmaktır, diye ilâve etti...

Anjelik, biraz canlı:

— Kaplarınızı kacaklarınızı kendim için elbette bir rakip saymıyorum, dedi... Fakat Başpiskoposun sözleri bende bir endişe uyandırdı... Bunu size itiraf ediyorum...

— Sahi mi?

— Siz, onun sözlerinde saklı bir tehdit olduğunu sezmediniz mi?

Jofrey, hemen cevap vermedi. Pencereye dayanmış, gözlerinin önünde bir gelincik tarlası gibi açılan, Tuluzun kırmızı damlı evlerine bakıyordu...

Kocası cevap vermeyince Anjelik, koltuğuna geçti oturdu. Bir zenci çocuğu da, yanındaki şehpaya, şekerleme kutusunu bıraktı...

Bayram ertesinde saray, tam bir sessizlik içindeydi... Anjelik, daima ortaya çıkan Bernar Dandijo, yine gelip götürmezse, öğle yemeğinde kocasının karşısında olacağını düşündü.

Kont bu sırada:

— Büyük enkizisyoncu'nun sanatı, dikkatinizi çekti mi? Dedi... Önce ahlâk bahsini ele alarak Neşeli Bilgi sarayındaki «cümbüş» lere temasla sözü seyahatlerime, oradan da Süleyman'a aktarıyor... Hülâsa, Tuluz Başpiskoposu Mösyö Löbaron Benua Döfentönak, altın imâl etmek hususunda elde etmiş bulunduğum sırlara, kendisini ortak etmekliğimi istiyor... Aksi takdirde beni sihirbazlıkla itham ederek, halkın gözleri önünde, koskoca bir meydanda ateşe atarak diri diri yakacak...

Anjelik, kapıldığı korkuyu açıklayan bir tavırla:

— Evet, tehdidinden benim de anladığım mâna bu, dedi... Şeytanla ortaklık ettiğinizi mi tasavvur ediyor dersiniz?

— Hayır... O bu işi, zavallı keşişine yakıştırsın... Başpiskopos, çok müsbet zekâlı bir adamdır ve beni gayet iyi bilir... O, altınla gümüşü çoğaltmak hususunda benim, bir sırra vâkıf bulunduğuma kanaat getirmiş... Kendisi de öğrenip bizzat tatbik etmek üzere bu sırrı benden elde etmek meramında...

Genç kadın, kendini tutamıyarak bağırdı:

— Murdar mahlûk!.. Herkes, bu kadar ilim, iman taşıdığını görüyor da onu bir şey sanıyor...

— Öyledir... Serveti, eserlere geçmiştir... Her gün sofrasında sayısız açlar, karınlarını doyurur... Birçok iyilikler yapar, kimsesiz çocukları korur... Fakat içinde, onu herkese hâkim kılmaya sevkeden bir şeytan var...

O, mutlak bir hâkim olmak ister. Birisinin nüfuz sahibi olması işine gelmez... Hüküm sürdüğü yerlerde adalet dağıtan da, fertleri mükafatlandıran veya cezalandıran da ancak o olmalıdır... İki sene evvel bir hâdise oldu... Başpiskopos efendi bağbozumunda, fıçılarına şarap basarken Kralın büyük memurlarından birisi ondan vergi istemeğe kalkıştı. Halbuki asırlandanberi Tuluz Başpiskoposluğu, vergi namına metelik ödemiş değildi... Bu istek karşısında Monsenyör nasıl davrandı dersiniz? Kimsenin, hattâ Kralın dahi müdahalesine imkân bırakmadan o büyük memuru afaroz etti. Şimdi o, Neşeli Bilgi Sarayının, kilise karşısında heybelti bir âbide gibi dikilişinden pireleniyor ve buna tahammül edemiyor... Zira işler, böyle devam ederek birkaç sene sonra zevciniz Kont Döpeyrak, Tuluza hâkim olacak... Gümüş ve altın büyük bir kuvvettir. Ve böylece iktidar, şeytanın yâni benim elime geçmiş olur... Binaenaleyh Monsenyör neden tereddüde kapılsın? İktidar paylaşılmalı veya...

— Peki ne olacak?

— Sevgilim, korkulacak bir şey yok... Yalnız, Tuluz Başpiskoposunun entrikaları bize şeamet getirmez, diyemeyiz... İşi o noktaya kadar sürüklemekte bizler için bir fayda yok... O, oyununu açıklamış oldu... Başpiskoposun bütün emeli altın yapmanın sırrını elde etmek... Bu arzusunu memnuniyetle yerine getireceğim...

Anjelik'in gözleri hayretten büyüdü:

— Siz bu sırra vâkıf mısınız?

— İşi karıştırmayalım... Ben altın halketmek için sihirli bir formül bulmuş değilim. Gayem elbette, tabiatın kuvvetlerini işleterek servet imâl etmek gibi mânasız bir hayâle dayanmıyor...

— Bu da Monsenyörün dine biraz aykırı bulacağı bir fikir değil mi?

Jofrey, gülmekten katılıyordu.

— Görüyorum ki, siz, bir takım dinî düşünceler altında hâlâ bocalayıp duruyorsunuz... Bu durumda, her şeyi açıkça görmek müşküldür.

Ortaçağın kilisesi, su ve rüzgârla değirmenlerini döndüren değirmencileri afaroz edecek değil ya! Ama meselâ, kurduğu bir buhar tesisatiyle değirmen işletecek benim gibi bir müteşebbisi afaroz eder...

— İnfilâk onu da korkuttu... Heyecana kapıldı... Yoksa onu kaçırmak için bunu mahsus mu yaptırdınız?

— Hayır... Küçük bir ihmâlim buna sebebiyet verdi... Kimyevî bir muameleyle elde edip bilâhare amonyakta tortulaşan patlayıcı bir altın müstahzarını kuruması için ateşte fazla bıraktım...

— Bu amonyak dediğiniz nedir?

— Arapların asırlarca evvel yaptıkları bir müstahzar... Dostlarımdan bir İspanyol âlimi, bana amonyak yapmaklığım için lüzumlu şeyi geçenlerde göndermişti... Fakat bu, uzun bir iş... Ben her zaman, bana araştırmalarımda lâzım olacak şeyleri hazırlanmış halde satın almayı tercih ederim... Her şeyi kendim yapmaya kalkışırsam çalışmaya vakit bulamam... Bunlarla galiba sizi sıkıyorum...

Anjelik'in gözleri parladı:

— Hayır, dedi ...Sizi temin ederim ki sıkılmıyorum. Bilâkis bu bahisleri saatlerce ve zevkle dinliyebilirim...

Kont, dudaklarına müstehzi bir ifade veren yüzündeki yarığı büsbütün belirten bir gülüşle:

— Olacak şey değil, dedi... Şaşıyorum size... Ben şimdiye kadar hiçbir kadınla bu bahisleri konuşmadım... Ben de, sizinle bunları görüşmekten zevk alıyorum... Bende, her şeyi anladığınız ihtibaı uyanmıştır. Fakat Langedok'a ayak bastığınız gün bambaşka düşünüyordunuz ve karşılaştığınız şeyleri esrarlı ve karanlık buluyordunuz, öyle değil mi? Hattâ ben size korku veriyordum...

Anjelik, kızardığını hissetti. Fakat ona bir şey belli etmemek için bakışlarını kaldırdı ..

— Hayır ama siz, hâlâ benim için bir meçhul olarak kalmaktasınız... Evet, başkalarına benzemiyorsunuz ama bende bir korku uyandırmıyorsunuz.

Başpiskoposla görüşmesinin devam ettiği sırada, Anjelik'in arkasında oturmuş bulunduğu koltuğa doğru topallıyarak yürüdü... Kont, bâzan yüzünü mümkün mertebe göstermemeğe gayret ettiği halde bâzan da ışıktan ve aydınlıktan yüzünü hiç kaçırmıyordu... Yine bâzan sesi, meramını daha serbestçe ifade için ruhundan sıyrılıp çıkmış gibi günahkâr, duyuluyordu...

Anjelik, kendisinde haylı dehşet uyandırmış «Kızıl Adam» ın görünmez mevcudiyetini, böylece yanında hissediyordu... Evet, yanındaki yine O'ydu. Fakat Anjelik'e karşı bakışı değişmişti.

Anjelik, dişilik icaplarından doğan endişenin belirtisi olarak neredeyse: «Beni seviyor musunuz?» sualini soracaktı... Fakat gururu, derhal buna mâni oldu... Çünkü Kont ona: «Siz de kendi ayağınızla bana geleceksiniz... Diğer bütün kadınlar da kendi ayaklariyle gelirler» demişti...

Anjelik, heyecanını yatıştırmak için, konuşmayı yine, yıldızlarının tek barıştığı fennî bahse döktü·

— Sırrınızı açıklamakta madem ki bir mahzur görmüyorsunuz, o halde Başpiskoposun çok tuttuğu keşiş Beşeyi neden kabul etmek istemiyorsunuz?

— Evet, Başpiskoposun bu teklifini kabul etmekle onu memnun etmeyi deniyebilirim. Fakat beni düşündüren nokta, sırrımı ifşa etmek değil, onu tasvip ettirmektir.

Yâni kıymetsiz bir maden, altın gibi kıymetli bir maden haline getirilemez. Fakat kıymetsiz madenin tabiati ve evsafı değiştirilebilir. Etrafımızı sarmış olan ham ruhların ve kafaların her şeyi kavramaları mümkün mü? Sonra bu sahte bilginler o kadar gururlu ki, şayet ben, çalışmalarımda cüce ve kanbur bir Saksonyalı ile bir zenciden çok istifade ettiğimi açıklıyacak olsam, hepsi beni tefe koyup çalarlar...

— Şu Kuasiba ile ihtiyar kanbur Friç Haer'i mi kasdediyorsunuz?

— Evet... Kuasiba çocukken ve esir edilmeden evvel, Afrikanın vahşi bölgelerinde, eski Mısırlılardan öğrendikleri usullerle birçok kişinin altın üzerindeki çalışmalarına yakından şahit olmuş. Şimdi size bir şey sorayım güzelim: Ben kalkıp da, hükümdar Süleymanın, altın yapmak hususunda vâkıf bulunduğu sır, bizim zenci Kuasiba'nın elindedir, desem Başpiskopos ne der? Halbuki onların küçümsiyeceği bu zenci, lâboratuarımdaki çalışmalarımda bana rehberlik etmiş ve bâzı kayalarda görünmiyecek şekilde altın cevheri bulunması lâzımgeldiği fikrini aşılamıştır...

Friç Haer ise bir maden kurdudur... Bu Saksonyalı madencilerde, babadan oğula intikal etmiş öyle bilgiler var ki, ben, bunların sâyesinde kurşun, altın, gümüş, zaçyağı veya süblime gibi yiyici ve aşındırıcı maddelerin, tabiatin birçok sırrını çözdüm.

Anjelik kendisine müphem bâzı şeyler hatırlatmış olduğu için:

— Hiç süblime ve zaçyağı yaptınız mı? Diye sordu...

— Evet... Süblimeyle ben, gümüş, civa gibi şeyler elde ederim. Sonra, sarı ve kırmızı civayı gümüşe tahvil ederim. Bu işlemde tebahhurat neticesi bir vezin noksanlığı olur. Yine bâzı terkip ve usullerle kurşundan gümüş, kayalardan altın elde edebilirim... Ama lâboratuarımın kapısına «hiçbir şey ne kaybolur, ne de vücut bulur» sözünü ihtiva eden bir levhayı assam, bu felsefemi hoş karşılamazlar, beni Rafızî'likle itham ederler...

— Bu neviden bir usulle siz, Londrada satın aldığınız Meksikanın çubuk altınlarını, tâ gümüş madenlerinize kadar getiriyorsunuz değil mi?

— Uyanıklığınıza diyecek yok... Ama şu Molin de gevezenin gevezesi imiş ya! Neyse zararı yok... Bunları açtıysa size güvendiği için-

dir. Evet, İspanyol çubukları kuvvetli bir ocakta eritilebilir ve siyaha yakın gri bir renk alırlar ki taştan farksız hale gelirler, gümrükçülerde bir şüphe uyandırmaz. Bunları, İngiltereden Puatuya veya İspanyadan Tuluza, pederinizin ürettiği katırlar taşır. Tuluzdaysa, benim veya Saksonyalı Haer'in ihtimamiyle ışıltısı gözkamaştıran altınlara tahavvül eder...

Anjelik, biraz ciddi:

— Bu, maliyeye karşı bir vergi hilesi, dedi.

— Böyle konuştuğunuz zaman bayılıyorum size... Bu hilenin Krallığımıza da, Kralımıza da bir zararı yok...

Ama bana zenginlik için faydası var... Zâten Narbon civarında Salsiny diye bir yer keşfettim. Hazırlığa başlamak üzere Friç'i oraya göndereceğim. O zaman bu dağın altını ile Puatu'nunu gümüşü bizi hem Amerikanın kıymetli madenlerinden hem de sizin dediğiniz gibi hileden vâreste kılar.

— Buluşlarınızla Kral üzerinde bir alâka uyandırmaya neden teşebbüs etmediniz? Fransada sizin usullerinizle işletilecek araziler bulunabilir. Kral da bundan çok memnun kalır.

— Güzelim, Kral meselesi benden çok uzan bir keyfiyet... Hem ben, bir dalkavuk değilim. Memleketin mukadderatında, bu yaradılıştaki insanların bâzı tesirleri olabilir... Taç ve tahtın en sadık bendesi Mazaren'dir, bunu inkâr etmiyorum. O, beynelmilel bir entrikacıdır. Fukeye gelince: Onun vazifesi, kardinal Mazaren'e para temin etmek... Fuke maliyede bir dehadır. Ama memleketi başka kaynaklarla zenginleştirme yolu onun için daima bir meçhul olarak kalmıştır...

Anjelik, hayretini ortaya koyan bir ifadeyle:

— Evet, dedi... Şu Mösyö Fuke... Hatırladım şimdi... Plesis şatosunda bir münasebetle ondan bahsedilmişti... Süblime ve zaçyağı meselesi...

Şahit olduğu bir sahne, Anjelik'in gözleri önünde sanki yeniden canlanmıştı ...Kaba yün kumaştan bir esvap giymiş İtalyan ve dantelâlar arasında çıplak bir kadın... Sonra Prens Dökonde ve içinde, yeşil renkli bir mayii ihtiva eden şişe bulunan mahfaza...

Prens Dökonde, ona: «Sizi M. Fuke mi gönderdi?» diyordu.

Anjelik, zihninden şu suali geçirdi: «Ben, o mahfazayı ortadan yoketmekle, mukadderatın bir hâdiseye uzanan koluna engel olmadım mı?»

Kont Döpeyrak, sordu:

— Ne düşünüyorsunuz?

— Evvelden başıma gelmiş garip bir vakayı...

Uzun zamandanberi susmakta olan Anjelik, bu defa birdenbire açıldı ve bütün teferrüatını hâfızasına yerleştirmiş bulunduğu mahfa-

za meselesini anlattı. Sonra:

— M. Dökondenin fikri muhakkak ki, kardinali, hattâ belki de Kralı ve genç biraderini zehirlemekti, diye ilâve etti... Bir nevi imzalanmış taahhütname mahiyetinde olan ve Prensle diğer Senyörlerin M. Fukeye tevdi etmeleri icabeden mektupları pek o kadar iyi anlıyamadım... Durunuz! Bu mektupların muhtevasını, aşağı yukarı hatırladım şimdi... öyle bir şeydi: «Varımı yoğumu M. Fuke'nin emrine verdim».

Onu sükûnetle dinlemiş olan Kont Döpeyrak, sözlerinin sonunda güldü:

— İşte âlemin imrendiği muhit! Şöyle biraz hâdiseler eşelenirse, M. Fukenin pek parlak bir parlâmento üyesi olmadığı anlaşılır... Ama onun malî sahadaki mahareti, Prenslere bile boyun eğdirir. Şimdi Kraliyetin en zengin şahsiyeti o... Mazeren de öyle... Kralın yanında neden bu derece yüksek itibara sahip bulundukları daha iyi anlaşılıyor, değil mi? Demek siz, mafhazayı çalmak cesaretini gösterebildiniz? Sakladınız mı bir yere?

— Evet...

Anjelik, devam edecekti ...Fakat birden ihtiyatlı davranmak lüzumunu duydu, dudakları kapanıverdi...

—Şey... Diye sözü değiştirdi... Saklamadım, büyük parktaki havuza attım...

— Kimse sizden şüphelenmedi mi dersiniz?

— Bilmiyorum ...Bana ehemmiyet vermiş olabileceklerini pek sanmam... Maamafih Prens Dökondenin önünde mahfaza meselesini imâ etmeyi de ihmâl etmiş değilim.

— Sahi mi? Fakat bu delilik!

— Babama bâzı muafiyetler tanınması için öyle davranmam lâzımdı.

Anjelik, gülerek:

— Bu da ayrı bir hikâyedir, diyordu... Sizin bu işlere doğrudan doğruya olmıyarak karışmış bulunduğunuzu şimdi anlıyorum. Size şunu söyliyeyim ki, bu adamların halka korku ve dehşet vermiş başlarını düşmüş görmek için böyle ihtiyatsızlıklara tereddütsüzce yine atılabilirim.

Prens Dökondeyle olan hafif çarpışmasına dair olan hikâyesi sona erdiği zaman kocası başını önüne eğdi...

— Sizi, hâlâ sağ olarak yanımda gördüğüme şaşıyorum doğrusu... Sizin için; uğraşılmaya ve izale edilmeğe değmez denildiği muhakkaktır... Ancak, saraya mensup kimselerin entrikalarına burun sokmak çok tehlikelidir... Küçük bir kızın vücudunu oratdan kaldırmak onlar

için bir iş sayılmaz.

Kont, bunları söylerken yavaş yavaş doğruluyordu... Anjelik, onun birdenbire, bitişikteki kapıyı örten perdeyi, bir hamlede çekip açtığını gördü... Kont, sonra, canı sıkılmış halde yerine döndü.

— Tecessüsten hoşlananları suç üstünde yakalıyabilecek atiklik bende yok...

— Bizi dinliyen birisi mi vardı?

— Ona ne şüphe...

— Ben o kanaatteyim ki, konuşmalarımızı, gizliden ilk defa dinlemiyorlar...

— Kaçınılması mümkün olmıyan bir şey bu... Casusluk, hükûmetler için bile bir kuvvet olmuştur. Ve bu aşağılık faaliyet, zamanımızda, en yüksek zirvesini bulan bir ilim halini almıştır. Binaenaleyh bu sarayda da adamlarımız ve uşaklarımız arasında asgarî üç casusun bulunması gayet tabiîdir. Bunlardan birisi Valinin, diğeri Kralın, öteki de Başpiskoposun emrindedir. Bu sonuncu, Alfonso'nunu ta kendisidir, biliyorum... Bunu bildiğim için de onu kovmuyorum. Zira efendisine neleri yetiştirmek mecburiyetinde olduğunu uzun zamandanberi farkındayım. En endişe uyandıranı ise dördüncüsü... Mükemmel bir casus, şüphe uyandırmaz. Birkaç zamandanberi de buralarda dolaşması imkânlarını ona ben hazırlıyorum.

Anjelik, bir iç geçirdi.

— Ne tuhaf bir hayat, dedi...

Fakat o da kocasının sözlerini ciddiye alıp alamıyacağını kestiremiyordu... Çünkü kocasında daima, konuşurken istihza eden bir hâl vardı.

Kont, tekrar Anjelik'in arkasındaki yerine oturdu... Hava halâ sıcaktı. Bu sırada şehirdeki bütün kililselerin çanları aralıksız çalınmaya başladı... Bunlar Angelus duasının okunacağı vakti bildiriyordu...

Geçmiş bulundukları pencerenin önünde, uzun müddet aralarında tek kelime dahi teati etmediler ve fırsatların sık sık hazırladığı, Anjelik'de de derin heyecanlar uyandıran bir samimiyet havası içinde başbaşa kaldılar.

Genç kadın, içinden «Mevcudiyetinden hoşlanmadığım halde kendimi mesut hissedişime şaşıyorum. Beni bir kere daha kucaklasa, acaba bunu, hiç hoşuma gitmiyen bir hareket olarak mı karşılarım?» diyordu.

Anjelik, biraz evvel de, Başpiskoposun ziyareti sırasında, kocasının ılık nefesini ensesinde hissettiği zaman da ürpermiş ve böyle düşünmüştü...

Kont, bir aralık, hafif bir sesle:

— Sevgilim, dedi ...Ben, bir sihirbaz değilim... Tabiattan bâzı kud-

bazı kudretler elde etmiş olabilirim... Her reyi öğrenmeğe cehdettim.

Anjelik'in de hoşuna giden okşayıcı bir sesle:

— Anlıyorsun değil mi? dedi. Ben, en güç mevzuları, bütün fenleri, edebiyatı, kadınların kalbini öğrenmek istiyen ,ilme susamış bir insanım... Bilhassa büyük bir hazla kendimi bu sevimli sırra verdim. Hiçbir şey bulunmadığı sanılan bir kadının gözleri arkasında bir dünya keşfedilir. Veya bir dünya tasavvur edilir. Fakat bu dünyada, küçük bir çıngıraktan başka hiçbir şey keşfedilemez... Yeşil çayırları ve gürültülü Okyanusu hatırlatan o yeşil gözlerinizin ardında acaba ne var? Benim pek sevgilim, sen de görüyorsun ya, ben sâdece, kadınların sırrını yalnız kendilerinde değil, toza bulamış el yazısı eserlerde de aradım... Bilmem eğleniyor musun? Bir erkek veya bir kadında sıcak hisleri inkişaf ettiren, Andre Löşapölen'in bir aşk felsefesi gibi ballandıra ballandıra methetmiş olduğu bu nâzik aşka, ne yapayım ki, bağlıyım. Her şey öğrenilir, her şey tekemmüe eder... Oyunumu senden niçin saklayayım? Benim tek arzum, seni teshir etmektir. Çünkü sen bana, kadınların en güzeli ve en sevimlisi görünüyorsun...

Anjelik ,onun kıpırdadığını farketti... Akabinde de ,ipek gibi yumuşak, bir kürk kadar ılık muhteşem siyah saçlar, çıplak omuzuna düştü... Öne doğru eğilmiş ensesine, zâten gayri şuûrî olarak beklediği dudakların temasiyle ürperdi... Gözleri kapalı ,bu uzun, ateşli busenin lezzetini içine sindire sindire ,açlığının teskin edildiğini duyan Anjelik, hezimet saatinin artık gelip çattığını anlıyordu...

O zaman, henüz serkeş, fakat boyunduruk altına bir defa girmiş ve diğerleri gibi kendi ayağiyle, bu acaip adamın kollarına, ikramda bulunurcasına vücudunu bıraktığını titriyerek idrâk etti...

XX

Birkaç zaman sonra Anjelik, Garon kıyılarında yaptığı bir sabah gezintisinden dönüyordu... Sabahları henüz ortalık serinken atla dolaşmayı sevdiği için her gün bu gezintiye birkaç saatini hasrediyordu... Jofret Döpeyrak'ın refakati pek enderdi. Birçok Senyörlerin aksine onda av ve binicilik merakı yoktu. Yalnız, eskrimden hoşlanıyordu... Filvâki bu sahada muganniliktе olduğu kadar büyük bir şöhret sahibi değildi... İcraları güç bedenî hareketlerden kaçınması ,eksrimde onun büyük bir şöhret olarak tanınmasına belki mâni olmuştu... Fakat, sakat bacağına rağmen yaptığı eskrim ekzersislerini görenler «bir mucize» demekten kendilerini de alamıyorlardı... Kont, her sabah, sarayın silâh salonunda çalışıyordu... Anjelik, onun eskrim yaptığını hiç gör-

memişti. Genç kadının ona dair bilmediği daha neler vardı! Bunlar aklına geldikçe Anjelik, müphem bir hüzne kapılıyor ve o zaman, evlendiği gün Başpiskoposun bir fırsatını bularak bir ara kulağına fısıldadığı şeyleri hatırlıyordu: «Söz aramızda... Çok şayan-ı dikkat bir zevç seçtiniz kendinize...»

Böylece zâhirî bir yaklaşmadan sonra Kont, tekrar ona karşı, ilk günlerde olduğu gibi hürmetkâr fakat temkinli tutumuna yine itina eder görünüyordu.

Anjelik onu pek seyrek görüyordu. Kont daima misafirleriyle beraberdi... Muhteşem Karmençita Dömerökur'un bu seyrek görünüşte bir dahli olup olmadığını genç kadın düşünmüyor değildi... Kadın, Parise yaptığı seyahatı mütaakıp Tuluz'a dönmüş bulunuyordu...

Onunu avdetiyle heyecan ve alâka yine başlamıştı... Kocası M. Dömerökur'un bu defa onu bir manastıra kapayacağı söyleniyordu... Hattâ şimdiye kadar bu tehdidini icradan geri kalmışsa bunun siyasî sebepler yüzünden ileriye geldiği ilâve ediliyordu... İspanya ile olan harb devam etmekteydi... M. Mazaren, İspanyolların izzeti nefislerini rencide etmiyecek şekilde sulh imkânlarını araştırıyordu... Güzel Karmençita, Madritli büyük bir ailenin kızıydı... Onun evlilik hayatında görülen türlü değişiklik Flandr muharebelerinden daha mühim telâkki ediliyordu.

Zira, resmî münasebetlerin kesilmiş olmasına rağmen papaz, tüccar ve seyyar satıcı kılığına girmiş haberciler, mütemadiyen Pireneleri aşıp duruyorlardı.

Karmençita Dömerökur'un, eksantrik hayatiyle Tuluzluların dikkat ve alâkalarını üzerine yine çekmiş bulunmasından Anjelik büyük bir endişe ve üzgünlük hissediyordu...

İçinde yüzdüğü refaha rağmen sanki o, bu parlak sosyete karşısında bir kenara atılmış durumda kalıyordu... Bir kıskançlık hissiyle kalbinin şiddetle burkulduğu sıralarda, bu kadının, Kontla taban tabana zıd bir yaradılışta bulunduğunu düşünerek onunla açıkça mücadeleye bir lûzum hissetmiyordu...

Kocasının indinde kadından ziyade ilmin kıymeti bulunduğunu takdir ediyordu...

Zarif senyörler, hususî işlere memur hizmetliler ve yanında bulundurmaktan hoşlandığı bir kaç da güzel genç kızdan ibaret kalabalık bir maiyetle Anjelik o sabah, gezinti dönüşü saraya yaklaştığı sırada büyük sundurmanın önünde başpiskoposun karaçesini gördü... Arabadan, siyah renkli kaba yünlüden bir cübbe giymiş uzun bir silûet iniyordu... Bunu, elbisesi kordelâlarla süslü ve belinde kılıcı takılı bir senyör takip etti. İner inmez de, akisleri uzaklara kadar intikal eden dik bir sesle etrafındakilere kaba kelimelerle emirler vermeğe tah-

kirler savurmaya başladı...

Anjelik'in peşinden hiç ayrılmamak sadakatını gösterenlerden birisi olan Bernar Dandijo, hayretini açıklayan bir tavırla:

— Tamam o, dedi... Monsenyörün yeğeni şövalye Döjermontaz Cenabı Hak bizi muhafaza buyursun!... Bu adam tanıdığım ahmakların en ahmağı, en beteridir. Onunla karşılaşmamak için, beni dinlerseniz bahçelerin bulunduğu taraftan geçelim madam...

Küçük grup sola sapti ve binekleri ahıra bıraktıktan sonra etrafı fıskıyelerle çevrili, çok güzel bir yer olan portakallığa gitti.

Hafif bir kahvaltı için üzerleri soğuk içkiler ve türlü meyvelerle donaıtlmış masalara dâvetliler henüz ilişmişlerdi ki, Kontun uşaklarından birisi gelerek Jofreyin çağırdığını Anjeliğe bildirdi...

Antrenin koridorunda genç kadın, biraz evvel görmüş bulunduğu Santiyomla kocasını yanyana gördü.

Jofrey:

— Işte başpapaz Beşe, dedi... Monsenyör bize evvelce bahsetmişti... Aynı zamanda size, son ekselânsın yeğenleri şövalye Döpermontaz'ı takdim ederim.

Papaz, uzun ve kuru bir tipti ...Kaba yünlüden yapılmış cübbesinden fırlamış gibi duran, adaleleri sanki kemiğe yapışmış ince uzun bır boynu vardı... Çıkıntılı kaşları, birbirine çok yakın gözlerinin şehlâ bakışlarını örtüyordu. Arkadaşiyle tam bir tezat halindeydiler... Hörmetlice göbeğiyle, canlılık ve neşesiyle; perukasının, çağlayan gibi omuzlarına dökülen kumral saçları; parlak mavi satenden kırmızı kordelâlarla süslü elbiseleriyle 25 yaşındaki şövalyenin yanında papaz adeta silinmiş, erimişti...Erkeklerin eline ve beline yakışan jantiyomlara mahsus kılıcı, ipekliler kordelâlar ve dantelâlar arasında mahcubiyet hissetmiş bir zavallılıkla belinden sarkıyordu. Devekuşu tüyü iliştirilmiş bulunan şapkasiyle yerleri süpürürcesine Anjeliği selâmlarken ona çapkınca bir gözatmayı da ihmâl etmedi... Genç kadın, bu güstah ve lâübali hareketten âdeta ürkmüştü...

Kont, bu sırada:

— Refikam da burada,, dedi. Lâboratuara gidebiliriz...

Başpapaş, şaşırdı:

— Birlikte yapacağımız tecrübelerde Madam da bulunacaklar mı? Bu noktayı iyi anlıyamadım, dedi.

Tecrübelerinde ilk defa hazır bulunanların heyecana kapıldıklarını çok iyi bilen Kont, muhatabını müstehzi bir bakışla süzdü:

— Monsenyörün delâletiyle, tecrübelerimde hazır bulunmak istediğinizi öğrenince kendilerine «bu işin mühim bir hâdise telâkki edilmemesini bunun sadece ziyaretten ibaret bir keyfiyet olabileceğini, ay-

nı zamanda, münasip göreceğim kadınların da tecrübede hazır bulunacaklarını» söylemiştim... Monsenyör, lâboratuarda görmeniz icabeden, fakat gözünüzden kaçması melhuz bâzı şeyler olabileceğini düşünerek yanınıza şövalyeyi vermiş...

— Mösyö Lökont, bir noktayı size hatırlatayım: Biliyorsunuz ki, bu gibi işlerde bir kadının bulunması uğursuzluk sayılır... Dolayısiyle de tecrübelerin neticesi şüpheli olur...

— Daima fennî esaslara dayanarak tecrübelerde bulunduğum için netice hakkında müsterih olabilirsiniz... Bunlarda şahısların bir tesiri olamaz...

Şövalye, sevinçle:

— Evet, evet, dedi... Tecrübelerde bir kadının da bulunacağından ben memnunum... Başpapaz Beşe'ye refakat edişimin sebebini, size kısaca anlatayım...

Amcama, üç piskoposluk üzerinde bana bir vazife vermek istiyor... Verilecek vazifenin icaplarını iyice benimsemiş olmak için bu refakati lüzumlu buldu... Herhalde istifadem olacak...

Bunları konuşa konuşa kütüphaneye doğru yürüyorlardı... Çok zamandanberi arzuladığı bir fırsatı nihayet ele geçirmiş bulunan Beşe, Konta, mütemadiyen sualler soruyor, o da bunları, büyük bir sabırla cevaplandırıyordu...

Anjelik, onların arkasından ilerliyordu. Şövalye Döpermontaz da yanındaydı... Şövalye, ondan bir türlü gözünü ayırmıyordu... Genç kadın, içinden: «Bu genç, semiz bir domuz'u ne kadar andırıyor...» dedi... Sonra yüksek sesle ona hitap etti:

— Kocamın lâboratuarında yapacağınız tetkikle, size verilecek dînı vazifenin münasebetini anlıyamıyorum...

— Ben de öyle... Doğrusu bir şey anlıyamadım... Ancak tahminime göre, kilise bilgi bakımından zenginleşmek istiyor... Ancam bu noksanlığın zararlarının takdir ediyor... Muhatap olduğu bir çok suallere cevap vermekten âciz kaldığı aiçin hükûmet adamları nezdinde müşkil mevkiiere düşüyor... Meselâ, kocanızın serveti meselesi... Evet, Kont son derece zengin... Fakat ne şehir, ne de kilise bu zenginlikten istifade edebiliyor... Binaenaleyh, amcam, gerçeklere nüfuz ederse türlü dedikoduları da önlemiş olur...

— Biz ortaya eserler koyuyoruz... Bunları niçin unutuyorsunuz?

— Evet ama bunlar kâfi değil... Gâfi görülmüyor...

Anjelik, bu ziyaretteki hakikî maksadı kavramıştı...

— Monsenyör galiba bir eyaletin bütün gelirini kilisenin emrinde toplamayı düşünüyor...

— Evet, kilise ilk plânda tutulmalıdır...

— Şaşılacak şey... Bir de size mukaddes bir vazife verilmiş! Bu

isabetinden dolayı amcanız şâyan-ı takdir bir insan... Tebriklerimi kendisine lûtfen iblâğ edersiniz...

— Başüstüne pek sevimli kadın... Gülüşünüz insanı büyülüyor... Fakat bana, iyi bir gözle bakmadığınız ne kadar belli... Şunu unutmayınız ki, kilise, bilhassa bizim Langedok'ta hâlâ, ilk başta gelen bir kudrettir.

— Kurdelâlar ve dantelâlar için de bulunduğunuza bakarak yanılmamalı... Bu kıyafetinize rağmen imanı bütün, kanaati kuvvetli bir papaz çömezi olduğunuzu görüyorum...

— Kanaat vermek veya ikna etmek... Evet, servet de ikna için bir çaredir. Amcam da hakkımda herhalde bir şeyler düşünmüş olmalı... Elimden geldiği kadar ona hizmet edeceğim.

Anjelik, soğuk bir tavırla yelpazesini kapattı... Başpiskoposun, yeğenine nasıl olup da itimat ettiğine şaşmıyordu... Zira karakterleri taban tabana zıd bu iki insan, aynı ihtiras peşinde koşuyordu...

Kütüphaneye girdikleri sırada loşluk içinde bir gölgenin kımıldadığı, sonra iki kat olup onların yanına geldiği görüldü...

Kont, şaşırmıştı... Bu şaşkınlık sesine de intikal etti...

— Kleman, siz burada mısınız? Diye sordu... İznim olmadan buraya kimse giremez... Anahtarın size verilmiş olması da mümkün değil!

— Mösyö Lökont beni af buyursunlar, buradaki kıymetli kitapları hizmetçilerin elinde bırakmaya gönlüm kail olmadığı için tozlarını bizzat kendim alayım, dedim...

Kleman, bunları söyledikten sonra hemen fırçayı, toz bezini ve küçük merdiveni toplayarak yine iki kat halde oradan çekildi.

Başpapaz, içini çekerek:

— Öyle anlaşılıyor ki, burada oldukça garip şeylerle karşılaşacağım, dedi... Meselâ lâboratuarda bir kadın, kirli elleriyle kütüphanedeki eserleri telvis eden bir uşak karşımıza çıkıyor... Bunlara bakarak geniş bir şöhret sahibi olduğunuza hükmetmek bana tuhaf geliyor doğrusu... Görelim bakalım, orada neleriniz var?

Kütüphaneyi tetkike başladılar... Başpapaz, eserleri gözden geçiriyordu... «İlm-i Simya» «Cesetlerin ve mumyaların muhafazası» gibi devrin mühim kitaplarını elden geçirdikten sonra başpapaz bir rafta gördüğü eserle ilgilendi: «Maddelerin bir halden diğer hale geçisi» - Yazan: Konon Bese.

Kütüphanede kendi eserinin de bulunduğunu gören başpapaza emniyet gelmişti...

Oradaki tetkikat bitirildikten sonra Kont misafirlerini, sarayın diğer kanadında, lâboratuarının bulunduğu yere götürdü...

★

Oraya yaklaşırken bir damın üzerindeki uzun bir bacadan tüten dumanlar, ziyaretçilerinin dikkatini çekmişti...

Bu tesisatın bulunduğu yere iyice sokuldukları sırada, bakır kazanın üstünde büyük bir kuşun gagasını andıran bir yerden dumanlar çıkıvermişti...

Başpapaz, ürktü ve gayri ihtiyarî geriye çekildi...

Kont izahat verdi:

— Ocağa hava veren bir körük...

— Ben rüzgârdan faydalanıyorum ama iyi olmuyor, muhalif havalarda rüzgâr ,ocağı tüttürüyor...

Kont:

— Burada öyle bir mahzur bahis mevzuu değil, dedi... Görüyorsunuz... Ocağa lüzumlu hava daha ayarlı bir şekilde verilebiliyor...

— Peki siz rüzgârdan hiç faydalanmaz mısınız?

— Elbette faydalanırım... Meselâ yel değirmenlerinde...

— Mösyö Lâkont; rüzgâr, yeldeğirmenin kanatlarını döndürür... Öyle değli mi?

— Evet ama benim ocaklarımın dönmeğe ihtiyaçları yoktur. Onlar ancak emdikleri rüzgârdan faydalanırlar...

— Peki bunu nasıl yapıyorsunuz?

— Şimdi göreceksiniz ya... Ocağa verilen havayla ateş daha iyi yakılır...

Başpapaz, şaşkınlığını açıklayan bir tavırla, üç defa istavroz işareti yaptı... Kont ve misafirleri, eşikten aştıkları sırada da kapıda duran Kuasiba, onlara yol vermek üzere geriye çekilmişti...

Girilen geniş yerin nihayetinde altında kıpkızıl bir ateş yanan iki büyük fırın görülüyordu... İki fırının aynı olan üçüncü fırın, yanmıyordu... Fırınların önünde demirden ve köseleden yapılmış garip âletler künkler ve bakır borular duruyordu...

— Bakır, altın, gümüş gibi madenleri eritmek için kuvvetli bir hararete ihtiyaç hissettiğim zamanlar, ocağın altındaki bu körükleri işletiyorum...

Salondaki uzunluğuna konulmuş raflarda, esrarlı bir takım işaretler bulunan etiketler yapıştırılmış kaplar, küçük şişeler görünüyordu...

Jofrey Döpeyrak, misafirlere bunları işaret etti:

— Rafta gördüğünüz kaplarda kükürt, bakır, demir, kalay, kurşun, boraks, sarı ve kırmızı renkte tabiî arsenik sülfürü, civa, cehennem taşı, mavi ve yeşil renklerde zaçyağı, tuzruhu ve daha birçok müstahzar var...

En üstteki rafta da tüplerimi ,imbiklerimi vesaireyi görüyorsunuz.. Dipteki küçük salonda ise altın cevherini ihtiva eden kayalar duruyor. Bir İspanyol Senyörü bana Meksikadan, gümüş cevheri ihtiva eden

küçük kaya parçaları getirmişti... Onlar da şurada gördüklerinizdir...

— Mösyö Lökont acaba bizlerle eğleniyor mu? Bu balmumuya benziyen şeyde kıymetli bir madenin mevcudiyetini iddia etmek doğrusu bana garip geldi...

Kont:

— Şimdi size bunu isbat edeceğim, dedi...

Kont, müteakıben ocağın yanında duran mangal kömürü kabından iri bir elleme parçası aldı. Bu kömür parçası üzerinde sivri bir demirle açtığı deliğe, vümüş ihtiva eden cevherden bir parça yerleştirdi. Sonra, boraks dediği şeyden de bir mikdar ilâve ederek yanan bir mumun alevine tuttu ve ince bir boruyla ellemenin tutuşan kısmını üflemeğe başladı... Mangal kömüründe açılmış deliğe yerleştirilen maddede önce bir renk değişikliği görüldü... Nihayet gümüşî pırıltılar, bu muameleyi seyredenlerin dikkatlerini çekecek derecede çoğaldı...

O zaman Kont, elleme parçasını alevden çekti ve eline aldığı bir bıçağın uciyle kömürün deliğinden pırıl pırıl parlayan küçük gümüş çubuğunu çıkardı.

— İşte, dedi ...Gözlerinizin önünde kaya parçasından elde ettiğim erimiş gümüş...

— Altın da yapıyor musunuz?

— Ben, âdi madenleri altına tahvil gibi mânasız işlerle uğraşmam.. Yaptığım şey, maden cevherlerinden veya filizlerinden kıymetli madenler elde etmektir...

Başpapaza biraz kanaat gelir gibi olmuştu, etrafına bakındı. Sonra:

— Şu borular ve sivri kutular nedir? Diye sordu...

— Civayla kumları yıkayıp altını sıyırmak için, Çinlilerin kullandıkları usuller gözönünde tutularak vücuda getirilmiş bir tecrübe âleti...

Başpapaz, bu defa içinde birçok potalar bulunan bir fırını yakından tetkike başladı... Ara sıra hayret ve takdirlerini açıklamaktan kendini alamıyordu... Nihayet:

— Burada hayli garip şeyler gördüm, dedi...

Kont, güldü:

— Bunların daha garibini de görecektiniz. Fakat Monsenyörün ziyareti günü vukua gelen bir infilâkta bu tesisat berhava oldu...

Beşe, efendisinin anılmasiyle hürmetkâr bir tavır takınıverdi...

— Evet, dedi... Monsenyör infilâktan bana bahsetmişlerdi. Demek siz işi, şöyle böyle altın imâline kadar getirebildiniz?

— Sâde o değil... Patlayıcı bir civa yapmaya da muvaffak oldum. Size hiçbir şeyimi gizli tutmamak için bunu da açıklıyorum...

— Beyda-i Feylesofî de yaptınız mı?

— Dediğiniz şey kafamda var...

Başpapaz, sinirlendi:

— Allaha şirk koşuyorsunuz, dedi...

Anjelik, şaşırmış kalmıştı...

— Bunlar da nedir? Hiç kimseden duymadığım şeyleri işitiyorum....

Beşe, ona istihfafla baktı.. Fakat Kont Döpeyrak'ın bıyık altından gülüşünü ve şövalye Döjermontaz'ın da kayıtsız kaldığını hemen farkederek yüzüne yumuşak bir ifade vermeğe çalışarak altın elde etmek hususundaki çalışmalarını anlattıktan sonra kanaatini açıkladı:

— Bütün mesele altında bulunan fakat ondan tefriki mümkün olmayan cevherde...

Kont:

— Bu cevherin tefrik usulünü bulamadınız mı? diye sordu...

Başpapaz, istihzayı anlamamazlıktan geldi...

— Tefrik işi için hacer-i Feylesof denilen şeye ihtiyaç var... Ama o da kâfi değil...

Beşe, bir müddet sustu, düşündü... Sonra, seneler süren çalışmaları sonunda bâzı neticelere vardığını ,fakat bunların müsbet şeyler olmaktan uzak bulunduğunu söyliyerek dikkatini çeken bir buluşun üzerinde durdu...

— Siyah bir toz elde ettim... Bunu şiddetli bir muameleyle cisimlere aksettirdim... Ancak, cismi teşkil eden atomlar, bu muamele sonunda hususiyetlerinden hiç bir şey kaybetmediler...

Kont, güldü.

— Siz altın değil, fakat bir nevi kaplama yapmakla uğraşmışsınız o halde...

— Cesaret ve ümidim yine kırılmadı... İkinci bir defa...

Jofrey:

— İkinci bir defa ne oldu? diye başpapazın sözünü kesti.

— Evet, ikinci defa büyük bir ümide kapıldım... Bir deniz kazasından zor kurtulmuş bir yolcu ile tanışmıştım. Bu adam, kendisinden evvel kimsenin ayak basmamış bulunduğu bâkir topraklara çıkmış... Orada külliyetli mikdarda, âdi madenleri altın yapmak hassasını haiz iksir-i âzam denilen hacer-i Feylesof gördüğünü bana temin etti... Ancak ben, o kanaatte değilim... Zira edindiğim bu taşlarla umduğum neticeye ulaşamadım.

Anjelik de kendini tutamadı, gülmeğe başladı ...Kocasına dönerek:

— Siz bizzat bana, buzlar ve sisler içinde hâli bir adaya, uğradığınız bir deniz kazası sonunda çıktığınığı söylememiş miydiniz?

Başpapaz, yerinden sıçradı. Gözleri sevinçten ışıldıyordu... Kont Döpeyrak'ı omuzlarından tuttu:

— Demek siz, atlattığınız bir kaza sonunda meçhul topraklara çıktınıı? O halde eski kimyacıların el yazısı büyük kitapların da bahsi

geçen şahıs sizsiniz... Ben, o bâkir topraklardan bir tutamı için canımı, ruhumu veririm...

— Oralardan toprak alıp getirmeyi hiç düşünmedim doğrusu...

Başpapaz, Kontu karanlık ve şüpheci bir bakışla süzdü... Anjelik, bu ifadeye onun inanmadığını anlamıştı.

Genç kadının ışıklı bakışı, önünde duran üç erkeğin birinden diğerine kayıp duruyordu... Langedok'un koca topalı Jofrey Döpeyrak, ocağın yanındraki tuğlalara dayanmış, müstehzi bakışlarla birini Donkişot'a, ötekini de Sanşo Pansa'ya benzettiği misafirlerini süzüyordu. Anjelik, kocasını onların karşısında o kadar büyük, o kadar hür ve o kadar harikulâde buluyordu ki, iftihardan göğsü kabardı... Sonra, hatırına bir şey geldi... İçinden: «Onu seviyorum ve... Şeyden... Korkuyorum» dedi... Fakat bu itirafı arasında «beni kollarına alıp sıkmadan ona bir fenalıkları dokunmasından korkuyorum» demeğe bir türlü dili varamadı, cesaret edemedi...

XXI

Jofrey Döpeyrak: «Aşk sanatı, bizim ırkın en baha biçilmez bir vasfıdır. Bir çok memleketlerde gezdim, her yerde aynı gerçekle karşılaştım... Beyler! Coşup taşalım... Hanımlar, herkesi kendimize imrendirelim... Fakat ihtiyatı da elden bırakmıyalım... Zira, bu, çok nâzik ve kırılmaya son derece müsait bir mevzudur. Bunu tehlikelerden ancak ince bir kalb ve bilgili bir kafa koruyabilir» dedi...

Bol saçlarının çerçevesi ortasında kalmış, simsiyah bir kadifeden yapılmış maskeli yüzü öne doğru eğildiği zaman gülüşü, bir ışık gibi dikkati çekiyordu...

— Neşeli Bilgi sarayında toplanmış olmamızın sebebini muhakkak ki, anladınız... Sizleri, maziye dönmeğe dâvet ediyor değilim...

Evvelce erkek kablerinde aşk hislerini uyandırmış olan sevmek sanatındaki üstadımızı şüphesiz sizlere hatırlatacağım... Fakat geçen asırlarda vukua gelen tekâmülü de, eski bir papuç gibi dama atacak değiliz... Âşıkane temayüllerin idamesi ,bir çok mühim şeylerin yerine getirilmesiyle mümkündür... Meselâ konuşmak ve eğlenmek sanatları, zekâyı parlatmak, daha doğrusu şahsî ehemmiyeti tebarüz ettirmek, vücuda itina göstermek gibi...

Kontun sözlerinin burasında şovalye Döjermontaz, kendini tutamıyarak atıldı:

— Benim için en uygunu, saydığınız misâllerin sonuncusu... Hissi-

yat neymiş sanki! Ben ,koyunun yarısını paralayıp gövdeye indirdikten sonra üç keklik, altı pilici de kemal-i âfiyetle yer, bir şişe de şampanyayı dikerim... Sonra da bir güzelle,hadi bakalım yatağa!...

— Peki ya o güzelin adı Madam Dömontmor ise ve sizin yatakta ancak horladığınızı ötede beride anlatmaya devam ederse?...

— Ya! Bunu anlatıyor demek o her yerde! Evet, yalan değil... bir gece beni pek ağırlaşmış bulmuştu...

Herkes bir anda kahkahayı basınca, göbekli şövalyenin izahatı yarıda kaldı... O, hiç aldırış etmeden önündeki gümüş sahanlardan birisinin kapağını kaldırdı ve içinden, bütün bir bıldırcını parmaklariyle kavrayıp aldı...

— Ben yemek yiyince, öylesine yerim. Sizler gibi yağı az olmuş, fazla olmuş bakmam...

Kont Döpeyrak yavaşça «koca domuz» dedi. Sonra daha yüksek sesle devam etti:

— Bayılıyorum size... Âdetlerimizin beğendiğimiz ve beğenmediğimiz tarafları sizde muşahhas bir hale gelerek karşımıza dikiliyor... Beyler ve hanımlar! Karşımızda barbarların ahfadından birisi var... Hani şu bir zamanlar neşe ve saadetin hüküm sürdüğü Tuluzu yakıp yıkarak bir kül yığını haline sokan barbarlar! Bunu unutmayalım...

Anjelik, içinden «kocam böyle konuşmamalıydı» dedi... Filvâki meclis neşe içindeydi ama birçok gözlerde de vahşi bir ifade okunuyordu... Küllenmiş bir kini alevlendirmek hiç doğru değildi.

Jofrey Löpeyrak, taşralı taassubuyla, mazinin bu acı hâtıralarını hiç unutmuyor, kin ateşini ara sıra körüklemekten hoşlanıyordu...

Anjelik, geniş masanın öbür ucuna oturmuştu... Elmaslar içindeki siyah kadife elbisesiyle Kont, tam karşısındaydı... Maskeli yüzü ve siyah saçları, dantelâlardan yapılmış yüksek yakalığının beyazlığını bir kat daha belirttiği kadar, her parmağında bir yüzük bulunan uzun ve hareketli elleri de, beyaz kolluklarının zarafetini tamamlıyordu...

Anjelik de beyazlar içindeydi... Bu renk ona evlendiği günü hatırlatıyordu. Langedok'un ve Gaskonya'nın en büyük senyörleri, o gün sarayın galerisine kurulmuş olan iki büyük ziyafet sofrasının ziyneti olmuşlardı... Fakat bugün, bu parlak sosyetede ne yaşlı simalar ne de din adamları vardı... Anjelik, şimdi her simaya bir ad verebilirdi... Zira etrafını çevirenlerin çoğu gayri meşru çiftlerdi... Adijo, alevli bir parizyen olan metresini getirmişti... Kocası Monpelye'de bir hâkim olan Madam Soyak, esmer başını, bıyıkları pırıl pırıl yanan bir yüzbaşının omuzuna eğmişti... Yalnız gelmiş birkaç kavalye de ,kısmetlerini arayan bağımsız dam'lara, dikkati çeken bir cüretle sokulmaktan geri kalmıyorlardı...

Muhteşem bir şekilde giyinmiş bu kadın ve erkeklerden sanki bir gençlik ve güzellik havası yükseliyordu... Dâvetlilerin üzerlerinde bulunan kıymetli taşlar ve altın mücevherler, şamdanlardan ve meşalelerden dökülen ışıklarla pırıl pırıl yanıp sönüyordu... Salonun bütün pencereleri, bu ılık İlkbahar gecesine açılmıştı... Sinekleri kaçırmak için muhtelif yerlere konulmuş kaplar içinde yakılan limon yaprakları ve kokulu yağlar, sofralarda su gibi akan şarabın kokusuna karışarak salona yayılıyordu...

Neşeli Bilgi Sarayı ,aşk konuşmaları için tertiplenmiş böyle toplantıların daima şahidi olmuştu... Ve Anjelik, bu toplantının, son bir tonlantı olmadığını da biliyordu...

Neşeli Bilgi Sarayı kimbilir daha neler görecekti... Genç kadın yalnız, bu geceki toplantıda kocasiyle birlikte bulunduğunu ve onun metresi olmadığını garip bir hisle nedense hatırlamıştı... Fakat o, yine bir kenarda ve hâdiselerin dışında; bu muhteşem komedinin bir seyircisi durumundaydı ...Kont Döpeyran, sanki onun gözlerinin önünde tuttuğu bir yelpazeyi kenara çekmiş ve tabloyu seyretmesine imkân vermişti... Bu tablodaki en hâkim unsurlar altın ve aşk'tı. Sihirli bir elin tuttuğu ışıkla bu iki unsur, gözleri kamaştırıyordu... Bu arada Anjeliğin inkâr etmediği hakikat de uğramış olduğu hezimetti. Onun şu anda tek arzusu, siyah maskenin altında parlayan bir çift bakışın üzerine çevrilip takılmasıydı...

Anjelik, kocasından uzaktaydı ve Kont, kendi âlemine o kadar dalmıştı ki, genç kadın, arzusunun bir türlü tahakkuk etmediğini görerek için için kendini yiyordu...

Fakat o, bunlara rağmen yine çok güzeldi... Ve diğer kadınları kıskanmaktan müstağni kalmaması için bir sebep yoktu...

Küçük dük Forba Deganj'ın eli, bir aralık, çıplak koluna hafifçe dokundu... Sonra, kulağına şunlar fısıldandı:

— Böyle bir efendinin size sahip olması ne acı!

Genç kadın, yelpazesinin sapıyla onun parmaklarına vurdu...

— Burada size öğretilen şeyleri hemen tatbike kalkışmayınız. Daha ziyade meselâ çayı görmeden paçaları sıvamamlı gibi, tecrübeler mahsulü sözlere kulak veriniz. Yanınızda oturan hanımın mânalı burnuna ve yanaklarının güzel rengine hiç dikkat ettiniz mi? Bana öyle geliyor ki, bu genç dul, yaşlı ve mızmız kocasını kaybetmiş olmanın verdiği teessürü unutmak için bir teselli arıyor...

— Nasihatlerinize teşekkür ederim Madam ...Fakat üstad Löşapölen, yeni aşk eskisini kovar, diyor. O güzel ağızdan çıkan her söze muhakkak ki, itaat lâzım... Parmaklarınızdan bir buse almaklığıma müsaade buyurunuz... Tavsiyeniz veçhile genç dulla meşgul olacağımı

size vâdediyorum.

Masanın öteki ucunda Serbalo ile M. dö Kastel - Jalon arasında bir tartışma başgöstermişti Dö Kastel:

— Ben, bir dilenci kadar fakirim, diyordu. Kılık ve kıfayetimi düzeltmek için bağımdan bir parça satarak buralara geldiğimi saklamıyorum. Fakat hemen şunu ilâve edeyim ki, kendimi, kendime sevdirmek için zenginliğe de ihtiyacım yok...

— Sizin mânasız bulduğunuz mevzuun ehemmiyeti büyüktür... Sevgide hoyratlık değil, nezaket hâkim olmalıdır... Zevklerin incelmesi icabeder... Bir adam tasavvur edilsin ki, bir elini içki şişesine, diğerini sevgilisinin omuzuna atmış ve bu vaziyette, içtiği içkinin, ödiyeceği bedelini düşünerek terler döksün! Bu adamla, yanındaki kadın arasında mevcudiyeti farzedilen sevginin incelik neresinde?

— His meselesinin...

— Böyle bir mevzuda his meselesi diye bir şey düşünülemez...

Jofrey Döpeyrak, gülerek ellerini uzattı...

— Lütfen müsaade ediniz, dedi... Bütün mücadelelerimizden istihraç edilmesi lâzımgelen beşerî bir felsefe var... Bakınız, eski üstadımız hangi sözlerle sevmek sanatı ilmini gözlerimizin önüne açmış bulunuyor: «Aşk, aristokratikdir. Aşkla meşgul olunabilmesi için maddî hayatta endişesizlik şarttır. Ve aşkı zamana sızdırmak hususunda da telâş edilmemelidir...» Binaenaleyh bol para sahibi olunuz, sevgililerinizi mücevherlerle donatınız... Kıymetli bir mücevher karşısında bir kadının bakışlarında çakan şimşeğin, aşk şimşeğine tehavvül etmesi çok mümkündür.

Taktığı mücevherleri aynasında seyreden kadının bakışına bayılırım. Hanımlar, sakın itiraz etmeyiniz ve müraî olmayınız. Güzelliğinizi daha göz alıcı hale sokmak hususundaki gayretlerinizden dolayı sizi istihfaf eden zihniyete dikkat ediyor musunuz?

Kadınlar arasında bir gülüşme, ve mırıltı oldu...

Bu sırada Kastel - Jalon.un sesi yükseldi:

— Peyrak, ben fakirim... Bu kadar katı davranma, beni ümitsizliğe düşürme!...

— Sen de zengin ol!

— Bunu söylemesi kolay!

— Zengin olmayı istiyen için elbette kolay... Veya başka bir tavsiyede bulunayım... Hiç olmazsa hasislikten vazgeç... Hasislik, aşkın en müthiş düşmanıdır. Kafanın içindeki düşünceleri bir tarafa bırak, gül, eğlen, türlü delilikler yap... «Can sıkıntısı, aşkı kemiren bir kurttur» öyle değil mi hanımlar?... Sana son ve mühim bir tavsiye: «Aşk,

lâyık olana yaraşır»

Bunları alâkayla dinliyen Anjelik, içinden: «Sesi ne kadar güzel ne kadar mükemmel konuşuyor» diyordu...

Küçük dük'ün busesi, Anjeliğin parmaklarında sanki hafif bir yanık husule getirmişti... Dük, genç kadının ihtarına hiç itiraz etmeden dönmüş ve pembe beyaz genç dulun yüzüne doğru eğilmişti. Anjelik, yine yapayalnızdı... Fakat, sinekleri kaçırmak için limon yapraklarının yakıldığı kabtan ortalığa yayılan hafif dumanlar arasında o, yine bakışlarını, kırmızı elbiseli ev sahibinden bir türlü ayırmıyordu. Acaba Kont, onu görüyor muydu?

Bu sırada genç dük dö Forba Deganj birdenbire:

— Biliyor musunuz, neredeyse sıkıntıdan patlıyacağım! Diye bağırdı... Sonra ,bulunduğu yerde yarı doğrularak sözlerine devam etti:

— İlk defa bir aşk kursunda hazır bulunuyorum... Doğrusunu isterseniz ben başka şeyler ummuştum... Meselâ bir serbestlik... Fakat umduğum çıkmadı... «Aşk, lâyık olana yaraşır» gibi sözler, kadınları fiilen fethetmekliğimizde bir işe yarar mı?

Genç dul, gülerek ona bir cevap verdi:

— Tanrı sizi böyle bir âkıbetten korusun!

Andijo:

— Sıkı bir meydan okuyuş bu, dedi ...Benim pek sevgilim, beni böyle mürşid-i âzam rolünde görmek hoşunuza gider mi?

— Tabiî gitmez...

Kont, bağırdı:

— Görüyorum ki, sözlerim yanlış tefsir ediliyor... Aşk, layık olana yaraşır, dedimse mürşid-i âzam'lık gibi bir pâyeyi kasdetmedim... Aşkta liyakat, deliliklerde bulunmaktır... Yâni, neşe, eğlence, kuvvet, şecaat ve bilhassa - efendiler sözlerim sizedir - her zaman hazır ve mahir bir âşık olmaktır... Dedelerimiz, babalarımız buna muhaliftiler. Sözlerimin ciddiyetini teslim edebilmekliğiniz için isterseniz arzettiğim tavsiyeyi de ,eskilerin görüşünü de ayrı ayrı deneyiniz... Insan, severse gerçekten sevmeli ve bu sevgi eksiksiz olmalıdır...

Kont ,bir lâhza sustu. Sonra daha hafif bir sesle devam etti:

— Fakat aşkı incelten ve yükselten teheyyüç hissini, aşağılık bir duygu olarak kabul edemeyiz... Arzu denilen mevzuun icapları olduğunu düşünmek lâzımdır. Ben niçin, Andre Löşapölen'in hakimâne bir sözü üzerinde durdum... Üstad: «Bir âşığın yalnız bir mâşûkası olmalı, bir mâşûkanın da tek âşıkı olmalıdır...» diyor... Evet, istediğinizi intihap ediniz, seviniz... Bıkkınlık hissettiniz mi ayrılınız, fakat ihtiras sarhoşluğunu meslek edinmiş âşık olmayınız ...Aksi halde kümes hayvanlarından farksız hale gelirsiniz...

Tabağını sıyırmakla uğraşan Jermontaz, dayanamıyarak atıldı:

— Amcam bunları duysa kimbilir ne der? Bu sizin söyledikleriniz, bir şeye benzemiyor... Şimdiye kadar kimse bana böyle şeyler öğretmeğe kalkışmadı ...

— Mösyö lö Şövalye, size pek az şey öğretmişler... Sözlerim arasında sizi b ukadar müteessir eden ne var acaba?

— Ne mi var? Daha ne olsun? Bir mevzudan ötekine atlıyorsunuz. Vaazeder gibi sadakatten, sefahatten, temiz giyinişten, şehevanî aşktan dem vuruyorsunuz. Sonra, kilise kürsüsünde imiş gibi zevk ve ihtiras sarhoşlarını terzil ediyorsunuz... Burada edindiğim intibaları muhakkak amcama arzedeceğim... O da gelecek Pazar, büyük kilisede bunlara elbette temas eder...

— Sözlerim akıl ve iz'an mahsulüdür... Aşk denilen şey her türlü ifratın düşmanıdır. Binaenaleyh hazimsizliğe uğramamak için kemiyyete değil keyfiyete dikkat etmemiz gerekir... Zevkin ve eğlencenin hududu, ârsızca bir çapkınlığın ve nefretin başladığı yerde biter... Zârif ve bilgili bir insan, bir kadını öperken, herhalde yalaktan su içen merkebin durumuna düşmez...

Şövalye dö Jermontaz, yemekle dolu ağzını şapırtatarak:

— Ben o duruma düşüyor muyum acaba? diye soruyordu...

Anjelik, görüşmelerin bu mecraya dökülmüş olmasına üzülüyor ve bundaki mesuliyeti kocasında buluyordu... Yoksa Jofrey Döpeyrak, bu bahisleri ortaya atmaktan hoşlanıyor muydu? Genç kadının üzüntüsü, harice intikal edeceği muhakkak olan bu görüşmelerin uyandıracağı akisleri düşünmekten ileriye geliyordu.

Kocası, ona «Başpiskopos, yeğenini buraya casusluğa gönderdi» demişti...

Sonra da yavaşça ilâve etmişti:

— Aramızda mücadele başladı, biliyor musunuz?

— Ne oldu Jofrey?

— Bir şey olmadı... Fakat başpiskopos servetimin esrarını öğrenmek istiyor... Yakamı bırakmıyacak...

— Peki siz, bu tertibe karşı nasıl savunacaksınız?

— Bu gibi hallerde tatbik ettiğim usûlle... Yâni beşerin hayvanî taraflarını ortadan kaldırmak mücadelesinde galebeyi elde etmekle...

Uşaklar, tabakları kaldırdılar... Bunların yerlerine, sekiz küçük hizmetkârın sepetlerle getirdikleri meyveler konuldu...

Serbalo, bir aralık:

— Şehvanî aşk mevzuundaki sözlerinizi can kulağiyle dinledim, dedi... Şimdi size kendimden bahsedeceğim... Bende çılgınca bir aşk var... Ama bu, gördüğünüz gibi burada yapayalnız bulunmaktan beni kurtarmıyor... İfadelerim mi soğuktu?... Hayır! İçimdeki ateş, sözleri

me de sirayet etmişti... Fakat yine de netice değişmedi... Sevgilim, fazilet taslayan bir kadın... Ona karşı cüretkâr bir harekette bulunsam günlerce bana ters ters bakıyor... Aylardanberi dönüp dolaştığım bu fâsid daireden bir türlü kurtulamadım gitti... Ben, ateşli davranmaya çalıştıkça o benden soğuyor...

Serbalonun karşılaştığı aksiliğe herkes güldü... Derken bir kadın, onu birdenbire kucakladı, ağız dolduran ve doyurucu bir buseyle öptü... Meclis, kadınlar hamamına dönmüştü... Gürültüler kesilince Jofrey Döpeyrak nezaketle:

— Serbalo, dedi... Sabırlı ol ...Şunu iyi bil ki, vahşi kızlar şehvetin şâhikalarına ulaşabilenlerdir... Fakat onlara, üstad ve çok mahir bir âşık lâzım... Çözülecek birçok düğüm vardır onlarda... Onlar aşkla günahı daima biribirine karıştırırlar... Düğümlerin en mühimmi de budur... Sonra aşkla izdivacı biribirne karıştıran kızlardan da sakınmalısın... Şimdi sana bâzı tavsiyelerde bulunacağım: «Aşk oyunlarında sevgilinin arzu hududunu aşma... Aşk alışverişinde tam bir sıyrık gibi davranma ...Hicap hislerini bir tarafa bırakma...

Ve nihayet kadınların emirlerine karşı gayet dikkatli ol!»

Jantiyomlardan birisi, sesini yükseltti:

— İtiraz ediyorum! Kadınlar sizi pek yumuşatmış... Neredeyse bizlere, onların ayakları altına uzanarak sessizce can veriniz tavsiyesinde bulunacaksınız.

Bernar Dandijo'nun metresi, hemen atıldı:

— Tabiî öyle, dedi... Ne zannediyorsunuz?... Pariste bize kur yapan gençlerin ne hâle geldiklerini bir bilseniz hiç itirazda bulunmazsınız... Hepsi, seve seve canlarını fedaya hazır...

Andijo, yüzünü ekşitti:

— Ben ölmek niyetinde değilim doğrusu dedi... Ölmek lâzımsa rakiplerim ölsünler...

— Kadınların her türlü kaprisine katlanmak icabeder mi?

— Elbette...

— Fakat o zaman bizi hor görmezler mi?

— Bizi aldatmazlar mı?

— Veya aldatılmış mevkiine düşmez miyiz?

Jofrey Döpeyrak:

— Hiç şüphesiz ki, hayır, dedi...

Efendiler, düello ne güne duruyor? Rakiplerinizi düelloya dâvet ediniz ve onların vücutlarını ortadan kaldırınız. «Sevilen kıskanılır» «kıskançlık aşkı körükler».

— Şu şeytan Şapölen, her şeyi düşünmüş...

Anjelik, aldığı bir kadehi dudaklarına götürdü... Kanı, damarlarında daha hızlı dolaşıyordu... Gülmeğe başladı... O zâten cenuplu adam-

ların ziyafet sonlarında bir bando ahengine dökülen konuşmalarına bayılırdı... Her zaman olduğu gibi herkes yine kendi âlemine dalmıştı.. Jantiyomlardan birisi kılıcını çekmiş, bir hasmına gıyabında meydan okuyor, bir diğeri de gitarını akord ediyordu.

Bu sırada ortaya bir istek atıldı:

— Kraliyetin altın sesi şarkı söylesin!

Galerinin bir tarafındaki genişçe bir locada yeralmış müzisyenler faaliyete geçtiler... Anjelik, genç dulun başını, yanında oturan küçük dük'ün omuzuna bırakmış olduğunu gördü... Kadın, önündeki kutudan iki parmağiyle tutup aldığı küçük bir şekerlemeyi ,âşığının dudaklarına bıraktı ...İkisi de hayatlarından memnundular, gülüyorlardı..

Siyah bir kadifeden farksız gökyüzünde yusyuvarlak ve şeffaf bir ay yükseliyordu... Jofrey Döpeyrak'ın ,işareti üzerine uşaklardan birisi, büyük şamdanlardaki ışıkları birer birer söndürdü... Salon bir karanlığa gömüldü... Sonra gözler, ayın solgun ışığına alıştı.... Sesler de gitgide azalmış, ortalığa derin bir sessizlik çökmüştü. Fakat biribirlerine sarılmış çiftlerin iç çekmeleri ve hafiften iniltileri duyuluyordu... Daha şimdiden bâzıları meclisten ayrılmış, sevişmek için bahçeye çıkmışlardı.

Jofrey Döpeyrak'ın müessir ve âhenkli sesi tekrar duyuldu:

— Hanımlar ve siz Beyler, Neşeli Bilgi Sarayına hoş geldiniz... Birkaç günümüzü bir arada geçireceğiz, aynı sofra başında yemek yiyeceğiz... Burada sizlere hususî daireler hazırlanmıştır... Bu dairelerde en âlâ şaraplar, en nefîs şekerlemeler, şerbetler bulacaksınız... Ve rahat yataklarda... Bozuk mizaçlı iseniz bu yataklarda yalnız yatabilirsiniz... Keyfiniz yerindeyse ve canınız isterse bu yataklara ya bir saatlik veya ebediyen gönlünüzü bağlamış bulunduğunuz sevgililerinizi götürebilirsiniz... Yiyiniz, içiniz, sevişiniz... Fakat ketum olunuz... Aksine davranılırsa aşkın tadı kaçar. Bir şey daha: Fakat bu, sizler için hanımlar... Şunu iyi biliniz ki, tenbellik, aşkın en büyük düşmanlarından birisidir. Kadının erkeğe esir olduğu memleketlerde, Şarkta, Afrikada kadının vazifesi efendisinin zevkine hizmettir... Çok şükür, şu medenî semalar altında sizlere büyük kıymet verilmiş, itibar gösterilmiştir... Ama sizler bu müsamahayı, şiddetli hareketlerimize, ataklıklarımıza karşı hemen hemen uyuşukluğa yakın bir rehavet göstermekle suiistimal ediyorsunuz... Binaenaleyh biraz israfa alışınız, uyanık olunuz. Şehvet, sizi mükafatlandıracaktır...

Vaktinden evvel davranan bir erkekle, vurdum duymaz bir kadın arasındaki münasebet, aşk olmaktan fersahlarca uzaklarda kalır... Efendiler, sizlere hazımla alâkadar bir sözüm daha var: Yataklarınızın başuçlarında hararetinizi söndürecek, muhayyilenizi işletecek nefis şaraplar bulacaksınız... Cidale hazırlanırken ölçüyü kaçırmamak, tavsi-

yeye değer... Ancak şunu da söyliyeyim ki, tadı çıkacak bir gecenin zaferini tes'it için hararet ve kuvvetten daha müessir bir şarap yoktur... Sizleri selâmlarım hanımlar...

Kont, koltuğunu arkaya itti, birdenbire önündeki masaya uzattığı ayaklarını kavuşturdu ve gitarını alarak şarkı söylemeğe başladı. Maskeli yüzünü ay ışığına doğru çevirmişti...

Anjelik, kendini korkunç bir yalnızlık içinde hissediyordu. Bu gece, onda tedailere yol açmıştı. Kraliyetin altın sesini o, yine böyle mehtaplı bir gecede dinlemişti ...İçinde tuhaf hisler kaynaşıyordu... Onun gibi bütün mevcudiyetinden gençlik ve usare taşan bir kadın, şehvet hislerini kamçılayan bir atmosfer içinde kayıtsız kalabilir miydi? Ancak aşkı tatmak ve onun uyandıracağı hazlarla ürpermek için bâzı dikenli şeyleri, dinî taassubu ve bundan doğabilecek tehlikeleri göze almak lâzımdı... Daha şimdiden çiftlerin bâzıları, ellerinde kadehler, pencere aralıklarında tatlı tatlı konuşuyor, şakalaşıyorlardı... Madam dö Soyak, yüzbaşısını kucaklamıştı bile... Neşeli Bilgi Sarayında nefis şaraplar içilmiş, mûtena yemekler yenilmişti... Misafirler şimdi, çiçek kokuları ve ruhları saran müzik nağmeleri arasında bu harikulâde gecenin şiiri içinde mestolmuşa benziyorlardı...

Kızıl adam, şarkısına devam ediyordu... Fakat o da ruhî bir yalnızlık içindeydi... Anjelik, kendi kendine: «Daha ne bekliyor, diyordu.. Gidip ayaklarına kapanarak «beni kollarına al!» diye yalvarmaklığımı mı bekliyor?»

Bu düşünceyle ürperdiğini hissetti ve gözlerini yumdu...

Tam bir tenakuz içinde bocaladığının farkındaydı... Daha bir gün evvel, kendini aşka ve onun hazlarına, ne olursa olsun terketmeyi düşündüğü halde şimdi buna isyan ediyordu... Ona: «O, genç kadınları, şarkılarla cezbeder» demişlerdi... Bu iş uzaktan ona ne kadar korkunç ve müthiş görünmüştü... Halbuki yakından hakikat hiç de öyle değildi ,aksine harikulâdeydi.

Ayağa kalktı ve kendi kendine «imrendiğim şeyden kaçıyorum» diyerek dışarıya çıktı. Sonra birdenbire bu adamın Allah indinde de, kul indinde de meşru kocası olduğumu hatırlıyarak kapıldığı düşünceleri mânasız buldu ve menfi mânada başını sallayarak «hayır, dedi. Yanlış düşünüyorum...» İçinde bir korku kendini kaybetmiş bir hâl vardı. Bu kadar serbest bir hayat karşısında çekingen ve utangaç kalısı ihtimal herkes gibi yetiştirilmiş olmadığından ileriye geliyordu..

Bu gece kendini âşığının kollarına terkederek iniltiler içinde en derin hazları tadacak olan kadın ertesi gün bir manastıra koşarak günah çıkartma hücresinde gözyaşları dökecekti... Jofrey Döpeyrak'ın onu, bir izdivaca mecbur etmiş olmaktan ziyade tam bir aşk kölesi

haline sokmak arzusunda bulunduğunu Anjelik, gayet iyi anlıyordu.

Anjelik, bir başkasiyle de evlenmiş olsaydı, o da aynı şekilde davranırdı... Bu adam şeytanın emrinde ve hizmetindedir diyen sütninesinin hakkı yok muydu?

Büyük merdivenlerden aşağıya inerken kucak kucağa bir çiftle karşılaştı... Kadın âdeta ezbere bildiği uzun bir duayı tekrarlar gibi süratli bir mırıltı içinde bir şeyler söylüyordu... İniltilerle dolup taşan saraydan Anjelik, bahçeye çıktı... Bir aralık gözüne Serbalo ilişti... O da yalnız başına bahçede, fazilet taslayan sevgilisine içinden lânetler yağdırarak dolaşıyordu... İçinden: «Zavallıcık dedi... Acaba sevgisine sadık mı kalacak, yoksa daha az vahşi bir kızı ona mı tercih edecek?»

Şövalye dö Jermontaz, kararsız adımlarla merdivenlerden iniyordu... Soluk soluğa gelip Anjeliğin karşısında durdu. Sonra:

— Cenupluların bu gülünç merasimine, mızmızlıklarına, câlî hareketlerine, konuşmalarına lânet olsun! dedi. Bana önce müsait davranan çıtıpıtı sevgilimden, suratımın ortasına bir şaplak yemeyim mi? Galiba karşı pek nâzik davranmadım da buna kızdı...

— Amcanız size dinî bir vazife verecek ...Sizde bir istidat görmüş olmalı ki, bunu münasip bulmuş... Fakat siz, iki karpuzu bir koltuğa sığdırmak istiyorsunuz... Zira dinî vazife görecek bir insanın, dünya zevklerinden elini çekmiş olması lâzım ...Halbuki siz, ne yar'dan ne ser'den geçiyorsunuz ve bu sebepledir ki, tam bir bocalama içinde bulunuyorsunuz. Hattâ ıstırap çekiyorsunuz...

Bu mukabeleden kıpkırmızı kesilen Jermontaz, Anjeliğe o kadar sokuldu ki, genç kadın onun içki kokan nefesini yüzünde hissediyordu,,

— Benim ıstırabım, sizin gibi kadınların, sırtıma birer bandrollu mızrak gibi saplanmış mevcudiyetleriyle arena'da, can acısiyle fırdönen yaralı bir boğadan farksız hâle gelişimden ileriye geliyor... Anlıyor musunuz şimdi kadınları nasıl telâkki ettiğimi?

Şövalye, korunmasına imkân bırakmadan onu sımsıkı yakaladı, ve koca dudaklarını onunkilere yapıştırıverdi... Anjelik, nefretle onu itti... Şımarık şövalyenin bu küstahlığı, tahkirin ta kendisiydi. Dö Jermontaz, onun kapıldığı nefrete ve elinden kurtulmak hususundaki gayretlerine aldırış bile etmedi... Mutbak köşelerinde sıkıştırılan hizmetçi kızların durumuna düşürülmüş olması Anjeliği ifrit etmişti... Fakat beriki onu, o kadar sımsıkı kavramış bulunuyordu ki, genç kadın değil kurtulmak, istimdada bile fırsat bulamıyordu... Zâten önce bağırmak istememişti. Utanıyordu. Onları bu halde görecek olanlar ne derdi? Şimdi, dişleriyle ve tırnaklariyle sessiz bir mücadeleye girişerek kısıldığı kapandan kurtulmayı deniyordu... Esasen kaba saba birisi olan şövalye, sarhoşluğun tesiriyle büsbütün azgın ve gözü dön-

müş bir hâle girmişti... Bir dizini dayayarak locanın kenarına dayadığı Anjeliğin korsajına el attı ve sert bir hareketle aşağıya çekti... Kıymetli kumaş, hazin bir hışırtıyla yarılıp parçalandı. Anjelik, meydanda duran göğsünde, onun terden ıslanmış parmaklarını hissedince şahlandı. Fakat, gürültü çıkarmamaya çalışıyor, mücadelesine ara vermiyordu ama gitgide de kesildiğini farkediyordu...

XXII

Birden bir ses duyuldu:

— Mösyö dö Jermontaz...

Tam bir şaşkınlık içinde bulunan Anjelik, merdivenlerin en üst basamağında Kont Döpeyrakın kızıl silûetini gördü...

Kont, elini yüzündeki maskeye götürdü ve onu geriye doğru sıyırdı. Anjelik, kocasının büsbütün korkunç bir hale gelmiş yüzünü apaçık görünce iliklerine kadar titredi... Jofrey, ağır ağır ve topallıyarak merdivenleri indi... Son basamağa geldiği sırada sanki bir şimşek çakıvermişti... Kont, bir hamlede kılıcını çekmiş bulunuyordu...

Jermontaz sendeliyerek biraz geriye çekilde. Jofrey Döpeyrakın arkasında Bernar Dandijo ve M. Dökastel-Jalon da aşağıya iniyorlardı.. Başpiskoposun yeğeni bahçe tarafına gözattı... Serbalo, bulundukları yere yaklaşıyordu... Şövalye, soluk soluğa:

— Bu... Bu bir tuzak, diye kekeledi... Beni öldürmek istiyorsunuz.

Andijo, ona cevap verdi...

— Tuzağı bizde değil, kendinde ara domuz! Evinde misafir bulunduğun kimsenin karısına tecavüze seni kim dâvet etti?

Anjelik, yırtılmış korsajını yukarıya çekerek göğsünü örtmeğe çalışıyordu... Kapıldığı büyük korkunun dehşeti içinde hâlâ titriyor, bir taraftan da «bu olmaz... Biribirlerine girmeleri doğru değil... Müdahale etmeli» diye düşünüyordu... Fakat Jofrey, o koca kurt, ölümü göze almış görünüyordu...

Jofret Döpeyrak, ilerlemesine devam ederken o biçimsiz vücudu, birden harikulâde bir çeviklik iktisapetti ve şövalye Dö Jermontazın karşısına gelince kılıcının ucunu onun karnına dayayarak, sâdece:

— Düelloya hazır ol! dedi.

Şövalye, almış olduğu askerî terbiyenin icabiyle gık demeden emr-i vâkiî kabul ederek kılcını sıyırdı ve silâhlar tokuştular...

Düello başladı... İlk anlarda ,hasımların kendilerini korumaya mâtuf bilek hareketleri tesiriyle karşılıklı yaylanmalardan kurtulan kılıçların kabzaları, birkaç defa biribirlerine çarpmıştı... Düellocuların yüz hatları gerilmiş, dikkat kesilmişlerdi...

Kont, hasmının her atağını tesirsiz bırakıyordu... Sakat bacağının çok zahmet verdiği âşikârdı.

Fakat yine de hasmını merdivenlere kadar geri geriye sürmüş ve onu, birkaç basamak yukarı çıkmaya mecbur etmişti... Kont, hasmını bu durumda görünce birdenbire merdiven başındaki parmaklıkların üzerinden geçti... Şövalye arkasını döner dönmez onu karşısında bulmuştu... Dö Jermontaz, kesilmiş görünüyordu... Mamafih eskrimin bütün inceliklerine vâkıftı ...Fakat bu çok süratli geçen oyun, metanetini bozmuş, onu perişan etmişti... Kontun kılıcı o anda, sağ kol kapağını deldi ve kolunu yaraladı... Kılıcı oynatan bu kol, uyuşmağa başlamakta gecikmedi... Şövalye, şimdi gittikçe genişliyen bir güçlükle döğüşüyordu... Ama, şiş kapaklı iri gözlerinde bir panik ifadesi belirmişti... Jofrey Döpeyrak'ın gözleri ise kin ve ateş saçıyor, hiç aman tanımıyordu ...Anjelik ,onun bakışlarında bir ölüm hükmünü tam bir vuzuhla okuyabildi...

Genç kadın, can acısından bağıracak hale gelinceye kadar dudağını ısırdı... Fakat en küçük bir harekette bulunmaya bile cesaret edemiyordu... Birden gözlerini sım sıkı yumdu ve kütüğe balta indiren bir oduncunun, sarfettiği kuvvet tesiriyle, gayri ihtiyarî olarak derinden çıkardığı hınk deyişini andıran donuk ve boğuk bir ses çıkardı, o kadar Tekrar gözlerini açıp baktığı zaman şövalyenin, mozayik taş döşemeli zemine, vücuduna saplanmış kılıcın ucu bir yanından çıkmış halde, upuzun serilmiş bulunduğunu gördü...

Langedok'un koca topalı, üzerine eğilmiş, ona gülümsiyerek bakıyordu...

Kont, bir aralık, yumuşak bir sesle:

— Gülünç merasimler ve yapmacık kırılıp dökülüşler, dedi...

Sonra hasmının vücuduna saplanmış kılıcın kabzasına yapışarak tek harekette geriye çekip çıkardı... Akabinde de yumuşak bir sesle fışkıran kanlar, Anjelik'in beyaz elbisesine sıçrayarak yer yer lekeler husule getirdi... Genç kadın, kendini kaybeder gibi olduğu için duvara dayanmak ihtiyacını duydu ...Kont Döpeyrak'ın yüzü, yüzüne doğru eğiliyordu... Bu yüz, ter sızıntıları içindeydi... Anjelik, kırmızı ka-

difeden elbisesi altında Kontun zayıf göğsünün bir kalaycı körüğü gibi sık hareketlerle şişip indiğini görüyordu... Fakat bakışlarında canlı ve tatlı bir ifade vardı... Yeşil bakışları, gözlerine takılınca Kontun dudakları bir gülümseyişle genişledi... Hâkim bir sesle:

— Gel, dedi...

At, eğri büğrü dar yoldan kumlar kaldırarak nehir kenarını ağır ağır tâkip ediyordu... Efendilerini korumakla vazifeli üç silâhlı adam da az bir mesafeyle arkadan geliyorlardı... Anjelik, onların varlığını hiç kaale almıyordu... Sanki ortada kimsecikler yoktu da o, ilk aşk gecelerini yaşamak için kendisini Garon'daki küçük köşke götürmek üzere onu atının eğerine atmış olan Jofrey Döpeyrak'ın kollarında yapayalnız bulunuyordu... Bir kolunu yanına bırakmış, diğer koluyla da Anjelik'i göğsünden sımsıkı kavramış olan Kont, hayvanını ağır yürüyüşüne terketmişti... Bir gece dehşet içinde reddettiği bir buse için onu dal eğer gibi bükp kıvırmış olan acı kuvvetin hâkimiyetini Anjelik, tam bir rehavet içinde bulunduğu şu sırada tekrar hissediyordu... Fakat bütün bunlar uzakta kalmıştı ve sanki hiç olmamıştı... Şimdi ise mâzi değil hâl hâkim bulunuyordu... Genç kadın, düşünceden uzak, bîtaplıktan doğan iradesizlik içinde yüzünü, kadife kıvrımları arasına gömmüş; adeta büzülüp saklanmıştı... Kont, susadığı ılık rüzgâra bağrını açmış çift süren yorgun bir rençber gibi gömleğinin önünü aralamıştı... Şimdi bu aralıktan, Anjelik'in menekşe pudrası kokusu sinmiş elbisesinin râyihasına, kadını fena halde tahrik eden bir erkek teri kokusu karışıyordu...

Anjelik, mahcup ve çekingen, bu gömleğin açık kısmından elini, ekzotik bir orman gibi anber kokusu esen zayıf fakat dümdüz göğüse kaydırdı.

Kont, ona bakmıyordu bile... Bakışları, ışıltılar içinde akıp giden sulara dalmıştı... Biraz sonra eski bir şarkıyı mırıldanmağa başladı:

Turnam, çaresiz turnam artık elimdesin
Yakaladığı avı götüren avcı gibi seni götürüyorum.
Turnam artık çaresizsin
Çünkü işte elimdesin

Ay ışığıyla apaydınlık görünen bu vahşi yüzün ne gibi arzuları ifade ettiği, anlaşılmıyacak bir şey değildi... Anjelik, biraz da kendini teselli edebilmiş olmak için zihninden bâzı düşünceler geçiriyordu:

«En güzel gözler onda... En güzel dişler, en güzel saçlar, en güzel cilt, en güzel eller onda... Onu ben nasıl korkunç bulurum? Yoksa, bende uyanan bu müsbet hisler, aşk denilen şey mi? Aşkın mûcizesi mi?»

Garon'daki küçük köşke geldiler... Ortada görünmekten çekinen hizmetkârların ihtirazı ev sahibinin müsamahasız titizliğini ne kadar bel-

li ediyordu... Odaları hazırlanmıştı... Terasada, uzanılıp dinlenilecek yatak gibi sedirin yanına, üzeri çeşitli meyva tabaklariyle dolu küçük bir masa konulmuştu... Ayrıca büyük bir kaba, soğumaları için şişeler de bırakılmıştı...

Kocası da, o da susuyorlardı... Çünkü susmanın zamanıydı... Maamafih Anjelik, sabırsız bir hareketle kendisini çektiği sırada kocasına:

— Niçin hiç gülmüyorsunuz? Dedi... Hep böyle kızgın mı duracaksınız? Sizi temin ederim ki, o hâdiseye ben sebebiyet vermedim.

— Biliyorum şekerim.

Kont, derinden bir iç geçirdikten sonra hafif bir sesle:

— Nasıl gülebilirim? Dedi... Düşününüz bir kere bu anı ne kadar zamandanberi bekledim... Bu intizar, benim için bir ıstırap oldu... Anjelik, inan bana... Ben, şimdiye kadar senin gibi bir kadın sevmiş değilim... Bana öyle geliyor ki, seni daha tanımadan evvel de seviyordum.... Seni görür görmez, beklediğimin sen olduğunu anladım... Fakat sen, beni bir türlü anlamak istemiyordun... Sana hitap ettikçe âdeta benden korkuyordun ...Ben hiçbir kadını, seni beklediğim kadar büyük bir sabırsızlıkla beklemedim... Bana ait olduğunu biliyordum... Bu sebeple kaç defa sana karşı şiddet kullanma karzusuna kapıldım... Ama ben, yalnız senin vücudunu istemiyordum ki, senin aşkını istiyordum... Mademki sana tesahüp edebileceğime artık inanmış bulunuyorum, senden bir şey daha istiyeceğim... O da, çektirdiğin ıstırapları yine benden esirgememekliğindir...

Kont, yakıcı bir ihtiras ifadesi içinde:

— Bunu senden istiyorum, sakın esirgeme, diye arzusunu tekrarladı.

Anjelik, kendisine artık ürküntü vermiyen Kontun yüzüne bakarak gülümsedi. Sonra bir mırıltı halinde:

— Sen de intikam al, dedi.

Kont, sevincinden titredi ve nihayet güldü...

— Meğerse sen sandığımdan da kadınmışsın... Benim tatlı belâm, beni çok tahrik etmeyiniz, sonra aman dilersiniz...

O andan itibaren Anjelik, kendi kendinin malı olmaktan çıktı. Onu evvelce bir kere mestetmiş dudakların, dudaklarına yine temasını duyarken, eski bir hâtıranın iliklerine kadar işlemiş ve daima hasretini çekip durmuş olduğu o unutulmaz zevki, tekrar uyanmaya başlamıştı. Onda yalnız bu zevk mi uyanmakla kalmıştı? Türlü şeyler vâdeden, insanı çekip içine gömecek dâvetkâr bir hüviyete bürünen bütün benliği de şâha kalkmıştı. Hattâ o derecede ki, Anjelik, gittikçe şiddet kesbeden ihtirası karşısında korkuya bile kapıldı.

Onda yeni bir haz kaynağını eşeleyip meydana çıkaran parmakların

temasından kaçıp kurtulmak için kendini soluk soluğa arkaya atıyor; o zaman, gökyüzünün üzerine devrildiğini ,etrafında yıldızların uçuştuğunu. Garon nehrinin gümüşten bir şeridi andıran mehtap aksetmiş sathını görüyor, bir ittisaf kuyusunun yumuşak derinliklerine gömülüyor gibi oluyordu...

Sıhhat fışkıran sağlam vücudiyle Anjelik, aşk için yaratılmıştı... Duygularının birdenbire şaha kalkmasındaki müessir haricî olmaktan ziyade dahilîydi... Zira şimdiye kadar Kont Döpeyrak haricî tenbihlerle hislerini uyandırmak istemiş fakat muvaffak olamamıştı..

Anjelikten şuurun tamamiyle kalktığı sıra Kont, onu soyarak yatağa uzattı. Şimdi, hiç bıkıp usanmadan ve yorgunluk hissetmeden, tam bir teslimiyet arzeden ılık ve yumuşak vücudu tutup kaldırarak göğsüne çekiyor tekrar bırakıyor; her defasında da hummalı bakışlarındaki pırıltı kaybolmuyordu... Anjelik, zaman zaman çırpınıyor, örtüler altına büzülüp saklanmak istiyordu ama bir kere heyecanı son haddine varmıştı... Bu heyecan, kontrol edilemez hale gelince içinde sanki âni bir infilâk vukua geldi ve yeni bir ruh, yavaş yavaş, tatlı bir sızının saplanışından farksız bütün mevcudiyetine yayılmaya başladı... Sahte fazilet ve nâmus taslayan zihniyet silinmiş, Anjelik, gözlerini yumarak candan bir istekle kendini şehvetin cereyanına ve en cüretli nüvazişlere terketmişti... Acıya karşı da tahammül gösteriyordu... Çünkü vücudunun her zerresi, ona «sahip» olanı, tam bir hâkimiyetle temellüke ısrarla çağırıyordu... İçi titriyerek arzuladığı şey, nihayet tahakkuk etti. Artık vücudunun sahibi ondaydı, tâ içindeydi... Anjelik, hiç bağırmadı. Yalnız göz kapakları alabildiğine açıldı ve bu İlkbahar gecesinin semasındaki yıldızların aksi, yeşil gözlerinin içine düştü..

Anjelik:

— Bu kadar mı? diye mırıldandı.

Biraz sonra, uzandığı yatakta yavaş yavaş canlanıyordu. Terli vücudunu gece serinliğinden korumak için üstüne bir Hint şalı atılmıştı... Anjelik, iki kupaya şarap dolduran Kontu, ay ışığında siyah bir gölge gibi görüyordu...

Kont, gülmeğe başladı...

— Yavrucuğum, dedi... İşi pek ilerisine vardırmam... Çünkü pek yenisin... Büyük hâzleri de tatmanın zamanı var. Bu gece yaptığımız şey, hak edilmiş bir mükâfat olarak bir açılış törenidir.

Anjelik, yataktan doğrulup kupayı dudaklarına götürdüğü sırada Kont, bir kolunu arkaya uzatarak ince ve çok biçimli vücudu kavradı... Anjelik, oldukça yorulmuştu... Kendini geriye bıraktı, kocasının koluna dayanmış olarak şarabını yudumlamaya baüladı... Genç kadın, bu garip adamın, kendisinde uyandırdığı târifsiz zevklere ve tesirlere hayret ediyirdu. Onun, insan üstü bir tarafı yoktu. Anjelik, ona karşı neden bu derece geniş bir zaaf hissediyordu? Fakat onun da Kont üzerinde bir

tesiri vardı .Anjelik, bu tesirin çok mühim olduğunu anlamış bulunuyordu. Ama o, bundan istifadeye kalkışmıyacak, Kont üzerindeki tesirini kötüye kullanmıyacaktı... Genç kadın, onu hararetle seviyordu... Onunla saatlerini paylaşıyordu... Ona çocuklar verecekti... Ve böylece Tuluz'da mesut bir hayat süreceklerdi...

Nefis yüzünü kaldırdı, ona baktı ve gülümsedi... Anjelik, bu gülüşün teshir edici tesirini takdirden âcizdi. Çünkü girdiği bu yepyeni âlemin henüz yabancısıydı... Asıl Anjelik, şimdi doğmuş, bir çiçek gibi açılmış ve serbestliğe kavuşmuştu...

Kont, bir şeyden kamaşmış gibi gözlerini yumdu... Tekrar açtığı zaman o sevimli yüzü bir keder ifadesinin gölgelemiş olduğunu gördü...

Anjelik, mırıldanır gibi:

— Jofrey, dedi... Unutmuştum... Şimdi aklıma geldi. Şövalye Döjermontaz ne olacak? Başpiskoposun yeğenini öldürdünüz.

Kont onu okşadı...

— Bu meseleyi hiç düşünmeyiniz, dedi. Hâdisenin şehitleri var... Bence ise, ayıplanacak bir hâdise olmaktan öteye gidemez... Başpiskopos için de öyle... Zira o da asaletiyle övünen bir insan, binaenaleyh gururu, boyun eğmesine mânidir...

Kont, bu sırada bambaşka bir mevzua atladı... Fısıldar gibi Anjelik'e:

— Fakat hayret şekerim. dedi... Vücudunuzdaki hatlar ve şekiller tasavvurumun da fevkinde...

Sıkı ve bembeyaz genç karnın inhinası üzerinde bir parmak dolaştı... Anjelik, güldü ve derinden bir iç geçirdi... Ona her zaman erkekler işleri bittikten sonra haşin ve hissiz olurlar, demişlerdi...

Fakat Jofrey Döpeyrak diğer erkeklere hiç benzemiyordu...

Kont, örtülerin altına girerek Anjelik'in yanına uzandı... Genç kadın, onun kıs kıs güldüğünü hissetti.

— Muhakkak ki, Başpiskopos şu anda, Başpiskoposluk dairesinin kulesinden, neşeli bilgi sarayına bakıyor ve canımı nasıl cehenneme gönderebileceğini düşünüyor... O, böyle bir azap içinde kıvranırken, ben de, bizzat meşruiyetini onun tasdik ve ilân ettiği bir nikâhla helâlim olmuş karımla, saadetimin tadını çıkarıyorum...

— Siz hep kendi bildiğinizi tatbikten şaşmaz mısınız Allahaşkına... En mesut bir gecemde, kollarınız arasında bulunduğum bir sırada kötü ihtimalleri hatırlatmaktan ne zevk duyuyorsunuz?

— Tarifsiz bir zevk...

— Susunuz... Siz, şeytanın ta kendisisiniz! Jofrey, siz de takdir eder-

siniz ki, bu gece sarayınızda dâvetli bulunanların hiç birisi, zihinlerimizi işgal eden fena şeylerle herhalde uğraşmıyorlar... Sizden âdeta şüpheleniyorum... Sakın çok tehlikeli bir yaratık olmayasınız?

— Siz, kendinizi hiç kaale almıyor musunuz? Siz, şu çıplak halinizle, ruhumu avuçları arasında tutan ve ona hükmeden müstesna bir varlık değil misiniz? Dediklerinizi kabul ediyor ve sizi haklı buluyorum... Sizi daha fazla üzmiyeceğim... Erkekler, bir çok kadınları soğuk bulurlar. Fakat onların soğuk davranışlarında kendi tesirlerinin âmil olduğunu düşünmezler... Soğuk damgası vurulmuş öyle kadınlar bilirim ki, hususî hayatlarında kor kadar sıcaktırlar... Ben, güzel olan her şeyi sevdiğim için kadınları da severim... Onlara itaat ederim... Size de itaat ediyorum güzelim...

Anjelik, nihayet kadın olmuştu... Biraz evvel açılmamış bir goncaydı... Bu intikal devresinin renkli alâmetini Anjelik de gördü...

O geceyi takip eden günler yine neşeli geçti... Saraydaki misafirler de kendi paylarına alabildiklerine bu günlerin zevkini çıkarıyorlardı... Anjelik, o kadar mesuttu ki, her şeyi unutmuş gibiydi...

İşin tuhafı günler geçtikçe onun Konta karşı tutkunluğunun ilerlemesiydi... Genç kadın, bir kat daha güzelleşmeğe başlamış gülüşlerine, hareketlerine başka bir serbestlik gelmişti... Kont, her gece onu biraz daha arzulu, biraz daha ateşli buluyordu... Anjelik, kocasının nüvazişlerine kendini istiyerek bırakıyor, hattâ ona aşk oyunlarında yardım etmekten bile geri kalmıyordu...

Dâvetliler, hayatlarından memnundular... Çünkü Kont, onların eğlenmeleri, felekten tam mânasiyle gâm alabilmeleri için hiçbir noktayı ne ihmâl etmiş ne de esirgemişti...

Jofrey, her yere yetişiyor, her yerde görünüyordu... Dâvetlileri için muhrik sesiyle şarkılar da söylüyordu... Bâzan Anjelik'i kıskançlıktan doğan bir şüphenin sarstığı da oluyordu... Genç kadın, kocasının bakışları, koket bir kadına takıldıkça üzüntü duyuyordu... Fakat o zaman, aklına, kocasiyle arasındaki münasebetin meşru olduğu geliyor ve her bakımdan ona tasarruf ettiğini düşünerek, kıskandığı kadınlardan kendisini üstün buluyordu...

Aradan sekiz gün daha geçti... Anjelik, bu müddet zarfında sarayda türlü şeyler gördü... Nihayet, dâvetlilerin hareket günü geldi çattı... Misafirler, avluda bekliyen arabalarına bindiler... Dantel mendiller sallandı ve hepsi uğurlandılar.

Anjelik, gürültülü ve hareketli geçen günlerden sonra kocasiyle basbaşa kalarak dinleneceklerini ve balaylarını yaşıyacaklarını sanmıştı... Halbuki o mesut günler, birden kesilivermişti...

Daha ilk geceden itibaren Jofrey Döpeyrak, lâboratuarına kapandı...

Anjelik, onun bu acelesine çok sinirlendi... Hiddetle odasına koştu, kendini koca yatağın içine attı... Fakat bir türlü gözlerine uyku girmiyordu...

Kendi kendine:

—«— Ne olacak, diyordu... İşte erkekler böyledir... Kadınlara alâka gösterip şöyle bir göz attıktan sonra yine burunlarını kendi işlerine sokuyorlar... Bunlara iş demek bile abes... Hepsinde ayrı bir delilik var... Kimisi düello hastası, kimisi boğuşma budalası... Benimki de kaplar, kacaklar ve türlü borular hastası. Benimle konuştuğu zaman Kontu bir şey sanmış ve hoşlanmıştım... Şimdi onun lâboratuarına lânet ediyorum...

Genç kadın, bu düşünceler içinde uykuya dalmıştı...

Gözlerini bir aralık açtığı zaman mum ışığında kocasının hayalini görür gibi oldu... Gözlerini uğuşturup dikkatle baktı... Evet, oydu... Kont, yatağın ayak ucunda soyunuyordu... Anjelik doğruldu, yatağın içinde, kollarının çenberine aldığı dizlerini dikerek oturdu... Sonra biraz hırslı:

— Sanki, dedi... Lâboratuarınız pek mi lâzımdı? Neden buraya gelmek zahmetini ihtiyar ettiniz? Şiş karınlı kaplarınızdan birisini koynunuza alarak pekâlâ uyuyabilirdiniz...

Kont, cevap vermedi... Sâdece gülümsedi... Sonra:

— Sevgilim, dedi... Hakınız var... Özür dilerim... Geciktirilmesine imkân olmıyan bir tecrübeye başlamıştım... Biliyorsunuz ki, Başpiskopos korkunç bir heyulâ gibi karşımızda... Onu, kapıldığı şüphelerden sıyırmak lâzım, ikna etmek lâzım... Yeğeninin ölümüne filvâki, ses çıkarmadı, onu haksız buldu... Fakat bu, harice karşı takınmak mecburiyetinde olduğu tavırdı... Dikkat ederseniz düelloyu menetti... Sonra ondan bir de ültimatom aldım... Rahip Beşe'ye, altın imâli hususunda vâkıf bulunduğum sırrı açıklamamı istiyor... Ona İspanyadan altınları nasıl getirttiğimi elbette izah edecek değilim... Fakat altını nasıl yaptığımı göstereceğim...

Beşe'yi Salsiny'e göndereceğim. Orada da, altın cevheri ihtiva eden kayalardan nasıl altın çıkarıldığını isbat edeceğim... Daha evvel Saksonyalı Friç Haer'i çağıracağım... Cenevreye de birisini yollayacğım... Bernalli, tecrübelerde hazır bulunmak istiyordu... O da mutlaka gelir.

Anjelik onun sözlerini kesti:

— Bunlar beni alâkadar etmez... Benim uykum var...

Genç kadının dağınık saçları, bir omuzuna dökülmüş, diğer omuzu, açıkta kalmıştı... Kont, bu beyaz ve güzel omuzu hafifçe okşadı... Anjelik, bir anda dönerek kocasının elini şiddetle ısırdı... Kontun canı yanmıştı... Anjelik'i hiddetle geriye iterek sırtüstü yatağa devirdi... Bir müddet boğuştular... Anjelik, Konta uzun müddet mukavemet

edemedi... Her defasında böyle oluyor, kocası onu bastırıyordu... Kont, hiç gafil avlanmadığı gibi kuvveti de kesilmiyordu. Mamafih Anjelik, yorulmasına rağmen yine mücadeleden vazgeçmiyordu. Çünkü bundan hoşlanıyordu ...Boğuşma tesiriyle kalbi daha hızlı çarpmaya başladı... Bir müddet sonra da haz'dan ürpererek kendini bıraktı... Ancak, yine hareketsiz durmuyordu...

Fakat bu hareketler, Konta mukavemet etmekten ziyade en müsait en gıcıklayıcı vaziyeti alabilmek için araştırıcı davranışlardı... Anjelik, o âna kadar yabancısı olduğu yepyeni zevk şâhikalarının birisinden ötekine süratle atlayıp duruyordu... Başı, yatağın kenarından geriye sarkmış, dudakları yarı aralanmıştı... Karı - koca arasındaki bu mahremiyetten duyduğu memnuniyeti, kelime hâline getirmeğe bir türlü muvaffak olmadığı seslerle gayri şuurî olarak ifade ediyor, ara sıra bir iniltiye inkılâp eden bu sesleri kendi kulağıyla da duyuyordu... Bir ara, yabancısı olmadığı yüzün, yüzüne doğru eğilmiş olduğunu ve kendisine gülümsediğini farketti... Yarı açılmış gözlerinde ışıltılar yanıp söndü... Sonra:

— Ooh! Jofrey; dedi... Ölecek gibi oldum âdeta... Hiç tanımadığım zevkler... Bu neden böyle acaba?

— Ask. insanı daima tekâmüle götürür de ondan güzelim... Sonra siz, harikulâde bir öğrencisiniz... Bunu da unutmamalı...

Anjelik'in gözlerinden şimdi uyku akıyordu... Konta iyice sokuldu, başını onun göğsüne gömdü...

XXIII

İki ay kadar sonra, küçük bir süvari grupunun tâkip ettiği Kont Döpeyrak'ın karuçeşi, Salsiny'e doğru yol alıyordu...

Anjelik, bu yolculuğu seve seve istemiş ve katılmıştı... Halbuki şimdi yorgunluk hissetmeğe başlamıştı... Hava çok sıcaktı ve yoldan çok toz kalkıyordu...

Başpiskoposun adamı Rahip Kamon Beşe de onlarla beraberdi... Beşe, bir katıra binmiş, uzun bacaklarını hayvanın sağrılarından aşağıya sarkıtmıştı... Anjelik'in bu yolculuğu arzu edişindeki bir sebep de Friç Haer'le etraflıca bir görüşme yapabileceğiydi... Friç, onda acı bir hâtırayı canlandırıyordu... Kontun bu Saksonyalı adamı, karısı ve üç çocuğu ile Tuluz'a arabasıyla geldiği zaman Anjelik'e, babasından bir de mektup getirmişti...

Anjelik, bu mektubu alınca çok ağlamıştı... Çünkü babası, ihtiyar Giyom Lutzen'in öldüğünü mektubunda bildiriyordu... Anjelik, bu müessif haberi öğrendikten sonra bir köşeye çekildi ve orada saatlerce ağladı... Genç kadın teessürünün sebebini merak eden kocasına, çocuk-

luk günlerinin bu sadık ve sevimli simasına karşı beslediği derin muhabbeti, göz yaşları içinde anlatmıştı...

Anjelik'i düşündüren mevzu sâdece ihtiyar emektarın ölümü değildi... Baron Arman'ın mektubu, Montlu'daki köhne şatoda yine bâzı hayaletlerin harekete geçtiğini ihsas ediyordu...

Baron, yine durumdan şikâyetciydi... Hayat, gittikçe güçleşiyordu... Filvâki Kont Döpeyrak'ın âlicenaplığı ona bâzı imkânlar vermemiş değildi... Fakat memleketi korkunç bir açlık kemiriyordu. Bu da halkı isyana sevketmiş bulunuyordu...

O civarlarda oturanlar, su kanallarını açarak araziyi bataklık haline çevirmişler ve geniş bir yağma hareketine girişmişlerdi... Köylüler, bu arada bütün vergileri de reddediyor ve tahsildarlara karşı koyuyorlardı... Memurlardan ölenler vardı... İş, genişleme istidadını gösterince âsilere karşı kuvvetler gönderilmiş ve ele geçirilenler idam olunmuşlardı.

Anjelik, fakir muhitlerle temasa gelince, büyük servet sahibi olmanın mânasını daha iyi anladı... İçinde yüzdüğü refah ve ihtişamda acaba onların ızdırabından katreler yok muydu? Başpiskoposun dikkatini çeken nokta belki de kocasiyle onun muztarip bir kitleye karşı lâkayt davranışlarıydı...

Genç kadın, bunları düşündüğü sırada Bernalli'nin içini çektiğini duydu...

— Ne berbat yol... Sizin o cânım arabanız, bu kötü yollarda harap olacak...

— Arabaya binmenizi kaç defa rica ettim... Hiç olmazsa bir işe yaramış olurdu...

Zarif bir kimse olan İtalyan, hayvan üzerine rahatsız bir yolculuk yaptığını gizlemek istedi...

— Nasıl olur, dedi... Sizin gibi zarif bir genç kadın, atla yolculuğa devam ederken ben hiç karuçeye binebilir miyim.

— Katlandığınız zahmetleri ve çektiğiniz eziyetleri, nezaket icabı gizlemeğe çalışıyorsunuz ama, sonunuda acılara dayanamıyacaksınız... Fakat gideceğimiz yerde su tesisatımızı görünce bu acıları hemen unutacaksınız...

İtalyan âliminin yüzü aydınlandı:

— Hatırlıyor musunuz Madam, dedi... İdrolik adını verdiğim bu fenne dayanarak ben de bölye bir tesisat vücuda getirmiştim. Kocanız da bunun bir benzerini yaptı galiba? Benim asıl merak ettiğim nokta Kont'un devirdâim sistemini kesfedip etmediğidir.

Kont Döpeyrak'ın sesi, arkadan duyuldu:

— Aldanıyorsunuz... Ben, idrolik sistemini sizden çalmış değilim... Çinliler bunu daha evvelden icat etmişler... Ben, onların buluşunu tekemmül ettirdim...

Biraz sonra tesislerin bulunduğu yere geldiler... Kont, onlara suyun yüksek irtifalara nasıl çıkarıldığını izah etti...

Bernalli, gördüğü şeyler karşısında hayretini gizlemiyordu.

Ertesi gün maden ocakları ziyaret edildi... Madenlerde çalışan işçiler için güzel barakalar yapılmıştı... Arkadan gelen bir arabadan şilteler ve büyük bir çadır çıkarıldı.

Kont:

— Burada kalacağımız günler zarfında pek sıkıntı çekmiyeceğiz, dedi...

Günün kavurucu sıcaklığı ,akşama doğru değişti... Anjelik, kurulan çadır içinde kendini biraz ferahlamiş hissediyordu...

Kont Döpeyrak, neden sonra çadırdaki sessizliği bozdu:

— Şu, papazı hiç sevmiyorum dedi... Bir şeyden anladığı yok... Buna kızmıyorum... Fakat en sinirlendiğim tarafı, kavrayamadığı işleri kendi zihniyetine göre izaha girişmesi... Keşki onu değil de Başpiskoposu çağırsaydım... Fakat o, tecrübelerde, mutlaka bir fen adamının bulunmasını istiyordu...

Anjelik:

—İyi ama dedi... Bilginlerin çoğu, din adamları arasından yetişmemiş midir?

— Doğru... Bunu ben de inkâr etmiyorum... Hattâ ben, daha ileriye gideyim... Kilise, uzun asırlar boyunca fikir bakımından hâkimiyetini muhafaza etti... Şimdi ise tam mânasiyle skolastik bir zihniyete gömülmüş bulunuyor.

O kadar ki, ilim ışığının aydınlattığı mevzuları dahi inkâr ediyor ve müsbet iddialarda bulunanların gözlerini oyuyor...

Kont sustu ve karısını kucaklıyarak birdenbire göğsüne çekti... Sonra:

— Ben, dedi... Sizi aynı zamanda bir şahit olarak seçmiş bulunuyorum... Bence bunun ehemmiyeti büyük...

Ertesi sabah Saksonyalı madenci Friç Haer, dâvetlileri altın madenine götürmeğe geldi...

Maden ocağı elli kulaç uzunluğunda ve onbeş kulaç genişliğinde açılmış bir yerdi... İçeride, çöküntüleri önlemek için kalın ve büyük ağaç destekler kullanılmıştı... Ayrıca maden ocağından ileriye kadar uzanan bir yol da yapılmıştı... Küçük arabalar ve bunları çeken katırlar da görünüyordu...

«Havan eli» tâbir ettikleri idrolik büyük çekiçler, Bernalli'nin bilhassa dikkatini çekmişti...

İtalyan Bilgini, bu tesisatta kullanılan suyun, sarfiyat sırasında uğ-

radığı kaybı öne sürdü ve bunun kendi icadı olup olmadığını Konttan sordu...

Jofrey:

— Evvelce de söylemiştim, dedi... Çinde üç dört bin senedenberi bu tesisat kullanılmaktadır... Onlar, bilhassa bu tesisattan pirincin kabuğunu çıkarmak işinde faydalanıyorlar... Çinlilerin pirince karşı olan düskünlüklerini bilirsiniz... Pirinç onların en belli başlı gıdasıdır.

Rahip Beşe, bu sırada merakını çözmek istedi:

— Peki ama, dedi... Altın nerede? Burada tozundan bile eser yok...

— Biraz sonra izabe yerinde göreceksiniz...

Grup, yüksek fırınların bulunduğu tarafa yürüdü...

Fırınlar, yalnız üstü kapalı geniş bir yere kurulmuşlardı... İki çocuk, bunlardan birisinin önündeki körükleri, durmadan işletiyorlardı... Körükle hava verilen fırınlardan etrafa, beyazımtrak toz zerreleri yayılıyordu... Anjelik, yerde birikmiş beyazımtrak tozlardan bir miktar aldı ve tatmak için ağzına götürmek istedi... Fakat iri yarı işçilerden birisi, Anjelik'in eline şiddetle vurdu, avucundaki tozları yere döktü...

Genç kadın, neye uğradığını anlıyamamıştı... İşçi, ona anlamadığı bir lisanla bir şeyler söylüyordu... Çocuklardan birisi:

— Zehir... Zehir o! diye bağırdı...

Rahip Beşe de Anjelik'in yanına sokulmuş bulunuyordu... Benim bildiğime göre böyle kimyevî işlerle uğraşanlar, çalışırlarken yüzlerini bir maskeyle korurlar...

Jofrey, bunları duydu ve hemen atıldı:

— Burada kimya ile alâkalı bir çalışma yok... Sonra ortaya dökülmüş olan bu tozlar, ne yenilir, ne de içilir... Hattâ onlara el sürülmesine dahi lüzum yok...

Kont, bu defa Friç'e döndü ve Almanca:

— Herkese muntazaman süt dağıtıyor musunuz? Diye sordu...

— Efendimiz altı inek getirdik... Muntazaman herkese süt veriyoruz..

— İşçilere tekrar tenbih ediniz... Bu sütleri onlara içmeleri için veriyorum... Sakın satmaya kalkmasınlar!

— Tabiî efendimiz... Çünkü ölmeğe niyetimiz yok...

Rahip Beşe, fırında kaynamakta olan mâcun halindeki şeyi işaret ederek:

— Affedersiniz, dedi... Şunun ne olduğunu öğrenebilir miyim?

— Maden ocağından çıkardığımız yıkanmış ve kurutulmuş kaba kum...

— Altın, bu tozun içinde mi? Ben onun içinde altına benzer bir şey göremedim... Hattâ bir ışıltı bile yok... Bunların sudan geçirilişini de gördüm. Yine bir fevkalâdelik bulamadım...

— Olabilir. Ama bu, altın cevheri ihtiva eden bir kaya parçasıdır. . Getir şundan bir kürek Friç...

İşçi, küreğini, kuma benziyen yığına daldırdı. Ve getirip uzattı...

Rahip Beşe, bundan bir mikdar alarak avucuna koydu, dikkatle gözden geçirdi. Hafifçe üfledi bir tutam alarak tadına baktı. Sonra:

— Bu şiddetli bir zehir dedi... Hem de çok şiddetli... Fakat içinde altından eser yok... Sonra altın hiçbir zaman kayaların içinde bulunmaz... Binaenaleyh bu gördüğüm tozlarla altının bir alâkası yok......

Jofrey Döpeyrak, onu tasdik etti:

— Tamamiyle haklısınız...

Sonra Saksonyalıya döndü:

— Zannedersem zamanıdır... Kurşunu ilâve et...

Bunun yapılması için hayli zaman beklemek icabetti... Fırına konulan kitle, gittikçe kızarıyor eriyor ve zeveban haline geliyordu... Beyaz buharların çıkmakta olduğunu hepsi görüyorlardı... Bu buharlar toz haline inkılâp ediyor ve etrafa dökülüyor, elbiselere konuyordu...

Tüten dumanlar ve alevler, bir müddet sonra kesildi... O zaman, deri önlüklü iki Saksonyalı işçi, bir el arabasına doldurup getirdikleri kurşun çubuklarını, macuna benziyen kitlenin içine boşalttılar...

Çubuklar, hemen erimeğe başladı... Bu sırada işçilerden birisi, elindeki yeşil renkli bir tahta değnekle halitayı karıştırıyordu...

Potadaki mayide bir fokurdama ve köpürme görülüyordu... Friç Haer, büyük süzgeçlerle bunları topladı... Sonra yine halitayı karıştırmaya devam etti...

Maden eritenlerden birisi, potanın altında ,çamurla tıkanmış bir deliği yine uzun bir değnekle açtı ve buradan, evvelce hazırlanmış olan kalıplara gümüşî renkte bir mâyi akmağa başladı...

Rahip, bu muameleleri, dikkatle takip ediyordu... Bir aralık:

— Bu akan şey, kurşundan başka bir şey değil, dedi...

Kont Döpeyrk, cevap verdi:

— Evet... Sizinle daima mutabıkım...

Fakat rahip, birdenbire bağırdı:

— Hayret! Şimdi üç renk belirdi...

Elleri titriyor ve heyecan içinde:

— Evet! Büyük eser doğrusu, diyordu... Şimdi bunu görmüş bulunuyorum...

Andijo, kendini tutamadı:

— Papaz, deliriyor!...

Jofrey Döpeyrak, güler yüzle izahat verdi:

— Simya ilmi ile uğraşanlar, gerek hacer-i Feylesof gerekse âdi madenleri altına tahvil için kimyevî muamelelerle uğraşırlarken bu üç renkle karşılaşırlar... Fakat bu, fazla ehemmiyet verilecek bir hâdise değildir... Bu renkler, alâim-i semada beliren renkler gibidir...

Tam bu esnada rahip Beşe, Anjelik'in önünde dizçöküverdi... Bir taraftan da böyle mühim bir tecrübede hazır bulunduğu için kekeliyerek teşekkürler ediyordu...

Kont, bu gülünç duruma sinirlenmişti... Ciddî bir ifade içinde:

— Rica ederim, doğrulunuz! Dedi... Daha bir şey görmüş sayılmazsınız ki... Ortada ne hacer-i Feylesof, ne de tabiatüstü bir hâdise var...

Friç Haer, Konta sokuldu ve Almanca olarak:

— Adi madene karışmış, kıymetli madeni, bu kadar kalabalık karşısında ayırayım mı? diye sordu...

Kont:

— Burada benden başka kimse yokmuş gibi işini gör!

Anjelik, bir el arabasına, ıslak kumaş parçaları üzerine konulmuş çubukları eliyle yokladı... Bunlar, henüz tamamen soğumuş değillerdi... Bu çubuklar, çok kızgın bir halde bulunan küçük bir ocağa götürüldü... Burası kükürt dumanı sinmiş bir yer gibi kokuyor ve hava, teneffüsü güçleştiriyordu... Bir köşede kemik yığıntısı da görülüyordu...

Rahip, büsbütün şaşırmıştı... Kont, kendini tutamıyarak güldü ve Bernalli'ye dönerek:

— Çalışmalarımızın muhtelif safhaları, modern bilgin üzerinde tuhaf tesirler uyandırdı... Siz de onun kapıldığı hayreti, yüzünden okuyorsunuz değil mi? Rahip Beşe'nin bir mâna veremediği kemik yığıntısı, hiç de hayret edilecek bir şey değil... Zira eskiler, bu gibi işlerde kemikten faydalanmışlardır...

Rahip, ihtiyar Saksonyalıdan bakışlarını ayırmıyor ve onu dikkatle tâkibediyordu... İşçiler, bir taraftan fırındaki ateşin eksilmemesi için lüzumlu maddeyi atarlarken, birkaçı da mütemadiyen körüğü işletiyorlardı...

Nihayet, ocağa konulan kurşunlar erimeğe başladı...

İhtiyar Friç'in bir işareti üzerine çıraklardan birisi, bir ucu hararete mukavim hale getirilmiş iki tarafı açık ince bir boruyu aldı... Bunun bir ucunu, maden eriyen kabın içine sokarak diğer tarafından üflemeğe başladı...

Birdenbire, ıslık sesini andıran bir sesle erimiş madenin renginde bir aydınlanma ve büyüme görüldü... Bir leke halinde beliren bu, aydınlık gittikçe artıyor ve kesafet peyda ediyordu. Nihayet bembeyaz bir renk aldı...

Çıraklar, vakit geçirmeden, kabı ateşten indirdiler... Durmadan işletilen körükler de bırakıldı.

Karışık halde bulunan madenler, artık biribirinden ayrılıyordu... Önce, parlak bir renkte ve zeveban halinde bulunan maden, gittikçe parlaklığını kaybediyor ve üzerine gölge düşmüş gibi görünüyordu... Bir müddet sonra da bu siyahlık. muhtelif parçalara ayrılarak erimiş maden sathında yüzmeğe başladı... Teşekkül eden bu küçük parçalar,

kabın kenarına doğru, bir kuvvet tarafından cezbedilmiş gibi geliyorlardı.

Bernalli ve Beşe, bir hayli devamı eden bu ince muameleleri büyük bir dikkatle tâkip ediyorlardı... Friç Hear, bir kıskaçla, suya daldırdığı bir parçayı çıkarıp Konta uzattığı zaman rahip:

— Saf altın! diye mırıldandı...

Kont Döpeyrak:

— Tamamiyle saf denilemez, dedi... Zira, uzun süren muamele sırasında bir parlaklık husule geldi... Bu parlaklığın olmaması lâzımdı... Şansımız yokmuş... İşçilerin bir gafleti buna sebep oldu...

— Bu istihsal edilen altın, acaba tuzruhuna dayanır mı?

— Madem ki hakikî altındır. Elbette dayanır...

Beşe, büsbütün hayret etti. Ezile büzüle:

— Başpiskopos hazretlerine göstermek üzere şundan bir miktar alabilir miyim? diye sordu...

Kont Döpeyrak:

— Tabiî, dedi... Bir parça değil, hattâ bütün çubuğu alınız... Kendilerine de tam bir kanaat gelsin... Başpiskoposun arazisinde altın cevheri ihtiva eden kayalar var... Bunları işleterek zengin olabilir...

Konan Beşe, kendisine verilen çubuğu, cebinden çıkardığı bir mendile itina ile sardı ve hiç sesini çıkarmadı.

Dönüş yolculuğu sırasında mahiyet itibariyle ehemmiyetsiz, fakat gelecekte Anjelik'le kocasının hayatında bâzı roller oynayacak bir hâdise cereyan etti...

Tuluza giden yolun, yarısını katetmişlerdi... Dönüş yolculuğunun ikinci günüydü... Anjeliğin binmiş olduğu hayvan, taşlı bir yoldan ilerlediği sırada, yerden fırlayan irice bir taşın ayağına çarpması neticesinde yaralanmıştı. Değiştirilecek bir binek hayvanı bulunsaydı mesele kalmıyacaktı... Anjeliğin ise, yürürken aksayan bir hayvan üzerinde yolculuğuna devam etmesi çok zahmetli olacaktı... Bu sebeple genç kadın, Bernalli'nin içinde bulunduğu karuçeye geçmek mecburiyetinde kaldı. Anjelik, etrafı daha iyi seyredebilmek için atı tercih etmişti... Şimdi oldukça kapalı bir arabada seyahat edecekti... Anjelik arabaya geçince, kendisine biraz yer vermesini ondan rica etti Bernalli, bir köşeye büzüldü...

Kontla, Bernar Dandijo, bir müddet arada oyalandılar. Karuçeyi yakından takip etmeleri halinde, arabanın kaldırdığı tozlara bulanacaklarını düşünmüşler ve geriden gelmeyi uygun bulmuşlardı...

Yol, gittikçe daralıyordu... Bir dönemeci geçecekleri sırada karuçe, gıcırdıyarak durdu... Içeridekiler, bu tavakkufun sebebini merak ederek dışarıya baktılar. Karşıdan gelen bir kaç adam, yolu kesmiş bulunuyorlardı...

Bernalli:

— Hiç merak etmeyiniz, madam, dedi... Bir şey yok... O adamlar, aksi istikametten gelen bir başka kafilenin uşakları...

Anjelik:

— Beklenmedik bir şey! diye bağırdı...

Şimdi iki tarafın adamları karşılaşmış bulunuyorlardı... Yine gelenler son derece haşin davranıyor, küfürler ediyorlardı... Onların istediği şey, yoldu... Halbuki Kont'un adamları, geçit rüçhaniyetinin kendilerinde bulunduğunu iddia ediyorlardı. Döpeyrak'ın uşaklarından birisinin, savurduğu kamçı, mukabil tarafın koşulu atlarından birisine çarptı... Bu defa ürken hayvanlar ileriye atıldılar. Diğer taraftan ise Anjeliğin binmiş olduğu karuçeyi çeken atlar, geriye bastılar... Bu esnada Anjeliğin karuçesi az kalsın, yol kenarındaki bir sel çukuruna devrilecekti... Genç kadın, çok korku ve elinde olmıyarak bir feryad kopardı...

Jöfrey Döpeyrak, hâdise yerine süratle yetişmişti... Tam bu sırada Kont, kendilerinden evvel geçmek istiyen ve hayvanları kamçılayan karşı tarafın seyisine doğru kamçısını salladı ve adamın yüzüne indirdi... Sarsıntılar içinde tekrar yerine mıhlanan arabadan şişman ve felçli bir adam fırladı... Bu adam süslü elbisesi ve yüzü gözü toz ve toprak içinde kalmıştı... Elindeki fildişi saplı ve kordelâlı bastonu sallıyarak bağırıyordu:

— Nasıl olur da benim adamlarımı döversiniz? Benim kim olduğumu biliyor musunuz? Ben Tuluz Parlâmentosu Reisi Baron Dömaseno ve Puyyak Senyörüyüm... Rica ederim, çok rica ederim yoldan çekiliniz de geçelim.

Kont, döndü ve mübalâgalı bir tavırla onu selâmladıktan sonra:

— Müşerref oldum, dedi. Acaba zatıâliniz, bana bahsettikleri mâhut Maseno'nun akrabası mısınız? «Mâhut» kelimesinin kullanılışı, berikini son derece sinirlendirmişti... Kıpkırmızı kesildi...

— Mösyö Döpeyrak, diye bağırdı... Biraz nezaket... Asalet mevzuunda size faik bir durumdayım... Bunu hatırlatırım... Taraf-ı Kralîden mûta asalet vesaikini size ibraz edebilirim...

— Ne lüzumu var bunun a efendim! Sözlerinize itimat ediyorum... Esasen üzerinizden asalet akıyor...

— O halde? Bütün bunları nazarı itibare almanız icabetmez mi? Benden uzak durunuz bakalım...

— Zannedersem burası münakaşaya müsait bir yer değil...

— Bunları Parlâmentoda konuşacak değiliz ya...

— Bu parlâmentoya lüzumundan fazla ehemmiyet verdiğinizi görüyorum,.. İkide bir bundan bahsediyorsunuz...

— Parlâmentoyu hiçe mi sayıyorsunuz?

— Salâhiyeti olmıyan bir parlâmentonun ne kıymeti vardır? Par-

lâmento üyeliğinin iltimaslarla nasıl sağlandığını çok iyi bilirim... Ve böyle olduğu için de maalesef çalışmalar, memleket hayrına olmuyor... Langedok, bu yüzden feci bir hale geldi. Hürriyetler çiğneniyor...

— Şunu iyi biliniz ki, ben, kraliyet adliyesinin en yüksek memuriyetlerinden birisini de işgal etmekteyim... Memlekete hizmet, birinci vazifemdir. Langedok, yabancı bir toprak değil... Orası da memleketin taç ve tahta bağlı bir kösesi... Hürriyetler çiğneniyor, ne demek? Karşımda terbiyeye aykırı şeylerden bahsedilmesine tahammül edemem...

— Evet, cidden öyle... Sizin karşınızda hürriyetten bahsetmek bile terbiyeye aykırı bir harekettir. Fakat siz, hürriyetin mânasını anlamaktan çok uzaklardasınız... Zira siz ancak Kraldan gördüğünüz nakdî yardım sayesinde hayatınızı idame edebilirsiniz... Memlekete hizmet dediğiniz bu mudur?

— O başka... Fakat siz...

— Evet, ben Kraldan hiçbir şey talep etmiş değilim... Etmiyorum da... Ben ve adamlarım Krala, alnımızın teriyle kazandığımız paraların vergisini ödüyoruz... Langedok, hazineye, yılda ne kadar vergi ödüyor, bunu biliyor musunuz?

Başkan, alaylı bir ifade içinde:

— Alınteri ha! Dedi... Sizi para şımartmış...

— Elbette... Ticaret ve alınteriyle kazanılan para... Ben, bundan ancak gurur duyarım... Zira avuç açıp Kraldan para dilenmiyorum....

— Münakaşayı keselim... Buradan önce geçmek hakkı benimdir.

Jofrey, kızdı...

— Hayır! Diye bağırdı... Ben, sizden daha zenginim... Mademki bizi para, şımartmış bulunuyor, biz geçeceğiz...

Kont, topallayarak öne doğru atıldı, Baronun adamlarını yararak ilerledi... Kontun karuçesini süren arabacı da, efendisinin işi hallederek yolu açtığına sevinmişti...

Anjelik, karuçesiyle oradan geçerken dışarıya şöyle bir göz attı... Hiddetten yüzü mosmor kesilmiş olan Baron, bastonunu sallıyor ve bir taraftan da:

— Hakkınızda bir rapor tanzim edeceğim- diye bağırıyordu...

Bir sabah Anjelik'le kocası kütüphaneye girdikleri sırada mertdotel Kleman Tonel'i, mumlu levhalar üzerine kitap isimlerini yazarken buldular... Metrdotel, ikinci defa suçüstünde yakalanıyordu... İlk seferinde olduğu gibi yine aceleyle toplandı... Kont, hiddetli bir ifade içinde:

— Bu ne merak? Dedi... Sabahın erken bir saatinde burada işiniz ne? Galiba Lâtinceye merak sardınız?

— Tetkik ve tetebbudan son derece hâzederim Mösyö Lökont... Noter kâtipliğine çok hevesim var... Bilhassa hizmetinde bulunduğum

yüksek bir bilginin eserlerinden, kütüphanesinden istifade etmek istedim...

— Bu kütüphanedeki kitaplarım simya ilmine aittir... Noter kâtipliğine heves ettiğinize göre size hukukî eserler lâzım...

Kont, bunları söylerken kaşlarını çatmış ve canı sıkıldığını belli etmişti... Çünkü Metrdotelin tecessüsü bu derece ileriye vardırmasını iyi karşılamamıştı...

Metrdotel, dışarıya çıktıktan sonra Anjelik, Konta:

— Hizmetinden bir şikâyetim yok, dedi... Fakat nedense bilmiyorum, mevcudiyeti beni sıkmaya başladı... Onun yüzüne baktıkça hep kötü şeyler hatırıma geliyor... Mamafih onu, Puatu'dan buraya ben getirdim...

Kont, omuzlarını silkti:

— İhtiyatsız adamın birisi, dedi... Tecessüsüne, bir şey demiyorum... Ancak kütüphaneye dadanması fena... Anjelik, daldığı düşünceden hâlâ sıyrılamamıştı... Kleman, iyi bir metrdoteldi ama, burnunu her yere sokması mânasızdı...

Aradan bir müddet geçtikten sonra Kleman, bir miras meselesini bahane ederek Niyora gitmek üzere izin istedi... Anjelik, bu miras işinin bir türlü sonu gelmiyeceğini biliyordu... Metrdotel, gelecek ay hemen döneceğini söylüyordu... Genç kadın, buna da inanmadı... Kleman, bir defa giderse onun çabuk dönebileceği şüpheliydi... Anjelik, onunla, ailesine bir mektup yollamayı da düşündü...

Kleman Tonel, izin alıp gittikten sonra genç kadında Montluya kadar uzanmak arzusu uyandı... Filvâki, babasını kaybetmiş bulunuyordu... Kardeşleri de birer tarafa dağılmışlardı... İhtiyar Giyom da ölmüştü. Oradan aldığı mektuplardan, halalarının çeneleri düşük birer hâle geldiklerini, sütninenin de tamamiyle hâkimiyeti ele almış bulunduğunu anlamıştı...

Genç kadın, bir aralık Nikolayı da hatırladı.. Fakat o, Anjelik evlendikten sonra ortadan kaybolmuştu...

Plesi şatosu acaba ne haldeydi? Anjelik'in hatırına orası da gelmişti. Zehir şişesini ihtiva eden mahfaza, konulduğu yerde duruyor muydu? Küçük kulenin bir köşesine bırakılmış olan mahfazayı kimsenin görmesine imkân yoktu... Ancak şato, yıkılırsa bu mahfaza ele geçebilirdi... Esasen M. Dömazaren, Kral ve Kralın genç biraderi hayattaydılar... M. Fuke de kanlı bir cinayete ellerini bulaştırmadan istediği mevki ve nüfuzu elde etmiş bulunuyordu.

Anjelik, silkindi ve bu karanlık düşüncelerden sıyrıldı...

XXIV

Ortalıkta bir sevnç havası esiyordu... Bu neşeli hava, Anjelikin evin-

den ziyade memleketi sarmış gibiydi... Bu arada Tuluz Başpiskoposu da onlara karşı sözde bir mütareke halindeydi... Fakat Başpiskopos, hakikatte hasmı ve rakibi Kont Döpeyrak'ı gafil avlamak için pusuya yatmıştı...

Başpiskopos Monsenyör Döfontönak ve Bayon Başpiskoposu, Mazaren'in Pirenelere doğru yapacağı bir seyahatte ona refakate dâvet edilmiş bulunuyorlardı...

Seyahatin sebebi bir sulh teşebbüsü idi... Fransa, bu haberle çalkanıp duruyordu. Kardinal, Didassoa adasında İspanyollarla görüşecekti... Senelerdenberi devam eden muharebeler de böylece sona ermiş bulunacaktı... Her yıl, İlkbaharda çiçekler açmaya başladığı zaman sulh haberleri çıkar fakat bir neticeye varılamazdı... Halk, bu defa ümitli görünüyordu... Zira mağrur İspanya, Kralın küçük kızını Fransanın genç Kralına vermeyi teklif etmişti... Bu izdivaç, tahakkuk ettiği takdirde iki taraf kanlı muharebelerle biribirlerini kırmaktan vazgeçmiş olacaklardı.

Fransa Hariciye Nazırı, ne zamandanberi bu işi pişirmeğe çalışmıştı. Bu arada, genç kral için bir çok prenslerden namzetler de ortaya atılmamış değildi... Bunlar üzerinde hayli durulmuş ve İspanya Kralının son teklifi, en uygun şekil olarak tavsip olunmuştu...

İzdivaç dedikodulariyle yakından ilgilenen bir zümre de Tuluz kadınlarıydı... Genç Kralın çocukluk arkadaşlarından Mari Mankini adındaki esmer güzeli kızla aralarındaki aşk onlara tükenmez bir mevzu teşkil etmişti... Kadınlar, Kralın bu kıza delicesine tutkun olduğunu söylüyor ve evlenemedikleri için de üzülüyorlardı... Kız, Kardinalin yeğeniydi ve bâzı sebepler dolayısıyle evlenmelerine imkân yoktu...

★

Kardinal maiyetini teşkil eden kalabalık bir heyetle hareket etti... Kafilde şahsına mahsus sekiz karuçeyle, eşyaları için on araba, yirmi dört katır, yüzelli uşak, yüz süvari, ikiyüz piyade bulunuyordu...

Yolda, diğer piskoposlar da kafileye katıldılar...

Mülâkat mahalline biran evvel varmak hususunda iki taraf da acele davranmıyordu... Fransızlar da, İspanyollar da bunu bir izzet-i nefis meselesi sayıyorlardı... Zira, görüşmelerin yapılacağı yere ilk varacak olan kafile mutlaka diğerinin gelmesini bekliyecekti...

Mülâkat yerine yaklaştıkça ağır almaya başlayan taraflar, nihayet aynı günde, hattâ aynı saatte karşılaştılar... Fakat müzakerelere derhal başlanılmadı... Kardinal ve Don Lui dö Haro, yine aynı zamanda rahatsızlıklarını öne sürerek beklemeğe başladılar... İkisinden birisinin müzakerelerin başlaması hususunda izhar edecekleri arzuya, gururları mâni oluyordu... Bu defa rahatsızlıkların atlatılmasına intizar edildi. Ancak ne Kardinalin, ne de İspanyol murahhasının hastalığı geçeceğe benzimedi...

Günler başlayıp biterken, halk efkârı da iki meçhulü çözmeğe uğraşıyordu... Acaba izdivaç tahakkuk edecek miydi? Sonra sulh olacak mıydı?

Anjelik, Tuluzda, hâdiseleri uzaktan tâkibediyordu... Onun içinde bir sevinç vardı ki ,bu, Kralın izdivacından da mühimdi...

Jöfrey Döpeyrak'la geçirdiği mesut günler uzadıkça onda bir arzu da belirmeğe başlamıştı... Anjelik, bir çocuğu olmasını çok istiyordu...

Zaman geçtikçe Anjelik kocasının ruhuna tamamiyle nüfuz etmiş, onu iyice anlamıştı... Şimdi, Kontu çok seviyordu... Bu sebeple de ona bir çocuk dünyaya getirmek arzusundaydı... Fakat bu isteği bir türlü tahakkuk etmiyor, Anjelik, kısırlık ihtimaliyle ürperiyordu...

Nihayet genç kadın, 1658 yılı kış mevsimi başlangıcında gebe kaldığını anladı ve sevincinden gözyaşları döktü...

Kocası da, bu habere çok sevindi ve gurur duydu... Kralın evlenme dedi-kodularının hararetlendiği, fakat hâlâ bir neticeye varılamadığı bu devre zarfında Neşeli Bilgi Sarayı'nda hayat, sâkin ve tabiî geçiyordu. Kont, karisiyle, işiyle ve mutad misafirlerini ağırlamakla meşgul oluyordu. Jöfrey, diğer taraftan da, Başpiskoposun Tuluzda bulunmayışından faydalanarak halkı, tamamiyle elde etmeğe çalışıyordu...

Doğum için Anjelik, Kontu pirenelerdeki Bearn'da bulunan küçük satosuna gitmişti...

Doğuma takaddüm eden günlerde ailenin konuşma mevzuu, doğacak çocuğa verilecek isim'di... Jofrey, Langedok'un meşhur eski bir şarkıcısına izafeten çocuğa Kantor adının verilmesini düşünüyordu... Fakat, Anjelik bir bayram günü çocuğunu dünyaya getirince iş değişti ve Florimon adı konuldu...

Genç kadın, bol siyah saçlı, esmer, şirin bir erkek çocuk dünyaya getirmişti. İlk günlerin annedeki hissiyatı müphemdi... Anjelik, ağrı ve ıstıraplar tesiriyle fazla düşünecek bir halde değildi...

Ebe, Anjelik'in ilk doğumunu yapmış olmasına rağmen her şeyin yolunda cereyan etmiş olduğunu söylüyordu... Anjelik, sık sık hastalanmadığı halde bu defa rahatsızdı... O, doğumun ne olduğunu elbette bilmiyordu... Ağrılarla hayli sarsılmıştı... Gururu, etrafındakilere ıstırabını hissettirmesine mâni oluyordu... Uzun saatler dalgın yattı... Yeni bir âlem içindeki yalnızlığını şimdi daha iyi hissediyordu... Etrafında gördüğü simalar bile yabancıydı... Genç kadın, dünyaya getirdiği çocuğunun yüzünü bile iyice görmemişti...

Anjelik, bu vahşi ve koyu yalnızlığa ileride bir kere daha düşecekti... Fakat o, bunu şimdiden tahmin ve tasavvur edemezdi... Yatağında upuzun ve konuşmadan yatıyor, zaman zaman kendinden geçtiği oluyordu... Kont Jofrey Döpeyrak, karısının yüzündeki sarılığın hâlâ geçmediğini görerek endişeye kapılıyordu...

Doğumun üçüncü günü genç kadın, kendine gelebilmişti... Dünyaya

getirmiş olduğu yavrusunu doya doya seyretmek arzusıyle beşiğin başına geldi ve eğildi... Çocuk, mışıl mışıl uyuyordu... Anjelik, kasılmış hatlar içindeki o ufacık yüzde acı bir hâtıranın canlandığını görür gibi oldu... Beşikteki yüz, Kont Jofrey'e ne kadar benziyordu... Hatlar aynıydı... Hattâ, yüzdeki çiziklerden birisi, kocasının çocukluğunda yüzüne indirilen kılıç darbesinin bıraktığı izi andırıyordu... Anjelik, bu tedaî ile ürperdi ve beşikteki çocuğun, meçhul birisi tarafından kapılarak pencereden aşağıya karlar içine fırlatılıp atıldığını görür gibi oldu...

Bu manzara, gözlerinin önünde o kadar vuzuhla canlanmış bulunuyordu ki, genç kadın kendini tutamıyarak korkuyla bağırdı ve can havliyle beşikteki çocuğunu kaparak bağrına bastırdı...

Yeni yeni süt çıkmaya başlayan memleri bu tazyikle acımıştı... Esasen ebe, onları sımsıkı sarmış bulunuyordu... Asil ve zengin kadınlar, dünyaya getirdikleri çocukları emzirmezlerdi... Ebe de bunu bildiği için evvelden tedbirli davranmıştı... Anjelik'in çocuğunu da genç ve sıhhatli bir sütnine emzirip büyütmek üzere alıp, dağlardaki köyüne götürecekti...

O akşam ebe, çocuğu almak üzere Anjelik'in yanına geldiği zaman genç kadın, kıyametleri kopardı...

— Kat'iyyen vermem, onu ben emzireceğim! Diyordu...

Ebe, şaşırmış kalmıştı.

— Madam, siz deli misiniz? Nasıl olur bu?

—Basbayağı olur... Çocuk benim değil mi? Ona ben süt vereceğim... Onu pencereden fırlatıp atmaya hiç niyetim yok...

Anjelik'in bu inadının dedikodusu asiller muhitinde günlerce sürdü.. Herkes, onun bir köylü kadını gibi kendi çocuğunu emzirmek isteyişine parmak ısırıyordu... Nihayet, başka bir çare bulundu vve çocuğun sütnineye verilmesinden vazgeçilerek sütnine, eve alındı... Esasen iştahlı olan çocuk hem annesinden hem de sütnineden meme emecekti.

Şehirde ve köyde bu dedikoduların devam ettiği sırada Bernar Dandijo çıkageldi... Kont Döpeyrak, onu, başşehirde kendisine ait bulunan daireyi hazırlatmak üzere Parise yollamıştı...

Andijo, dönüşte Tuluz'a uğramış ve Kont nâmına bâzı törenlerde hazır bulunmuştu... Onun Bearn'a geleceği umulmuyordu...Andijo, atının yularını bir uşağın eline tutuşturduktan sonra merdivenleri dört atlayarak Anjelik'in odasına çıktı... Genç kadın, yatağına uzanmıştı... Bir pencere önüne çekilmiş bulunan Kont da hafiften gitar çalıyordu. Hava serin olduğu için şöminede hafif bir ateş yanıyor, sütnine de çocuğu kundaklamakla meşgul bulunuyordu...

Andijo, içeriye girer girmez, bu samimî aile tablosiyle hiç alâkadar olmıyarak nefes nefese:

— Kral geliyor! Diye bağırdı.

— Nereye?

— Tuluz'a Neşeli Bilgi Sarayına!...

Bunları söyledikten sonra, kendini bir koltuğa bıraktı...

Jofrey Döpeyrak, Andijonun rahat soluk almasını bekliyerek bir müddet daha gitar çaldıktan sonra:

— Durun!, dedi ...Böyle telâşlanmayalım... Haber aldığıma göre Kral, annesi ve maiyeti erkânı, Sen Jan Dölüz'de, Kardinala mülâki olmak için yola çıkmış... Binaenaleyh Tuluz'dan geçmesi için bir sebep yok...

Andijo, koltukta doğruldu:

— Uzun bir hikâye bu... Nezaket merasimi hâlâ devam ediyor... Don Lui Döharo ile Mazaren, izdivaç meselesinde henüz bir anlaşmaya varmış değiller... Söylenildiğine göre de iş, pek ümitli görünmüyor... İspanya, kendisine hararetle kucak açılmasını bekliyor... Mazaren de bu hususu göz önünde tutarak zaman kazanmak için seyahat tavsiyesinde bulunmuş... Kral ve maiyeti, bu tavsiyeye uyarak yola çıkmışlar... Kralın Eks'e gidişi, orada patlak vermek istidadını gösteren isyanı da yatıştırır... Şimdi, Tuluz'dakilerin etekleri tutuşmuş... Şehirde ne Başpiskopos, ne de siz bulunuyorsunuz...

— Tuluz, büyük bir şahsiyeti ilk defa karşılamıyor ki...

Andijo, âdeta yalvarır gibi:

— Sizi mutlaka orada bulunmanız lâzım, dedi. Ben, bu mesele için buraya geldim. Zannedersem Kral «kendisinden çok bahsedilen Langedok'un koca topalını bir göreyim» demiş...

Anjelik, yatağının üzerinde zıpzıp sıçrayarak:

— Ben de Tuluz'a gideceğim! diye bağırdı...

Fakat, bu sevinci fazla sürmedi, hissettiği bir acı dolayısiyle hemen yüzü buruşuverdi... Genç kadın, hayli zayıf düşmüştü... Uzun ve zahmetli bir yolculuğa çıkacak halde değildi... Yatağında sıçrarken duyduğu ıztırap, ona gerçeği henüz iyileşmediğini hatırlatmıştı. Üzüldü, ağlamaya başladı...

— Ne yazık! dedi... Kral, Neşeli Bilgi Sarayına gelecek... Fakat ben bu hâdiseyi göremiyeceğim...

Jöfrey, onu teselliye çalışıyordu...

— Güzelim, neden ağlıyorsunuz? Kralı orada olmazsa Sen Jan Dölüz'de görebilirsiniz... Hem de rahat bir yolculuk yaparak...

Kont, ertesi gün şafakla harekete geçilmesi için adamlarına emirler verirken Andijo da Anjelik'i avutuyordu:

— Kocanız tamamiyle haklı... Kral ve maiyetini göreceksiniz de ne olacak? Şuna emin olunuz ki, Neşeli Bilgi Sarayında verilen bir ziyafet, Luvr sarayında tertiplenen bir kabul resminden daha parlaktır... Ben, bir defa böyle bir ziyafet için Luvr saraytna gittim... Soğuktan neredey-

se donacaktım... Kral, sarayını ısıtmak için güçlük çekiyor... Çünkü odun kestirecek ormanı yok...

— Kralı, israf ve lüks telâkki edilecek hareketlerden, adamları menediyorlarmış...

— Buna inanmıyorum... Zira Kral, Fransadaki sefaleti gözönünde bulundurmuş olsa ayağını biraz denk atar ve lüzumsuz israflardan kaçınır... Bunlar belki de gençliğinin icabı...

— Kral hakkında biraz malûmat versenize! Nasıl bir insan?

— Eh, fena değil... Bir Kral heybeti var kendisinde... Fakat, o şehirden bu şehire koşup durmaktan iyi bir tahsil yapamamış; bir uşaktan daha cahil kalmış... Içinden pazarlıklı bir tip... Yüzü biraz çiçekbozuğu...

Anjelik:

— Böyle konuşmayın! diye bağırdı... Cesaretimi kırdınız... Ondan tıpkı, kendi memleketlerinin müstakil birer krallık olmasını istiyen Gaskonyalıların Bearn'lıların yaptıkları gibi bahsettiniz... Siz zâten öylesinizdir... Sizin için yalnız Tuluz bahis mevzuudur... Ben öyle değilim... Ben Parisi ve Kralı görmek istiyorum... Bu, bende önüne geçilmez bir arzu haline gelmiştir...

— Kral evlenecek... Onu nasıl olsa göreceksiniz... İzdivaç işi tahakkuk ederse bizdeki ihtişamın mânasını daha iyi anlıyacaksınız... Eğer Parise giderseniz M. Fukeyi muhakkak görünüz... Hakikî Kral odur...

Bu sırada içeriye giren Kont:

— Siz de mi bu görgüsüzler muhitine karşı bir alâka beslemeğe başladınız? Diye sordu...

— Sırf tecessüs yüzünden... Aynı zamanda, Mazaren'den sonra memleketin en ileri gelen bir siması olduğu için Kralın Maliye Nazırını ve muhitini tanımak istiyorum...

— Mazaren'den sonra değil, ondan evvel gelir, demekte hiç tereddüt etmeyiniz. Memleket menfaatleri bahis mevzuu olsa dahi, Kardinal, kendisine para ikrazında bulunanları harekete getiremez. Çünkü sermayedarlar nezdinde zerre kadar itibarı yoktur. Bu gerçeği herkes biliyor... Fuke ise, umumun itimadını kazanmıştır...

— Fuke, harp masraflarını karşılamak için hazineye para temin ediyor... Ondan şimdilik istedikleri de esasen budur. Ama o, bu parayı nasıl ve hangi şartlarla bulur? Paraların ağır faizler karışlığında temin edildiğini kimse düşünmez... Saray erkânı, Kral ve Kardinal ihtilâsta berdevam... Bu işin hemen önüne geçilemez.

Jofrey Döpeyrakla Bernar Dandijo, bir müddet daha münakaşaya devam ettiler. Onlar konuşurken Anjelik, kendi düşüncelerine dalmıştı... Yalnız Fuke'den bahsedilirken genç kadın zehir şisesini hatırladı ve bir ürperti geçirdi...

Kontla Andijo, arasındaki görüşme, elinde hafif bir kahvaltı tepsisiyle bir uşağın içeriye girmesiyle inkıtaa uğradı...

Andijo, henüz kızgınlığını kaybetmemiş ciğer kebabından bir parçayı, parmaklarının yanmasına aldırış etmiyerek aldıktan sonra Anjelik'e:

— Nefis yemekler ancak burada ve bir de Fuke'nin sarayında yenilebiliyor, dedi... Fuke'nin Vatel adında çok mahir bir aşçısı var... Aklıma gelmişken şunu da söyliyeyim: Garip bir tesadüf oldu... Keşfediniz bunu bakalım!

— Muamma gibi bir söz...

— Size bir açmaz daha vereyim: Sizin evinizden birisi...

— Anlayamadım...

— Eğer kocanızdan çekinmesem, sizden bir öpücük ister ve bunun karşılığında da bu sırrı açıklarım... Zira, ne kadar düşünseniz bulamazsınız...

— Mademki siz, doğum yapmış bir kadının yanaklarını öpülecek kadar renkli buluyorsunuz, istediğinizi alınız...

— Söyliyeceğim şu: Tuluz'da uzun yıllar yanınızda çalışmış olan metrdotel Kleman Tonel'i, Maliye Nazırı ile bir gizli toplantıda burun buruna gördüm.

— Yanılıyorsunuz... Çünkü Kleman, yalnız Puatu'ya gidecekti... Sonra onun yüksek şahsiyetlerle temasa ne ihtiyacı olabilir? Olso olsa Vo'da kendisine münasip bir iş arayabilir...

Andijo, dediğinden şaşmıyordu...

— Maliye Nazırının aşçısı Vatel'den bahsediyorlardı... Benim bildiğim ve gördüğüm bu...

— Gördünüz mü? Yine benim dediğim çıktı...

Anjelik, bunları söylerken, içi ferahlamış gibiydi... Kleman'ın şüpheli işler peşinde koşması ihtimali onu düşündürmüştü... Genç kadın, bu hisler içinde sözlerine devam etti:

— Kleman, Vatel'in yüksek bir aşçı olduğunu biliyor... Onun yanında çalışmak suretiyle bilgisini genişletmek istemiş de olabilir...

— Ancak küçük bir şey gözümden kaçmadı... Filvâki toplantıda bulunanların başları biraz dumanlıydı... Nazır da bunu hoş görüyordu... Ben, onların bulunduğu salona girdiğim zaman bizimkini. Maliye Nazırıyla gayet teklifsiz konuşurken buldum. Fuke, beni görünce tanıdı ve ben çıkarken de yılan gibi soğuk bakışlarını bana çevirerek: «Bir ehemmiyeti olacağını zannetmiyorum» dedi.

Gitarını çalmaya devam eden Kont Döpeyrak:

— Demek seni ehemmiyetsiz buldular? Dedi...

— Bana öyle geldi...

— İşte demir gibi sağlam bir hüküm...

Andijo, şakadan kılıcını çeker gibi yaptı ve görüşme, kahkahalar arasında sona erdi...

XXV

Anjelik, yalnızdı... Kendi kendine: «Işin o noktasını muhakkak hatırlamaklığım lâzım, diyordu... Unutmadım, aklımda ama gördüğüm o yüzü bir türlü bulup çıkaramıyorum. Gerisi teferruat... En mühim nokta o yüz...»

Hatırlamak istediği şeyi bulup çıkarmak için Anjelik, yüzünü avuçlarının içine alıyor; gözlerini yumuyor, hâfızasını didik didik ediyordu... Hâdise oldukça eskiydi ve Plesi şatosunda cereyan etmişti. İşin bu tarafı kat'iydi... Lâkin gerisi, saplanmış olduğu karanlıktan bir türlü sıyrılamıyordu...

Genç kadın, avuçları içine aldığı başını iyice eğmiş bulunduğu için, şöminede yanmakta olan kütüğün harareti alnına aksediyordu... Anjelik, yanındaki sehpa üzerinden yelpazeyi alarak açtı ve hafif hafif sallamaya başladı... Bahar olmasına rağmen dışarıda oldukça şiddetli bir mevsim fırtınası vardı. Ortalık, zifiri bir karanlığa gömülmüştü. Sağnak dolu bulutların rüzgâr tesiriyle oradan oraya savrulup sürüklenişleri neticesi pencereler, zaman zaman uğultularla sarsılıyordu... Anjelik, fırtına yüzünden uyuyamamıştı... Sağnak ve rüzgâr, sinirlerini bozuyordu... Onun için şöminenin karşısına geçip oturmuş, düşünceye dalmıştı... Genç kadın, bir kaç gündenberi sırtındaki bir ağrıdan da muztaripti. Rahatça eğilip doğrulamıyordu. Ebe, bu ağrının sebebini, Anjeliğin çocuğunu emzirmeğe devam husussundaki inadına bağlamıştı Fakat genç kadının buna kulak astığı yoktu... Anjelik, çocuğunu her kucağına alışında, bakışlarına bir parlaklık, içine bir ferahlık geliyordu... Çünkü onu çok seviyordu...

Anjelik, bu fırtınalı gecede kocasını bekliyordu... Kocası, postacı ile yolladığı mektubunda, bu akşam için döneceğini bildiriyordu... Fakat hava muhalefeti onun gecikmesine sebep olmuştu... Belki de Kont, ertesi sabah gelecekti...

Vakit hayli ilerlediği için kocasının dönüşünden ümidini kesti... Halbuki onu sabırsızlıkla beklemişti... Kralın kabul resminde bulunamadığına çok üzülüyordu... Kont dönmüş olsaydı bu işin tafsilâtını öğrenirdi. Ziyafetin son derece parlak geçtiğini ona söylemişlerdi... Anjelik, orada olmayı ne kadar arzu etmişti... Genç kadın, yine düşünceye daldı..

«Hâdise, Plesi şatosunda, Prens Dokonde'nin yatak odasında cereyan etti... İşin burası sağlam... Ben de pencerden içerisini gözetliyor-

dum... İşte, bir türlü bulup çıkaramadığım nokta burada...»

Kapanan bir kapı gürültüsü oldu... Arkasından da holde bir ses duyuldu...

Anjelik, hemen ayağa fırladı ve koşa koşa odadan çıktı... Kontun sesini tanıdı...

— Nihayet gelebildiniz mi sevgilim... Ooh! Çok şükür...

Yine koşarak merdivenleri indi ve kontun kollarına atıldı... Kont onu kucakladı...

— Sizi ne kadar göreceğim gelmişti...

— Çok ıslanmışsınız... Keşki yarına kadar bekleseydiniz...

— Bu gece döneceğimi size vaadetmiştim...

— Evet... Benim de o kadar canım sıkılıyordu ki...

Anjelik, kocasını ılık odaya götürdü. Bir uşak çağırdı, sırsıklam olmuş ayakkabılarını çıkarmasını söyledi... Kuasiba da, elbise getirmek üzere gardroba gitti...

Kont, hemen elbisesini değiştirdi ve bir kadeh de Bordo şarabı içti...

— Yemek yiyecek misiniz?

— Teşekkür ederim... Yolda o işi yaptım... Zâten bir haftadanberi nâdîde yemekler yedik... Karnım tok... Üç gün, ağzıma lokma koymasam da olur...

— Çocuğumuz nasıl, gittikçe güzelleşiyor mu?

— Evet... Çok şirinleşti...

Kont ayakkabılarını çıkarmaları için ayaklarını yüksekçe bir yer yastığının üzerine koydu... Uşaklar, botları çıkarırlarken Anjelik, sabırsızlığını belli eden bir ifade içinde:

— Anlatın bakalım, dedi... Nasıl oldu?

— Çok iyi oldu... Şehir halkı, elinden geleni yaptı doğrusu... İftihar için söylemiyorum ama, bizim Neşeli Bilgi Sarayı'ndaki ziyafet hepsinden üstündü... Liyondan getirttiğim bir adam, harikulâde bir pasta yaptı ki, emsâli görülmemiştir... Tasavvur et koskoca bir gemi ve bir de dağ... Bu dağın muhtelif yerlerinde menbalar var... Buralardan şarap fışkırıyor... Sonra gemi, dağa çarpıyor...

Anjelik, şaşırdı.

Bunlar sabit değil mi?

Kont, güldü...

— Bu usta, eserini büyük bir masa üzerine kurdu... Adam, aynı zamanda makine işleriyle de meşgul bulunduğu için yürüyen bir gemi yaptı... Bu gemi tabiî pastadan... Gemi kayalara çarpınca ikiye bölünüyor ve ortasından likör ve şaraplar dökülüyor... Sonra masanın öbür ucunda büyük bir sepet var... Bu sepet de pastadan yapılmış... İçi çiçek dolu... Çiçeklerin arasından bir aralık rengârenk canlı kuşlar fırlayıp uçuşmaya başlıyor... Herkes hayreten parmağını ısırdı.

— Ya kral? Onu da anlatsanıza!

— Kral, genç ve yakışıklı... Gözleri de güzel... Onu biraz mahzun buldum... Mankini adındaki kızın sevgisi, kalbinde bir yara açmışa benziyor... Vazifesinin icaplarını iyi kavramış... Hükûmet erkânının fikirlerine hürmet gösteriyor... Ana kraliçeyi de gördüm... Bilmem daha size nelerden bahsedeyim? Bir sürü yüksek isim ve buna mukabil de bir bir sürü çirkin sima...

Anjelik:

— Kral, memnuniyetini size bildirmedi mi?

— Bildirdi... Çok memnun kalmış... Bunu müteaddit vesilelerle tekrarladı. Sizin orada bulunmayışınıza da üzüldü...

— Çok memnun kalmış derken neden öyle gülmemek için dudağınızı ısırır gibi yaptınız?

— Bir hâdise geçti de onu hatırladım... Kral, giderken arabasına bindiği sırada nedimlerinden birisi yanına sokuldu ve bu ziyafetin ihtişam bakımından Fuke'nin ziyafetlerine müsavi olduğunu söyledi... O zaman Sa Majeste «Evet, dedi... Ancak ben, halkın israf temayülüne şaşıyorum.»

Bunun üzerine ana kraliçe, müdahale etti: «Bu nasıl söz? dedi. Halk, sizi en iyi şekilde karşılamak için bütün bunlara katlanıyor... Sizin bu sözünüz, halkın gücüne gidebilir.»

— Kral, bir cevap vermedi mi?

— Verdi... «Halkın debdebesi karşısında âdeta eziliyorum» dedi...

Anjelik, konta baktı:

— Kıskançlık eseri... Yalnız bu sözlerin ciddiyeti üzerinde durmalı... Ben pek inanamıyorum... Bir dedikodu da olabilir...

— Hayır... Adamlarımdan Alfonso, arabanın kapısını açarken bunları duymuş... Geldi, bana haber verdi...

— Kralın, asillere yaraşmıyan hisler taşımasına imkân yok... aleyhimize çevirenler de onlardır... Kralın maiyetindekilerden bir ikisini aleyhimize çevirenler de onlardır. Kralın maiyetindekilerden bir ikisini sakın gücendirmiş olmıyasınız...

— Hayır... Böyle birşey bahis mevzuu değil. Bilâkis izaz ve ikramda hiç kusur etmedim. Hattâ Kralın maiyetindeki Senyorlerden her birisine ayrı bir oda tahsis ettim... Bu odalara altınla dolu keseler bıraktım... Senyörlerden hiç birisi bu para keselerini almamazlık etmemiş...

— Onları okşadığınız muhakkak... Ancak aynı zamanda da istihfaf ediyorsunuz... Kendilerini hor gördüğünüzü hepsi mükemmel hissediyorlar...

Anjelik, kocasının dizlerine oturdu, ona iyice sokuldu... Dışarıda fırtın gittikçe kuduruyordu...

Anjelik:

— Ne zaman Fuke'den bahsedilse ürperiyorum, diye mırıldandı.

Uzun müddettenberi unutmuş olduğum zehir şişesi hemen gözlerimin önüne geliyor...

Kont:

— Yine sinirlisiniz sevgilim, dedi... Genç kadın, gözlerini yumdu:

— Birşey var ki, onu muhakkak hatırlamaklığım lâzım...

Sonra yanağını, kocasının ipek kadar yumuşak ve menekse kokulu saçlarına dayadı...

— Bana yardım ederseniz çabuk hatırlayacağım gibi geliyor... Ama buna imkân var mı? Yalnız başıma bu muammâyı çözebilsem, tehlikenin nereden geldiğini keşfetmiş olacağım...

— Ne tehlikesi güzelim? Böyle boş şeylere niçin zihninizi yoruyorsunuz? Doğum, sizi hayli sarstı...

Anjelik, hiç oralı olmadan yine meçhullerle konuşur gibi sözlerine devam etti... Gözleri yarı aralıktı:

— O odayı olduğu gibi görüyorum... Dışarıdan birisi kapıyı tıkırdatınca Prens Konde, yataktan fırladı... Ama ben, kapıya vurulduğunu işitmemiştim... Prens hemen ropdöşambırına sarındı ve:

«Düşes Döbofor'la beraberim.» diye bağırdı... Fakat, odanın nihayetinde bir kapı açıldı ve uşak, içeriye, kukuletalı birisini soktu... Bu, bir papazdı... Adı da Ekzili'ydi...

Anjelik, sözlerinin burasında durdu ve gözlerini sabit bir noktaya dikti... Yüzünün büründüğü ifade kontu ürkütmüştü...

— Anjelik! diye haykırdı...

O, yine ağır ağır devam etti:

— Şimdi hatırladım Jofrey... Prens Kondenin uşağı, Kleman Tonel'di...

Kont gülüyordu:

— Siz delisiniz sevgilim... Bu adam uzun seneler hizmetimizde bulundu... Bu tesirle onu birisine benzetiyor olmalısınız...

— Karanlıkta filvaki onu iyi seçemiyordum ama yüzün şekli, hareketler aynı idi... Evet Jofrey, kat'iyen eminim... Oydu... Tuluzdayken de ondan hiç haz etmemiştim... Hattâ siz birgün bana (en tehlikeli casus, kendisinden şüphe edilmeyenidir.) dememiş miydiniz?. Sonra siz de ondan kuşkulanmıya başlamıştınız...

Meçhul casus işte oydu...

— Müsbet işlerle uğraşan bir genç kadına hiç yakışmayan hayâller...

Kont, elini Anjelik'in alnına koydu...

— Galiba biraz ateşiniz var...

— Benimle eğlenmeyiniz... O adam, beni senelerdenberi kolluyor... Bundan hiç şüphem yok...

Kimin hesabına diyeceksiniz? M. Dökonde hesabına mı? Fuke hesabına mı? Bilmiyorum.

— Bu mesleden şimdiye kadar kimseye bahsetmiş miydiniz?

— Bir def'a size söylemiştim... O da duymuştu...

— Bunlar eski hikâyeler... Siz müsterih olunuz... Boş yere zihninizi yoruyorsunuz...

Kont, uzun uzadıya konuşarak onu iknaa çalıştı... Anjelik, tatlı sözler ve nüvazişlerle, düşüncelerinden sıyrıldı... Günler, hâdisesiz geçiyordu... Anjelik'in endişeleri de gittikçe zail oluyor, yavaş yavaş eski neşesini buluyordu.

Aradan bir kaç ay daha geçti... Bir sabah Anjelik, çocuğuyla meşgul olurken kocası yanına geldi... Yumuşak bir sesle:

— Size sözlemek istemiyorum ama nihayet karar verdim, dedi... Her sabah kahvaltınız arasında şundan da yiyorsunuz...

Kont, bunları söyledikten sonra yumulu avucunu açtı... Anjelik, Jofrey'in avucunda hapa benziyen beyaz bir şey gördü...

— Nedir o? diye sordu...

— Çok cüz'î mikdarda zehir...

Anjelik, Kontun yüzüne baktı...

— Jofrey, dedi... Korktuğunuz bir şey mi var?

— Hayır... Ama ben, bunu bir tedbir olarak daima tatbik ederim... Vücut, yavaş yavaş zehire alışır...

— Birisinin beni zehirliyeceğinden mi korkuyorsunuz?

— Hayır... Sâdece, bütün zehirleri tesirsiz bırakacak sihirli maddenin mevcudiyetine inanmadığım için...

Mütaakıp ay, Mayısta Kont Döpeyrakla karısı, şâhane düğün'e dâvet edildiler... Düğün Bidasoa kıyılarındaki Sen Jan Dölüz'de yapılacaktı... İspanya Kralı 4 üncü Filip, kızı Mari Terez'i, bizzat Fransanın genç Kralı 14 üncü Lui'ye gönderiyordu... Sulh, artık imzalanmış bulunuyordu...

Anjelik, iki karuçe, üç araba ve birkaç katırı, kocasiyle birlikte yapacağı seyahat için ancak kâfi buluyordu... Zira muhteşem tuvaletleri ihtiva eden denklerin sayısı fazlaydı... Kont, en güzel ipekli kumaşların payitahtı sayılan Liyon'un en namlı tacirlerinden birisini çağırmış, o da küçük bir kervan teşkil eden mallariyle gelerek bunları müşterisine arzetmişti... Terziler, günlerce çalışarak genç Kontes'e muhtelif tuvaletler dikmiş bulunuyorlardı... Bunun sebebi yalnız Kralın düğün merasimi değildi... Düğünden sonra hükümdar, Parise dönecek, Anjelik'le kocası da saray erkâniyle birlikte baş şehire gideceklerdi...

Günün sıcak saatleri başlamadan evvel Jofrey'le Anjelik erkenden yola çıkmak hazırlığına girişmişlerdi... Tuluz'dan ayrılıyorlardı... Bittabi küçük Florimon da sütninesiyle birlikte yola çıkacaktı... Onun da maiyeti ve lüzumlu eşyası vardı... Beşiği hazırlanmış, çocuğu eğlendirmek için zenci dadı da kafileye alınmıştı... Florimon, gittikçe güzelleşiyordu.

Pek tombul değildi... Fakat siyah saçları ve gözleri, güzel yüziyle sevimliydi...

Anjelik'in hizmetçisi Margarit'e, bu seyahatte verilen vazife genç kadının gardrobuna nezaretti... Kuasiba da, bir Şark veziri azametiyle, atına kurulmuştu. Kafilede, Başpiskoposun casusu Alfonso da vardı. Fakat o, daima sadık görünen halinde bir falso göstermiyordu... Kafileye ayrıca dört müzisyen de iltihak etmişti... Bunlardan küçük kemancı Ciyovani'yi Anjelik, çok seviyordu... Fransua Bine adındaki müzisyeni de Kont, her seyahatinde yanından hiç ayırmazdı... Uşaklar, hizmetçiler ve yardımcılar kafileyi tamamlıyorlardı...

Hareketlerinden bir müddet sonra, heyecanı yatışmış olan Anjelik, etrafa göz attığı zaman Tuluz civarından geçtiklerini gördü... Karuçesi, Garon nehri üzerindeki köprülerin birinden geçerken kendini tutamadı:

— Ne yazık! diye bağırdı...

Burnunu cama dayamış, başını bir türlü geriye çevirmiyordu...

Jofrey Döpeyrak, şaşırdı:

— Ne oldunuz güzelim, bir şey mi var? Diye sordu...

Anjelik, içini çekerek cevap verdi:

— Tuluz'u bir kere daha görmek arzusu doğdu içimde...

Genç kadın, nehir boyunca uzanan bu güzel, ve şirin şehre uzaktan hasretle bakıyordu... Birden kalbi, bir sızı ile burkuldu. Sonra:

— Ooh Tuluz! Sevdiğim şehir! Sevdiğim saray... Neşeli Bilgi Sarayı! Diye mırıldandı...

İçinde, bu şehri bir daha göremiyeceğine dair bir his vardı...

XXVI

Hırçın bir kadın sesi, ortalığa perde perde yayılıyordu:

— Etrafımı bir sürü budala, beceriksiz insan çevişmiş! Kimse ıztırabımı anlamıyor!... Şeytan, şu balkondan kendini fırlat, aşağıya at diyor...

Anjelik, bitişik odadan akseden bu feryatlarla irkildi ve hemen, odasının balkonuna çıktı... Gecelik kıyafetiyle bir kadın, balkonda yüzünü mendiline gömmüş, ağlayordu...

Ağlayan kadına, bir başka kadın arkadan yaklaştı ona bir şeyler söyledi... Fakat o, şiddetle silkindi...

— Defol buradan budala! Diye bağırdı... Bırak beni diyorum... Senin aptalığın yüzünden bir türlü hazırlanamıyacağım işte... Yas içindeyim yas... Allah cezanızı versin... Benim saçlarımı şimdi kim tanzim edecek?

Kadın, bunları söyledikten sonra, yüzünü örten saçlarını geriye at-

tı... Anjelik, o zaman bu kadının yüzünü iyice görebildi... Bu, güzel yüzlü bir kadındı... Ancak otuzunda vardı... Aristokrat bir zümreye mensup olduğu yüz hatlarından anlaşılıyordu...

Kadın, hâlâ terter tepiniyordu:

— Madam Dövalbon hastaysa saçlarımı kim yapacak benim?

Anjelik, müdahale lüzumunu hissetti:

— Madam, dedi:

Sen Jan Dölüz'ün dar sokaklarındaki, tıklım tıklım dolu ve birbirine bitişik otellerinin balkonlarında bu hâdise cereyan ederken şehir, vaktin pek erken olmasına rağmen uyanmıştı... Her taraf bir arı kovanı gibi kaynıyordu...

Anjelik, tekrar:

— Madam... Dedi... Acaba size bir yardımım olabilir mi? Saç tuvaletinizin henüz yapılmadığına üzüldüğünüzü anlıyorum... Müsaade ederseniz size kendi berberimi göndereyim... Bütün maşalarını ve lüzumlu eşyasını alsın, gelsin... Çok mahirdir kendisi...

Kadın elindeki mendili birkaç defa burnuna bastırdıktan sonra:

— Teşekkür ederim, dedi... Çok sevimlisiniz... Peki, berberiniz gelsin... Bu İspanyollar ortalığı birbirine kattılar... Kimsenin kimseyi görecek hali kalmadı... Nedir bu Allahaşkına?

— İspanya Kralı geliyor da onun için galiba...

Kadın, istihfaf ifadesiyle:

— Pöh, dedi... Sanki bir şeymiş... Kral da olsa asalet bakımından hiçbir zaman bizlere tefevvuk edemez... Evet, onlar altın babası ama asil insanlar değil...

— Oh Madam! Böyle söylemeyiniz... Hevesimi kursağımda bırakacaksınız... Ben Kralı da, Prensleri de görmeyi çok istiyorum... İspanya Kralı IV. Filip'le kızı bu sabah geliyorlar...

— Olabilir... Bundan ne çıkar? Ne yazık ki, onların karşılanmasında hazır bulunamıyacağım... Çünkü tuvaletim o zamana kadar bitirilemez...

— Üzülmeyiniz. Madam... Biraz sabırlı olunuz... Şimdi berberimi size göndereceğim...

Anjelik, balkondan çekildi... Odası darmadağınıktı... Margo ve diğer hizmetçiler, harıl harıl Anjelik'i hazırlamaya çalışıyorlardı... Küçük Florimon ise bu dağınıklık arasında, dört ayak yerde emekleyip duruyordu.

Anjelik, giyeceği tuvaletler arasında bir seçme yaparken «ziynet olarak takacaklarımı da Kont seçsin» diyordu... Genç kadın, robdöşambrını çıkardı, sâde bir tuvalet giydi ve mantosunu alarak çıktı...

Zemin katında Fransuva Bineyi gördü... Fransuva, bütün geceyi, Anjelik'in arkadaşları olan Tuluz'lu kadınların saçlarını yapmakla geçirmişti... Hizmetçiler bile ona, saçlarını yaptırmak için dil mökmüş ve

işlerini de gördürmüşlerdi... Berber, takımlarını toplamakla meşguldü. Birçok senyörlerin tuvaletleriyle de uğraşacaktı... Anjelik, onu yanına aldı ve bitişik eve gitti...

Kendisini karşılayan hizmetçilerin giyimlerinden Anjelik, ziyaretine gittiği kadının yüksek sınıfa mensup olabileceğini düşünerek onu, derin bir reveransla selâmladı...

Berber, takımlarını bir tabure üzerine koyarken ağlayan kadın, Anjelik'e:

— Çok teşekkür ederim size, dedi... Pek sevimlisiniz... Eğer siz olmasaydınız göz yaşlarım dinmiyecekti...

Anjelik, hemen atıldı:

— Ağlanacak gün mü efendim... Göz yaşlarınıza yazık...

— Öyle demeyiniz... Kederliyim. Siyah esvabımı görmediniz mi? Babamı yeni kaybettim...

— Ya vah vah... Ben de müteessir oldum şimdi...

— Hem teessürüm iki katlı güzelim... Babamla atıştık... Beni ayrıca üzen taraf da bu hâdisedir... Babamın tabiatini çok iyi bildiğim için ondan şüphelenmiyor değilim...

Berber, başına mukavvadan bir başlık geçireceği için genç kadın, sözüne ara verdi... Sonra yine devam etti...

— Acaba mahsus mu yaptı diyorum...

— Anlayamadım Madam... Neyi mahsus mu yaptı?

— Ölüm meselesini... Ama ne yaparsa yapsın... Ben, her şeyi çabuk unuturum... Ben yüksek bir ruh taşıyorum... Bu benim için kâfidir... Babam, tam bir hristiyan gibi öldü... Teselli bulduğum nokta bu... Ancak cenazesini birkaç kişi Sendöni'ye götürdü... İşte buna çok kızıyorum... Ne doğru dürüst bir merasim ne de bir masraf yapıldı... Siz bunu tensip eder misiniz?

Anjelik:

— Tabiî hayır, dedi... Fakat kadının bu lâkırdılarından da ürkmüştü... Cenaze Sendöni'ye götürüldüğüne göre oraya, saray mensupları gömülmezdi... Binaenaleyh bu kadının da yüksek tabakadan olmasına ihtimal yoktu...

Kadın, içini çekti:

— Ben orada olsaydım işler hiç de böyle cereyan etmezdi... Ben, usullere ve âdetlere riayet olunmasından hoşlanırım...

Fransuva Bine, bu sırada kadının karşısında diz çökerek aynayı tuttu... O da saçlarını gözden geçirdi ve yüzü gülümsedi... Sonra:

— Çok güzel oldu ,diye sevinçle bağırdı... Hakikaten sanatında mahir bir berber... Berber değil bir artist... Hem benim saçlarım kolaylıkla düzeltilecek gibi değildir de...

Berber:

— Alteslerinin saçları çok ince ve çok yumuşak, dedi... Aynı zaman-

da gür... Bu hususiyetleri haiz saçlara en güzel tuvaletler yapılabilir...

— A sahi mi? Beni şımartacaksınız... Size yüz ekü bahşiş...

Kadın, sonra seslendi...

— Kim var orada? Buraya baksanıza! Bu sanatkâr, küçüklerle de biraz meşgul olsa...

Bir fanıdöşambr, içeriye iki kız çocuğunu soktu...

Anjelik:

— Madam, bunlar sizin kızlarınız mı? diye sordu...

— Hayır efendim... Hemşireler... Hiç tahammül edilmez şeylerdir... Şu küçüğe baksanıza... Teni ne kadar güzeldir... Fakat yanaklarının halini görüyor musunuz? Ne böcekleridir bilmiyorum... Onlar sokmuş galiba... Böceklerin soktukları yerler hep şişmiş... Öteki de durmadan ağlayor...

— Babasının ölümüne müteessir olmuştur muhakkak...

— Hayır efendim... Ona hep «sen Kralla evleneceksin... Sana Kraliçe diyecekler» demişler... O da şimdi tutturmuş, ben kraliçe olamıyacağım; Kral, başkasiyle evleniyor diye ağlayor...

Berber, küçüklerin saçlarını düzeltirken dar merdivenlerde ayak sesleri duyuldu... Biraz sonra da genç bir senyör, kapı eşiğinde göründü... Bu çok kısa boylu ve başı, kalkık yakasını süsleyen dantelâ yığınlarına gömülmüş gibi duran birisiydi... Sabahın erken bir saati olmasına rağmen itinayla giyinmiş bulunuyordu...

Kısa boylu genç:

— Kuzinim, dedi... Hârika bir berberin sizde bulunduğunu işittim de geldim...

— Kulağınız ne kadar delikmiş, Filip... Berberin burada bulunduğunu kadınlardan evvel siz duydunuz demek! Nasıl olmuş saçlarım?

Kısa boylu genç, gözlerini kısarak baktı... Sonra:

— Fevkalâde olmuş, dedi... Aşk olsun... Cidden sanatında mâhir bir adammış...

Bunları söyledikten sonra koridora çıktı, trabzanlardan eğilerek birisine seslendi:

— Dögiş buraya gelsenize!..

İçeriye giren yakışıklı genci, Anjelik tanıdı. Bu, Bearn valisi Dük Dögramon'un büyük oğlu Kont Döğiş'ti... Filip adındaki kısa boylu adam, onu kolundan tuttu ve şöyle bir süzdü.

— Ööh! Şimdi içim rahat etti... Saçlarını en güzel şekilde tanzim ettiren bizleriz. Pegilin ve Marki Ömyer, hasetlerinden çatlıyacaklar... Berberlerini bir başkası bahşişle ayartmış... Saçlarını usta olmıyan birisi düzeltmiş...

Filip, matruş çenesini sıvazladı, sonra genç Kontun yanağını okşadı. Ona abanarak mânalı mânalı süzdü... Kont Dögiş, bu iltifatlardan hoşlanmış görünüyor ve gülümsemekle iktifa ediyordu...

Anjelik, erkek geçinen bu iki kişideki süs merakına şaşmaktan kendini alamadı... Hattâ aralarındaki samimiyet ve lâübaliliği de garip buldu... Bu hal, diğer genç kadının da hoşuna gitmemişti ki, birden bağırdı:

— Filip, ben evimde böyle şeyler istemem... Nedir o öyle biribirinize dil döküp duruyorsunuz? Sonra anneniz beni, gayri tabiî temayüllerinize göz yummakla itham eder... Hem Pegilin nerede? Çağırmak üzere adam gönderdim. O çocuğa hayranım...

Kadın, telâşla tekrar balkona çıktı... Fakat, eliyle göğsünü bastırarak geriye çekilmesi bir oldu...

— İşte o!

Küçük Senyör:

— Pegilin mi? diye sordu...

— Hayır... Şu Tuluz'lu asil... Bende biraz da korku uyandıran Jantiyom...

Anjelik, balkona çıktı ve bulundukları eve doğru gelen kocasiyle, onu geriden tâkip eden Kuasiba'yı gördü.

Küçük Senyör, ikisinin arkasından uzanarak sokağa baktıktan sonra:

— Anladım, dedi... Langedok'un koca toyalı... Fakat yeğenim, neden ondan korkuyorsunuz? Çok tatlı bakışları vardır onun... Elleri de kadife gibi yumuşaktır. Hele zekâsına hiç diyecek yoktur...

Kadın, yüzünü ekşitti:

— Bir kadın gibi konuşuyorsunuz... Galiba bütün kadınlar, onun dilisi...

— Siz müstesna...

— Ben, hislerimin tesirinde kalmam, gördüğüme bakarım... Siz bu adamı karanlık ve korkunç bulmuyor musunuz?

Kont Dögis'in gözleri korkuyla büyüdü... Kocası aleyhindeki sözlere Anjelik'in sinirleneceğinden ürkmüştü... Hattâ birkaç defa yutkundu, susması için kadına bir şeyler söyliyecek oldu... Fakat kadın ona, sesini çıkarmamasını işaret etti...

Filip:

— Surası muhakkak ki, siz, erkeklere kadın gözüyle bakmasını bilmiyorsunuz, dedi... Çok iyi hatırlarsınız, bu senyör, Marki Dorlean'ın karşısında dize gelmedi... İşte tüyleriniz ürpererek sizlerin takıldığı hâdise!.

— Şimdiye kadar kimseye karşı bu şekilde hakarette bulunmadığı da bir gerçektir...

Tam bu sırada Jofrey, başını kaldırmış, durmuş balkona bakıyordu... Sonra tüyleri süslü şapkasını çıkardı, birkaç defa sallayarak onları derin derin selâmladı...

Küçük Senyör:

— Gördünüz mü zarifliğini ,dedi... Halbuki onun hakkında neler söylüyorlar... Şâyet o, söylenildiği gibi fena bir insan olsaydı bu zerafeti gösterir miydi? Buna ne buyurulur?

Dögiş, telâşla:

— Şüphesiz, dedi... Kont nezaketiyle meşhurdur... Ama kırdığı potlar da var... Tuluz'daki kabul resmindeki bâzı davranışlarını unuttunuz mu?

— Evet... Kral bile yüzünü ekşitti... Sa Majeste bilhassa güzelliğinden çok bahsedilen bu topalın karısını merak ediyor.

Anjelik, yavaşça balkondan çekildi... Sonra Fransuva Bine'yi, kolundan tutarak kendisine doğru yaklaştırdı... Kulağına:

— Efendin geliyor, diye fısıldadı... Onu karşıla... Sakın bu adamlardan bahşiş alma...

— Madam, siz müsterik olunuz... Şu genç kızın saçlarını da yapayım, ortadan çekilirim...

Anjelik, aşağıya indi ve dairesine geçti... Bine, doğrusu onun yüzünü ağartmıştı... Genç kadın, onu takdir ediyordu... Bine, yalnız zevk sahibi ve sanatında mâhir bir berber değildi, aynı zamanda uysal ve terbiyeli adamdı.. Asil kimselere hizmet etemenin mânasını bilenlerdendi... Kimseyi gücendirmemeğe gayret ederdi...

Anjelik, darma dağınık halde bulunan odaya girince Kontu, boynunda bir peşkir, berberi beklerken buldu... Kont:

— Maşallah! diye ona takıldı... Merasim hakkında malûmat edinmek üzere erkenden kalktım ve sizi uykuda bıraktım... Bir saat sonra buraya döndüm, siz hiçbir hazırlık yapmamışsınız... Üstelik Düşeş Dömonpansiye ve Kralın biraderi ile samimi bir görüşmeye dalmış bulunuyorsunuz...

Anjelik, bu isimleri duyunca hayretle sordu:

— Düşes Dömonpansiye mi dediniz? Demek oymuş görüştüğüm? Fakat nasıl olur? Biraz evvel bana, babasının Sendöni'ye defnedildiğini söyledi...

Anjelik, bir taraftan soyunuyor, bir taraftan da Düşeşle nasıl tanıştığını, neler konuştuklarını anlatıyordu. Anjelik, Düşes Dömonpansiye'nin babasının vefatiyle şimdi, Fransa'nın en zengin mirascılarından birisi olduğunu da bu arada öğrenmiş oldu...

— Şu halde, düğünde Kraliçe'nin eteğini tutacak olan Matmazel Dövaluya ile Dalanson adlarındaki kardeşleri, onun ana-baba bir kardeşleri değil... Bine, onların da saçlarını yaptı...

Bine, konuşulanlara bakmadan efendisinin yüzünü sabunlamaya başladı. Anjelik, hâlâ giyinmemişti... Halbuki Kral, o günkü meşguliyetini düşünerek bütün senyörleri toplu halde, sabahleyin erkenden kabul edeceğini bildirmiş bulunuyordu...

Margarit, dudaklarına bir sürü iğne kıstırmış, harıl harıl Anjelik'i

giydirmeğe çalışıyordu... Önce biri kalın, diğeri ince, iki eteklik giydirdi.

Anjelik:

— Demek o kadın gibi genç adam Kralın kardeşi öyle mi? Diye sordu... Kont Dögiş'le pek lâübaliydi... Aralarındaki bu samimiyeti görenler onları biribirine âşık zannederler... Jofrey, cidden onlar, söylendiği gibi biribirlerine mi?...

Kont gülmeye başladı:

— Evet, dedi... Buna İtalyan aşkı denilir... Alplerin öte tarafındaki komşularımızın zevki o kadar incelmiştir ki, onlar tabiî hazları pek yavan bulurlar.. Kralın erkek kardeşinin de bu gayri tabiî zevkle melûf bulunması cidden insanı üzecek bir keyfiyettir.

Anjelik, kaşlarını çattı:

— Şey, dedi... Prens, ellerinizin pek yumuşak olduğunu söyledi... Bunu nereden biliyor?.

— O, tuhaf birisidir... Herkesin yanına sokulur... Bir münasebetle bana, elbisesinin kol kapaklarını indirtmiş ve bileğini elime temas ettirmiş ollabilir, ama ben, bunun farkında değilim...

— Sizi pek methetti. Hattâ kıskançlığımı tahrik edecek kadar...

— Güzelim, böyle basit şeylerle heyecana kapılırsanız partiyi kaybedersiniz... Zira bunlar birer entrikadır ve saray adamları, türlü dolaplar çevirmekten geri kalmazlar... Onlar, örümcek gibi her tarafta ağ kurmuşlardır...

Ağlarına düşmemek lâzım... Şayet, o muhite, yukarıdan bakmazsanız kurulmuş gizli ağları göremezsiniz...

Bütün meslekdaşları gibi geveze olan Binet de lâkırdıya karıştı:

— Kardinal Mazaren, çocuğun ahlâkının bozulmasında, sapık zevklere kapılmasında âmil olmuştur... Çünkü onun, kız çocukları gibi giyinmesini tensip eden, bu hususta emirler veren O'dur...

Jofrey Döpeyrak:

— Prenslerin aleyhinde pek kati hükümler veriyorsun berber başı, dedi...

— Ne yapalım efendimiz... Benim servetim de bu dilim işte...

— Yalancı! Neden böyle konuşuyorsun? Seni kralın berberinden ziyade zengin etmedim mi?

— Haklısınız Mösyö lökont... Fakat ben, bununla böbürlenmem... Başkalarını da kıskanmam...

Sakal traşı bitmişti... Kont, ustura yanıklığını serinletmek için yüzünü, içinde gülsuyu bulunan küçük bir leğene uzattı... Kontun traşı, yüzündeki yara izlerinden dolayı güç olurdu ve bu, her berberin yapacağı iş değildi... Bine, meharetli elleriyle, Kont'un yüzünü inciltmeden işini bitirirdi. Jofrey, boynundaki peşkiri çıkardı, yüzünü havluyla kuruladı ve giyinmeğe başladı... Uşağı ile Alfonso, ona yardım ediyorlardı.

Anjelik, bu arada altın işlemeli çuha bir borsaj giymiş, Margaretin yakayı takmasını bekliyordu... Bu açık yaka, hârika bir şeydi ve omuz-

ları açıkta bırakıyordu... Koyu renk kumaş üzerindeki altın işlemeler genç kadının solgun tenini bir kat daha belirtiyordu... Kırmızı yanaklarına düşen uzun kirpiklerinin gölgesi, yüzüne başka bir güzellik veriyor, ondüleli saçlarının parlaklığı esvabında akisler yaratıyordu... Anjelik, yeşil gözlerinin aksini, karşısındaki aynada buldu ve kendini âdeta tanıyamadı... Karşısında altın ve zümrütlerle süslenmiş mermer gibi bir vücut duruyordu...

Ayaklar arasında emekleyen Florimon'un ağzına bir şey götürdüğünü gören Margaret, bağırarak küçüğe doğru koştu ve elinden on kıratlık bir elması güç aldı.

Anjelik, konta döndü:

— Jofrey, dedi.. Mücevher olarak ne takayım acaba? İnciler bana pek sâde görünüyor.. Elmaslar da pek katı.. Şöyle gözleri okşayacak bir şey olsun diyorum..

Kont:

— Zümrütleri takınız güzelim, dedi... Gözlerinizin rengiyle tam bir âhenk de teşkil etmiş olur... Altının biraz küstah görünüşü vardır. Işıltısı da ağırcadır... Ama gözlerinizin rengi bu tesirlerin hepsini siler onlara âdeta hayat verir... Zümrütle süslü iki uzun küpe ve az elmas kullanılmış bir kaç yüzük fena olmaz sanırım...

Anjelik, mücevher kutularına eğildi ve beğendiklerini aldı...

Döndüğü zaman, Kontun, murassa kılıcını, taşlarla süslü kıymetli kemerine takmakla meşgul bulunduğunu gördü...

Kocasını uzun uzun, biraz da içinde duyduğu tuhaf bir korku hissiyle süzdü. Sonra:

— Düşeş, sizin insana korku veren bir haliniz olduğunu söylemişti, dedi... Onu haklı buluyorum...

— İnsan, hususiyetlerini ne kadar gizlemeğe çalışsa boştur... Ben, bu şekilde değil de daha zarif giyinmiş olsaydım muhakkak ki gülünç olurdum... Binaenaleyh yüzümün şekline uygun giyiniyorum....

Anjelik, bu yüze baktı... Bu yüz ona aitti, onu kaç defa okşamıştı... Anjelik, bu yüzü en ince teferrüatına kadar biliyordu... Gülümsedi ve «canım!» diye mırıldandı...

Kont, tepeden tırnağa siyahlar ve gümüşler içindeydi... Paltosunun üzerinde gümüşten, tül kadar ince bir örtü vardı... Bu örtü, paltoya elmas düğmelerle tutturulmuş bulunuyordu... O devre mahsus ceketinde gümüş süsler, dikkati çekiyordu... Ayakkabılarının tokaları yine elmaslarla işlenmişti... Kont, geniş bir düğüm halinde bağlamış olduğu kravatına küçük elmaslar iliştirmeği de ihmal etmemişti... Parmaklarındaki yüzükler ise bir hârikaydı...

Jofrey, beyaz tüylü şapkasını giydi ve her şeyin hazır olup olmadığını, dışarıda bekleyen Kuasiba'dan sordu... Zenci, merasim münasebetiyle hususî üniformasını giymişti... Ayrıca iki eliyle tuttuğu küçük bir

kadife yastık üzerinde kırmızı marokenden yapılmış altın çerçeveli bir kutu taşıyordu...

Birer kişilik iki tahterevan, kontla Anjelik'i bekliyordu... Süratle kralın, annesinin ve kardinalin bulundukları konağa gidildi...

Muhteşem büyük salon kalabalıktı... Renk renk elbiseler giymiş adamlar, oradan oraya koşuyor, merasime hazırlanıyorlardı...

Anjelik, nedense heyecanlıydı... İçeriye girerken kendi kendine «Şimdi hepsini göreceğim... Kralı da, annesini de Kardinali de» diyordu...

Bir anda koskoca krallığın mühim dâvaları, endişeleri ve entrikaları gözlerinin önünde geçit resmi yapar gibi geçtiler... Memleketin bugün içinde bulunduğu durumdan o mes'ul değil miydi?

Süt ninesi, Anjelik'e bu genç kral hakkında neler anlatmıştı. Pariste galeyana gelen halk, onu başşehirden kaçmaya mecbur etmiş; Lui, şehirden şehire, şatodan şatoya geçmiş, ihanete uğramış, terkedilmiş fakat neticede zaferi elde etmişti...

Şimdi o, bütün bu mücadelelerin meyvesini topluyordu... Anjelik, dikkatini kraldan ziyade, salonun nihayetinde, siyahlar içinde ayakta duran esmer tenli İspanyol güzeli üzerinde teksif etmişti... Biraz geride bulunan ana kraliçede de zaferin saadetini içine sindiren bir hal vardı...

Anjelik ve kocası, parlak parkeler üzerinde yürüyerek salonu geçtiler... İki zencî çocuk, genç kadının, göz kamaştıran nakışlarla süslü eteğini tutuyor. Kuasiba da onların arkasından geliyordu... Koca salon hıncahınçtı...

Kralın teşrifat memuru:

— Kont Döpeyrak Dömorans Dirristrü! diye Jofrey'in gelişini haber verdi...

Anjelik, hemen derin bir reverans yaptı... Kalbi ağzına gelmişti sanki... Heyecanı o kadar ziyadeydi, bir şey göremiyordu... Yalnız önünde siyah ve kırmızı renkli birer yığın bulunduğunu farkedebildi... Bunlardan birisi ana kraliçe diğeri de Kardinaldi...

Anjelik, Kontun düşesi derin bir reveransla selâmladığı halde ondan daha büyük şahsiyet karşısında aynı tâzim hissinden biraz uzaklaştığını farketmişti...

Bu sırada bir ses duyuldu:

«Sizi tekrar görmekle bahtiyarız Kont Döpeyrak... Kendisinden çok bahsedilen Madamınıza karşı hayranlığımızı söyliyebiliriz... Ancak, kendilerinin methettikleri kadar olmadıklarını da bu teşerrüf münasebetiyle anlamış bulunuyoruz...

Anjelik, gözlerini kaldırdı, kendisini dikkatle süzen Kralın bakışlariyle karşılaştı...

Kral, fevkalâde zengin bir şekilde giyinmişti... Orta boyluydu ama, duruşuyla etrafına son derece hâkim görünüyordu... Anjelik, yüzünü biraz donuk buldu... Çocukluğunda geçirdiği çiçek hastalığı Kralın çehresini bozmuştu... Burnu uzun, fakat dudakları çok inceydi... Küçük bir bıyık üst dudağını gölgelendiriyordu... Bol kumral saçları vardı... Bu yüzden Kral diğer senyörler gibi ilâve saçlara ihtiyaç hissetmemişti... Bacakları muntazam, elleri şekilsiz değildi... Süslü elbiseleri altında, iyi çalıştırılmış bir vücudu olduğu anlaşılıyordu...

Anjelik, o anda sütninesinin Kral hakkında söylemiş olduğu bir sözü hatırladı: «O, bir erkek güzelidir. Bu da, onunla evlenmeyi düşünenler için en aranılan bir şeydir.»

Ana Kraliçe, Kuasiba'nın elinde taşıdığı yastık üzerindeki küçük kutunun içinde ne bulunduğunu merak etmişti... Kuasiba, onun önünde diz çöktü:

Kutu açılınca, herkes hayretini açıklamıştı... Kutuda en ince teferrüatına kadar dikiş malzemesi vardı... Bunların hususiyeti hepsinin altından yapılmış olmasından ileriye geliyordu... Bundan sonra Kontun esas hediyesi ortaya çıkarılınca, merasimde hazır bulunanlar, istisnasız parmak ısırdılar... Bu, dinî bir vakayı canlandıran, yine altından yapılmış harikulâde bir hediyeydi... An Dotris, düğün münasebetiyle bu kadar kıymetli bir hediyenin kimse tarafından getirilmediğini açıkladı...

Sonra Kardinala dönerek, gerçeği ona da teyid ettirmek istedi... Fakat, o sinirliydi... Jofrey'e:

— Neredeyse avuçlarınızdan altın akıtacaksınız, dedi...

Kont, hiç bozmadı. Yavaşça cevap verdi...

— Evet... Alınteri döktükten sonra herşey mümkündür.

— Güzel ve çok kuvvetli bir söz... Fakat sizin gizli zevatın ağzına bu söz nasıl yakışır? Zahmet ve alınteri, sizler gibi zengin kimselerin harcı değildir...

Kardinal nihayet:

— İlk fırsatta sizin çalışmalarınızı görmek isterim, dedi...

Genç Kral da, arkasından ilâve etti:

— Ben de... Ben de isterim... Çok merak ediyorum...

Kont, tevazula cevap verdi:

— Majestelerinin ve Kardinal hazretlerinin daima emirlerindeyim...

Mülâkat sona ermişti...

Anjelik'le kocası, Monsenyör Döfontönak'ı da ziyaret ettiler... Sonra sırayla büyük şahsiyetleri teker teker dolaştılar... Mütemadiyen reverans yapmaktan Anjelik'in beli ağrımaya başlamıştı... Fakat o, buna aldırış etmiyordu... İçinde bu muhitte bulunmaktan dolayı târifsiz bir sevinç ve zevk hissediyordu...

Anjelik, büyük sükse yarattığından emindi. Tanıştığı ve konuştuğu kimseler ona iltifattan geri kalmıyorlardı... Kont da, Anjelik'le kendisinin ,kabul resminde en dikkati çeken çift olduğunu anlamış bulunuyordu...

Kont Jofrey Döpeyrak, Mareşal Gramon'la konuştuğu sırada kısa boylu fakat sevimli bir genç adam Anjelik'in karşısına dikildi...

— Ey ilâhî varlık! Beni tanıdınız mı?

Anjelik, sevinçle:

— Evet, dedi... Siz Pegilen'siniz... Sonra itirazda bulundu:

— Biraz samimî davrandım Mösyö Dölozön... Ama ne yapayım... Sizden hep Pegilen diye bahsediyorlar... Kendinizi ne kadar sevdirmişsiniz böyle... Sizi görmeseydim üzülecektim doğrusu...

— Siz yalnız gözlerimi kamaştıran bir varlık değilsiniz... İçimi de aydınlatıyorsunuz... Toplantının en harikulâde kadını sizsiniz... Bundan haberiniz var mı? Daha şimdiden birçok kadınlar kıskançlıklarından kuduracak hale geldiler... Kimisi, hırstan yelpazesini kırdı; kimisi mönü'leri parçaladı... Bugün böyle olursanız düğün merasiminde kimbilir nasıl olacaksınız?

— O gün herhalde ihtişam arasında pek silik kalacağım... Bugünkü hâlime bakmayınız... Çok heyecanlıyım... Çünkü Krala takdim edildim...

— Kralı nasıl buldunuz, sevimli mi?

Anjelik güldü:

— Kral, hiç sevimli bulunmaz mı?

— Saray âdetlerine ve usullerine hemen intibak etmişsiniz... Saray mensuplariyle nasıl görüşülür, onlara neler söylenir, ne gibi şeyler söylenmez; bunların hepsini şimdiden öğrenmişsiniz... Size şaşacağım yerde kendi durumuma şaşsam daha iyi olur ya... Beni taltif ettiler, yüzbaşı yaptılar...

— Üniformanız çok güzel...

— Eh fena gitmedi bana... Neme lâzım Kral çok sevimli bir dost doğrusu, fakat dikkatli olmalı... Onunla oynarken tırmalamaya hiç yanaşmamalı...

Sonra, Anjelik'in kulağına fısıldadı:

— Az kalsın Bastil'i boyluyordum...

— Kabahatiniz neydi?

— Bilmem ama galiba Kralın delicesine tutkun olduğu Mari Mankini'yi biraz fazlaca sıkıştırdım... Onu kucaklarken oldu... Kral, çok kızmış ve kararını da vermiş... Allahtan olacak kulağımı büktüler... Hemen koştum, ağlayarak ayaklarına kapandım... Kral halime güldü ve beni affetti... Yoksa soluğu hapishanede alacaktım... Üstelik bana rütbe de verdi... Kralı kendinize düşman etmezseniz ondan iyi dost yoktur...

Anjelik, kendini tutamadı:

— Bunlardan bana niçin bahsediyorsunuz? Diye sordu...

Pegilen Dölozön, rolünü iyi başaran bir aktör gibi konuştu:

— Hiç... Lâkırdının gelişi işte...

Müteakıben teklifsizce Anjelik'in koluna girdi ve sürükledi...

— Gelin, sizi dostlarıma takdim edeyim... Hepsi sizinle tanışmak için can atıyorlar...

Pegilen'in dostlarım diye bahsettiği kimseler Kralın maiyet memuru olan gençlerdi... Anjelik, sarayın ilk kademeleri demek olan bu şahsiyetlerle tanıştığına memnun olmuştu... Genç kadın böylece Kavua, Sentiyeri, Ondöday'ı Lozön'ün «düşmanım» diye vasıflandırdığı Marki Ömyer'i, Dük Dögramon'un ikinci oğlu Luvinyiyi tanımış oldu... Hepsi neşeli, zarif iyi giyinmiş gençlerdi. Anjelik bu arada Kralın erkek kardeşinin peşinden hiç ayrılmayan Döğiş'i de görmüştü... Döğiş, ona hasmane bir göz attıktan sonra:

— Evet, dedi... Onu tanıyorum...

Ve Anjelik'e sırtını çevirdi...

Pegilen, onun bu hareketini mâruz göstermeğe çalışıyordu:

— Sakın bundan alınmayınız... O, bütün kadınlara karşı öyledir... Sarayda ondan «küçük efendi» diye bahsederler...

Marki Ömyer:

— Kendisinden «küçük efendi» diye bahsedilmesini istemiyor, diyordu. Amcası Gaston Dorlean vefat ettikten sonra büsbütün küçüldü... Olmıyacak işler yapıyor...

Bu sırada kalabalık arasında bir hareket, bir itiş-kakış başladı. Anjelik'i tutmak için her taraftan eller uzanıyordu...

Lozön, bu harekete karşı ukalaca parmağını kaldırdı:

— Efendiler, kendinizi koruyunuz! Diye bağırdı... Langedok'un meşhur bir kılıcı vardır...

Fakat tozdan ferman okunmuyordu ki... Anjelik, kendisine karşı gösterilen alâkadan biraz mahcup fakat mütebessim kalabalık arasından bir türlü sıyrılamıyor, sıkıştırıldıkça sıkıştırılıyordu...

Saray mutbağına nezaretle vazifeli memurlar, gümüş kaplar ve kıymetli tabaklar içinde yemek taşıyan uşaklara yol açmağa uğraşıp duruyorlardı... Gürültü ve karışıklık son haddini bulduğu için Kral ve Kardinal sâkin bir köşeye çekilmek mecburiyetinde kaldılar...

Lozön'le arkadaşları da bu sırada vazifeye çağrıldılar ve oradan çekildiler...

Anjelik, tanıdığı Tuluz'lu kadınları bakışlariyle araştırıp duruyordu... Genç kadın, bu arada Karmençita ile de karşılaşmaktan korkuyordu... Bu şirret kadın, hırsına mağlûp olarak Anjelik'i rezil edebilirdi... Fakat çok şükür ki, kocası onu bir manastıra kapatmış bulunuyordu...

Yavaş yavaş, etrafını saran kalabalık arasından sıyrıldı... Salona bunaltıcı bir hava çökmüştü... Hele etrafa yayılan yemek kokularından başına ağrı gelmişti...

Anjelik, karnının iyice acıktığını hissetti ve şâyet kocasını bulamıyacak olursa otele dönüp yemek yemeği düşündü.

Nihayet, merdiven altında sakin bir köşe buldu ve oradaki kanapeye, biraz nefes almak ve serinlemek için oturdu... Bu İspanyol binaları, tuhaf yapılardı... İnsanı aldatan kapıları ve gizli köşeleri çoktu... Bir yabancı, buralardan, kapıyı kolay kolay bularak dışarıya çıkamazdı... Anjelik'in gözüne, halılarla örtülü bir duvarın kenarında bir aralık ilişmişti... O sırada bu aralıktan, ağzında koca bir kemik parçası taşıyan bir köpek çıktı ve aralığı biraz daha genişletti...

Aralıktan içeriye bir göz atınca Anjelik, Kral ailesinin yemek yemekte olduklarını görmüştü... Sofrada Kardinal, Bayon ve Tuluz Başpiskoposları, Mareşal Dögramon ve M. Döliyon da bulunuyorlardı...

Subaylar ve uşaklar başka bir kapıdan içeriye girip çıkıyorlardı... Kral da sıcaktan bunalmış olmalıydı ki, saçlarını arkaya attı ve havlusiyle yelpazelenmiye başladı...

— Bu memleketin sıcağı, bayramın bile zevkini kaçırıyor...

M. Döliyon:

— Fezans adalarında hava pek mülâyimdir, Majeste, dedi... Orada daima tatlı bir rüzgâr eser...

— İspanyol âdetlerine göre nişanlımı düğünden evvel göremiyeceğime göre vakitten istifade etmeli...

Ana Kraliçe:

— Şimdi dayınız, kısa bir zaman sonra da kayın pederiniz olacak İspanya Kralına mülâki olmak üzere nasıl olsa Fezans adalarına gideceksiniz... O zaman da sulh imzalanmış olacak, dedi...

Ana Kraliçe, müteakiben dam donörü Madam Dömottevil'e döndü...

— Çok heyecanlıyım, dedi... Kardeşimi çok severdim. Onunla ne kadar sık mektuplaşmıştım... Fakat düşünün bir kere... Ondan ayrıldığım zaman oniki yaşındaydım... O zamandanberi de bir daha görmedim...

Ana Kraliçenin sevincine diğerleri de alâka göstermekten geri kalmadılar... Halbuki kimse, evvelce cereyan etmiş olayları hatırlamak istemiyordu... Ana Kraliçenin bahseytiği erkek kardeşi III. Filip, vaktiyle Fransa'nın en büyük düşmanı kesilmişti... Onun Andotrişle mektuplaşması, bir suikast ve ihanet ihtimali düşünülerek şüpheli görülmüştü... Elli sene evvel de bugünkü gibi bir ümit belirmiş, Andotriş Lui ile evlenirken, Elizabet Döfrans da IV. Filip'le izdivaç etmişti. Bugün beklenilen gelin, işte bu Elizabet'in kızıydı...

Anjelik bu yüksek tabaka mensuplarını kendi mahremiyetlerinde tetkik edebilmek fırsatını yakaladığına memnundu... Onları yakından görebiliyor, hususiyetlerini öğreniyordu. Kral, iştahlıydı. İyi yemek yiyordu... Buna mukabil içki ile başı pek hoş olmadığı anlaşılıyordu... Zira az içiyordu... Hattâ hizmet gören adamlarına söyliyerek birkaç defa şarabına su kattırdı...

Kral bu sırada yüksek sesle:

— Bu sabah en ziyade hayretimi mucip olan şey nedir, biliyor musunuz? Dedi... O Tuluzlu karı koca... Şu siyahlara bürünmüş adamla altınlar içindeki karısı... Fakat ne kadın! Çok muhteşem! Evet, bana söylemişlerdi ama, bu kadar muhteşem olabileceğini doğrusu hiç tahmin etmemiş, söylenilenlere de pek inanmamıştım...

Ne dersiniz, kadın, kocasının deli divânesi görünüyor... Ancak o topalı gözüm tutmadı, biraz zihnimi karıştırdı...

Tuluz Başpiskoposu, ekşi bir sesle:

— Majeste, dedi. O yalnız sizin değil, kendisine bütün yaklaşan kimselerin zihinlerini de karıştırır. Ben onu senelerdenberi tanırım... Fakat yine de tam mânasiyle tanıdığımı iddia edemem... İşlerin altında bir şeytanlık olmalı...

Anjelik'in, birden cesareti kırıldı... Biraz evvel Kralın tatlı sözleriyle kalbi hızlı hızlı çarpmıştı. Başpiskopos, şimdi Kralda şüpheler uyandırmağa çalışıyordu... Bu adam, hâlâ silâhlarını terketmemişti...

Kralın maiyetindekilerden bir Jantiyom gülümsiyerek:

— Kocasının deli divânesi olmak! Bu ne gülünç şey! Dedi... Bu genç kadın, biraz sarayda bulunsa hastalığından eser kalmaz...

Fakat Andotriş, derhal kaşlarını çattı:

— Siz sarayı ne zannediyorsunuz? Orada hâkim olan yalnız kanundur... Karı - koca arasındaki aşkın gayri tabiî bir tarafı olamaz... Binaenaleyh kocasını seven bir kadın niçin gülünç telâkki edilsin?

Madam Dömotvil, derin bir iç geçirerek:

— Evet ama, dedi... Bu çok nâdirdir...

Kral, hatayı tashih etmek ister gibi:

— Nâdir olan şey, hakiki bir aşkla yapılan izdivaçtır, dedi...

Bir müddet sessizlik oldu... Ana Kraliçeyle Kardinal, birbirlerine baktılar... Sonra Monsenyör Fontönak, vaziyeti yatıştırmak lüzumunu hissederek, bir elini kaldırdı:

— Efendimiz, dedi... Kaderin ağları bozulmaz... Bahsedilen çift arasındaki samimiyet, nazarı dikkatinizi celbettiyse hemen şunu arzetmeliyim ki, onlar birbirlerini evvelce görmüş ve sevişmiş değillerdir... İlk defa Tuluz'daki kilisede, karşımda birbirlerini gördüler... Evlendiler, aradan seneler geçti... Bir oğulları oldu ve saadetleri bütünlenmiş oldu..

Andotriş, Fontönak'ın bu sözlerinden memnun olmuş görünüyordu... Ansak Anjelik, Fontönak'ın hislerinde samimî olup olmadığını bir türlü kestiremiyordu...

Kardinal'in peltek ifadesi yine duyuldu:

— Ben de bu sabahki bir müşahedemi arzedeyim: Onları gördüm... Adam, çirkin, şekilsiz, sakat birisi... Fakat o muhteşem kadının yanında sakil tarafları siliniyor ve ikisi de güzel görünüyorlar...

— Evet ,kadın güzelliği kuvvetli bir tesirdir. Bunu kabul ederim. Bu tesirle nice çirkin erkeklerin yüzlerini güzel görebiliriz... Bu adamın çok güzel bir sesi varmış, doğru mu?

— Evet... Sesinin güzelliğini herkes yeslim ediyor...

Biraz evvel konuşmuş bulunan Jantiyom, kıkır kıkır gülmeye başladı...

— Efendimiz, bu, peri masalı gibi cidden meraklı bir hikâyedir... O kadar göklere çıkarıldığına bakmayınız... Memleketir ortalarına doğru gidilirse onunki kadar güzel sesli kimselerle çok rastlanır...

Ana Kraliçe sinirlendi:

— Bu şekildeki istihzalarınızla gayri kaabili tahammülsünüz doğrusu... Herkesi hor görmeniz hiç hoşuma gitmiyor...

Dalkavuk bozulmuştu... Ama Kraliçe, kızmış bulunuyordu... Bir müddet için gözönünden kaybolmak lâzımdı... Bu sırada Jantiyomun işine yarayan bir fırsat çıktı... Kapı aralığından tıkırtılar aksetti... Jantiyom, o tarafa baktı... Kemiği kemiren köpeği gördü... Anjelik, onun geldiğini görünce ayağa kalkıp süratle savuşmak istedi...

Bitişik odaya doğru birkaç adım atmaya ancak muvaffak olabilmişti... Arkasındaki ağır mantonun bir tarafı, oradaki bir konsolun çekmece kulplarından birisine takıldı... Anjelik, takılan mantosunu kurtarmak için eğilirken genç adam da ayağiyle köpeği itmiş ve halı kaplanmış kapıyı da örtmüştü...

Önce farkında olmadan Anjelik'in yanından geçti... Sonra gölge, dikkatini çekmiş olmalıydı ki, döndü:

— Ooo!... Dedi... Önce tanıyamamıştım... Altın kadının tâ kendisiymiş meğerse.

Anjelik, aldırış etmeden yürüyüp gitmek istedi... Fakat beriki yolunu kesti:

— Neden acele ediyorsunuz? Müsaade ediniz de sizi hayranlıkla seyredeyim... Demek kocasına delicesine tutkun olan kadın sizsiniz ha! Ama Allah için ne koca ya!...

Anjelik, sesini çıkarmadı... Yalnız ters bir bakışla onu tepeden tırnağa süzdü... Kralın dalkavuğu uzun boylu ve mütenasip endamlıydı... Yüzü de oldukça güzeldi... Fakat ince dudakları, müstehzi mizacının bâriz bir alâmetiydi.. Güzel ve zevkli giyinmişti. Beyaza yakın açık sarı renkli perukası, genç yüziyle tezat teşkil ediyordu.

Maamafih Anjelik, onu yakışıklı bulmuştu. Soğuk bir ifadeyle:

— Mukayeselerinizde aldanıyorsunuz galiba, dedi.. Kendinizi o kadar beğeniyorsanız ama beğenilmiyecek taraflarınız da var.. Meselâ gözlerinizin rengi.. Bizim memlekette sizin gibilere lâkap bile takarlar.. Ya saçlarınıza ne demeli? Kocamın saçları sizinkiler gibi takma değildir..

Gururuna indirilen bir iki fiskeyle genç dalkavuğun yüzü ekşiyiverdi, kendini tutamıyarak:

— Olmaz! diye bağırdı.. Olamaz.. Kocanızda peruka var..

— Cesaretiniz varsa gidip çekiniz saçlarını bir kere.

Saçları döküldüğü için peruka kullanan Jantiyom, Anjelik'in bu mukabelesiyle en hassas tarafından yaralanmıştı.. Soğukkanlılığını muhafazaya çalışarak gözlerini yarı kıstı:

— Isırmayı denesek nasıl olur acaba? Diye sordu. Ve etrafına bir göz attıktan sonra onu, ellerinden kavradığı gibi merdiven altına sürükledi..

Anjelik, hırslı fakat yavaş:

— Bırakınız beni! Diye çıkıştı..

— Bırakacağım, merak etmeyiniz.. Ama aramızda görülecek küçük bir hesap var..

Anjelik'in karşı koyacağını hesapladığı için Jantiyom, bir hamlede onun saçlarına yapıştı, başını arkaya kastı ve dudaklarını vahşice ısırdı... Genç kadın, bir feryat kopardı.. Akabinde de serbest kalan eliyle dalkavuğun yüzüne şamarı yapıştırdı. Herifin gözlerinin önünde kıvılcımlar uçuştu... Bir kadın tokatının kendisini bu derece sarsmasına o da hayret etmişti... Eliyle yanağını bastırarak biraz geriledi..

— Yamanmışsınız doğrusu..

Anjelik:

— Beni bırakınız! Diye evvelki ihtarını tekrarladı.. Yoksa yüzünüzü berbat ederim, Kralın karşısına çıkamazsınız...

Jantiyom, onun bu tehdidini icradan hiç kaçınmıyacağını anladığı için bir adım daha geriledi, dişlerini gıcırdatarak:

— Ah! Dedi.. Sizi bütün bir gece hükmüm altında tutmayı ne kadar isterdim.. O zaman görürdünüz neler olacağını! Şafak sökerken mum edilmiş, şamdana dikilmiş olurdunuz!

Anjelik, güldü:

— Öyle mi? Dedi.. Şamarın acısını ne çabuk unuttunuz? Hiç olmazsa bunları söylerken elinizi yanağınızdan çekmeliydiniz!

Yemekten dönecek olanların oradan geçerken kendilerini göreceklerini düşünen Anjelik, işi fazla uzatmadan oradan çekilmeyi daha uygun buldu. Bir taraftan da mendilini, kanayan dudağına bastırıyordu..

Genç kadın, kendi kendine: «Ya Jofrey, ne oldu? Diye sorarsa» diyordu..

Bu sırada birisi koluna girdi.. Düşes dö Monpansiye:

— Güzelim, sizi arıyordum, dedi.. Sizin kim olduğunuzu anlamadan bu sabah bir takım sözler sarfettim.. O kadar pişmanım ki, kendimi yedim durdum.. İnsanın böyle sevinçli günlerde sinirleri gevşiyor nedense..

— Rica ederim efendim.. Alteslerıniz böyle şeylerle üzülmesinler..

— Ne iyi kalblisiniz.. Size komşu bulunduğumdan ne kadar memnunum... Berberinizin saçlarımı düzeltmesine yine müsaade edersiniz değil mi? Vaktiniz müsaitse şöyle bir köşeye çekilelim. Ne dersiniz? Bu İspanyolların işleri bir türlü bitmez..

Anjelik, bir reverans yaptı:

— Alteslerinin emrindeyim..

Eski bir an'aneye uyarak yalnız başına yemek yiyecek olan İspanya Kralını görmek üzere saray mensupları, ertesi gün kayıklarla Fezans adasına gidiyorlardı. Saray adamlarının o güzel ayakkabıları sırılsıklamdı. Hele kadınların hali büsbütün görülmeğe değerdi. Küçük dalgalar kayığa çarptıkça hepsi telâşla, ıslanmaması için eteklerini topluyor ve haykırışıyorlardı..

Gümüş işlemeli beyaz satenle süslü yeşiller giyinmiş olan Anjelik, Pegilenle Marki Ömyer'in arasında oturuyordu.. «Küçük Efendi» nin neşesi üzerindeydi.. Karşı sahilde kalmış bulunan erkek kardeşinin asık yüzü, gözlerinin önüne geldikçe kahkahayı basıyordu.. Kral XIV. Lui, gelini ancak nikâhı müteakip görebilecek ve nikâh da vekâlet suretiyle İspanyollara ait bulunan kıyıda kıyılacaktı.. Kral, hem sulhu koruyacağına dair lüzumlu tahlifte bulunmak, hem de zaferinin akislerini ulaştırmak üzere Fezansa gidiyordu.. Düğün ise, Senjan Dölüz'de Bayon Piskoposu tarafından yapılacak dinî törenden sonra kutlanacaktı..

Neşeli sesler ve kahkahalarla dolup taşan kayıklar nihayet kıyıya yanaştılar.. Herkes sahile çıkmaya başladı.. Anjelik de çıkış sırasının gelmesini bekliyordu.. Bu sırada fena bir hâdise cereyan etti ve Senyörlerden birisi, yüksek ökçesiyle Anjelik'in eline insafsızca basarak parmaklarını ezdi. Genç kadın can acısıyla haykırdı ve başını kaldırıp baktığı zaman karşısında, bir gün evvel, dudaklarını ısırmış olan küstah genci gördü..

Yanındaki genç Prenses:

— Bu işi Marki Dövard mahsus yaptı, dedi..

Anjelik, içine çöken acının tesiriyle:

— Odun gibi adam! Diye sızlandı... Nasıl oluyor da Kral, böyle kaba herifleri maiyetinde bulunduruyor?

— O, küstahlıklariyle Kralı eğlendirir.. Bu yüzden de meşhur olmuştur.. Hattâ, hayvan gibi kaba bir herif olduğunu tasvir eden bir şarkı bile düşmüşlerdir onun için..

Kralın kardeşi bağırdı:

— Anriyet susunuz! Bu ne ihtiyatsızlık.. Madam Dösuvason, en gözde nedimlerden birisi aleyhindeki bu sözlerinizi duyacak olursa Krala yetiştirmekte gecikmez..

— Madam Dösuvanson'un, Majeste nezdinde artık bir ehemmiyeti kaldı mı? Kral, evleniyor..

Lozön:

— İspanya Kralının küçük kızı da olsa, bir kadının Kral üzerinde eski metresinden daha müessir olabileceğini nereden biliyorsunuz Madam? Diye sordu..

Madam Dömotvil, müdahale etti:

— İspanyol asilleri neredeyse bizleri karşılamaya gelecekler. Şimdi bu sözlerin sırası mı?

İspanyolların son derece alıngan olduklarını düşünen ana Kraliçe, damdonörünü, bir pot kırmamaları için gruplar arasında dolaşmakla vazifelendirmişti..

Anjelik, bu garip ruhlu insanlar arasında sıkılmaya başlamıştı... Bu sırada Kontes Dösuvason, dostlarından birisine, hizmetine aldığı iki kişiden bahsediyordu.

— Şekerim, iki koşucu buldum. Görülecek şeyler... Rüzgâr gibi süratli... Günde yirmi fersahlık bir yola bana mısın demiyorlar... Arabaların önünde yol açmak için köpekleri koşturup havlatmaya ne lüzum var artık...

Anjelik, nefretle yüzünü buruşturdu... Kont da gösterişe düşkündü ama bunları duysa muhakkak ki, nefretten tüyleri ürperirdi...

Genç kadın, ne zamandanberi gözüne ilişmiyen kocasını da bu münasebetle hatırlamış oldu.. Kontu sabahleyin traş olurken görmüştü.. Sonra, ortadan kayboluvermişti.. Anjelik, çocuğunu da merak ediyordu. Florimon, filvâki Margo'nun nezaretindeydi ama acaba kadın, çocuğu vaktinde doyuruyor muydu? Zira, bütün hizmetçiler, merasimi seyir telâşına düşmüş, işleri sermiş bulunuyorlardı.

Nihayet Kontu, adanın ortasındaki evde, kalabalık arasında buldu ve yavaşça koluna dokundu.. Kont:

— Siz misiniz? Dedi.

— Beni çok ihmal ediyorsunuz Jofrey.. Yoksa beni görmemek için kaçıyor musunuz? Belki de benden utanıyorsunuz..

Kont, gülümsedi ve onu belinden kavradı:

— Bunlar nasıl sözler güzelim, dedi... Sitemlerinizde haklısınız.. Böyle bir muhitte sizinle iftihar ederim.

— Bu muhiti biraz yadırgadım... Hem siz nerelerdesiniz kuzum?

— Bâzı dostlara rastladım da onlara takıldım... İspanya Kralını gördünüz mü?

— Hayır. Daha göremedim.

— O halde şu salona gidelim... Yalnız başına yemek yiyecek olan Kral için hazırlık yapılıyor, İspanyol an'anelerine göre örtüler seriliyor... Bu İspanyollarda merasim meselesi oldukça karışık ve kolay akıl ermez bir iş...

Salona, renkli büyük halılar serilmişti... İçerisi çok kalabalıktı... İspanyollar da, Fransızlar da gösteriş için ne mümkünse yapmışlar, âdeta bu hususta biribirleriyle yarışa girmişlerdi.. Fakat zarafet sahasında Fransızlar yine üstündü..

İspanyollar asillerinin demode, uzun bıyıklarını Fransızlar biribirlerine gösteriyor, gizliden gülüşüyorlardı.. Kalabalık arasında bir kıyafet dedikodusudur başlamıştı... Kont, İspanyolların kıyafetini tenkit eden Pegilen'i sert bir bakışla süzdükten sonra, konuşmaları duymus olmaları muhtemel İspanyolların gönüllerini almak maksadiyle:

— Madritin terzileri de sanatlarının üstünlüğünü göstermişler, dedi.. Paris terzileri ise işlerini değerlendirmesini bilmişler..

Bu sırada kalabalık karıştı... İspanya Kralı geliyordu... Anjelik, çok uzun boylu olmadığı için bir iskemleye çıktı...

Pegilen:

— Mumya gibi birisi! diye fısıldadı...

Gerçekten de Kral IV. Filip'in teni, parşömen rengindeydi.. Bir otomat gibi masasına yürüdü. Marazî bir hali vardı... Fakat usûl ve teşrifata aykırı tek hareketi yoktu... Küçük masasının başında, âdeta bir evin mutfağında yemek yer gibi yiyordu...

Kralın yemek yiyişini görmek tehalükünde bulunanların hareketiyle, masa sarsıldı, devrilir gibi oldu... Kral, hiç bozmadı... Yalnız kalabalık yüzünden salonun havası, teneffüs edilemiyecek kadar ağırlaşmıştı... Kral, dantel yakalığını biraz gevşetti...

Yemek nihayet sona erdi... Herkes dışarıya çıkarken Pegilen Dölozön yine patavatsız konuşmasına başladı:

— Bu ne biçim kral böyle... Çocukları, sarayının koridorlarında viyaklar dururlar... Hele o ikinci karısı, hep cılız çocuklar dünyaya getirir...

Dedikodu hayli sürdü... Herkes imzalanacak sulhün en aşağı iki yıl devam edeceğini ileriye sürüyordu... Halbuki hazırlanan muahede teferrüatı üzerinde anlaşmaya varılamadığı, iki saat sonra öğrenilince iş değişti... Bu, harbin devam edeceğine bir delildi... Bittabi evlenme meselesi de suya düşüyordu...

Kızına karşı son derece düşkün bulunan İspanya Kralı, onun mahzun olduğunu ve evlenmeden Madrite dönmiyeceğini anladığı için müzakerelerin yeniden başlamasına râzı oldu...

Düğün, İspanyolların tarafında bulunan Sansebastiyon'da yapılacaktı... «Büyük Madmazel» diye anılan Düşes, Anjeliği oraya da sürükledi...

Düğün münasebetiyle tertiplenen şenlikler pek parlaktı... Anjelik, kilisedeki merasime hayran kaldı... Genç kadın, etrafını seyrederken kalın sesli birisi, İspanyolca:

— Müsaade ediniz de geçeyim, dedi... Anjelik, yan tarafa döndü, son derece garip bir mahlûkla karşılaştı... Bu çirkin yüzlü bir cüceydi... Bir diğeri de onun peşinden geliyordu...

Anjelik, kenara çekildi, onlara yol verdi... Kalabalık arasında birisi:

— Bunlar gelinin cüceleri.. Onu eğlendirmek için birlikte Fransaya gidecekler, dedi...

Anjelik, kendini tutamadı:

— Fransada onu eğlendirecek, güldürecek başka şeyler yok mu? diye sordu...

— Bu iki cüceye pek düşkünmüş, öyle diyorlar...

Anjelik, bir aralık da bakışlarını geriye ve biraz yukarıya çevirmişti... Bu sırada gözüne heybetli bir silüet ilişti... Monsenyör Döfontenak, muhteşem kıyafetiyle, Anjelik'in üzerindeki balkonda birisiyle konuşuyordu... Fakat genç kadın, onun konuştuğu kimseyi göremedi..

Merak ettiği için biraz ilerledi ve Jofrey Döpeyrak'ı gördü.. Kont bir merdiven basamağına çıkmış Piskoposla konuşuyordu...

Kocası, konuşmasını bitirince yanına geldi.. Anjelik, meraklanmıştı..

— Yine neler konuşuyordunuz? Diye sordu.

— Eski kavgamız güzelim.. Piskoposun gözü bizim altınlarda.. Altın, bir tarafa saadet getirirken bir tarafı da felâkete sürükler, diyor..

Nihayet merasim başladı... İspanya Kraliyle kızı, yerlerini almışlardı... Genç kızın solgun yüzüne Madrid sarayının kasveti çökmüş gibiydi.. Anjelik, mavi gözlü, ipek saçlı bu kızı, her haliyle mahzun bulmuştu...

Kral, kızını mihraba götürdü.. Gelin, orada diz çöktü.. Don Lui dö Harlo, Fransa Kralına vekâlet ediyordu.. And içtikten sonra vekil ile kız ellerini biribirlerine uzattılar, fakat temas ettirmediler... Müteakiben gelin, babasının elini öptü... O zaman, hükümdarın sapsarı yüzünden gözyaşları süzülmeye başladı...

XXVII

Kral:

— Bizlere şarkı söyliyecek misiniz? Diye sordu...

Jofrey Döpeyrak, bu sesle ürperdiğini hissetti.. Kral XIV. Luiye döndü ve sanki ilk defa gördüğü bir adama bakar gibi onu mağrur bir

bakışla süzdü... Anjelik, bir hâdise çıkacağından o kadar korktu ki, titriyerek Kontun elini tuttu:

— Benim için söyle! Diye fısıldadı...

Kont, gülümsedi... Sonra Bernar Dandijo'ya işaret etti... O da hemen dışarıya fırladı..

Suare sona eriyordu.. İspanya Kralının kızı; Ana Kraliçe, Kardinal, Kral ve Kralın erkek kardeşiyle birlikte oturuyor, yere indirmiş olduğu bakışlarını kaldırmıyordu.. Ertesi gün yapılacak törenleri müteakip artık gerdeğe girecekti.. Genç kız, bir düşünceye dalmış gibiydi.. İspanya ile bağlarını kesmiş oluyordu... Babası, ondan ayrılırken ne kadar ağlamıştı.. IV. Filip, geride bıraktığı evlâdının hasretini, bir sızı halinde kalbinde hissederek maiyetiyle memleketine dönüyordu..

Bernar Dandijo'nun haberi üzerine, küçük kemancı Ciyovani, salona girdi, Kralın etrafını çevirmiş saray adamlarını yararak geçti, Kont Döpeyrak'a gitarını ve kadifeden maskesini uzattı...

Kral, sordu:

— Neden maske takıyorsunuz?

Kont:

— Aşkın sesi çehresizdir de ondan, diye cevap verdi... Hem kadınların güzel gözleri tatlı bir rüya görürken, bazı çirkin şeylerin bu rüyayı ihlâl etmemesi icabeder...

Kont, sazının akordunu yokladıktan sonra eski devrin altın güftelerini ve çok tutulmuş olan aşk şarkılarını söylemeğe başladı...

Herkes dinliyordu... Jofrey, çaldı ve söyledi... Müteakiben İspanya Kralının kızına doğru yürüdü ve yanına oturdu ona arap motifleriyle süslü bir İspanyol şarkısı okudu... Kont, bu şarkıyı, o kadar muhrik ve o kadar muvaffak bir icra içinde başarmıştı ki, herkes gösterdiği sanata hayran kaldı... Gelinin dalgın bakışları, çevrili bulundukları yerden kalktı... Kont bu bakışlarda, bir sürü unutulmaz hâtıralarla geride bırakılmış bir mâzinin hasretini okur gibi olmuştu...

Genç kız, bakışlarını ürkerek etrafındakiler üzerinde gezdirdi.. Çepçevre yabancı insanlar arasında bulunduğunu gördü..

Kral, bu sırada:

— Bizleri ihya ettiniz, dedi... Bir temennimi belirtmek isterim.. Sizi sık sık dinlemek beni çok memnun eder..

Maskesi altında, Kont Jofrey Döpeyrak'ın, bakışlarında ışıklar yanıp söndü...

— Ben de bunu çok temenni ederim efendimiz.. Fakat her şey Majestelerine bağlı... Doğru değil mi?

Anjelik, hükümdarın kaşlarını hafifçe çattığını görür gibi oldu.

Kral, biraz kuru bir ifade içinde:

— Doğru, haklısınız, dedi.. Sizi dinledim Mösyö Döpeyrak.. Bundan dolayı da mes'udum..

★

Anjeilk, gece yarısını bir saat geçe otele döndü ve hizmetçisini yardıma çağırmadan soyundu ve derin bir iç geçirerek kendini yatağa attı...

Jofrey, hayal kırıklığına uğradım.. Ben sarayı ve mensuplarını başka türlü tahayyül etmiştim... Bu kadar eğlenceyi, ihtişamı nasıl hazmedebiliyorlar?

Kont, cevap vermedi... Onun yanına uzandı... Hava o kadar sıcaktı ki, en hafif bir örtü bile ağır geliyordu.. Pencereler, ardına kadar açıktı... Ara sıra evin önünden geçenlerin ellerindeki meşalelerin kızıl akisleri pencerelere vuruyordu... Ertesi gün Sen Jan Dölüz'de yapılacak şenlikler için, herkes geceden hazırlığa başlamıştı...

Anjelik, esnemesi arasında:

— Biraz olsun uyumalıyım, dedi... Yoksa yarınki merasimlerde bulunamam.. O kadar yoruldum.

Sonra gerindi ve kocasının esmer tenli vücuduna sokuldu..

Kont, karanlıkta mermer gibi beyazlığı belli olan yuvarlak kalça üzerinde elini gezdirdi, karından yukarıya, dik göğüslere doğru çıktı.. Yine yumuşak karına indi.. Anjelik, uykulu bir sesle:

— Jofrey, dedi... Çok uykum var...

Kont, ısrar etmedi... Anjelik, kocasının kızıp kızmadığını anlamak için gözlerini yarı aralıyarak baktı... Kont, gülümsiyordu...

— Uyu sevgilim, diye fısıldadı...

Anjelik, uyandığı zaman, uyuduğuna inanmadı... Çünkü Kont, sanki yerinden hiç kımıldamamış gibiydi... Yine ona bakıyordu... Anjelik, gülümsedi...

Henüz ortalık iyice aydınlanmamıştı... Şafak sökmek üzereydi...

Uyuşukluktan hâlâ sıyrılamamış olan Anjelik, gerinerek ona biraz daha sokuldu... İkisi de kollarını birbirlerine iyice kenetlemek için dikkatle doladılar...

Kont ona, haz ve zevki uzatmanın usulleri olan maharetli bir mücadeleyi, yapmacıkları, çekilmeleri, cür'etli davranışları, velhâsıl verimli iki vücudun ihtiraslarını mütekabilen körükliyeyrek zevki son haddine çıkaran cilve ve oyunların hepsini öğretmişti. Biribirlerinden ayrıldıkları zaman güneş hayli yükselmiş bulunuyordu.

Anjelik, gülerek:

— Bütün bir günü yorgunluk içinde geçirmiş kimseler olduğumuza inanmak güç, dedi...

Margo, bu sırada kapıyı vuruyordu:

— Madam, Madam, vakit geçiyor... Geç kalacaksınız... Karuçeler

kiliseye gitmeğe başladılar... Sonra alayı merasimi seyretmek için yer bulamıyacaksınız...

Alay, o kadar kalabalık değildi... Mahdut kimselerden teşekkül etmişti... Alayın geçeceği yollara halılar serilmiş bulunuyordu...

En başta Prens dö Konti, yürüyordu... Yine parlak ve ateşli görünüşiyle dikkati çekiyordu... Frond'un bu eski kahramanının böyle sevinçli bir günde ortada görünmesi, mâzinin hüzünlü hâtıralarını hafızalardan siliyordu.

Onun arkasından koyu kırmızılar içinde Kardinal Mazaren geliyordu... Dibalar içindeki Kral, az bir mesafeyle onu tâkibediyordu... İki yanında Marki Ömyer ve Pegilen vardı. Diğer Jantiyomlar da ellerinde rütbe alâmetleri, mavi bastonlariyle ilk grubun arkasındaydılar...

Alayın öncülerini teşkil eden bu gruptan sonra yeni Kraliçe olan İspanya Kralının kızı, Fransa Kralının erkek kardeşinin refakatinde ağır adımlarla ilerlemekteydi... Bu grupta da muhteşem kıyafetli kadınlar vardı...

Siyah tüller içinde Ana Kraliçe maiyetini teşkil eden kadınlarla bu çifti tâkibediyordu... Matmazel Dömonpansiye de, yirmi sıra inciyle süslenmiş, siyahlar içindeki kıyafetiyle en geride yürüyordu.

Kral ve beraberindekilerin ikametlerine tahsis edilmiş evlerden kiliseye kadar olan mesafe fazla değildi...

Bütün merasimleri, yakından tâkip ve seyir imkânını bulmuş olan Anjelik, ziyafetlerde ve düğün münasebetiyle verilen baloda da bulundu... Akşam olmuş fakat her şey bitmiş değildi... Şimdi sıra gepgeniş bir yatakta yanyana yatmakta olan Kral ve Kraliçeyi ziyarete gelmişti... Bütün saray mensupları ve asîller, birer birer bu yatağın önünden, derin reveranslarla eğilerek geçiyor ve tâzim vazifelerini yerine getiriyorlardı...

Anjelik de bu lâzimeyi ifa etti ve herkesin önünde aynı yatakta kımıldamadan yatan Kral ve kraliçeye biraz da acıyarak baktı.

Bu âdet onun garibine gitmişti... Daha dün, bu çift biribirlerini görmüş değillerdi... Bugün ise, kalabalığın karşısında aynı yatakta, hiç kımıldamadan yatıyor ve Ana Kraliçenin, yine âdetlere göre yatağı gözlerden gizliyecek perdeyi çekmesini bekliyorlardı...

Anjelik, en ziyade, genç kızlığın verdiği hicap hisleri altında kıvranan İspanya Kralının kızına acıdı... Yatakta pek mahcup ve pek zavallı bir halde yatıyordu...

Ziyaretlerini bitiren senyörler ve kadınlar, merdivenlerden inerlerken biribirlerine, Kralla Kraliçenin yataktaki hallerini telmihen türlü cinaslarda bulunuyorlardı... Anjelik, o anda Jofrey'i hatırladı... O, ne

sabırlı ne tahammüllü kocaydı! Fakat şimdi acaba neredeydi? Kont sabahtanberi yine ortalarda görünmemişti...

Kralın ikametine tahsis edilen konağın holünde Pegilen, Anjelik'in karşısına çıktı. Biraz telâşlı görünüyordu...

— Kocanız nerede acaba? Diye sordu...

— Ben de onu arıyorum...

— Onu son olarak ne zaman gördünüz?

— — Bu sabah... Biz, Matmazelle kiliseye gitmek üzere evden çıkarken... Yanında M. Dögramon vardı...

— O zamandanberi görmediniz mi?

— Görmedim dedim ya... Sizde telâşlı bir hal var... Hem Kontu ne yapacaksınız?

Pegilen, onu elinden tutarak çekti:

— Dük Dögramon'un evine gidelim...

— Ne var?

Pegilen, cevap vermedi. Üstelik, yüzü de her zamanki gibi neşeli değildi...

Oraya gittiler... Dük, arkadaşlariyle beraberdi... Kilisedeki merasimden sonra Kontun, yanından ayrıldığını bildirdi... Pegilen:

— Yalnız mıydı? Diye sordu.

Dük:

— Bu da sual mi? Bu da sual mi a yavrum? Diye üstüste söylendi. Hiç böyle bir günde bu şehirde bir kimse, yalnız bulunur mu? Kont Döpeyrak, bana bir şey söylemedi... Fakat yanında o Mağrıp Arabı vardı.

Pegilen:

— Tamam, dedi... Bana da bu kadarı kâfi...

— Kont belki de Gaskonyalılarla beraberdir... Gaskonyalılar, limandaki meyhanede eğleniyorlar... Misafirlerine şarkı söyletmek için İngiltere Prensesi Anriyet, Kontu dâvet etti. Ama Kont cevap bile vermedi...

Pegilen, Anjelik'e:

— Geliniz, dedi...

Anjelik, Fezans adasına gidilirken çok güzel bir genç kız olan İngiltere Prensesiyle kayıkta yanyana oturmuştu... Pegilen, Kontu orada bulabileceklerini söyledi. Anjelik, menfi mânada başını salladı.

— Yoktur, dedi... Adamlarımdan birisini oraya gânderelim... Kontu bulamamış...

— O kuasiba denilen adam tuhaf bir mahlûk... Nerede bulunsa kendini belli eder...

— Evet... Onu da görmemişler...

Bir ümitle limana indiler... «Altın Balina» meyhanesinde Bernar Dandijo, oturduğu masa başından güçlükle doğrularak ayağa kalktı... Gerçekten, Gaskonyalılar orada toplanmış bulunuyorlardı. Kimse Kon-

tu görmemişti... Onu çok aramışlar hattâ kaldığı Rivyer sokağındaki otelin odasında uyuyup kalmış olabileceğini düşünerek pencere camlarına taşlar atarak uyandırmak istemişlerdi... Ama Konttan eser bulamamışlardı...

Pegilen, çenesini iki parmağının arasına alarak bir hayli düşündü. Sonra:

— Bir de Döğiş'e gidelim, dedi... «Küçük efendi» ona pek takılmıştı... Sakın Kontu bir yere götürmüş olmasın?

Anjelik, tekrar dükün peşine takıldı... Meşaleler ve renkli fenerlerle aydınlatılmış yamrı yumru sokakları dolaşıyor, her yere dalıp çıkıyorlardı... Fakat Kont, hiçbir tarafta yoktu... Sanki yer yarılmış da Kont içine gömülmüştü...

Anjelik'in iyice canı sıkıldı... Birden Pegilen'in yakasına sarıldı:

— Yeter artık! Dedi... Söyleyiniz bakayım: Bildiğiniz bir şey mi var? Neden kocamın gaybubetini bu kadar merak ediyorsunuz?

— Bir şey bildiğim yok, dedi... Kralın maiyetine memur bir jantiyomun ağzını çok sıkı tutmak mecburiyetinde bulunduğunu bilirsiniz... Yalnız şüphelendiğim bir nokta var...

— Nedir o?

— Kocanıza karşı bir komplo meselâ...

Sonra Anjelik'in kulağına fısıldadı:

— Tevkif etmek istemiş de olabilirler...

— Tevkif mi? Niçin tevkif etmek istesinler?

Pegilen:

— Bilmem ki, dedi...

— Siz deli misiniz kuzum? Kocamı tevkif için kim emir verebilir?

— Tabiî Kral...

— Böyle bir günde, başka işi yokmuş gibi Kral, şunu bunu tevkif ettirmek için emir vermeğe mi kalkışır?

— Ben öyle zannediyorum... Dün akşam onun kulağını da büktüm. duyduğum bir kelimeyi ona çıtlattım. Atına atlayıp gitmenin tam zamanıydı... Dün geceyi sizinle geçirdiğinden eminsiniz değil mi?

Anjelik, biraz kızardı:

— Şey... Evet... Tabiî...

— Anlayamadı bir türlü... Anlamadı... Bu işler, oyuna gelmez...

Anjelik, bağırdı:

— Pegilen, siz beni deli edeceksiniz! Bana kötü bir şaka yapıyorsunuz...

Pegilen, susmasını işaret ettikten sonra kadınlarla çok samimî olan bir erkek tavriyle onu kendine doğru çekti, yanağını yanağına dayarak teselliye çalıştı:

— Güzelim, ben çirkin bir çocuğum ama sizin üzülmenize tahammül edemem... Kraldan sonra en sevdiğim insan Kontt'tur... Neden üzülüyoruz sanki? Belki de tam zamanında kaçıp gitmiştir...

Anjelik:

— Kral, neden onu tevkif ettirsin? Dedi... Sa Majeste, dün gece onunla konuştu... İltifatta bulundu... Hattâ ben, Kralın ona karşı beslediği senpatiyi açıklamasına hayret bile ettim...

— Senpati mi? Boş söz bu! Böyle lâflarla hep kendimizi avutuyoruz, bunlara aldanıyoruz... Hatırlarsınız; o, Mazaren'in eski talebesiydi... Mazaren, ondan bahsederken «geç yola gelecek... Ama yola geldikten sonra da diğerlerini geride bırakacak» diyordu...

— İşin içinde Tuluz Başpiskoposu Monsenyör Döfontönak'ın bir entrikası olmasın?

— Bilmem ki... Zâten hiçbir şey bildiğim yok...

Pegilen, Anjelik'i otele kadar götürdü, ayrılırken:

— Ben yine araştıracağım, dedi... Bir haber almaya çalışacağım... Yarın sabah yine size gelirim...

Anjelik, eve girerken o kadar ümitliydi ki, içeride mutlaka kocasiyle karşılaşacağını umuyor ve âdeta bunu bekliyordu... Halbuki hiç de öyle olmadı ve genç kadın, hayâl kırıklığına uğradı... Birkaç hizmetçi, yorgunluktan merdiven basamaklarında uyuyup kalmışlardı... Anjelik, onları sarsar gibi uyandırdı, hiçbirisinin Konttan haberi yoktu... Margo, küçük Florimon'u uyutmuş başucunda bekliyordu... Diğer uşaklar ise şehre, dansetmeğe gitmişlerdi...

Anjelik soyunmadan, yalnız ayakkabılarını ve çoraplarını çıkararak kendini yatağa attı... Lozön dükü ile şehri baştan başa dolaştığı için ayakları şişmişti... Zihnen bir şey düşünecek halde değildi... «Sabah olsun da bir karara varırım» dedi ve yatağa uzanır uzanmaz da ağır bir uykuya daldı...

Sokaktan gelen bir sesle gözlerini açtı... Birisi sesleniyordu:

— Medeem! Medeem!

Daha sabah olmamıştı. Küçük şehrin yassı damları üzerine aksetmiş olan ay ışığı, Anjelik'in birden gözlerini alır gibi oldu... Liman tarafından ve büyük meydandan hâlâ kalabalığın sesleri geliyordu... Fakat Anjelik'in bulunduğu mahalle derin bir uykudaydı...

Genç kadın, yatağından fırladı, balkona koştu... Aşağıya bakınca ay ışığının ortasında siyah bir leke gibi duran Kuasiba'yı hemen tanıdı...

— Medeem!. Medeem!.

— Bekle, kapıyı açmaya geliyorum...

Anjelik, vakit geçirmemek için çıplak ayak, merdivenlerden indi.

Sahanlığın kenarındaki rafta duran şamdanı aldı, yaktı. Sonra kapının ipini çekti...

Zenci, bir gölge gibi ve aralıktan kayan bir kedi maharetiyle içeriye süzüldü... Gözlerinde garip bir parıltı vardı... Genç kadın, Kuasiba'nın bir tehlikeden henüz sıyrılmış gibi titrediğini farketti.

— Nereden geliyorsun böyle?

Zenci, eliyle müphem bir işaret yaptı:

— Oradan... Bana bir at lâzım... Ama hemen lâzım!

Dudakları vahşi bir gülüşle gerilince zencinin dişleri, Anjelik'e, sırtlan dişleri kadar sivri göründü...

Kuasiba, yavaşça:

— Efendime saldırdılar, dedi. Fakat ne çare, büyük kılıç üzerimde değildi... Ben de sanki niçin büyük kılıcı yanıma almadım?

— Nasıl oldu bu iş Kuasiba? Kim saldırdı ona?

— Hanımcığım bilmem ki... Nereden bileceğim ben? Zavallı bir köle nereden bilsin? Kralın adamlarından birisi, ona bir pusula getirdi... Herhalde onu çağırıyorlardı... Efendi de gitti... Ama ben de arkasından gittim o evin avlusu tenhaydı. Yalnız perdeleri inik bir karuçe bekliyordu... Arabadan adamlar çıktı ve onun etrafını çevirdiler. Efendim kılıcını çekti. Başka adamlar çıkıp geldiler ve ona vurdular... Sonra efendimi, karuçeye koydular... Avazım çıktığı kadar bağırıyordum. Ben de karuçeye asıldım... Uşaklar, arkaya, yayların üzerine oturmuşlardı. Yere düşürünceye kadar bana vurdular... Fakat ben de onlardan birisini düşürdüm ve sonra onu boğdum...

— Boğdun mu?

— Boğdum ya... İşte şöyle yaptım...

Zenci, iki elinin baş ve şehadet parmaklarını birer kıskaç şekline getirerek ve gözlerini devirerek adamı nasıl boğduğunu târif etti... Sonra karuçenin ardından koşmaya başladım... Hava o kadar sıcaktı ki... Susadım... Dilim damağım yapıştı...

— Sana su vereyim de iç... Sonra konuşursun...

Zenci, ahıra doğru yürüdü... Anjelik de arkasından oraya girdi... Kuasiba, dolu bir kovayı kaptı, kana kana su içtikten sonra, kalın dudaklarını elinin tersiyle kurularken:

— Şimdi bir at alıp onların peşine düşeceğim, dedi... Onları büyük kılıcımla öldüreceğim...

Kuasiba, saman yığınlarının arkasından, küçük hurcunu (*) çekti... Bir taraftan da toza toprağa bulanmış, paramparça olmuş elbiselerini çıkarıyordu...

Zenci, günlük uşakkıyafetini giyinirken Anjelik de onun atını, bağlı

(*) Denk.

bulunduğu yemlik başından çözdü. Genç kadın, ahırda öteye beriye yürüdükçe çıplak ayaklarına yerlere dökülmüş ve dik kalmış saman çöpleri batıyor, acıtıyordu... Ama o, bunlara aldırış edecek halde değildi. Âdeta müthiş bir kâbus yaşıyordu... Hem de gayet ağır seyreden müthiş bir kâbus...

Genç kadın, bu kâbus içinde kocasına doğru koştuğunu, ona kollarını uzattığını, fakat bir türlü kavuşamadığını görüyordu. O, gerçekten de kocasına bir daha kavuşamıyacaktı...

Anjelik, Kuasiba'nın atına atladığını, sonra nalların taşlarda çıkardığı kıvılcımları gördü... Nal sesleri, gecenin sessizliğini yırtarak gittikçe uzaklaştı. Kayboldu...

Kilise çanları sabah duası için bu sırada çalınmaya başladı...

Artık şâhane düğün sona ermiş, İspanya Kralının küçük kızı, Fransa Kraliçesi olmuştu...

XXVIII

Saray heyeti, kırlar ve çiçekli meyve bahçeleri arasından Paris'e doğru yol alıyordu...

Altı beygirli karuçeleri, yatakları, denkleri, halıları taşıyan yük arabaları, maiyet memurlarını ve saray adamlarını taşıyan katırlariyle upuzun bir hat teşkil eden kervan, zaman zaman buğday tarlaları arasında, başaklar içine gömülmüş gibi süzülüp gidiyordu...

Şehirlere yaklaşırlarken, dörtnala sürdükleri atlarına binmiş eşrafın, kan ter içinde kafileyi karşıladıkları, gümüş bir tepsi veya kadifeden bir yastık üzerine Krala anahtarlar takdim ettikleri görülüyordu...

Bordo'yu, Sent'leri böylece geçtiler... Anjelik, bu gürültülü kafile arasında, ortadan silinmiş gibiydi... O kadar dalgındı ki, Puatu'dan geçilirken orasını güç farketti... O da saray heyetinin arkasından, Paris'e gidiyordu...

Pegilen, ona:

— Mademki size hiçbir şey söylemediler, siz de hiçbir şey olmamış gibi davranırsınız, demişti...

Pegilen, ona susması için yaptığı ihtarlarını ve en küçük bir gürültüyle sıçramalarını sıklaştırmıştı...

— Kocanız, Paris'e gitmek istiyordu... Siz de oraya gidiniz... Orada her şey anlaşılır. Belki de bir suitefehhüm bahis mevzuudur.

— Siz, hiçbir şey bilmiyor musunuz Pegilen?

— Hiç, hiç... Hiç bir şey bilmiyorum...

Pegilen, bunları haber verdikten sonra etrafa endişeli bir göz atarak Anjelik'in yanından ayrılıyor, Kralın karşısısında dalkavukluk yapmağa gidiyordu...

maz... Ona karşı bir hatada bulunduysam beni görünce sinirlenir...

Paris'in adı geçince, genç müzisyen,, içini çekti...

— Ah! Şu Paris'i bir görebilsem... Hele bir de herkesin bahsettiği Kralın o baş müsahibi ile bir karşılaşsam ne iyi olacak... Baş müsahibin beni Krala tavsiye edeceğine eminim. İşte o zaman büyük bir sanatkâr olur, çıkarım...

Anjelik, dayanamadı:

— Sen de gel bakalım öyleyse büyük artist, dedi...

Genç kadın, neşesini muhafazaya çalışıyordu... Dük, ona «Bu belki de bir suitefehhümdür... demişti... Hakikaten Kont, birdenbire uçup ortadan kaybolamazdı ya...

«Büyük Madmazel» de onunla dostça konuşmak için hiç bir fırsatı kaçırmıyordu. Öteki beriki ara sıra gelip Kont Döpeyrak'ı soruyor, Anjelik de Kontun, hazırlıklara nezaret etmek üzere kendisinden evvel Paris'e gitmiş olduğunu söylüyordu...

Sen Jan Dölüz'den ayrılmadan evvel Anjelik, boş yere Monsenyör Döfontönak'ı araştırdı, durdu... Başpiskopos, Tuluz'a dönmüştü... Anjelik, her vesileyle kendi lehine iyimserlik payı çıkarıyor, ümidini kaybetmiyordu... İçinden: «Belki de Kont, Tuluz'a gitmiştir» diyordu.

Daks dolaylarındaki fundalıkları geçtikleri sırada korkunç bir hâdise vukua geldi. Bir kasabanın sâkinlerinden kalabalık bir grup, karşılarına çıktı ve etrafı kana bulayan kapkara renkli müthiş bir canavarla mücadele için onlardan yardımcılar istedi...

Anjido, atını dört nala sürerek Anjelik'in karuçesine kadar geldi ve ona, bahsedilen canavarın muhakkak ki Kuasiba olduğunu yavaşça söyledi... Bunun üzerine Anjelik, o adamları görmek istedi... Bunlar, kum tepeleriyle dolu bir arazide kolay ve rahat yürümek için bacaklarına geçirdikleri uzun ayaklıklar üzerinde dolaşan koyun çobanlarıydı...

Çobanların ifadesi, Anjelik'i büsbütün bulandırdı...

Onların anlattıklarına göre, iki gün evvel, yol tarafından silâh sesleri ve bağırışmalar duyulmuştu. Merak ettikleri için oraya koşup gittikleri zaman simsiyah bir süvarinin, elinde Türklerinkine benziyen eğri bir kılıçla bir karuçeye saldırdığını görmüşlerdi... Fakat karuçedekilerden birisinde çok şükür ki, bir tabanca bulunuyordu ve bu tabanca, arabın üzerine boşaltılmış, o da yaralanarak kaçmıştı...

Anjelik:

— O karuçedeki adamlar kimlerdi? diye sordu...

— Bilmiyoruz, dediler... Pencereleri örtülüydü... Arabayı koruyan iki kişi vardı. Canavarın başını keserek öldürdüğünü adamı gömmemiz için bize para verdiler...

Andijo, bir ürperti geçirdi:

— Kafası mı kesilmiş?

— Evet Öldürüldüğü çukuru arayıp bulduk...

Mecburen geceledikleri Bordo civarındaki bir yerde Anjelik, rüyasında yine o meş'um ve korkunç sesi duydu:

— Medeem! Medeem!

Silkinerek uyandı. Sahipleri ahırda uyuyan küçük bir çiftliğin yegâne odasına kurulmuş karyolasında doğruldu... Florimon'un beşiği ocağın karşısında duruyor, Margo ile küçük hizmetçi kız, saman doldurulmuş bir şilte üstünde uyuyorlardı... Anjelik, Margonun da uyandığını ve ayağa kalktığını gördü...

— Nereye gidiyorsun?

Margo, hafif bir sesle:

— Seslenen mutlaka Kuasiba'dır, dedi...

Anjelik, yataktan fırladı... İki kadın, dikkat ve ihtiyatla kapıyı açarak kısık sesle:

— Kuasiba, buraya gel! diye onu çağırdılar...

Karanlıklar içinde bir şeyler kımıldadı ve bir gölge, sendeliyerek eşiğin üzerine düştü... Anjelik'le Margo, Kuasiba'yı kaldırdılar ve bir bankoya oturttular... Üstü başı, yüzü gözü kan içindeydi... Üç gündenberi yaralı bir halde fundalıklar arasında gizlenerek dolaşıyordu... Margo, hemen sandığı açtı, bir şişe rakı aldı, kadehe koyarak ona verdi. Kuasiba, bundan sonra kendine gelebildi...

— Ne çare... Sâdece bir kafa kesebildim...

Anjelik, gülümsedi...

— Bu kadar kâfi...

— Atımı da büyük kılıcımı da kaybettim...

— Başkalarını veririm sana Kuasiba... Üzülme... Bizi buldun ya... Gaye bu değil miydi? Efendin seni görürse yaptığın işi beğenecek ve sana «iyi yapmışsın» diyecek...

— Efendiyi görebilecek miyiz dersiniz?

— Tabiî görebileceğiz...

Anjelik, bunları söylerken temiz bir bez parçasını eline almıştı... Genç kadın, tabanca kurşununun köprücük kemiği altında yara içinde kalmış olmasından korkuyordu... Yarayı yoklarken koltuk altında ikinci bir delik gördü... Kurşun, buradan çıkıp gitmişti. Anjelik, yaraları rakı ile temizledikten sonra sıkı sıkıya sardı...

Margo, korku içindeydi... Ona sokuldu.

— Ne olacak şimdi bu adam? Ne yapacağız onu? diye sordu...

— Ne mi yapacağız? Saklıyacağız tabiî... Arabaya bindiririz...

— Ada ne derler sonra?

— Biz, başkalarının dedikleriyle mi, yoksa kendi işlerimizle mi meş-

gul olacağız? Yanımızdaki adamlar, ona ne karışır? Onların karınları tok, sırtları pek, rahatları yerinde olduktan sonra başka ne istiyebilirler? Üstüne bir örtü örter Parise kadar götürürüz. Oraya vardıktan sonra da elbette işler, kendiliğinden düzelir.

Genç kadın, kendini de inandırmış olmak için bir sözü, bir kere daha, tekrarladı:

— Sen de anladın ya Margo? Bu, bir suitefehhümdür...

Karuçe şimdi, Rambuyye ormanının içinde yol alıyordu... Dışarıda korkunç bir sıcak hüküm sürüyordu... Hava ağır ve bunaltıcıydı... Anjelik, bu tesirle uyuklıyordu... Florimon da dadısı Margonun dizlerinde uyuyordu... Kuru bir tarraka, hepsini yerlerinden sıçrattı. Saniye geçmeden bir sademe vukua geldi, genç kadın biran içinde derin bir sel çukuru görür gibi oldu. Sonra toz bulutları ve korkunç çatırtılarla karuçe, devrildi... Dadısının altında kalmış olan Florimon boğuk boğuk ağlamaya başladı... Ürken atların kişneyişleri, kamçı şakırtıları ve sürücülerin bağırışmaları dışarıdan aksediyordu...

Aynı kuru tarraka, tekrar duyuldu... Anjelik, bu defa karuçenin pencere camından yıldız gibi bir deliğin açılmış olduğunu gördü... Çocuğunu almak için, devrilmiş arabanın içinde doğrulup ayağa kalkmak istedi...

Birden kapı açıldı ve Pegilen göründü:

— Bir şey yok ya?

Anjelik:

— Herkes bağırıp çağırıyor... Galiba kimse ölmedi, dedi...

Bir cam parçası kolunu kesmişti... Fakat bu, ehemmiyetsiz bir yaraydı... Genç kadın, hemen çocuğunu aldı ve Dük'e uzattı... Bu sırada şövalye Döluvinyi de geldi ve Anjelik'in arabadan çıkmasına yardım etti... İlk işi, hâlâ ağlayan çocuğunu kucağına almak ve onu teskine çalışmak oldu... Florimon, tiz çığlıklarıyla ortalığı biribirine kattığı için konuşmak mümkün olamıyordu...

Anjelik, çocuğunu okşayıp avutmaya çalıştığı sırada arkadan gelen diğer arabada bulunanlar da aşağıya inerek hâdise yerine geldiler... Lozön dükü ve maiyeti, kız kardeşi: Gramon kardeşlerin adamları, dostları ve onlarla bulunan kadınlar, herkes ve hepsi oradaydılar...

Anjelik, şaşkınlık tesiriyle, ne olduğunu, neye uğradıklarını bir türlü anlıyamamıştı... Çocuk, biraz sâkinleşince:

— Kuzum ne olduk? diye etrafındakilere sordu...

Karşısında, yüzündeki korkulu ifade hâlâ silinmemiş olan arabacı duruyordu... Anjelik, ondan şüphelendi.

— İçki mi içmiştin? Yoksa uyukladın mı?

— Hayır, Madam... Sizi temin ederim ki, ne içki içtim, ne de uyukladım... Havanın sıcaklığı malûm... Ama ben yine de gevşemiş değildim, dizginleri sımsıkı tutuyor ve arabayı dikkatle sürüyordum... Birden, karşıdaki ağaçların arkasından iki kişi çıktı. Birisinin elinde bir tabanca vardı... Atları ürküterek şaha kaldırdıktan sonra gerilediler... Araba, bu sırada bir çukura düştü... Adamlar, bu sefer dizginleri aldılar... Bulunduğum yerden, onlara kamçı savuruyor, arabanın önünden uzaklaştırmaya çalışıyordum. Birisi, yapıştığı dizginleri bıraktı, tabancasını çektikten sonra arabanın yanına geldi ve silâhını boşalttı... Tam bu esnada da araba devrildi... Onlar, atlarına atlayıp kaçtılar...

Lozön:

— Çok tuhaf şey, dedi... Nasıl olur? Aklım bir türlü almıyor... Orman başı boş bırakılmış değilki... Muhafızlar var... Orman baş muhafızı, Kralın geçeceğini de biliyor... O heriflerin yüzlerine dikkat ettin miydi? Nasıl adamlardı bunlar?

— Bilmem ki, efendim... Haydut kılığı yoktu onlarda... İyi giyinmişlerdi... Evlerde çalışan adamlara benziyorlardı...

Döğiş:

— Belki de evlerden kovulmuş uşaklardır, dedi...

Ağır ağır gelen bir araba, durdu... Matmazel Dömonpansiye, pencereden başını çıkardı.

— Ah Gaskonyalılar! Yine mi sizler! Nedir bu gürültü, patırtı?

Lozön, hemen ona koştu, defalarca selâmladıktan sonra Madam Döpeyrak'ın başına gelenleri anlattı; devrilen araba kaldırılınca da yola devam edileceğini söyledi...

Büyük Matmazel:

— Arabası devrildiyse Madam Döpeyrak bizimle gelsin, dedi... Bizde boş bir araba var... Hâdiseye çok üzüldüm doğrusu... Vah meleğim vah! Boş arabaya biner, bebeğinizle rahat edersiniz...

Bu kadarla da kalmadı. Anjelik'in arabaya binmesine yardım etti:

— Hem de yaralısınız... Ama üzülmeyiniz... İlk konak yerine varalım, doktora haber gönderip çağırtır, yaranızı tedavi ettiririm...

Anjelik, Matmazel Dömonpansiye'nin karuçesinin arka tarafında oturan yolcuya dikkat edince, bunun Ana Kraliçe olduğunu anladı, derhal itizarda bulundu:

— Majestelerinden özür dilerim...

An Dotriş, mültefit görünerek:

— İtiraza ne lüzum var Madam? dedi... Matmazel sizi, daha rahat olan bu arabayla seyahat için dâvet etti... Heyecanınız yatışsın benim canımı sıkan nokta siğe taarruz eden o silâhlı adamlardır...

Matmazel, ellerini kavuşturarak bağırdı:

— Yârabbi sen bizi koru! Belki de bu adamlar Krala veya valdesine taarruz etmek fikrindeydiler...

Ana Kraliçe:

— Onların muhafızları var, dedi... O cihetten korkum yok... Maamafih polis müdürüne icabeden şeyleri söyliyeceğim...

Anjelik, hâdiseyi hatırlamaya çalıştı... O sarsıntı üzerine benzinin rengi uçmuş, başını arkaya dayamıştı... Bu sırada, arabanın pencere camı önünde görünen bir adam, silâhını ateşlemişti... Anjelik'in ve arabadakilerden birisinin dahi yaralanmamış olması bir mucizeydi...

Anjelik, analık şefkatiyle yavrusunu bir kere daha bağrına bastı. Hafif örtüleri altında çocuğu ona,zayıflamış gibi gelmişti... Yolculuk, minimininiyi kimbilir ne kadar sarsmıştı... Anjelik'in içi sızladı, gözleri yaşardı... Florimon, huysuzluk ediyor, durmadan ağlıyordu. Sütninesinden ve kendisini oyalayan küçük zenci kızdan ayrılalıberi çocuk huysuzlaşmıştı... Marko'nun köylerden temin ettiği sütü, zorla içiriyorlardı... Çocuk, daldığı sırada içini çektikçe, Anjelik'in de gözleri doluyordu... Hele onun göz yaşlarına genç kadın hiç dayanamıyordu. Çocuk, sıcak tesiriyle terlemiş, beyaz alnında küçük ter taneleri belirmişti... Anjelik, mendiliyle terleri kuruladı...

Büyük Matmazel de sıcaktan müteessirdi... Ara sıra oflayor, sıkıntısını belli ediyordu... Anjelik:

— Çok sıcak var, dedi...

An Dotriş, durmadan yelpazesini sallayordu...

— Ağaçlıklı yol bitti... Biraz evvel sıcağı o kadar hissetmiyorduk... Şimdi ağaçsız bir yolda ilerliyoruz... İleride seyrek ağaçlı bir orman var... Orada biraz dinlenir, serinleriz...

Bir müddet sessizlik oldu. Sonra Matmazel Dömonpansiye, gözlerini mendiliyle kuruladı.. Dudakları titriyordu..

— Madam, çok insafsızsınız doğrusu... Yaramın üstüne bastınız. Bu ormanın bana ait olduğunu bilmiyor değilim. Fakat müteveffa pederim, masraflarını karşılayabilmek için orada ağaç bırakmadı ki... Hepsini kestirdi... Zavallı yalnız benim için yüz bin ekü harcadı, bana inciler ve elmaslar aldı...

— Şekerim zâten pederinizin hangi hareketi mâkuldü?

— Bâzı hâdiselerin yanlış tefsir edildiklerini belirtmek isterim... Ben, hükümdara karşı ika edilen cürümle itham ve muhakeme edildim. Suçum sabit olsaydı Majestenizin karuçesinde yer alabilir miydim? Böyle bir töhmet altında kalınca da husumet üzerimize çevrildi. Dolayısiyle, babamın ihtiyacına binaen çoğunu kestirmiş bulunduğu ormandaki ağaçların geriye kalanı da köklerinden söktürüldü.

Ana Kraliçe:

— Bu biraz da lâzımdı zannedersem, dedi...

Matmazel kulaklarına kadar kızardı..

— Majesteniz bendenize «mâzide cereyan etmiş hâdiseleri unuttum» dememişler miydi? Cüretim af buyrulsun, niçin bunlardan bahsediyorsunuz şimdi?

— Hattâ bunları söylemekte geç bile kaldım... Maamafih sizi daima sevmişimdir.. Yalnız bir zaman oldu, size son derece kızmıştım... Sizi Orlean hâdisesi için belki affedecektim. Fakat Bastilledeki hâdiseyi, muhakkak ki, hatırlarsınız.. Orada topun başına geçerek âsileri teşvik edişinize ne diyelim?

— Haklısınız... Ancak ben, o işi istiyerek yapmadım... Etrafımı bir sürü adam çevirmişti. Onların ortasında kaldım. İstemediğim halde beni o hareketlere mecbur ettiler.

Kraliçe:

— Güç olan nokta, takdiri kullanmaktadır, dedi.

İkisi de derinden birer iç geçirdiler. Anjelik, onların konuşmasını dinlerken büyükler arasında tahaddüs eden ihtilâfların, kavgaların mahiyet itibariyle küçükler arasında cereyan edenlerden farksız bulunduğunu, yalnız şekillerin değiştiğini anlıyordu. Hâdiselerin üzerinden birer sünger geçirildiği, eski kinlerin, ihtilâfların unutulduğu söyleniyor; halka güler yüz gösteriliyor, İspanyollara hoş görünmek için M. Dökonde'ye hararetle kucak açılıyor, para elde etmek için M. Döfuke okşanıyor fakat acı hâtıraların izleri, yine kalblerde kalıyordu.

Plesi şatosunun kulelerinden birisinin kovuğundaki küçük demir mahfaza o büyük günde ortaya çıkarsa, şimdiden sinsi bir şekilde devam etmekte olan yangını acaba körüklemiş olmıyacak mıydı?

Mahfazayı bir köşeye gizliyerek ortadan kaldıran kendisi olduğu halde Anjelik bu kutunun bir kurşun külçesi ağırlığıyle mâneviyatına çökmüş bulunduğunu hissediyor, yumduğu gözlerini korkusundan hâlâ açamıyordu.. Ona öyle geliyordu ki, gözlerini açacak olursa Prens Dökondenin hayâli, gözlerinin önünde beliriverecek ve genç kadın, evvelce olduğu gibi onu, ya zehir şişesini tetkik ederken veya feragatnameyi imzalarken tekrar karşısında bulacaktı...

Yapayalnız kalmıştı.. Bu müthiş yalnızlığı tâ içinde duyuyordu.. Diğer taraftan kimseye itimat edemiyordu.. Saray mensuplariyle olan rabıtasının bir kıymeti olmadığını takdir etmekteydi.. Herkes kendi âlemindeydi... Onların her birisinin birer hâmisi bulunuyordu.. Hepsi bu himayelere güvenerek serbest ve kaygusuzdu... Ortada, samimiyetine güvenilecek bir Bernar Dandijo kalıyordu. Ama o da pek zayıftı... Hele Parise varıldıktan sonra Berner Dandijoyu bir daha görmek belki de mümkün olamıyacaktı... Zira o, metresi Matmazel Dömonmor'un

kolunda bir balodan ötekine taşınacak, Gaskonyalı arkadaşlariyle meyhanelerde sürtecekti...

Netice itibariyle bunların kıymeti yoktu.. Esas dâva, bir defa Parise ayak basabilmekti. Orada işlerin düzeleceği muhakkaktı... Kont Döpeyrak'ın Kartye Sen Pol'deki hususî binasına yerleşir yerleşmez genç kadının ilk işi kocasının âkıbetini öğrenmek olacaktı...

Kendi karuçesi ağır hasara uğradığı için Andijo tarafından kiralanan başka bir arabaya sabahleyin çocuğiyle geçerken Anjelik, o gün öğleden evvel Parise varacaklarını öğrendi...

Genç kadın:

— Belki de kocamı orada bulacağım, dedi... Bana her şeyi anlatır.. Neden öyle bir tuhaf duruyorsunuz?

— Dehşetten hâlâ sıyrılamadım...Az kalsın sizi öldüreceklerdi.. Fakat iyi bir tesadüfle tehlikeyi atlatmışsınız... Pencereden size atılan kurşun, arabada oturduğunuz yerin baş dayanılacak kısmına saplanmış kalmış... Bu sabah kurşunu orada buldum ve çıkardım... Tam vaktinde başınızı geriye çekmişsiniz...

— Ne şans, ne şans! Belki de bu hâdise, gelecek kötü hâdiselerin bir işaretidir...

Daha dış mahallelerdeyken Anjelik, Parise girmiş olduklarını sanıyordu... Sentonore kapısından girer girmez, dar ve gürültülü sokaklarla karşılaşınca büyük bir hayâl kırıklığına uğradı... Filvâki Tuluz sokakları da hareketli ve gürültülüydü ama burada gürültünün en koyusu hâkimdi... Satıcıların, arabacıların, uşakların, tahtarevan taşıyan adamların feryatları, kulakları sağır edecek derecede yüksek ve şiddetliydi...

Arkadan bir at üzerinde Bernar Dandijo'nun tâkibettiği Anjelik'in karuçesi ve eşya yükletilmiş diğer arabanın Kartye sen Pol'e varması için iki saatlik bir zaman daha geçti.

Arabalar, nihayet Botrelli sokağına saptı ve ağır ağır ilerlemeğe başladılar...

Yoldan gelip geçenler kafileye hayretle bakıyorlardı... Hele kapıların üzerine boyayla işlenmiş armaları görenlerden bâzıları, ürkerek geri geri çekiliyordu... Kafileyi gören çocuklar, arabaların arkasından bir müddet koştuktan sonra bâzı dükkânlara dalıyor, parmaklariyle arabaları işaret ederek bağıra bağıra bir şeyler anlatıyorlardı...

Anjelik, büyük bir sabırsızlık içindeydi... Yeni evini biran evvel görmek istiyordu... Saman dolu bir el arabasının yoldan geçmesini beklemek için yavaşlayan karuçe, dikiş ve elişi malzemesi satan bir dükkânın önünde durunca, dükkâncı, kapının önüne çıkarak:

— Tuluz'un armalarına lânet olsun! Diye bağırdı...

Sonra dükkâna girerek kapıyı çarptı ve kapattı...

Fam döşambr Margo, dükkâncının hakareti karşısında şaşırmış kalmıştı... Dudaklarını ısırdı. Sonra:

— Ne tuhaf, dedi... Bu sokağın sâkinleri galiba bizi çingene sandılar... Mösyö lö Kont, Kartiye Dölüksenburg'da kendisine yeni bir ikametgâh seçmemekle hiç de iyi etmemiş. O mahallede çok iyi insanlar vardı. Mösyö lö Kontun müteveffiye halası, vaktiyle orada otururdu... Onun yanında çalışmış olduğum için bilirim...

— Kuasiba, iyi saklanamadı da, sokaktakiler onun vahşi başını görüp korktular mı acaba?

— Onlar Kuasibadan daha vahşi olduklarını, bize karşı gösterdikleri muameleyle isbat etmediler mi Madam?

Kafile, bronz armalarla süslü büyük bir kapı önünde durdu... Esas bina, duvarla çevrili bahçenin içindeydi... Bir uşak, karuçenin kapısını açtı... Marki Andijo:

— İşte geldik, burası Madam, dedi...

Andijo, atından inmemişti. Bakışlarını sundurmaya ve büyük kapıya çevirmiş, şaşkın şaşkın bakıyordu...

Anjelik, arabadan indi ve bekçinin ikametine tahsis edilen küçük binaya doğru koştu...

Ortada kimse görünmüyordu... Anjelik, hırsla ve şiddetle kapının zilini çaldı... Büyük kapı açılacak, içeriye gireceklerdi...

Zil keskin akislerle derin sessizlik içinde tekrar yayılarak uzadı... Bekçi evinin pencereleri kir içindeydi... Ortalık o kadar ıssızdı ki, hayat, âdeta buralardan silinmiş gibiydi...

Anjelik, Andijonun hâlâ kapıya bakmakta olduğunu bir aralık farkedince o tarafa gitti, kapıya yaklaştı...

Kapıda, genç kadının ilk gözüne çarpan şey, sicimlere geçirilmiş mühür mumları oldu... Anjelik, korkuyla eğildi, bir kâğıt üzerindeki mühür mumundaki yazıyı okudu:

Kraliyet Adalet Dairesi
Paris
1 Temmuz 1660

Anjelik'in hayretten ağzı açık kaldı, hiçbir şey anlıyamadan uzun uzun bu mühürlere baktı. O sırada bekçi binasının kapısı aralandı ve yüzünde bir şaşkınlığın ifadesi açıkça okunan bir baş göründü. Fakat görünmesiyle beraber aralıktan çekilip kapının kapanması da bir oldu. Biraz sonra kapı, tekrar açıldı ve bir adam, mütereddit bir kaç adımla dışarıya çıktı...

Genç kadın:

— Buranın bekçisi siz misiniz? diye sordu.

— Evet... Evet Madam, benim... Ben... Şeyi... Efendimin arabasını... Tanımaz olur muyum hiç?...

Anjelik, ayağını hırsla yere vurarak bağırdı:

— Kes şu kekelemeyi de, Mösyö Döpeyrak nerede? Çabuk söyle onu bana!

Adam, endişeli bakışlarla etrafı şöyle bir süzdü, komşulardan kimsenin ortada görünmediğine kanaat getirdikten sonra biraz daha ilerledi, Anjelik'e yaklaştı, bakışlarını ona kaldırdı ve birdenbire önüne diz çöküverdi... Fakat hâlâ etrafına endişeli bakışlar akıtıp duruyordu... Bekçi:

— Zavallı hanımcığım! diye bağırdı... Ah ne korkunç felâket!

Anjelik, omuzlarına yapışmış, adamı mütemadiyen sarsıyordu...

— Kalk ayağa budala! Neler söylediğini anlamıyorum. Kocam nerede? Öldü mü?

Adam, güçlükle doğruldu ve bir mırıltı hâlinde konuştu:

— Bastil'de diyorlar... İkametgâh mühürlendi... Ben bile hayatımdan endişe ediyorum.. Henüz vakit varken hemen buradan uzaklaşınız, kaçıp gidiniz Madam...

Bastille hapishanesinin adını duyar duymaz Anjelik, dehşete kapılacağı yerde. rahatlar gibi oldu...

Girilen bir hapishaneden çıkmak mümkündü... Sonra Anjelik, Bastille'in, hapishaneler arasında en dehşet uyandıran olmadığını biliyordu... Bastille'den beter yerler vardı... Bastille, Aristokratik bir hapishaneydi... Buraya girip çıkmış olan kibar sınıfına mensup insanların hiçbirisinin şerefine ve şöhretine leke de düşmüş değildi. Bunları hatırladığı için yüreğine su serpilmişti. Andijoya:

— Burada fazla kalmasak iyi olur, dedi.

Bekçi de bir taraftan onu teyit ediyordu:

— Evet, evet Madam... Aman buradan çabuk uzaklaşınız!

— Nereye gideceğim şimdi? Bu da bir mesele... Pariste oturan bir kız kardeşim var, ama adresini bilmiyorum... Fakat kocası müddeiumumidir... Adı da Fallo... Evlendikten sonra Fallo Dösakre diye anıldığını duydum.

— Adalet sarayına gidersek her şeyi öğreniriz...

Karuçe ve diğerleri tekrar yola koyuldular... Süratle Parise gidiyorlardı... Anjelik, etrafına bakmayı dahi düşünemiyordu.. Karsılastıkları hâdiseleri düsünerek genç kadın bu sehri benimsiyemenişti.. Florimond, dis çıkardığı için durmadan ağlıyor, Margo da baldan yapılmış bir çomağı çocuğun diş etlerine sürüştürmekle mesgul oluyordu...

Müddeiumuminin evini bulmakta güçlük çekmediler... O da diğer

hâkimler ve adliyenin büyük memurları gibi Adalet Sarayına yakın olan bir yerde, Senlandrı civarında oturuyordu...

Sokağın adı Anjelik'i ürpertmişti... Eniştesinin evi «Cehennem Sokağı» ndaydı... Evlerin hepsi, insanın ruhunu karartacak bir görünüşte ve hepsi de ortaçağdan kalma birer yapıdan farksızdı...

Karuçenin önünde durduğu evin diğerlerinden hallice tarafı yoktu. Yalnız her katında üç yüksek pencere vardı... Kapıdaki levha üzerinde de: «Metr Fallo Dösakre... Kralın Müddeiumumisi» kelimeleri okunuyordu...

Kapı önünde duran iki avukat kâtibi, Anjelik arabadan inip ayağını yere basar basmaz, ona doğru koştular... İkisi de durmadan bir şeyler söylüyorlardı... Genç kadın nihayet, bir sürü lâkırdı arasından onların istediklerini çıkarabildi... Kâtipler, Metr Sanse'nin, bilgisini methediyor ve kendisinin Pariste çok meşhur olduğunu, onunla istişarede bulunan kimselerin dâvalarını daima kazandıklarını söylüyorlardı.

Anjelik:

— Ben bir dâva için gelmedim, dedi... Madam Fallo'yu göreceğim..

Kâtiplerin ikisi de hayâl kırıklığına uğramışlardı.. İsteksiz bir tavırla müddeiumumînin hususî ikametgâhını gösterdikten sonra önlerinden geçen bir tahtarevânın peşinden koştular, yetiştiler; biraz evvel Anjelik'e yapmış oldukları gibi efendilerini övmeye başladılar. Fakat tahtırevanı taşıyan uşaklar, onları sert bir muameleyle tersleyip uzaklaştırdılar...

Anjelik, kâtiplerin işaret ettikleri kapının önüne gitti, bronz tokmağı bir kaç kere hafifçe vurdu... Kocası ortadan kaybolmasaydı Hortanz'ın semtine bile uğramazdı... Zâten bu kardeşiyle yıldızları bir türlü barışamamıştı. Hortanz, ayrı bir yaradılışta idi. Fakat, bunlara rağmen yine içinde kardeşini göreceğinden dolayı bir sevinç hissediyordu. Anjeliğin zihninde, bir anda çocukluk günlerinin hâtıraları uyanıvermişti. Doğum tarihleri itibarile aralarında bir de Madlon adındaki ortanca kardeşleri vardı... Çocukluklarında üçü, geniş bir yatakta yatar, geceleri dinledikleri korkulu masalları biribirlerine hatırlatarak örtüler altına büzülürlerdi.

Anjelik, kapıyı kendisine, Hortanz'ın açacağını ummuştu.. Üstü başı temiz, şişman bir hizmetçi kadınla karşılaşınca biraz şaşırdı... Kardeşi de merdivenlerin üst basamaklarında görünmüştü... Hortanz, Karuçeyi pencereden görmüştü..

Genç kadın, kız kardeşinin, kendisini soğuk karşılamasına biraz daha hayret etti... Hortanz:

— Ah zavallı kardeşim! demişti...

Anjelik:

— Neden zavallı oluyorum? diye sordu..

Madam Fallo, göziyle hizmetçi kadını işaret ettikten sonra Anjeliği, kendi odasına aldı... Burası geniş bir salondu... Yatağın etrafına da, bir ziyafet sofrasında olduğu gibi bir çok koltuklar ve tabureler, sandalyeler dizilmişti.. Pencerelerdeki kalın perdeler, dışarıdan gelen ışığı kesiyordu..

Anjelik, karyolanın etrafındaki koltuk ve sandalyelere bir mâna veremediği için kendi kendine, kızkardeşinin misafirlerini, tuhaf yaradılışlı bâzı kadınlar gibi yatağında mı kabûl ettiğini düşündü. Hortanzın filvaki hafifmeşrepliğe temayülünü biliyordu..

Bu loş salonda Anjeliğin hoşuna giden şey, saksılardaki salon yaprakları olmuştu. Yapraklar, salonun ağır havasını değiştiriyor, bir kır havası kokusu veriyordu...

Anjelik:

— Evinden memnun musun? diye sordu...

Hortanz, önce sustu.. Sonra:

— Nâfile mevzudan uzaklaşıp üzüntümü gidermeye çalışma, dedi.. Olup bitenlerden haberim var...

— Çok iyi... Zira ben, içinde yüzdüğüm meçhullerden bir türlü sıyrılamadım. Hiç olmazsa gerçekleri senden öğrenirim..

Hortanz, bakışlarını tavana dikti.

— Cesaretine doğrusu şaştım.. Senin Pariste böyle ortada, pervasızca görünmen ne büyük bir ihtiyatsızlık...

— Hortanz, öyle gözlerini tavana dikme, beni dinle.. Şimdi sana, bütün bildiklerimi anlatacağım.. Sonra sen bana bildiklerini söyliyeceksin...

Anjelik, kralın düğününden sonra kocasının ortadan esrarlı bir şekilde nasıl kaybolduğunu, yaptığı soruşturmaları ve neticelerini, nihayet kontun Parise gönderilmiş bulunması ihtimaliyle buraya geldiğini, eve gittiği zaman kapıların mühürlenmiş olduğunu gördüğünü, bekçinin kendisine, kontun Bastile götürülmüş olmasının çok muhtemel bulunduğunu söylediğini anlatı...

Hortanz, ciddî bir tavır takınarak:

— Durumun nezaketini sen de herhalde kavramışsındır.. Kralın yüksek memurlarından birisinin evine böyle güpegündüz ve her şeyi hiçe sayarak gelişin, bir çok tehlikeler doğurmaz mı?

Anjelik, kızkardeşini teyid etti:

— Gerçekten öyle, dedi Haklısın. Ama, böyle güç bir duruma düşünce bana ailem efradından ve yakınlarımdan birisinin el uzatacağını, yardım edeceğini sanmıştım.

— Demek aileni ve yakınlarını ancak bu vesileyle hatırladın? Senpoldeki yeni ve muhteşem evine yerleşmiş olsaydın acaba beni ziyareti düşünür müydün? Neden evvelâ buraya geleceğine gidip de koca-

nın parlak ve itibarlı dostlarına, ahbapları olan prenslere, markilere, düklere baş vurmadın?

Anjelik, bir anda kızkardeşinin yüzüne kapıyı çarpıp kapayarak oradan çekilip gitmeği düşündü.. Fakat bu sırada, sokaktan akseden Florimon'un ağlamasını duydu da kendine hâkim oldu...

— Hortanz, seninle ana baba bir kardeşiz.. Böyle olduğu halde beni kapı dışarı etmek istiyorsun.. Buna bir diyeceğim yok.. Ancak düşün ki, bakıma muhtaç on dört aylık bir çocuğum var.. Altını değiştirmek, yıkamak, beslemek lâzım.. Son günlerde bu işleri hakkiyle yapamadım.. Şimdi de başımı sokacak bir yer aramaya kalkışırsam çocuk perişan olur.. Hiç olmazsa evinde beni bu gecelik misafir et..

— Yuvamın selâmeti bakımından bir gece bile mahzurludur.

— Fakat düşün, sonra herkes ne der? Bu kadar şöhreten, debdebeden sonra rezilce bir hayata başladı demezler mi?

Hortanz, ince dudaklarını kıstı, kardeşini süzdü:

— Şöhret, diyorsun... Ne şöhreti? Lekeli bir şöhret seninkisi... Kocanınkine gelince, o da öyle.. Zâlim adam o... Zâlimin şöhreti de zâlimliktir...

Anjelik, acı acı gülümsedi..

— Seni temin ederim ki, kocam, dünyanın en iyi adamlarından birisidir. Onunla tanışırsan, derhal anlarsın..

— Allah korusun! Ben onu görür görmez korkudan ölürüm... Kocan hakkında bana söylenilenler doğru ise, onun evinde uzun seneler nasıl oturabildiğine şaşıyorum. Bu adam seni muhakkak büyülemiş olmalı...

Biran düşündükten sonra ilâve etti:

— Zâten çocukluğundanberi senin her türlü kötülüğe istidadın vardı.

— Senin de çocukluğundanberi müzevirliğe ve her şeyi çekiştirmeğe istidadın vardı...

— Ya! Şimdi de kendi evimde bana hakaret ha...

— Neden bana inanmak istemiyorsun? Kocam bir sui tefehhüm yüzünden Bastille'de bulunuyor..

— Kocan şayet oradaysa muhakkak ki, adalet yerini bulmuştur..

— Eğer adalet hâkimse kocam mutlaka serbest bırakılır...

Birden, arkalarından bir ses yükseldi:

— Mademki adaletten bu derece güzel bahsediyorsunuz, müsaade edinizde müdahalede bulunayım hanımlar...

İçeriye bir adam girmişti.. Otuz, otuz iki yaşlarında kadar vardı.. Fakat müşfik görünüşlüydü.. Kumral perukası altındaki, itinayla traş edilmiş yüzü canlı ve aynı zamanda da ciddî bir ifade taşıyordu. Bir meslek itiyadı neticesi, sanki kendisine açılan birisinin sözlerine kulak

verir gibi başını hafifçe yana doğru eğmiş bulunuyordu.

Kıyafet ve tavrından Anjelik, eniştesiyle karşı karşıya bulunduğunu anladı.. Ona hoş görünmüş olmak için bir reverans yaptı.. Eniştesi de Anjelik'e doğru yaklaştı ve onu bir aile samimiyetiyle yanaklarından öptü.. Sonra:

— Madam, dedi... Şarta muallâk konuşmayınız.. Evet, adalet denilen şey, vardır... İşte ben de bunun mevcudiyetine inandığım için sizi evime kabul ediyorum...

Hortanz, üzerine kaynar su dökülmüş bir kedi gibi sıçradı.

— Gaston deli mi oldunuz siz, dedi.. Evlendiğimiz gündenberi bana, bu memlekette Kralın en mutlak hâkim olduğunu söyleyip durmuyor musunuz?

Kocası, yumuşak fakat kat'î bir ifadeyle onun sözünü kesti:

— Adaletten de bahsederim daima değil mi?

— Kız kardeşimin bize iltica edeceğini düşünerek endişelenmiyor muydunuz? Kocasının neden tevkif edilmiş bulunduğunu biliyorsunuz... Binaenaleyh Anjelik'in buraya sığınması bizler için çok tehlikeli vaziyetler doğurmaz mı?

— Madam, rica ederim susunuz... Susunuz da beni, meslekî sırları ifşaya mecbur etmeyiniz...

Anjelik, istiskal edilmesine rağmen her şeyi bir tarafa bırakarak yalvardı:

— Siz mutlaka bir şeyler biliyorsunuz... Bunları bana söyleyiniz ne olur! Günlerdenberi tereddütler içinde kıvranıyorum...

— Maalesef bir şey söyliyemiyeceğim size Madam... Hem söylesem de sizi tam mânasiyle tatmin edemem... Hem, ben de fazla bir şey bilmiyorum... Benim öğrenebildiğim şey, saraydan verilen resmî bir haber... Bu habere muttali olur olmaz şaşırdım... Evet ,Mösyö Döpeyrak'ın tevkif edilmesine hayret ettim... Size bâzı şeyler söyliyeceğim... Fakat, kocanız hakkında yeni bir emir verilinceye kadar kimseye bir şey söylemeyiniz, ağzınızı çok sıkı tutunuz... Ketumiyet, hem sizin hem de kocanızın lehinedir. Benim bildiğim şu: Kocanız, üçüncü derecede dediğimiz mühürlü bir mektup üzerine tevkif edilmiş... Yâni Kral tarafından verilen bir emirle... Biraz daha izah edeyim... Bu mektupta adı yazılı kimse, uluorta yakalanıp hapsedilemez... Emir, kendisine tebliğ olunur, o da ya Kralın komiserlerinden birisinin refakatinde veya kendi başına, mektupta işaret edilmiş yere gider. Kocanız, önce Forlevek'e gönderilmiş, fakat Segye'nin emri üzerine oradan alınarak Bastille'e götürülmüş...

— Çok teşekkür ederim... Bu malûmatla içim rahatladı biraz... Bir çok kimseler Bastille'e götürülmüştür ama bir müddet sonra, her şey

aydınlanmış ve suçlu sanılanlar beraet etmişlerdir...

Metr Fallo:

— Görüyorum ki, siz çok soğukkanlı bir kadınsınız, dedi... Yalnız, işlerin süratle düzeleceğini sanarak fazla hayâle kapılmanızı da doğru bulmuyorum. Çünkü tevkif emrinin bizzat Kral tarafından imza edilmiş olduğunu öğrenmiş bulunuyorum... Aynı zamanda da müzekkerede tevkif sebebi de yazılı değil...

— Kral, lüzumlu tahkikat yapılmadan en sadık bendelerinden birisinin bir haksızlığa kurban edilmesine muhakkak ki, göz yummaz...

— Veya büsbütün unutur...

Anjelik, bir ürperti geçirdi ve kendini tutamıyarak sordu:

— Neyi unutur?

Metr Fallo, gözlerini yarı yumdu ve müphem bir noktaya çevirdi... Bakışlarında, bir mezarın dibini seyreden kimselerin dalgın ifadesi vardı.

— Evet, dedi... Unutur... Düşününüz ki, hapishanelere atılmış ve unutulup kalmış bir sürü insan vardır... Onların arasında, Kralın emriyle Bastille'e atılmış olanlar da eksik değildir. Sonra, hâdiseler çoğalır ve haksız yere hapse atılmış olanlar unutulur.

Anjelik, bir müddet bir şey söyliyemedi... Yorgunluğunu ve açlığını iyiden iyiye hissetmeğe başlamıştı... İçini, târif edilmez koyu bir sıkıntı kapladı. Bakışlarını, meded umduğu eniştesinin yüzüne kaldırdı.

— İyilikten hoşlandığınız muhakkak, dedi... Ben şimdi ne yapayım? Bana bir yol gösteriniz...

— Efendim bahis mevzuu olan iyilik değil fakat adalettir... Bunu bir kere daha belirteyim... Ben de adalete güvendiğim ve inandığım için sizi evimde kabul etmiş bulunuyorum... Mademki bir yol göstermekliğimi arzu ediyorsunuz, o halde size bir tavvsiyede bulunayım... Kanun adamlarından birisine müracaat ediniz... Ben, bu işe karışmaktan çekiniyorum... Meslekî durumum da buna müsait değil... Esasen ailevi münasebet bakımından da sizlerle fazla temas etmiş değilim...

Hortanz, bu sırada lâkırdıya karıştı:

— Pek sevdiği Topal'ı ile şatolarında mesut ve müreffeh yaşarken semtimize dahi uğramadığını da söylesene! Kont Döpeyrak'ın bunca dostu var... Onlar, pekâlâ Paristeki yüksek hâkimlerden birisini tavsiye edebilirler?

Anjelik:

— Başşehirdeki şahsiyetlerle kocamın fazla bir münasebeti yoktu, dedi...

Metr Fallo, onu teyit etti:

— Evet! Evet! Paristeki şahsiyetlerle Kontun fazla bir münasebeti

yoktu. Langedok ve Bearn valileriyle, Kardinal Mazaren, Ana Kraliçe ve Kralla olan münasebetleri ise pek ehemmiyetli sayılmaz.

Hortanz, kocasına:

— Mübalâgaya kaçıyorsun, dedi... Onlar çok yüksek şahsiyetler ...

Metr Fallo, aldırış etmedi... Anjelik'e döndü:

— Şey... Siz, Kralın düğününe dâvvet olunmuş muydunuz?

Genç kadın, buna bir cevap vermedi... Biraz sonra da salondan çıktı... Artık münakaşada bir mâna yoktu... Eniştesi orada, kalmasına muvafakat eder görünmüştü... Herşeyden evvel gidip Florimon'u bulmalıydı. Çocuk, ana ihtimamından uzak kalıyordu...

Sokağa çıktı... Fransuva Bine, çocuk kucağında, karuçenin basamağında oturuyordu... Berber, onu görünce, çocuğun durmadan ağlaması üzerine, bazı kadınlardan öğrendiği afyonlu nane suyundan verdiğini, ağlamasının kesildiğini ve rahat bir uykuya daldığını söyledi... Anjelik, teşekkür etti... Margo ile küçük hizmetçi kızın ne olduklarını sordu... Bekleme müddeti uzayınca hizmetçinin canı sıkıldığını ve sokaklarda dolaşmaya gittiğini söylediler... Margo da temizlikle meşgul bulunuyordu...

İki arabacı ile uşaklar, arabanın gölgesine çekilmişler, şarap içiyor ve yemek yiyorlardı...

Genç kadının bakışları bir aralık kendi kılık kıyafetine takılmıştı... Üstü başı toz ve toprak içindeydi...

Hele Florimon'un yüzü gözü, kendisine yedirilen ballara bulaşmıştı.

Bu sefil ve hazin manzaradan Anjelik utandı... Kız kardeşine hiç de böyle görünmek istemiyordu... Hortanz, arkadan ona yetişmiş, yanına gelmişti... Gülüyordu... Alay eder gibi:

— Vaziyetinden niçin şikâyet ediyorsun? Dedi... Sende sokakta kalmış insan hali var mı? Baksana şuraya?... Güzel bir karuçe, bir nakliye arabası, altı beygir, dört, beş uşak, iki hizmetçi... Daha ne istiyorsun?

Anjelik oralı olmadı...

— Bir karyolam var, dedi... Size, yukarıya çıkarttırayım mı?

— Lüzumu yok... Bizde her şey var... Yalnız, beraberindeki kalabalığı bizde barındırmaya imkân yok...

— Margo ile çocuk için tavan arasında bir yerin vardır herhalde? Ötekilere gelince: Onları da bir hana yollarım...

Hortanz, Anjelik'in adamlarını istihfafla, süzdü... Bu cenuplu adamlardan hiç hoşlanmamıştı...

— Ne korkunç yüzlü adamların var... Eşkiyaya benziyorlar...

— Yüzleri güneşten kavrulmuştur onların... Kötü hiçbir tarafları yoktur, korkma!

Anjelik, berberin kucağından çocuğunu yavaşça aldı. Fransuva Bine de ayağa kalkarak Hortanzı selâmladı. Madam Fallo, derin bir iç geçirdi.

— Peki, dedi: Kızlar için yer bulurum... Çocuk da pek sevimli... Hoşuma gitti... Fakat arabalarla, atlar ne olacak? Bizim ahır o kadar müsait değil...

Sonra, isteksiz bir tavırla, iki tekerlekli bir arabanın durduğu üstü kapalı bir yeri işaret etti:

— Bizim takımlar da bu kadar. Fazla bir şeyler yok.

Denklerin bulunduğu arabadan lüzumlu eşya çıkarıldıktan sonra Hortans, adamlarından birisini çağırdı... Arabacılarla, araba ve atları münasip bir yere götürmelerini söyledi...

Anjelik, ikinci katta kendisine gösterilen odaya çıkınca ilk iş olarak bir bardak soğuk su içti... Sonra saçlarını ve yüzünü yıkadı... Şöminenin üstüne konulmuş bir aynanın karşısına geçerek saçlarını taradı, düzeltti... Oda karanlıktı. Fazla eşya da yoktu. Fakat bulunanlar ihtiyaca kâfiydi... Florimon, yatırıldığı rahat ve temiz bir yatakta, berberin vermiş olduğu afyonlu nane suyu tesiriyle hâlâ uyuyordu...

Anjelik, yüz tuvaletini bitirdi... Sırtına güzel bir esvap da giymesi lâzımdı... Genç kadın, hangi esvabı giyeceğini kestiremiyordu... En sâde olanı giyse bile bu esvap Hortanz'a muhakkak ki muhteşem bir elbise gibi görünecekti...

Genç kadın, nihayet sırma işlemeli, dantelli, kahverengi bir esvapta karar kıldı... Bu sırada Margo geldi ve geciktiği için özür diledi... Margo, yıkanmak üzere gittiği yeri hiç beğenmediğini, bu yerlerin Tuluzdaki hamamlara hiç benzemediğini söyledi...

Hizmetçi, her zaman yaptığı gibi hanımının saçlarına son şeklini verirken Anjelik'e pek yakışan pliyi de ihmâl etmedi. Biraz da koku sürdü...

Anjelik:

— Oluruna bırak, dedi... Fazla itinaya lüzum yok... Sonra eniştemde uyanan iyi bir durumda bulunmadığım intibaı silinir...

— Haklısınız Madam.

— Şöyle bir bak bakalım... Mütevazı fakat asîl bir hava yaratabiliyor muyum?

Hizmetçi:

— Gözlerinizin o güzel rengi, işi bozuyor, dedi... Sizi Puatu'da ilk gördüğüm zaman henüz çocuk sayılırdınız... Fakat gözlerinizde yine, «işin zahmetini göze alırsan ben seninim» diyen aynı ifade vardı...

Anjelik, utandı:

— Margo, neler söylüyorsun! diye bağırdı...

Kadın, başını salladı:

— Kıskanç ve ihtiyatlı bir kocanız var... Heskes de ondan korkar.

Fakat size şunu söyliyeyim ki; ben, yüksek tabakaya mensup birçok kadınlarla karşılaştım, onları yakından tanıdım... Siz, onların en tehlikelilerindensiniz.

Anjelik, şaşırmıştı:

— Ben mi? diye sordu...

— Evet, Madam... Çünkü siz erkeklerde bambaşka arzular uyandırıyorsunuz... Bunlar, basit ve âdî arzular değil... Meselâ büyük ve derin aşklar... Onlar, hayatlarında bekledikleri kadının ancak sizden başkası olamıyacağı hissine kapılıyorlar... Şu Tuluzlu genç senyörü unutunuz mu? Sizin için kendini Garon nehrine atmamış mıydı?

— Böyle bir şeyi hatırlamıyorum, bilmiyorum.

— Size adını söylemem... Çünkü ona dikkat bile etmemiştiniz... O da zâten bundan müteessir olarak hayatına kıydıydı ya!

Zemin kattan akseden bir takım gürültüler ve garip sesler üzerine konuşmayı kestiler. İkisi de merdiven başına koştular...

Bağırıp çağrışmalarından bir şeyden ürktükleri anlaşılan kadınların patırtısı tâ yukarılara kadar geliyordu... Anjelik hâlâ, kesilmemiş bulunan telâşlı seslerin mahiyetini anlamak üzere süratle aşağıya indi: orada kapı eşiğinde toplanmış kendi adamlariyle karşılaştı. Hepsinin yüzlerinde bir hayret ifadesi okunuyordu. Devam eden bağırışmalar, biraz hafiflemişe benziyordu. Fakat kesilmemişti, bitişikteki odadan gelmiye başlamıştı...

Hortanz da arkadan yetişti... O da ne olduğunu anlamak üzere Anjelik'in arkasından aşağıya inmişti... Boğuk seslerin geldiği kapıyı zorlayınca, Anjelik'e, evin kapısı açmış olan iri yarı hizmetçi, odanın kapısında göründü. Sekiz ve dört yaşlarında bulunan iki çocuk da korkudan, hizmetçinin eteklerine sımsıkı yapışmış, duruyorlardı... Madam Fallo, hizmetçiye bir tokat attıktan sonra korku ve telâşlarının sebebini sordu...

Kız, ürkek bir tavırla parmağını uzatarak bir yeri gösterdi...

— Oradakinden korktuk! dedi...

Anjlik, başını çevirip de hizmetçinin işaret ettiği tarafa bakınca Kuasiba'yı gördü...

Hortanz da irkildi. Fakat hemen kendini topladı...

— Bunda korkulacak ne var? dedi... Siz hiç siyah renkli bir adam, bir zenci görmediniz mi?

— Ha... Hayır Madam...

— Pariste oturan bir kimse hiç zenci görmemiş olur mu? Budalalar..

Sonra, Anjelik'e sokuldu... Yavaşça:

— Seni tebrik ederim, dedi ...Evimi, vahşiler adasından boşanmış adamlarla doldurdun... Şimdi bu budala kız, korkudan kaçıp giderse benim halim ne olur? Onu ne zorluklarla bulmuştum...

Anjelik, zenciye seslendi:

— Kuasiba, çocuklar ve bu hizmetçi, senden pek korkmuşlar... Marifetini göster de senin korkulacak bir kimse olmadığını anlasınlar...

— Şimdi, Madam...

Bir sıçrayıştan zenci, onların önüne geldi... Bu ânî hareketten hizmetçi kız o kadar ürktü ki, kaçacak yer kalmadığı için, dayanıp kaldığı trabzanlara, gömülecekmiş gibi yaslanarak büzüldü... Fakat Kuasiba, birkaç perende attıktan sonra cebinden renkli toplarını çıkarıp da onları havaya atıp yere düşürmeden oynamaya başlayınca içine bir emniyet geldi... Kuasiba yarasından hiç de muztarip görünmüyordu... Yaptığı marifetin çocukları güldürdüğünü görünce küçük Ciyovani'nin gitarını aldı, yere oturdu, bağdaş kurdu; tatlı ve yumuşak sesiyle şarkı söylemeğe başladı...

Anjelik de bu sırada, eşikte bekliyen adamlarına yaklaştı...

— Size şimdi para vereceğim... Yemeğinizi yer ve bir handa da yatarsınız...

Karuçenin seviyisi, tüylü şapkasını çıkarıp Anjelik'i selâmladıktan sonra:

— Bize lütfen bütün hakkımızı da veriniz Madam, dedi... Biliyorsunuz, Paristeyiz... Burada çok masrafımız olur.

Genç kadın, bir tereddüt ânı geçirdikten sonra, karuçede bulunan küçük para kasasını alıp getirmesini Margo'ya söyledi... Ve herkese, istediğini verdi... Adamları teşekkür ederek onu bir kere daha selâmladılar... Ciyovani, ertesi gün geleceğini ve Madamla Kontes'in emrinde bulunacağını bildirdi... Diğerleri de sessizce çekildiler... Kapıdan ayrılırlarken Margo, bağırarak bir şeyler söyledi... Fakat onlar, cevap vermediler...

Anjelik, sordu:

— Ne söyledin onlara?

— Yarın buraya gelmemelerini... Eniştenizden kuşkulandım... Onlara bir oyun oynayabilir.

— Yarın gelmiyecekler mi?

— İnşallah gelmezler...

Anjelik bir müddet düşünceye daldı... Sonra:

— Keşke söylemeseydin Margo, dedi... Eniştem böyle bir fenalıkta bulunmaz... Sen, küçük sandığı yukarıya çıkar, Florimon'a biraz et suyu kaynat... Uyanır uyanmaz içiririz...

Anjelik, bu sırada yanından gelen bir sesle ilgilendi...

— Yemek hazır Madam... Salona buyurmanızı babam rica ediyor..

Bunları, Hortanz'ın 8 yaşındaki küçük oğlu söylüyordu...

— Kuasiba'dan artık korkmuyorsun değil mi?

— Hayır Madam... Hiç zenci görmemiştim ben... Arkadaşlarıma

anlattım... Onlar da benim kadar merak ettiler...

— Adın ne senin?

— Marten ...

Ortalık henüz kararmamış bulunduğu için yemek salonuna aydınlık girsin diye bütün pencereleri açmışlardı ...Gün, batmak üzereydi...

Anjelik, sofradaki ciddî havayı dağıtmak için çalınan kilise çanlarına temasla:

— Buradaki kiliselerin çanları çok kuvvetli, dedi...

Metr Fallo izah etti:

— Bunlar Notr dam kilisesinin çanları...

Ve sonra eniştesi ona, bu mevzuda bir sürü şey anlattı, durdu. Metr Fallo, her şeyi ciddiye alan insanlardandı.

Küçük Marten, güzel kokulu suyla dolu gümüş bir leğen ve havlu getirdi... Herkes, parmaklarını bu leğende yıkadı ve kuruladı... Çocuk, tam bir ciddiyetle vazifesini yapıyordu... Hortanz'a çok benziyordu. 6 yaşında bir erkek çocuk daha vardı... O da babasının benzeriydi... Çocukların en küçüğü olan 4 yaşındaki kızın yüzünü, Anjelik iyice görememişti ...Onun yüzünü bukleler örtüyordu...

Hortanz:

— İki çocuk daha var, dedi ...Birisi sütninede, diğeri de çok küçükken öldü... Yüzünü senden saklıyan kız, Paris yakınlarındaki bir köydeydi... Sütninesi orada büyüttü onu... Buraya da yeni geldi... Fazla insan yüzü görmediği için biraz vahşi alışmış...

Çocuk, nihayet yüzünü kaldırdı... O zaman Anjelik:

— Aman ne güzel yeşil gözleri var! diye bağırdı...

Hortanz, üzülmüş gibi içini çekti:

— Evet, dedi... Maalesef öyle...

— Neden öyale üzüldün? Yoksa yanında ikinci bir Anjelik görmekten mi korkuyorsun?

— Bilmezsin... Bu renk bana bir tuhaf görünür... Yâni içime bir emniyet vermez ...En küçük kız kardeşimiz Mari de öyle değil miydi? Küçükken ne kadar güzeldi... Sonra birdenbire değişiverdi...

— Ne oldu şimdi o?

İki kardeş, bir müddet biribirleriyle görüştüler, kardeşlerinden bahsettiler...

Masanın diğer tarafında Metr Fallo'nun amcası olan ve eski hâkimlerden yaşlı bir adam oturuyor ve hiç konuşmuyordu...

Yemeğe başlarken amca ve yeğen, ikisi de bardaklarının içine, zehirleri tesirsiz bırakan yarısı hayvan, yarısı insan şeklindeki o efsane altının boynuzundan birer parça attılar...

Anjelik, bunu görünce, zehirlere karşı muafiyet sağlamak için her

gün cüz'î miktarda zehir almayı itiyad haline getirmesi hususunda Kontun kendisine yaptığı tenbihi o sabah unuttuğunu hatırladı...

Sofradaki gümüş takımlar oldukça güzeldi... Fakat Faılo ailesi, o sıralarda henüz teammüm etmemiş olan çatalları kullanmıyordu... Anjelik ,evlendiği gün, Tuluzda verilen ziyafette çatal kullanmak mecburiyetinde kalmış hayli zorluk çekmişti. Genç kadının hatırına bu da geldi... Yemek olarak çorba, muhtelif balıklar, yumurta ve sütlü şeyler vardı. Anjelik, Hortanz'ın ayrıca kızartma hazırlamak istediğini farkedince:

— Sakın benim için fazla bir şey yapmayınız, dedi...

Hortanz, bundan alınmıştı...

— Fazla bir şey yaptığımız yok... Koskoca bir başsavcının evinde tabiîdır ki sâdece çorba içilmez...

O gece, yorgunluğuna rağmen Anjeliğin bir türlü uykusu gelmiyordu...

Gözleri yarı kapalı, kendisine yabancı olan bu büyük şehrin sokaklarından akseden gürültüleri dinliyordu...

Bir aralık ona hüzün geldi ve yüzünü yastığını gömdü... Şu anda Jofreyin zayıf fakat adaleli sıcacık vücudunun temasına ne kadar muhtaçtı. Ve yine şu anda onun harikulâde güzel ve tatlı sesini, vücudunu okşayan ellerini ne kadar arıyordu...

Acaba ne zaman biribirlerini bulabileceklerdi? O zaman nasıl mesut olacaklardı! Anjelik, onun kollarına atılacak, kendisini kucaklamasını, sımsıkı sıkmasını istiyecekti... Nihayet, bu düşünceler içinde uykuya daldı..

XXIX

Anjelik, kurşun parçalariyle biribirine tutturulmuş renkli mozayık camlardan yapılmış pencereyi açmak için hayli uğraştı... Bu sıcak havada pencereler kapalı olduğu halde rahat uyuyabilmek için ancak insanın Parisli olması lâzımdı... Pencere açılır açılmaz Anjelik, sabahın taze havasını derin derin teneffüs etti ...Sonra etrafına bir göz attı... Önünde açılan manzara karşısında şaşırmış, hayran kalmıştı.

Odası, evin «Cehennem sokağı» na bakan cephesinde değil, arka taraftaydı... Ve yüzü, güneş ışığiyle pırıl pırıl yanıp sönen, kayıklar ve ağır salapuryalarla dolu bir nehire bakıyordu...

Karşıda sahil ise hareketli, canlı ve renkliydi... Nehirde çamaşır yıkayan kadınların, su içindeki çamaşırları tahta boğadalarla döğüşleri, denizcilerin bağıra bağıra konuşmaları, seyislerin sulama-

ya getirdikleri atların kişnemeleri, biribirine karışarak bir uğultu halinde kulakları dolduruyordu...

Ortalığı bir de tuhaf ve ekşi bir koku bürümüştü... Anjelik, pencereden eğilip baktı... Binanın bu kısmı, kumsala kakılmış kuvvetli direkler üstüne oturtulmuştu... Yerde çürümüş meyve döküntüleri ve bunlara üşüşmüş arılar görünüyordu...

Teşekkül etmiş adanın köşesinde, sağ tarafta, salapuryalar yanaşmış bir de rıhtım vardı... Oraya portakal, üzüm, armut, kirazla dolu sepetler çıkarılıyordu...

Karaya çektikleri kayıklarının baş taraflarına yaslanmış, perişan kılıklı, fakat yakışıklı genç kayıkçılar, tam bir kayıtsızlık içinde, avuçlarındaki portakalların kabuklarını dişleriyle soyup kabukları yere püskürtüyor ve portakallarını ısıra ısıra yiyorlardı... Basit, tahta bir köprü adacığı, limana bağlıyordu. Karşı tarafta da bir sürü ticaret gemisi görünüyordu...

Liman, faaliyet içindeydi ...Bir tarafta deniz vasıtalarından ötebери boşaltılıyor, öte tarafta gemilere mal yükleniyordu.

Ançelik'in önünde renkli bir tablo gibi açılan bu manzara, ne kadar canlı ve hareketliydi...

Genç kadın, içinden «Sen nehri» dedi...

«Sen nehri» demek ise «Paris» demekti...

Kapı vuruldu ...İçeriye Hortanzın hizmetçisi girdi... Elinde bir süt kabı vardı...

— Madam, çocuk için süt getirdim, dedi. Sabahleyin erkenden, köylü kadınların süt getirip sattıkları yere kadar gittim. Sütçü kadınların başı çok kalabalıktı... Süt, aldığım zaman ılıktı, henüz soğumamıştı...

— Çok iyi kalbli bir kızsın... Buraya gelmekle sizleri de bir sürü zahmete soktum... Keşki bizimkilerden birisini yollasaydık... Yorulmamış olurdun...

— Bebek uyandıysa görmek isterim ...ocukları pek severim ben Madam Hortanz, çocuklarını hiç yanında alıkoymaz, onları sütninelere verir ...Bir çocuğu olmuştu. Altı ay evvel, onu köye, sütnineye bırakmaya götürmüştüm... Dönüp geldikten sonra her gün; sanki bana birisi gelip de küçüğün ölümünü haber verecekmiş gibi korku çektim... Çünkü çocuğu bıraktığı sütninenin sütü yoktu... Böyle kadınların, kendilerine emanet edilen çocukları şaraba batırılmış ekmek içiyle beslediklerini bilirim...

— Küçük kız pek şirin ama...

— Evet... Çok şükür o sağ kaldı... Ölenleri hiç sormayınız...

Hizmetçi kız, bunları söyledikten sonra derin bir iç ğeçirdi... Anjelik, bu kırmızı yanaklı, mavi gözlü, narin kıza birden ısınıvermişti...

— Kızım adın ne senin? Diye sordu...

— Barb, efendim...

— Çocuğumu kendim emzirdim Barb. Ana sütiyle beslenen çocuklar, sağlam yapılı olur... Öyle umuyorum ki, benimki de kuvvetli olacak...

Hizmetçi kız, bir vecizeyi ifade eder gibi:

— Ana ihtimamının yerini hiçbir şey tutmaz, dedi...

Florimon, uyanmıştı... Beşiğinin kenarlarını elleriyle tutarak yattığı yerden doğruldu ve parlak, siyah gözlerini yeni gördüğü yüze çevirdi...

Kız, çocuğu beşiğinden kaldırırken, ona başını sallayıp gülüyor:

— Bonjur benim güzelim, bonjur canımın içi! İyi uyudun mu bakalım? Diyordu.

Sonra, kucağına aldığı çocuğu, pencerenin önüne götürdü ve nehirdeki kayıkları, portakal sepetlerini gösterdi...

Anjelik:

— Bu limanın adı ne? Diye sordu...

— Senlandri... Buraya daha ziyade meyveler gelir... Karşıda bir yer daha var... Orası da saman iskelesidir... Ötekiler de şarap buğday ve odun iskeleleri vardı... Şehirde, bu işlerle uğraşan tacirler çoktur...

— Şu öndeki meydan?

— Orası grev meydanı efendim.

Barb daha iyi görmek için gözlerini hafifçe kıstı...

— Orada bu sabah bir kalabalık görünüyor, dedi... Galiba birisini asmışlar...

Anjelik, dehşete kapıldı:

— Birisini mi asmışlar dedin?

— İdam hükümleri orada infaz olunur Madam... Asılmış adamları görmiye hiç dayanamam... Fakat bugünlerde de idamlar o kadar sıklaştı ki... Hele baltayla iki kişinin başlarının kesildiğini ve bir sihirbazın ateşte cayır cayır yakıldığını da gördüm... Korkunç... Çok korkunç...

Anjelik, ürperdiğini hissetti ve pencereye arkasını döndü... Biraz evvel oradan bambaşka hislerle seyrettiği manzarayı şimdi hiç görmek istemiyordu...

Tuileries'ye gideceğini hesaba katarak Anjelik, oldukça zarif bir şekilde giyindi ve Margo'ya da, mantosunu alarak kendisine refakat etmesini söyledi. Hizmetçi kız, Florimon'a bakacak, Hortanzın hizmetçisi Barb da ikisine göz kulak olacaktı... Anjelik, kız kardeşinin evinde hiç olmazsa Barb'ı elde etmiş olduğuna memnundu... Genç ka-

dının ondan başka bir çamaşırcı kızla, her işine bakan bir adamı vardı ...Bu adam, odun ve su taşıyor; aynı zamanda küçük işlerle meşgul oluyordu...

Margo, söylemekten çekiniyormuş gibi ürkerek:

— Madam, dedi. Korktuklarım nihayet başımıza geldi... Şimdi ne yapacaksınız? Uşaklarla arabacılar kaçtı... Ne atlara bakacak ne de karuçenizi sürecek seyis kaldı...

Anjelik, biran düşündükten sonra:

— Böyle olması daha iyi, dedi... Çünkü yanıma fazla para almamıştım... Dört bin lira kadar bir para var... Andijo'yu Tuluz'a kadar gönderip para getirtmek fikrindeyim... Ama, bunu yapıncaya kadar da ihtiyatlı hareket etmek lâzım. Burası, yabancı bir yer... Geleceğin bizler için neler sakladığı meçhul... Bir sürü adamı beslemek mühim mesele... Atları da karuçeyi de satacağım: Ne yapalım, yayan dolaşırız... Hem ben, dükkân vitrinlerini iyice seyretmek istiyordum... Arabayla dolaşırsa insan, etrafı iyi göremez...

— Fakat siz, sokakların berbat halini hiç düşünmüyorsunuz? Ortalık bir çamur deryası... İnsan, yürürken aşık kemiklerine kadar çamura saplanıyor...

— Kız kardeşim bir tavsiyede bulundu: Tahta ayak kızağıyla çamurlu sokaklarda rahat yürünüyormuş... Biz de öyle yaparız... Hadi, hadi üzülme Margo... Parisi, bu dillere destan şehri dolaşıp gezeceğiz...

Anjelik, aşağıya indiği zaman Fransuva Bine ile küçük müzisyeni avluda buldu... Onları tekrar karşısında görmenin sevinciyle:

— Bağlılığınızı anladım, dedi... Çok teşekkür ederim ...Fakat bir birimizden ayrılmak icabedecek galiba... Yanımda kalmanızı arzu ettiğim halde sizleri tutamıyacağım ...Bine, istersen seni Matmazel Dömonpansiye'ye tavsiye edeyim... Sen Jan Dölüz'de, sükse yaptın... Ya sana bir iş verir veya bir Jantiyoma seni tavsiye eder...

Sanatkâr genç, bakışlarını yere indirdi:

— İyiliğinize teşekkür ederim Madam... Ben, bir berberin yanına girerim, olur biter...

Anjelik, itirazı hemen bastırdı:

— Sen, sen mi bir berberin yanına gidip çalışacaksın? Tuluz'un en büyük, en şöhretli berberi, nasıl olur da bir berber dükkânında çalışabilir?

— Maalesef buna mecburum... Böyle büyük bir şehirde ancak kendime böyle bir iş bulabilirim... Kimse beni tanımıyor ki...

— Ama saray muhiti var...

— Işığın tam ortasında bulunmamalı... Hele benim gibi mütevazi bir sanatkâr olursa ...Zira, böyle muhitlerde en ehemmiyetsiz bir kelime bile yanlış tefsir edilir; insan, yükseldiği zirveden müthiş bir

uçuruma yuvarlanabilir... Gölgede kalmak daha iyidir...

Anjelik, bakışlarını ondan ayırmaksızın bir müddet baktı... Sonra:

— Demek sen, dedi ...Mösyö Döpeyrak'ın berberi olduğunu unutturmak kararındasın?

Berber, bakışlarını yere indirdi...

— Hayatım boyunca efendimi ve iyiliklerini unutamam... O, bugün düşmanlariyle uğraşıyor... Ona bir yardımda bulunamıyorum. Üzüldüğüm nokta bu... Tek arzum ona yine hizmet edebilmektir... Basit bir berberim, elimden başka ne gelir Madam?

Anjelik, gülümsedi.

— Haklısın Bine, dedi. Açık kabliliğini çok seviyorum... Kendi gailemize seni de sürüklemekte mâna yok ki... Al şu yüz eküyü... Sana iyi şanslar dilerim...

Genç adam, Anjeliği selâmladı ve takım kutusunu alarak geri geriye kapıya kadar yürüdü, çıktı...

— Sana gelince: İstersen seni de M. Lülli'ye göndereyim Ciyovani?

— Teşekkür ederim, iyi olur efendim...

— Peki ya sen ne yapacaksın Kuasiba?

— Sen nereye gidersen beraber geleceğim Madam...

Anjelik, güldü...

— Peki öyleyse, ikiniz de geliniz... Tüilere gidiyoruz...

Tam bu sırada kapı açıldı ve aralıkta Metr Fallo'nun perukası göründü...

— Sesinizi duydum. Madam, dedi. Sizinle bir lâhza görüşecektim de münasip, bir zaman kolluyordum...

Anjelik, adamlarından üçüne de beklemelerini işaret etti...

— Buyurun efendim...

Metr Fallo, önden yürüdü ...Anjelik, onu tâkibediyordu... Çalışma odasına girdiler ...Burada memurlar ve zabıt kâtipleri çalışıyorlardı ...Odaya bir mürekkep kokusu sinmişti... Duvarlarda da, içleri iş dosyalariyle dolu siyah çantalar asılı bulunuyordu...

Fallo, Anjelik'i bu salondan bir bekleme odasına geçirdi... İçeride bekliyen bir adam, onlar girer girmez, oturduğu yerden ayağa kalktı... Baş müddeiumumî, onu tanıttı:

— Mösyö Desgrez, avukat... Mösyö Desgrez, kocanızın şu ıztırap verici işinde size yol gösterecek...

Anjelik, karşısındaki adama biraz da hayâl kırıklığına uğrayarak baktı... Kont Döpeyrak'ın Avukatı, pıyrık kılıklı bu genç adam mıydı?

Desgrez'in şapkası, caketi, gömleği pek eskiydi... Bu adam oldukça iyi giyinmiş olan eniştesinin yanında pek sönük, pek kılıksız kalıyordu ...Zavallığın perukası bile yoktu. Omuzlarına kadar dökülen uzun saçları, sanki eski caketinin sökülmüş bir tarafından kitle ha-

linden fırlamış yün çözgüleri gibi görünüyordu... Fakat fukara kılığına rağmen insana emniyet telkin eden bir hali vardı...

Birdenbire:

— Madam, dedi. Ne gelecekten, hattâ ne den halden bahsedelim... Emrinizdeyim... Şimdi, ne biliyorsanız korkmadan, çekinmeden bana söyleyiniz...

Anjelik, biraz soğuk:

— Vallahi pek bildiğim bir şey yok, dedi ...Bildiklerim pek az...

— Böyle olduğu daha iyi... Zira yanlış tahminlere dayanarak işe başlayamayız...

Mert Fallo, söze karıştı:

— Ortada hiç şüphe götürmiyen bir nokta var, dedi... Kral tarafından imzalanmış olan mektup...

— Evet, çok doğru... Binaenaleyh hareket noktamız kraldır.

Genç avukat, çenesini avucuna aldı, kaşları çatıldı...

— Bu pek sağlam bir nokta değil...

Anjelik:

— Kralın kuzini olan Matmazel Dömonpansiyeyi gidip görmek niyetindeyim, dedi... Oradan katî malûmat alabileceğimi zannediyorum. Ben, bu işte bir saray entrikası seziyorum... Matmazelden işe başlayıp bir ipucu elde edebilirsem, Krala kadar uzanmış olurum...

Genç avukat, istihfafla:

— Pöh! Dedi... Matmazel Dömonpansiye ne işe yarar sanki! Düşününüz ki, o, Krala karşı baş kaldırmış olanlardan birisidir... Binaenaleyh sarayda pek itibarı yoktur, şüphelilerden telâkki edilir... Kral, geniş serveti yüzünden şimdilik ona ses çıkarmıyor. Hem Matmazel Dömonpansiye müşkil duruma düşmüş bir senyörü müdafaa ve himayenin kendi menfaatlerine aykırı olacağını derhal anlıyacaktır.

— Ama onun iyi kalbli olduğunu çok duydum.

— İnşallah öyle olsun da size de iyiliğini göstersin! Bu şehrin çocuğu olmaklığım sıfatiyle size şunu söyliyeyim ki, saray adamlarına bel bağlanmaya gelmez... Mamafih Matmazele karşı beslediğiniz kanaatinizi sarsmış olmıyayım... Mademki ona itimat ediyorsunuz, gidip görüşünüz. Ancak ihtiyatlı olunuz... Ve görüşmeniz sırasında bir adaletsizliğe mâruz kaldığınızdan aslâ bahsetmeyiniz...

Anjelik, içinden güldü ve «saraya mensup kimselerle nasıl görüşeceğimi, bu papucu delik genç mi bana öğretecek?» dedi. Sonra para kesesini aldı ve birkaç ekü çıkardı...

— Size bir mikdar avans, dedi... Bu iş için elbette masraflarınız olacak...

Avukat, paralara göz attıktan sonra memnuniyetini açıklayan bir idafeyde:

— Teşekkür ederim Madam, dedi... Paraları da kemerinde taşıdığı ve yassılığından içinin boş olduğunu anlaşılan çantasına indirdi.

Anjelik'i son derece nâzik bir hareketle selâmlamayı da ihmâl etmedi ve dışarıya çıktı. Sokağın köşesinde, uzun zamandanberi bekliyen beyaz üzerine geniş kahve renkli benekli danua cins köpek de, onu görünce kalktı va avukatın peşine düştü... Desgrez, ellerini cebine sokmuş, ıslıkla bir hava tutturmuş, şen ve memnun ilerliyordu...

Anjelik, eniştesine döndü...

— Bu adam bana hiç itimat telkin etmedi, dedi... Benlik taslayan, kaabiliyetsiz birisi galiba...

Baş müddeiumumî, onu teyit eder şekilde konuşmadı.

— Çok parlak bir çocuktur, fakat, emsali gibi fakirdir... Pariste, bunların sayısı çoktur. Eğer o, babasının mesleğini devam ettirmemiş olsaydı, hiç iş yapamazdı... Onu size tavsiye edişimin sebepleri var... Bir defa o, zeki bir çocuktur ...Zekâsına güvenirim... İkincisi ise bu iş size pahalıya malolmaz ...Verdiğiniz cüz'î parayla ne hârikalar başaracak göreceksiniz...

— Para meselesinin ehemmiyeti yok... Eğer para bahis mevzuu ise kocam, elbette en aydın hukukçuları tercih etmemizi ister...

Metr Fallo, Anjelik'e mağrur ve hilekâr bir bakış akıttıktan sonra:

— Elinizde tükenmez bir servet var mı? diye sordu...

— Şimdi yanımda yok... Fakat Marki Dandijo'yu Tuluz'a göndereceğim... Orada bizim bankeri bulup görüşecek... Ve muhakkak nakit olarak fazla miktarda paraya ihtiyaç varsa bâzı araziyi satıp paraya çevirecek...

— Peki, Paristeki hususî eviniz gibi, sahibi bulunduğunuz mülkleriniz de kapılarının mühürlenmediğinden emin misiniz?

Anjelik, şaşırıvermişti...

— İmkân yok buna, diye kekeledi... Neden mühürlesinler kapıları? Biz, kimseye bir fenalıkta bulunmadık ki... Neden bize karşı cephe alsınlar?

Kanun adamı, bir iyilik tezahüriyle içini çektikten sonra:

— Madam, dedi... Ne yazık ki, sizin durumunuzda bulunanlar hep böyle konuşurlar... Fakat, ümitsizliğe düşmemeli... Ortada mahkemeler var...

Anjelik, açıkça ifadeden çekindiği için içinden «bu vesileyle de müddiumumîlere iş düşüyor» demekten kendini alamadı.

Zihnine saplanan bu endişe tesiriyle, Anjelik, Adalet Sarayının önüne varıncaya kadar geçtiği yolların farkında bile olmadı. Oradan,

Ke dö Lorlo'j'u tâkip ederek, adanın ucundaki Ponnof'e geldi... Burası son derece renkli ve hareketli bir yerdi... Kral 4. Hanrinin bronzdan yapılmış heykelinin etrafını kesif bir kalabalık çevirmişti... Orada kimler ve neler yoktu? Şurada bir adam, önündeki iskemleye oturttuğu bir adamın kerpetenle dişini çekiyor, beride birisi elbise lekelerini çıkaran hârika bir mayi satıyor, daha ötede biribirine karışmış satıcılar, önlerindeki tekerlekli küçük tezgâhları üzerindeki şeyleri bağıra bağıra methediyor, bu tarafta bir dümbelek bir de borudan ibaret bir saz takımı, falsolu gürültüsiyle kulakları tırmalıyor, bir canbaz marifetini gösteriyor, velhâsıl ortalık bir hercümerç içinde bulunuyordu... Üstü başı liyme liyme olmuş bir adam, Anjelik'in eline bir kâğıt parçası sıkıştırdıktan sonra ondan on sol istedi... Anjelik, bir makine hissizliği içinde adama istediği parayı verdi; kâğıdı da cebine koydu... Geriden kendisini tâkip eden adamlarına biraz acele yürümelerini söyledi...

Fakat her adımda birisi önüne çıkıyordu... Bunlar türlü şekilde dilenen dilencilerdi... Kimisi sâdece el açıyor, kimisi kucağında taşıdığı ve perişan bir kılık içinde bulunan ve pislik içindeki yüzüne sineklerin biri kalkıp biri konduğu küçük çocuğunu gösteriyor, kimisi yaralarını açıyordu... Sadaka vermekten bozuk para çantası boşalınca Anjelik, Kuasiba'ya; yanına yaklaşmak istiyen dilencileri kovmasını tenbih etti... Kuasiba, hemen faaliyete geçti...

Küçük kafile şimdi, Krallar Sarayı'nı, büyük Prenslerin oturduğu Tüileri'ye bağlayan o bir türlü bitip tükenmiyen Luvr galerisini tâkip ediyordu.

Paris'in gök rengini andıran hafif gri renkli taşları, biribirini takibeden üçgen şeklindeki tezyinatı, yine bunlarla süsü bağlantıları, dümdüz cephesine Grek stilindeki sütunlariyle vakur bir görünüş arzeden inşası henüz sona ermiş bu uzayıp giden duvar, Anjelik'e ne kadar meş'um görünmüştü... Bu uzun duvarın mücrim Kral IX Şarl tarafından, yaptırılmış olduğunu Anjelik duymuştu... Kral, saraydan dışarıya çıkmadan Paristen kaçabilmek için bu duvarın yapılmasını lüzumlu bulmuştu... Gerçekten de bu uzun galeri Luvrdan, Tüileri'deki has ahırlara kadar uzanıp gidiyordu... Kral, oradan bir ata atlıyarak Sentotoreye çıkıp kurtulmayı düşünmüştü...

Genç kadın, bir hayli yürüdükten sonra nihayet Tüileri göründü...

Hava da oldukça serinlemişti... Sen nehrinden kopup gelen hafif rüzgâr, şehrin ağır havasını dağıtıyordu...

Tüileri'ye yaklaştıkça şatonun itinalı teferrüatı dikkati çekiyordu... Burası ne itina ve emeklerle yapılmıştı... Her tarafında bir kadın inceliği ve zevki vardı... Zâten burası, debdebenin tâ kendisi demek

olan o İtalyan kadını Catherine de Médicis için inşa ettirilmemiş miydi?

Tüileri'ye varınca onlara beklemelerini söylediler... Büyük Matzamel, Lüksenburg'a gitmiş bulunuyordu... Tüileri'de ikamet meselesi yüzünden Kralın erkek kardeşiyle çekişmiş bulunuyorlardı...

Büyük Matmazel senelerdenberi de Tâileri'de oturuyordu... Fakat Kralın kardeşi, son zamanlarda maiyeti ile birlikte gelip oraya yerleşmiş ve kendisine münasip bir yer bulmasını büyük Matmazele söylemişti ...Bu yüzden bir hayli çekişmeler olmuş, neticede büyük Matmazel daima olduğu gibi ısrarından vaz geçmişti...

Bütün buları Anjelik'e, büyük Matmazelin mâbeyincisi Mösyö Döprenfonten çıtlatmıştı ...Mâbeyince onu, bahçeye bakan bir salona aldı ve yeniden şikâyetlere koyuldu.

Büyük Matmazel için artık yapılacak bir iş kalmamıştı... O da Lüksenburg'da bir yer temin etmiş ve hazırlıklara nezaret için oraya gitmişti. Babasına ait işleri de yakından tâkibetmesi icabediyordu... Bu sebeple her tarafa koşuyor, avukatlarla uğraşıyordu...

Bunlar yetişmiyormuş gibi Portekiz Kralı da büyük Matmazele bir murahhas göndermiş, izdivacına talip olmuştu.

Anjelik:

— Çok iyi, dedi... Matmazel, çok sevimli... Avrupanın büyük prenslerinden şimdiye kadar kimbilir ne parlak izdivaç teklifleri almıştır...

Mâbeyinci:

— Evet ,evet dedi... Çok teklifler yapıldı... Hattâ beşikteki altı aylık bir Prens nâmına bile... Fakat Matmazelimiz, biraz zor beğenir... Ama kimbilir, belki de bir gün, birdenbire kararını vereceği tutar... Parisi çok sever... Onun için, Almanyaya veya İtalyaya gideceğini hiç sanmıyorum ...Müsaade ederseniz biraz da Portekiz Kralı sa Majeste IV. Alfons'un murahhasına bakayım...

Anjelik, salonda yalnız başına kalınca, pencere önünde bir yere oturdu ve bahçenin harikulâdeliği karşısında hayran kaldı... Genç kadın, uzaktan görünen XIII. Lui'nin av köşkünün, has ahırları da aynı hisler içinde uzun uzun seyretti, salona dolan çiçek ve ot kokan o kır havasını bol bol kokladı...

Nihayet, büyük Matmazel öğleye doğru çıkageldi... Anjelik'i güler yüzle karşıladı...

— Güzelim, dedi. Her zaman Hızır gibi imdadıma yetiştiniz... Bugün de öyle oldu... Binbir iş peşinde koşmaktan yorgun argın buraya dönünce sizi karşımda buldum... Güzel gözleriniz, tatlı yüzünüz bana bütün yorgunlukları unutturdu... Siz, insanın içine ferahlık veren bir varlıksınız...

Matmazel, bir koltuğa kendini bıraktı ...Biran dinlendi... Sonra yine başladı...

— Az kalsın bu sabah küçük efendiyi boğacaktım... Efendi beni, tâ çocukluğumdanberi yaşayıp kaldığım bu saraydan kovuyor...

Ben, bu sarayda saltanat sürdüm... Konferans salonuna açılan şu kapının önüne, Mazaren'e karşı kılıçla vuruşmak üzere adamlarımı saldım. Mazaren, halkın galeyanından kaçmak istiyordu. Ama Paristen sıvışmaya muvaffak olamadı... Az kalsın öldürülecek, cesedi de nehire atılacaktı... Bunları ne çabuk unuttular?

Büyük Matmazel birdenbire mevzuu değiştirdi:

— Bu benim evlenme meselesine ne dersiniz? Portekiz Kralı beni istiyormuş...

— Alteslerinin bu mevzuda şimdiye kadar bir şey bahsettiklerini duymadım...

— Kral hakkında bâzı malûmat verdiler... Biraz göbeklice, mâriz, derisi buruşuk bir adammış...

Anjelik, lâkırdı bu mecralara döküldükten sonra kendi derdini nasıl açacağını ,açmış olsa bile büyük Matmazel kendısiyle ne derece alâkadar olacağını düşünüyordu... Genç kadın, birdenbire bütün cesaretini topladı... Ne olursa olsun söyliyecekti...

— Altesleri beni af buyursunlar, diye söze başladı... Muhakkak ki, sarayda geçen son hâdiselerden haberdardırlar. Acaba, kocamın Bastil'de bulunduğundan da haberdar mıdırlar?

Prenses, derin bir hayrete kapılmış göründü...

— Bastilde mi? Suçu neymiş?

— Bu cihet bendenizce de meçhul... Altesleri, bu meçhulün aydınlanmasına lütfen yardım ederlerse minnettar kalırım.

Sonra Anjelik, Senjandölüz'deki hâdiseleri ve kocasının esrarlı bir şekilde ortadan kayboluşunu anlattı...

Matmazel Dömonpansiye ,biraz düşündü...

— Kont Döpeyrak, Kralı gücendirmiş olmalı, dedi...

— Fakat kocam, ona karşı bir hürmetsizlikte bulunmadı ki...

— Kral, çok alıngandır... Sonra Kontun verdiği ziyafette Kral, karşılaştığı ihtişamı hazmedemedi... Dağ şeklindeki o büyük pastanın bir tarafından fırlayıp uçan kuşlar bir hârikaydı güzelim...

Kral, böyle şeylere çok dikkat eder ve tebaasının kendisinden üstünlüğüne hiç tahammül edemez... Kim ona karşı, - hafifce de olsa - başını biraz kaldırmış olsa Kral, bunu affetmez...

— Kocam, Kralla karşı en küçük bir harekette bulunmaktan daima çekinmiştir... O, Majestenin en sadık bendelerinden birisidir... Langedok'un bütün vergilerini heden hemen o öder...

Matmazel Dömonpansiye, elindeki yelpazenin sapıyla Anjelik'in yanağına hafifçe dokundu.

— Ah sizi! Dedi... Onu ne kadar da ateşli müdafaa ediyorsunuz... Yüzünüzün görünüşü insanı ürkütüyordu... Fakat Senjandölüzde onunla tanıştıktan sonra kadınlar üzerindeki tesiri anlamış oldum... Ağlamayınız güzelim, koca topalınızı yine size verirler... Ben, Kardinalle bir görüşeyim bakayım...

XXX

Anjelik, biraz teselli bulmuş olarak büyük Matmazelin yanından ayrıldı ...Prenses, küçük Ciyovaniyi'de kendi hizmetine alacağını ve onu Lülli ile tanıştıracağını vaadetmişti...

Madmazel «meseleyi ancak, kral Parise döndükten sonra anlıyabiliriz» demişti...

Anjelik, Pegilen Dölozân'e rastlamak ümidiyle şatoda hayli dolaştı. Fakat onu göremedi. Bir aralık Serbalo'yla karşılaştılar... Bu sırada yanlarına Düşes Dösuvason da geldi...

— Sizinle tekrar karşılaştığıma ne kadar memnunum, dedi ...Her zamanki gibi yine güzel, yine şıksınız... Bu arkanızdaki zenciyi de galiba, güzelliğinizi bir kat daha tebarüz ettirmek için peşinizde sürüklüyorsunuz. Güzelliğinize tam bir tezad... Onu bana satar mısınız? Ne kadar isterseniz veririm...

Anjelik, itiraz etti:

— Kuasiba, satılık değildir. Kocam, onu çok küçükken satın almış... Ona aslâ bir esir muamelesi yapmadı... Sonra o, bizden hakkını alır...

— Ben de hakkını veririm... Hem de fazlasiyle.

— Aruzunuzu yerine getiremiyeceğim için özür dilerim madam... Kuasiba bize lâzımdır. Kocam, döndüğü zaman onu bulamazsa çok müteessir olur...

Madam Dösuvason, mânalı bir ifade içinde:

— Pekâlâ öyle olsun, dedi...

Anjelik, bu mânalı sözden bir çok şeyler anlamalıydı. Fakat o, kendini kötümserliğe hiç kaptırmıyordu...

Düşes, yanlarından ayrıldıktan sonra Serbalo, bu defa yine saray dedikodularına başladı:

— Düşesin maksadı başka... Âşıkından bıktı ...Şimdi bütün merakı, zenci bir âşık üzerinde toplanıyor... Acaba bir zenci, beyaz bir kadınla nasıl sevişir? İşte Düşes, bu sevdada...

Anjelik, onun sözünü kesti:

— Bana müthiş şeylerden bahsetmeyiniz, dedi...

Genç kadın, Serbaloya veda etti .Biraz ilerledikten sonra arkalarından koşup gelen birisi, durmaları için seslendi... Anjelik, yeni bir ümide kapılmıştı... Adam:

— Ben, kralın erkek kardeşi Filip Dorlean tarafından gönderilmiş bulunuyorum, dedi ...Mösyö sizinle kocanız hakkında görüşmek istiyor...

Bu âni sevinç tesiriyle Anjelik'in kalbi çok hızlı çarpmağa başladı... Bir mırıltı halinde dudaklarından:

— Ooh Yarabbi! Kelimeleri döküldü...

Nihayet, kocasına dair kat'î bâzı şeyler öğrenecekti demek! Kralın erkek kardeşi olan o karanlık ve soğuk bakışlı ufak tefek adamı hiç sevmiyordu ama, demek ki o, herkesten evvel, Kont Döpeyrak'a dair bir şeyler öğrenmişti... Acaba Bastildeki mahpusa dair öğrenilenler nelerdi?

Müjdeyi ketiren jantiyum:

— Son altes sizi bugün öğleden sonra saat beşte bekliyecek, dedi... Tâileri'ye gelirsiniz... Orada Flor köşkü var... Küçük efendi orada ikamet ederler ...Bu mevzuda kimseye bir şey söylemeyiniz...

— Hizmetçimle beraber geleceğim...

— Peki...

Müjdeci, Anjeliği selâmlıyarak yanından ayrıldı... Serbalo, onları konuştuğunu görmüş, geriye dönerek biraz ötede beklemişti... Anjelik:

— Bu Jantiyum kimdi? diye ona sordu...

— Şövalye Döloren... Küçük efendinin yeni nedimi... Döğiş, gözden düştü ...Küçük efendi artık ondan hazzetmiyor ...Onun yerini bu şövalye aldı....

Anjelik, yine dedikoduya başlayan Serbalo'nun sözlerine kulak vermemeğe başladı... Karnı çok acıkmıştı... Her şeye rağmen iştahını kaybetmiyordu... Anjelik, acıktığı için biraz da utanç duydu... Şu kritik anlarda açlık hissediyor ve yemek yemeği düşünüyordu. Halbuki zavallı Kont, karanlık zindanda kimbilir ne haldeydi...

Uzun bir yol takip ederek nihayet Sen nehrinin öte kıyısına ulaştılar... Serbalo, bir aralık ona Marki Dandijo'nun bir düello için Preokaler'e gittiğini söyleyince Anjelik şaşırdı...

— Kiminle düello edecek? diye sordu...

Serbalo, onu teskin etti:

— O düello etmiyecek... Lozön ve Dömyer çarpışacak... O da şahitlik edecek...

— Beni, hemen onların bulunduğu yere götürünüz...

Anjelik, Preokler'e varınca Andijo'yu haşladı... Genç kadın para temini için Tuluz'a gitmesini ona tenbih etmiş bulunduğu halde o, hâlâ Pariste vakit geçiriyordu... Andijo, lüzumlu masraflar için Anjeliğin vermiş olduğu paraları oyunda kaybettiğini açıklayınca genç kadın beş yüz lira verdi... Kuasiba da ona refakat edecekti...

Dönüşte Anjelik, Margo'ya:

— Saat tam beşde Tüileride bulunmak lâzım, dedi... Karnım da çok acıktı... Şuralarda bir meyhaneye girsek de bir şeyler yesek...

Hizmetçi, şaşırmıştı...

— Meyhane mi? Hiç böyle yerler size yakışır mı?

— Kocamın bulunduğu mahsen ona yakışacak bir yer mi? Ben aç ve susuzum... Sen de öyle... Şimdi iş çıkarma... Gidelim ve karnımızı doyuralım...

Margo, Peyrak ailesinin ayrılmaz bir rüknüydü... Son derece sadıktı.

Margo'nun annesi Jöfrey Döpeyrak'a süt vermişti... Margo, o sıralarda henüz dört yaşında bulunuyordu... Jöfrey'in berbad bir halde getirilip annesine teslim edildiğini, yüzünden akmakta olan kanları da kendisinin sildiğini hatırlıyordu... Anjeliği, bir kere daha ikaz etti:

— Öyle yerler tehlikelidir... Vazgeçseniz iyi olur...

Fakat Anjelik, aldırış etmedi... Nesi limanında bir meyhaneye girdiler... Burasının sahibi bir kadındı... İçerideki bir kaç müşteri onları hayretle süzdüler...

Akşama doğru Anjelik, tekrar Tüileri'nin yolunu tuttu...

Bahçe hayli kalabalıktı, ortalık biraz serinleyince yalnız işleri olan senyörler değil, zengin burjuvalar da hava almak maksadiyle parkı doldurmuşlardı...

Flor köşkünde onu şövalye Döloron karşıladı ve küçük bir odaya aldı... Son altes henüz teşrif buyurmamıştı. Fakat neredeyse gelecekti... Şövalye, Anjelik'le Margoyu orada bırakarak ayrıldı... Genç kadın aralık bırakılan kapıdan gelip geçenleri görüyordu... Burası ne kadar hareketli ve kalabalık bir yerdi...

Aradan bir hayli zaman geçti... Ortalık iyiden iyiye kararmış bulunuyordu ...Dışarıda, uşaklar, ellerinde büyük şamdanlarla geçiyor, bunları koridorlarda münasip yerlere koyuyorlardı...

Margo, birdenbire:

— Madam, dedi ...İçime bir ürküntü geldi... Ortalığa iyice karanlık da çöktü ...Hemen kalkıp gidelim... Daha fazla kalırsak bizler için iyi olmaz ...Yollar, tehlikeli... Bize bir kasitte bulunabilirler...

— Küçük efendiyi görmeden bir yere kımıldamam... Hattâ icap ederse şu bankonun üstünde gecelerim...

Hizmetçi bir müddet konuşmadı... Fakat içini yiyen bir kurt vardı. Söylemeden duramıyacaktı...

— Madam, hayatınıza kasitte bulunulmasından korkuyorum...

Anjelik, hırçınlaştı.

— Sen deli misin kuzum? Bu mânasız vehimleri de nereden çıkarıyorsun?

— O kadar derinlerden değil, öldürmek için güpe gündüz size saldırdıklarını unuttunuz mu?

— Ne demek istiyorsun?

— Şu, ormandaki hâdise...

— Şahsıma karşı tertiplenmiş olduğuna nereden hükmediyorsun? Bizim yerimize oradan başkaları geçmiş olsaydı, tecavüze onlar mâruz kalacaklardı:

— Hayır... Suikast size karşı idi... Sizin üzerinize silâhını boşaltan da eski metrdoteliniz Kleman Tonel'di...

Anjelik, şaşırdı...

— Emin misin?

—Evet ...Gayet iyi teşhis ettim onu... Şapkasını gözlerine kadar indirmişti ama yine tanıdım... Binaenaleyh o suikast, size karşı tertiplenmişti... Sizi, ondan iyi kim tanır? Yanınızda uzun müddet çalıştı... Tertipçiler bir yanlışlık olmasın diye mahzâ onu seçmişler... Sizi niçin öldürmek istiyorlar? Bunun hakikî sebebini tabiî bilemem...

Anjelik titredi... Aklına birdenbire, Plesi şatosunun kulelerinden birinin kovuğundaki zehir şişesi geldi...

— Gidelim. Gidelim buradan çabuk, Madam...

Tam bu sırada, dehlizden bir ayak sesi aksetti... Anjelik, bir ürperti daha geçirdi... Gelen birisi vardı... Biraz sonra elinde üç kollu bir şamdanla şövalye Döloren göründü...

Mumların yarı aydınlattığı yüzü, bu karanlık dekor ortasında ne kadar korkunç görünüyordu... Bir reverans yaptıktan sonra:

— Son altesleri özür diliyorlar, dedi... Geç kalmışlar... Vakit de geçti ...Yarın aynı saatte teşrif edebilir misiniz acaba?

Anjelik, ister istemez:

— Peki, dedi...

Şövalye, Tüileri'nin bütün kapılarının kapanmış olduğunu, onları dışarıya kadar kendisinin geçireceğini söyledi.

— Galerinin nihayetinde Veliaht bahçesi diye anılan bahçeye açılan küçük bir kapı vardır... Bu kapıya gideceksiniz. Ponnöf, yakındır...

Şövalye şamdanı kaldırmış önde yürüyordu... Anjelik'in bakışları, karanlık odaların camlarına düşen hayallerine ara sıra takıldıkça

aklına kötü düşünceler geliyor, sanki bir cenaze alayı tâkibetmekte olduğu vehmiyle ürperiyordu...

Yürüyüşe devam ettikleri sırada muhafızlarla karşılaştıkları oluyordu ...Anjelik, apaydınlık bir salonun önünden geçerken içeriye bir göz atmaktan kendini alamamıştı... Işıklar içinde yüzen bu salonda bulunan genç ve şık kadınlarla erkekler, güzel bir parça çalan kemanlardan mürekkep orkestrayı dinliyorlardı...

Nihayet yürüyüş sona erdi... Şövalye Döloren, durdu.

— İşte, dedi, bahçeye ineceğiniz merdiven... Sağda küçük bir kapı var... Birkaç basamak indikten sonra sokaktasınız...

Arabasının bulunmadığını söylemeğe Anjelik'in bir türlü dili varamadı... Hem şövalye de bu mevzuda bir şey sormamıştı... Hizmetinin sona erdiğini belirten bir reveransla onları selâmladı.

Anjelik, Margo'nun kolunu tuttu...

— Margo, acele edelim... Korkak birisi değilim ama, nedense bu gece içimde tuhaf hisler var...

Taş merdivenleri, aceleyle indiler...

Anjelik'i ayakkabısı kurtardı... Bütün gün yol yürümüş olduğu için, ayakkabı hayli örselenmiş ve merdivenleri bitirdikleri sırada da bir teki yırtılmıştı... Anjelik, Margodan, bir aralık ayrıldı... Ayağından çıkmaması için yırtılan kısmı bir bağla bağlamayı düşünmüştü.

Birden, yürekleri parçalayan bir feryat, gecenin esrarlı sessizliğini doldurdu:

— İmdat... İmdat, Madam... Öldürüyorlar beni... Kaçınız!...

Feryat, başladığı gibi yine birdenbire kesildi... Fakat korkunç bir inlti ortalığa yayıldı... Bu inilti de gitgide hafifiliyerek biraz sonra kesildi ve her şey sustu.

Anjelik sanki yıldırımla vurulmuştu... Bir kuyunun içi gibi önünde açılmış karanlığa bakıyor, bir şeyler görmeğe çalışıyordu.

Birkaç kere:

— Margo! Margo! Diye seslendi...

Seslenişine aldığı cevap, derin bir sesizlik oldu...

Anjelik, büsbütün korkuya kapılarak geriye döndü ve koşarak aydınlık galeriye geldi... Oradan bir subay geçiyordu... Anjelik, ona seğirtti:

— Mösyö! İmdat! İmdat istiyorum!... Hizmetçimi öldürdüler...

Neden sonra yardım istediği adamın Marki Dövard olduğunu farketti... Fakat o anda Marki ona bir Hızır gibi görünmüştü...

Herif, budalaca sırıttı...

— Ha! Dedi... Altın kadının ta kendisi...

— Rica ederim şimdi lâtifenin sırası mı? Size hizmetçimi öldürdüler, diyorum.

— Sonra ne olmuş? Ben de mi ağlayayım bu ölüme?

Anjelik, bu kayıtsızlık karşısında donup kaldı. Sonra yalvararak:

— İhtimal yaralamışlardır dedi. Bir şeyler yapınız ne olur... Katiller, merdivenin altına saklanmışlardır belki de...

Subay, hâlâ gülüyordu...

— Sizinle galiba bu, ilk karşılaşmamız değil... Heyecan size hiç yaraşmıyor... Sâkin olunuz biraz...

Anjelik, onun üzerine atılmak; yüzünü parçalamak, saçlarını yolmak istiyordu... O kadar hırslanmıştı... Fakat berikinin, kılıcını sıyırdığını gördü...

— Gidip bakalım bir kere...

Subayın peşine düştü... Birlikte balkona çıktılar...

Marki Dövard, eğilip baktı...

— Bir şey görünmüyor, dedi... Onlar dört, beş kişi olmalı...

Sonra Anjelik'i elinden tuttu.

— Duydunuz mu?

Suya atılan ağır bir cismin gürültüsü, uzaklardan aksetmişti...

— Cesedi suya attılar galiba! Sen nehrine...

Subay, ona döndü ...Bir müddet bakışlarını, ondan ayırmadı...

— Buraları böyledir işte... O küçük kapıyı kapamayı bâzan unuturlar... Bâzan da mahsus açık bırakırlar ki, istemedikleri kimselerin öldürülmesi kolay olsun... Orada katillerin bulunuşu da bir tertiptir... Ortalığa şöyle biraz kulak verirseniz katillerin fısıltısını bile duyarsınız... Fakat onlar, şimdi üzülmüşlerdir... Çünkü aldıkları talimat hilâfına, katli icabedeni değil, fakat başkasını öldürdüklerini anlamışlardır.

Anjelik'in çeneleri biribirine vuruyordu...

— Ne yapacaksınız şimdi? Diye sordu.

— Şimdilik hiç... Dışarıya çıkıp şüphelendiğim yerlere, karanlıkta birkaç kılıç savururum... Zâten biraz sonra nöbetçiler gelecek...

Subay, bunları söylerken, elinden tuttuğu Anjelik'i bırakmamıştı... Onu içeriye, galeriye aldı... Genç kadın, iradesiz sürüklendi... Başı, çatlayacak gibi ağrıyordu...

— Demek Margo'yu da öldürdüler... Mutlaka... Hayatıma karşı ikinci suikast bu... Neden bunlar? Hiç bir şey bilmiyorum... Margo öldü...

Anjelik, kendi kendine mırıldanıyordu bunları...

Vard, onu küçük bir odaya sokmuştu... İçeride bir konsol ve bir kaç da tabure vardı... Burası, bitişikteki dairenin müştemilâtından bir yer olmalıydı... Şövalye, kılıcını kınına yerleştirdikten sonra kemerini çıkardı ve bir tarafa koydu... Sonra Anjelikle sokuldu.

Genç kadın ,başına gelecekleri anlamıştı, insiyakî olarak şövalyeyi itti.

— Ne yapıyorsunuz? Ben yardımınızı istedim... Hizmetçimi öldürdüler... Korktum, size iltica ettim... Siz, her şeye razı olacağımı mı sanıyorsunuz?

— Sizin razı olup olmamanız beni ilgilendirmez... Kadınların kafalarına koymuş oldukları şeyler bana vız gelir... Kadınlarda ehemmiyet verdiğim şey belden aşağısıdır. Aşk bence bir formalitedir... Siz hiç güzel kadınların Luvr koridorlarından geçişlerini bir şeylerle ödediklerini duymadınız mı?

Marki, bunları söyler söylemez Anjelik'in koluna, kan çıkarıncaya kadar tırnaklarını geçiriverdi...

— Ne çare ki, çok güzelsiniz... Yoksa sizi, sokak ortasına salıverirdim ...Böyle nefîs bir piliç, hiç ortaya salıverilir mi? İtiraz yok, uslu olmalı, anladınız mı?

Anjelik, ona bakmıyordu ama, yüzünün ifadesini tahayyül edebiliyordu ...

Ezile büzüle:

— Bana dokunamazsınız, dedi... Yoksa bağırırım...

— Bir faydası olmaz ki bunun... Burası tenha bir yer... Hem rezalete ne lüzum var güzelim... Ben, can-ü gönülden sizi istiyorum, size sahip olacağım ...Buna ne zamandanberi karar vermiştim. Fakat müsait bir fırsat çıkmıyordu... Mamafih şayet muhakkak istiyorsanız sizi tek başınıza salıvereyim... Yollar, tehlikeli, gidebilir misiniz?

— Birisini yardıma çağırırım...

— Bu sarayda kim size yardımda bulunacak? Düşününüz ki, vücudunuzu ortadan kaldırmak üzere bir komple kurulmuş... Sizi o merdivenlere kadar kim geçirdi?

— Şövalye Döloren...

— Oh! Oh! Oh!... «Küçük Efendi» de mutlaka oradaydı...

Anjelik, cevap vermedi... Beriki, ona' biraz daha sokuldu, Anjelik hiç kıpırdamadı.

Acele etmeden ve tamamiyle sâkin bir tavırla Anjelik'in taftadan yapılmış uzun etekliğini kaldırdı... Genç kadın, onun ellerinin ılık temasını oyluklarında ve kalçalarında duydu...

— Ne kadar hoş!

Adam, bunları mırıldanır gibi söylemişti...

Anjelik, korku ve mahçubiyet tesiriyle kendisinden geçmiş gibiydi... Ziyni perişandı... Şövalye Döloren ve yol göstermek için elinde tuttuğu kollu şamdan, Bastille, Margo'nun feryadı, içinde zehir şişesi bulunan mahfaza gibi bir sürü karışık şeyler, hâfızasında bir bir beliriyor, sonra hepsi siliniveriyordu... Nihayet bunların hepsi uçup

gitti... Anjelik'in bütün benliğini, ancak tek erkek tanımış kadınların bu gibi hallerde düştükleri panik havası sardı. Bu yabancı erkeğin temasından korkuyor ve çekiniyordu. Bu sebeple çenberden sıyrılıp kurtulmayı denedi. Bağırmak istiyordu. Fakat sanki boğazına bir şey tıkanmış gibi sesi çıkmıyordu... Felce uğramış bir halde, tir tir titriyerek kendini, biraz sonra başına gelecek hâdiseye bıraktı. Bu pasif haliyle o hâdiseyi tahakkuk ettirmeğe de âdeta yardım etmiş oldu.

Bulundukları küçük odayı bir anda bir aydınlık dolduruvermişti. Koridordan geçen bir Jantiyom, elindeki meşaleyi içeriye doğru uzatmış onları görmüştü...

Gülerek oradan uzaklaşırken:

— Bir şey görmedim ha! Diye bağırıyordu...

Demek ki, böyle hâdiseler Luvr sâkinleri için tabiî şeylerdendi...

Marki Dövard, aldırış bile etmemiş, kısa bır inkıtadan sonra, teşebbüsünü yürütmüştü... Şimdi karanlıkta, ikisinin de solukları birbirine karışıyordu ...Anjelik, tamamiyle müzmahil bir halde bu korkunç tecavüzün biran evvel sona ermesinden başka bir şey düşünemiyordu.

Yorgun, bitkin ve yarı baygındı. Arzusu hilâfına, kendisini sarmış olan erkeğin kollarından sıyrılamıyordu. Nihayet, olanlar oldu. Anjelik, biraz toplandı ve kendine gelir gibi oldu. İçinde uyanan bir hâz onu şaşırttı... Bu, bedenî bir ihtiyacın tecellisi miydi? Muhakkak ki, öyleydi. Zira menfur temasa ruhan isyan haliydeydi.

Genç adam, ondaki bu hâleti sezmişti... Güldü ve ilk teşebbüsünü tekrarlamak üzere yine harekete geçti...

Anjelik, yine baş kaldırdı ve çırpınmaya, kurtulmaya, başını arkaya çakırarak, inler gibi: «Hayır! Olmaz» gibi sözler sarfetmeye başladı... Fakat mücadele, hezimeti yaklaştırmaktan başka bir fayda sağlamıyordu ...Kendini hâdisenin akışına bırakmaktan gayri çare yoktu. Galipten bir çağlayan gümrahlığıyla akıp taşan hâz ve zevk onu; nefes alamaz hale getirdi, boğdu... Dudakları yarı aralık, hançeresinde mağlûbiyeti kabul etmiş dişinin, hınç, hâz ve zevk karışık hırıltıları, bir inilti halinde uzadı...

Biribirlerinden ayrıldıkları zaman Anjelik, kendisini korkunç bir mahcubiyet gayyasında buldu. Yüzünü, elleriyle örttü... Ölmek, bir daha aydınlığı görmemek istiyordu...

Subay, sükûnetle fakat nefes nefese kemerini taktı. Sonra:

— Şimdi muhafızlar, oradaki yerlerine gelmişlerdir, dedi...

Anjelik'in kımıldamadığını görünce de onu kolundan tutarak kaldırdı ...Genç kadın, tek kelime söylemeden subayı tâkibetti... Utanç, ateşte kızdırılıp bembeyaz hale gelmiş bir demir parçası gibi içini yakı-

yordu... Artık Jofrey'e bakacak, çocuğu Florimonu bağrına basacak yüzü kalmamıştı.

Vard, hepsini, her şeyi mahvetmişti... Anjelik, kendisine kalmış olan tek şeyi, aşkının temiz ahlâkını da kaybetmiş bulunuyordu...

Merdivenlerin son basamağında bir muhafız askerle karşılaştılar... Asker, âmirini görünce elindeki şamdanı yere koydu ve esas vaziyeti aldı.

— Dışarıda uygunsuz adamlar olup olmadığını kontrol ettin mi?

— Ettim efendim... Kimse yok!

— Peki... İşine bak!

Anjelik, biraz sonra kendini gecenin serinliği içinde buldu. Bir ümitle karanlıklar içine:

— Margo! diye seslendi...

Bu sırada, arkasından Marki Dövard'ın tok sesini duydu:

— Nerede oturuyorsun sen?

Anjelik, hırsla bağırdı.

— Karışmayınız artık bana! Bu kadarı yeter!

— Ne oldun böyle birdenbire? Biraz evvel kuzu gibiydin, hiç sesin çıkmıyordu...

— O zaman, o zamandı... Şimdi o zaman değil... Sizden nefret ediyorum...

Anjelik, bunu birkaç defa tekrarladı. Sonra onun yüzüne tükürdü ve ortalığı saran koyu sis içine daldı.

Her taraf zifirî karanlıktı... İhtiyatla ilerliyordu... Ara sıra, uzaklarda gördüğü dükkânların ölgün ışıkları, yolu bulması husuusnda ona yardım ediyordu ...Anjelik, Marki Dövard'ın arkadan geldiğini, dilenci kıyafetinde bir adamın kendisine şüpheli sokuluşu sırasında Markinin sert ihtariyle anladı.

— Çekil kenara! Yoksa kılıcımla karnını deşerim!

— Ben zavallı bir fukarayım, merhamet!.

Marki, kılıcının uciyle herifi dürttü... Fukara oradan süratle uzaklaştı...

Dövard, Anjelik'e yine sordu:

— Nerede oturduğunuzu söylemiyecek misiniz bana?

Anjelik, yarım ağızlan eniştesinin adresini verdi... Parisin gece hali onu çok korkutmuştu...

Yürümeğe başladılar...

— Çok mu uzakta?

— Yaklaşıyoruz...

— Size bir tavsiye: Bir daha Luvr'a sakın gelmeyiniz... Bir tarafa saklanınız! Kendinizi unutturmaya çalışınız.

— Bir tarafa saklanmakla kocamı hapisten nasıl kurtarırım?

Herif, kaba kaba güldü.

— Sadık ve faziletli zevce böyle olur işte... Mamafih canınız isterse öyle davranırsınız...

Anjelik, yüzüne kan hücum ettiğini anladı... Onu dişleriyle, tırnaklariyle didik didik etmek istiyordu...

Metr Falio Dösanse'nin evi önündeki büyük sokak feneri altına geldikleri sırada Anjelik, haydut kılıklı bir kaç kişinin karşılarında belirdiğini dehşetle gördü...

Heriflerden birisi yanlarına sokuldu:

— Keselerinizi veriniz bakalım.

Marki, sert bir sesle:

— Vereyim, dedi ...Fakat alacağınız kese değildir...

Derhal kılıcını sıyırdı...

Anjelik, korkuyla evin kapısına koştu ve tokmağı bir kaç kere vurdu...

Kapı nihayet açılabilmişti... Kendisini içeriye atarken Markinin hâlâ, soyguncularla uğraştığını hayâl meyal görebildi...

XXXI

Kapıyı ona açan Hortanz'dı... Elinde bir şamdan tutuyordu... İncecik boynu, yakası açık geceliğinin ortasından uzun bir şap gibi fırlamıştı. Gecenin bu geç saatindeki dönüşü için Anjeliği hafiften haşladı...

— Sen, çocukluğundanberi maceraya bayılırsın... Şu haline bak. Uzun zaman bir erkeğin koynunda kalmış kadına benziyorsun...

Anjelik, elinden şamdanı kaptı...

— Bir de kendi yüzüne baksan iyi olur ...Git de ,horuldamaktan başka bir şey bilmiyen kocanın koynuna gir!

Anjelik, pencerenin önüne geçti, oturdu... Başından neler geçmişti o gün! Ağlamıyordu... Bir aralık Barb, odaya geldi...

— Çocuğa iyi süt buldum, dedi...

Yaşadığı maceranın tesirlerinden hâlâ sıyrılamamıştı... O feci mutavaatiyle Konta ne korkunç bir ihanette bulunmuştu. Neden teslim olmuştu sanki? Niçin mücadele etmemişti?... Anjelik, vahşi de olsa bu tecavüzden haz duyduğunu hatırlıyordu... Vücudunda ki bu susuzluk onu korkutuyordu... Mahrem hallerinde kocası ona «Siz aşk için yaratılmış bir mahlûksunuz» dememiş miydi? Çocukluğunda hiç de böyle değlidi... Hattâ biraz soğuktu da... Fakat Jöfrey Döpeyrak, cin-

siyetindeki menfi tesirleri izâle etmesini bilmiş onda haz'ın zevkini uyandırmıştı...

Genç kadın, geçmişteki bir günü hatırladı... Öğleden sonra dinlenmek üzere bir yatağa uzanmışlardı... Kont, onu okşuyordu... Bir aralık:

— Bana ihanet edecek misin? diye sormuştu.

— Aslâ! Senden başkasını sevmiyorum...

— Eğer ihanette bulunursan seni öldürürüm...

Anjelık, yerinden doğruldu...

— İyi işte, dedi içinden ...Öldürsün beni... Onun eliyle ölmek daha iyi... Çünkü onu seviyorum...

Anjelik, karmakarışık düşüncelere dalmıştı... Çocuğa süt getirmiş olan Barb'ın dışarıya çıktığını farketmedi... Şimdi odada, derin bir uykuya dalmış bulunan Florimon'un nefes alışları duyuluyordu... Genç kadın, daiıyor tekrar uyanıyordu... Şafak sökerken kalktı. Saçlarını bir fularla bağladıktan sonra ayaklarının ucuna basarak aşağıya indi...

Sokakta her sınıftan halkın arasına karışarak Notrdam'a doğru yürümeğe başladı...

Kısa ibadet, onu biraz ferahlatmıştı... Dışarıya çıkarken rahibe benzettiği birisiyle karşılaşmış ve tanımadığı bu adam ona selâm vermişti... Anjelik de nezaketle onu selâmladı... Yabancı:

— Beni tanımadınız mı? diye sordu...

Anjelik, tanıyamamıştı... Fakat yabancı perukasını başından çıkarınca iş değişti... Genç kadın, hayretini gizlemedi... Karşısındaki adam avukat Desgrez'di...

— Neden bu kıyafettesiniz?

— Dün dua için Bastil'den çağırılmıştım...

Anjeliğin yüreği hopladı...

— Demek, oraya girebildiniz? dedi.

— Aman susunuz... Şimdi konuşmıyalım... Baş müddeiumumînin evine gidelim, orada rahat rahat görüşürüz...

Yol Anjeliğe, hiç bitmiyecekmiş gibi geliyordu... Acaba Desgrez, Jöfrey'i de görmüş müydü?

— Ara sıra kıyafetinizi değiştirmek mecburiyetinde mi kalıyorsunuz?

— Evet... Ne yapayım? Filvâki avukatlık mesleğimin şerefi, böyle maskaralıklara hiç de müsait değildir ama geçim için ara sıra ruhanî kılığa bürünmek de icap ediyor...

— Cüretinize diyecek yok...

— Bu kıyafet itimad telkin eder... Sonra din işlerinden de anlarım.

Metr Fallo'nun çalışma odasına girdikleri zaman Anjelik'in heyecanı son haddini bulmuştu... Kendini tutamadı.

Gördünüz mü diye sordu!

— Kimi?

— Kocamı.

— Onun durumu başka... O, kalın bir esrar perdesi arkasında... Hapishane müdürü kimseyle temas etmesine müsaade etmediği gibi, pusulayla muhabereye de izin vermiyor...

— Acaba nasılmış?

— Şimdilik iyi... Bir karyola vermişler... Odasında iki de iskemle varmış... Hattâ hapishane müdüriyle beraber yemek yiyorlarmış... Ara sıra da şarkı söylüyormuş... Şarkıya başladığı zaman duvar köşelerindeki örümcek ağlarına tutunup kalmış örümcekler bile harekete geçiyorlarmış...

Anjelik içinin burkulduğunu hissetti, gülümsiyerek:

— Oooh! Jofrey, dedi... Fakat gözleri yaşarıvermişti... Avukata teşekkür etmeyi de ihmâl etmedi...

— Mersi!

— Hiç teşekkür etmeyiniz... İş son derece zor... Şu ehemmiyetsiz, malûmatı elde edebilmek için, bana avans olarak verdiğiniz paraların hepsini sarfetmek zorunda kaldım.

— Paranın ehemmiyeti yok... Ne kadar isterseniz veririm...

Avukatta, tuhar bir hal vardı... Sanki çok sıkışık bir durumda bulunuyordu... Birdenbire:

— Açık konuşayım, dedi... Ya sizden aldığım bu paraların karşılığını ödiyemezsem? Bu iş bana zor görünüyor... Zor ve çok karışık...

— Kocamı müdafaadan vaz mı geçeceksiniz?

Avukat, başını önüne eğdi:

— Ortada müdafaasını istilzam edecek bir durum yok ki...

— Peki kocamı hangi suçla itham ediyorlar?

— Resmen ortada bir itham yok...

— Öyleyse ona bir şey yapamazlar...

— Evet, ama orada unutulabilir... Bastil'de öyle adamlar var ki, otuz kırk senedenberi unutulup kalmışlardır... Hattâ adlar bile unutulmuştur...

— Demek içinizde bir korku var?

— Hayır yok ama dâva bana çok güç görünüyor... Hem siz neden ortada dolaşıp duruyorsunuz? Bir tarafa çekilip saklansanız daha iyi olmaz mı? Kocanıza gelince, belki üç dört sene sonra sırası gelir, meselâ sihirbazlık ve mukaddesata tecavüz gibi kendisine atfolunacak bir suçtan muhakeme edilir...

Anjelik, derin bir nefes aldı...

— Sihirbazlık ve mukaddesata tecavüz mü? Bu suçlarla mı itham ediliyor?

— Tevkifine sebep de belki bunlardır.

— Öyleyse bir ehemmiyeti yok. Bu, Tuluz Başpiskoposunun bir eşekliği olsa gerek...

Anjelik, müteâkıben genç avukata, en hurda teferrüatına kadar kocasiyle Tuluz Başpiskoposu arasında geçmiş olan hâdiseleri anlattı...

— Görüyorsunuz ya, dedi... Sihirle alâkalı bir şey yok ortada... Fakat fennî bir faaliyet var...

— Madam... Ben kat'î bir şey bilmiyorum... Şâyet itham mevzuu bu ise muhakkak ki, şahitler dinlenir ve Konta isnat olunan suç tahakkuk etmez...

— Sonra kocam, dinsiz değildir... Pazarları kiliseye gider, kiliseye yardımlarda bulunur... Fakat Tuluz başpiskoposu, kocamı hiç çekemezdi... Yıllardanberi biribirleriyle mücadele halindeydiler...

— Maaalesef ki, Tuluz başpiskoposluğu bir unvandır. Ve bu unvan icabı, kendisinin Paris başpiskoposuna hattâ kardinala yakın salâhiyetleri vardı...

Desgrez, bir endişesini daha açıkladı.

— Engizisyon kalkmak üzere, dedi. Fakat Midi'nin bâzı bölgelerinden bu korkunç mezalim henüz silinmedi... Mezhep ihtilâfları sürüp gidiyor... Başpiskoposun bu tarafları kurcalamış olmasından korkuyorum... Bu endişem de yersiz değil... Elime bir şey geçti... Bir ilâm kopyası...

Avukat, bunları söyledikten sonra cebinden çıkardığı bir pusulayı uzattı... Genç kadın, ürkerek yazıları okudu:

İlâm

Jofrey Döpeyrak, Tanrıya teveccüh edeceği yerde şeytanî işlerle meşguliyeti meslek edinmiştir. Kendisinin muhakeme edilmesine lüzum hâsıl olduğuna dair ilâmdır. 26 Haziran 1660.

İmza
Tuluz Başmüddeiumumîsi

Anjelik, yine bir ümide kapıldı:

— Muhakemede beraet edeceğine kaniim...

Avukat yüzünü buruşturdu...

— Bakalım onu kimler muhakeme edecek... Asıl iş burada... Krala türlü tesirlerde bulunularak onu mutlaka mahkûm edecek hâkimleri tâyin ettirirlerse?

Anjelik, sarardığını hissetti. Boğazına bir şeyler tıkandı. Neden sonra:

— Böyle ahmakça ithamlarla, Kont gibi yüksek tabakadan birisini mahkûm edemezler, dedi...

— Fakat Madam kocanız hususî bir mahkemede muhakeme edilecek... Başpiskoposun bu noktada ısrar edeceği muhakkaktır. Zira, aksi halde kocanız, başpiskoposu çok güç durumlara sokacak ifşaatta bulunabilir... Monsenyör, bunların hepsini düşünmüş ve tertibini ona göre yapmıştır... O, kocanızın bir oldu-bittiye getirilmesine taraftar... Anladınız mı?

Anjelik'in hayâlinde birdenbire zehir şişesini ihtiva eden mahfaza canlandı... Acaba bundan Desgrez'e bahsetmeli miydi? Kısa bir tereddütten sonra bundan vaz geçti. Zira bu ifşaat işleri karıştırabilirdi...

Desgrez, düşünceli bir tavırla:

— Tevkif emrini bizzat Kral imza etmiş bulunduğuna göre tevkif keyfiyetini de tasvip etmiş olduğu anlaşılıyor, dedi...

— Hayret ediyorum... Kral, kocama şarkı söyletti, onu takdir etti... Sonra da tevkifine emir verdi...

— Başka bir şey aklıma geldi: Krala nüfuz etmekten ziyade annesine hulûl etmenin yolunu bulmalı... Zira Ana Kraliçenin, Kral üzerinde tesiri büyüktür. Hattâ Kardinal üzerinde de...

— Büyük Matmazelle görüştüm. Her şey, Kralın avdetine bağlı, diyor...

— Ben de aynı fikirdeyim.

Anjelik, ayağa kalktı... Ellerini avukata doğru uzatarak:

— Onu müdafadan caymadınız değil mi? Diye sordu...

— Ben, kendimi tehlikelere atmaktan çekinmem... Bu sefer de haklı bir dâva uğurunda tehlikeye atılabilirim... Fakat paraya ihtiyacım var... Malî vaziyetim bozuk...

Anjelik, onun açıkça vaziyetini ortaya koymasından memnun olmuştu... Çekinmeden yüz lira daha verdi...

Odasına çekildiği vakit başı zonkluyor, midesi bulanıyordu... Kendi kendine: «Bana da ne oluyor böyle?» diye sordu...

Aklına, Margonun sözleri gelmişti... Margo, ona karşı bir suikastten bahsetmemiş miydi? Araba kazası, bu suikasdin bir işaretiydi... Yoksa, onu zehirlemeye mi teşebbüs etmişlerdi de o, işin farkında değildi... Bu bulantı belki de zehirlenmenin bir eseriydi.

Sonra, genç kadının korku ve endişeden gerilmiş yüz hatları yumuşadı... «Ben de ne budalayım ya!» dedi içinden... «Gebeyim de ondan bu bulantı...» «Jofrey hapisten çıktıktan sonra kimbilir buna ne kadar sevinecek!»

Anjelik, bu güzel sırrı bir başkasına açmak ihtiyacını ne kadar hissediyordu... Hortanz'a bir şey söyliyemezdi... Çünkü o, bundan da şüphelenir, «babası meçhul kalmış nice çocuk var dünyada» diyerek mutlaka

fesatlığa sapardı: Kralın Temmuz sonlarına doğru döneceği söyleniyordu. Herkesin aklı fikri bu avdet hâdisesindeydi... Yapılacak muhteşem merasimi görmek için memleketin her tarafından Parise halk, akın akın geliyordu... Anjelik, bu arada karuçesini, atlarını ve mücevherlerinden bâzılarını satmıştı... Tuluz'a gönderdiği Andijo'dan hâlâ ses sada çıkmamıştı. Genç kadın, Hortanz'ın evinde geçen günlerinden pek şikâyetçi değildi. Kız kardeşinin hırçınlıklarına, mânasızlıklarına aldırış etmiyordu... Florimon, şimdi onun tek teselli kaynağı olmuştu... İyi kalbli Barbın Anjelik'e her sahada yardımı geniş oluyordu ...

Kralın avdet tarihine yakın günlerde, yapılacak merasimi seyretmek için Hortanz'ın eski arkadaşlarından Atenayis, birisi kız diğeri erkek iki kardeşiyle birlikte çıkageldi...

Atenayis, Kralın geçeceği meydana nazır otellerden birisini işleten kadından kendilerine bir yer ayıracağına dair vaad almış ve kardeşleriyle birlikte Parise gelerek Hortanz'lara inmişti...

Anjelik, ertesi gün bu hususta kız kardeşinden daha geniş malûmat aldı... Oteli işleten Madam Bove, vaktiyle Ana Kraliçenin hizmetinde bulunmuş, Kardinalle ve mühim şahsiyetlerle tanışmıştı...

Ana Kraliçe; bu arada işgüzar (!) bir kadın olan Madam Bove'ye on beş yaşına basan oğlunun gözünü açması vazifesini vermiş, o da bu işi, ana Kraliçeyi memnun edecek bir neticeye ulaştırarak hayli dünyalıkla taltif edilmişti...

Hortanz' bu hazırlık günlerinde bir endişesini açıkladı...

Anjelik:

— Bunda üzülecek ne var? Dedi... İstediğinden iyi esvaplarım var... Hangisini beğenirsen onu giyersin...

Hortanz, buna çok sevindi... Kralın gelişini seyredecekleri gün, şatafatlı görünmek istiyordu...

26 Ağustos sabahı erkenden hazırlandılar ve temin edilen bir karuçeye binerek Madam Bove'nin oteline gittiler... Madam Bove, Anjelik'i görünce, güzelliğine hayran kaldı ve Atenayid'e onun kim olduğunu sordu...

— Madam Döpeyrak, cevabını verdiler...

Yaşlı kadın, mânalı bir şekilde öksürdü. Sonra, seyrek dişlerini ortaya koyan bir gülüşle:

— Ya! Dedi...

Hepsi, kendilerine gösterilen odaya çıktılar ve pencereler önüne geçerek beklemeğe başladılar...

Karşıda görünen kaleye benziyen büyük bir yapı Anjelik'in dikka-

tini çekmişti... Hortanz'a sordu... Kız kardeşi, yüzünü yelpazesi arkasına saklayarak:

— Bastil, orası, dedi...

Anjelik, oradan bir türlü gözünü ayıramıyordu...

Haylı uzun süren bir bekleyişten sonra kalabalıktan kopan bir gürültü, alayın göründüğünü onlara ihsas etti.

Anjelik' önlerinden akıp gitmeğe başlayan renkli alayı, küçümsiyerek seyrediyordu... Şu sırmalı elbiseler, parlak üniformalar içinde akıp giden kalabalık arasında kalbsizler, hainler, hırsızlar da vardı... Genç kadın, yine Plesi şatosundaki zehir şişesini hatırlamaktan kendini alamadı... Bugün, Krala gösterdikleri sahte sadakatin arkasında haince emeller besliyenlerin sayısı kimbilir ne kadar çoktu...

Öncülerin, saray erkânının, büyük memurların geçişini müteakıp Ana Kraliçe muhteşem bir araba içinde geçti...

Nihayet, muhafızlarının ortasında, Kral, bir ata binmiş olduğu halde gerilerden göründü... Bütün meydanı kaplayan bağırışmalar ve alkışlar arasında sağa sola gülümsiyerek, halkı selâmlıyarak ilerliyordu...

Madam Bove'nin, pencerelerinden aşağıya sarkıtılmış halılarla süslenmiş evinin önünden geçerken genç Kral; ileride, hayatında mühim roller oynayacak olan üç kadın başının uzanmış bulunduğu pencereye de, kendisine tezahüratta bulunan halka akıttığı bakışlardan farklı olmıyan bir bakışla baktı. Anjelik, bu arada Marki Dövard'ı da gördü ve bütün kanının beynine çıktığını hissetti...

Nihayet, genç Kraliçe göründü... Pırıl pırıl koşum takımları içinde altı atın çektiği Romalıların eski yarış arablarını andıran fakat son derece süslü bir arabaya binmişti...

Alayın sonu bir türlü gelmiyordu...

Bu sırada arkalarından Madam Bove'nin sesi duyuldu:

— Daha karınlarınız açıkmadı mı? Aşağıda biraz pasta, çörek hazırladım...

Dışarıya çıkarlarken Madam Bove, elinde tutuğu geniş yelpazeyi kapattı, sonra diğerlerine farkettirmeden, sapiyle Anjelik'in omuzuna dokundu:

— Güzelim, sizinle biraz görüşeceğim, benimle gelir misiniz?

Anjelik, şaşırdı ve kadının peşine düştü... Birlikte tenha bir köşeye çekildiler... Kadın, Anjelik'i uzun uzun tetkik ettikten sonra:

— Güzelim, dedi... Uşaklariyle, hizmetçileriyle, fam döşambrları, aşçıları ve kâhyaları, altı karuçesi, atları ve yıllık yüz bin lira geliriyle fevkalâde bir şatoya ne dersiniz?

Anjelik, kendini tutamadı, gülerek sordu:

— Bütün bunları bana mı teklif ediyorlar?
— Evet, size...
— Kim peki?
— Sizin iyiliğinizi istiyen birisi...
— Çok şey!... Kimmiş bu?
— O güzel yeşil gözlerinize tutkun, aşkınızdan ölecek zengin bir senyör...

Anjelik, birden ciddileşti:

— Madam, dedi. Beni düşündüğünüze çok teşekkür ederim... Fakat bu senyör, galiba beni tanımıyor... Bütün bunları bana niçin bağışlayacak acaba?

— Efendim bu senyör, bütün mamelikinizin mühürlendiğini, sizin arabalarınızı sattığınızı biliyor...

— Her şeyimi çok iyi öğrenmişsiniz Madam... Fakat ben, vücudumu satmak niyetinde değilim, anladınız mı?

— Kid seylemiş böyle bir şeyi size?
— Ben öyle anladım...

— Siz ister kendinize bir âşık edinin, isterseniz bir manastıra kapanınız, yâni nasıl yaşarsanız yaşayınız... Bu sizin bileceğiniz bir iş... Bütün mesele bu teklifi kabul etmenizde...

Anjelik, büsbütün şaşırdı:

— Neye mukabil? Diye sordu...

Madam Bove, gayet teklifsiz, biraz daha sokularak Anjelik'in ellerini avvuçlarına aldı, ve son derece mâkul bir büyük anne edasiyle:

— İşte siz, bu bahsettiğim şatoya yerleşeceksiniz, dedi... Sonra istediğiniz yerlere gidebileceksiniz... Saraya, Sen Jermen'e, Fontenblö'ye meselâ... Yine isterseniz kocanızın soyadını muhafaza edebilirsiniz... Veyahut bu adı gizlemek istersiniz... O zaman sadece Madam Dösanse diye sizden bahsederler.

— Bütün bu imkânların, hiçbir menfaat gözetilmeden niçin bana bahşedilmek istenildiğine akıl erdirmek güç...

— Sizin gibi güzel bir varlık giyim, kuşam, mücevher vesair gibi bir sürü mevzula niçin zihnini yorsun? Anlıyorsunuz ne demek istediğimi değil mi Anjelik?

Anjelik, bu kadını nefretle süzüyordu... Beriki yine devam etti:

— Yâni siz hiçbir şey düşünmiyeceksiniz... Unutacaksınız...

Fakat o, soğukkanlılığını muhafaza ediyordu... Birkaç defa başını salladı.

— Madam, zihnim biraz karışık... Ne demek istediğinizi kavrayamadım... Düşünmekliğim için bana müsaade ediniz...

— Peki güzelim, peki yavrum... Düşününüz, cevabınızı öyle veriniz...

Sonra Anjelik'in kulağına eğilerek fısıldadı:

— Hayatı körletmekte ne mâna var?

— Siz ne dersiniz Mösyö Desgrez, bir senyör bana yüzbin liralık bir gelirle bir de şato teklif ediyor...

Avukat, hiç hayret etmiş görünmedi...

— Aynı şeyi ben de size teklif etsem ne dersiniz?

Anjelik, kulaklarına kadar kızardı... Sonra avukatı iyice süzdü... Desgrez'in yüzü güzel değildi... Uzun burnuna ve gayri muntazam dişlerine rağmen vücut yapısı mükemmele benziyordu. İçtimaî mevkii de pek parlak değildi, Süflî yerlerde dolaştığını bilen meslekdaşları, o muhitlerde bâzan tahkikat yapmak zorunda kalıyor fakat kendileri sokulmaktan çekindikleri için Desgrez'e bu işleri gördürüyorlardı...

Bunlar, Anjelik'in zihninde bir anda geçti... Sonra avukata:

— Size bir şey sorayım, dedi... Neden beni öldürmeğe iki defa teşebbüs ettiler? Beni susturmalarındaki menfaatleri ne olabilir?

Avukatın yüzüne sanki bir gölge düşmüştü...

— Ben de bu suali sormanızı bekliyordum, dedi... Acaba siz, büyük şahsiyetlerden birini veya bir kaçını ürkütecek bir şey yaptınız mı? Siz veya kocanız? Meselâ Mösyö Fuke'ye? Sonra ben, Mazaren'in nezdine bir casus sokdum... Ondan haberler bekliyordum... Fakat Kleman Tonel adında birisi çıktı...

Bu adam evvelce Prens Dökonde'nin yanında da bulunmuş...

— Evet... Kleman Tonel, Tuluzda metrdotelimizdi...

— Tamam... Bu adamın M. Fuke'yle sıkı bir münasebeti var... Sonra size, demin bahsettiğiniz teklifi yapan kim?

— Madam Bovve...

— Şimdi iş aydınlandı... Fuke'nin her tarafta casusları vardır. Bu kadın da onun emrinde... Gerek sizin, gerekse kocanızın vücutlarınızı ortadan kaldırmaya ahdetmiş bir şahsiyet daha vvar...

— Kim?

— Kralın erkek kardeşi...

Anjelik, şaşırmıştı...

— Siz deli misiniz? Dedi...

— Size getirdiğim malûmat belki biraz pahalıya mal oluyor ama bunlar, hiç şaşmaz hahikatlerdir. Sarayda size tuzak kuran da odur. Fakat bu defa da sizi öldüremediler... Hizmetçiniz Margo gürültüye gitti... Şimdi size durumu izah edeyim:

Siz, her halde çok mühim bir sırra vakıf bulunuyorsunuz... Prens veya Mösyö Fuke, Kleman Tonel'i, nezdinize casus olarak gönderiyor. Bu adam metrdotel sıfatiyle uzun seneler, evinizde hizmet görüyor ve

bittabi sizi gözetliyor. Edindiği kanaat, o mahfazanın sizin tarafınızdan ortadan yok edilmiş olduğudur... Binaenaleyh bu sırra siz ve kocanız vakıf bulunuyorsunuz... Gerek kocanızı gerekse sizi ortadan kaldırmak en iy çare değil midir? Onlar da bu çareyi tahakkuk ettirmeğe çalışıyorlar...

Anjelik, isyan eder gibi konuştu:

— Onlara bu imkânı vermiyeceğim... Ortalığı altüst edeceğim... Bizzat Kralın huzuruna çıkıp hakikatleri açıklayacağım...

Desgrez, onu sükûnete dâvet etti:

— Aman susunuz! Çok tehlikeli bir mevzu bu...

— Ben mahfazayı ortadan kaldırmamış olsaydım Kardinal, hattâ Kral ve Kralın genç erkek kardeşi, bile katledilmiş olurlardı...

— Evet, evet... Ama ihtiyatlı olmak lâzım... Siz bu entrikaların dehşetini tasavvur edemezsiniz... Kardinalin tesiriyle Kral, kocanızın aleyhine dönmüş... Kocanızın servetini çekemiyorlar... Onlarla uğraşılmaz... Siz, bir de adaletten dem vuruyorsunuz...

Anjelik, derin bir iç geçirdi...

— Müthiş! Dedi... Çok müthiş... Başımı hangi tarafa çevirsem etrafımın düşmanlarla sarılmış olduğunu görüyorum...

Desgrez sözünü kesti:

— Ümitsizliğe kapılmayınız... Henüz her şey kaybedilmiş değildir. Mösyö Fuke size, işin içinden çekilip sıyrılmanız için şerefli bir teklifte bulunuyor... Size kocanızın bütün servetini iade edecekler...

Anjelik, bağırdı...

— Bana servet değil, kocam lâzım...

Avukat, onu müstehzi bir bakışla süzdü.

— Siz, çok garip bir mahluksunuz, dedi...

— Siz de çok alçak bir mahluksunuz... Korkudan öleceksiniz... Siz ve hepiniz...

— Benim gibi fakir bir kimsenin ne ehemmiyeti olur?

Anjelik:

— Size ihtiyacım yok, dedi...

Avukat, ayağa kalktı. Cebinden bir pusla çıkardı.

— İşte masraflarımın hesabı... Tetkik ediniz. Göreceksiniz ki şahsım için bir santim dahi harcamış değilim...

— İster namuslu, isterseniz hırsızın ta kendisi olunuz, bence bunun bir ehemmiyeti yok...

— Size bir tavsiye daha...

— Tavsiyelerinize de ihtiyacım yok... İcabederse eniştemin yardımını isterim...

— Eniştenız mi? O, size beni neden tavsiye etti, biliyor musunuz?

İşler yolunda giderse hissesini alacak... Aksi halde ise Kralın tarafını tutacak... Size niçin «Kralı görmeğe çalışınız» diyorum? Şayet, bana ihtiyacınız olursa, her akşam Truvamaye'deyim...

Avukat, bunları söyledikten sonra Anjelik'in yanından ayrıldı...

Hortanz'ın huysuzlukları tahammül edilemiyecek hale gelmişti... Eniştesinin evinden ayrılmaktan başka çare kalmadığını anlayan Anjelik, bir handa tek oda kiralamayı kararlaştırdı... Malî durumu, ancak böyle bir yerde barınmaya müsait bulunuyordu... Para getirmek üzere Tuluz'a gönderilmiş olan Andijo, elleri boş olarak dönmüş ve Anjelik'e feci haberi getirmişti... Kontun her taraftaki emlâkine el konulmuş olduğu gibi Tuluz'daki Neşeli Bilgi Sarayı da mühürlenmiş. Kontun nesi varsa hepsi alınıp götürülmüştü... Andijo, bunların muhafaza altına alındığını söylemişti ama Anjelik, hiç bir şeyin iade edilemiyeceğine kanaat getirmişti... Bu arada genç kadının bütün mücevherleri, elbiseleri ve şahsî eşyası da muhafaza altına alınmıştı...

Anjelik, o geceyi üzüntü ve sıkıntı içinde geçirdi... Ertesi sabah, toplanmaya başladı... Öğleye doğru, saraydan bir adamın geldiğini haber verdiler... Anjelik, resmî üniformalı saray memuriyle karşılaşınca heyecana kapıldı. Acaba Konttan bir haber mi getirmişti?

Memur, nezaketle onu selâmladıktan sonra:

— Büyük Matmazel tarafından gönderildim, dedi... Düşeş Dömonpansiye, sizi, öğleden sonra Luvr sarayında bekliyecek...

Genç kadın, öğleye kadar hazırlanmakla meşgul oldu ve randevu saatinde Luvr'a gitti... Büyük Matmazelin dairesi önüne geldiği zaman heyecanı son haddini bulmuştu...

Düşes'in, saray ressamı tarafından portresi yapılmakta olduğu için bir müddet beklemesini Anjelik'e söylediler...

Genç kadın, Krala takdim edilmek üzere bu bahaneyle saraya dâvet edilmiş bulunduğundan haberdar olsaydı muhakkak ki, heyecandan bayılırdı...

İKİNCİ KISIM

Anjelik, büyük Madmazeli ne kadar beklediğinin farkında değildi. Zihnini doldurmuş bulunan ağır düşünceler, zaman mefhumunu ona unutturmuştu. Şimdi ne yapacaktı?

Vâkıf bulunduğu sırları Büyük Madmazel'e açması uygun olur muydu? Buna bir türlü karar veremiyordu... Elindeki kozlar o kadar kuvvetliydi ki, bunları kullandığı takdirde kocasının düşmanlarını istisna-

sız yere sereceği muhakkaktı Fakat onu sever ve himaye eder görünen Büyük Madmazel'in saraydaki nüfuzu ne olursa olsun Anjelik, bu tehlikeli meydan okuyuşunu hayatiyle de ödeyebilirdi... Genç kadın, avukat Desgrez'in fikrini almadan harekete geçmeyi kendi lehinde bulmadı...

Düşes Dömonpansiye'nin, kendisini kabul edeceğini haber verdikleri zaman Anjelik, heyecanından neredeyse bayılacaktı.

Büyük Madmazel, onu güler yüzle karşıladı. Önce sudan mevzular görüşüldü. Düşes,sözü bir aralık babasına intikal ettirdi...

— Babam, çok yumuşak, çok iyi bir adamdı. Hükûmet işlerinde muvaffakiyet için bu kadarı fazla bence... Fuke'nin hizbi, o zaman kuvvetli değildi. Babam, çok zengindi, Fuke ise, henüz işin başlangıcındaydı... Zengin olmak için babamın kirli işlere ve suikastlere mütemayil bulunduğunu kimse iddia edemez.

Anjelik'in heyecandan sapsarı kesilmiş olan yüzünde bir tebessüm dalgalandı...

— Kocam da öyle... O da servet için hiç bir suikaste karışmış değildir. Bana öyle geliyor ki, herkes onun servetinden şüphe ediyor...

Büyük Madmazel:

— Evet, dedi. Başka bir sebep olmalı... Ama bu sebep nedir? Onu bilmiyoruz... Kralı, Floransa'lıların politikasına uygun şekilde yetiştiren Mazaren'dir... Kralın güldüğü veya gözlerinin yaşardığı görülmüştür... Ama o, bir dostunun idamını hazırlarken hislerini gizlemesini bilmiştir.

Düşes, Anjelik'in dehşetten sarardığını farkedince bir kolunu omuzuna attı ve onu teselliye çalıştı:

— Her zaman yaptığım gibi bunlar da şaka... Hem benim söylediklerimi ciddiye almamak lâzım... Neyse şimdi bunları bırakalım da esasa gelelim: Kralı görmek ister misiniz?

Anjelik, kulaklarına inanamamış ve kendisini Büyük Madmazel'in ayakları dibine atmıştı... Sevincinden hıçkırıyordu... Düşes de heyecanlanmış, ağlamıya başlamıştı...

İkisi de biraz yatıştıktan sonra Madmazel Dömonpansiye, randevunun tesbit edildiğini ve iki saate kadar Madam Döpeyrak'ın kral tarafından kabul edileceğini müjdeledi.

Anjelik'te artık heyecandan eser kalmamıştı. Hattâ içine garip bir sükûnet çökmüştü. Ne olacaksa bugün olacaktı...

Genç kadın, Senlandri mahallesine dönüp hazırlanmıya vakit olmadığını düşünerek, yüzüne biraz çeki düzen vermek için pudra ve saire gibi tuvalet malzemesini kullanmasına müsaade etmesini Büyük Madmazelden rica etti... Düşes de, hizmetini gören kadınlardan birisine, Anjelik'e meşgul olması emrini verdi...

Hazırlanırken ara sıra aynaya gözü kayan Anjelik kendini süzüyor ve içinden: «Acaba bir kralın huzuruna çıkabilecek kadar güzel bir hale gelebildim mi?» diyordu.

Vücutça biraz toplanmıştı. Fakat evvelce bir çocuk yüzünü andıran ablakça yüzü zayıflamıştı. Gözleri de biraz çukura kaçmıştı. Yüzünün solgunluğunu pudrayla gidermeğe çalıştı, gözlerinin iri görünmesi için hafif bir gölgeyi ihmal etmedi; yanağına da küçük bir ben kondurdu...

Eski güzelliği silinmişti, ancak bu haliyle içlere işleyecek bir havası vardır. Anjelik, yüzünün tuvaleti bittikten sonra kendini, saçlarını düzeltecek kadının arzularına terketti...

Robunu, hiç beğenmiyordu. Güç şartlar içinde Pariste geçirdiği günlerinin tesirini üzerinde taşıdığı elbiseden okumak mümkündü.

Her şeylerine elkonulduğunu bildiği için kralın kendisini mazur göreceğini düşünerek Anjelik müteselli oldu...

Genç kadın, bir taraftan da avukat Desgreb'le görüşmeğe fırsat bulamadığına üzülüyordu... Kralın karşısında nasıl davranacaktı? Bildiklerini açıklaması icap edecek miydi? Anjelik, nihayet Kralın adaletinden emin bulunan bir kimse durumunu muhafazaya ve kocasının mâsumiyetini ısrarla öne sürmeğe karar verdi.

Anjelik'in bakışları bir aralık aynaya kaydı. Orada gözlerinin, bir kedinin karanlıkta parlıyan gözleri gibi pırıldadığını gördü ve kendi kendine mırıldandı:

«Aynadaki ben değilim artık. Fakat çok güzel bir kadının aksi... Kralın kayıtsız ve hissiz kalmıyacağı muhakkak... Ona karşı zaaf duymanın şimdi sırası değil...

Onun karşısında son derece mütevazi olmalıyım... Yarabbi bana tavazu hazinenin kapılarını aç!»

Anjelik, yaptığı derin reveranstan, şiddetli bir kalb çarpıntısı içinde doğruldu.

Kral; karşısında ,hemen önünde duruyordu. Cilâlı, yüksek tahta ökçeleri, kalın halı üzerinde yürürken hiç ses çıkarmamıştı.

Genç kadının gözleri biran için, bulundukları küçük dairenin kapısına kaydı; kapı kapalıydı. Demek burada yalnızdılar... Anjelik, ruhî perişanlığa çok yakın bir sıkıntının içini kapladığını hissetti... O; Kralı, daima kesif bir kalabalığın ortasında ve uzaktan görmüştü. Onun için Kralı, şimdi olduğu kadar Anjelik'e sahnedeki bir aktör gibi gerçek ve canlı görünmemişti. Genç kadın her nefes alısında Kralın mevcudiyetini, burnuna çarpan pudra ve esans kokusiyle biraz daha hissediyor, fakat bir türlü bakışlarını ona doğru kaldıramıyor, korkuyordu. Büyük Matmazel, Krala herhalde ziyaretçinin adını bildirmişti. Anjelik, o so-

ğuk bakışlar karşısında sanki felce uğramıştı... Fakat Kral acaba aynı durumda mıydı? Anjelik'in dayanılmaz güzelliği onda hiçbir tesir uyandırmamış mıydı? Hele genç kadın hafifçe tebessüm edecek olsa! Anjelik gülüşünün tesirlerinden emindi. Ama gülümsiyemedi, yutkunmayı, susmayı ve Kralın söze başlamasını beklemeyi tercih etti.

Nihayet Kral, biraz yalan söylemiye karar vermişti!

— Madam, dedi. Az kalsın sizi tanıyamıyacaktım... Sen Jan Dölüz'de üzerinizde harikulâde bir rop vardı... O elbiseniz yok mu şimdi?

— Haşmetpenah, bu basit kıyafetle huzurunuza çıktığımdan mahçubum. Fakat tek kalan malım budur. Her şeyime el konulmuş olduğu muhakkak ki, malûmunuzdur.

Kralın yüzündeki ifade bir anda donuklaştı... Sonra hemen gülümsedi:

— Gelişiniz âni oldu. Vakit bulamadığınız muhakkak... Hem haklısınız da... Bir Kralın dakikaları hesaplıdır. Saçma sapan şeylerle uğraşmaya vakti yoktur... Bunları da bana hatırlatmış oldunuz... Siz, biraz ciddisiniz Madam...

Anjelik, solgun yüzünün hafifçe kızardığını hissetti, mahçup bir tebessümle:

— Size vazifelerinizi hatırlatmak ne haddime haşmetpenah... Sual buyurmuştunuz. Sâde bir cevap vermek istedim. Yoksa zat-ı hazmetpenahilerine karşı bu basit kıyafetle görünmek gibi bir cür'eti aklımın köşesinden dahi geçirmem.

— Ben size ait olan şeylere el konulması için emir vermedim. Hattâ hiçbir şeyinizi almamalarını ve serbest bırakılmanızı irade ettim.

Anjelik yerlere kadar eğilerek:

— Bu âciz kulunuz hakkında ibzal buyurulan lûtfa minnettarım, dedi... Şimdi hiçbir şeyim yok... Aynı zamanda da kocamın âkıbetini öğrenmek telâşı ile Parise ellerim bomboş koştum... Haşmetpenah, huzurunuzda sefaletimi arzetmek için bunlardan bahsetmiyorum. Zihnimi işgal eden tek mevzu kocamın kaderidir...

Anjelik, sustu... Hem de dudaklarını sımsıkı kıstı. Çünkü devam edecek ve: Niçin onu tevkif ettirdiniz? Onu ne yapacaksınız? Kocamı ne zaman bana iade edeceksiniz? Diye soracaktı...

XIV Louis, gizliyemediği bir tecessüsle Anjelik'i süzüyordu...

— Madam, dedi. Sizin gibi güzel bir kadının, böyle menfur bir adama büyük bir aşkla son derece bağlı olmasının sebebini acaba öğrenebilir miyim?

Kralın bu sözleri, Anjelik'in yüreğine bir hançer gibi saplandı... İçinde tutuşan kinin alevleri âdeta gözlerinden fışkırdı ve:

— Ondan bu şekilde nasıl bahsedebilirsiniz? diye haykırdı... Haş-

metpenah, bizzat siz, onu dinlediniz. Kraliyetin altın sesini duydunuz!

— Evet harikulâde bir sesi var... O, güzel sesini kötülüklerine siper ediyor.

Kral, Anjelik'e sokuldu ve düşüncelerini farkettirmeden ihsas ettirici bir sesle:

— Şurası muhakkak olmalı ki, kocanız en soğuk kadınları dahi büyülemek kudretine haiz... Bu senyörün, bütün kadınları büyülediğini zâten bana söylediler... Hattâ bir aşk mektebi de açmış... Orada hicap denilen mefhumu iflâs ettiren vakalar cereyan ediyormuş...

Anjelik, neredeyse patlayacak, «herhalde burada, Luvr'da olup bitenler kadar utandırıcı vakalar değil haşmetpenah!» diye bağıracaktı. Fakat itidaline hâkim olmayı bildi:

— Monden toplantıların mahiyetini zat-ı şâhanelerine yanlış aksettirmişler haşmetpenah... Neşeli Bilgi Sarayında kocamın tertiplediği toplantılarda eski an'anelere riayet edilir ve bunlar tanıtılır. Bu toplantılarda Midi'nin eski gezginci şair ve çalgıcılarının hâtıraları ihya edilir. Şüphesiz ki, hafif konuşmalar cereyan eder. Aşk mevzu bahsedilince hafif konuşmalar da tabiîdir. Fakat her şey edep ve terbiye hudutlarını aşmaz...

— Siz ki, kocanıza bu derece âşıksınız, o da tam bir sefahat içinde yaşıyor. Nasıl oluyor da kocanızı kıskanmıyorsunuz?

— Kocamın, size aksettirildiği şekilde yaşadığını hiç görmedim. Haşmetpenah... Onun savunduğu tez ister meşru bir zevce, isterse bir metres olsun tek kadına sadakattir. Ben de onun seçtiği tek kadınım.

— Ama onu ilk tanıdığınız zamanlar hisleriniz bambaşkaydı... Bu hisler neden şimdi müthiş bir aşka inkılâp etti?

— Öyle anlıyorum ki, Majesteleri, tebaasının mahrem hayatının teferruatiyle ilgileniyorlar...

Anjelik, bunları söylerken sesine tesir eden istihza ifadesine hükmedememişti. Hattâ hırstan içi yanan genç kadın daha da ileriye gidecek, Kralın yüzüne karşı: «Yoksa emrinizdeki casuslar size her sabah. Kraliyet asillerinin geceleri kaç defa aşk yaptıklarını mı curnal ediyorlar?» diye bağıracaktı... Fakat kendini güç tuttu.

Kral, soğuk bir ifade içinde:

— Sualime cevap vermediniz Madam, dedi...

Anjelik, elini alnına götürdü... Sonra, âdeta mırıldanır gibi:

İKİNCİ KISIM

— Neden bu adamı sevmeğe başladım? Dedi... Çünkü o, bir kadını mesut ve kendine esir edecek vasıflara haiz...

— Demek siz de kocanızın sizi büyülediğini kabul ediyorsunuz?

— Haşmetpenah, onunla beş yıl bir arada yaşadık... Mukaddes kitap üzerine yemin ederim ki o, ne büyücü ne de sihirbazdır.

— Onun itham edildiği sihirbazlığın mâna ve şümulünü biliyor musunuz?

Anjelik, başını önüne eğdi, susuyordu...

— Mesele, yalnız kadınları teshir etmesi değil... Esas dâva, edinmiş olduğu büyük servet... Kontu şeytanla ortak olup âdi madenleri altına; çevirmek hususundaki sırrı ele geçirdiği söyleniyor.

— Haşmetpenah! Kocamı mahkemeye veriniz. Orada size her şeyi isbat etsin... O, eski kafalı kimyacıların kurbanı olmuştur. Zira onlar, saplanmış oldukları inançlardan bir türlü uzaklaşamıyor ve kocama inanmak istemiyorlar.

Kral, biraz gevşemişti...

— Madam, benim de, sizin de kimya hakkında fazla bir bilgimiz olmadığını kabul edelim. Fakat Dösyö Döpeyrak, açık davranmaktan daima kaçınmış, işlerini gizli tutmayı tercih etmiştir.

Anjelik, rahat bir nefes aldı.

— Zat-ı haşmetpenahilerinin bu kadar geniş bir anlayışla konuştuklarını işittiğim için son derece mesudum.

Kral, zoraki gülümsedi:

— Mevzuu dağıtmayalım Madam... Ben, yalnız madenleri altına çevirmek meselesinin aslını öğrenmek istiyorum...

— Arzedeyim efendimiz... Madenlerin altına çevrilmesi diye bir mesele bahis mevzuu değil. Kocam, sâdece bir tecrübesini isbat etmiş, bulunuyor. Bu da bâzı kayaların ihtiva ettiği altın tozunu, eritilmiş kurşunla elde etmektir. Serveti de bu buluşunun eseridir.

— Eğer o teşebbüs ve faliyetinde samimî olsaydı, kimseye tek kelime dahi söylemez, icadından faydalanma işini, Kralına arz ve takdim ederdi.

—Haşmetpenah, Tuluz Başpiskoposu bir kaç senyör göndermişti, Kocam, kendilerine izahat verdi ve buluşunun esaslarını huzurlarında isbat etti. Ben, hâdisenin şahidiyim. Kocamın keşfinde esrarlı ve gizli bir taraf yok. O, müsbet fakat hususî bir ilme dayanıyor.

— Bu bahaneyle de İspanyollar, Almanlar, İngilizler ve İsviçreliler gibi bir sürü yabancı kabul ediyor değil mi? Langedok'ta bir ihtilâl

hazırlamak için bundan mükemmel bir bahane olur mu?

— Zat-ı şâhânelerine süikast gibi menfur bir tasavvura kocam, aslâ zihninde yer vermiş değildir.

—Veya daha hafif bir tasavvur... Meselâ bir istiklâl... Madam, bir Jantiyom tasavvur ediniz ki, Kraldan tek talepte bulunmuyor... Bu da pek normal sayılmaz ya... Ancak bu keyfiyete bir de Krala karşı istiğnayı ve onu hiçe sayan bir gururu eklerseniz had aşılmış olur.

Anjelik, içindeki hummanın tesiriyle âdeta sarsılıyordu... Kocasını Krala ne kadar yanlış tanıtmışlardı. Kont, cidden nev'î şahsına münhasır bir tipti. Fizikî yapısı onu böyle bir ruh hâletine sürüklemişti. Yüzü yanmıştı, çirkindi, geçirdiği kaza dolayısiyle sakat kalmıştı; dış görünüşiyle nefret uyandırıyordu... İşte o, yüksek bir felsefenin ve emsalsiz bir bilginin bu kusurları hoş gösterdiğine inandığı için hasımlarına bu kuvvetli tarafiyle galebe çalmayı tercih etmişti.

Kral, sert bir sesle:

— Kocanız, devlet içinde devlet kurmak arzusundaydı, dedi... Hem de dinsiz bir devlet... Çünkü sihirbazlığın dinle ne alâkası bulunur? Onun tek hırsı kazanmak ,ne olursa olsun kazanmaktı... Tevkif olunduğundanberi Tuluz galeyan halinde... Langedok da kaynaşıp duruyor. Binaenaleyh ben, o emri, büyücülük veya sihirbazlık gibi basit bir itham sebebiyle imzalamış değilim Madam...

Bu haller, daha geniş huzursuzluklara, karışıklıklara yol açabilir... Ben, boş değilim... İhanetini tesbit eden deliller elimde...

Anjelik'in yeşil gözlerinde şimşekler yandı, söndü... Sonra yavaşça:

— Hainler, her tarafın ihanetle sarılmış olduğunu sanırlar, dedi... Fakat majesteleri, Kont Döpeyrak aleyhinde iftira savuranların adlarını bendelerine açıklamış olsalardı, bu adların arasında; daha uzakta olmıyan çok yakın bir mazide zat-ı Şahânelerinin hayatına kasde hazırlanan kimselerinkini teker teker söylerdim.

XIV. Louis'nin rengi solar gibi oldu.

— Bana itimat telkin etmek istiyorsunuz... Bu sebeple de cüretli bir muhakemeye giriştiniz. Bence zincire vurulmuş vahşi ve yırtıcı hayvanlar, mağrur ve müstakil yaşamak emelinde olan âsi tebaamdan daha faydalıdır. Bana karşı baş kaldırmak tasavvurunda bulunan diğer senyörlere kocanızın âkibeti, bir ibret dersi teşkil etmelidir... Hem ne merak ediyorsunuz? Yakında her şey tahakkuk edecek... Bakalım ortaklık etiği şeytan, onun imdadına koşacak, sahip bulunduğu altınlarla, kocanız hâkimleri satın alabilecek mi? Halkı, bu gibi nüfuzlu senyörlere karşı müdafaa edecek kimse... Kral olmak sıfatiyle benim, anladınız mı?

Anjelik, biran göz yaşları içinde Kralın ayaklarına kapanmayı dü-

şündü... Fakat buna muktedir değildi ki... Kralın şahsiyeti artık gözlerinin önünden silinip gitmişti... Anjelik, karşısında kendi akranı, 22 yaşında bir delikanlı görüyor ve dantelâlı yakasına yapışıp onu bir erik dalı gibi silkelemek ihtirasıyle tutuşuyordu.

Ümitsizliğini belirten bir sesle:

— İşte kralın adaleti, dedi. Majeste, etrafınızı pudralı kaatiller, sorguçlu çeteler, sefil dilenciler ve alçak dalkavuklar sarmış... İsimlerini de sayayım size: Fuke, Konde, Degonti, Longövil, Bofor... Benim sevdiğim adam ise size aslâ ihanet etmiş değildir. O, Kraliyet hazinesini emek ve alınteri mahsulü olan servetinin bir kısmiyle besledi. Kimseden bir şey istemedi... İşte böyle bir adam affa lâyık görülmüyor...

Anjelik, biraz sonra bir aksisada halinde Kralın sesini duydu:

— Çok doğru... İşte böyle bir adam affa lâyık görülmüyor...

Kral, ona sokuldu ve sert bir hareketle kolundan kavradı. Yüzündeki sâkin ifadeyle gizlemeğe çalıştığı hiddeti, bu sert harekette mâna bulmuş kadar âşikârdı...

— Madam, buradan serbestçe ayrılabilirsiniz... Sizi tevkif ettirmek salâhiyetini her zaman haizim... Bunu, gelecekte, Kralın asîl ruhundan şüphe ettiğiniz günlerde hatırlayınız... Şuna bilhassa dikkat ediniz: Artık sizden bahsedilmesini arzu etmiyorum... Aksi takdirde merhametsiz davranırım... Kocanız, benim tebaamdan birisidir. Bırakınız, devletin adaleti hükmünü icra etsin... Adiyö, Madam...

II

Her şey bitti... Bu, benim hatam!... Jofrey'i kaybettim artık!.

Anjelik, bir müddet bunları tekrarlayıp durdu...

Şimdi Luvr'un koridorlarını koşa koşa geçiyordu... Maksadı Kuasiba'yı bulmaktı! Büyük Matmazeli görmek istiyordu... Fakat her şey boş, her şey nâfileydi... Koridorlarda karşılaştığı silûetlerin sanki hepsi sağır, hepsi kördü... Anjelik, âdeta bambaşka, şuursuz bir âlemin içinden geçip gidiyordu...

Ortalık iyice kararmıştı... Dışarıda esen Ekim fırtınasının tesiriyle büyük pencere camları zıngırdıyor, görünmez aralıklardan nüfuz eden rüzgâr, mumların alevlerini sağa sola savuruyor, perdeler sallanıyor, eşik aralıklarından ıslık gibi sesler geliyordu...

Anjelik, yüksek sütunlar, oymalı ve yaldızlı trabzanlar, dehlizler arasında hızlı adımlarla ilerliyordu. Her taraf loş ve sessizdi... Genç kadın kendisini, âdeta karanlık bir ormanda, bir ölüm lâbirentinde hissediyor, içine çöken ürküntüden sıyrılamıyordu.

Ah bir Kuasiba'yı bulabilseydi... Alt kata inerken merdiven altında bir grup dikkatini çekti. Bunlar tuhaf bir şekilde giyinmişlerdi...

Anjelik, onları tanır gibi oldu. Bunlar, Kralı eğlendirmek üzere hazırlanmış olan komediyenlerdi.

Biraz sonra genç kadın âşina bir simayla karşılaştı... Bu, Briyen'di... Anjelik, ayak üstü birkaç şey sordu... Briyen de ona Matmazel Dömonpansiyeyi nerede bulabileceğini söyledi.

Anjelik, neşeli sesler akseden oldukça aydınlık bir salonun kapısı önünde durdu... Briyen'in bildirdiği Mösyö Prefonten oradaydı... Andijo, Pegilen, Ömyer ve Döğiş de aynı salonda bulunuyorlardı... Salon, mumlarla aydınlatılmıştı. İçeride kâğıt oynuyorlardı...

Genç kadın, bir gölge gibi içeriye süzüldü. Mösyö Prefonten, şöminenin karşısında oturmuş, likör içiyordu.

Anjelik, yavaşça sokuldu ve büyük Matmazeli nerede bulabileceğini öğrenmek istedi...

— Sa Majeste Kraliçe Mari - Terez çok yoruluyor. Fransızcayı da iyi konuşamadığı için gençlerin arasına karışmak istemiyor... Sıkılmaması için büyük Matmazel her akşam onun yanına çıkar... Fakat genç kraliçe erken yatmak mutadında... Büyük Matmazel de belki biraz sonra kuzini Anriyet'in yanına inmek için buradan geçer... Hem yatmadan evvel mutlak beni çağırtır, görüşürüz...

Anjelik, büyük Matmazeli beklemiye karar verdi... Ne zamandanberi bir şey yememişti. Karnı çok acıkmıştı... Salonun bir köşesinde soğuk piliç eti ve çerez yiyen subayları görünce ağzı sulandı... M. Prefonten, imdada yetişti ve Anjelik'e bir parça etle, yumurta ve reçel getirdi... Genç kadın orta işlerine bakan hizmetkârdan elini temizlemesi için leğen ve ibrik istedi sonra kâğıt oynayan bir grupa sokuldu. Yanında biraz para vardı, oyuna katıldı... Şansı yardım ediyor ve kazanıyordu. Şâyet kesesini doldurursa geçirdiği koca bir günü tam mânasiyle felâketli bir gün saymıyacaktı... Şansının açıldığını görenler: «Tabiî, diyorlardı... Küçük büyücü kazanmıyacak da biz mi kazanacağız?»

Oyuna sonradan katılan genç ve güzel kadının hüviyeti anlaşılınca salonda Kont Jofrey Döpeyrak'ın âkıbetiyle ilgili fısıltılar da koyulaştı. Anjelik, bu hususta hiçbir şey söylemiyor, kapalı kalmayı tercih ediyordu. Simdilik ona hâkim tek arzu sâdece kazanmaktı... Ah! Bir kere şu karşısındakileri ağır kayıplara sürükliyebilseydi; çok ihtiyacı olan paradan yana pek sıkıntı çekmiyecek, kazancını, kocasını kurtarmak uğrunda hâkimlere yedirmekte tereddüt etmiyecekti.

Oyuna dalmış bulunduğu bir sırada bir elin bedenine temas edip kaydığını hissetti... Sonra bir ses, kulağına, fısıltı halinde:

— Neden tekrar Luvr'a geldiniz? Dedi...

Anjelik, Marki Dövard'ı sesinden tanıdı. Yüzüne bakmaya dahi lüzum görmeden:

— Herhalde sizi görmek için değil, dedi...

Genç kadın, hafifçe silkinerek, bedeninden ayrılmıyan elin temasından kurtuldu... Marki Dövard, bir taraftan eline aldığı kâğıt destesini durmadan karıştırıyor, bir taraftan da:

— Siz delisiniz... Sizi öldürmelerini istiyorsunuz, diyordu...

— Benim işlerim, sizi ilgilendirmez...

Mark, oynadığı partiyi kaybetti... Kartları masa üzerine bırakırken bir teklifte bulundu:

— Beni dinleyiniz... Henüz vakit var... Yanınıza muhafızlar vererek evinize göndereceğim sizi... Arkamdan geliniz...

Anjelik, hakaret dolu bir bakışla onu süzdü.

— Size itimadım yok... Beni korumanızı istemiyorum... Bunun sebebini siz pekâlâ bilirsiniz.

Marki, elindeki iskambil destesini masanın üzerine fırlattı.

— Ne çare ki, size lâf anlatamıyorum... Beni dinlemek istemiyorsunuz... Buna bir diyeceğim yok... Fakat çocuğunuz var. Onu düşünmek mecburiyetindesiniz... Luvr'da daha fazla kalmayınız. Buradan hemen ayrılınız. Bilhassa Kralın erkek kardeşile karşılaşmamaya çalışınız!

Anjelik, sükûnet içinde cevap verdi:

— Yerinize dönüp gitmedikten sonra buradan bir yere kımıldamıyacağım.

Jantiyom sinirlenmişti. Parmakları büzüldü, rengi soldu... Ve sert bir hareketle masa başından ayrıldı...

— İyi... Ne yaparsanız yapınız... Fakan şunu da unutmayınız ki, bahis mevzpu olan hayatınızdır.

Marki, salondan çıktı... Anjelik, bir yılan kadar soğuk olan bu adamdan nefret ediyordu... Acaba Vard ona yeni bir tuzak mı hazırlıyordu? Zira o, her şeyi yapabilirdi...

Çocuğunun hatırlatılması genç kadını düşünceye sevketti. Evet, bu çok mühim bir noktaydı... Kendisi yok edilirse küçük Florimon ne yapardı? Sevimli yavrusunun hayâli gözlerinin önünde canlanıverdi...

Anjelik, elinde tuttuğu iskambilleri masaya bıraktı, oyundan kazandığı altınları yavaşça kesesine indirdi... Bin beş yüz altın lira kazanmıştı... Bir koltuğun arkalığına atmış olduğu mantosunu aldı ve Prenses Anriyet'i selâmladıktan sonra dışarıya çıktı.

Ardından hava cereyanının tesiriyle kapı, çarparak kapandı... Anjelik, Prenses Anriyet'in dairesi önünde nöbet tutan muhafızdan çıkış yolunu sorduktan sonra mantosunu toplayarak yürümeğe başladı. Korktuğunu belli etmemek için tabiî davranmaya çalışıyor, dönemeclerde, birdenbire birisinin karşısına çıkıvermesi ihtimaliyle ağırlaşıyordu.

Biraz dah yürüdü... İleride bir gölge kımıldar gibi olmuştu. Dikkatle o tarafa baktı... İçinden «oradalar!» dedi. Filvaki kimseyi göremiyordu. Fakat orada birisi vardı ve muhakkak onu gözetliyordu...

Genç kadın durdu... Duvarın köşesinde de o anda koyu renkli bir mantoya bürünmüş bir silûet kımıldadı... Sonra şapkasının önünü gözlerinin hizasına kadar indirmiş simsiyah bir şekil karşısına dikildi, yolunu kesti. Anjelik, haykırmamak için dudaklarını ısırdı ve ters yüzü geriye dönerek omuzu hizasından arkaya baktı...

Bir değil, üç kişiydiler... Üçü de arkalarından geliyorlardı... Genç kadın, adımlarını sıklaştırdı. Fakat berikiler daha süratli yürüyor ve gittikçe ona yaklaşıyorlardı... Anjelik, bir dişi geyik çevikliğiyle koşmaya başladı...

Peşine düşenlerin hüviyetini öğrenmiye ne ihtiyacı vardı? Onun için arkasına dönüp bakmıyordu... Koca sarayın tenha koridorlarında sanki hayâletlerin yarışı başlamıştı.

Anjelik, koridoru döneceği sırada yarı aralanmış bir kapı gördü. Geriden gelenler, şimdi görünmüyorlardı... Süratle içeri girdi ve kapıyı sürmeledi ve kanada sırtını dayadı, öylece kaldı... Biraz sonra onların ayak seslerini ve soluklarını duydu... Çok geçmeden de ortalık yine bir ölüm sessizliğine gömüldü...

Fakat onun korkusu hâlâ geçmemişti. Heyecandan titriyordu... Düşmemek için odadaki karyolaya tutundu... İçeride kimse yoktu. Fakat muhakkak ki, neredeyse birisi çıkıp gelecekti... Yatak düzeltilmiş ve hazırlanmıştı... Şöminenin içindeki ateş, odayı kızıl bir aydınlıkla aydınlatıyordu. Karyolanın baş ucundaki masa üzerinde de bir yağ kandili bulunuyordu.

Göğsünden fırlayacakmış gibi çarpan kalbini eliyle bastıran Anjelik, kendi kendine «bu berzahtan mutlaka kurtulmalıyım» dedi.

Bir müddet evvel yine Luvr sarayının koridorlarında bir suikasde uğramış ve ölümden güçlükle kurtulmuştu. Şimdi de ecelden ikinci defa yakasını kurtaracaktı... Sarayın içinde olup biten tehlikeli hâdiselerden muhakkak ki, ne Kralın ne de büyük Matmazel'in haberleri vardı... Esasen ikisi de böyle şeylerin vukuuna ihtimal vermezlerdi. Fakat bu inanışa rağmen Fuke'nin esrarlı ruhu saraya hâkimdi... Fuke Anjelik'in vakıf olduğu sırrı bir gün açıklıyarak servet ve ikbalinin bir anda mahvolmasından korkuyordu... Filip Dorlean, bu müthiş korkuyu, genç krala dalkavukluk hususunda kusur etmiyen, ancak hakikî hislerini ustalıkla gizlemiye çalışanların kalblerine sokmuş bulunuyordu... Kont Jöfrey Döpeyrak'ın tevkifi, kendilerini kurtarmak için kazanılan ilk merhaleydi. Anjelik'in ortadan yok edilmesi ise ihtiyat tedbirlerinin tamamlayıcısı mahyetinde bir manevra olacaktı. Zira yalnız ve yalnız ölüler konuşmazlardı...

Genç kadın, dişlerini sıktı... Vahşi bir arzu içini sardı... Ölümden kurtulacaktı...

Bulunduğu odanın her tarfında dolaşan bakışları, tehlikesizce buradan sıvışmasını sağlayacak bir kurtuluş menfezi araştırıyordu.

Birden, gözleri dehşetle açıldı.

Önündeki perde dalgalanıyordu... Bu sırada da kilit içinde anahtar döndüğünü hatırlatan hafif bir ses duyuldu. Sonra gizli bir kapı yavaşça açıldı ve kanadın gerisinde, Anjelik koridorlarda kovalıyan üç adam göründüler...

Genç kadın, onları tanımakta gecikmedi... Öndeki, kralın erkek kardeşiydi... Bakışlarını Anjelikten ayırmıyordu... Dudakları vahşi bir tebessümle yarı aralıktı...

Soğuk sesiyle:

— O! dedi... Nihayet dişi geyiği tuzağa düşürdük... Fakat bizi amma koşturdunuz peşinizden madam... Ayağınızın bu kadar hafif olmasına hayret ettik...

Anjelik, kendini topladı.

— Demek sizdiniz efendimiz. Beni çok korkuttunuz... Ben de gizlice saraya giren uygunsuz kimseler tarafından takip edildiğimi sanmıştım...

Küçük Efendi (*), yılışkanlık içinde:

— Güzelim, dedi. Buraya uygunsuz kimseler giremez ki...

Anjelik, bu sırada üçüncü şahsı tanıdı. Bu, Kleman Tanel'in ta kendisiydi...

— Siz siz de mi buradasınız dostum?

Herif, yerlere kadar eğildi:

— Evet efendim, emrinizdeyim... Madam Lâkontes beni bağışlasınlar...

Anjelik, sinirli bir gülüş içinde:

— Memnuniyetle, dedi... Sizi bağışlıyorum... Fakat o elinizdeki tabanca ne?

Anjeliğin eski metrdoteli'nin bakışı, elinde tuttuğu silâha kaydı... Sonra, karyolaya dayanmakta devam eden Anjeliğe biraz sokuldu. Filip Dorlean da, karyolanın baş ucundaki masanın çekmecesini açarak yarısına kadar siyah bir mâiyile dolu bulunan bir bardak çıkardı...

Mağrur ve muhteşem bir tavırla:

— Madam, dedi... Ecel şerbetiniz... Bunu içip öleceksiniz...

Anjelik:

— Sahi mi? diyebildi...

Önünde dikilip duran üçüne birden bakıyordu... Bir anda sanki içinde bir ruh daha doğmuştu... Bu iki ruhtan şaşkın ve korkuya kapılmış olan kadının ruhu; elleri büzülmüş, mütemadiyen «Merhamet! Ölmek istemiyorum» diye bağırıyordu. Diğeri de bu dehşetli sahneye bir

türlü inanmak istemiyor: «Bunlar olacak şey değil... Herhalde kötü bir şaka» diyordu...

Küçük efendi, sabırsızlık içinde, dudaklarını büze büze:

— Evet madam, dedi... Öleceksiniz... Fakat bizler yine de âlicenap insanlarız ...Üç şıktan birisini tercihte sizi muhayyer bırakıyoruz: Ya zehir, ya kılıç, yahut da kurşun.»

Rüzgâr tesiriyle kapı şiddetle kapandı... Yanan mumlardan birisi söndü, odayı yanık bir balmumu kokusu kapladı... Anjelik, ümit içinde başını doğrulttu...

Kralın kardeşi iğrenç bir gülüşle:

— Ümide kapılmayınız, dedi... Kimsenin geleceği yok... Bu yatak, sizin ölüm döşeğiniz madam... Sizin için hazırlandı...

Korku ve heyecandan şakakları nemlenen Anjelik, sesini yükseltti:

— Fakat, ben size ne yaptım? Gayet tabiî bir şeymiş gibi beni ölüme dâvet ediyorsunuz... Müsade ediniz de bir noktayı öğreneyim... Hangi suçla itham edildiklerini öğrenmek, en korkunç canilerin bile hakkıdır. Hem bana müdafaa hakkı da vermiyorsunuz...

— En mükemmel bir müdafaa bile bu kararı değiştiremez madam...

Peki... O halde neden ölmek mecburiyetinde olduğumu söyleyiniz hiç olmazsa...

Anjeliğin tek düşüncesi, vakit kazanmaktı...

Genç prens «Ne dersin?» gibilerden arkadaşının yüzüne baktı. Sonra Anjeliğe döndü:

— Biz de bu kadar insafsız olmıyalım madam... Siz, öyle pek her şeyden habersiz değilsiniz... Hem buraya gelişimizi emredenden şüpheniz mi var yoksa?

Anjelik, hürmetkâr bir tavırla:

— Kral mı? diye bağırdı.

Filip Dorlean, omuz silkti:

— Kral, sâdece kıskandığı kimseleri hapishaneye tıktırır... Bizim gelişimiz, onun emriyle değildir.

— Kralın kardeşi başka kimden emir alabilir?

Prens, hırsla titredi:

— Madam, çok cesaretli konuşuyorsunuz...

— Siz ve hepiniz, anneniz, yeğenleriniz, Konde, Monpansiye, Suvason, Giz, Loren ve Vandon bir çetenin fertlerisiniz.

Anjelik, soluk almak için sustu... Filip Dorlean, nedimine bir göz attıktan sonra:

— Şimdiye kadar kraliyet ailesinin bu şekilde tahkir edildiğini duydunuz muydu? dedi...

Şövalye Döloren vahşi bir sırıtısla:

— Monsenyör, dedi... Bunları bırakalım da işimizi bitirelim...

Anjelik, direndi:

— Ne için öldüğümü öğrenmek istiyorum...

Ve buraz daha vakit kazanmak için de ilâve etti:

— M. Fuke yüzünden mi?

Kralın kardeşi, memnun memnun gülümsedi:

— Demek aklınız başınıza geliyor? Şu halde Mösyö Fuke'nin ebediyen susturulmanızı neden istediğini biliyorsunuz...

— Bildiğim tek şey var. O da yıllarca evvel zehirleme komplosunu yumurtlayıp ortaya koymuş olmaklığımdır. O zaman bizzat siz, Kral ve Kardinal ortadan yokedilmiş olacaktınız. Fakat M. Fuke'nin ve Prens Dökondenin bâsiretli davranışlariyle bu iş önlendi. Buna en çok sevinen de benim.

— Demek çekinmeden itiraf ediyorsunuz?

Bir itirafta bulunmuyorum ki... Sizlerin hiç bir şeyden haberiniz yoktu. Her şeyi bilen bendim, bundan kocama da bahsettim... Siz işin aslını bu suretle bizden öğrenmiş oldunuz. Monsenyör, düşününz ki hayatınızı kurtarmış olan benim ve siz bana bu şekilde mukabele ve teşekkür ediyorsunuz!

Çıtkırıldım delikanlının yüzünde bir heyecan dalgası dolaştı. Fakat hodbin yaratılışı onu her türlü nankörlüğe sürükleyecek kudretteydi.

Mütereddid bir ifade içinde:

— Mazi, mazidir, dedi. Evet siz beni kurtarmış olabilirsiniz, Madam. Fakat çok geç... M. Fuke'nin Madam Döbove delâletiyle yaptığı mâkul teklifi kabul etmediniz?

— Ben bundan başka mânâ çıkardım. Bu teklif bana, kocamı kendi hazin âkıbetine terke dâvet gibi geldi.

— Bir kont, dört duvar arasına atılmakla susturulabilir mi? Fakat siz onu unutabilirsiniz... Ne olursa olsun, vakit geçmiştir Madam...

Anjelik, büyük bir cesaretle onu omuzlarından kavradı ve:

— Ya size o mahfazanın nerede saklı olduğunu bildirecek olursam, dedi. Düşününüz bir kere, hasımlarınıza karşı elinizde ne kadar müessir bir silâh bulunduracaksınız. Onların ihanetini her an için yüzlerine çarparak en kuvvetli bir delile isbat etmis olacaksınız. Büyük senyörler, o zaman, simdi olduğu gibi tepeden bakamayacaklar...

Genç Prensin yüzü adetâ sevinçle ışıldadı, heyecandan kuruyan dudaklarını diliyle hafifçe ıslattı.

Fakat Sövalye Döloren. Anjelik'in tesirine kapılmak üzere bulunan prensi kolundan kavrayarak ondan koparır gibi kendine doğru çekti.

— Monsenyör, çok dikkatli olunuz. Bu kadına aldanmayınız. Muhayyel bir takım vaadlerle bu kadın elimizden kurtulmak ve ölümünü geciktirmek istiyor. Bırakalım sırrını mezarına kadar götürsün, onunla birlikte gömülsün... Evet siz, bu sırrı elde etmiş olsaydınız muhakkak

ki büyük bir kudrete sahip olurdunuz. Ama günleriniz de sayılı olurdu...

Dişi yaradılışlı Prens, nediminin göğsüne başını dayadı. Kendini bir erkeğin himayesinde görmekle hâz duyan kadınların edasiyle:

— Hakkın var sevgilim, dedi... İşimizi bitirelim... Madam, hangisini seçiyorsunuz: Zehiri mi, kılıcı mı yoksa tabancayı mı?

Şövalye Döloren, tehdit dolu bir sesle:

— Bir karar veriniz, dedi... Yoksa bir karar vereceğiz.

Kısa bir müddet için ümide kapılmış olan Anjelik şimdi ölümle karşı karşıya bulunduğunu dehşetle hissediyordu...

Adamların üçü de karşısında, dikilmiş bekliyorlardı. İşin kötüsü dışarıda ne bir ses ne bir nefes vardı... Sâdece yandıkça eriyen mumların cızırtısı duyuluyordu... Anjelik'in bakışları bir an içinde silâhlar üzerinde gezindi... Kılıcı mı, tabancayı mı tercih etmeliydi? Nasıl olsa ölecekti... Fakat zehiri içecek olursa bir kurtuluş ümidi vardı... Jofrey onu, her gün az miktarda zehir almaya alıştırmıştı... Bu alışkanlık, Kontun vücudunda olduğu gibi Anjelik'te de zehire karşı bir muafiyet sağlamıştı...

Titremesine mâni olamadığı elini uzattı...

— Veriniz! Diye mırıldandı...

Sonra uzanıp aldığı zehir dolu bardağı dudaklarına götürüken bardağın dibinde koyu renkli bir tortunun mevcudiyetini farketti... Zehiri içerken bardağın içindeki mayiin çalkanarak dipteki tortunun karışmamasına dikkat ediyordu... Mayiin lezzeti buruktu, pazı kokuyordu...

Bardağı masanın üzerine bırakırken:

— Artık, dedi. Beni yalnız bırakınız...

Henüz bir acı duymuyordu...

Kendi kendine: «Matmazel Anriyet'in dairesinde yediğim soğuk söğüş ve çerezler, zehirin birden tesirine mâni oluyor...»

Kendini, Prensin ayakları dibine bırakıverdi...

— Monsenyör, hiç olmazsa ruhumun istirahatine hürmet ediniz. Bana bir papaz gönderiniz... Neredeyse öleceğim... Daha şimdiden dizlerimin bağı kesildi... Allahın huzuruna çıkarken ondan af ve mağrifet talebinde bulunayım...

Sonra, yürekleri paralayan bir sesle bağırmaya başladı:

— Bir papaz! Bir papaz! Yoksa Cenab-ı Hak beni affetmez...

Anjelik, bu sırada Kleman Tonel'in arkasını dönerek istavroz çıkardığını gördü...

Prens de heyecanlı bir sesle:

— Hakkı var, dedi... Onu bu hakkından mahrum etmekle bir kazancımız olmaz... Madam, sâkin olunuz. Bitişkteki odamda bekliyen bir papazı simdi size göndereceğim...

Anjelik, bir taraftan eliyle midesini bastırıyor, bir taraftan da ıs-

tıraptan kıvranarak:

— Efendiler, artık çekiliniz yanımdan! Diye yalvarıyordu... Ah Allahım! Sen bana merhamet et... Istırabım çok fazla...

Müthiş bir çığlık atarak kendini arkaya doğru fırlattı...

Filip Dorlean, Şövalye Döloren'i kolundan çekip sürükledi.

— Çabuk çıkalım buradan... Neredeyse ölecek...

Metrdotel ise çoktan dışarı çıkmıştı...

Onlar da çıkar çıkmaz Anjelik bir sıçrayışta doğruldu, pencereye koştu ve açtı. Başını dışarıya uzatınca çiseleyen yağmurla yüzü hafifçe ıslandı. Ortalık zifirî karanlıktı. Ne atlayacağı yer, ne de yükseklik farkedilebiliyordu... Tereddüt etmeden pencereden bir bacağını dışarıya çıkardı ve sonra kendini boşluğa bıraktı.

Boşluk, ona hiç bitmiyecek gibi gelmişti... Fakat bir yığının içine gömülüvermişti... Bir tarafı kırılmış değildi .Yalnız topuğunda sancı hissediyordu... Önce ayağının kırılmış olduğunu sandı... Ayağa kalkabilmesi ve yürüyebilmesi bu korkuyu da içinden sildi. Vakit geçirmeden bir parmağını ağzına iyice sokarak küçük dilin birkaç kere kurcaladı. Bu hareket tesirini göstermekte gecikmemişti... Anjelik müteaddit defalar kusmaya muvaffak oldu...

Neredeydi? Nereye atlamıştı? Hiçbir şey bilmiyordu... El yordamiyle duvarları yoklayarak ilerlediği sırada etrafı çepeçevre duvarla örülü bir avluda bulunduğunu anladı...

Mesut bir tesadüf olarak eli bir ara, bir kapıya dokunmuştu... Kanadı itti. İçerisi karanlık ve rütubetli bir yerdi... Burnuna şarap ve zahire kokusu çarptı. Burası belki Luvr sarayının şarap mahzenlerine yakın olan kileriydi.

Ne olursa olsun, içeriye girmek, yukarı katlara çıkmak karariyle yürüdü... Ya bir muhafız karşısına çıkarsa? Anjelik, ne pahasına olursa olsun onu teskin edecekti... Fakat mâni sâde bu muydu? Kral, onun tekrar ortada göründüğünü anlayacak ve derhal hapsettirecekti...

Birkaç adım ilerledikten sonra bir koridora girdi... Burasının meskûn bir yer olduğunu anlayınca yüreğine su serpildi... Biraz daha yürüdü... Şimdi bulunduğu yeri kestirebilmişti... Zira, Prenses Anriyet'in dairesinden çıktıktan sonra yolda danıştığı muhafızın beklediği kapıyı görmüştü... Tam bu sırada heyecandan yüreğini ağzına getirecek bir şey oldu... Koridorun öte ucundan doğru, şövalye Döloren'le Filip Dorlean ellerinde kılıç, koşa koşa geliyorlardı...

Onlar, kurbanlarının kaçabileceği menfezleri muhakkak ki, gayet iyi biliyorlar ve yolunu kesmek üzere harekete geçmiş bulunuyorlardı.

Anjelik'in daire kapısı önündeki muhafızı göğsünden iterek salona girmesiyle Prenses Anriyet'in ayaklarına kapanması bir oldu.

— Madam, merhametinize iltica ediyorum. Beni öldürecekler!

Salonda bir bomba patlasaydı, oyuna dalmış olanlar bu kadar he-

yecana kapılmazlardı. Masaların başındaki bütün oyuncular, yerlerinden doğruldular... Hepsi, birdenbire ortalarına düşen eabiseleri parçalanmış, saçları darmadağın olmuş genç kadına hayret ve dehşetle baktılar... Anjelik, yalvaran bakışlarını, üzerine eğilmiş cehrelerde gezindirirken Andijo'yu, Pegilen'i ve Lozön'u gördü.

— Beni kurtarınız efendiler! diye yalvardı... Beni zehirlemiye teşebbüs etiler... Şimdi de öldürmek için peşimden geliyorlar...

Anriyet Danglöter, müşfik bir sesle:

— Yavrucuğum, katiller nerede? diye sordu...

Anjelik, fazla konuşacak halde değildi... Kapıyı işaret etti:

— Oradalar...

Herkes o tarafa baktı...

Kralın kardeşi «küçük efendi» ve nedimi şövalye Döloren kapı eşiğinde duruyorlardı... İkisi de kılıçlarını kınlarına sokmuşlardı, ikisi se bozulmuş haldeydiler...

Filip Dorlean, kuzenine doğru bir iki adım attı ve:

— Anriyet'ciğim ben de şaştım bu işe, dedi... Bu bedbaht, kadın galiba aklını oynatmış.

Anjelik, haykırdı:

— Ben deli değilim... Beni öldürecekler diyorum size!

Prenses, onu teskin etmek maksadiyle:

— Fakat güzelim, makul olunuz, dedi... Katil diye işaret ettiğiniz kimse Monsenyör Dorleandır... İyi bakınız bir kere...

Anjelik, yine bağırdı:

— Baktım... Hem de çok baktım... Ömrüm boyunca onun yüzünü unutamam... O, beni zehirlemek istedi... Mösyö Prefonten, siz, namuslu bir insansınız... Bana hemen bir doktor çağırınız... Ancak o korkunç zehirin tesirine, hemen yapılacak bir müdahaleyle belki karşı koyabilirim... Sizden bunu rica ediyorum...

Zavallı adam, şaşkın bir halde dolaba doğru koştu; oradan çıkardığı şişeden aldığı bir kocakarı ilâcından Anjelik'e birkaç parça yurtturdu.

Küçük efendi, vaziyeti örtbas etmek için yine konuşmak lüzumunu duymuştu:

— Dostlarım, dedi... Bu kadın aklını oynatmış olmalı... Bu kadının kocası sihirbazlık gibi müthiş bir cinayetten dolayı Bastil'e atılmıştır. Bunu, hepiniz biliyorsunuz... Bu biçare de ortalığı heyecana vermek maksadiyle bir takım iftiralar uyduruyor... Sa majeste onu bugün kabul etti ve kendisine lûtufkârlıkta bulundu...

Anjelik, bulunduğu yerden:

— Evet, dedi... Kralın iyiliğini aslâ unutamam...

Küçük efendi, yine ortalığı bulandırdı:

— Huzurdayken ona kriz geldi... Elbete kriz gelir... Çünkü bu kadının ruhuna şeytan hâkimdir. Kral, derhal bir rahibe tarafından okunmasını tavsiye etti... Fakat o, kaçmaya muvaffak oldu... Halbuki bir rezalete sebebiyet vermemesi için Sa Majeste, bu kadını yanımda alıkoymaklığımı emretti...

Bu hâdiseyle ağzınızın tadını kaçırdığım için sizden özür dilerim... Hepiniz lûtfen başka bir odaya çekiliniz ve orada oyununuza devam ediniz... Ben de burada bu kadınla kalarak biraderimin emrini yerine getirmiş olayım.

Anjelik, odadaki kalabalığın yavaş yavaş eridiğini farketti... Herkes çekilip gidiyordu... Bir anda, önünden akıp giden bir eteğe, mecalsiz parmaklariyle sarıldı...

— Madam! diye inledi... Beni burada ölüme terkederek gidemezsiniz...

Prenses, tereddüt içindeydi... Kuzenine bir göz attı...

Küçük efendi, telâşlı bir sesle:

— Yoksa Anriyet, benden şüphe mi ediyorsunuz? Dedi... Biribirimizden ebediyen şüphe etmemiye söz vermemiş miydik? Hem bu mukaddes yeminimizle yakında hayatlarımızı da birleştireceğiz...

Antriyet'in başı, önüne düştü... Anjelik'e:

Ona itimat ediniz, dedi... Sizin iyiliğinizden başka bir şey istemediğine eminim.

Ve oradan süratle uzaklaşıverdi...

Korkudan Anjelik'in âdeta dili tutulmuştu... Yığılıp kaldığı halının üzerinde kımıadamadan duruyordu... Bir aralık Bernar Dandijoyla Pegilen Dölozon'un, vüzleri sapsarı halde beklediklerini gördü... İkisinin de oradan ayrılmamaya karar verdikleri anlaşılıyordu...

Monsenyör Dorlean, onların hâlâ salonu terketmeyişlerine sinirlendi. Sert bir sesle:

—Efendiler, dedi. Siz Kralın öz kardeşinin sözlerini hiçe mi sayıyorsunuz?

Bu ihtar, tesirini göstermekte gecikmedi. Kkisi de başlarını önlerine eğerek dışarıya çıktılar...

Anjelik, şövalye Dölorcn'in maksadını sezerek ok gibi yerinden fırladı ve:

— — Alçaklar! diye haykırdı... Sonra bir koltuğa doğru seğirterek arkasında saklandı...

Şövalyenin savurduğu ilk kılıç, koltuğun arkalığına indi. Fakat ikinci darbe. hedefini buldu... Genç kadın, omuzundan yaralandı ve yaradan kan fışkırmaya başladı...

Anjelik, kendinden geçmiş kimselerin şuursuzluğu içinde bağırıyordu:

— Andijo, Pegilen nerelerdesiniz? Meydana çıkınız benim Gaskonyalılarım... Beni ancak siz kurtarabilirsiniz Şimalli adamlar!

O anda öteki salonun kapısı birdenbire açıldı; Lozön ve Marki Dandijo, yalın kılıç içeriye girdiler... İkisi de Kralın kardeşiyle nediminin korkunç tasavvurlarını sezmişler ve kapı ardına saklanarak beklemiye başlamıştılar...

Dandijo, tek hamlede Filip Dorlean'ın kılıcını elinden düşürdü, Lozön da kılıcıyla, şövayel Döloren'in kılıcına karşı koydu...

Andijo, hemen Anjelik'i bileğinden kavradı:

— Kaçalım, dedi, çabuk kaçalım!

Ve onu koridora sürükledi... Fakat orada Kleman Tonel'e çarptı... Kapı ardında bekliyen Kleman, mantosunun altında sakladığı tabancasını kullanmaya fırsat bulamadı... Andijonun kılıcı gırtlağına saplandı. Hain adam, boğazından kanlar fışkırarak olduğu yere yığıldı...

Sonra Marki ve genç kadın delicesine bir koşu tutturdular... Kaçıyorlardı... Arkalarından küçük efendinin ince sesi aksediyordu:

— Hey muhafızlar! Tutun! yakalayın onları...

Andijo, soluk soluğa:

— Ahırlara kadar bir varabilsek, dedi... Ondan sonrası kolay... Atlara atladığımız gibi kırlara açılırız...

Şişmanlığına rağmen Gaskonyalı Marki öyle koşuyordu ki, Anjelik buna şaşmaktan kendini alamamıştı... Ona zor yetişebiliyordu... Topuğu çok sancıyor, eritilmiş kurşun akıtılmış gibi omuzu yanıyordu.

Nefes nefese:

— Yuvarlanacağım yere neredeyse! dedi...

Bu sırada avluya inen bir merdivenin önünden geçmekteydiler...

Andijo:

— Siz buradan ininiz ve saklanınız, dedi... Ben de onları mümkün mertebe uzaklara kadar sürükliyeyim...

Genç kadın, taş basamaklardan aşağıya doğru, yuvarlanırcasına kendini bıraktı...

Aşağıda onu Arlöken, Kolombin ve Piyero karşıladılar ve sürükliyerek bir köşeye gizlediler... Anjelik, korku, heyecan ve ıstıraptan bayıldı...

II

Anjelik, simdi yemyeşil bir dünya içinde yaşıyordu...

Yattığı yerde gözlerini hafifçe aralayıp etrafına bakındığı zaman, her şeyin yeşile bürünmüş olduğunu gördü... Ağaçların dalları arasından geçen güneş ışığı bile yeşildi... Erkek kardeşi Kontran:

— Buradaki yeşil renge başka tarafta rastlamak mümkün değil, diyordu... Şu gölgelere bakınız... Onlar da zümrüt gibi yemyeşil...

Kontran, tablolarını ilgilendirecek mevzular oldu mu âdeta kendinden geçerdi... Muhitin ve tabiatın bu güzel ve ruha sükûn verici rengi onu çok sarmıştı.

Bir ara zihnine takılan bir ihtimal Anjelik'i ürpertti... Karnında bir sancı duymuş ve feci ihtimali hatırlamıştı... O, ikinci çocuğuna gebe bulunuyordu... Luvr sarayında geçirdiği tehlikeli maceralar, ana rahmindeki çocuğu sağlam bırakacak mahiyette miydi? İçtiği zehir, atlattığı korkular ve nihayet pencereden atlaması karnındaki canlı mahluku, elbette ki, şiddetle sarsmış, onu hayattan uzaklaştırmış olmalıydı... Bu sancı da, vücudun; ruhsuz bir cesedi dışarıya atmak gayretinin bir başlangıcıydı...

Genç kadın, kendini toplamaya çalıştı ve ellerini karnı üzerinde gezdirdi... Fakat hayret! Tatlı bir oynayış parmaklarının tazyikine cevap veriyordu...

O kadar sevindi ki...

— Ooh! Ölmemiş... Yaşıyor...

İçindl doğan bu yeni ümitle muayenesini tekrarladı... Elbise ve çamaşırlarını kaldırdı. Bu defa avuçlariyle tenini yoklamaya, çocuğun başını bulmak ister gibi elleriyle karnı üzerinde araştırmalar yapmaya başladı... Evet, karnındaki çocuk ölmemişti, yaşıyordu...

Genç kadın, bir türlü fikrini toparlayıp da nerede bulunduğunu tâyin edemiyordu... Kız kardeşi Hortanz'ın Pariste Cehennem sokağındaki evinde değildi... Zihni o kadar dağınıktı ki, hâtıraları toplayıp birbirine ekliyerek bir türlü netice çıkaramıyordu.

Demin kulaklarına akseden kontranın sesi yine duyuluyordu:

— Bu yeşiller hârika...

Anjelik, etrafına yeniden göz gezdirince aklını oynatacak gibi oldu... Gördüklerine bir türlü inanamıyordu...

Yatağının içinde iyice doğruldu ve dikkatle bir kere daha baktı... Önünde, inanılmıyacak bir sahne bulunuyordu. Yarı çıplak ve teni penbe beyaz bir ilâhe, yerden yüksekte bir çite yaslanmış, ellerinde tuttuğu üzüm dolu bir sepeti; karşısındaki küçük bir aşk ilâhını, hatırlatan bir erkek çocuğa uzatmış, duruyordu...

Sonra aynı salonda bulunan iri yarı, kızıl sakallı, fakat giyimli bir adam ortaya çıktı ve ilâhe'yi kucakladı, onu bir örtüye sardı...

O anda Anjelik, ressam Van Ossel'in şövvalesi'ni gördü... Kardeşine seslendi:

— Kontran!

Anjelik'e mitolojideki ilâhe gibi görünmüş olan mahlûk:

— Uyandı! diye ellerini çırptı...

Genç kadın, karyolasının etrafını bir anda beş, altı çocuğun sarıver-

mesine büsbütün şaşırmıştı... Hâlâ bir şey anlayamıyordu... Kızıl sakallı adam, ilâhenin bileklerinden tutarak kendine doğru çektikten sonra:

— Bu, dedi. Benim kız kardeşim...

Anjelik'e, efsane tipleri gibi görünen şahsiyetler şimdi tebellür ediyordu... İlâhe, ressam Van Ossel'in karısıydı... Ve çocuklara sesleniyordu:

— Mutbaktan sütle söğüş getiriniz!

Hollandalı ressam:

— Çok memnunum, diyordu... Hem sevincim iki katlı... Zira hem karımı bana poz vermek suretiyle katlandığı zahmetten kurtardım, hem de karımın eski arkadaşiyle tanıştım...

Anjelik, şaşkınlıktan hâlâ sıyrılamamıştı...

— Ben buraya nasıl geldim?

Hollandalı, ona her şeyi gece kapılarına nasıl vurulduğunu, mumların titrek ve zayıf ışığı altında İtalyan komediyenlerinin kanlar içinde baygın bir kadını içeriye nasıl uzattıklarını kısaca anlattı...

Genç kadın ,yaşadığı maceranın bilmediği taraflarını öğrendikçe heyecanlanıyordu...

Ressamın verdiği tamamlayıcı bilgiye göre; oyun sıralarını bekliyen komedyenler, yaralı olan Anjelik'i perdelerin arasından içeriye uzattıktan sonra maskelerinin altında, korkudan büyümüş gözlerini devire devire, dudaklarına götürdükleri parmaklariyle ses çıkarılmamasını işaret etmişler; onu, yukarı kattaki resim atölyesine götürüp gizlemelerini bildirmişlerdi...

Anjelik, aradan sekiz sene geçtikten sonra tekrar karşılaştığı kardeşine dalmıştı... Ressam Van Ossel, Kontran'a:

— Kardeşinle meşgul olsana, dedi... Paleti çocuğa ver, o tutsun elinde...

Puatyede biribirlerinden sekiz yıl evvel ayrılmışlardı... Anjelik'in gözleri önünde çocukluk hâtıraları canlandı...

Kontran:

— Seni son defa Hortanz ve Madlon'la görmüştüm. Sen o zaman Puatyedeki manastıra gidiyordun.

— Evet... Madlon öldü, biliyor musun?

— Biliyorum.

— Hatırlar mısın Kontran, eskiden ihtiyar Giyom'un portresini yapmıştın...

— O öldü...

— Evet, biliyorum...

— Bende bir portresi daha var. Onu daha güzel yaptım... Hem akıldan yaptım... Sana göstereceğim...

Anjelik' yatağın kenarına ilişen kardeşini yakından tetkik ediyor-

du... Üstü başı boya lekeleri içindeydi... Biraz da acıyarak:

— Bu mesleğe nasıl girdin? diye sordu...

Kontran:

— Budala, dedi... Ne olacaktım ya? Beni neler yapmak istemişlerdi... Ama elbette benim de kendime mahsus bir düşüncem vardı... Babamla aram açıktı... Zira «Asker ol; kralın hizmetine gir!» deyip duruyordu... Onun arzusuna uymadığım takdirdeyse bana beş para vermiyeceğini söylüyordu... Ben de kalktım yaya olarak Parise gittim... Öğrencilik devresi sona ermek üzere... Yine oraya gideceğim... Sonra ver elini yeni yolculuklara... Mesleğimde ilerlemek için... Yeni şeyler öğrenmeğe... Elbette bir gün gelecek ben de büyük ressam olacağım. Buna eminim Anjelik... Kimbilir belki de Luvr sarayının tavan süslerini ben yapacağım?

— Tavanları herhalde cehennem alevleri veya şeytan tasvirleriyle süslersin!

— Hayır, hayır... Masmavi bir gök ve ortasında da zaferden zafere koşan kral...

Anjelik, bir an düşündükten sonra:

— Peki, dedi, Ya ben oraya gittim? Bunu hiç sormuyorsun...

Kontran, utanmış gibi:

— Evet, dedi. Sormaya cesaret edemedim. İstemediğin halde korkunç ve müthiş bir adamla evlendirildiğini biliyorum... Babam bundan çok memnundu, saadetten etekleri zil çalıyordu... Fakat biz hepimiz sana acıyorduk Anjelik. Demek çok bedbahttın?

— Hayır... Asıl şimdi bedbahtım...

Anjelik, itiraflarına hudut çizmekte mütereddit davranıyordu... Bu, hiç bir şeyden haberi olmıyan çocuğu durupdururken bulandırmakta mâna var mıydı? Sonra aile mefhumuna o, daima yabancı kalmış, onlardan yardım beklemeği duşunmemişti...

— Pariste Hortanz'lara inmiştim, dedi...

— Tam inilecek yeri bulmuşsun... Her gidişimde kıyafetimden utandığını yüzüme karşı söylemekten çekinmedi... Yok koca papuçlarım varmış. Yok belimde ufak bir kılıç bile yokmuş... Şatafat budalası...

Anjelik' bir iç geçirdikten sonra:

— Çok sıkıntı çektin mi? diye sordu...

— Hayır... Bellerine kılıç kuşanmış çok kimse gördüm, ama cepleri bomboştu... Halbuki ben onlar gibi değilim... Ne kazandığımı biliyorum... Çok sıkışınca da soluğu bizim biraderde alıyorum...

— Anjelik, hayretle sordu:

— Reymon Pariste mi?

— Evet... Papazlık yapıyor... Saraya mensup yüksek şahsiyetler de günahlarını çıkartmak üzere ona başvuruyorlar.

Anjelik, sevinir gibi oldu... Ailesinden bir ferdin, din adamı sıfatiyle sarayda itibarı bulunması, kocası lehinde bir cereyan yaratabilirdi.

Kralın katî emrine ve atlattığı büyük tehlikelere rağmen Anjelik yine de partiyi terketmek niyetinde değildi. Yalnız o, çok ihtiyatlı davranmanın bir lüzum olduğuna inanıyordu. Luvr'da kalmasına imkân yoktu. Saray ressamının himayesi de uzun müddet için bahis konusu olamazdı. Binaenaleyh bir an evvel Luvr'dan firar etmek lâzımdı...

Ressam Van Ossel, ona geceyi beklemesini tavsiye etti... Anjelik, kurtulur kurtulmaz önce Desgrez'i bulacak, sonra kardeşi Reymon'u görecekt.i Emektar adamları Kuasiba'yı da muhakkak bulması lâzımdı.

Genç kadın, içten bir alâka gördüğü bu muhitten ayrılırken müteessirdi. Fakat başka şekilde nasıl davranabilirdi? O, artık hâdiselerin cereyanı arasında yuvvarlanmıya mahkûmdu... Ayrılırken, kulaklarından çıkardığı elmas küpelerini ressama uzattı:

— Bunları komediyenlere veriniz... Küçük bir hediyem olsun... Hayatımı kurtarmış olan bu adamlara daha fazlasını veremediğim için üzgünuüm, dedi...

Anjelik, kardeşi Kontran'la beraber çıktılar... Aklı fikri, hep Desgrez'le biran evvel buluşmaktı. Kardeşine:

— «Üç Tokmak» meyhanesine gidelim, dedi... Desgrez, muhakkak oraya uğrar...

Mümkün mertebe kimseye görünmeden ve dikkati çekmeden meyhaneye geldiler... İçerisi kalabalıktı. Ortalığa çökmüş olan kesif bir duman, müşterileri silikleştirmiş, kımıldayan gölgeler haline sokmuştu.

Bir masaya oturdular... Kontran'ın tereddüdünü farkeden Anjelik:

— Hiç çekinme, diyordu... Masraflar benden... Ne istiyorsan ısmarla...

Aradan çok geçmedi... Avukatın iri göbeği, meyhane kapısının aralığında göründü... Ardından da Desgrez, bir arakadaşiyle içeriye girdi... Anjelik, onu tanımıştı...

Kardeşine fısıldadı:

— Onları masamıza çağır,

Desgrez'le, Serbalo, Anjelik'le karşılaşınca hayretlerini gizliyemediler... Avukat:

— Sizi çok merak ediyordum, dedi. Hattâ öldürülmüş olduğunuza bile hükmettim... Bernar Dandijo atlattığınız vartaları anlattı... O, kaçmaya muvaffak olmuş...

Ismarladıkları şeyleri meyhaneci masalarına getirdi... Konuşmaya başladılar... Kontran, vaziyeti tehlikeli bulduğu için Anjelik'e kaçmasını ve Montlu'ya gitmesini tavsiye ediyordu... Serbalo da aynı fikirdeydi... Fakat o:

— Peki, Jofrey'le kim meşgul olacak? Diyordu... Onu mukadderatı-

na mı terkedeyim... Suikast meselesini krala çıtlatmakla kocamın idam hükmünü şimdiden imzalamış oldum...

Anjelik, gözlerini açtığı zaman, başını Desgrez'in dizlerinde buldu... Yine «Üç Tokmak» meyhanesindeydiler... Fakat, peykelerde sızıp kalmış birkaç müşteriden başka kimse yoktu. Genç kadın, yorgunluk ve yarasının verdiği ıstırap tesiriyle uykuya mukavemet edemeyince başı omuzuna düşmiye başlamış. Desgrez de oturduğu peykede, biraz geriye çekilerek onu dizlerine yatırmıştı...

İkisi de rahatsız bir şekilde geceyi geçirmişlerdi... Anjelik, vücudundaki sızılardan şiküyet etti... Desgrez:

— Buradan çıkınca sizi bir yere götüreceğim, dedi... Orada bütün şikâyetlerinizden kurtulacaksınız...

Meyhaneciye parasını verdikten sonra oradan ayrıldılar... Avukat, Sen Nikola sokağında, kapısından buğular tüten bir binanın önünde durdu. Burası Fransada yeni kurulmaya başlayan hamamlardan biriydi. Haçlı ordulariyle şarka sefer etmiş olan Sövalyelerden Fransaya dönebilenler, orada görüp beğendikleri yıkanma ve temizlenme usulünü memleketlerinde de aramaya baslamışlardı... Surada burada kurulan tek tük tesisler de bu zaruretin bir tecellisi idi... Aynı zamanda berberlik ve hacamat da yapan hamam sahibi Jori usta, onlar içeriye girdiği zaman bir silâhşoru traş etmekle meşguldü... Bir ara, işini bırakarak yanlarına geldi... Anjelik'i yukarıdan aşağıya süzdü. Sonra:

— Pek hırpalamışlar seni, dedi... Eh böyle bir güzeli de boş bırakmazlar ya... Ama hiç merak etme... Buğudan geçip yıkandıktan ve bir de hacamat olduktan sonra bir şeyciklerin kalmaz...

Desgrez, Jorj ustanın düşüncesini tashih etti:

— İs, senin sandığın gibi değil... Omuzunda yarası var... Bir merhem süreceksin...

Fakat berber, yine oralı olmadı...

— Ben daima söylerim... Şövalyelerle geceliyen kadınlar, ertesi sabah paralarını alıncaya kadar şövalyelerin kılıçlarını yataklarının altında saklı tutmalıdırlar. Aç da göreyim yaranı!

Anjelik, hiç tanımadığı bu erkeğin karşısında nasıl soyunacağını düşünürken Desgrez, onun kırk yıllık mahremi imiş gibi elbisesini ve çamaşırlarını sıyırıyordu...

Genç kadın, Sen Nikola sokağındaki hamamdan ayrıldığı zaman kendini gerçekten de hafiflemiş hissetti... Bilhassa hacamat, ona bir rahatlık vermişti... Bu, belki de zehirin tesiriyle bozulan kanının akıtılması tesiriyleydi...

Desgrez'le birlikte, çıktılar... Anjelik, eski Malta şövalyelerinin müs-

tahkem manastırında vazife gören kardeşi Reymon'u görmek istiyordu... Oraya kadar yürüdüler...

Reymon'u bulmaları zor olmadı... İki kardeş heyecan içinde karşılaştılar...

Anjelik, kocası lehinde, bir teşebbüste bulunup bulunamıyacağını kardeşine sordu... Reymon:

— Bu yalnız faydasız bir teşebbüs olmakla kalmaz dedi... Aynı zamanda çok zararlı neticeler de doğurur... Ben, ancak ailemden bir fert sıfatiyle kardeşime başka şekilde yardımda bulunabilirim...

Desgrez, onu tasdik etti...

— Haklısınız... O halde ona bir yer bulabilir misiniz? Anjelik, hâmile bulunuyor...

III

Avukat Desgrez, muhakemenin 20 Ocak 1661 tarihinde Adalet sarayında başlıyacağını bildirdiği gün Anjelik, büyük bir heyecana kapılmıştı...

Malta Şövalyelerinin eski müstahkem manastırına sığındığındanberi günler, türlü hâdiseler içinde geçip gitmişti... Kardeşi Reymon ve Desgrez'in yardımiyle manastırın tavan arasında küçük bir odaya çocuğiyle birlikte yerleşen Anjelik, Noel yortusuna kadar kocasının âkibeti ile ilgili temaslarına gizlice devam etmişti...

Anjelik, bu arada Kuasiba'yı da Kontes Suason'a iki bin beşyüz liraya satmış bulunuyordu... Kont Jofrey Döpeyrak'ın bu sadık adamı, bir gün hiç ummadığı bir anda, Anjelik'in karşısına çıkıvermiş, ölümlerden kurtularak onu bulmaya nasıl muvaffak olduğunu uzun uzadıya anlatmıştı. Genç kadın, bu sadık adamını yanında alı koymayı ne kadar istiyordu. Fakat buna imkân varmıydı? Bir defa onu beslemiye kudreti yoktu... Sonra Kuasiba. kendisinin güç belâ çocuğiyle sığındığı tavan arasında nasıl barınabilirdi? Zenci, hanımının bu üzüntülerini anlamış, ona:

— Beni istiyenler vardı... Neden satmıyorsunuz? Hem bu suretle şu parasız günlerinizde size bir yardımda bulunmuş olurum, demişti...

Anjelik, istemiyerek bu teklife razı olmuş ve behimî hislerini tatmin edebilecek garip ve çok kuvvetli bir mahlûk arayan Kontes Suason'u hatırlıyarak Kuasiba'yı ona satmaya karar vermişti... Ancak genç kadın, bu satışta geri plânda kalmış, araya koyduğu vasıtayla bu işi pişirerek Kuasiba'yı Kontese satmıştı... Anjelik, aldığı paranın yarısını, satışta aracılık etmekle onu maskelemiş olan kadına vermeyi ihmâl etmemişti.

Manastırda geçirdiği günler zarfında Anjelik, muhakeme hazırlıklarına dair hayli şeyler öğrenmiş bulunuyordu... Bunlar pek ümitverici mahiyette haberler değildi... Hattâ Kontun gıyaben muhakeme edileceği dedi-kodusu bile genç kadını günlerce düşündürdü... Anjelik'in bir ümidi hâkimler heyetindeydi... Elbette onlar arasında vicdanlarının sesine kulak verecek olanlar da bulunacaktı... Fakat Desgrez, Anjelik'e uğradığı bir akşam, genç kadında uyanan bu ümidi de söndürdü...

— Kontu yargılayacak hâkimler belli oldu. Kral, bunları itinayla seçmiş... Heyet adlî sahada şöhret yapmış hukukçulardan müteşekkil değil... Hepsi Kralın emirlerine boyun eğecek kimseler... Hattâ heyette eniştentiz de bulunuyor...

Anjelik, erkenden hazırlandı... Soğuk ve karlı bir gündü... Genç kadın, geceyi uyumadan geçirmişti...

Avukat Desgrez'le adalet sarayı kapısına geldikleri zaman Anjelik'in heyecanı son haddini bulmuştu... Kontun müdafaası işini, bir çok zorluklarla karşılaştıktansonra üzerine almış bulunan Desgrez'e:

— Acaba benim mahkeme salonunda bulunacağımdan Kontun haberi var mı? Diye sordu...

— Hayır, yok... Hem sizin orada bulunduğunuzu öğrenirse heyecana kapılır. Bu da onun lehinde olmaz... Bana soğukkanlığınızı muhafaza edeceğinize söz veriyorsunuz değil mi?

— Evet, veriyorum...

— Kont, çok çökmüş... Ona hayli işkence yaptıkları anlaşılıyor. Yara bere izleri kaybolmamış... Onu gören hâkimlerin kalbleri sızlar... Madam ,ne olursa olsun itidalinizi muhafaza edeceksiniz.

Salona girerken muhafızlar, giriş kartlarını yokladılar... Bu kartları Desgrez, temin etmişti... Muhafızlar, Kardinal Mazaren'in servisinden gelen bu iki dinleyiciyi hürmetle selâmlıyarak yol gösterdiler... Anjelik de yanındaki kadınla bir köşe bularak iliştiler...

Genç kadın, salonu dolduran kalabalık arasında aşina bir yüz bulmak için bakışlarını uzun müddet etrafta dolaştırdı. Salonda adlî erkândan başka kimler ve kimler yoktu... Saray mensupları, din adamları, kadınlar ve asiller, erken saatlerden itibaren gelerek yerlerini almışlardı... Koca salon, uğultu içindeydi... Anjelik, konuşulanlara kulak verecek oldu. Fakat birden dehşete kapıldı... Halk efkârı o kadar iyi hazırlanmıştı ki, dinleyiciler arasında kontun lehinde konuşan kimse yoktu... Herkes onu suçlu buluyordu...

Bir ara gürültü kesildi ve başlar bir tarafa doğru döndü... Anjelik de herkesin baktığı yere başını çevirdi...

Nihayet, aylardan sonra Kontu ilk defa uzaktan görebilmişti...

Kont. zahmetle ve ellerindeki bastonlara dayanarak ağır ağır salona giriyordu...

Aman Yârabbi! Koca adam ne kadar zayıflamış, ne kadar çökmüştü...

Bu sırada salonun yan kapılarından içeriye yirmi otuz kadar silâhlı muhafız girdi... Artık muhakeme başlıyacaktı...

Birisi, yüksek sesle, mahkemenin başlamak üzere bulunduğunu salondakilere duyurdu. Herkes ayağa kalktı. Bu sırada da yandaki kapılardan içeriye, muhteşem üniformalariyle hâkimler heyeti giriyordu...

Heyet, yerini aldıktan sonra, salonu kaplayan uğultu da dindi... Kont Jafrey Döpeyrak, heyetin işgal ettiği kürsünün önünde ayakta bekliyordu... Muhakemesi boyunca da oturmasına müsaade edilmiyeceği anlaşılıyordu, kürsü önüne ne sandalya ne de küçük bir tabure konulmuştu...

Başkan Segyer, tahlif merasiminden sonra Kont Jofrey Döpeyrak hakkında tanzim edilmiş olan iddianamenin okunmasını sarayın umumî vekili ve heyet âzası Döni Talondan rica etti.

Anjelik, her satırı tüyleri ürpertecek müthiş ithamlarla dolu iddianameyi dinliyordu... Yarabbi! Kont ne korkunç suçlarla itham ediliyordu! Sihirbazlık, şeytanla işbirliği, devletin ve kilisenin emniyetini ihlâl edici imalâtta bulunmak...

İddianame, bu suçlardan dolayı Kontun ve suç ortaklarının Grev meydanında yakılarak idamlarını teklifle sona eriyordu...

Anjelik, dehşetten neredeyse bayılacaktı... Düşmanları onun hakkında neler uydurmuşlardı! Mahkeme reisinin önünde yüksek bir yığın teşkil eden bir sürü dosya vardı... Bunların içinde de kimbilir ne korkunç iftiralar ve isnatlar bulunuyordu...

Bu iddianame karşısında Konta, ne diyeceği soruldu... Jofrey Döpeyrak, bastonlarına dayanarak doğruldu.

— Yemin ederim ki, bunların hepsi asılsızdır. Sizlere her şeyi burada açıkça isbata hazırım... Bana isnat edilen suçların hiçbirisini işlemiş değilim...

Anjelik, onun tatlı sesiyle büsbütün heyecanlandı... Tuluz'da geçirdikleri aşk gecelerinde Kont, ona yine bu sesle hislerini ifade etmişti...

Avukat Desgrez, söz aldı.

— Kont Jofrey Döpeyrak'ın müdafaası işini bendenize bahşetmekle başta kralımız olmak üzere yüksek heyetinize minnet ve şükranlarımı arzederim... Müddeimumilik tarafından hazırlanan iddianame hakkında bir noktayı gözönüne koymak istiyorum: Bu iddianame evvelden hazırlanmış, dolayısiyle de kanunlara aykırı davranılmıştır...

Döni Talon, derhal müdahalede bulundu:

— Genç avukat yanılıyor. Henüz fazla tecrübe sahibi değildir. Ancak şunu bilmelidir ki, bu iddianame gelişi güzel olarak değil fakat kralın emriyle, derin incelemelerden sonra reis Mesmon tarafından hazırlanmıştır.

— O halde iddianameyi hazırlayan Mesmon'un burada bulunması icabeder.

— Mesmon, dün vefat etmiştir. Sizin bundan haberiniz yok...

Bir mırıltı koca salonu dolaştı...

— Belki de zehirlemişlerdir...

— Garip bir ölüm!

Reis, derhal bağırdı:

— Gürültüyü kesmezseniz hepinizi dışarıya çıkarırım.

Bu tehdit, tesirini hemen gösterdi ve salon eski sessizliğine büründü...

Anjelik, iddianamenin asılsız şeylerden ibaret olduğunu düşünüyordu... Kont, muhakkak ki bunların aksini isbat edecekti...

Reisin yeniden sorguya geçmesi, onu daldığı düşüncelerden sıyırdı:

— Biraz evvel doğru söyliyeceğinize yemin ettiniz. O halde size soruyorum: Bir takım zehirler imâl ettiğiniz oldu mu?

— Evet... Bunları istihlâk için imâl etmiş değilim... Kimyevî işlerde bunları kullanıyordum. Fakat birisini zehirlemek gibi teşebbüste aslâ bulunmadım.

— Demek zaçyağı imâl ettiğinizi inkâr etmiyorsunuz?

— Hayır! Niçin inkâr edeyim... Zaçyağı herkesin bildiği bir şey değil mi?

— Kâfi, kâfi!.. Zehirli maddeler imâl ettiğinizi kabul ediyorsunuz ya, bu bize yeter...

— Acaba imâl ettiğim maddelerle birisini zehirlemiş olduğumdan mı şikâyet ediliyor...

— Hayır...

Reis, önündeki dosya yığınını tekrar karıştırmıya başladı...

— Bunların da gerçek ve sahte olanları vardır... Ancak ben, her iki mevzua da yabancıyım... Çok seyahat ettim, bütün dünyayı dolaştım. Şarkta, bilhassa Hindistanda büyü ve sihir mevzuları revaçtadır. Burada bir takım şarlatanlar büyücü ve sihirbaz geçinirler...

— Vazifemizi kolaylaştıracak şekilde ifade verdiğinizden dolayı size teşekkür ederiz. Bir de bulunan kemikler meselesi var... Bunlar hakkında ne dersiniz? Ölülerin kemiklerinden ne gibi işlerde faydalanırsınız? Hem bu kemikleri kullanmak suretiyle ölülerin ruhlarını tâzip etmiş olmuyor musunuz?

— Ben, eritilmiş kurşunu süzmek işinde kemiklerden faydalanırım.

Fakat bunlar insan kemikleri değil, hayvan kemikleridir.

— Ölmüş hayvan kemiklerinden dünyanın her tarafında istifade edilir ben, canlı hayvanları ezaya mâruz bıraksam dinen mesul olurum... Ama böyle yapmıyorum...

— Demek siz hayvanları canlı canlı yakarak kemiklerinden faydalanmıyorsunuz?

— Nasıl olur? Elbette hayır... Siz yediğiniz tavukları tencereye koyup da mı pişirirsiniz?

Reisin yüzü hemen ekşiyiverdi...

— Altın ve gümüş imâli meselesine ne dersiniz?

— Ben ne altın, ne de gümüş imâl ettim. Yalnız, bu iki maden cevherini ihtiva eden maddelerden onları ayırdım ve istihsâl ettim...

— Evet... Bunlarla zengin oldunuz ve her şeyi satın alacağınızı sandınız... Kadınlara zevk ve safa içinde yaşamanız ancak bu sayede mümkün oldu değil mi?

Salon, bir anda uğultuya boğuldu... Altın meselesi bahis mevzuu edilince dinleyicilerin hırsları kamçılanmış; halk zaruret içinde bulunurken Kontu müreffeh bir hayat sürmesi kinleri tutuşturmuştu.

Dinleyiciler şimdi Kontun aleyhine dönüvermişti:

Avukat Desgrez, elini kaldırarak söz istedi:

— Reis Bey, size şunu arzedeyim ki, müekkilim, Kralın en sadık bir tebaasıdır. Nitekim Sa Majeste, onu Tuluzda ziyaret lûtfunda bulunmuştur. Kont Döpeyrak'ın Kral aleyhinde bulunmasına nasıl ihtimal verilebilir?

— Rica ederim susunuz ve müdahale etmeyiniz...

Bu sırada ön taraflarda bir kıpırdama oldu... Anjelik, birisinin ayağa kalktığını görmüştü. Bu, Rahip Beşe'ydi... Mahkemeye şahit sıfatiyle gelmişti...

Reis, ona söz verdi... Beşe, açık bir ifadeyle söze başladı:

— Onun gayesi servet ve aşk mıdır? Hayır... O, Kraldan daha nüfuzlu olmak emelindeydi... Hattâ sümme hâşâ Allahtan bile kudretli görünmek istiyordu...

Reis, Konta sordu:

— Bunlara ne dersiniz?

— Ne diyeceğim... Bir sapığın hezeyanlarına kıymet verilir mi?

— Bu muhterem din adamına hakaretten sizi men ederim...

Öğleye kadar devam eden celsede Kontu itham edecek bütün iddialar ortaya atıldı. Kont ve avukatı Desgrez bu iddiaları mâkul cevaplarla karşıladılar... Anjelik, duruşmanın cereyanından netice hakkında kötü hükümler çıkarmıştı. Mahkemenin gayesi mutlak ve mu-

hakkak Kontu mahkûm etmekti... Öğleden sonra açılan ikinci celseye kadar Anjelik, Desgrezle konuştu... İkinci celsede diğer bâzı şahitler dinlenecekti ...Bunlar arasında yaşlı madenci Friç Haer ve Kuasiba da bulunuyordu...

Mahkeme, aldığı bir ara karariyle bitişik salonda hazırlanan bir atölyede tecrübelerinden bâzılarını tekrarlıyarak mâsumiyetini isbata çalıştı. Bundan sonra söz alan avukat Desgrez uzun bir müdafaada bulundu...

Reis, ateşli müdafaasını bitirdiği zaman ona:

— Üstad, dedi. Müsterih olunuz ve kararlarımıza itimat ediniz...

Artık karar okunacaktı... Anjelik'in heyecanı son haddini bulmuştu... Bu kadar ağır iddia ve ithamlara rağmen genç kadın hâlâ ümitli görünüyordu... Fakat hislerinde ne kadar yanıldığını biraz sonra feci bir şekilde anlıyacaktı... Kontun idamı, çoktan kararlaştırılmıştı. Muhakeme meselesi ancak görünüşü kurtaracak bir şekildi. Aktörler, rollerini gerçekten de hakkiyle ifa etmişler ve Kraldan gördükleri nimetleri inkâr etmemişlerdi...

Heyet, ayağa kalktı... Reis, titrek bir sesle kararı tefhim etti:

> **«Kral nâmına icrayı kaza eden heyetimiz, yapılan muhakemesi sonunda Kont Jofrey Döpeyrak'ın birçok cinayetlerden suçlu olduğuna kanaat getirmiştir. Bunların tâfsilâtı mahkeme zabıtnamesinde yazılıdır. Cürümleri sabit olan Kont Jofrey Döpeyrak, Grev meydanında yakılacak ve külleri havaya savruacaktır. Hakkında mahkememizce verilen karar budur... Diğer taraftan Kontun emval ve emlâkine el konulmuştur... Mahkememiz ayrıca, Kontun suç ortakları Friç Haer ve zenci Kuasiba'yı da idama mahkûm etmiştir.»**

İki bastona dayanmış duran Kont'un uzun silûeti kımıldadı... Başı dikildi... Sonra bir ses ölüm sessizliğine gömülmüş salonda çınçın öttü:

— Ben mâsumum!

Sonra sâkin bir ifade içinde:

— Muhterem Reis dedi ...Mâsum olduğumu ilân etmenin sırası değil ...Bunu anlıyorum... Onun için susacağım... Yalnız şunu söylemekliğime müsaadenizi rica ederim: Vazifelerinizi hakkiyle yaptınız... Sizi idare edenler sizlerle iftihar edebilirler...

Anjelik, ancak sabaha yakın bir saatte adalet sarayından ayrılabildi. Mahkeme geç vakitlere kadar devam etmiş ve kararını vermişti... Neredeyse şafak sökecekti... Lapa lapa yağan kar, insanın kanını don-

duracak kadar soğuk esen sert rüzgârın tesiriyle etrafa savruluyordu...

Bu saatte sokaklar tenhaydı... Yalnız, mahkeme heyetini götürmeğe hazırlanan fenerleri yakılmış bir kaç karuçenin başında arabacılar bekleşiyorlardı. Anjelik, kendi âlemine o kadar dalmıştı ki, mahkemede kocası aleyhinde şahadette bulunmuş olan Karmençita Dömerkur'un, merdivenlerden inen hâkimlerin cübbelerine yapışıp bar bar bağırarak yerlerde sürüklendiğini dahi görmedi...

Karmençita, kontu ağır ithamlar altında bırakmış, onun güzel kadınları zehirlediğini iddia, etmişti... Fakat kontun fecî bir cezaya çarptırıldığını öğrenince pişman olmuş «Beni de tevkif ediniz... O, masumdur. Ben iftirada bulundum... O, beni değil başkasını seviyordu.. İntikam almak istiyordum» diye bağırmaya başlamıştı...

Karmençita'nın boğazlanan hayvanların çabalayışlarından farksız gayretleri neticesiz kaldı: mübaşirler, mahkeme reisinin eteklerine sarılan bu yengeci koparıp atmakta gecikmediler...

Anjelik, nereye gittiğini bilmiyordu... Adımları, onu insiyakî olarak manastıra sürüklüyordu... Üzerindeki kalın yünlü kumaştan mantosu, başına örtmüş olduğu örtü ve kat kat eteklerini onu dondurucu soğuğa karşı koruyordu... Üşüyen yalnız ayaklarıydı. Genç kadının zihnini şu anda oğlu Florimon işgal ediyordu... Ah bir an evvel eve varabilse ve küçük odadaki beşiğin üzerine eğilerek doya doya onu öpebilseydi...

Sokakları örten kalın bir kar tabakası ortalığı büsbütün sağırlaştırmış, bütün izleri silmişti... Genç kadın bir aralık ileride siyah bir gölgenin karlar üzerinde hareket ettiğini farketti... Biraz sonra avukat Desgez'in köpeği Sorbon, yanına geldi ve ard ayakları üzerinde kalkarak ön ayaklariyle ona tutundu, sıcak dilini Anjeliğin yüzünde gezdirmiye başladı...

Anjelik, köpeği okşadı, sevdi... O sırada karşıdan Desgrez'in silûeti belirdi ...Belki de kontu kurtarmak için bir çare bulduğunu söyliyecekti...

Desgrez, ona yaklaştıktan sonra durmadı, yürüyüşüne devam etti... Ancak, hafif bir sesle:

— Siz misiniz? dedi

— Evet...

— Biraz yürüyelim...

Köprünün kemeri altında Desgrez, iyice sokuldu... Genç kadın, onun tütün kokan nefesini hissetti. Bu koku, ona kontun buselerini hatırlatmıştı ...Avukat, heyecanlı bir ifadeyle konuşmaya başladı...

— Adalet sarayından çıkarken beni tevkif etmek istediler. Fakat köpeğim, onlardan birisini paraladı. Ben de bu sâyede kaçtım... Sorbon, izinizi bulmuş... Onu takip ederek sizi bulabildim... Şimdi size

ortadan kaybolmak düşüyor... Aksi takdirde bir sabah cesediniz Sen nehrinde bulunur... Mahkemede kontun lehinde davranacağı anlaşılarak Sen nehrinde boğulan Kirşer'in âkıbetine siz de uğrayabilirsiniz... Bana gelince: Ben zaten bu neticeyi bekliyordum... Ona göre hazırlanmıştım... Bir kaç saate kadar Senmarten kapısından sıvışacağım... Orada bir at bulunduracaklar...

Soğuktan çenesi titriyen Anjelik, güçlükle:

— Gidemezsiniz, beni yüz üstü bırakamazsınız dedi...

Avukat, genç kadının soğuktan büzülmüş ufacık ellerini avuçlarına aldı...

— Sizin için bütün kozları oynadım... Ve hepsinde de kaybettim... Yalnız canımı kurtarabildim...

— Peki o halde söyleyiniz bana... Kocam için ne yapabilirim?

— Elinizden ne gelebilirse...

Avukat, biran tereddüt etti.

— Gidip hemen cellâdı bulunuz. Kocanızı diri diri yakmadan evvel boğması için ona otuz ekü bahşiş veriniz. Bu suretle ıstırap çekmemiş olur. Alın size otuz ekü.

— Anjelik, bir para kesesinin avuçlarına sıkıştırdığını hissetti. Desgrez, başka bir şey söylemedi ve Anjelik'in yanından uzaklaştı... Köpek, bir türlü efendisinin peşinden gitmek istemiyor, iyilik ifadeleri içinde pırıldayan bakışlarını Anjelikten ayıramıyordu. Uzaklardan Desgrez'in ıslığı aksetti. Köpek de karların içine dalarak sahibinin dâvetine koştu...

IV

Cellâd Obenusta, Pilori meydanındaki balık hâlinin bir tarafında oturuyordu... Cellâtlık işini görenlere, tâ eskidenberi balık halindeki dükkânlara tasarruf hakkı hükûmetçe verilmişti. Cellât, bu dükkânları istediği balıkçılara kiralar, paraları tahsil eder, ayrıca da her gün balıkçılardan iki avuç dolusu balık almak hakkına sahip bulunurdu.

Anjelik'i, cellâdın evine manastırı idare eden kadının küçük oğlu Kordaku getirmişti... Çocuk, cellât Oben usta'nın çıraklarındandı... Cellât olan babası ölünce, Kordaku babasının mesleğini devam ettirmek için cellâtlığa tâyin olunan Obenin yanına girmişti.

Anjelik, hiç görmediği bir muhitle temas ediyordu... Buraları ne tuhaf yerlerdi. Halden geçtikten sonra mide bulandırıcı bir koku genzine çarptı... Burnunu mendiliyle tıkadı... Çocuk:

— Seninosan mezarlığı buraya çok yakındır. Fena koku mezar-

lıkta insan kemiklerinin konulduğu yerden geliyor, dedi. (1) Civardaki peynirci ve balıkçıların dükkânlarından çıkan koku da, bu leş kokusundan farksız havayı büsbütün ağırlaştırıyordu...

Cellâdın evi yakınında, teşhir cezasına mahkûm edilenlerin bağlandıkları direk, Anjelik'i ürpertti... Direk, bir meydanın ortasına dikilmişti... Biraz ötede de mahkûmların ayaklarından ve kollarından bağlanarak işkenceye mâruz bırakıldıkları korkunç tekerlek görünüyordu... Anjelik, bu tekerleğe bir suçlunun bağlanarak yatırılmış olduğunu bir aralık görünce dehşete kapıldı... Yanındaki çocuk izahat verdi:

— O adam hırsızlık etmiş, dedi... Dün akşam tekerleğe bağlandı... Tekerlek ağır ağır döndükçe suçlunun kolları ve bacakları mafsallarından kopar...

Genç kadın, daha fazlasını işitmemek için kulaklarını tıkadı... İşkence meydanını süratle yürüyüp geçtiler... Fakat meydanın, cellât dairesine dönen köşesinde bir kalabalık yollarını kesti... Herkes, kulübe gibi bir yerden marka alıyordu...

Kordaku, biraz da gururlanarak:

— Madam, dedi. Görüyorsunuz ya yarınki idam için halk yer kapatırıp marka alıyor... İdam, merak edilmiyecek gibi değil ki... Böylesi az görülür... Eğer siz de seyretmek isterseniz gidip marka alayım...

Anjelik, dehşetle irkildi, sâdece:

— Hayır, dedi...

— Siz bilirsiniz... İpe çekilenler çok olur. Halk, bunlara kanıksamıştır. O kadar merak etmez... Fakat yarın, suçluyu yakacaklar... Herkes bu müthiş hâdiseyi görmek istiyor... İşte Oben Usta'nın evine geldik ...

Derli toplu ve temiz bir odaya girdiler. Mumları daha yeni yakıyorlardı... Ortadaki bir masaya üç kız oturmuş, çorbalarını içiyorlardı. Kordaku, ev sahibesi olduğu anlaşılan kadını selâmladı:

— Madam, merhaba!... Bu getirdiğim kadın Oben Usta'yla konuşacak...

— Burada yok... Adalet sarayına kadar gitti... Şöyle buyurunuz, oturunuz güzelim.

Anjelik, duvar dibindeki bir bankoya ilişti... Cellâdın karısı, ürkek ve vahşi görünüşlü bu kadını tepeden tırnağa süzüyor fakat bir şey sormuyordu... O, şimdiye kadar evlerine gelen ne kadınlar görmüştü... Bunların arasında muztarip analar, ümitsiz kızlar, dertli ka-

---

(1) Hıristiyanlar, âdet icabı defnedilen ölünün bir müddet sonra kemiklerini mezardan çıkararak mezarlıkta hususî bir yerde saklarla.

ınlar vardı ve hepsi bir yakınlarının veya en sevdikleri bir insanın derdi için oraya gelmişler, avuç dolusu para ve gözyaşları dökmüşler; ölüme mahkûm edilen kocalarını, kardeşlerini, sevgililerini kaçırması için rüşvetler teklif etmişlerdi... Kimisi yalvarmış, kimisi tehdit etmiş fakat hiçbirisi cellâdı, tekliflerine ra edememişlerdi...

Kapı eşiğinden akseden ayak sesi, Anjelik'in daldığı düşüncelerden sıyırdı... Galiba cellât geliyordu... Genç kadın, heyecan içinde doğruldu... İçeriye giren bir papazdı...

— Oben usta evde yokmu diye sordu...

— Şimdi gelir efendim, biraz bekliyeceksiniz... Üşüdünüzse ateşin karşısına geçip oturunuz.

— Teşekkür ederim Madam... Ben, bir vazife için buraya geldim... Yarınki infaz için beni tâyin ettiler de... Polis müdüründen bir de yazılı emir getirdim... Yarın idam edilecek mahkûmun yanında bir müddet kalıp dinî telkinlerde bulunacağım...

— Evet, anladım... Oturunuz lütfen... Hem bakınız çok ıslanmışsınız... Kocam gelinceye kadar üzerinizi kurutursunuz... Kordaku, ocağa biraz çalı atıver!

Kadın, bıraktığı yün örgüsü işini tekrar aldı... Bir ara, papaza:

— Maşallah pek cesaretlisiniz, dedi... Sihirbazdan hiç korkmaz mısınız?

— Cenab-ı Hakkın yarattığı bütün mahlûkat, mücrim dahi olsalar son saatleri gelip çattığı zaman lûtuf ve merhamete muhtaçtırlar... Fakat yarın idam edilecek adam mücrim değil... Ona isnat edilen bütün suçlar asılsız birer iddia... Mâsum ve günahsız bir insan o...

Cellâdın karısı filozofça bir eda ile:

— Hep böyle söylenilir, dedi.

— Hayır, hayır... Bildiğiniz gibi değil... Onu zorla mahkûm ettiler..

— Hırsızlar, sihirbazlar, mücrimler olmasaydı bize iş kalır mıydı papaz efendi?

— Dünyada yapılacak iş mi yok Madam? Haldeki dükkânlardan birisini tutar, balıkçılıkla uğraşır, geçinip giderdiniz...

Anjelik, konuşulanları dinliyor, ses çıkarmıyordu... Papaz, hakikatin müdafaasını yapıyordu... Fakat bunun ne kıymeti vardı... Anjelik'in içinde tutuşan intikam alevi, benliğini kavuruyordu... İçinden: «Bize ıstırap çektirenlere, çektiklerimizin yüz mislini çektirmiye ahdediyorum» diyordu...

Bu sırada aralanan kapıdan içeriye meydanın uğultusu doldu... Sonra, dev cüsseli birisi, odaya adımını attı; içeridekilere homurdanır gibi selâm verdi...

Bu, cellâttı...

Anjelik de, papaz da ayağa kalktılar... Papaz, elindeki mektubu cellâda uzattı, bir şey söylemedi...

Oben usta, şamdanlardan birisinin yanına yaklaştı ve mektubu ışığa tutarak okudu.

— Peki, dedi... Yarın sabah şafak sökerken beraber gideriz...

— Acaba bu akşamdan gidemez miyim? Hiç olmazsa yarın sabaha kadar mahkûmun yanında kalmış olurum...

— İmkânı yok... Müsaade etmezler...

— Zavallıya pek yazık olacak...

— Papaz efendi, daha fazla konuşup da canımı büsbütün sıkma... O rahip Beşe'nin Allah cezasını versin... Şeytanla işbirliği eden, asıl odur...

Cellât Oben, bunları söylerken bir taraftan da ceplerinin muhteviyatını, masanın üzerine boşaltıyordu. Çocuklar, babalarının cebinden çıkardığı şeyler karşısında hayret ve sevinç çığlıkları kopardılar...

Çocuklarınkinden daha baskın ve müthiş bir çığlık, onları susturuverdi... Anjelik, kocasının altın sigara tabakasını ve bu tabakanın üzerinden sökülen kıymetli taşları tanımıştı... Birden yerinden fırladı ve tabakayı kaptı... Cellât, onun bu tehalüküne aldırış dahi etmeksizin tabiî bir hareketle kolunu uzattı ve elinin koca parmaklarını açarak tabakayı ondan aldıktan sonra sükûnetle:

— İdam edeceğim mahkûmun üzerinden çıkanları almak hakkı bana verilmiştir, dedi...

Anjelik, dayanamadı... Sesinde müthiş bir ifadeyle:

— Siz hırsızsınız! diye bağırdı... Bir leş kargası... Bir ölü soyguncusu...

Cellât, aynı tabiîlik ve sükûnet içinde:

— Bu eşyayı almadığımı kabul edelim, dedi... Sonra ne olacak? Cesetle birlikte yanacak değil mi? Dışarıda bugünleri bekliyen fırsatçılar var. İş olup bittikten sonra eriyerek küller arasında kalan kıymetli maden erintilerini para mukabilinde benden istiyorlar... Hattâ, külleri eşeleyip işe yarayacak kalıntıları cebe indirmek için bana yalvaranlar var...

Oben usta, odanın bir köşesindeki masa üzerinde duran küçük bir çekmeceyi açtı ve Konttan aldıklarının hepsini içine yerleştirdi...

Papaz, olup bitenleri görmemek için yüzünü duvara dönmüş, yalvarıyordu:

— Yeter! Yeter artık! Susunuz...

Cellât, işini bitirdi. Anjelik'in yanına döndü.

Bunları bir tarafa bırakalım, şimdi... İsteğiniz nedir?

Anjelik, ürpertiler geçiriyor, bir şey söyliyemiyordu... Sadece keseyi uzattı. Oben usta, teklifsiz bir hareketle uzatılanı aldı, içindeki

paranın mikdarını tahmin maksadiyle avucunda hafifçe bir iki defa hoplattıktan sonra Anjelik'i süzdü...

— Boğulmasını mı istiyorsunuz yâni?

Genç kadın, evet mânasında başını sallamakla iktifa etti.

Cellât, kesenin ağzını çözdü, muhtevasını bir avucuna boşalttı.

— Peki, dedi. Yaparız...

Sonra, şaşkınlıktan gözleri faltaşı gibi açılmış olan papaza döndü:

— Siz kimseye bir şey söylemezsiniz değil mi? Kendimi büyük bir tehlikenin kucağına atıyorum. İşin farkına varacak olurlarsa bana bir düşmanlık ederler... Ama ben, yapacağım şeyi iyi bilirim... Kimsenin ruhu bile duymaz... Dumanlar, ortalığı tamamiyle kapladığı sırada, odunları düzeltir gibi yapar ve bu arada da işimi bitiririm...

Papaz, güçlükle konuştu...

— Tabiî... Kimseye bir şey söyliyemem ...Bana itimat edebilirsiniz..

Cellât:

— Ne o? Dedi... Yoksa içinize bir korku mu düştü? Galiba ilk defa bir idam mahkûmuna dinî telkinde bulunacaksınız... Fakat elden ne gelir?. Adaletin icabını yerine getiriyoruz...

Anjelik, korkunç şeylerin konuşulduğu bu odadan biran evvel ayrılmak istiyordu... Papas, onun teessürünü farketmişti... Teselliye çalıştı:

— Siz de boş durmayınız... Mahkûmun fazla azap çekmemesi için Cenabı Haktan tazarruda bulununuz...

Anjelik, birdenbire boşandı, hıçkıra hıçkıra ağlamıya başladı...

— Artık bana bir şey söylemeyiniz... Madem ki siz, onu göreceksiniz... O halde onu sevdiğimi kendisine söyleyiniz... Ama muhakkak söyleyiniz... Sonra... Şey... Ondan sorunuz... Doğacak çocuğuma hangi adı koymaklığımı istiyor...

— Peki... Arzularınızı yerine getireceğim...

Genç kadın, kendini nihayet dışarıya atabildi... Kulakları uğulduyor, başı dönüyor, midesi bulanıyordu... Manastıra, doğru hızlı adımlarla yürümiye başladı...

Merdivenleri çıkarken çocuğunun ağladığını duydu... Süratle odasına geldi...

— Geldim ...Geldim işte benim güzel yavrum! Ağlama çocuğum, ağlama yavrucuğum...

Anjelik, şömineye bir iki odun attıktan sonra çocuğunun yastığını düzeltti... Gözlerinden ip gibi yaşlar iniyordu...

— Yavruların en güzeli... Kala kala bir sen kaldın bana!

Florimon, söylenilenleri sanki anlıyormuş gibi annesinin yüzüne

bakıyor, gülümsüyordu...

Akşam genç kadın, yorgun ve bitkin vücudunu yatağa bırakırken zihnini işgal eden tek mevzu hâlâ, kocasının yaklaşan korkunç âkibetiydi...

Yarı uyanık, yarı uykuda geçen saatlerden sonra Anjelik, şafakla yataktan kalktı... Kendi kendine «kadın, kocasını tâkip etmelidir« diyordu...

O da kocasını tâkibedecek ve son merhaleye kadar gidecekti... Fakat bu tâkipte ihtiyatlı davranmak şarttı... Zira, tevkif edilmesi ihtimali kuvvetliydi... Onu tanıyacak olurlarsa işini derhal bitiriverirlerdi...

Uyuyan çocuğunu kucağına aldı ve yavaş yavaş merdivenleri indi... Madam Kordaku'nun kapısını tıklattı... O da yeni kalkmış, ocağı yakıyordu...

— Anneciğim, dedi... Birkaç saat için küçüğü size bırakabilir miyim?

Kadın, çömeldiği yerden Anjelik'e döndü...

— Olur ...Bırakınız yatağıma... Siz gelinceye kadar bakarım... Talihin şu cilvesine ne demeli?... Kocam babasiyle uğraşıyor, ben de oğluyla... Giderken Notrdam'a da uğrayıp dua etmeyi unutmayınız... Yemeğinizi gelince yersiniz...

Anjelik'in yemek düşünecek zamanı mıydı? Kadına bir şey söylemedi, boynu bükük dışarıya çıktı...

Sen nehrinin üzerine çökmüş olan sis yavaş yavaş dağılıyordu... O gün hava, mutlaka güneşli ve çok güzel olacaktı... Yollar, bu erken saatte bile kalabalıktı.

Siyaset meydanına yaklaştıkça kalabalık daha koyulaşıyor ve Anjelik, yürümek için zahmet çekiyordu... Onun şişkin karnını farkeden bir adam:

— Kızım, dedi ...Böyle karnı burnunda kadınların korkunç şeyleri seyretmesi doğru mudur? Dönüp evinize gitsenize!

Anjelik, bir umursamazlıkla omuzlarını silkti... Sonra adama sordu:

— Hüküm burada mı infaz edilecek?

— Hangisini sorduğunuzu ne bileyim? Siz hangi idam için geliyorsunuz? Şâyet yakılacak mahkûmu seyredeceksiniz, şu odunların yığıldığı yere gidiniz...

Adam, eliyle o tarafı işaret etti...

Anjelik, yürüdü... Adamın işaret ettiği yer nehrin sahiline yakın bulunuyordu ...Gerçekten de orada yüksek bir odun yığını ve bu yığı-

nın ortasında da darağacı görülüyordu... Darağacına çıkılması için bir de merdiven konulmuştu...

İdam sehpasından hemen bir kaç metre geriye dizilmiş olan tabureler süslenmişti. Ön sıraları işgal edecek hatırlı kimseler için bu yerlerin hususî surette ayrıldıkları anlaşılıyordu.

Zaman zaman esen rüzgârın savruntusiyle, ateşten kalkan ince, beyaz küller, odun yığınlarına yakın oturanların kızarmış yüzlerine konuyordu.

Anjelik, biraz öteye çömelmiş iki yaşlı kadının konuşmalarına kulak kabarttı... Bunlardan birisi:

— Dükkânda balık satsaydım daha iyiydi ya, diyordu... Fakat bir kere ablama söz verdim... Zavallı romatizmadan kıvranıyor... Sihirbazların kemiklerinin tozu onun hastalığına iyi gelir... Bana çok yalvardı ...Buradan biraz kemik tozu alacağım...

— İyi edersin... Gerçekten de romatizmaya birebir gelir...

— Sabuncu sokağındaki berber anlattı ...Kemik tozları karanfil yağında eritildikten sonra ağrıyan yerlere sürülürse ağrılar hemen geçermiş...

— Bakalım cellât müsaade edecek mi?

— Biraz zor olacak gibi geliyor bana... Cellât, böyle faydalı şeyleri kendisine ayırır.

— Notrdam meydanında bekleseniz de olur... Oradan geçerken gömleğinden bir parça koparabilirsiniz belki...

Anjelik, oradan süratle uzaklaşıp Notrdam meydanına gitmek istedi. Fakat siyaset meydanına doğru akın edenlerin kesafeti, ilerlemesine mâni oldu... Akan insan seli karşısında tek adım bile atamadı...

Onun telâşını farkeden birisi:

— Notrdam'a mı gidecektiniz? diye sordu...

Anjelik, başını salladı...

— Size kısa bir yol târif edeyim...

Genç kadın, tanımadığı adamın gösterdiği yollardan koşa koşa geçti, sahile vardı. Oradan bir sandala atladı...

Büyük kilisenin önündeki meydan, iğne atılsa yere düşmiyecek derecede kalabalıktı... Tam bu sırada birisi yüksek sesle mahkûmun göründüğünü bildirdi... Kalabalık o kadar kesifti ki, bir sürü insandan ibaret alay, zahmetle ilerliyordu...

Anjelik, iki tekerlekli bir çöp arabasının içindeki kocasının sefil halini görünce, gözlerinden yaşlar boşandı... O zarif, o kibar ve asil adam ne hallere girmişti. Kont, arabanın içinde ayakta duruyordu. Bacakları, vücudunu taşıyamadığı için bir kolunu celladın, diğerini de papazın omuzuna atmıştı... Başı açık, gür ve siyah saçları darmada-

ğınık, bitkin ve perişandı.. Boynunda bir de ip vardı. Üzerine beyaz bir gömlek giydirmişlerdi, ayakları çıplaktı...

Genç kadın, hıçkırıklar içinde:

«— Bu Jofrey değil, olamaz» diyordu...

Jofrey, bir aralık başını doğrultu. Uzun uzun büyük mâbedi süzdü... Belki de içinden duada bulunuyordu...

Alay, bin müşkülâtla siyaset meydanına varabildi... Kont, orada bir takım garip merasimle karşılanmıştı... Onun darağacına sürüklenmiş olmasına sevinenlerin başında rahip Konan Beşe geliyordu... Kont, karşısına getirilir getirilmez, yanındakilere emir verdi, uzun şamdanları mahkûmun önüne koydular' Şamdanlardaki mumların alevleri, rüzgârın tesiriyle zaman zaman Jofrey Döpeyrak'ın yüzüne doğru savruluyordu ...Kont, çıkarıldığı yüksek yerde; kollarını, yanındakilerin omuzlarından indirdi, doğruldu... Boyunun bu kadar uzayabileceğini Anjelik hiç ummazdı. Veya o sırada Kont, ona çok uzun boylu görünmüştü. Jofrey, biraz sonra ağzını açtı... Anjelik, onun maksadını anlamıştı.

Ve birdenbire ortalığı saran soğuk hava içinde harikulâde bir ses etrafa yayıldı...

Jofrey, eski ve çok güzel bir besteyi okumaya başlamşıtı...

Anjelik, anî olarak kalbine bir hançer saplanmış gibi acı bir çığlık kopardı... Çünkü besteyi okuyan tatlı ses; rahip Beşe'nin, fildişinden yapılmış uzun istavroziyle Jofrey'in ağzına vurmasiyle kesilivermişti. Bu darbeyle Kontun başı, geriye düşerken ağzından boşanan ince bir kan şeridi tâ yere kadar uzanıyordu... /

— Konan Beşe! diye haykırdı... Sana randevu veriyorum... Bir ay sonra Cenab-ı Hakkın mahkemesinde karşılaşırız...

Jofrey'in sesi, meydanı dolduran kalabalıktan kopan uğultu arasında eridi...

Bir idam mahkûmunun, sehpa altında şarkı söylemiye kalkışması, halkın taassubunu kamçılamış, ortalık bir anda karışmıştı... Kalabalık arasından kulakları sağır edecek derecede şiddetli bir uğultu yükseliyordu ...Kilise, güzel seslilere karşı filvâki müsamahakâr davranıyordu. Fakat bu mücrim, yabancı bir dille, şeytanın lisaniyle şarkı söylemiye cesaret etmişti. Halkın hazmedemediği nokta da buydu...

Anjelik, kaynaşan halk arasında bir aralık, ayaklarının yerden kesildiğini hissetti ...Onu, aralarından itip çıkarmak istiyorlardı... Bu bir türlü dinmiyen kaynaşma ve dalgalanma, Anjelik'i tâ büyük kilisenin önündeki meydana kadar sürdü...

Korku ve heyecanını yenmiye çok çalıştı... Ona fazlası yaramazdı... Karnındaki çocuk yine sık sık oynamıya başlamıştı...

Bir müddet bekledi, ortalık yatıştıktan sonra tekrar kalabalığın arasına sokuldu. İki kişi aralarında konuşuyorlardı... Birisi sevinçle:

— Sihirbazın kırılan dişini ele geçirmiye muvaffak oldum, diyordu...

Anjelik, onların yanından uzaklaştı... Ve yine meydana dönen köşeye geldi... Artık ateşi tutuşturmuşlardı... Çılgın bir ses:

— Yakıyorlar ...Sihirbaz yanıyor! diye bağırdı...

Anjelik, yeni bir hamleyle öne atıldı, biraz daha sokuldu... Şimdi alevlerin hararetini iyice hissediyordu. Esen rüzgâr da ateşi, zaman zaman alevlendiriyordu...

Halk: bağırışıyor, tepiniyor, neşeleniyordu... Bâzıları:

— Duyuyor musunuz, nasıl bağırıyor? Diye etrafındakileri ikaza çalışıyordu...

Anjelik, gözlerini kırpmadan, ateş yığını ortasındaki direğe dayalı merdiven üzerinde, alevlerin sarı ve kızıl renkleri arasında görünüp kaybolan hareketsiz cismi seyrediyor; onun ıstıraptan bağırdığına sevinenlere, içinden «hiç acı duymaz çünkü boğuldu» diyordu.

Cellât, elindeki uzun çatalla ara sıra, odunlar altındaki çalı çırpı yığınını karıştırıyor, ateşin şiddetini kaybetmemesini temine çalışıyordu...

Rüzgârın savruntusiyle havada uçuşan yanık bâzı yapraklar, başlar üzerine konarken halk...

— Sihirbazın şeytanlık kitapları da yakılıyor... Bunlar, o kitapların yaprakları! Diyordu...

Sıkı bir rüzgâr, bir aralık alevleri bastırdı... Anjelik, önce, Neş'eli Bilgi Sarayının kütüphanesini dolduran kitapların ateşin ortasına yığılmış olduğunu; sonra, başı siyah bir bezle örtülü kocasının direğe bağlı, hareketsiz duran cesedini gördü ve bayılıverdi...

Anjelik, ancak Grev meydanındaki kasap dükkânında kendine gelebildi...

Gözlerini aralayıp etrafına bakındı, kendi kendine: «Oh! Ne kadar fenayım» diye mırıldandı...

Onun kımıldandığını gören bir kadın yanına sokulmuş, elindeki şamdanı yüzüne doğru yaklaştırmıştı...

— Büyük bir tehlike atlattınız. Geçmiş olsun... Ölebilirdinizde... Hemen bir hekim getirttik, yaralarınızı sardı temizledi... Epeyce de kan kaybettiniz... Ben, doğum yapacağınızı sanmıştım...

Anjelik, elini karnında gezdirdikten sonra:

— Hayır, dedi. Geçirdiğim fenalığın doğumla alâkası yok... Daha üç haftam var ...Neden burası bu kadar karanlık?

— Akşam oldu da ondan...

— Yakılan adam ne oldu?

Kadın, sesini alçaltarak:

— O iş bitti ,dedi... Fakat ne de uzun sürdü ya! Ceset, ancak öğleden sonra iki buçukta tamamiyle yanmış hale geldi... Hele kemiklerin küllerini kapışmak meeslesinde ortalık bir harp meydanına döndü... Herkes, kemiklerin küllerinden birer tutam almak istiyordu... Halkı zor dağıttılar...

Kadın, bir müddet sustu. Sonra:

— O sihirbazı tanır mıydınız? diye sordu...

Anjelik, büyük bir gayret sarfederek konuştu:

— Hayır ...Onun yakılacağını kim söylemişti bana? Bunu da hatırlamıyorum. Böyle bir vakayı ilk defa gördüm...

— Müthiş, çok müthiş bir şeydi...

Anjelik, yaralarını temizleyip saran bu iyi insanlara para vermek istiyordu. Fakat üzerinde bir santim bile yoktu... Kadına, tekrar uğrıyacağını, o zaman hekimin parasını vereceğini söyliyerek oradan ayrıldı...

Dışarıda sert ve dondurucu bir rüzgâr esiyordu... Genç kadın, karanlıklar içinde ilerlemeğe başladı... Ve Siyaset meydanından geçerken yanmış bir et kokusu genzine çarptı. Bu bulandırıcı kokuyu teneffüs etmemek için mendiliyle burnunu tıkamaya çalışırken, meydanın ortasındaki direk, bir heyûlâ gibi karanlıklar içinden Anjeliğe göründü. Genç kadın, bu siyah hayâletin kendisine yaklaşır gibi olduğunu vehmederek irkildi. Sonra olduğu yerde durdu... Bir gölge ona yaklaşıyordu... Genç kadın, cellâdın evinde tanıştığı papazı nihayet farkedebildi, korkusu geçti...

Papaz, onu görünce sevindi.

— Gelip beni bulacağınızı biliyordum Masör (*), dedi. Sizi bekliyordum. 'Kocanız dinsiz gitmedi, tam bir Hıristiyan gibi öldü... Zâten ölüme hazırlanmıştı, bir isyanda bulunmadı. Hayata teessüf ediyor, fakat ölümden de korkmuyordu. Allahın huzuruna çıkacağından sevinç duyduğunu kaç defa tekrarladı...

Papaz, bir tereddüt anı geçirdikten sonra devam etti:

— Nihayet bir şüphesini gidermiş olmanın tesellisi içinde bulunduğunu da söyledi...

— Ne gibi?

(*) Masör - Kilise geleneği icabı olarak papazlar, genç kadınlara bu şekide hitap ederler. Mânası: «Hemşirem».

— Dünyanın dönüp dönmediği meselesi...

Anjelik birden kızdı... Ölüme giderken düşünülecek şey bu muydu? Jofrey, onu geride bırakıyordu... Dünya dönsün veya dönmesin, bunun ne ehemmiyeti vardı? Jofreyin asıl düşünmesi lâzım gelen mevzu, karısının âkıbeti ve düşeceği koyu sefaletti...

Papaz, tekrar konuştu:

— Masör, yine bana kaç defa söyledi: «Onu sevdiğimi muhakkak kendisine söyleyiniz. O, benim hayatımı dolduruyordu.

Ben ise onun hayatında ancak bir merhaleydim. Fakat bundan sonra takip edeceği yolu kendisi çizeceğine itimadım var. Sonra çocuğa konulacak ad meselesine de temas etti. «Erkek doğarsa Kantor. Kız doğarsa Klemans koysun» dedi.

Kantor dö Marmon, orta çağda şato dolaşan Tuluz'un şu meşhur şairi; Klemans İzor, Tuluz Edebiyat Akademisinin şiir perisi...

Bunlar, şimdi ne kadar uzak şeylerdi! Ve yine bütün bunlar, Anjelik'in yaşadığı şu ıztıraplı saatler karşısında ne kadar inanılmaz şeylerdi! Anjelik' şimdi manastıra doğru, ayaklarını sürüyerek yürüyordu...

Birden göz pınarlarına hücum eden yaşları tutamadı, sarsıla sarsıla ağlamaya başladı... Yanakları göz yaşlarından ıslandı... Düşmemek için bir duvara tutunmak zorupnda kaldı...

— Jofrey! Oh Jofrey! diye bir iniltiyi andıran mırıltıyla söyleniyordu... Nihayet, bir şüpheni giderdin, dünyanın dönüp dönmediğini öğrendin... Ebediyette mesut ol...

İçinden sanki bir şeyler kopacak gibi oluyor, ağır gelen bedenini, bacakları üzerinde zor tutuyordu... Bir aralık bacaklarından aşağıya doğru sıcak, yakıcı derecede sıcak bir şeyin boşanıp aktığını duydu... O zaman anladı ki, artık çucuğunu dünyaya getiriyordu...

Daha manastırdan çok uzaklardaydı... Halbuki bin zorluk ve zahmetle adım atabiliyordu. Notrdam köprüsüne yaklaşırken bir arabanın geçtiğini gördü ve seslendi:

— Çok hastayım, beni şehir hastahanesine kadar götürebilir misiniz?

Adam:

— Ben de oraya gidiyorum, dedi. Mezarlıktaki bir iş için uğrıyacağım... Ölüleri ben götürürüm de... Binin arabaya güzelim!

V

— Kızım, çocuğun adını ne koyacaksınız?

— Kantor.

— Kantor mu! Bu hıristiyan adı değil ki...

Anjelik:

— Bu da dert mi, dedi. Vız gelir bana... Veriniz çocuğu...

Genç kadın, ebenin kollarından kıpkırmızı, et gibi, henüz ıslaklığı gitmemiş mahlûku kaptı, aldı...

Daha gece yarısı bile olmamıştı... Anjelik, bu felâketli gecede, ikinci çocuğunu, sefil bir dekor içinde dünyaya getirmiş bulunuyordu... Şehir hastahanesi diye uzaktan adını duyduğu bu yer, ne kadar korkunçtu... Yatak yokluğu yüzünden bir karyolada üç hasta güçlükle yatıyordu... Anjelik, doğurduğu çocuğunu sarıp sarmalamaya kirli bir bez parçası bile bulamamıştı... Esasen bunların ne ehemmiyeti vardı... O, zâten Kontun öldüğü anda ölmüştü... Şimdi, Kantorla birlikte yepyeni, bambaşka bir Anjelik doğmuştu... Montlunun o ele avuca sığmaz, zapturapta girmez vahşi kızında: ıstıraplar, kinler şekil buluyordu...

İçini tutuşturan bu hislerle o, artık hiçbir şeyi tanımaz olmuştu... Yaşamak ve intikam almak için bundan sonra hiçbir mücadeleden çekinmiyecekti... Bunun için de yanında yatan kadını şiddetle iterek yatağın kenarına kadar sürdü, sonra sert bir hareketle altındaki örtüleri çekti...

Ağır bir kanama geçirmiş olan hasta genç kadın, Anjelik'in bu haşin davranışına ses çıkaramadı, mecalsizdi... Sâdece bir kaç defa inledi... Anjelik, içinden:

«Nasıl olsa bu yatakta yatan ikisi de ölecekler... Biran evvel temizlenmiş olurlar. Yeni doğan çocuğumla sarıp sarmalanmaya ihtiyacımız var... İkimiz de üşüyoruz... Onların örtüleri bize yeter!» diyordu...

Onu ve çocuğunu ağır hastaların koğuşuna yatırmışlardı... Bu koğuşa bitişik odaya da büsbütün ağırlaşanlar, yatak çarşaflariyle taşıyor ve yerlere silkeleyip bırakıveriyorlardı...

Genç kadın, sabaha karşı, yanında yatan hastaların vücutlarının soğuduğunu farketti... İkisi de ölmüşlerdi... Çocukları da annelerinin arkalarına kalmanın vahametini anlamış gibi dünyalarını değiştirmişlerdi...

Yatakları dolaşan rahibe, Anjelik'in başucuna geldiği zaman cansızları yokladı...

— Niçin bunları açıkta bıraktınız?

Anjelik, hırsla bağırdı:

— Ölmemek için... Çünkü çocuğumla üşüyorduk...

Rahibe, bu isyankâr kadına cevap vermedi... Cesetleri yanından aldılar...

Lohusa, hastahanede ancak dört gün kalabildi... Burası berbat bir yerdi. Hastalar, tamamiyle mukadderatlarına terkedilmiş durumdaydı-

lar. Bakım sıfırdı... Günde iki defa hastalara biraz et suyuyla ekmek veriliyordu... Anjelik, hastahanede daha fazla kalmanın gerek kendisi gerekse çocuğu için tehlikeli olacağını çoktan anlamış bulunuyordu... Bir gün, ona yemek getiren rahibenin beyaz önlüğünü bir hamlede yırtıp parçalamış, bu temiz bez parçasını çocuğuna kundak yapmıştı... Hâdise, hastahanenin idarecilerine aksetti... Asık yüzlü bir adam, başucuna gelerek onu azarlamak istedi:

— Hareketlerinizi hiç beğenmiyoruz... Sığındığınız bir yerde size lûtfen hizmet edenlere karşı böyle haşin davranırsanız, aleyhinizde olur. daha doğrusu size yol görünür...

Anjelik, bütün hıncını boşalttı:

— Beni buradan kovmanızdan memnun olurum efendim... Ancak buraya yattığım zaman üzerimden çıkartıp aldığınız elbise ve çamaşırlarımı tertemiz halde bana iade etmeniz şartiyle... Hem onlar, gözümün önünde yıkanıp temizlenecek... Aksi halde sırtımdaki şu gömlekle çıkar ve sizi Kraliyetin vicdanı diye vasıflandırılan Mösyö Vensan'a şikâyet ederim... Hem öyle basit bir şikâyetle iktifa etmem... Sesimi, Krala duyuracak kadar yükseltirim ve hastahanenin teftiş edilmesini isterim, anladınız mı!

— Şayet böyle bir şey yapacak olursanız sizi delilerin koğuşuna atarım!

— Bu alçaklığı da yapabilirsiniz ama netice, hakkınızda hiç hayırlı olmaz...

Anjelik, hastahaneden atılmayı umursamıyordu... Onun endişesi çocuğun aç kalmasıydı... Sütü azdı... Kantor meme emdikçe doymuyor ve sabahlara kadar ağlıyordu...

Genç kadın, ertesi gün erkenden taburcu edildi... Elbise ve çamaşırları yıkanmış, ter temiz halde kendisine verilmişti... Mışıl mışıl uyuyan çocuğu kucağında, manastıra doğru yürüyordu... Kantor, ağlamaktan ve uykusuzluktan haylı sarsılmış olmalıydı ki, henüz uyanmamıştı... Anjelik, manastırda Madam Kordaku'nun keçileri olduğunu hatırlayınca sevindi. Çocuğunu keçi sütiyle besliyebilirdi.

Keçi sütiyle beslenen çocuk inatçı da olsa ne zararı vardı!

Ya Florimon, ne olmuştu acaba? Muhakkak ki, Kordu anne onu, yüzü üstü bırakmamıştı. O, iyi bir kadındı. Fakat Anjelik'e; ilk çocuğunu sanki yıllarca evvel terketmiş gibi geliyordu...

Eve yaklaşırken kulağına ağlayan bir çocuğun sesi çarptı. Birden kalbi hopetti: Florimonun sesine o kadar alışkındı ki, hemen tanıdı.

Karların üzerinde. iki tarafına sallanarak zorlukla koşmaya çalışan bir silüeti; çocuklar, kar topuna tutmuş kovalıyor, bir taraftan da bağırışıyorlardı:

— Sihirbaz! Sihirbaz Küçük Sihirbaz! Göster bize boynuzlarını!...

Anjelik, bir çığlık koparak ileriye atıldı ve çocuğunu kolundan tuttuğu gibi bağrına bastı... Beraber mutbağa girdiler... Yaşlı kadın, ocağın karşısına geçmiş, soğan ayıklıyordu.

— Küçük canavarların eline niçin bıraktınız çocuğu?

Kordo anne, soğanın acısından yaşaran gözlerini elinin tersiyle kuruladı.

— Kızım, öyle bağırma bana! Siz gittiğinizdenberi hep onunla haşır neşir oluyorum... Doğrusunu isterseniz geriye döneceğinizden bile süpheliydim... Sonra ne yapayım, her gün onu sırtıma bağlayıp gezdiremem ya! Hem hava alsın, hem de oynasın diye sokağa salıvermiştim... Âlemin piçleri «sihirbaz» diye ardından bağırıyorlarsa bunda benim ne kabahatim var? Babasını sihirbaz diye Grev meydanında, ateşte yakmadılar mı? Benim oğlumla da alay ediyor çocuklar...

Florimon, annesinin üzüldüğünü anlamış, çocuk diliyle onu teselliye çalışıyordu:

— Oynuyordum anne... Oynuyordum onlarla...

Sonra, annesinin eteklerine sarıldı:

— Artık gitmiyeceksin değil mi?

— Hayır canım, hayır yavrum... Bak sana güzel bir bebek getirdim....

Florimon, annesine büsbütün sokuldu, onu kıskandığını belli eden bir tavırla:

— Ben onu sevmem ki, dedi...

Anjelik, ocağın önüne yatırdığı çocuğunun kundağını değiştirdi, her uzvunu eline alarak uzun uzadıya tetkik etti... İçinden: «Büyük Allahım!» diyordu. «Bu kadar felâket, ıstırap ve karma karışık, korkunç hâdiseler arasında şu çocuğu kusursuz nasıl yarattın? Senin büyüklüğüne imanım var.»

Genç kadın, manastırın köşesinde birkaç gün daha geçirdi... Bir mikdar parası vardı... Reymon'un yakınlarda döneceğini umuyordu.

Fakat bir gün öğleden sonra manastıra bakan memur, çıkageldi....

— Kızım, büyüklerden emir aldım... Burasını hemen terkediniz... Amirim, idaresi altında bulunan manastır hakkında her türlü dedi-kodudan çekindiğini bildirdi...

Anjelik, baş rahibe gidip yalvarmayı, ayaklarına kapanmayı biran için aklından geçirdi .Fakat Kralın kat'î emrini derhal hatırladı: «Bir daha sizden bahsedildiğini işitmiyeyim!»

Demek onu istemiyorlardı, ondan şüpheleniyorlardı... Artık Cizvit papazlarının da onu himaye etmeleri bahis mevzuu değildi...

— Peki, dedi... Gece olmadan çıkar giderim...

— Sizden bir ücret de istenmiyor...

Anjelik, öteberisini deri bir çantaya doldurdu, çocuklarını iyice sarıp sarmaladı.. Sonra hepsini ilk nakilde istifade ettiği çekçek arabasına koydu... Kordo anne de onu uğurlamak üzere avluya çıkmıştı... Anjelik, masanın üzerine küçük bir kese bıraktı...

— Az oldu ama kusura bakmayınız... Ne zaman çok param olursa tekrar buraya gelir, telâfi ederim...

Florimon, annesine sorup duruyordu:

— Attâ mı anne, attâ mı?

— Teyzene gidiyoruz yavrum...

— Baba da orada mı?

Florimon, hizmetçi Barb'ı soruyordu...

— Evet çocuğum...

Florimon, sevinçle ellerini çırptı...

Ortalığa çöken akşam hüznü içinde Anjelik, küçük arabasını ite ite ilerlemiye başladı...

Senlandri sokağına geldiler. Barb, Florimonu görür görmez tanıdı ve bir çığlık kopardı. Çocuk da onun kucağına atılmıştı.

İyi kalbli hizmetçi, bir taraftan ağlıyor, bir taraftan da:

— Ah benim kuzum, ah benim yavrum! Diye Florimonu öpücüklere boğuyordu...

İlk heyecanlar yatıştıktan sonra Barb, mezardan yeni çıkmış bir mahlûktan farksız hale gelmiş Anjelik'i uzun uzadıya süzdü... Bu genç ve çok güzel kadın ne kadar değişmiş, ne kadar zayıflamıştı...

Tam bu sırada arka taraftan, merdivenlerden gelen bir feryatla ikisi de irkildiler...

Hortans, bir elinde şamdan merdiven başında görünmüştü. Arkasında da kocası Fallo Dösanse duruyordu... Eniştesi, perukasını çıkarmıştı... Üzerinde de bir robdöşambr vardı... Baldızını karşısında görünce dudakları titremiye başlamıştı... Çok kısa süren sessizliği tiz bir çığlık bozdu...

— Git buradan, defol! Lânetlenmiş bir aileyi çatımın altında barındıramam.

Anjelik, umursamazlık içinde:

— Kıs çeneni budala! Dedi...

Sonra, merdivenlere yaklaştı... Bakışlarını ablasının yüzüne kaldırdı:

— Zâten gideceğim, dedi... Fakat hiç olmazsa sana bir zararları dokunmıyacak olan şu çocukları kabul etmeni istiyorum...

Hortanz, tekrar bağırdı:

— Defol!

Anjelik, Florimon'la Kantoru kucağında tutan Barb'a döndü:

— Benim, iyi kalbli kızım, dedi... Onları sana emanet ediyorum. Bana ne kaldıysa onları da sana bırakıyorum, süt alırsın... Kantor, sütnine istemez. O, keçi sütünü sever.

Hortanz, gittikçe dikleşen bir sesle mütemadiyen bağırıyordu:

— Defol! Defol !Defol!

Bu yetişmiyormuş gibi üstelik tepinmeğe de başladı...

Anjelik, kapıya doğru yürüdü... Çocukları için değil fakat ablası için, son defa arkasına döndü, baktı...

Elindeki şamdanın titrek ışıkları Hortanz'ın yüzüne bir hayaletin korkunç ifadesini veriyordu...

Anjelik:

— Ta kendisi işte, dedi... Tıpkı çocukluğumuzda odalarımızda, kollarını öne doğru uzatarak dolaştığını iddia ettiğimiz hayalet kadın gibi...

Çıktı ve kapıyı örttü... Bir adam, eniştesinin evi önündeki büyük feneri yakıyordu...

Anjelik, yarım bir dönüş yaptı ve sonra Paris'in içine daldı...

VI

Paris, bu soğuk kış gecesinde donmuş, kalmış gibi sessizdi...

Anjelik, kötülerin harekete geçmiye hazırlandıkları saatte Paris'e dalmıştı... Katiller ,serseriler, hırsızlar, uğursuzlar neredeyse işe çıkacaklardı...

Tiyatrodan çıkan bir grup, ayakları aralarında pervasızca cirit atan koca lâğım farelerinden ürktüler... Gruptaki bir iki Senyör kılıçlarını çektiler ve fareleri kaçırdılar...

Kenar mahallelerden birisi olan Senmarten'deki eşkiya ininde hümmalı bir faaliyet hüküm sürüyor: reis, işe çıkaracağı adamlarını hazırlıyordu... Tebaası, reislerine haylı vurgun malı getirmişlerdi... Bunların arasında sırtlardan kapılıp kaçırılan mantolar, bellerden koparılmış kılıçlar vardı. Rotlabaron diye anılan berbat bir herif, reise bir tehlikeyi de haber vermişti... Tam bir sefaletin hüküm sürdüğü bu muhitlerin birbirine rakip iki azılı siması vardı: Bir izbede yaşayan Kalambröden ve yine kenar mahallelerden Sendönide barınan Mısırlı Rodogon... İlki daha nüfuzlu ve kuvvetliydi. Zira Parisin bütün köprüleri ondaydı... Berikinin ise hem avenesi fazla hem de kendisi müthiş bir tipti.

Pariste barınan serseriler, uğursuzlar arasında çocuk hırsızları da vardı... Bunlar çaldıkları çocukların âzasını eğri büğrü vaziyetlere sokuyor, onları ya canbazlara veya dilenci teşkilâtına satıyorlardı... Tica-

retleri ve kârları yolundaydı... Hele sokağa bırakılan piçlerle meşguliyeti belediye bir kenara bırakınca, onlara gün doğmuştu...

Bu muhitlerde daha kimler ve neler yoktu?. Soyguncular, aşağılık fahişeler, hırsızlara yataklık edenler, paralı ve nüfuzlu kimselere gönül eğlenceleri hazırlayanlar ve bir sürü ahlâksızlar...

Kral XIV. Lui de, o gece Mart kedileri gibi Luvr sarayının damındaydı... Ardından, zevk ve eğlence arkadaşları iki büklüm, papuçları ellerinde, Sa Majesteyi tâkip ediyorlardı...

Onların şu gülünç hallerini birisi görecek olsa, Kralla mahrem arkadaşlarının bir gece âlemine hazırlandıklarına ihtimal vermezdi... Sa Majesteye, İspanya Kralının kızı olan genç karısı kâfi gelmediği gibi ne Madam Dösuvanson'un nüvazişleri, ne Madam Dorlean'ın ateşli kucağı, ne de dal gibi İnce Anriyet'in sevgisi onu tatmin ediyordu. Onun gözü şimdi Kraliçenin damdönörü Matmazel dö Lamot - Hudankur'daydı...

Sa Majeste o gece, bu kıza karşı teşebbüse geçmemiş değildi. Fakat kızların dairesine bakan Madam Dönavay, taarruza şiddetle karşı koymuş, Kral da hezimet mecburiyetinde kalmıştı... XIV. Lui, bunun üzerine Pegilen, Marki Döğiş, Marki Dövard ve oda uşağı Bontan'dan ibaret kabinesini toplıyarak durumu müzakere etmişti...

Pegilen, sarayın bütün girintili, çıkıntılı, gizli yollarını biliyordu... Krala, kızların dairesine girilebilecek en kestirme ve müsait yolun, baca olduğunu söylemiş, Sa Majesteyi ikna etmişti... Hepsi bu yüzden dama çıkmış ve kızların dairesine inecekleri bacanın yolunu tutmuşlardı...

Bir müddet sonra Matmazel dö Lamot, karşısında simsiyah bir hayalet görünce korkudan bayılacak hale gelmiş, fakat âşığını hemen tanımıştı... Kralın eğlence arkadaşları da o geceden nasiplerini, diğer kızlardan alıyorlardı...

Beri taraftaysa Kraliçe Mari - Terez, yatağında kocasını bekliyordu...

Kral, Madmazel La Mot - Hudankur'un kolları arasında hayatın tadını çıkarırken Pegilen de uzun bir mücadeleden sonra fethettiği bir bahar kadar güzel sevgilisini biraz da hayretle, merakla süzüyor, ona aşk oyunlarını tatbik eden ilk erkeğin kendisi olup olmadığını öğrenmek istiyordu... Bir aralık ona:

— Canımın içi, siz, kız oğlan kız mıydınız? Diye sormaktan kendini alamadı...

Pegilen'in pek körpe ve pek genç sevgilisi cevap vermedi, sâdece güldü... Pegilen, nasıl olmuştu da onu şimdiye kadar keşfedememişti. Kızın gülüşü ne kadar samimiydi!

Yanından ayrılırken:

— Hiç olmazsa adınızı bağışlayınız bana dedi...

Kız, fıkırdadı:

— Evvelâ siz adınızı söyleyiniz...
— Adım Pegilen... Tanıyamadınız mı beni?
— Benimki de Mari - Agnes dö Sanse...

Beri tarafta Luvr sarayındaki dairesinde Mösyö Mazaren artık ölümünün yaklaştığını hissediyor... Kardinal, bunu o kadar biliyor ki...

Madam Dösuason'un dairesinde de zevk ve eğlence faslı sona ermiştir... Geciken misafirler, sallana sallana daireden çıkıyor ve aşağıya iniyorlar ...Hepsi sarhoş... Madam Dösuason'un da başı dumanlı... O misafirleriyle çok şarap içmiştir... Onun saraydaki dairesinde cümbüş hiç eksik olmaz. Gündüzleri dans ve eğlence... Geceleri de aşk... Madam Dösuason bu eğlenceli ve hareketli hayata rağmen yine üzgün... Bir kadının rekabetinden kuşkulanıyor... Rakibesi olduğu tahakkuk ederse kederinden mutlaka ölür.

Luvr sarayında hâkimiyeti Kralın gözdesi elde tutar... İspanya Kralının kızı, bu gidişle pek silik kalacağa benziyor... Daha doğru dürüst fransızca bile konuşamıyor. O, hiçbir zaman ehemmiyetli bir rol oynayamıyacak... Acaba, XIV. Lui'nin sarayında her şeye hükmedecek gözde kim olacak? Bu mevkie kim yükselecek...

Düses Dösuason, fildişi rengindeki vücudunun güzelliğini bir kat daha ortaya koyan serbest bir uzanışla karyolasında... Zevkli bir gece geçirdiği halde yine memnun görünmüyor. Karnında gittikçe büyüdüğünü hissettiği çocuğu ne yapmalı? Bir hap, bu işi pekâlâ temizler... Gebelik ve çocuk eğlenmek, hayattan kâm almak istiyen bir kadın için iki büyük engel değil mi? Hem çok kıskanç bir kocası da var, Evet, mutlaka o becerikli kadını gidip görmeli ve bir hapla bu dertten kurtulmalı...

Erkeklerle oynasmadıktan sonra hayatın münası kalır mı? Fakat onlar da neticede biraz yorucu ve bıktırıcı...

Yalnız birisi var ki, diğer erkeklerden ayrılıyor... Bu erkek ona ne zevkler tattırdı! Tuhaf bir mahlûk... Siyah... Az konuşur... Fakat kuvvetli... Bir boğa kadar kuvvetli...

Düses bir ürperti geçiriyor... Ağzı kupkuru... Yataktan doğruluyor... İçinde bir ezginlik var. O esir Arabı bir daha göremiyecek...

Artık sabah oluyor... Geceler, sanki Prenslerin doyasıya eğlenebilmeleri; katillerin, haydutların, uğursuzların da işlerini rahat rahat görebilmeleri için halkedilmiş...

Emniyet ve âsayişi sağlamakla vazifeli olanlar, bütün birgece aca-

ba nerelerdeydiler? Haydutlar ve katiller; onların, büyük mezarlığın bir köşesinde çubuklarını tüttürüp, biribirlerine hikâyeler anlattıklarından emin olmasalar elbette inlerinde kalırlardı...

Sen nehrinin yüzünü sabah rüzgârı hafifçe kırıştırıyor... Şehir, yavaş yavaş uyanmaya başladı. Gece çalışanlar, artık işlerini bitirerek meydanı, gündüz çalışacaklar için boş bırakarak yerlerine çekildiler... «Sefalet Vâdisi» sokağındaki kebapçılar, erkenden işbaşı yapmış, takımlarını hazırlamış, ateşlerini yakmışlar, av etleri şişlere geçirilmiş...

Bu sokakta bir sürü de meyhane var... «Arsız Horoz» meyhanesini işleten kadın, geceden ölmüş... Dükkân, bir matem havası içinde...

Meyhaneler ve kebapçılar, geceleri ışıl ışıldır. Bunlar, Parisin yıldızları sayılır. Tuhaf ve çeşitli adları da vardır bu meyhanelerin... «Yeşil Kafes», «Üç Tokmak», «Çam Tokalacı», «Kara Mantar»... Bu meyhaneler, tarikat mensubu rahiplerin de uğrağıdır...

Rahip Beşe'de ara sıra bu meyhanelerden birisine, günahlarını unutmak için bir gölge gibi süzülüp girer...

VII

Anjelik, bu kış gecesinin ayazına aldırış etmeksizin, karlarla yarı örtülü küçük pencereden «Yeşil Kafes» meyhanesinin içerisini gözetliyordu...

Rahip Beşe, üzerinde kalaylı büyükçe bir kupa bulunan masanın başına oturmuş, gözlerini bir noktaya dikmiş düşünüyordu...

Genç kadın, onu hayâl meyal seçebiliyordu... Pencerenin kalın camı buz tutmuştu... Meyhanenin yarı dumanlı havası esasen görüşü bulandırıyordu... Buranın daimî müşterileri rahipler ve papaz namzetleriydi...

— Bu saatlerde ne arıyorsun buralarda yavrucuğum?

Anjelik, arkasından gelen bu sesle irkildi... Dönüp baktı, kimseyi göremedi... Fakat yerde kımıldayan bir gölge dikkatini çekti. O zaman, küçük bir çocuğa benziyen bir mahlûkun ayakları dibine kadar sokulmuş olduğunu farketti... Bu, bir cüceydi ve Anjelik'e elleriyle işaret ediyordu...

Genç kadın, bir anda her şeyi hatırladı... Kuasiba, ona, evvelce serseriler arasındaki tanıdıklarından bahsetmiş, başı sıkılırsa onlardan yardım göreceğini bildirmişti... Emektar zenci Anjelik'e «kendinizi onlara tanıtmak isterseniz iki elinizin parmaklarını birbirine geçirerek parola verirsiniz» demişti...

Anjelik, hemen kendini topladı ve parolayı verdi...

Cüce:

— Ben zâten anlar gibi olmuştum, dedi. Parola tamam... Demek

sen de bizlerdensin? İyi ama kimin tayfasındansın? Mısırlı Rodogon'un mu, «Dişsiz Jan» ın mı, yoksa «Mavi Karga» nın mı?

Anjelik, cevap vermedi. Arkasını ona döndü ve yine meyhaneyi gözetlemiye başladı... Cüce, bu sırada çevik, bir sıçrayışla pencere camını örten karları eliyle açtı... Sonra Anjelik'e sordu:

— Gözlerini hiç ayırmadığın bu müşteri nerede oturuyor?

— Köşedeki...

Cüce, bir zıplayışta, demirlere tutunarak asıldı ve kendini yukarıya çekerek içeriye baktı...

— Şu bir çuval kemik yığınını andıran adam mı? Hani bir gözü «kalk gidelim derken, öteki halt etme otur» diyen yaşlı herif mi?

— Evet...

Genç kadın, derin bir soluk aldı... İçinde bir şeyler kıpırdamaya başlamıştı sanki... Niyeti kat'iydi ve ne yapacağını çok iyi biliyordu...

— O dediğin adamı öldürmeğe mecburum, dedi...

Cüce, yere atladı ve elleriyle Anjelik'in yarı belinden aşağısını süratle yokladıktan sonra güldü:

— Üzerinde bıçak bile yok... Nasıl yapacaksın bu işi?

Genç kadın, ses çıkarmadı... İçinde tutuşan kin, onu gecenin bu geç saatinde tâ buralara kadar sürüklemişti. Nihayet ilk merhalede muvaffak olmuş ve rahibi bulmuştu...

Cüce:

— Gel bakalım Markiz, dedi... Mezarlığa kadar bir gidelim... Orada bu işe bir çare buluruz...

Anjelik, cücenin bu teklifi karşısında hiç tereddüt etmedi... Yürümeğe başladılar... Cüce bir aralık:

— Adımı söyliyeyim sana, dedi... Bana Barkarol derler... Öyle pek böbürlenecek, cafcaflı bir ad değil ama bana çok bile...

Bunları söyledikten sonra bir de kahkaha attı... Tekrar ilerlemiye başladılar... Cüce, bir aralık, ortadan kayboldu... Anjelik, onu araştırırken bir ıslık sesi duydu... O tarafa doğru yürüdü, Cüce, bir delikten başını çıkarmış:

— Markiz, kusura bakma, diyordu... Yanından birdenbire ayrıldım ama, arkadaşıma da haber vermek lâzımdı...

Anjelik, cücenin çıktığı delikten birisinin çıkmaya uğraştığını gördü. Bu ne tuhaf mahlûktu... Cüce değildi, fakat yarım bir insandı... Yüzü korkunç bir canavara benziyordu... Kılığı da çok garipti... Sırtında, düğmeleri kopmuş bir subay caketi vardı...

Cüce, onu Anjelik'e tanıttı...

— Biz buna kütük deriz... Bacakları, daha doğrusu yarı belinden

aşağısı yoktur... Ellerine nalın gibi tahtalar geçirir, onlara abanarak, kollarını bacak yerine kullanarak yerlerde sürüklenerek ilerler...

Kütük, kendisi hakkında söylenilenlerle hiç ilgilenmiyordu... Cüceye:

— Şu başıma bir şey koy! Dedi... Kafam üşüyor...

Cüce, deliğe girdi, çıktı... Tüylü şapka bozuntusuyla döndü...

Kütük, nihayet Anjelik'le ilgilenmek lüzumunu hissetmiş olmalıydı ki, arkadaşına:

— Ne istiyor bu? diye sordu:

— Birisini öldürmek için yardım...

— Mümkün... Kimin tayfası bu kadın?

— Şimdilik bunu öğrenmiye lüzum yok...

Küçük grup ilerledikçe, sağlı sollu sokaklardan beliren gölgeler onlara katılıyordu. Önce karanlık köşebaşlarından ıslıklar aksediyor, sonra nereden çıktıkları belli olmıyan, saç sakal biribirine karışmış, yalınayak, sefil kıyafetli insanlar, onlara sokuluyorlardı. Bunların arasında koltuk değneği ile yürüyebilen sakatlar da vardı... Her birisi tam bir dilençi idi...

Anjelik, onların lisanından bir şey anlıyamıyordu. Bir köşeyi dönerlerken uzun bıyıklı adamlardan ibaret bir grup onlara yanaştı... Genç kadın önce bunları devriye gezen askerler sanmıştı...

Tam bu sırada onlardan birisi, Anjelik'in beline sarılmak istedi... Fakat o, iki adım geriledi... Haydut, güldü:

— Ne o güzelim, korktun mu?

Anjelik. onu itti... Ama beriki sırnaşmasından vazgeçmemişti. Genç kadın, hayduda bir tokat attı.

Ortalık, bir anda karıştı... İki taraf, biribirlerine girdiler... Kütük lâkabiyle anılan dilenci, sakatlığına rağmen kendi taraflarını harekete geçirdi... Sonradan gelen haydutlar, dilencilerin ağır basmaları üzerine gerilediler... İçlerinden birisi:

— Mükemmel tertibat! diyordu... Dilencilere dönüp sordu:

— Kimin tayfasından bu?

Kütük:

— Kimin olacak, bizim, dedi.

Çatışma mavna olduktan sonra diğerleri çekildiler... Dilenciler grupu da mezarlığın yolunu tuttu.

Serserilerin bu mezarlıkta geceleri barınabilmek imkânını bulmalarının bir sebebi vardı... Geleneklere göre geceleri oraya sığınanlara kimse el süremezdi.

Anjelik'in grupu, mezarlığa girdiler... Hayli yürüdükten sonra bir menfezin önünde durdular... Mezarlığın mide bulandırıcı ağır havası, bu soğuk kış gecesinde bile insanın nefesini daraltıyordu. Önceleri tik-

sinti duyan genç kadın, yavaş yavaş bu ağır havayı teneffüse alışmıştı... Dilenciler grupunun önünde durduğu menfez, yer altından manastırın alt dehlizlerine kadar uzanan bir yolun başlangıcıydı...

Paris dilencilerinin bu teşkilâtı Anjeliği şaşırtmıştı... Fakat o, hayretini gizliyordu. Kuasiba, ona dilenci teşkilâtı hakkında çok şeyler anlatmıştı da Anjelik, bir türlü ınanmak istememişti... Bunların karargâhı mezarlıktı... Mezarlığın her köşesi geceleri bu dilencilere melce oluyor, kralları (!), idarecileri işlerini buradan idare ediyorlardı... Dilencilerin «Büyük Kral diye kendisinden hürmetle bahsettikleri kimse, sakat bir çocuktu... Anjelik, onunla tanıştığı zaman büsbütün hayrete kapılmış fakat Barkarol «Bizim kanunumuz böyledir» demişti. «Dışarıda olduğu gibi büyükler, bizi idare etmez, aksine bizi idare eden bu çocuktur. Ona bütün dilenciler, günlük kazançlarından bir vergi öderler...»

Barkarol, onu Mısırlı Rodogon'a da tanıttı... Kavruk ekmek renginde olan bu adam, bakışlarını Anjelikten ayırmıyordu. Anjeliği bir omuzundan tutarak sözde iltifatta bulundu... Genç kadın, kuvvetli bileğin omuzunu kavramasiyle sarsıldı ve düşmemek için bir kaç adım geriledi... Rodogon:

— Pariste yedi bin adamım var, diyordu... Bütün çingeneler ve el falına bakan esmer karılar bana vergi öderler... Sen de onlardan birisi olmak ister misin?

Anjelik, uzun müddet cevap vermedi. Arap da onu bekliyordu...

İkisi de bir müddet sustular... Sonra Rodogon, yine Anjeliği omuzundan kavradı. Bu defa genç kadın sarsılıp gerilemedi... Mısırlının yüzüne dikkatle baktı... Herifin korkunç bir suratı vardı... Omuzunu kavrıyan avucun hararetini Anjelik hissediyordu... Herif, bir kere daha sordu:

— Markiz olmak istiyor musun? Onu söyle bana... Seni baştacı edelim...

Anjelik:

— Birisini öldürmek için bana yardım eder misin? dedi.

Çete reisi kafasını geriye attı ve vahşi bir gülüşle:

— Bir kişinin de lâfı mı olur be! dedi... Sen sâde emret; bir, on, yirmi. Kaç kişi istersen.

Sonra avucuna bir fasla türkrük attı ve elini Anjeliğe uzattı:

— İş tamam! Kabul...

Anjelik, elini uzatmadı, arkasına sakladı...

— Henüz tamam değil...

Herif, bir küfür savurduktan sonra geriye çekildi...

Fakat gözlerini ondan ayırmıyordu...

— Amma nazlandın ha!. Ne olursa olsun seni markiz yapacağım...

Ve belinden kavradığı gibi Anjeliği, sürükledi...

Rodogon, pençesindeki avı başkaları kapacakmış gibi etrafını ürkek bakışlarla süzüyor, bir taraftan da:

— Sakın ses çıkarma, işleri âyarlamak kolay! diyordu...

Bu adamın üzerindeki şeylerden Anjelik'in gözüne çarpanlar ayakkabılariyle başındaki çuha takke oldu... Genç kadın, ondan hiç korkmuyordu. Zâten o kudrete ve mücadeleye alışıktı. Mısırlı hayduda iradesiz tâbi oluşunda kadınlık insiyakının tesiri vardı...

Dilenciler Kralının önüne geldikleri zaman Rodogon, boynunu eğdi, yere tükürdükten sonra:

— Markiz yapmak üzere bunu alıyorum, dedi.

Cebinden çıkardığı bir para kesesini de Dilenciler Kralının önündeki küçük mermer yalağın içine attı...

Tam bu sırada arkadan bir ses gürledi.

— Hayır, alamazsın!

Rodogon, arkasına döndü. Ona posta kuran Kalambröden adındaki çete reisiydi. Mısırlı onun yanında cüssesiz kalıyordu... Diğeri daha uzun boylu ve daha geniş yapılıydı... Ayaklarını ayırmış, ellerini kalçalarına dayamış, hakaret akan bakışlarla hasmını süzüyordu.

Anjelik'in içine bir ürküntü düşmüştü... Şimdi ikisi de kapışacak olurlarsa ortalık muhakkak bir harp meydanına dönerdi...

Rodogon, birden:

— Köpek! Köpoğlu köpek! Diye bağırdı... İş fenaya varacak, bunu iyi bil... İkimizden birisi zâten fazla...

Kalambröden, Dilenciler Kralının bulunduğu tarafa bir tükrük savurdu, sonra kemerinden sıyırdığı ve Mısırlınınkinden daha ağır olduğu anlaşılan para kesesini yalağa fırlattı...

— Kendine çok güvenme uyuz it! İstersen pazarlığa girişelim, şu karıyı arttırmağa çıkaralım... Razı mısın?

Mısırlı, bu hakarete dayanamadı, yerden kaptığı yuvarlak bir cismi, bir anda hasmının kafasına fırlattı... Fakat Kalambröden atik davranmış, fırlatılan şeyi bertaraf etmişti...

Yuvarlak cisim yere düşünce, Anjelik dehşete kapılmaktan kendini alamadı. Zira bu, bir kurukafaydı...

Derken iki haydut biribirlerine girdiler... İki tarafın adamları da ellerine geçirdikleri kurukafalar ve kemik parçalariyle işe giriştiler... Ezilip kırılan kemiklerin çatırdısı insanın içine ürpertiler veriyordu... Vahşi bir savaş başlamıştı...

Anjelik, bu hengâmede ayaklar altında kalarak ezileceğini anladığı için selâmeti kaçmakta arıyor ve müsait bir zaman bekliyordu... Dilenciler arasındaki sakatlar da koltuk değnekleriyle, sopalariyla mücadeleye girişmişlerdi... Kralla Barkarol ve kadınlar ezilmemek için yüksek bir yere sığınmışlar, kanlı kavgayı seyrediyorlardı...

Bir aralık Rodogon'un vahşi bir feryatla bir çukura yuvarlandığı görüldü... Kalambröden ona müthiş bir darbe indirmişti. Bu felâket sırasında Rodogon'un hançeri Anjelik'in önüne düştü. Genç kadın da onu alarak korsajına sokuverdi. Biribirleriyle kapışan çetelerin gürültüsüne civardakiler uyanmış pencerelere koşuşmuşlardı... Artık şafak sökmek üzereydi ve çanlar, sabah duası için çalmaya başlamıştı... Çete reislerinden birisinin mağlûbiyeti kabul ederek yuvarlandığı çukurdan çıkmadığını gören dilenciler işi biraz tavsattılar... Esasen Rodogon'un adamları mücadeleden çekilmez niyetindeydiler... Neredeyse sabah olacaktı...

Kavgacıların safları gittikçe seyrekleşti... O zaman Kalambröden Anjelik'i belinden kavrayarak Dilenciler Kralının karşına götürdü... Kral ona:

— Malı sen hak ettin! Dedi.

Genç kadın, bu haydutlar ininden uzaklaşmak için mezarlığı çevreliyen demir parmaklıklara doğru koşmak istedi... Fakat kuvvetli bir pençe bileklerine yapıştı... Silkinip bağırmak isterken ağzına tıkanan bir tıkaç az kalsın nefesini kesecekti...

Anjelık, biraz sonra baygınlığın karanlık kuyusuna düşmüştü...

VIII

Kalambröden, ona:

— Hiçbir şeyden korkma! Dedi...

Haydut, altına bir tahta iskemle çekmiş, karşısına oturmuştu... Koca ellerini de dizlerine dayamış, gözlerinin içine bakıyordu... Bulundukları yeri aydınlatan yağ kandilinin ışığı, gittikçe ışıyan günün aydınlığı içinde fersizleşiyordu...

Anjelik, etrafına bakındı... Burası nasıl bir yerdi? Bir izbeden farksız olan bu yerde bir sürü eşya âdeta yığın edilmişti... Pahalı cinsten mantolar, elbiseler, sevgililerinin pencereleri altında serenadlar yapan genç senyörlerin gitaraları yol çantaları ve kürkler...

Haydut, aynı lâfı tekrarladı:

— Hiçbir şeyden korkma!

İşte Anjelik o anda târif edilemez bir hayrete kapıldı... Zira, şimdi

efendisi rolünde olan Kalabröden, onun şivesiyle konuşuyordu...

Anjelik'in hayretten büyüyen bakışları karşısında haydut, koca elini yüzüne götürdü ve yüzünün yarısında bir şişkinlik gibi duran deri parçasını sıyırdı... Anjelik, bir hayret çığlığı koparmaktan kendini alamadı... Kalabröden bu sefer de elini başına götürdü ve perukasını çıkardı. Sonra bir gözünü örten alnındaki siyah bağın da düğümünü çözdü...

Anjelik'in karşısında şimdi bambaşka birisi, bir genç adam vardı...

Anjelik, elini boğazına götürdü. Sanki birisi onu boğuyordu... Bağırmak istiyor fakat sesi çıkmıyordu... Nihayet bir dilsizin, meramını ifadeye çalışırken çıkardığı garip ve boğum heceleri andıran bir sesle:

— Ni... Ko... la. Diye kekeledi.

— Evet, benim. Tanıdın mı beni?

Anjelik, onun biraz evvel yüzünden ve başından sıyırıp yere attığı deri parçasiyle perukaya ve gözüne bağladığı siyah beze baktı, baktı...

— Demek Kalambröden dedikleri sendin ha!...

Nikola, iman tahtasını yumrukladı...

— Benim ya, dedi... O zamndanberi bu yoldayız...

Genç kadın, yatmakta olduğu mantolar yığını üzerinden hâlâ onu seyrediyordu. Ve hâlâ hayretten sıyrılamamıştı... Demek Parisi haracakesen o mâruf haydut. Kalabröden, Nikolaydı...

Nikola, bakışlarını ondan ayırmaksızın bulundukları izbeden farksız yerde bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı...

— Ormanlar, bizler için en iyi bir yer ama sıcak havalarda çekiliyor... Kış gelince de buralarda barınıyoruz... Ormanda barındığım günlerde hapishane kaçkınlariyle tanıştım... Onlarla anlaştım... Soyguncukta çok iş var... Kervanları, yolcuları vurduk... Derken kış bastırdı... Parise inmek icabediyordu ama burası da çok tehlikeliydi... Yakalananlara türlü cezalar veriyorlar; kaşlarını, sakallarının yarısını kazıyorlar, daha ağır cürüm işliyenlerin de derilerini yüzüyorlardı... Ama ben hiçbir zaman ele geçmedim...

— Demek bu kadar düştün?...

Nikola, hiddetlendi... Yüzünün hatları gerildi.

— Ya sen? Dedi ...Sana ne oldu... Sen düşmedin mi?

Anjelik, üzerindekilere şöyle bir göz attı: Gerçekten de acınacak bir haldeydi... Hele saçı, başı ve yüzü kimbilir nasıldı? Neden sonra:

— Benim vaziyetim başka dedi...

Nikola bu mütaleaya sinirlenmişti... Dişlerini gıcırdatarak hırslı bir sesle:

— Vaziyeti başkaymış ...Hasbanın lâfına bak!. Diye söylendi. Kendini aldatmaya çalışma... İkisi de aynı kapıya çıkmaz mı? Orospu karı sen de!.

Anjelik müphem bakışlarla hattâ biraz da mütebessim onu süzüyordu:

Gözlerinin önünde eski günlerin, güneş altında harman işleriyle uğraşan Nikolası canlanıvermişti... O Nikola da böyle iri yarı ve kuvvetliydi. Fakat biraz daha munisti... Anjelik'e sarılırken bir hayvan kadar haşindi fakat yine sıcak ve yumuşak bir tarafı vardı. Saldırışına karşı konulunca, işi ileriye kadar götürmekten çekinirdi...

Nikola:

— Ya işte böyle, dedi... Sana söyliyeceklerim daha bitmedi... Biraz eski günlerden açalım... O zamanlar hayatımda sâde sen vardın... İçimde hep senin boşluğunu duydum...

Anjelik, yattığı yerden doğruldu... Gözlerini onun gözlerine dikti...

— Bana bak Nikola... Beni tahkir etmekten seni menederim... Ben hiçbir zaman senin ağzına sakız olmadım... Şimdi bırak bunları... Karnım aç... Bana yiyecek bir şeyler bul...

Nikola, ona iyi bir ders vermiye hazırlanıyordu. Ancak Anjelik'in bu sözleri, onu niyetinden caydırdı...

— Sen yerinden kımıldama, dedi... Hallederiz şimdi bu işi...

Nikola, yerden aldığı bir demir çubuğu, duvarda asılı duran bakırdan yapılmış gonga vurdu. Aradan çok geçmeden izbeye inen merdivenin basamaklarında kılıksız bir herif göründü...

— Emret reis!

Nikola, Anjelik'e:

— Sana Jaktans'ı tanıtayım, dedi... Sadık adamlarımdandır ama öküzün birisidir ha... Biçimsiz bir iş yapmıştı... Az kalsın kuyruğunu kapana kıstırıyordu... Aldım yanıma, saklıyorum onu...

Sonra ona döndü:

— Ne var ulan tencerede?

— Domuz paçasiyle lâhana patron...

— Domuzun ta kendisi sensin... Bu, bir kadına ikram edilecek yemek mi?

— Ne bileyim ben reis!

Anjelik, sabırsızlandı...

— Olsun, zararı yok, dedi...

Herif tencereyi getirdi... Fakat muhtevasının kokusu mide bulandırıcı derecede ağırdı... Anjelik, bu pis bulaşık suyunu yemek niyetine nasıl yiyebilecekti? Karnı o kadar acıkmıştı ki, bundan daha kötüsünü önüne koysalar reddedemiyecekti...

İster istemez yemeğe başladı... Anjelik, bir taraftan da Jaktansı yan gözle süzüyordu... O da Barkarol gibi şekilsizin birisiydi. Fakat Anjelik'e senpatik görünmüştü...

Bir aralık. Nikolaya bir göz attıktan sonra:

— Reis, dedi... Ötekinin papucu galiba dama atılacak... Ondan hoşlanmadığın anlaşılıyor... Ama bakalım Markiz Depolaks bu işe ne diyecek?

— Ulan! Benim işlerime burnunu sokma diye sana kaç defa tenbih ettim... Kes sesini!..

— Reis, bu kadar zamandır hizmetindeyiz... İki lâf etmiye de hakkımız yok mu? Senin menfaatin için söylüyorum... Hem onu sana getiren benim...

— Sen karışma! Ben yapcağım işleri bilirim...

Anjelik, yemek yediği için onların konuşmasına kulak vermiyordu... Jaktans, Anjelik'e yaranmak maksadiyle, uzaktan seslendi:

— Güzelim, paçanın kemiklerini atma... İçlerini em, sonra posayı tükürürsün...

Reis, ona elinin tersiyle defolup gitmesini işaret etti...

Yemeği bitirdikten sonra Anjelik, tekrar manto yığınının üstüne uzandı... Nikola, yanına sokuldu:

— İzini kaybetmiştim... Ama seni araştırmaktan da geri kalmıyordum... Parisi altüst ettim...

— Sahi mi?

— Sahi ya... Adamlarım, bütün olup bitenlerden beni haberdar ederler... Ben de onların sâyesinde Parise yeni düşenlerin üstlerinde başlarında ne var ne yok hepsini öğrenirim... Beni üç tokmak meyhanesinde gördün de tanımadın...

— O bana bakıp bakıp gülen sen miydin?

— Evet...

— Niçin gülüyordun?

— Keyifleniyordum da ondan... Nasıl olsa benim olacağını düşünerek keyifleniyordum... İşlerin o yola döküldüğünü çakmıştım...

Onun bu cüretli konuşması Anjelik'i hiç ürkütmüyordu... O, Kalambröden'den korkmuştu... Ama bu haydudun Nikola olduğunu anladıktan sonra korkusu silinmişti... Zira Nikola'ya daima hükmetmişti... Yemeğin verdiği ağırlıkla gözleri kapanmaya başlayn Anjelik müphem bir ifade içinde:

— Neden... Ama neden Montlu'yu terkettin? Diye sordu.

Nikola, göğsünün üzerinde kollarını kavuşturdu...

— Terketmeyip de ne yapsaydım... Aramızda geçenleri anlayan o moruk Giyom'un saman çatalıyla delik deşik mi olsaydım?

Senin düğünün yapıldığı gece ben Montlu'dan ayrıldım. Sen de unuttun gittin ya bunları!..

Nikola, doğru söylüyordu. Evet, eski hâtıraları o da unutmuş, git-

mişti... Fakat bunlara şimdi temas edilince genç kadın, bastıran uyku tesiriyle kapanan göz kapakları ardından, bu hâtıraların canlandığını görüyor. Nikola'yla boğuştuğu anbarın şarapla ıslanmış saman kokan havasını teneffüs eder gibi oluyor, hattâ Nikola'nın adaleli vücudunun ağırlığını üzerinde duyuyordu... Sonra, hiç beklenilmedik baskın ve içeriye dalan ihtiyar Giyom ve yarıda kalan işe sinirlenen Nikola'nın hiddeti...

Nikola:

— Ya, işte böyle, dedi... Ben, senin hayatında ufacık bir köşe bile tutmuş değildim... O zamandanberi beni aklına bile getirmemişsindir. Bundan eminim...

Anjelik, zoraki bir şekilde cevap verdi.

— Elbette... Herhalde bir çiftlik uşağından daha mühim düşüneceğim şeyler vardı...

Nikola, kendini tutamıyarak bağırdı:

— Ağzından çıkanları kulakların duysun orospu! O senin beğenmediğin çiftlik uşağı şimdi senin efendin, anladın mı? Sen sâdece bana aitsin...

Anjelik, uyukluyordu... Nikola'nın bağıra bağıra söylediği sözleri duymuyordu bile...

Haydut, onun yorgunluktan sızdığını görünce yanına gitti, üzerini örttü... Yavaşça:

— Uyu, uyu! Dedi... Eskiden de yorulunca saman yığınları üzerinde uyurdun... Nasıl olsa benimsin... Belki üşürsün diye seni sıkıca örttüm...

Anjelik'in bir ara gözleri, Nikola'nın sözlerini tasvip eder gibi açıldı ve kapandı...

Anjelik, uyandığı zaman etrafı bir daha iyice gözden geçirdi... Burası gerçekten tuhaf ve çok garip bir yerdi... Birbirleriyle münasebeti olmıyan bir sürü eşya, gelişi güzel istif edilmişti... Neler yoktu orada? Sapları taşlarla süslü kıymetli yelpazeler, altın ve gümüş saplı bastonlar, kumaşlar, kılıçlar, eşarplar, mücevherler, eldivenler, çalgılar, şapkalar, mantolar...

Çok güzel bir şifonyer bu eşya arasında ne kadar garip görünüyordu.

Acaba Nikola, şimdi neredeydi?

Genç kadın, pencereye koştu. Demir parmaklıklar ardından dışarıya baktı... Sen nehri görünüyordu... Pariste günlük hayat yine başlamıştı...

Sonra kapıya gitti, açmak istedi... Fakat kapı kilitliydi... Önçe yumruklariyle kapıyı döğdü... Dışarıda ne ses ne sada vardı... Bu defa duyurmak için kapıyı tekmelemiye başladı... O da olmadı... Eline aldığı bir odun parcasiyle vurdu, vurdu...

Biraz sonra kapı kilidinde bir anahtar dönüyor ve burnunun tepesi kıpkırmızı bir adam, kafasını içeriye uzatıyordu...

Bu Jaktans'tı...

— Markiz, ne istiyorsun? Diye sordu...

— Neden bu kapı kilitli?

— Bilmem.

— Nikola nerede?

— Bilmem.

Jaktans biran düşündü...

— İstersen gel de bizimkileri gör, dedi... Vakit geçer, avunursun...

Dışarıya çıktılar, bir dehlizi geçtikten sonra bir merdivenden kemerli bir yere indiler... Uzaktan gülüşmeler, sesler aksediyordu...

Anjelik, içerisi kalabalık ve tonoza benziyen bir yere girdi... İlk defa gözüne çarpan dilenci Kütük oldu... Onu rafa konulmuş bir eşya gibi yüksek bir yere oturtmuşlardı... Köşede, ocağın başında oturan şişman bir kadın ördek yoluyor, bir başkası ocaktaki tencereyi karıştırıyor, ötede bir delikanlı, bacaklarının arasına kıstırdığı bir çocuğu bitliyordu... Ortalık karma karışıktı. Her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu... Kalabalık, arasında yaşlılar, sakatlar, çocuklar da vardı...

Anjelik'in görünmesi, bu esrarkeşler yuvasından farksız yerdeki kalabalığı dalgalandırmışmış, herkes başını ona çevirmişti... Kütük'ün takdimiyle yeni ziyaretçinin kim olduğu anlaşılınca ikramlar başladı... Anjelik'e yer gösterdiler... Sonra bir delikanlı bir şişe şarap getirdi, önüne koydu... Kendi şarap kupasını da başka bir şişeden doldurduktan sonra:

— Hadi bakalım Markiz, dedi. Sıhhatine içelim... Senin adın ne?

— Anjelik...

Kalabalıktan yine sesler ve gülüşmeler yükseldi...

— Oo! Çok kibar isim... Senin gibisini aramızda hiç görmemiştik... Demek bizim Markizimiz oldun... Eh senin gibisine de lâyıktır... Hadi şerefe!.

Fakat Anjelik, önüne konulan şişeye el sürmüyordu...

Kütük, daha fazla sabredemedi...

— İçsene be paçavra! Diye bağırdı...

Anjelik, ters ters onu süzdü, ses çıkarmadı...

— Niye içmiyor? Nesi varmış?

Şarap getiren delikanlı, yanına geldi:

— Korkma, iç, dedi... Burada âdettir... İkram edilen şarabı içmek lâzım...

Ve şarap doldurduğu kupayı kendi eliyle Anjelik'in dudaklarına götürdü... Anjelik, nihayet şarabı yudum yudum içti...

İçini sanki ılık bir şey kaplamıştı... Şimdi kendini daha kuvvetli, dah iyi hissediyordu... Genç kadın, ikinci kupayı da yuvarladı...

Bu yeraltı sâkinlerinin birer lâkapları vardı... Hiç birisi kendi ad-

lariyle anılmıyordu... Bir aralık Anjelik, korsajını yokladı... Oraya sakladığı hançerin yerinde yeller esiyordu... Buna o kadar sinirlendi !.. her şeyi unutarak:

— Hançerimi çalmışlar! diye bağırdı...

Jaktans, hançeri koynundan çıkardı, ona uzattı:

— İşte hançerin! Ama bu sana ders olsun! Parmaklarım o kadar maharetlidir ki, senin ciğerini çalsam farkedemezsin...

Anjelik, hançeri alırken görenlerden birisi:

— Bu, dedi Mısırlı Rodogon'un hançeri! Nasıl almış onun elinden?

Hançeri, yine korsajına yerleştiren Anjelik, cevap vermedi. Fakat Kütük, Dodogon'un hançerini tanıyan dilenciye:

— Sen onu ne sanıyordun? Dedi... Dodogon'un hançerini, elinden alacak kadar kabiliyeti olmasa bize Markiz olur muydu?

Anjelik, arasıra etrafındaki konuşmalara kulak kabartıyor, bu sefil insanların soygunlarını, hırsızlıklarını, cinayetlerini dinliyordu.

Vaktin nasıl geçtiğini, ortalığın karardığını genç kadın anlıyamamıştı... Gündüz işlerini bitirenler ,sefil kazançlariyle yurtlarına dönerlerken gece işe çıkacaklar da hazırlıklarını görüyorlardı...

Bir aralık omuzunda sıçan ölülerinden dizilen bulunan sefil kılıklı bir adam içeriye girdi... Kütük, onu karşıladı... Arkadaşları ona «fareci» lâkabını takmışlardı. Onun işi gücü gündüzleri fare zehiri satmak geceleri de reisin emrinde bulunmaktı... «Fareci» sattığı zehirlerin çok müessir olduğunu isbat etmek için zehir sattığı evlerden topladığı ölmüş fareleri bir ipe geçiriyor, bu vasıtayla reklâmını yapıyordu...

« Fareci» ikram edilen şarabı içti, bir müddet dinlendi sonra Kütük'e:

— Ben artık yola koyulayım, dedı..

Kütük, Anjelik'e seslendi:

— Sen de beraber çık...

Genç kadın, kütük'ün tavsiyesini yanlış anlamış olabileceğini düşünerek ona sorgu ifadesi taşıyan bakışlarla baktı...

Kütük, köşesinden homurdandı:

— Ne bakıp duruyorsun yüzüme! Merak etme, dedi. Yanlışlık yok... Kalambröden'in haberi var... Hadi sen git!..

Anjelik, yeraltı sâkinlerinin takdir ve hayranlık karışık bakışları arasında merdivenlere yürüdü ve dışarıya çıktı.

Ortalık yeni kararmıştı... Bulundukları yer yüksek bir tepeydi... Biraz geride bir kalenin karartısı farkediliyordu. Anjelik, o zaman Nikola Kalambröden'in onu, bu kalenin bir kısmına getirmiş olduğunu anladı... Hırsızlar, çaldıkları eşyayı Parsiin bu metrûk kalesinde saklıyorlardı...

Beraber Sen sahiline indiler... «Fareci» sandalcılara yaklaştı, selâm verdikten sonra:

— Arkadaşlar, dedi... Acaba bir iyilikte bulunup da bizi Gesvr rıhtımına çıkarabilir misiniz?

— Paranız var mı paranız?

«Fareci» kılıcının ucunu, onları sigaya çekmek istiyen sandalcının karnına dayadı:

— Biz de sâde bu var.

Sandalcı, bu tehdide karşı, omuzlarını silkti, umursamadı... Zira, bu tip adamlar, sandallara gemilere saklanıyor, mal çalıyorlardı... Bir kıyıdan karşı kıyıya yolcu geçiren bu sandallara halk rağbet ediyor, çapulcular da kalabalıktan istifade ediyorlardı...

Bu yüzden hırsızlarla sandalcılar arasında sık sık kanlı vakalar cereyan ederdi... Fakat sandalcılar o gece bir hâdise çıkmasını istememişler ve arka tarafta fenerleri yakan arkadaşlarından birisine seslenerek bu netameli herifi ve yanındaki kadını istedikleri yere götürmesini söylemişlerdi.

Sandal yeni köprü'nün gözü altından geçtikten sonra, Gesvr rıhtımına yöneldi...

Karaya ayak basarlarken «fareci»:

— Delikanlı, zahmetine teşekkür ederim, dedi... Yalnız bizim bir fenere ihtiyacımız var... Şu senin feneri bize ver... İşimiz bitince iade ederim...

Sandalcı, çekindiği için hiç itiraz etmedi ve feneri uzattı...

Bir hayli yürüdüler... Anjelik, bir köşeyi dönerlerken arkadan gelen ayak seslerinden pirelenerek geriye döndü... Vehmi boş değildi, onları tâkibedenler vardı... «Fareci»:

— Korkma, dedi... Onlar yabancı değil... Bizim adamlarımız...

Kuytu bir köşedeki çeşme başına henüz varmışlardı ki, çok yakından gelen bir sesle Anjelik, irkildi... Bu, Nikolanın sesiydi:

— Siz misiniz çocuklar, kız da geldi mi? Diyordu...

Aveneden birisi, elinde tuttuğu feneri Anjelik'in yüzüne doğru kaldırdı:

— Burada işte reis!

Anjelik, sesin geldiği tarafa baktı ve Kalambröden'in korkunç yüzünü görünce titredi... Nikolanın yüzü o yapıştırma deri parçası, Peruka ve gözünü örten siyah örtüyle ne kadar değişiyordu...

Kalambröden, fenere sarıldı ve mumu söndürdü. Feneri, Anjelik'in yüzüne kaldıran serseriye de:

— Niçin ışık yakıyorsunuz? diye çıkıştı... Sonra sert bir hareketle

Anjelik'in kolundan kavradı ve arzulu bir sesle:

— Korkma sakın yavrucuğum, dedi... Biliyorsun ki, benim...

Onu, kemerlerden birinin altına kadar sürükler gibi götürdü. Orada, adamlarına talimat verdi:

— Jan, sen öteki sokağa git, bir yere gizlen! Marten, sen burada kal... Gober, sen ötede bekle... Diğerleri etrafı kollasınlar... Barkarol, yerinde misin sen?

Gök yüzünden doğru bir ses aksetti...

— Evet, reis...

Anjelik'in Nikola'yla beraber bulunduğu kemer, dar bir sokağa açılıyordu... Bu sokakta iki sıralı evler vardı... Bu sokakta oturanların ekseriyetini işçiler ve aileleri teşkil ediyordu...

Aradan çok geçmedi... Fısıltı halinde sesler, tekerrür ede ede onların bulundukları yere kadar ulaştı...

— Hazır olun geliyorlar!

Sokağın öbür ucunda birkaç gölge görünmüştü... Bunlar, yavaş yavaş yaklaşıyorlardı.

Anjelik, rahip Konan Beşeyi tanımakta gecikmedi... Üç arkadaştılar, sallana sallana ilerliyorlardı... Başları muhakkk ki, dumnlıydı, biraz içmişlerdi... Beşe, arkadaşlariyle konuşa konuşa yürüyordu...

Birden, önlerine kısa boylu mahlûklar çıktı... Rahipler, dumanlı kafayla bunların mahiyetini birdenbire kestiremedikleri için sanki şeytanla karşılaşmış gibi çarpılmışlar ve istavroz çıkarmıya başlamışlardı... Bir taraftan da boğuk seslerle dua ediyorlardı...

Yerden bitmiş gibi ortaya çıkan cücelerden ikisi Konan Beşeyi bir anda yere yıktılar... Ve papazın boğazına kuvvetli iki pençe sarıldı... Nikola, yere devrilen papazın üzerine çökmüş ve gırtladığını sıkıyordu...

«— Peyrak, bana acı! kelimeleri döküldü...

Acaba o, hayatla memat arasındaki şu korkunç anda günahına girdiği Peyrak'ın ruhundan istimdat mı etmek istemişti?

Anjelik, Nikolanın tesir altında kalarak işi yarıda bırakacağından korktu ve üstüne atılarak omuzunu ısırdı... Sonra:

— Öldür, öldür onu! diye ikaz etti...

Nikola, işini bitirmişti... Papazın başı arkaya düştü ve koca ağzı açık kaldı... Çete efradı, cesedin başucuna üşüstüler... Birisi ayağiyla papazın kafasını dürttü...

— Ölmüş, dedi...

Ertesi sabah rahip Beşe'nin cesedi sokakta bulundu... Fakat üzerinde ne bir bıçak yarası ne de öldürücü bir darbe eseri görüldü...

Papaz o hengamede korkudan bayılmış ve Nikola'nın işi de hafiflemişti... Bu hâdisenin dedi-kodusu Parise yayıldı... Herkes, Grev meydanında yakılarak idama mahkûm edilen Kont Jofrey Döpeyrak'ın sözünü hatırlıyor ve bunu tekrarlayıp duruyordu... «Konan Beşe, sana randevu veriyorum. . Bir ay sonra Cenab-ı Hakkın mahkemesinde karşılaşırız.»

Nikola kalambröden'in çetesi yine mühim bir iş başarmıştı... Anjelik, bu başarı karşısında sevincinden içmişti... Hem de kucasak kadar...

Önündeki masaya başını dayamış, mide bulantısını yatıştırmıya çalışıyor, bir taraftan da düştüğü seviyeleri düşünerek:

— Tam mânasiyle düştüm artık! diye mırıldanıyordu...

Nikola, masadan başını kaldırmadığını görünce meraklanmıştı.

— Hastasın sen, diyordu... Çok da içmedik hani... Bu kadarı lâzımdı... Düğünümüzü kutluyoruz zira...

Nikola, onun bitkin bir halde bulunduğunu anladı ve oturduğu yerden kalkarak onu kollarına aldı... Dışarıya çıktılar...

Dışarısı oldukça soğuktu... Fakat Anjelik, Nikola'nın sıcak kucağında soğuğu hissetmiyordu.

Kalambröden, kucağında taşıyarak onu Nesl kalesinin büyük salonuna kadar götüdü... Bütün çete etradı orada, ateşin karşısında top-
nuna kadar götürdü... Bütün çete efradı orada, ateşin karşısında top-

Kalambröden'in, kucağında bir genç kadınla içeriye girişi eski gözdeyi kıskançlıktan kudurtmuştu... Önce:

— Bana bunu damı yaptın? Diye bağırdı ve üzerlerine saldırdı.. Ardından da bir sürü küfür...

Nikola, Anjelik'i usulca yere bıraktıktan sonra sıktığı yumruğunu havaya kaldırdı... Diğer koluyla da eski gözdesini bir kenara itti...

— Arkadaşlar, dedi... —Anjelik'i işaret ederek— Şu gördüğünüz kadın benimdir, bana aittir... Onun bir kılına dahi dokunmıyacaksınız... Aksi halde başınıza gelecekleri düşününüz... Bunun ne demek olduğunu anlarsınız elbette... Markiz Depolak'a gelince...

Kalambröden, bir an durdu, düşündü... Ve:

— Onu da ne isterseniz yapınız!.

Nikola, Puatru'nun şimdi kurt olmuş eski çobanı, daima sevmiş olduğu ve kaderin kendisine iade ettiği kadına muzaffer bir eda ile döndü...

IX

Onu yerden kaldırarak kollarına aldı ve kalenin merdivenlerini tırmanmaya başladı... Onun da başı dönüyordu... O da çok içmişti... Merdivenleri ağır ağır çıkıyordu...

Anjelik, Nikolanın kollarında kendini rahat ve mesut hissediyordu... Taş merdivenleri döne döne tâ yukarı kata kadar çıktılar... Nikola, çalınmış eşyanın depo edildiği odanın kapısını, bir tekme vurarak açtı ve köşede üstüste konulmuş, bir yığın halinde duran mantoların üzerine Anjelik'i bir dengi bırakır gibi attı...

— Şimdi artık başbaşayız.

Nikola, kendine güvenen insanların bakışiyle Anjeliği tepeden süzüyordu... Bulantı ve kusmalların tesiriyle baygın bir halde yatan genç kadın, birden yerinden fırladı ve demir parmaklıklı pencerelerden birisine koştu...

Neden böyle yapmıştı? Yine bir mide bulantısı mı hissetmişti? Yoksa, Nikolanın sözleri mi dokunmuştu... Pencereye niçin koştuğunu kendisi de bilmiyordu. Fakat hiddetliydi, bir sinir buhranı geçiriyordu... Oradan başını geriye çevirerek:

— Şimdi artık başbaşayız ne demek budala! diye bağırdı...

Nikola, o kadar şaşırmıştı ki... Kekeliyordu:

— Şey... Ben... Demek istedim ki...

Anjelik, hakaret dolu bir kahkaha attı...

— Yâni sen, benim âşıkım olacağını mı umuyordun?

Nikola, iki adımda onun yanına geldi... Kuru bir sesle:

— Böyle bir şey ummamıştım, diyebildi...

— Bakalım görürüz...

— Görülecek ne kaldı? Her şey görülmeli mi?

Nikolanın yüzü asılmıştı... Tehdit edici bir ifadeyle:

— Dinle beni, dedi... Seninle konuşacaklarım bitmedi... Beni hodbehod reddedemezsin. Buna hakkın yok... Bir defa ben senin için döğüştüm, öldürmek istediğin adamı öldürdüm... Sonra, dilenciler kralı, bizi birleştirdi... Işin âdetlerimize aykırı bir tarafı yok... Sen benimsin...

— Peki ya ben sizin kanunlarınızı tanımazsam?

Nikolanın gözlerinde sanki şimşekler çaktı:

— O zaman geberirsin, dedi... Ya açlıktan veya başka bir sebepten canın çıkar... Sen, daha bir şey anlamış değilsin... Bu kafayla da anlıyacağın yok... Seninle beni ayıran sihirbaz kocanı, Grev meydanında çatır çatır yakmadılar mı? Eskiden sen bir kontestin... Ben de uşak... Şimdi ben adıyla sanıyla bir Kalabröden'im... Sen ise hiç bir... Se-

ninkiler bile seni bıraktılar... Onun için aklını başına devşir, inat ve israr etme... Herkes seni unuttu... Bize gelince... Bu bambaşka bir iş... Bizim fırkamız, terkedilmişler fırkasıdır. Bu fırkada her zaman karnını doyurabileceksin... Seni koruyacaklar, müdafaa edecekler, intikamını alacaklar, sana yardımda bulunacaklar... Ama sakın ihanette bulunma!

Nikola, bir müddet sustu... Sık sık soluyordu... Anjelik, omuz başında onun bir ateş kadar yakıcı nefesini duyuyordu... Genç kadın, arkasında duran bu erkeğin, koca avuçlarını açarak onu geriden kavrayıp, kucaklamaya niyet ettiğini, sonra bundan vazgeçerek bir iki adım gerilediğini görmüyor fakat hissediyordu...

Haydutların reisi: Bu sefer işi yalvarmaya döktü. Tıbkı memleketlileri gibi yalvarıyordu...

— Güzelim, yapma... Neden bana kafa tutuyorsun? Bu o kadar karışık bir dâva mı? Burada başbaşa değil miyiz? Hani eskiden olduğu gibi? Allaha şükür yedik, içtik... Sevişmekten başka yapılacak şey kaldı mı şimdi?

Anjelik, sinirli bir gülüşle bu lâflara omuz silkti...

Nikola, devam etti:

— Hadi gel... Alın yazısı bozulmaz... Hem ben, bir gün olup benim olacağını biliyordum, hep bu ümitle yaşadım... İşte şimdi zamanı geldi... Hadi...

Anjelik, sert bir silkinişle:

— Hayır! diye bağırdı...

Nikola da kendini tutamadı... Sert bir sesle:

— İyi düşün taşın, dedi... İstersem sana zorla sahip olurum...

— Dene bakalım bir kere... Şu tırnaklarla senin gözlerini oyarım alimallah!

Nikola, vahşi bir hayvan homurtusundan farksız:

— Seni kıskıvrak bağlatır ve dediğimi yaparım! diye homurdandı...

— Alçak!

Nikola, çok kızmıştı... Biribiri ardından küfürler savuruyordu...

Anjelik, bunları sanki duymuyordu: Alnını bir mahpus gibi demir parmaklıklara dayanmış düşünüyordu... Mânen de bitkindi... Nikola'nın bir sözü hâlâ uğultulu akislerle kulaklarındaydı: «Seninkiler de seni terkettiler». Bu uğultulara kralın tehdidi de karışıyordu: «Bir daha sizden bahsedildiğini duymıyayım». Sonra kardeşi Hortanz, merdiven basamaklarında, elinde şamdan, gözlerinin önüne geldi... «Defol! defol! Defol!»

Nikola, haklıydı... Doğru söylüyordu... Bu, hırs içinde, arkasında titreyip duran Herkül yapılı adam, teessüründen nerdeyse, şu kalenin taşlarını oyacaktı Anjelik, şehirlilerin kullandıkları kumaşların ko-

kusiyle dolu bu büyük odada Nikola'nın kokusunu ayırdedebiliyordu... Bu, vahşi bir kokuydu. Ama belki de Anjelik; şiddetli bir arzu ile kendisine sarılacak bu kuvvetli erkeğin, bembeyaz vücudunu dişlediği zaman Montlu'nunu o unutulmaz lezzetini tatmış olacaktı...

Birden, önüne dikildi ve saman şiltesi yanında korsajını çözdü. Sonra etekliği, belinden kaydırdı. Sıra gömleğe gelince, kısa bir tereddüt ânı geçirdi... Bulundukları yer soğuktu... Soğuk birden onu ısıtmıştı fakat başı, yanıyordu... Süratle, üzerindeki bu çamaşırı da çıkardı ve çalınmış mantoların üzerine çırılçıplak kendini attı, yumuşak bir sesle:

— Gel! dedi...

Nikolanın sanki nefesi kesilivermişti. Gözlerine âdeta inanamıyordu. Tereddütle ve bakışlarını ondan ayırmaksızın, yavaş yavaş sokuldu. Anjeliğin yaptıklarının aksine, üstündeki pırtıları ağır ağır çıkardı...

Anjelik, dâvetini tekrarladı:

— Çabuk gel, üşüyorum...

Genç kadın, soğuğun tesiriyle gerçekten de ürperiyordu... Fakat aynı zamnda bu ürperişte, önünde soyunmuş duran iri yapılı erkeği, korku karışık bir sabırsızlıkla bekleyişinin de tesiri vardı.

Nikola, bir kurt sıçrayışiyle üzerine atıldı. Anjelik'i toz haline getirmek ister gibi kolları arsında eziyor ve arzusuna kavuşmaktan doğan sevinçle attığı kaba kahkahalar, salonda uğultulu akislerle büyüyordu.

Nikola:

— Bu sefer güzel, hiç diyecek yok... Çok güzel... Benimsin artık... Kaçamazsın benden... Benimsin, benimsin, benimsin!... Diye erkeklik arzularını heceler gibi tekrarlıyordu.

Ve şiddet karışık bir aceleyle de sanki katledercesine ona tesahüp ediyordu...

Biraz sonra Anjelik onun, karnı doymuş bir köpek gibi soluduğunu duydu.

— Anjelik, diye mırıldandı...

Genç kadın, şikâyet dolu bir sesle:

— Çok hırpaladın beni, dedi. Ve bir mantoya sarınarak uykuya daldı...

Anjelik; koyu uykusu içinde kara bir gölgeyi andıran mahlûkun kâh küfürler savurarak, kâh zorlıyarak geniş ve derin soluklar içinde ikinci defa tesahüp ettiğini sezer gibi olmuş, fakat kendisini bir türlü açamamıştı... Sanki o, bu vahşi avcıya mükemmel bir av olabilmek için derin bir uykuya dalmıştı...

Şafakla beraber bir ses, Nikola'yı uyandırdı... «Parlak oğlan» diye

anılan çetenin fedailerinden İspanyol genci:

— Uyan artık reis! Sen Jermen fuarında Mısırlı Rodogonun sihirbazlariyle görülecek hesabımız var... Herifler, bizim Ürlüret anayla kocasını salladılar! Diyordu...

— Şimdi geliyorum... Çok gürültü etme, bizim küçük uyanmasın!

— Reis, işler karmakarışık... Sen bunları iplemiyorsun... Aşkın sırası mı Allahaşkına!

Kalambröden, hırlar gibi çıkıştı:

— Sen karışma bunlara Hergele!

— Bu gece neler çektim? Hiç onu sormuyorsun... Markiz Depolaks'ı avutuncaya kadar akla karayı seçtim... Karı, ikide bir yukarıya çıkmak istiyordu... Sana koca bir tencere et pişirdi... Aşağıda bekliyor seni...

— İyi, iyi... Sen git artık!

« Parlak oğlan» çekildi, gitti... Anjelik, tehlikeyi göze alarak ona yarım yamalak göz kırpmaktan kendini almadı...

Nikola, şimdi biraz ileride, Anjelik'e arkasını dönmüş, bir mahfazayı karıştırmakla meşguldü... Biraz sonra mahfazayı kapattı ve avuçlarını sımsıkı yummuş halde onun yanına geldi. Eğildi, hafif bir sesle:

— Anjelik, beni dinle, dedi... Buradan tüymen lâzım... Ama gitmeden evvel, merak ettiğim bir şeyi senden sorup öğrenmek istiyorum... Dün gece bana kızdın mı? Beni istemiş miydin? Ne yapayım, olan oldu... Elimde değildi ki, bu. O kadar güzelsin ki, sahi seni çok mu hırpaladım? İstersen seni, yeni köprüdeki meşhur hekime göndereyim de tedavi etsin?.

Nikola, koca elleriyle Anjelik'in örtüler altından meydana çıkmış omuzlarını tuttu... Genç kadın, bu sıcak temasla ürpermişti...

— Neden susuyorsun? Cevap versene bana... Bak sana ne getirdim... Güzel bir yüzük... Hem hakikî bir mücevher... Kuyumculara göstердim... Çok kıymetli buldular... Bak ne güzel... İstemiyor musun? Yanına koyuyorum al... Jambon ister misin? Bu sabah aldırdım... Çok taze... Yeni bir rob istersen alırım sana... Burada da var... Susma, konuş... Cevap ver... Yoksa kızarım sana...

Anjelik, mahmur bakışlarını ona çevirdi, gülümsedi...

— Büyük bir tahta tekneyle sıcak su istiyorum...

— Tahta tekne mi?

— Evet...

Nikola, bir şey anlıyamadığı için tuhaf bir bakışla onu süzdü...

— Ne yapacaksın bunlarla?

— Yıkanacağım koca domuz...

Nikola rahatladı.

— Peki, dedi... Lapolak bunları sana getirir... Ne arzu edersen söyle, yaparlar... Şayet seni üzerlerse bana haber ver... Ben yapacağımı bilirim...

Nikola, salonun bir köşesinde duran eski bir Venedik aynasının önüne gitti... Bir müddet yüzünün şeklini değiştirmekle uğraştı.

Anjelik, yattığı yerden fırlayıp kalktı ve onun yanına sokuldu.

— Bu korkunç yüzle yanıma gelme... Bu haline hiç tahammülüm yok... Yoksa kılıma dahi dokunmana müsaade etmem...

— Peki, dediğini yaparsam beni ister misin?

Anjelik, onun vahşi bir ifadeye bürünmüş olan yüzünden ürktü. Oradan kaptığı bir mantoyu Nikola'nın yüzüne doğru savurdu... Nikola:

— Seni sevmemi istiyor musun? Diye mırıldandı...

— Kimbilir? Belki de istiyorum...

Nikola, hemen bir kolunu, ileriye doğru uzattı ve yere bir tükürük attıktan sonra:

— O halde, dedi... Ben de sana yemin ediyorum ki, karşına bu yüzle çıkmıyacağım!

Ve derhal yüzündekileri, başındakileri çıkardı...

— Aşağıya gider, orada takarım bunları...

Anjelik, arkasından seslendi:

— Nikola! Bak bu ayağım yaralı... Demin söylediğin hekim acaba bu yarayı iyileştirir mi?

— Biz ona koca Matyö deriz... Uğrar, söylerim...

Nikola, Anjelik'in uzattığı küçük ve beyaz ayağı avuçlarına aldı, dudaklarına götürdü, öptü...

Nikola çıkıp gittikten sonra Anjelik, mantolara bürünerek uyumaya çalıştı. Soğuk, büsbütün keskinleşmişti. Fakat o, iyi örtünmüş bulunduğu için bundan fazla müteessir olmuyordu... Pencereden giren donuk kış güneşi salonun duvarlarını yer yer dört köşe beneklerle aydınlatıyordu... Genç kadın kendi kendine: «İyi oldu bu, diyordu... Rahatladım âdeta... Ne tuhaf! Tıpkı susuzluğun ve açlığın giderilmesi gibi insana rahatlık veriyor ...Başka hiçbir şey düşünmemek ne güzel şey!».

Yanında da Nikola'nın hediyesi olan elmas yüzük, ışıltılar içinde parıldayıp duruyordu...

Anjelik, daha sonraları bu düşkünlük günlerini hatırlıyacak ve kendi kendine: «Ben deli imişim» diyecekti...

Gerçekten de bu şartlar içinde yaşamak için deli olmak lâzımdı... Yoksa insan takati bu kötü hayat şartlarına tahammüle müsaade edebilir miydi? Ondan büyük arzular hemen hemen silinmiş gibiydi... Anjelik, kış uykusuna yatmış hayvanlar gibi basit tabiî ihtiyaçlarla yetin-

miye alışmıştı... Yemek yemek ve biraz da ısınmak ona kâfi geliyordu... Ara sıra da Nikola'nın himayesine muhtaç olduğunu hatırlamıyor değildi...

Cemiyetin tortusunu teşkil eden bu sefiller arasında geçirdiği günler zarfında nelere şahit olmamış, neleri öğrenmemişti. Koskoca bir şehrin göbeğinde sefillerin bu ne büyük teşkilâtıydı... Sanki bunlar bir devlet kurmuşlardı.

Hükümetleri, kanunları, nizamları, vergileri, mücadele ve müdafaa tertipleri vardı... Koca şehri birçok imtiyaz bölgelerine ayırmışlardı... Biribirlerinin hasımları olanlar aralarında zaman zaman kanlı mücadelelere girişiyor ve telefat veriyorlardı... Bazı günler, şehrin üzerine doğan güneş, mücadeleye can vermiş sefillerin cesetlerini, günlük işlerine koyulan Parislilere göstermek ister gibi aydınlatıyor; bunlar hemen toplanarak Sen nehrine atılıyorlardı... Sefiller ve dilenciler teşkilâtının idarecileri vardı... Bunların işi gücü, sefil mevcudiyetlerini devam ettirebilmek için karın doyurmaktan ibaret teşebbüslere münhasır kalsa kimse onlardan çekinmezdi... Fakat onlar, sefaleti kendilerine siper ederek kanlı soygunlara, cinayetlere kendilerini atmakta tereddüt etmiyorlardı...

Anjelik, ara sıra lâkaplariyle gurur duyan sefalet arkadaşları «Seyrek basan», «Kütük» veya Barkarol refakatinde sefiller muhitini dolaşıyor, yeni şeyler görüyor, öğreniyordu... Bunlar ne mazileri ne de gelecekleri olan adamlardı.

Nikola'nın eski gözdesi Lapolak, ilk günler içinde Anjelik'e karşı sonsuz bir kin beslemişti... Fakat aradan zaman geçtikçe rakibesinin varlığını umursamaz olmuş ve kendini teselliye çalşmıştı... Lapolak, yırtıcı ve cüretli bir kadındı. Başından türlü maceralar, korkunç vakalar geçmişti...

Anjelik'in gelişiyle kıskançlık nöbetleri içinde kıvrandığı günler, birçok taşkınlıklarda bulunmuş, ceza olarak ayakları kaynar sularla haşlanmıştı... O, bu cezaya gık demediği gibi Kalambröden'e kimse de ses çıkarmaya cesaret edememişti... Dünkü uşak, bugünkü korkunç haydudun adamları üzerinde nüfuz ve tesiri büyüktü. Herkes ondan çekiniyor ve korkuyordu. Kalabröden bu imtiyazı nasıl elde edebilmişti?

Lapolak esmer ve tıknaz bir genç kadındı... Vaktiyle askerlerle düşüp kalktığı için ona bu lâkap takılmıştı... Bir asker kadar harpten, atıştan anlıyordu. Çünkü neferden kumandanlara kadar her rütbedeki askerle düşüp kalkmıştı...

Zaman zaman maceralarını anlatmaktan zevk duyardı... Bir akşam, etrafında toplanmış olanlar içini çekerek:

— Harp günleri ne günlerdi! Diyordu... Askerlere: «Beni öperseniz

bitlerinizi ayıklarım!» diye bağırırdım... Kralımız bize harp etmek imkânını ne zaman verecek? Ah bir harp olsa! Bana yeniden gün doğar... Hiç harp etmiyen krala kral denilir mi? Zafersiz kral olur mu?

Anjelik'e karşı mücadeleden vazgeçmiş görünmesine rağmen Lapolak, bir gün gelip Kalambröden'in yine kendisine döneceğine inanıyor ve o günü sabırsızlıkla bekliyordu... Onun kanaatine göre Kalambröden tek kadınla yetinmezdi... Filvâki reisleri şimdi yeni gözdenin safasını sürüyordu. Ama bunun da sona ereceği ve hevesinin geçeceği muhakkaktı... Hem Kalambröden ikisiyle de meşgul olamaz mıydı sanki? Anjelik'le o, reislerini pekâlâ paylaşabilirlerdi... Nitekim krallarının altı karısı vardı...

Rekabet hislerinin körüklediği önüne geçilmez hâdise nihayet patlak verdi...

Bâzı akşamlar Anjelik, Sen Mişel köprüsü civarındaki bir koğukta yatıp kalkan kütüğü ziyaret ederdi... Bir akşam yine uğramıştı... Kütük ona sordu:

— Nereden döneceksin?

— Nesl'den.

— Oradan dönme... Başka yoldan git... Kalamröden orada... Yanında bâzı arkadaşları ve Lapolak da var...

Kütük, sanki bir karara varmasını temin maksadiyle düşünebilmesi için bir müddet sustuktan sonra:

— Ne yapacağını anladın değil mi? Dedi...

— Anlamadım...

Anjelik, Kütük'ün önüne çömelmiş, dinliyordu... Bulundukları yerin zemini topraktı... İçeride eşya nâmına bulunan tek şey de Kütük'ün, içine dört ceketiyle üç şapkasını koyduğu deri bir bavuldu... Kütük biçimsiz ve sakat birisiydi ama kılık ve kıyafetine itina göstermekten hoşlanırdı... Kiliselerden birisinden çalınmış kıymetli bir duvar kandili içerisini aydınlatıyordu.

— Târif edeceğim yerde onları bulacaksın... Hepsi orada içmeğe ve eğlenmiye gittiler... Lapolak da aralarında... İçeriye girer girmez eline ne geçerse, kafası budur diye fırlatıp atacaksın?

— Kime?

— Kime'si var mı... Tabiî Kalabröden'e... Bu gibi hallerde kadınla uğraşılmaz...

Anjelik:

— Bende bıçak da var, dedi...

— Bıçak yerinde dursun... Kullanmasını beceremezsin, işler sarpa sarar... Onlara iyi bir ders vermek istiyorsan tavsiyeme kulak ver...

— Tabiî ya... Zâten bu benim hakkım... Elbette yapacağım dediğini...

— Dediğimi yap. Fakat haktan bahsetme... Senin hiçbir şeye hakkın yok... Sen Kalambröden'e aitsin... O da bizim başımız... Şimdi bunları tartışmanın sırası değil. Sen vaziyetini sağlamlaştırmak için böyle davranmıya mecbursun... Bütün iş bundan ibaret işte... Yalnız ayağını denk at.

Kütük, halâ onun çömcli durduğunu görünce sinirlenir gibi oldu...

— Haydi kalk artık, dedi... Şurada bir şişe rakı var. Ondan bir kupaya doldur ve birden hepsini iç... Dumanlı kafayla daha iyi iş görürsün...

Anjelik, Kütük'ün târif ettiği yeri bulmakta güçlük çekmemişti... Eşikten içeriye adamını atar atmaz durakladı... İçerisi duman içindeydi... İyi çekmiyen soba, bir hayli tütmüş, ortalık dumana boğulmuştu...

Anjelik, dip köşede oturan dört kişilik grupta bulunanları tanıdı... Bunlar, Kalambröden'in adamlarıydı... Biraz geride de reis oturuyordu... Lapolak onun kucağına oturmuş, şarkı söylüyordu...

Anjelik, vakit kaybetmeden yanındaki masaya kolunu uzattı ve kaptığı büyük bir şarap kabını, Nikola'nın kafasına fırlattı...

İlk feryadı koparan Lapolak olmuştu... Ortalık bir anda karışıverdi... Arkadaşları, başından fena halde yaralanan Kalbrödeni karga - tulumba edip kenara çekerlerken masa devrildi, haydudun kucağında oturan Lapolak yere düştü... Masa üzerindeki yağ kandilleri de düşerek parladılar... Lapolak'ın saçları ve sırtı tutuşmuştu... Bir, iki kişi koşup su getirdiler ve Lapolak'ın üzerine döktüler...

Bu sırada yeni bir felâket belirdi... Meyhanede kopan gürültüye jandarmalar koşuştular... Birisi:

— Jandarmalar geldi, kaçınız! diye bağırdı... Herkes çil yavrusu gibi etrafa dağıldı... Kargaşadan faydalanan çete efradı, reislerini sürükliyerek kuytu bir köşeye aldılar... Karanlıkta jandarmalardan ikisi yaralandı... Ortalık yatıştıktan sonra da adamları Kalambröden'i gizli yollardan Nesl Kalesi'ndeki yerlerine götürdüler...

Haydudun Anjelik tarafından yaralandığı haberi teşkilât arasında hemen yayılmış ve herkes hayret etmişti... Kimse, haberin doğruluğuna inanmak istemiyordu...

Metrûk kalenin bir salonunda Kalabröden'i yüksekçe bir yere yatırmışlardı... Anjelik, hiç çekinmeden yanına gitti. Yüzünün şeklini değiştiren takma şevleri koparır gibi çıkardı ve kendisini hayretle seyreden etrafındakilere:

— Sıcak su getiriniz bana ,dedi... Yarayı temizliyeceğim...

Kalambröden, ses çıkarmadan yatıyordu... Başındaki derince yara temizlenirken bir ara Anjelik'e:

— Bütün bunları yapan sen miydin? diye sirdu...

— Evet... Benden intikam mı alacaksın?

Nikola, ona sâdece gülümsedi, cevap vermedi...

Aradan geçen günler zarfında türlü hâdiseler de vukua gelmişti... Bu arada Mösyö Mazaren vefat etmiş bulunuyordu... Söylentilere göre kralın bu en gözde adamı ve Başvekili, son nefesini vermeden krala, mutlak bir istibdat için lüzumlu anahtarı da tevdii ihmâl etmemişti:

— Artık ne Başvekil, ne nedim... Hâkim, yalnız siz olacaksınız...

Saray erkânı yeni tâyinler için iradesini öğrenmek üzere Krala müracaat ettikleri zaman XIV. Lui:

— Ne Basvekil, ne nedim... Hiç birisini istemiyorum... Efendiler, hükûmet benim! Demişti...

Kralın tuttuğu yolu garip bulanlar: «Bu fazla devam etmez» diyorlardı...

Fakat hepsi tahminlerinde yanılacak ve durum, elli yıl değişmeden devam edecekti...

Sen nehrinin öteki kıyısındaki Nesl kalesinde de işler tıkırında gidiyordu... Cüce Barkarol, sarayda olup biten bütün dedi-koduları öğreniyordu. O ara sıra kılık kıyafetine çeki düzen verip saraya devam eden güzel kadınlara uğrar, onları güldürür, ağızlarından lâf kapardı... Anjelik de onun sayesinde sarayda olup bitenleri öğreniyordu... Barkarol'un anlattıklarının gerçek olmamasına imkân yoktu...

Zira cüce, o kadar teferrüatlı izahatta bulunuyordu ki, Luvr sarayına girip çıkmış bir insan sıfatiyle Anjelik hepsini hatırlıyor ve adları geçen kimseleri tanıyordu... Barkarol, bilhassa sarayda itibarı yüksek bir kadın üzerinde duruyordu. Bu Katerin Monvuazen adında korkunç ve son derece maharetli bir kadındı... Anjelik, cücenin önünde diz çöküyor, uzun uzun onun anlattıklarını dinliyor, saray'daki entrikaları öğreniyordu...

Luvr saryının gediklisi olan bu genç ve güzel kadınları cüceyle bu derece sıkı fıkı olmalarının elbette bir sebebi vardı... Onlar, aşk ve zevk için yaratılmış mahlûklardı... Hepsinin birer âşığı bulunuyordu. Fakat bu hercai erkekleri elde tutmak güçtü... Cüce, onların mahremi esrarı olduğu için kendisine sırlarını açan kadınlara akıl öğretiyor, erkekleri idare sanatında ince noktaları hatırlatıyor. Afrodizyak (*) tertipler tavsiye ediyordu...

Aralarında, bir türlü ölmiyen zengin amcalarından şikâyet edenler de eksik değildi... Cüce, ahrete yolcu hazırlamak ve göndermek hususunda üstat tanıdığı için müşterileri daima onu arıyorlardı...

(*) Cinsî münasebet kuvvetini arttıran ilâçlar.

Anjelik Pariste neler öğrenmemişti? Burası bambaşka bir şehirdi... Bir tarafta halk ihtişam ve refah içinde yaşıyor, beride aşağılık bir kitle, insanlık için utanç verici fiilleri pervasızca işliyordu... Çalınan çocukları satmak suretiyle geçinenler, kızlarını satan analar, fuhuş içinde yüzen insanlar; nâmuslu kimselere sırt sırta, omuz omuza yaşayıp gidiyorlardı...

Anjelik bu iğrenç hayatın ortasında her şeyden masum, serbestçe yaşıyordu... Ona karışan yoktu... Bir tek efendisi vardı. O da (Kalambröden'di)... Haydutların reisi Anjelik'i çok kıskanıyordu... En küçük bir hareketlerini hayatlariyle ödiyeceklerini bildikleri için çete efradından kimse Anjelik'e yan gözle dahi bakamıyordu... Lapolak da ona diş geçiremmişti, yelkenleri suya indirmişti... Lapolak, Anjelik'e hançerini takması için güzel bir kemer de hediye etmişti... Hattâ o gün:

— Eğer bıçak kullanmasını bilmiyorsan sana usulünü öğretirim, demişti...

Anjelik, geceleri dolaşmayı tercih ediyordu... Gündüzleri sokağa çıktığı pek seyrekti. O zaman da uzaklara gitmiyor, dışarıda da fazla kalmıyordu...

Yalnız bir gece çıkışında cereyan eden hâdisede Anjelik az kalsın korkudan ölecekti...

Kalambröden çetesinin, şehrin dış mahallelerinden birisi olan Sen Jermen'de bir evi soydukları geceydi. O gece ortalık zifîri karanlıktı... Çete efradından kapı kilitlerini açmakta mahir birisi evin servis kapısını açmış ve içeriye girmişlerdi...

Kalambröden, adamlarına:

— Ev çok büyüktür, dedi... İçeride de yaşlı bir adam ve bir de hizmetçisi var... Onun için rahat rahat çuvallarınızı doldurabilirsiniz...

Sonra, hırsız fenerini yaktı ve onları salona soktu... Nikolanın adamlarından birisi dilencilik bahanesiyle bu eve sık sık uğramış, iç tertibatı hakkında iyice bilgi edinmişti.

Anjelik de onların arkasından yürüyordu... Genç kadın soyulacak bir eve ilk defa girmiyordu... Bir çok gece soygunlarına katılmıştı... Maksadı öteberi çalmak değil, fakat bu büyük evlerin mobilyalarını, döşemelerini seyretmekti... Salonlarda rastladığı küçük biblolari eline alır, uzun uzun seyreder, sonra yine onları yerlerine bırakırdı... Hele mutbaklarda gördüğü tatlılar ve pastalar karşısından bir türlü ayrılmak istemezdi...

O gece, bir aralık, dolaştığı salonda Anjelik'in eli, konsol üstünde duran bir şamdana ilişmişti... Genç kadın etrafı daha iyi görebilmek için şamdanı yaktı... Fakat arkasından bir ihtar duyuldu... Bu çete efradından birisiydi:

— Işık yakma! Diyordu...

Şamdandan dökülen ışık salonu aydınlatınca Anjelik hayrete kapıldı... Zira burası bir lâboratuvardı... Bakır borular, porselen kaplar ve kimyagerlikte kullanılan bir sürü eşya, raflar ve masalar üzerinde duruyordu...

«Tebdirli» lâkabiyle anılan «gözcü» bile bunları merak etmişti... Anjelik'e alçak sesle:

— Burası da ne? Diye sordu...

— Bir lâboratuvar...

Anjelik, üzerinde yazılar bulunan bir sürü küçük paketin durduğu raflara yaklaştı. Paketler üzerinde yazılı «Mösyö Dösentkruva'ya aittir» kelimelerini okudu...

«Tedbirli» orada gördüğü bir beyaz tozu un zannederek ağzına götüreceği sırada Anjelik:

— Sakın, sakın ağzına atma! diye onu ikaz etti...

— Niçin?

— Çabuk bırak onu elinden... Un sandığın şey zehirdir, anladın mı? Hem de arsenik...

«Tedbirli» bir iki adım gerilerken kristal bir kaba çarpmış ve yere düşerek gürültüyle parçalanmıştı. İkisi de hemen oradan dışarıya çıktılar... Tam bu sırada üst katta taş döşeli zeminde baston sesleri duyuldu... İhtiyar, muhakkak uyanmış olmalıydı... Nitekim biraz sonra, merdiven başında yaşlı bir adam:

— Mari - Jozef! diye seslendi... Galiba kedileri kapatmayı unuttunuz... Mütaakıben, trabzanlardan aşağıya sarktı:

— Dösentkruva, yoksa siz misiniz... Reçete için mi geldiniz?

Anjelikle arkadaşı, mutfağa; oradan da kilere sıvıştılar; kısa bir müddet etrafı kolladıktan sonra sokağa çıktılar... «Tedbirli» rahat bir nefes aldı:

— Ooohh! dedi... Amma korktum... Bir sihirbazın evine gireceklerini bilseydim buralara hiç gelir miydim? Fakat bizimkiler nerede? Ortada kimseler görünmüyor...

— Onlar da başka bir yoldan kaçmışlardır...

— Bizi niçin beklemediler sanki?... Ortalık zifiri karanlık... Bastığımız yeri bile görmüyoruz...

— Sana böyle şeyler vız gelir... Çekinme... Yürüyelim... Biz de bir yol buluruz elbette...

Tam harekete geçecekleri sırada «Tedbirli», Anjeliğin koluna yapıştı:

— Bak dinle!

— Ne var?

— Duymuyor musun? Dinle bir kere...

Etraf kulak kabarttıktan sonra soluk soluğa:

— Köpek! Köpek geliyor! dedi.

Elindeki çuvalı yer bırakmasiyle tabanları yağlaması bir oldu...

Anjelik, önce onun vehme kapıldığını sanmıştı. Fakat o da bir köpeğin kendilerini kovaladığını hissetti... Hem köpek süratle yaklaşıyordu... Anjelik, kaçmaktan başka çare kalmadığını anlayınca gecenin karanlıklarına daldı... Bozuk kaldırımlar üzerinde koşmak ne kadar zordu... İkide bir ayakları burkuluyor, yerlere kapanacak gibi oluyor, bu da süratle kaçmasını âdeta köstekliyordu...

Birden omuzlarına köpeğin sıçradığını ve ensesine sivri dişlerin saplandığını duydu...

O korkulu anda, Anjelik bir şeyi hatırlıyabilmiş ve:

— Sorbon! diye fısıldamıştı...

Bu sihirli kelime, köpeğin sivri dişlerinden kurtulmasına yardım etti... Genç kadın, arkadan omuzuna atlıyan hayvanın ağırlığından bir şeyler sezinlemiş ve geceleri geç saatlere kadar Paris sokaklarında dolaşan avukat Desgrez'in köpeği olabileceğini ummuş, bunun için köpeğe, alışkın olduğu adiyle seslenerek yabancı olmadığını anlatmak istemişti...

Sezişi çok kuvvetli olan hayvan Anjeliği tanıyınca uzun ve sıcak diliyle onu yalamıya başladı...

Anjelik, onu hem okşuyor, hem de:

— Ooh Sorbon, beni çok korkuttun! diyordu...

Genç kadın, uzaktan aksedcn ayak seslerinden ürktü... Acaba gelen Desgrez miydi?... Yoksa bu, bir yabancı mıydı?

Korku içinde bir müddet bekledi... Ayak sesleri gittikçe yaklaşıyordu... Nihayet, yanlarında bir karartı durdu... Yeni gelen köpeğe:

— Yakaladın mı Sorbon? diye sordu...

Anjelik, hiç yabancısı olmadığı bu sesten avukat Desgrezi tanımıştı...

Avukatlıktan çekildikten sonra polis hizmetine girmiş olan Desgrez, gece karanlığında, sefil bir kıyafet içinde bulunan Anjeliği tanıyamamıştı. Bu gece kuşunun peşine düşmesinin sebebi başkaydı... O, Anjelik'i, mâruf haydut Kalambröden'in metresi sanmıştı. Gecenin bu ilerlemiş saatlerinde, heyecanlı bir takipten sonra dilenciler kraliçesini karşısında görünce Desgrez:

— Seni mel'un markiz seni! diye bağırdı... Nihayet ele geçtin... Artık kurtulamazsın...

Anjelik, o anda her seyin bittiğine hükmetti... Şakaklarından yanaklarına doğru terler sızıyor, korkudan bacakları titriyordu... Bir kaç defa kaçmayı düşündü. Fakat Desgrez sımsıkı koluna yapışmış onu bırakmıyordu...

Gece devriyeleri nefes nefese yetiştiler... Desgrez:

— Burası çok karanlık, dedi... Şu karşıdaki kapalı dükkânın feneri

altına kadar gidelim...

Hep birlikte oraya doğru yürüdüler... Altı kişiden ibaret devriye grupu da arkadan geliyordu... Desgrez:

— Bizim köpek olmasaydı onu ele geçiremiyecektik, dedi... Kaçarken boynuna dolamış olduğu eşarpı düşürmüş... ...Köpek, önce bu eşarpı buldu ve kokusundan da avını yakaladı...

Devriyelerin âmiri:

— Bu orospu karı, haydut Kalabröden'in metresi ha! Şunu bir yakından göreyim... Ne zamandanberi bizleri peşlerinden koşturuyorlar...

Desgrez:

— Artık bütün günahlarının kefaretlerini öderler, dedi...

Anjelik, sesini çıkarmıyor, konuşulanları dinliyordu...

Desgrez, Anjeliğin üzerini yoklamaya başladı... Genç kadın, omuzlarından başlıyarak koltuk altlarına inen ellerin, göğsünü ve sırtını yokladıktan sonra beline doğru inmesiyle bir ürperti geçirdi...

Desgrez, Anjeliğin kemerinde saklı duran hançeri farketmişti...

— Bu da ne? diye sordu...

Anjelik, yine cevap vermedi... Desgrez, onun eteklerini kaldırdı ve ellerini sokarak korsajından hançeri aldı... Genç kadın, heyecan içindeydi, titriyordu...

Desgrez, Mısırlı Rodogondan Anjelik'e intikal etmiş olan hançeri cebine koydu ve yoklamasına devam etti. Anjeliğin göğsünde dolaşan elleri, onu kalb çarpıntılarını hissedince:

— Ne oluyor sana böyle? dedi... Neredeyse kalbin duracak... Hem şu feneri indirin de şunun yüzünü iyice göreyim arkadaşlar!.

İki devriye biribirine omuz vererek dükkân önünde asılı duran feneri indirip Desgrez'e uzattılar.

Eski avukat, Anjelik'i sürükliyerek biraz ileriye götürdü ve feneri kaldırıp yüzüne tuttu... Anjelik, hemen gözlerini yummuştu... Utancından yerlerin dibine geçiyordu... Aradan geçen saniyeler, Anjelik'e bir asır kadar uzun geldi...

Desgrez, fenerin ışığiyle aydınlanan bu yüzü hemen tanımıştı... Hayreti o kadar derin oldu ki sanki nefesi tutuldu... Önce kekeledi:

— Şey... Ama nasıl olur? O değil...

Devriyeler, birer küfür savurdular... İçlerinden birisi:

— Nasıl o değil? Nereden anladınız? Diye sormak cesaretinde bulundu...

— Evvelce Kalambröden'in metresi olan Markiz'i «Yeni Köprü» civarında bana göstermişlerdi... Bu kız, ona benziyor ama, kendisi değil...

— Peki şimdi ne olacak?

— Hiç olmazsa siz «Küçük Arslan» sokağına kadar gidiniz de etrafı

araştırınız... Belki soyguncular henüz kaçmaya muvaffak olamamışlardır...

Devriyeler, karanlıklara dalarak kayboldular...

Desgrez, gecenin bu ilerlemiş saatinde, eski müşterisi Anjelik'in sokaklarda neden dolaştığını bir türlü anlıyamamıştı... Zihninden bir sürü ihtimaller geçiyor, fakat bunları bir türlü mânalandıramıyordu... Anjelik, acaba geçimini sağlamak için Pariste, onun tahmin ettiği kirli işlere mi dalmıştı? Eski avukat, yeni polis şefi şüpheli bir kadınla görünmenin tehlikelerini düşünerek ondan biran evvel ayrılmak kararındaydı... Bu sebeple Anjelik'e fazla bir şey sormadı. Şapkasını çıkararak onu selâmladı... Sonra cebinden çıkardığı hançeri iade etti:

— Mademki bu geç saatlerde sokaklarda dolaşıyorsunuz, size lâzım olur... Geceniz hayırlı olsun...

— Neden bir mukabelede bulunmadınız?

Anjelik, bütün gayretini toplayarak fısıldar gibi...

— Size de hayırlı geceler, dedi...

Biraz sonra arkasına dönüp de Desgrez'e son defa bakmak istediği zaman onun yalnız uzaklaşan ayak seslerini işitebildi...

X

Şafak yeni söküyordu... Anjelik Kartye Laten'e kadar yürümüş, gelmişti... Artık güneş doğacak ve şehir, daldığı uykudan uyanacaktı...

Genç kadın, o kadar yorulmuştu ki... Adım atmaya mecali kalmadığı için âdeta çıplak ayaklarını sürüyerek ilerliyordu... Saçları, üstü başı darma dağınık ve perişandı...

Turael rıhtımından geçerken ciğerlerine, ne zamandanberi hasretini çektiği taze saman kokusu doldu... Ooh! Bu kokuyu uzun senelerdenberi teneffüs edememişti...

Parisin sabah havasına, bin bir çiçekten süzülüp çekmiş gibi karışıp dağılan bu ılık ve taze koku, gelecek iyi günlerin de müjdecisiydi...

Genç kadın, yavaşça rıhtım kenarındaki metrûk sahaya doğru süzüldü... Biraz ileride, yaktıkları ateşin başında çevrelenmiş oturan gemiciler onu görmemişlerdi... Anjelik, saman dolu bir salapuryaya girdi, sonra yığınların arasına daldı... Ooh! Şimdi ne kadar rahat ne kadar mesuttu... Taze saman kokusu onu âdeta sarhoş etmişti... Anjelik, zihnini işletti, tedailere daldı... Hâfızasında yine çeşitli hâtıralar canlanmıştı... Bu samanların kesildiği bereketli tarlaları, güneşi ve tabiatı, doğup büyüdüğü yerleri düşündü...

Upuzun, kollarını yanlara açmış, gözleri yarı kapalı saman yığınları içinde yatıyordu... Gırtlağına kadar samanlara gömülmüş yatmak-

tan hiç şikâyetçi değildi... Sanki o Montlu'daydı... Güneş ve rüzgâr onu ne kadar tatlı okşuyordu... Bu nüvazişlerden uzun zamandanberi mahrumdu... Kalambröden, ona her şeyi unutturmuş vahşet ve kabalık aşılamıştı... Dalgın bir rehavet içinde Anjelik, mazinin hâtıralarını yaşarken halini hatırladı... Gözleri teessürden yaşlanmak üzereydi... İçinde târifsiz bir acı hissediyordu...

Hafif bir ses:

— Ağlama... Ağlama artık yavrum... Kötü günler sona erdi, ağlama!. Diye fısıldadı...

Anjelik, yarı kapalı gözlerini açtı... Saman yığınları arasında bir karartı gördü... Hem de tavanı başında... Bu karartı, onun yanına uzanmıştı... Anjelik, gülen bakışları farketti... Kekeliyerek:

— Siz, siz kimsiniz? Dedi.

Meçhul adam, bir parmağını dudaklarına götürerek ona susmasını işaret etti. Sonra, usulca:

— Ben mi? Dedi... Ben rüzgârım. Kırların bir köşesinden kopup gelen rüzgâr... Beni samanlarla beraber biçtiler... İnanmazsan bak işte...

Bunları söyler söylemez yattığı yerden kalktı, dizlerinin üzerinde doğruldu... Ceplerinin astarını dışarıya çıkardı.

— Ceplerim bomboş... On param dahi yok... Beni tarladan biçtiler, bir salapuryaya koydular, buraya Parise geldim...

Anjelik, bu deli saçmalarından bir şey anlayamamış, kuruyan dudaklarını diliyle ıslattı ve hâfızasını toplamaya çalıştı...

Karşısında diz çökmüş duran zayıf bir delikanlıydı... Üstü başı da perişandı... Caketinin ötesi berisi delinmişti...

Delikanlının kılık kıyafeti düzgün olmamakla beraber yüzü dikkati çekecek derecede güzeldi... Hep gülümsiyordu... Sanki daima gülmek ve gevezelik etmek için yaratılmıştı... Saçlar, uzun ve karma karışıktı...

Anjelik, onu tetkik ederken delikanlı mütemadiyen konuşuyordu.

— Benim gibi bir zavallı Pariste ne yapacak şimdi? Ben esmeğe ve savurmaya alışmışım... Burada da öyle yaparsam tahammül ederler mi bana? Meselâ kadınların başlarında, eteklerinde esmeğe kalkışsam şapkalarını uçurur, eteklerini havalandırırım... Bunu suç sayıp beni deliğe atmazlar mı?

Anjelik, bir aralık:

— Fakat, siz... Diyecek oldu... Beriki hemen müdahale etti:

— Kımıldama, sus!

Anjelik içinden: «Bu, galiba delişmen bir öğrenci» dedi...

Delikanlı, tekrar onun yanına uzandı ve:

— Ağlama! Diye mırıldandı.

Anjelik, isyan eder gibi:

— Ağlamıyorum! Diye çıkıştı. Fakat göz yaşlarından yüzü ıslanmıştı...

Beriki:

— Ben de samanların arasında yatmayı severim, diye devam etti... Yığınların arasına gömüldüğüm zaman seni gördüm. Uykunda ağlıyordun. Teselli etmek için seni uzun uzun okşadım. Bana: «Okşa, okşa!» diyordun...

— Ben mi?

— Evet... Yüzünü kurularken senin çok güzel olduğunu gördüm... İnce ve biçimli bir burun... Harikulâde dudaklar... Yuvvarlak ve pırıl pırıl bir boyun...

Anjelik, rüya gördüğünü sanıyordu. Çünkü ne zamandanberi ona kimse böyle şeyler söylemiyordu. Güzelliği kalmış mıydı? O bambaşka bir mahlûk olmamış mıydı?

Delikanlı, bir fısıltı halinde ve durmadan söylüyordu:

— Omuzların sanki fil dişinden iki top... Göğüslerin fevkalâde... Sanki bir erkeğin avuç çukurunu doldurmak için yaratılmış... Uçlarının rengi gül dallarını andırıyor... Hele kalçaların...

Anjelik, birden hırslandı...

— Hiçbir şey bilmeden nasıl oluyor da böyle konuşuyorsunuz?

— Siz uyurken hepsini tetkik ettim.

Anjelik, yerinden sıçradı, doğruldu...

— Terbiyesiz! Haylaz! Şeytanın art bacağı!

— Sus! Yüksek sesle böyle bağırma... Kayıkcıların başımıza üşüşmelerini mi istiyorsun? Bunda kızacak ne var? Bir insan, yerde bir altın veya bir mücevher bulursa âyarını, değerini anlamak için tetkik etmez mi?

Gerçekten de göründüğü kadar kıymetli ise? Mücevheri bulan kimse o zaman tercih hakkını kullanır... Sözün kısası ya mücevheri bulduğu yerde bırakır veya alır...

Öğrenci, bunları söyledikten sonra alt dudağını ısırdı ve bir müddet düşünür gibi durdu. Müteakıben tatlı bir sesle:

— Sen kimsin? Dedi... Ayakların kan içinde... Bir hayli Koşmuşa benziyorsun. Neden korktun bu kadar? Seni korkutan neydi?

Anjelik'in cevap vermediğini görünce ilâve etti:

— Senin bıçağın da var... Ama bu, sana yaraşan bir mal değil... Bıçak muhakkak başkasının... Hem korkunç bir şey bu... Mısırlıların kullandıklarından... Fakat sen, bunu kullanmasını biliyor musun?

Anjelik, kirpikleri arasından şöyle bir baktı:

— Kimbilir, belki!

Delikanlı, sözde korkmuş gibi biraz geriye çekildi:

— Aman deme!.

Sonra, samanların arasından uzun bir çöp çekti ve dişleri arasında ezmiye başladı... Bakışları dalgınlaşıyor, bir şeyler düşünüyordu... Bu çocuk kimdi? Buralarda ne işi vardı? Anjelik, onu göz uciyle süzüyordu... Delikanlı, epeyce sefalet çekmiş, gözlerinin kenarlarında çizgiler husule gelmişti... Yaşını da pek belli etmiyordu... Zayıf ve çelimsiz bir görünüşü vardı...

Anjelik, mırıldanır gibi:

— Siz kimsiniz? Diye sordu...

Delikanlının yüz hatları oynadı, bakışlarını ona çevirdi:

— Söyledim ya sana, dedi... Ben, rüzgârım... Sen kimsin bakalım?

— Ben de meltemim...

Delikanlı, gülmiye başladı ve Anjelik'i omuzlarından kavradı...

— Peki, dedi... Rüzgârla meltem karşılaşırlarsa ne yaparlar?

Yavaşça Anjelik'in üzerine eğildi... O, yine samanların üzerinde yatıyordu... Delikanlı, şimdi ona çok yakındı, vücudu temas halindeydi... Genç kadın, geniş bir ince çizgi gibi görünen dudaklarını yakından görüyordu... Bu dudakların kenarlarındaki kıvrımlardan nedense ürker gibi oldu... Fakat delikanlının bakışları sıcak ve yumuşaktı...

İkisi de bir müddet hareketsiz, öyle beklediler... Sonra delikanlı, ona biraz daha abandı; dudaklar birleşti... Anjelik, kendini onun kollarının arasında buldu...

Bu öpüş, çok uzun sürmüştü... Kalambröden'in vahşi sokuluşlariyle hisleri nasırlaşmış olan Anjelik, bu buseden bambaşka bir lezzet tatmıştı... İçinden: «Ne kadar yorulmuştum... Yürümeye bile mecalim kalmamıştı... Şimdi âdeta dinlenmiş, bütün yorgunluğumu çıkarmış gibiyim...» dedi...

Yığınların arasına biraz daha gömüldü... Kalçalarının ağırlığıyle samanlar oldukça çökmüş,rahat bir vaziyet almıştı...

Delikanlı, yattığı yerden doğrulmuş, bir dirseğine dayanmış Anjelik'i gülümsiyerek seyrediyordu...

Anjelik, hiç sabırsıklık göstermiyor, yalnız hislerinin ağır ağır uyanışını dikkatle takip ediyordu... Hem aceleye lüzum yoktu... Paris serserileri için vakit, o kadar çoktu ki, onlar koca bir gün ayaklarını uzatıp rahat rahat esneyebilirlerdi...

Delikanlı, bir aralık mırıldanır gibi:

—Tuhaf şey, dedi. Sende kibar kadınların inceliği var... Olacak iş değil... Senin gibi birisinde, bu tarafların olabileceğine ihtimal verilemez...

Anjelik, güldü:

— Öyle mi? dedi... Demek siz, kibar kadınlarla düşüp kalkıyorsunuz?

— Eh, bâzı bâzı...

Anjelik'in burnunun ucunu, küçük bir sap çiçekle gıdıkladıktan sonra anlattı:

— Karnım çok tok olunca Jori ustanın Sen Nikola'daki hamamına gider, iş görürüm... Oraya kibar kadınlar gelir... İşim, onları güldürüp eğlendirmektir... Bu işte «Parlak Oğlan» nınki kadar muvaffak olamam ama yine benden memnun kalırlar... Ben de onun gibi yesem ve içsem, her gün iyice karnım doysa elbette daha fazla kendimi beğendiririm. Kibar kadınlara gülmek ve eğlenmek lâzım. Ben de hikâyelerimle onları güldürür ,eğlendiririm... Bir hikâye de sana anlatayım mı?

Anjelik, hemen atıldı:

— Hayır, hayır istemem...

— Peki... Fakat sana şaşıyorum... Ben ne kadınlar gördüm. Ama sen, hiç birisine benzemiyorsun... Sen, çok güzelsin... Bir rüya gibisin... Istersen biraz sonra «Yeni Köprü» ye kadar gidelim, karnımızı doyurur, bir şeyler içeriz... Sonra da asmak için beni arayan ukalâ dünbeleğini maytaba alırız...

— Neden asmak istiyorlar sizi?

— Neden olacak? Asmak istiyorlar işte...

Anjelik, içinden «Ne tuhaf delikanlı» dedi...

Tekrar gerinerek uzandı. Delikanlının yine kendisini okşamasını istiyordu. Fakat beriki başka şeyler düşünüyordu. Birden:

— Şimdi hatırladım, dedi... Ben seni evvelce «Yeni Köprü» de görmüştüm... Sen yoksa mâruf haydut Kalambröden'in çetesinden misin?

— Evet...

Delikanlı, gülünçlüğe kaçan bir ürkeklikle geriye çekildi:

— Vay! Vay! Vay!... Meğer ben ne suçlar işlemişim! Haydut Kalambröden'in büyük bir kıskançlıkla tutkun olduğu sevgilisi markiz sen misin?

— Evet... Ama...

Delikanlı, bir facia aktörü gibi:

— İşte dişilerin vicdansızlığı! diye bağırdı... Bunu daha evvelden bana söyliyemez miydin? Yoksa şu zayıf bedenin damarlarındaki bir kaç damla kanın akıtılması hoşuna mı gider? Bende de ne şans varmış ya! Bir taraftan hayatımın kadınını buldum diye sevinirken haydut Kalambröden'in hayâli, korkunç bir heyûlâ gibi karşıma dikiliyor... Üzülme be civanım. Tapılacak şey kadın değil, hayatın ta kendisidir... Allahaısmarladık güzelim...

Sert bir hareketle yerinden doğruldu, saman yığınlarının ötesinde

duran sivri tepeli bir şapkayı başına geçirdi... Ve ayağa kalktı... Bir fısıltı halinde:

— Uslu dur, dedi... Sakın benim bu cüretimden efendine bahsetme...

Anjelik, onun ardından baka kaldı .Delikanlı, bir rüzgâr gibi esip gitmişti... Kumsalı döven papuçlarının sesi uzaklardan aksederken genç kadın, koşa koşa uzaklaşan siyahlara bürünmüş bu garip delikanlıya esrarengiz bir kuşa benzetti...

Delikanlının kaçtığını gören tayfalar, arkasından taşlar atmaya başladılar... Fakat o, bunu omursamadığını belirten bir hareketle geriye döndü ve onlara bir kahkaha savurduktan sonra gözden kayboldu...

Meçhul delikanlı yanından ayrıldıktan sonra Anjelik, bir müddet düşünceye daldı. Zihnini son hâdise, iyiden iyiye, işgal ediyordu... Avukat Desgrez onu tanımış mıydı? Kendi kendine: «Bu, çok fena, diyordu. Muhakkak ki, tanıdı ve müsamaha gösterdi. Yoksa beni tevkif etmesi işten bile değildi. Desgrez, sukutuma acaba nasıl bir mâna verdi? Ama o, yine çok asil davrandı ,beni tanımazlıktan geldi.»

Genç kadın, uzun bir dalgınlık devresinden sonra omuzlarını silkti. Bu hayatı o istememiş, hâdiseler onu bir uçuruma sürüklemişti... Bakışlarını, içinde bulunduğu dış âleme çevirdi. Hava o kadar güzeldi ki, Anjelik, gözlerini bir müddet gökyüzünden ayıramadı. Bugün sema ne kadar tatlı bir renge bürünmüştü... Sen nehrinin suları ne kadar durgundu... Havanın soğuk olmasına rağmen Anjelik, kimseye görünmeden suya girip çıkmak arzusuna kapıldı... Soğuk su, belki sinirlerini yatıştırabilecek, yorgunluğunu giderecekti...

Salapuryadan ihtiyatla indi, kuytu bir köşeye kadar yürüdü, etrafına bakındı... Görünürde kimse yoktu... Aceleyle soyundu ve kendini sulara bıraktı...

Nehirde fazla kalmadı, hemen çıktı ve pırtılarını giydi... Üzerine çökmüş olan uyuşukluktan eser kalmamıştı. Sefalet arkadaşlarının faaliyet merkezi «Yeni Köprü» ye kadar uzanmayı kararlaştırdı. Ne zamandanberi yaşadığı muhitte rahat rahat gezinip dolaşmamıştı...

Dükkânlar, erkenden açılmış; günlük hayat başlamıştı... «Yeni Köprü» civarı renk ve hareket içindeydi... Sokak satıcıları, çeşitli mallarını bağıra bağıra methediyor, gelip geçenlerin vakitlerini çekmiye çalışıyorlardı... Anjelik bir baştan ötekine bütün dükkânları dolaştı. Her birisinin önünde uzun uzun durdu, teşhir edilen esvavı seyretti...

Caddenin nihayetinde karsıya geçti. O taraftaki dükkânlara da takıla takıla ilerliyordu... Seyyar bir çiçek satıcısı, başında toplanmış müşterilere, sattığı ciçekleri büket yapıp vermiye yetişemiyor, onlarda sabırsızlanıyorlardı... Yaşlı adam, dalgın dalgın kendisini seyreden Anjelik'e:

— Buraya dikilip bakmakta faydan var mı? Diye sordu ve Anje-

lik'in cevap vermesine imkân bırakmadan da ilâve etti:

— Birkaç para kazanmak istiyorsan buketleri bağlamakta bana yardım et... Sana 20 sol veririm... Haydi durma!

Anjelik, itiraz etmedi... İhtiyar satıcının ayırdığı çiçekleri süratle bağlayıp önüne koymaya başladı... Çiçeklerin yüzü gülüyordu... Müşterileri savdıktan sonra:

— Aferin sana dilenci kiz, dedi... İyi iş gördün... Al şu hakkını...

Anjelik, satıcının uzattığı yirmi solu cebine koydu ve oradan uzaklaştı... Kendi kendine: «Bu ilk kazancım ,diyordu... Hem de alnımın teriyle kazandığım para».

Anjelik, paraları cebine koyduktan sonra karnının acıktığını hissetmişti... Yiyecek maddeleri satan bir dükkâna girdi, pastaya benziyen bir çörek aldı ve onu iştahla yedi...

«Yeni Köprü» meydanı artık bir arı kovanından farksızdı... Bir tarafta seyyar satıcılar, sokak ortasında hünerlerini gösteren hokkabazlar, öte tarafta kalabalığa karışmış dilenciler, destan satan şarkıcılar ve işlerine koyulmuş olan halk...

Onun kalabalık arasında dalgın yürüyüşünü farkeden birisi, birden koluna yapıştı... Anjelik, şaşırmıştı... Dönüp baktı... Bu hiç tanımadığı birisiydi... Yılışarak:

— Sana bir teklifim var, dedi... Ben, zengin bir adamın yanında bulunuyorum. Efendim, Parisin yabancısıdır. Bana, Parisi iyi tanıyan birisini bulmak lığımı emretti... Onu gezdirmek ister misin? Çok parası var efendimin... Seni ona götüreyim, beraber Parisi dolaşınız... Sana elbise de, papuç da alır: karnını mükemmel doyurur ,ayrıca 20 lira da bahşiş verir... Fena mı? Bir gün ve bir gece onunla kalacaksın?

Anjelik, kaşlarını çattı:

— Ben böyle şey istemem!

Fazla konuşmadı ve efendisi hesabına kadın aramaya çıkan garip adamı, arkada bırakark kalabalığın arasına karıştı.

Caddenin en kalabalık noktasına gelince, dinlenmek üzere yürüyüşünü ağırlaştırdı... Etrafı kollamaktan da geri kalmıyordu... Sefalet arkadaşlarının çoğu, gündüz işine çıkmışlardı... Onlardan bir kaçiyle karşılaşmış, fakat durup konuşmayı tehlikeli bulmuştu... Onlar da Anjelik'i tanımamazlıktan geliyor, sâdece ya göz kırparak veya elleriyle işaret ederek yanından geçiyorlardı...

Anjelik, kalabalığın arasından sıyrıldı, bir köşeye çekildi. Uzaktan onları seyre başladı...

Kalambröden'in adamları, yanlarından gelip geçenleri tetkik ediyorlardı. Yolcuların bir şeyden haberleri yoktu... Çete mensupları ara sıra birleşiyor, kısa bir görüşmeden sonra tekrar biribirlerinden ayrı-

lıyorlardı...

Bir aralık ortalık karışıverdi... Anjelik bile ne olduğunu anlıyamamıştı. Fakat yükselen feryatlar, işin mahiyetini açıkladı. Çete, güpe gündüz bir soyguna girişmişti... Tecavüze uğrayanlar, avaz avaz haykırışıyorlardı:

— Para kesemi kaptılar!

— Bastonum gitti!

— Mantomu kaçırdılar!

Soyguncular, bağırışmalara aldırış etmiyorlar, işlerini görüyorlardı... Bu arada makaslar da hayli iş görüyordu... Asılı çantaları, para keselerini kapıp kaçmak için soyguncular, yanlarında taşıdıkları makaslarla askıları, bağları kesiyor ve bunları kolayca ele geçiriyorlardı...

Halk biribirine girmiş, durmadan imdat istiyor, polisleri çağırıyordu... Kargaşalık arasında ezilenler de oluyordu... Kadınlar, çocuklar, erkekler biribirine girmiş haldeydiler... Serserilerin köpekleri de kışkırtılmış, halka saldırmışlardı...

Anjelik, «parlak oğlan» ın bir aralık kalabalık arasına karıştığını gördü... Biraz sonra da bu dalışın mânasını anladı... «Parlak oğlan» karışıklıktan faydalanarak önüne gelen kadını sıkıştırıyor, bacaklarını çimdikliyor olmalıydı ki, kadınlar uğradıkları tecavüzü avazlariyle protestoya başlamışlardı.

Anjelik, Jaktans'la suç ortaklarının ortalığı talân ettiklerini görüyordu/ Genç kadın, soygunun fazla devam edemiyeceğini, polislerin neredeyse ortada görüneceklerini kestirmiş: biraz daha geriye çekilerek daha kuytu bir köşeye çekilmişti: İçinden: «Bizimkilerin vurgunu yüklü» diyordu...

Hiç ummadığı bir anda bileğine bir el yapıştı... Anjelik, çok korkmuştu... Başını çevirip baktı. Bu, tanımadığı bir adamdı... Şüpheyi dâvet etmemek için ona gülümsiyerek:

Ne tuhaf değil mi? Dedi. Şu insanlar, biribirlerine girmişler... Sebepsiz bir boğuşma... İşin aslını anlıyamadım...

— Öyle mi? Sen işin aslını bilmiyorsun demek

Anjelik, bileğine yapışanın polis olduğunu anlamıştı... Şimdi bir kurtuluş imkânı hazırlamak ve bunu hemen tatbik etmek icabediyordu... Hislerini belli etmeden tekrar sâfiyane bir tavır takınarak polise gülümsedi ve şimsek süratiyle onu burnundan sımsıkı kavrayarak keskin dişlerini bir anda burnunun kıkırdak kemiğine geçirdi...

Bunu Anjelik'e, sefalet arkadaşları öğretmişlerdi... Usulün faydası derhal tesirini gösterdi; polis, canı yandığı için Anjelik'i bırakmak zorunda kaldı. O da kalabalığa karışarak sıvıştı...

Nikola, mırıldanır gibi:

— Anjelik, dedi... Şâyet seni bulamasaydım...

— Ne yapacaktın?

— Bilmiyorum...

Anjelik'i kuvvetle göğsüne çekti, kucakladı...

Genç kadın, kolların çenberinden sıyrılırken:

— Rica ederim, şimdi dur, diye sızıldandı... Sonra pencereye yürüdü, alnını demir parmaklıklara dayadı, dışarısını seyre daldı...

Nikola ona yanaştı... Yiyecek gibi bakmıya başladı... Anjelik de bu bakışlardan heyecanlanmıştı...

— Buraya tekrar dönmeseydim ne olacaktı?

— Vaziyete bağlı bir iş... Ne diyebilirim? Tabiî her tarafı araştıracaktım... Ama her tarafı... Hapishaneleri, düşkünler evini, hastahaneleri, kıyıyı, bucağı... Polisin köpeği seni boğabilirdi, Bundan çok korkmuştum... Şayet köpek seni paralamış olsaydı, onu da sahibini de temizlerdim... Eğer sen...

Nikola, bir an düşündü ve hemen ilâve etti:

— Evet, eğer sen, bir başkasiyle gitmiş olsaydın... Beraber gittiğin adamı bulur ve onu da temizlerdim...

Anjelik, haydudun yüzüne baktı ve gülümsedi... Nikola'nın tok ve kalın sesi yine duyuldu:

— Elimden kolay kolay kurtulabileceğini sanma! Bizde âdettir, aramızda ihanet bahis mevzuu olamaz... Fakat böyle bir hâdise vukua gelirse netice kötüdür. İşin ucunda ölüm vardır... Bir, o kadar kalabalığız ki... Kimse bizlerle başa çıkamaz... Her tarafta kolumuz vardır. İyi teşkilâtlanmış bulunuyoruz... Hem de hiç ummadığın köşelere kadar... Mahzenlerden Kral sarayına varıncaya kadar...

Nikola, yırtık kazağının yakasını iki yana ayırdı, göğsünün sağ tarafındaki mavimtrak bir lekeyi gösterdi:

— Bak, dedi. Bunu görüyor musun? Annem, çocukluğumda bana daima «Bu, babanın işaretidir» derdi... Benim asıl babam, asîllerden bir subaymış... Annem bana, o subaydan gebe kalmış... İsmini katiyen söylemezdi. Fakat Merlo Baba dediğim annemin kocası, yaramazlık ettiğim zamanlar dövmek üzere üstüme yürüyünce annem «Büyük oğlana dokunma! O, kanı temiz çocuktur!» diye babama bağırırdı...

Anjelik, alaylı bir ifade içinde:

— Bu da sanki övünülecek bir şey mi? dedi...

Nikola, Herkül'ün pençelerini andıran elleriyle Anjelik'i omuzlarından yakaladı ve sıktı...

— Bâzı zamanlar oluyor seni bir fındık gibi kırıp ezmek istiyo-

rum... Sana peşin söyledim... Sakın bana ihanete kalkışma!

— Hiç korkma... Kucaklamaların bana yetiyor da artıyor bile...

— Niçin şikâyet eder gibi söyledin?

— Çünkü bundan fazlasına tahammül için çok ateşli bir mizaca sahip olmak lâzımdır. Yalnız sen biraz yumuşa, fazla haşin davranma!

Nikola:

— Ben haşin mi davranıyorum? diye sordu... Sana tapıyorum ben! Sevgimden haşin davranıyorum...

Haydut, hislerini teyit etmek için muhakkak ki kadını kırıp geçirmek lâzım geldiğine inananların davranışiyle sıktığı yumruğunu havaya kaldırdı...

Anjelik:

— Sana bana dokunma diyorum odun! diye bağırdı... Polak meselesini unutma!

Nikola'nın havaya kalkmış olan kolu, indi... Sonra derin derin içini çekti...

— Beni bağışla: Ne yapayım? Sen, her zaman kuvvetlisin Anjelik...

Ve kollarını açtı:

— Gel, gel bana! dedi. Bakalım bir de yumuşak davranmayı deneyelim.

Anjelik, karşısında açılan geniş kucağa kendini bıraktı. Birlikte ot yatağa yuvarlandılar. Genç kadın, bir aile samimiyet ve mahremiyeti içinde kendini verdi.

Nikola, yine memnundu. Bir müddet ona sarılmış vaziyette kaldı... Genç kadın: onun, peruka kullandığı için kısa kestirdiği ve bir fırçanın sert kıllarını andıran saçlarının temasını yanağında hissediyordu...

Haydut, derinlerden gelen bir sesle:

— Acaba bir gün seni de öldürmeğe mecbur kalır mıyım? diye dü-

— Biliyorum, dedi... Sen, hiç bir zaman benim olmıyacaksın... Ben, yalnız seni istemiyorum, kalbini de istiyorum...

Anjelik, rahat ve yumuşak bir ifadeyle cevap verdi:

— Nikola'cığım, insan her istediğini elde edebilir mi? Eskiden sen, kalbimin bir köşesini işgal ediyordun. Şimdi vücuduma sahipsin... Eskiden dostumdun, şimdi efendimsin... Sen, çocukluk hâtıralarımı bile katlettin... Sana şimdi bağlıyım... Çünkü bunun sebebi var. Sen kuvvetlisin...

Nikola, dişlerini gıcırdattı...

şünüyorum...

Anjelik, esnemesi arasında:

— Şimdi bunların sırası mı? dedi...

İkisi de bir müddet sustular... Neden sonra Anjelik, birden:

— Nikola, dedi...

— Evet?

— Hatırlarsın değil mi? Seninle Amerikaya gitmek istemiştik...

— Evet...

— Peki şimdi gider miyiz?

— Nereye

— Amerikaya...

— Sen aklını mı oynattın?

— Hayır... Beni dinle... Amerika öyle bir memleket ki orada ne soğuk, ne de açlık var... Orada herkes serbest... Burada kalıp da ne yapacağız? Burada bizi nelerin beklediği malûm, hapis, işkence veya ip... Benimse hiç bir şeyim yok... Seni kaybedersem ben ne olurum?

— Bizim aramızda bulundukça yarın endişesi yoktur...

— Oraya gidersek belki arazi sahibi oluruz, topraklarımızı ekeriz... Ben sana yardım ederim.

Nikola hırslanmıştı... Sert bir sesle:

— Yok canım, dedi. Deli misin? Benim toprakla ne işim var? Mısırlı Rodogon'u burada rakipsiz bırakıp da ekmeğine yağ mı süreyim?

Anjelik, cevap vermedi. Düşüncelerine daldı. Nikola, hâlâ homurdanıyordu...

O gece Kalambröden'in gözü, uyku tutmuyor, derin derin içini çekiyor ve yanında uyuyan Anjelik'i kıskançlık hisleri içinde kıvranarak seyrediyordu... Hattâ bir aralık, uykusunda gülümseyen Anjeliği dürterek uyandırmak arzusuna bile kapıldı.

Halbuki Anjelik, rüyasında saman yüklü bir salapuryada, samanların üzerine uzanmış denizde gittiğini görüyordu...

XI

Bir yaz akşamı Jan-Puri, Kalambröden'in Nesl civarındaki eşkiya inine bir gölge gibi süzülüp girdi... Jan, orada Fani Lapondöz adındaki kadını görmek üzere gelmişti. Bu kadının on çocuğu vardı... Fani, bunları sırayla kiraya verir ve onların sırtından geçinirdi... Fani, dilenciliği, sokak fahişeliğine tercih etmişti.

Jan, ondan bir çocuk peylemek istemiş, kadın da biraz beklemesini söylemişti... Şimdi, çocuk hazırdı... Fani:

— Bu sefer çocuğu sana ucuza vermiyeceğim, diyordu... Çünkü tek bacağı var...

Onlar, bu mevzuda aralarında konuşurlarken küçük bir çocuk, Jan'-

ın omuzuna sıçradı ve başından bir tutam saç kopardı...

Jan, çocuğun saldırışından kendini korumaya çalışırken:

— Bu, korkunç bir hayvandan farksız! diye bağırdı...

Sonra Fani ile, pazarlık başladı.

— Ne istiyorsun bu çocuk için?

— Elli lira.

— Çok para...

— Vereceğin parayı düşünme... İstifaden fazla olacak... Hem sen almazsan onu başka yere vereceğim... Orada çocuk gül gibi yaşıyacak...

Jan, nihayet razı oldu...

— Peki, dedi... İstediğin olsun... Al paraları...

Fani, uzatılan parayı aldı ve çocuğu kolundan kavrıyarak dışarıya çıkardı... Orada Anjelikle karşılaştılar.

Anjelik, sâkin bir ifade içinde:

— Kalambröden'in müsaadesi olmadan çocuğu götüremezsin, dedi. Ve sonra satılan çocuğu, Jan'ın elinden alarak içeriye götürdü...

Jan, sapsarı kesilmişti... Çocuk elden giderse Fani'ye ödediği para da yancaktı... Bir aralık itiraz etmeği düşündü... Fakat bu, işi büsbütün çıkmaza sokabilirdi... Altına bir iskemle çekti, oturdu...

— İyi ya, dedi. Kalambrödeni bekliyelim...

Bu sırada yanlarına Polak geldi...

— Sen öyle diyorsun ama iş Anjelikte biter... Şayet o istemezse çocuğu alamazsın...

Kalambröden'le avenesi ortalık kararırken geldiler... Haydut, gelir gelmez içki istedi... İşler, sonra konuşulacaktı...

Nikolaya yer hazırlandı ve içilmeye başlandı... Aradan çok geçmeden kapıya vuruldu... Kalambröden'in adamlarından birisi, hemen kılıcını çekerek kapı tarafına seğirtti...

Kapı dışından bir kadın sesi:

— Jan Puri burada mı? diye soruyordu...

— Burada... Gir bakalım içeriye...

Eski şatonun bu köhne salonunu duvarlara asılmış reçine kandillerini aydınlatıyordu.

Bütün başlar, o tarafa çevrilmişti. Herkes yeni gelene bakıyordu. Kadın, koyu renkli mantosunu, sırtından sıyırdı... Salondakilerin alâkası büsbütün arttı... Mantonun altından güzel, bir elbise ortaya çıkmıştı... Gelen kadın da hiç yabana atılacak cinsten değildi...

Anjelik, onu görür görmez, kandil ışıklarının aydınlatamadığı karanlık bir köşeye çekildi...

Çünkü kontes Dösuvason'un oda işlerine bakan Bertil'i tanımıştı... Anjelik, Kuasibayı satarken bu kadınla temas etmiş, pazarlığı onunla yapmıştı...

Jan Puri:

— Benim için mi geldin? Bir şey mi var? diye sordu...

Genç kadın, elinde tuttuğu sepeti masanın üzerine bıraktıktan sonra kadifeden yapılmış örtüsünü açtı. Sepetin içinde yeni doğmuş bir çocuk vardı.

— İşte, dedi...

Jan Puri, çocukla ilgilendi...

— Güzel bu, dedi... Fakat buna verecek ancak otuz liram var...

— Otuz lira mı? Şunun verdiği fiata bakınız... Sen galiba getirdiğim mala alıcı göziyle bakmadın?

Genç kadın, çocuğun yüzündeki ince örtüyü çekti ve malı (!) ortaya koydu...

— Bak bakalım, nasıl bulacaksın?

Sepetin içindeki çocuk kımıldanıyordu...

Hizmetçi:

— Bu çocuk bir melez, dedi... Arapla beyaz karışı... Hele bir altı yedi yaşına bassın, o zaman bunu çok pahalıya satarsın... Hem kimbilir belki de asıl anası olan Suvason'a satarsın.

— Peki iyi öyleyse, yüz lira veriyorum, oldu mu?

— Yüz elli vereceksin...

— Sen beni batıracaksın... Bu çocuk kendi kendine mi büyüyecek? Bakım masraflarını hiç hesaba katmıyor musun?

Jan, bir müddet düşündü... Sonra:

— Bakalım dediklerin doğru mu? Ya çocuk büyüyünce rengi açılırsa ne olacak?

Hizmetçi, teminat verdi:

— Sana yemin ederim ki, bu çocuğun babası zifiri karanlık bir gece kadar siyah olan bir adamdır.

Fani, nihayet dayanamadı.

— Hayret doğrusu, dedi... Hanımın bu çocuğu kimden ve nasıl peydahlamış?

La Polak da ortaya bir soru attı:

— Beyaz bir kadının, zenci bir erkeğin gözlerinin içine bakması, bu zenciden gebe kalmasına kâfi bir sebep midir?

Hizmetçi kadın, bir kahkaha attı:

— Bu hâdisenin her tarafta dedikodusu yapılıyor zâten... Hanımımın gebeliği esasen dikkat nazarları çekmişti... Saray da meseleyi biliyor... Hattâ Kral «Olur şey değil, dedi... Herhalde zencinin çok kuv-

vetli nazarı olmalı ki, tesirini hemen göstermiş...» Kral, hanımıma yüz çevirdi... Madam Suvason çok müteessir ve çok kızgın... Kral, hislerini belli etmiyor ama, yakınları bu işe mim koyduğunu söylüyorlar... Kral bilhassa, madam Suvason'un kendisine gösterdiği yakınlığı bir zenciden de esirgememesine ifrit kesilmiş... Çocuğun doğması işleri büsbütün altüst etti... Ne koca, ne âşık, çocuğun babalığını kabul ediyor... Piçe kimse sahip çıkmıyor...

Bertil, bir iskemleye oturdu... Etrafına şöyle bir bakındıktan sonra:

— Polak, dedi... Doldur bana bir tane... Bizim hanım böyle çok varta atlatmıştır... Bundan da kolaylıkla sıyrılır... Zenci, Şubat ayında hanımın hizmetinden ayrıldı... Binaenaleyh doğum tarihi mühim... Doğum, Aralık ayında olsaydı, çocuğun babası belki zenci uşaktır... Bunların hesabiyle hanım uğraşsın... Bizlere ne! Fakat çocuk, elimi ayağımı bağladı... Kralın vereceği baloya gideceğim bile şüpheli... Sarayda başka doğumlar da bekleniyor... Bakalım onlardan neler çıkacak? Zenciyi zâten içeriye attılar...

— Ya!? Suçu neymiş?

— Sihirbazlık... Şu bir müddet evvel Grev meydanında yakılarak idam edilen sihirbazla işbirliği etmiş...

Anjelik, Nikoladan tarafa baktı... Fakat o, kendi âlemindeydi, içkiye devam ediyordu... Genç kadın, salonun karanlık tarafına biraz daha çekildi... Salonda bir an evvel çıkmak istiyordu ama merakından bunu yapamıyor, yeni bir şeyler öğrenebilmek için sabırsızlıkla bekliyordu...

Bertil, içkiden bir kaç yudum aldı.

— Doğum zamanı yaklaşınca bizim hanımda telâş arttı... Çocuğu gizlice doğurmak istiyordu... Bir kadın, ona yardım vaadetti... Fakat çok para istedi... Saray erkânı ve mensupları sayfiyeye çıkmışlardı... Fontenblö'de kimsecikler kalmamıştı... Hanım, evvelki gece doğum yaptı... Bizim hanım her zaman gebedir...

Bir sene sonra bir beyaz çocuk daha dünyaya getirir; o zaman kocası çocuğun babalığını üzerine almaktan çekinmez.

Salonda kahkahalar koptu... Barkarol:

— Senin hanım meğer bir hazineymiş desene! diye alay ediyordu...

— Tabiî ya... hizmetimden dolayı bana bir bilezik, bir de kolye hediye etti.

Barkarol, hâlâ kahkahalarla gülüyordu.

— Sen beni kraliçeye takdim etsene... Onun cücesi öldü... İşittiğime göre kraliçe çok üzgünmüş... Cüce öldüyse ben varım. Onu cüceden daha iyi eğlendiririm...

— Ama cüce İspanyolcadan başka lisan bilmezdi ki...

— Beni ne zannediyorsun... Ben de İspanyolca bilirim... İtalyanca

ve Almanca da bilirim...

Bertil, sevinçle el çırptı...

— Mükemmel, dedi... Bu işi yapalım... Sarayda itibarımız yükselir.

Salonu dolduran kalabalık, bu fikri tasvip ediyor, herkes «Mükemmel! Mükemmel!» diye bağırıyordu...

Kalambröden, bulunduğu yerden yarım dönerek seslendi:

— Fena olmaz... Saraya girersen sakın bizleri hatırdan çıkarma...

Cüce, sevincinden hoplayıp zıplıyarak Anjeliğin bulunduğu tarafa koştu... Onunla karşılaşınca hürmetkâr bir tavırla selâmladı... Sonra samimî bir ifadeyle:

— Allahaısmarladık güzelim, dedi... İnşallah yakında tekrar buluşuruz. Hem size şimdi, kraliçenin dairesinde buluşmak üzere söz veriyorum...

Birden bastıran sıcaklar, ortalığı kavurmaya başlayınca saray erkânı ve mensupları Fontenblö'ye yazlığa gitmişlerdi...

Eh kralın her şeye hakkı vardı... Çalışıyor, eğleniyor, dans ediyor, avlanıyordu... Ve sonra kral âşıktı da... Çok tatlı bir kız olan Luiz Dölavalyer'e tutkundu... Bu buğday tenli kızın güzel gözleri dillere destandı...

Luiz, henüz on yedisini sürüyordu... Fakir bir aileye mensuptu. Kral, onun güzelliğine meftundu... Bütün saray bunu biliyor ve yeni gözdeye itibar ve hürmette kusur etmemeğe çalışıyordu... Diğer taraftan kraliçe, gebeliğin verdiği ağırlıkla büsbütün yerinden kımıldıyamaz hale gelmişti...

Kralın bir günü boş geçirdiği yoktu... Balolar, eğlenceler, partiler biribirini kovalıyordu...

Anjelik de yaz sıcağının kavurduğu Pariste biraz serinlemek için Sen nehri kıyısına oturmuş, Notrdam'ın üzerine ağır ağır çöken karanlığa dalmıştı... Kuşlar, yuvalarına dönüyorlardı...

Genç kadın, daldığı düşüncelerden birden sıyrıldı ve ayağa kalktı... Aklına bir şey gelmişti... «Çocuklarımı bir görsem» diyordu içinden...

Kıyıdan kıyıya yolcu geçiren bir sandalcı yirmi sol'a onu Senlandry rıhtımına çıkardı... Anjelik, doğruca Cehennem sokağına yöneldi ve kraliyet başmüddeiumumîsi Fallo Dösanse'nin evine bir kaç adım kala durdu... Kızkardeşinin karşısına perişan kıyafetiyle çıkmak istemiyordu... Ev civarında dolaşırken çocuklarını uzaktan olsun görmeğe razıydı. Son zamanlarda, çocuklarını görmek arzusu onu iyiden iyiye sarmış ve bu isıek, sâbit fikir hâlini almıştı. Küçük Florimon'un sevimli hayâli, Anjeliğin gözlerinin önünden hiç gitmiyordu... Şimdi o, acaba kaç yaşındaydı... Herhalde iki yaşını biraz geçmiş olmalıydı. Ya Kantor? O da yedi ayını doldurmuştu... Anjelik, hayâlinde onu pek canlandı-

ramıyordu. Çocuğu pek küçükken terketmişti.

Genç kadın bir duvara yaslanarak, içinde bir müddet yaşamış olduğu bu eve bakmaya başladı... Daha bir yıl evvel, tantanlı takımı bu dar sokağı doldurmuş, muhitte geniş bir alâka uyandırmıştı... O zaman bu seviyelere düşeceğini hatırına bile getirmemişti... Kocası Bastil'e atıldıktan sonra da iyi tekliflerde bulunmuşlar fakat o, bunları kabul etmemişti...

Evet o, bundan sonra yalnız kendisini düşünmesini söyliyenlerin tekliflerini red ve her şeyi kaybetmişti... Anjelik, bu teklifleri reddetmekle hayatını da kaybetmemiş miydi? Artık cemiyette ne adı, ne yaşama hakkı vardı... O, ölmüş gitmişti.

Aradan zaman geçiyor, evde hiç bir hareket görülmüyordu. Yalnız bir odada kâtiplerin silûeti hayâl meyâl farkedilebiliyordu... Bunlardan birisi, kapı önündeki fenerleri yakmak üzere dışarıya çıktı.

Anjelik, hemen ona yaklaştı.

— Üstad acaba evde mi? Yoksa sayfiyedeler mi? diye sordu...

Kâtip onu şüpheyle süzdü. Sonra:

— Üstad hayli zamandanberi burada ikâmet etmiyor, dedi. İşlerini bıraktı. Zâten ailesinin de adının karışmış olduğu bir sihirbazlık dâvasına canı sıkılıyordu... Şimdi bir başka mahallede oturuyor...

— Acaba hangi mahalle? Siz biliyor musunuz?

— Hem bilsem de sana söylemem. Çünkü sen, ona lâyık bir müşteri değilsin...

Bu karşılık Anjeliği çok sarsmıştı... Düşmemek için duvara iyice yaslandı... Kâtip, fenerleri yakmış, eve girmek üzereydi.

— Onu mutlaka görmek mi istiyordun? Bir dâvan mı var?

Anjelik, itidalini muhafazaya çalışarak:

— Hayır, dedi. Onun yanında çalışan Barb adında bir kız vardı, onu görecektim... Bu mahallede yeni adreslerini bilen kimse yok mudur?

— Üstad Fallo ve ailesi için bir şey söyliyemem... Ama, sorduğun kız için söyliyebilirim. Barb, onların yanında bulunmuyor şimdi... «Sefalet Vâdisi» sokağında «Cesur Horoz» diye bir kebapçı dükkânı var; orada çalışıyor... Daha geçenlerde gördüm kendisini...

— Çok teşekkür ederim...

Anjelik karanlık sokaklarda durmadan koşuyordu... Kâtibin târif ettiği kebapçı dükkânı hareketli bir yerdi... Gece gündüz müşteri eksik olmaz, kesilen hayvanların feryadları ortalığı doldururdu...

Anjelik, üç mumun şöyle böyle aydınlattığı bir salona girdi... İçeride bir aşçı, bir masa başına geçmiş, müşterilere hizmet edeceği yerde kafayı tütsülüyordu... Anjelik, ona yaklaştı:

— Burada çalışan Barb adında bir hizmetçiniz var mı?

Şişman adam, baş parmağiyle arkasındaki mutfağı işaret etti. Anjelik o tarafa baktı ve Barb'ı gördü. Kız, bir tavuğu yolmakla meşguldü...

— Barb! diye seslendi...

Kız, başını kaldırdı. Alnında terler birikmişti... Onu tanımamazlıktan geldi:

— Ne istiyorsun?

Anjelik, tekrar hitap etti:

— Barb, tanımadın mı beni?

Hizmetçinin gözleri fal taşı gibi açıldı... Sonra heyecan içinde:

— Oh madam! dedi... Affedersiniz tanıyamadım birdenbire... Anjelik sözünü kesti...

— Bana artık madam diye hitap etme...

Sonra taş döşeli yere oturdu. Mutfak çok sıcaktı...

— Çocuklarım nerede Barb?

Hizmetçinin yüzü allak bullak oluvermişti... Anjelik, yanaklarının titrediğini uzaktan fark edebiliyordu...

— Bir sütninenin yanındalar... Burada Pariste değiller; Lonşan'a yakın bir köyde...

— Hortanz onları yanında alıkoymadı mı?

— Hayır... Madam Hortanz, ikisini de sütnineye verdi... Bir defa para vermek üzere o kadına gidecektim. Madam Hortanz mâni oldu, paraları kendisine vermekliğimi istedi... Fakat ben, bütün parayı vermedim. İleride çocuklar için lâzım olur diye sakladım... Tekrar sütnineye gidemedim ve madam Hortanz'ın yanından da ayrıldıktan sonra bir çok yerlerde çalıştım. Para kazanmak çok zor...

Barb çabuk çabuk konuşurken Anjelik düşünüyordu... Lonşan uzak bir yer değildi... Barb, yine tavuğu yolmağa koyuldu...

— Şimdi nerede oturuyorsun?

— Bu binada, bir küçük odada...

Bu sırada içeriye dükkân sahibi girdi...

Tuhaf bir şekilde kelimeleri geveliyerek:

— Ne yapıyorsun orada? diye bağırdı. Müşteri tavuğu bekliyor... Daha yolup bitirmedin mi? Bu orospu kılıklı karı da kim? Höst! Çık dışarıya be! Kafamı kızdırma benim...

Barb, hem korkmuş hem utanmıştı...

— Patron, yapmayınız! diye araya girdi...

O gün Anjelik hiç pasif kalmak niyetinde değildi. Yumruklarını kalçalarına dayadı ve Lapolak'dan öğrendiği kelimeler, dudaklarından dökülüyordu:

— Kıs çeneni koca şişko! Müşterilere yutturduğun kart horozları

kafana çalarım şimdi senin. Bakma öyle dik dik suratıma... Bir yumrukta o kenef pencerelerini kapatırım yoksa... İndir gözlerini aşağıya yalak ağzım da kapa, sığırlar gibi geviş getirme!

Barb, Anjeliğin savurduğu küfürler karşısında şaşmış kalmıştı... Bu sefer:

— Oh madam! Allahaşkına yapmayınız! diye ona yalvarıyordu...

Anjelik, ikisinin de şaşkınlığından faydalanarak kapıya doğru yürürken Barb'a:

— Dışarıda bekliyorum seni! dedi...

Biraz sonra Barb'la buluştular... Barb, onu yattığı küçük odaya götürdü...

— Kusura bakmayınız madam... Fakirlik işte... Ne yapayım?

— İzaha kalkışma... Ben, fakirliğin ne olduğunu bilenlerdenim...

Anjelik, pabuçlarını ayaklarından fırlattı ve yatağın üzerine oturdu...

Barb, ustasını mazur göstermek istiyordu...

— Onu hoş görünüz... Fena bir adam değil... Fakat karısı öldükten sonra çok değişti... Teessüründen her gün içiyor... İçki zihnine vurdu... Candan bir yardımcısı yok... İşleri bozuk gidiyor...

Anjelik:

— Senin için mahzurlu değilse bu geceyi burada geçirebilir miyim Barb? diye sordu. Yarın şafakla beraber kalkar giderim. Çocuklarımı göreceğim geldi. Onları bir an evvel görmek istiyorum... Bu yatakta beraber yatarız...

Barb, mahcubiyetinden ezilip büzülüyordu...

— Bunlar nasıl söz madam? Bana şeref verirsiniz...

Anjelik, acı bir gülümseme içinde:

— Şeref mi? dedi... Bunun mânası kaldı mı artık? Şu halime bir baksana... Böyle konuşma bir daha emi?

Barb, hıçkırıklar içinde sarsılırken bir taraftan da onu süzüyordu...

— O güzel saçlarınız ne olmuş böyle?

— Karşımda hıçkırıp ağlama... Kader böyleymiş... Fakat ben yine üzgün değilim... Kendimi kuvvetli buluyorum...

— Müsaade ederseniz size fırçamı vereyim...

— Sen bilirsin...

Barb, hemen fırçasını çıkardı ve Anjeliğin saçlarını düzeltmeğe koyuldu... Barb, hâlâ ağlıyordu...

— Demin de söyledim, ağlama... Bunlar da geçecek; elbette iyi günler gelecek... Öyle bir cehennemin içindeyim ki, bundan kurtuluş ancak ölümle mümkündür... Fakat ben kurtulacağıma, inanıyorum... Ağlama benim iyi kalbli kızım...

O gece yanyana uyudular... Barb, çok erken uyandı... Anjelik de kalktı. Beraber mutfağa girdiler... Barb ona biraz şarap ve hamur tatlısı verdi...

Anjelik, daha fazla kalmadı ve Lonşan'ın yolunu tuttu... Barb, ona çocukların bulunduğu yeri târif etmişti... Genç kadın, ne yapacağını bilmiyordu henüz. Belki de çocuklarını uzaktan görebilecekti. Şayet Florimon yanına gelecek olursa Barb'ın verdiği hamur tatlısını ona verecekti.

Nihayet Mavo annenin evi uzaktan göründü... Biraz yaklaşınca Anjelik çocukların toz toprak içinde oynadıklarını ve başlarında da on üç yaşında kadar bir kızın bulunduğunu gördü... Çocukların kılık kıyafeti pek düzgün değildi ama sıhhatli görünüyorlardı...

Anjelik çocuklar arasından Florimon'u seçmek için çabalıyordu...

Bu sırada da tahta ayakkabılı, iri yarı bir kadının evden çıktığını gören Anjelik, bu kadının sütnine olabileceğine hükmederek avulya girdi.

— Madam Fallo Dösanse tarafından size emanet edilmiş iki çocuğu görmek için geldim...

Köylü kadın, onu şüphe ile süzdükten sonra:

— Ödenmesi geciken parayı siz mi getirdiniz? diye sordu...

— Böyle bir şey mi var?

Kadın, hırsla:

— Var ya! dedi... Çocukları bana getiren hizmetçi kızla madamın verdiği paralar bunların ancak bir aylık ihtiyaçlarına yeter... Sonrası ne olacak? Çocuklara ne zamandanberi bakıyorum... Gidip onları aradım... Madam da, hizmetçi de başka yere taşınmışlar, kimseyi bulamadım...

— Nerede onlar şimdi?

— Kimler?

— Çocuklar...

Köylü kadın omuzlarını silkti...

— Ben paralı çocuklara bakarım... Elin piçleriyle bedava mı uğraşacağım!

Yanlarına gelip durmuş olan kız çocuğu:

— Küçük şurada! dedi... Şimdi size gösteririm onu...

Anjeliği, elinden tutarak ahır gibi bir yere götürdü... İçeride iki de inek vardı... Kız, bir yemlik'i gösterdi...

— İşte orada...

Anjelik, telâşla yürüdü... Karanlıkta fazla bir şey göremiyordu... Kızın gösterdiği yerde çırılçıplak ve henüz altı-yedi aylık bir çocuk yatıyordu... Üzerine de pis bir bez parçası örtülmüştü...

Anjelik yemliği kavradığı gibi aydınlığa çıkardı...

Kız:

— Hava çok sıcak da, serin olsun diye onu buraya koydum! diyordu..

Anjelik, çocuğu şaşkın bakışlarla gözden geçiriyordu. Sivilce ve çıbanlar içindeki bu çocuk, Kantor olamazdı... Sonra o, doğduğu zaman saçları açık kumral renginde ve kıvır kıvırdı. Çocuk, bu sırada gözlerini açmıştı.

Anjelik'in yanında duran kız çocuğu:

— Gözlerinin rengi tıpkı sizinkiler gibi, Annesi siz misiniz?

Anjelik, sarih bir cevap verdi:

— Evet... Annesi benim... Büyüğü nerede?

— Köpeğin kulübesindedir...

Anjeliğin, bütün kanı beynine hücum etti... Zavallı çocuğu demek köpek kulübelerinde barındırıyorlardı...

Köylü kadın, para alacağını düşünerek kıza seslendi:

— Göster yerini!

Anjelik, kız çocuğunu tâkip etti. Kulübenin önüne geldiler. Kız, seslendi:

— Çık dışarıya... Bak sana ne vereceğiz...

Fakat çocuk, kulübeden çıkmıyordu.

Anjelik, sordu:

— Niçin çıkmak istemiyor oradan?

— Korkuyor...

— Neden korkuyor?

— Döverler diye...

Nihayet Anjelik, dayanamadı; kulübenin önüne çömelerek elini içeriye uzattı ve içeriden yakaladığı şekilsiz bir mahluku dışarıya çekti...

Genç kadın, kulübeden çıkardığı mahlûku bir şeye benzetemediği için hayretten:

— Bu da ne! diye bağırmıştı. Bu bir köpek...

— Hayır, köpek değil... Başına baksanıza... İşte saçları...

Anjelik, bu defa dikkatle baktı... Bu, bir çocuk değil, küçük bir iskeletti âdeta... Saçları karmakarışık halde, bütün vücudu yaralar ve sivilceler içindeydi... Kont Jofrey Döpeyrak'ın çocuğu demek için binlerce şahid lâzımdı...

Genç kadın, çömeli bulunduğu yerde çocuğun karmakarışık saçlarını düzeltti, yüzünü açtı. Korkudan büyümüş siyah gözler göründü.

Anjelik, sözde sütnineye döndü:

— Bu ne hal! diye bağırdı. Çocukları neredeyse açlıktan öldürecekmişsiniz? Aylardanberi çocukları kendi hallerine bırakmış, hiç meşgul olmamışsınız... Çocuklar, köpeklerin yemek artıklariyle geçinmişler... Siz çok hain bir kadınsınız!

Kadın, kıpkırmızı kesilmişti... Bağıra bağıra:

— Ya ne yapmalıydım? dedi. Bana kimse para getirmedi. Onları bedava mı beslemeliydim?

Anjelik, onun söylediklerine kulak vermedi; içeriye koştu, şöminenin önünde asılı duran bir peştemalı kaptı, çocukları içine yatırarak kundak gibi bağladı. Ve çingene karıları, çocuklarını kundaklariyle nasıl sırtlarına bağlıyorlarsa o da kundağı sırtladı...

Sütnine, önüne dikildi:

— Ne oluyor? Para vermeden onları bir yere götüremezsiniz...

Anjelik, ceplerini karıştırdı, eline geçen paraları taş döşeli zemine fırlattı...

Köylü kadın, bir kahkaha attı:

— Kaç para bu! Utanmadan on lira mı veriyorsun? Üçyüz lira borcunuz var... Ya bu parayı verirsiniz, yahut...

— Ne olacak?

— Komşuları ve onların köpeklerini size musallat ederim.

Köylü kadın, kapı önüne dikilmiş, kollarını iki yana açmış duruyordu. Maksadı, Anjeliği dışarıya bırakmamaktı. Fakat o, korsajından hançerini çekti...

— Çekil karşımdan! diye bağırdı... Yoksa yersin şu bıçağı...

Kadın, çekildi... Anjelik, hançerin sivri ucunu ona doğru uzatmış, tehditlerine devam ediyordu:

— Sakın sesini çıkarayım deme! Aksi halde çiftliğini başına yıkar, seni de şu ağaçlardan birisine asarım...

Elinde bıçak olduğu halde geri geriye yürüyerek avlunun ortasına kadar geldi ve çocuklarını kucağına aldığı gibi çiftlikten ayrıldı...

Oradan bir an evvel uzaklaşmak için çok hızlı yürüyordu... Parise vardığı zaman içini yine bir endişe bulutu sardı... Burada nasıl barınacaktı? Gideceği yer yine eşkiya ini değil miydi?

Önünden gelip geçen karuçelerin kaldırdığı tozlar, terli yüzüne yapışıyor, o yine hızla ilerliyordu...

Kendi kendine: «Yılma Anjelik!» diyordu. «Her şey düzelecek... Hele sen çocuklarını yaşayan insanların arasına kadar götür...»

Nesl şatosuna kanter içinde girdi. Lapolak, küçük bir fıçıya şarap doldurmakla meşguldü. Kalambröden'in eski gözdesi, onu görünce elindeki işi bıraktı ve ikisi birlikte çocukları temizleyip karınlarını doyurmağa koyuldular.

XII

Çocukları görür görmez Kalambröden, Anjeliğin umduğunun aksine ne kızmış ne de kıskançlık göstermişti. Fakat sert çizgilerle dolu yüzünü, bir düşünce bulutu karartır gibi olmuştu...

— Sen deli misin yoksa? Çocukları alıp niçin buraya getirdin? Burada çocukların ne yaptıklarını bilmiyor musun? Onları dilenci mi yapacaksın? Galiba onları farelere yem olmalarını istiyorsun... Veya çocuk hırsızlarının onları çalıp götürmelerini...

Anjelik, hiç ummadığı bu yumuşak muameleden cesaret buldu, Kalambröden'in yakasına yapıştı:

— Ya ne yapsaydım? Şunların haline bir baksana... Neredeyse açlıktan öleceklermiş... Onları buraya senin himayen altında olsunlar diye getirdim... Senden herkes korkar; sen çok kuvvetlisin Nikola...

Anjelik'in yalvarmak ve yumuşak davranmaktan başka yapacağı ne vardı? Nikola'ya biraz daha sokuldu... Şimdiye kadar ona bu kadar içten yalvarmamış, bu derece yüz suyu dökmemişti... Fakat Nikola, başını yan tarafa çeviriyor; Anjelik'ten sıyrılmak istiyordu...

— Ben onları sürgit himaye edemem... Onlar asîl kanlı çocuklar... Yapamam bunu...

— Neden yapamazsın Nikola? Kuvvet ve kudret sende... Senden korkuyorlar...

— Bildiğin gibi değilim... Kalbimi sen yıktın benim... Bizim gibiler bir defa bu duruma düşerlerse işin sonu kötüdür. Bâzı geceler uykumdan uyanıyorum... İçimdeki şüphe beni rahat komuyor... Kendi kendine: «Ayağını denk at Nikola!» diyorum... «Kendine çok yakın sandığın bu kadın, senden fersahlarca uzakta...»

— Niçin böyle konuşuyorsun? Senden ilk defa olarak bir şey istiyorum... Şu çocukları kurtarmaklığım için bana yardım et ne olursun?

Nikola, nihayet yumuşadı... Çocukları «Küçük Melekler» diye anıp çağırmaya başladılar. Onlar da Anjeliğin sefalet hayatına katıldılar... Geceleri, deri kaplı bir şilte üzerine yığılmış hırsızlık malı mantolar ve elbiseler üzerinde yatıyorlardı... Her sabah taze sütlerini içiyorlardı... Serseriler, çocuklara çarşıdan aşırdıkları yemiş ve meyvaları taşıyorlardı... O civardan geçen bir sütçüyü de haraca bağlamışlardı... Adamcağız, korkudan her şeye razı oldu ve sabahları erkenden eşkiya inine uğrıyarak bir küçük güğüm taze süt bırakmaya başladı...

Anjelik, çocukların vücudundaki sivilce ve çıbanlar için kocakarı ilâçlarından bir de pomad uydurmuştu... Yavrular yavaş yavaş iyileşiyordu... Bir gün çocukları da alarak Lapolak'la beraber Matyö'ye kadar

uzandılar... Bu adam, çocuklar için tozlar ve yağlar vereceğini söyledi... Sonra Florimonu kucağına alarak muayeneden geçirdi...

— Nesi var bunun?

— Yemek yemiyor... Toplaması için yemek yemesi lâzım... O zaman belki şu iskelet halinden çıkar da insana benzer...

— Terkettiğin zaman bu kaç yaşındaydı?...

— Yirmi aylık...

Matyö:

— Sefalet çekmek için hiç de müsait bir yaş değil... Çocuk, sefalet içinde doğduğu takdirde her türlü mahrumiyete göğüs germeğe alışabilir... Ama önce iyi şeyler görüp sonra bunlardan mahrum kalmak değil çocuğu, koca bir insanı bile sarsar... Ben, çocuğun bugünkü halini pek beğenmiyorum...

— Ölür mü dersin?

— Yok ölmez...

— Şunlara verilecek ne ilâcın varsa ver...

Matyö, dolabının başına gitti. Oradan bir takım tozlar, kuru yaprakları ve küçük bir kapla aktardığı suyu aldı...

— Bu verdiklerin iyi gelecek... Sinirleri kuvvetlenecek, kendilerini toplıyacaklar... Sonra dolabımda olmıyan bir ilâç daha var... Onu da sana belleteyim: Huzur ve saadet... Buna bilhassa dikkat etmeli... Çocuklar, kendilerini mesut hissetmelidirler...

Matyö'nün tavsiyelerini, Anjelik'in bütün sefalet arkadaşları tatbike gayret ediyor; çocukları güldürüp eğlendirmek için türlü maskaralıklarda bulunuyorlardı...

Eylülle beraber yağmur ve soğuklar da başladı. Sefillerin hayatı biraz güçleşiyordu...

Zenginler ve asîller için ise düşünülecek daha önemli mevzular vardı... Malî sahada en nüfuzlu ve salâhiyetli şahsiyet olan Mösyö Fuke'nin tevkifi herkeste yıldırım çarpması gibi bir tesir uyandırmıştı...

Daha bir kaç hafta evvel, devrin Maliye Nezareti gibi mühim bir mevkiini işgal eden Mösyö Fuke Kral ve ana kraliçe tarafından muhteşem bir şekilde kabul edilmiş, bu kabul şerefine türlü eğlenceler tertip olunmuştu... Hattâ Molyer adındaki çok zeki genç bir müellifin «Les Fâcleux.. adlı bir komedisi de tiyatroda temsil olunmuştu...

Sonra son ışıklar da söndürülmüş, herkes dağılıp yerli yerine gitmişti... Ertesi sabah erkenden mükellef karuçesinin basamağına ayağını bastığı sırada Artagnan adındaki bir silâhşör çıkagelmiş ve:

— Efendi, demişti... Oraya binmiyeceksiniz... Bineceğiniz yer, şu dört adım geride duran demir parmaklıklı kafestir. Oraya buyurun!

— Ne demek bu? Anlamadım!.

— Sizi kral namına tevkif ediyorum...

O anda sapsarı kesilen maliyeci:

— Kral efendimizdir, diye mırıldanabilmişti... Onun daha açık davranması şanı icabındandır...

Bir yıl evel de Kont Jofrey Döpeyrak, yine böyle tepeden inme bir emirle tevkif edilmiş, bir müddet sonra da yakılarak idam olunmuştu... Fuke'nin tevkifi geniş bir hayret uyandırmış bulunuyordu. Fakat kimse, korkudan bir tefsirde bulunmuyor, durumun inkişafını merakla bekliyordu... Elbette Fuke'nin bütün işleri gözden geçirilecek, suiistimaller teker teker ortaya çıkarılacaktı...

Bu sırada sarayda zihni çok mühim bir meseleyle meşgul tek kişi kral XIV. Lui'ydi... Genç kral, kendisine takdim edilen bir telgrafnamenin kırmızı mühürlerini sökerken okumuş ve Andijo adında Gaskonyalı bir jantiyom'un Langedok'a isyan ettiğini öğrenmişti .Kral, bu telgrafnameyi okur okumaz, Kont Jofrey Döpeyrak'ın vücudunu tam vaktinde izâle etmiş olduğundan memnunluk duymuştu... Fuke ise bir hapishane köşesine atılacak ve orada unutulmaya mahkûm edilecekti... Kral da bütün iktidarı eline alarak dilediği şekilde saltanat sürecekti.

Fuke'nin tevkifi, Anjelik'e tabiî bir hâdise gibi gelmiş ve bu işle hiç meşgul olmamıştı... Büyükler, biribirlerinin ayağını kaydırmak için türlü dolaplar, entrikalar çeviriyorlarsa Anjelik'in bu kirli işlerde ne menfaati vardı.

O artık isimsiz bir kadındı. İki yavrusunu şefkatle bağrına basmış, yaklaşmakta olan kış mevsimini acı acı düşünüyordu. Saray, şimdi bir ayak altında ezilmiş karınca yuvasından farksız haldeydi...

Parisin serserileri de yakında patlak verecek büyük bir hâdisenin kokusunu sezmiş, bundan kendi paylarına düşecek hisseleri beklemeğe başlamışlardı...

Senjermen panayırının açıldığı gün bu büyük hâdise vukua geldi... Ortalık birdenbire karıştı... Panayıra gelen Senyörler amansız bir hücumla kılıçtan geçiriliyor, asîllerin muhteşem karuçeleri ateşe veriliyor, genç kız ve kadınlara kaldırımlar üzerinde tecavüzde bulunuluyordu...

Hâdise büyük güçlüklerle bastırılabildi... Bu arada evvelce avukatlık yapmış olan polis müdürü Desgrez'in gayreti görüldü... Bu münasebetle bir çok kimseler tevkif edildi ve Fransa tarihinin en korkunç bir hâdisesi olan kralı zehirleme teşebbüsü meydana çıkarıldı...

1661 yılının sonlarına doğru polis Müdürü Desgrez'le köpeği Sorbon, başşehirde esaslı bir temizleme hareketine girişmiş bulunuyorlardı... Hükûmeti meşgul eden en mühim dâva Parisli iki haydudun faaliyeti

idi. Kalambröden'le Mısırlı Çingene Rodogon arasındaki rekabetten doğan vakalar ve hâdiseler polisi ciddî bir şekilde düşündürüyordu...

Zâten Senjermen panayırı hâdisesi de bu yüzden çıkmamışmıydı. Biribirlerinin rakibi olan iki haydut, panayırda kendi faaliyet sahalarını bölüşmek hususunda anlaşamamışlar ve iki taraf, bütün adamlariyle biribirlerine girmişlerdi...

Anjelik, o korkunç patırtıda çocuklarının çalınıp kaçırılacağını düşünerek korkulu saatler geçirmişti... Mısırlı çingene Rodogon partiyi kazanacak olursa Kalambröden'in bütün adamlarını muhakkak ki yok edecekti...

Gece, durumun vehamet kesbetmesi üzerine Anjelik, selâmeti firarda bulmuş fakat Mısırlı Rodogon'un adamlarından birisi yolunu kesmişti... Anjelik: kendisine panayırda malını teshir etmiye gelen bir Alman tacirinin kızı süsünü vererek ve almanca konuşarak yakayı sıyırmaya çalışmıştı... Fakat herif Nuh diyor, Peygamber demiyordu... Nihayet Anjelik'i çocuklariyle bir çukura sürükliyerek kendisine teslime mecbur etmiş ve güzel gözlerinin hatırı için sonradan serbest bırakmıştı...

Anjelik, eşkiya inine bin müşkilâtla dönebildi... Orada Kalambröden'e dert anlatmak ayrı bir dâva halini aldı. Haydut, Anjelik'i ihanetle itham ediyor:

«— Sen Mısırlı çingeneye kendini sattın!» diyordu.

Kalambröden'in kıskançlığını yatıştırmak kolay olmadı. Anjelik, hâdisede bir günahı olmadığını hayduda anlatıncaya kadar akla karayı güç seçti...

Mısırlı çingene o gece de rakibi olan çeteyi boş bırakmamış ve anî bir baskın yapmıştı... Herifin, Kalambröden'e savurduğu bir bıçak, başkasının gırtlağına saplandı ve adam, kan kusa kusa can verdi...

Anjelik, gece yarısına doğru bir düzineye yakın sefil kadın ve kızla tevkif edilerek bir hapishaneye atıldı...

Deliğe tıkılanların ardından koca demir kapılar kapandığı halde dışarısının gürültüsü hâlâ içeriye aksediyordu...

Bir kız:

— Hiç şansım yoktur zâten, diyordu... Her zaman başka yerde dilenirdim. Nafakamı bir de Sen Jermen panayırında arayayım dedim, başıma bu hal geldi. Hele bir de sehpa işkencesine oturturlarsa...

Bir serseri çocuk merakla sordu:

— Sehpa işkencesinde insanın canı çok mu acıyor?

Kılıksız bir kız:

— Allah düşmanıma bile göstermesin, dedi... Ben bir defa oturdum, az kalsın ölecektim... İşkenceciye yalvardım, yakardım: «Hazreti İsâ'-

nın,Meryemin aşkına yeter!» diye bağırdım da beni bıraktı...

Toplanan serserilerden bir diğeri de söze karıştı:

— Sehpa işkencesi de bir şey mi? İşkence, bir defa gırtlağıma boynuz gibi bir şey soktu... Bunun içi delikti. Oradan nefes boruma beş altı damla soğuk su damlattı. O kadar fena oldum ki, neredeyse ciğerlerim çatlayacaktı...

Anjelik, bu konuşulanlara kulak misafiri oluyordu. Herhalde yakalanan serseriler sorguya çekilecekleri sırada doğru söylemeleri için işkencelere tâbi tutuluyorlardı. Onu düşündüren mevzu, bu değildi... Başına gelenlere katlanacaktı. Fakat ya çocukları? Onlar ne olacaktı? Florimon'la Kantoru şatoda bırakmıştı... Yalnız kalan çocukları ya birisi çalacak veya kendi hallerine bırakılarak lağam farelerine yem olacaklardı...

Eski bir sepetin üzerine oturmuş, sırtını taş duvara dayamış, konuşunlara hiç karışmadan geride bırakmış olduğu çocuklarını düşünüyordu... Lapolak orada kaldıysa mesele yoktu: çocuklara bakardı. Genç kadın kendi kendine teselli imkânları arıyor, içinden: «Nikol'a onları ihmâl etmez» diyordu...

Ya o da kaçmaya fırsat bulamadıysa? Zira tevkif edilenlerin hepsi bir gerçek üzerinde birleşiyor ve «Paris zabıtası sanki bir kaç misli artmış» diyorlardı... Bu sıkı çenberden kurtulup kaçmak bir şans işiydi... Anjelik, Lapolak'a bel bağlıyor; onun mutlaka paçayı kurtardığına ve çocuklariyle meşgul olacağına inanıyordu... Sonra bu inançla da yetinmiyor. İsâ'nın, Meryem'in ruhaniyetlerine iltica ediyor, «bu işten hayırlısiyle sıyrılırsam hayatımı alnımın teriyle kazanacağım, bu sefil insanların kirli muhitinden uzaklaşacağım» diye ahitlerde bulunuyordu... Hayatını namusiyle kazanmak için aklına ilk gelen iş çiçekçilikti...

Sabahleyin, içeriye ellerinde meşaleler bulunan birkaç kişi girdi... Sorgu başlıyacaktı...

İçeriye girenlerden birisi, kapının önünde oturan bir kadını arkadaşlarına işaret etti:

— Kesin şunun saçlarını bakalım!

Berikiler, hemen kadının başına üşüştüler ve muhalefetine rağmen saçlarını keserek bir sepetin içine attıktan sonra dazlak başına takkeye benziyen bir şey geçirdiler.

Muhafız askerlerden birisi Anjelik'in yanına gelmiş ve karanlıkta bir gölge gibi görünen genç kadının başını yoklamıştı... Bu asker, elinde meşale tutan arkadaşına:

— Işığı bu tarafa yaklaştır! diye seslendi...

Anjelik'in bulunduğu yer aydınlanınca muhafız kaba bir ifadeyle sözde takdirlerini açıkladı...

— Oo!... Ayna gibi parlıyor... Ne saçlar bunlar be! Epey para eder...

Anjelik, insiyakî olarak ellerini başına götürdü.

— Yapmayınız, yapmayınız bunu! Diye yalvardı... Fakat sert bir yumruk, başına götürdüğü ellerini oradan ayırdı... Ve merhametsizce Anjelik'in güzel saçlarını kesiverdi...

Askerler çıkıp gittikten sonra genç kadın başını eliyle yokladı... Bir fırçayı andıran kısacık kıllar, avuçlarına battı... Başı, küçülmüş ve hafiflemiş gibi geldi...

Kadınlardan biri bir küfür savurdu...

— Pezevenkler! İstediğiniz kadar kesiniz! O saçlar yine biter!. Ama perukacılara satacağınız o saçların parası kursağınızda düğüm olur...

Saatler, o kadar uzuyordu ki... İçerideki hava bozulmuş, güç teneffüs edilir hâle gelmişti. Anjelik, bir aralık üzerini yokladı... Hançer, yine korsajında duruyordu... Diğer bir kadın da, ondan görerek içinde birkaç para olan çantasının alınmadığına sevindi... Öteden birisi:

— O kadar sevinmeyiniz, dedi... Biraz sonra gelirler ve üzerimizde ne varsa hepsini alırlar.

Can sıkıntısı çenelere tesir etmiş, koyu bir gevezelik başlamıştı... Her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu... Anjelik, hapishane işkencelerine dair bir kadının anlattıklarını merakla dinliyordu... Bunlar müthiş şeylerdi... Mumla dağlama, leş kokusunu teneffüse mecbur edilme, yılan ve kertenkelelerle dolu bir mahzene kapatılma v.s...

Anjelik'in zaman zaman tüyleri ürperiyor: yılanların, kertenkelelerin bütün vücudunda dolaştıkları vehmine kapılıyordu...

Öğleden sonra gelen bir gardiyan, tevkif edilenleri büyük bir salona götürdü... Salonun nihayetindeki kürsüde siyah bir cübbe giymiş, beyaz peruka takmış bir adamla diğer birisi oturuyorlardı... Bunlar, o devirde Pariste esnaf kâhyalığı yapan memurla muavini idiler...

Muhafızlar ve çavuşlar, sokaktan toplanan kadınları ve kızları tahta parmaklıklarla ayrılmış bir yere soktular... Bir kâtip, her birisinin ayrı ayrı ismini soruyor ve kaydediyordu...

Adı sorulduğu zaman Anjelik, şaşırdı... Ne söyliyecekti? Onun adı çoktan silinmemiş miydi? Fakat hemen kendini topladı, o sırada hemen, aklına gelen Montlu'ya yakın bir köyün adını söyledi:

— An Sover...

Sorgu çabuk bitirildi... Esnaf kâhyası, önündeki listeye bakarak sırayla hepsini sorguya çekmiş, birkaç sual sormakla yetinmişti... Kâhya, müteakıben hükmü açıkladı: Sen Jermen Panayırı hâdisesinde ele geçirilen bu serseri kadınlar ve kızlara alenen sopa atılacak, sonra da umumî hastahanede hepsine dinî telkinlerde bulunulacaktı...

Kızlardan birisi:

— Ehven kurtulduk, dedi... Hastahane fena yer değil... Orada fakirler ve kimsesizler barındırılır... Kaçmak da kolay!

Sayıları yirmiyi bulan kadınları biraz sonra alt kata indirerek yine büyük bir salona soktular ve hepsini duvarın önüne sıraladılar, Kapı, açıldı, içeriye uzun boylu, perukalı, burma bıyıklı, resmî elbiseli birisi girdi...

Anjelik'in yanındaki kadın:

— Yandık! diye fısıldadı... Bu şövalye çok zalimdir...

Şövalye, kadınlara söyle bir göz attıktan sonra keyifli keyifli güldü:

— Epeyce de kalabalıkmışsınız be! Sürüsüne bereket... Bak şimdiden tenbih edeyim... Sopa yerken hiç ses çıkarmıyacaksınız... Aksi halde atılacak sopaların sayısını bir misli arttırırım!

Bunların ellerine bir kaç defa düşmek felâketine uğramış kadınlar, başlarına gelecekleri biliyorlardı... Bu şövalye, hepsinin sırtlarını açtırıyor ve kamçı ile döğüyor...

Şövalyenin bir işareti üzerine tirandazlar kadınları soymaya giriştiler... Muhalefet edenlere çok haşin davranıyor, çamaşırlarını yırtıyorlardı... Bunlardan birisi de Anjelik'in yanına geldi ve gömleğini, aşağıya çektiği gibi parçaladı... Anjelik, korsajındaki hançeri göstermemek için hemen yüzünü duvara dönmüş, sırtını onlardan tarafa çevirmişti...

Tirandazların kumandanı, vücutları yarı bellerine kadar açılmış kadınların önlerinden geçerek hepsini teker teker gözden geçiriyordu... Bu yoklama sırasında körpe vücutlar da oluyor, o zaman gözlerinde ışıltılar yanıp sönüyordu...

Kumandan, Anjelik'in hizasına gelince önünde açılmış duran bembeyaz ve göz alıcı sırtını karşısında bir kaç defa yutkunmaktan kendini alamadı ve pis bir gülüşle tirandazlara:

— Bunların hepsini alın götürün! diye emretti... Kaba etlerini açtırıp hazırlayınız... Sıra dayağından geçireceğim onları... Kaç tane bunlar?

— Yirmi efendim...

— Saat dörde kadar iş bitirilmiş olacak!

— Başüstüne!

Tirandazlar, diğer kadınları dışarıya çıkardılar... Kumandan, Anjelik'in yanında durduğu için ona ilişmemişlerdi... Genç kadın, bir aralık onun yüzüne endişe karışık bir tecessüsle baktı... Onu, diğerleriyle birlikte niçin dışarıya çıkarmamışlardı? Yoksa onu hapse mi atacaklardı?.

Bulundukları koca salon o kadar soğuktu ki, Anjelik; içinin ürperdiğini hissediyordu... Sırtı hâlâ açıktı... Gündüz olduğu halde burası ne kadar karanlıktı... Duvardaki yerine takılan meş'ale olmasa hiç bir şey

görülmiyecekti... Anjelik, göğsünde kollarını çapraz olarak kavuşturmuş, omuzlarını avuçlarına almış bekliyordu...

Kumandan, yavaş yavaş ona sokuldu, yılışık bir sesle:

— Bu bembeyaz ve güzel sırtı muhakkak kamçılatmak için mi açıkta tutuyorsun? dedi...

Anjelik, vaziyetini hiç bozmadan cevap vermedi...

— Söylesene!

Anjelik, yine sesini çıkarmadı... Sâdece menfi mânâda başını salladı...

— Peki öyleyse sana bir kolaylık gösteririm... Bu güzel sırta hiç kamçı vurulur mu?

Kumandan, başını önüne eğmiş duran Anjelik'in çenesinden tuttu, yüzünü kaldırdı... Ve uzun bir ıslıkla hayretini açıkladı:

— Ne güzel gözlerin varmış senin. Seni doğuran ana neymiş meğerse!

Kumandan, koca avuçlariyle Anjelik'in omuzlarından kavradı ve okşamaya başladı... Genç kadın bir kaç adım geriye çekildi... Bu çekingenlik herifin hoşuna gitmiş olmalıydı ki, koca göbeğini sarsa sarsa gülüyordu...

Anjelik'in gösterdiği çekingenliğin bir faydası olmamış; kumandan, ellerinin kaba hareketleriyle bütün vücudunu okşamaya başlamıştı...

— Anlaşırız, anlaşırız, hiç üzülme... Senin fevkalâde bir vücudun var. Seni bizim eve götüreceğim... Tirandazlara da tenbih ederim, kılına dahi dokunmazlar anladın mı? Oldu mu?

Anjelik, şimdi yarı belinden yukarısı çıplak vücudunda kumandanın üniformasındaki sırma ve düğmelerin soğuk temasını duyuyordu... Herif, onu göğsüne sımsıkı bastırmış, öpmeğe çalışıyordu...

Anjelik, çırpınarak bu hararetli kucaklamadan sıyrıldı.. Kumandan, ondaki bu garip hale şaşıyordu...

— Ne oluyorsun? Sana iyi bir şey teklif ettim...

Anjelik, soğuk bir ifadeyle:

— Çok teşekkür ederim, dedi. Ben kamçı yemeği tercih ederim...

Herifin ağzı hayretten bir karış açıldı... Kekeliyerek:

— Ne... Ne dedin? Ne söylüyorsun? diyebildi...

Anjelik, tekrar etti:

— Kamçı yemeği tercih ederim... Zâten esnaf kâhyası, beni bu cezaya çarptırdı... Cezama razıyım... Onun emrine karşı koyamam...

Bunları söyledikten sonra da kapıya doğru yürüdü... Fakat kumandan, bir kaç adımda yetişti ve ensesinden yakaladı...

— Sen ne tuhaf karısın be! Böylesine de hiç rastlamamıştım... İstersem seni değil kamçıyla, kılıcımın tersiyle de döğerim. Fakat seni

berbad etmek istemiyorum. Sana bir de iş gösteriyorum... Bırak şu dik kafalılığı... Razı olursan bundan sonra rahat edersin, kimse sana karışmaz...

Anjelik, bu sözleri sanki duymuyordu... Gözlerinin önünde çocuklarının hayâli canlanmış, bunlara dalmıştı... Bir an evvel buradan kaçıp kurtulmak, yavrularının âkıbetini öğrenmek lâzımdı.

Kumandan, karşısında kımıldamadan duruyordu... Anjelik, bakışlarını onun yüzüne kaldırdı, alıcı göziyle bir daha baktı... Hayır, bu adama boyun eğmesine imkân yoktu, rıza gösterse bile bütün vücudu bu muvafakate isyan ederdi...

— Hastahaneye gitmeyi tercih ediyorum! diye bağırdı...

Bundan sonrasını o da hayâl meyal hatırlayabiliyordu... Bir küfür ve hakaret sağnağı başlamış: Anjelik, sanki derin bir kuyuya yuvarlanmıştı. Hatırlıyabildikleri bunlardı...

Ardından kapının çarparak kapandığını duydu. Çok şükür, artık dışarıdaydı... Kumandan, onu huzurundan kovmuş, kapı dışarı etmişti. Hava kararmış olduğu için, Anjelik neye uğradığını anlıyamamış, bir kuyuya yuvarlandığı vehmine kapılmıştı.

Kapı önünde iskambil oynayan kumandanın tirandazları, kucaklarına düşen bu yumuşak yığınla irkildiler... Hepsi zâten kafayı tütsülemişlerdi... Kapının açılıp kapanması ve bir kadının oradan dışarıya atılmasındaki mânâyı kavradılar...

İçlerinden birisi:

— Karı, kumandanın yatağına hapishaneyi tercih etti, dedi...

Anjelik, yuvarlandığı yerden doğruldu, ayağa kalktı... Tirandazlar, ona aldırış bile etmiyor; pipolarını çekiştiriyor, oyunlarına devam için sabırsızlanıyorlardı...

Kendisine kimsenin bir şey söylemediğini gören Anjelik,bu gafletten faydalanarak oradan sıvıştı...

Köprünün büyük kemeri altından geçip de caddeye çıktığı zaman içi biraz rahatlamıştı... Gayesiz, koşa koşa ilerlemeğe başladı...

XIII

Birisi ona seslendi:

—Pstt! Dur biraz!.

Anjelik, Nesl kalesine yaklaştığı sırada karanlıklardan gelen bu ses üzerine durdu. Lapolak'ı sesinden tanımıştı...

Nikolanın eski gözdesi, yanına sokuldu:

— Çok şükür sağ salim kurtulduk, dedi... «Parlak oğlan» olmasaydı halim haraptı... Onun sâyesinde paçayı kurtardım...

— Nereden durdurdun beni, Ben, kaleye gidiyordum...

— Mısırlı çingene Rodongonla çetesi, orasını işgal ettiler...

Anjelik, bir anda sapsarı kesildi... Lapolak, durumu anlatmaya devam etti :

— Orayı terketmek lâzım geldi... Fakat ben, senin küçük mahfazayı kaçırmaya muvaffak oldum...

— Çocuklarım nerede?

— Kimse Kalambröden'in ne olduğunu bilmiyor... Yakalandı mı? Astılar mı? Yoksa Sen nehrine atıp boğdular mı? Bilmiyoruz... Belki de kaçmıştır...

Anjelik, hırsından çatlıyacak hale gelmişti...

—Sana çocukları soruyorum! diye bağırdı... Onlar nerede? Kalambröden'den bana ne!

Lapolak'ı omuzlarından öyle bir kavramıştı ki, etlerine tırnakları geçmek üzereydi...

— Söyle, çocuklar nerede?

Lapolak'ın iri siyah gözleri biraz daha büyümüş, Anjelik'in o halinden korkmuştu...

— Ne yapayım, dedi... Ben istemedim ama mecbur kaldım... Berikiler çok kuvvetliydi... Otvet söker gibi bizi, köklerimizden koparıp attılar...

Anjelik, yüksek sesle tekrar bağırdı:

— Neredeler? Nerede çocuklarım?

— Janpurri, aldı onları...

— Nerey götürdü... Sendöni mahallesine mi?

— Şey, evet, öyle yâni... Sâde Florimonu aldı: Kantoru değil... Küçük dilenciliğe yaramaz, çok şişman, dedi...

— Peki ne yaptı öyleyse?

Lapolak, sinirlenmişti... Omuz başlarına geçmiş sivri tırnaklar da fena halde canını yakıyordu, silkinerek geriye çekildi. Hırslı bir sesle:

— Ne bileyim ben, dedi. Dalkavukluk etmiş olmak için yalan mı söyliyeyim? O gün, çingeneler de toplanmış gidiyorlardı. Kalambröden'le Rodogon arasındaki muhabere, onları tedirgin etti, Paristen ayrıldılar..

— Ne tarafa gittiler?

— İki saat kadar önce Sent-Antuan kapısına doğru ilerliyorlarmış... Onları görenler var... Ben de seni bulurum ümidiyle buraya geldim... Sen, bir anasın, analar, önlerine duvar gibi engeller de çıksa, onları aşmasını bilirler.

Çocuklarını kaybetmiş olması, Anjeliğe o kadar tesir etmişti ki, neredeyse çıldıracaktı... Her birisi şimdi kimbilir ayrı ayrı köşelerde inliyorlardı? Florimon'un hayâli, gözlerinn önündeydi... Janpurri, onu

kucağına almış, teselliye çalışıyor fakat Florimon, durup dinlenmeden «Anneciğim! Anneciğim!» diye hıçkırıyordu... Ya Kantor ne olmuştu? Onun âkıbeti büsbütün meçhuldü...

Kendi kendine: «Kantor'u muhakkak bulmalı, dedi. Çingeneler, Paristen henüz o kadar uzaklaşmamışlardır.»

Lapolak, onu teselli için bir şeyler söyliyecek oldu. Anjelik, bunlara kulak bile vermedi, yürümeğe başladı...

Lapolak, ardından seslendi:

— Yanımda biraz para var, belki çocukları bize satmak ister, lâzım olur...

Gündüz yağmur yağmıştı. Havada rütubet ve sonbahar kokusu vardı. Kaldırım taşları pırıldıyordu...

İki kadın. Sen nehrinin sağ kıyısını takip ederek Paristen çıktılar... Akşam oluyordu. Gökyüzünün rengi yavaş yavaş koyulaşıyor, ufuk tarafındanki koyu kızıllık gittikçe gerilere gömülüyordu... Akşamla beraber soğuk bir rüzgâr da çıkmıştı. Yolda karşılaştıkları köylüler, çingeneleri Saranton köprüsüne doğru ilerlerken gördüklerini söylediler...

İkisi de hızlı yürüyorlardı. Ara sıra Lapolak, bir küfür savuruyor, fakat tek itirazda bulunmuyordu...

Saranton köprüsü yakınlarına vardıkları zaman, yol kenarında ki çayırlıkta bir çok ateşlerin yakılmış olduğunu gördüler. Lapolak durdu.

— Mutlaka onlardır, diye fısıldadı... Şansımız varmış...

Oraya doğru yaklaştılar... Çingeneler, hemen çergilerini kuruvermişlerdi, geceyi orada geçirecekleri anlaşılıyordu... Çocuklar, ateşlerin etrafında halkalanıp oturmuşlardı... Biraz ileride de bir koyun kızartılıyordu... Daha arka tarafa çingeneler atlarını salmışlar, otlatıyorlardı...

Anjelikle arkadaşı onlara sokuldu, Lapolak yavaşça:

— Dikkat et, dedi. Onları sakın kızdırma! Çok fenadırlar... Hem de tasavvur edilemiyecek derecede fena... Çocuklardan bahsetme... Konuşmayı ban bırak... Onların dilinden oldukça anlarım.

Başında bir kalpak bulunan adam onları görünce ateşin başından kalktı, yanlarına geldi... Hemen ikisi, bâzı işaretlerle yabancı olmadıklarını anlattılar. Lapolak, biraz sonra ziyaretlerinin sebebini izah etti. Anjelik aralarında ne konuştuklarını anlıyamıyordu. Yalnız çingenenin yüzüne dikkat ediyor, bu yüzün ifadesinden bâzı mânalar çıkarmaya çalışıyordu...

Nihayet, Lapolak koynundan keseyi çıkardı: adam, elinde şöyle bir tarttıktan sonra iade etti ve ateşlerin bulunduğu tarafa doğru yürüyüp gitti.

— Kendi başıma bir iş yapamam, arkadaşlarla bir görüşeyim, dedi. Bekemeğe başladılar... Bir müddet sonra çingene ağır ve telâşsız adımlarla geldi, bir şeyler söyledi...

Anjelik, nefes nefese:

— Ne diyor? diye sordu...

— Diyor ki... Çocuğu iade etmek istemiyorlarmış... Hem toplu hem de güzel çocuk diyorlarmış... Çocuğa çok ısınmışlar.

Anjelik, birden:

— Buna imkân yok! diye bağırdı... Ben, çocuğumu isterim!

Bunları söyler söylemez de çenginin bulunduğu tarafa doğru koşarak ilerlemeğe başladı... Lapolak, ardından koşup yetişti ve eteğinden yapıştı...

Çingene hemen kılıcını çekmişti... Diğer çingeneler de onların bulunduğu yere geliyorlardı...

Lapolak, onu çekiştirik sürüklüyor, yola doğru götürüyordu...

— İşi berbad ettin! Eceline susadın galiba!

Anjelik, hâlâ diretiyor «Olmaz, çocuğumu isterim... Kantorumu uzaklara götüremezler» diye söyleniyordu...

— Böyle dövünüp durma! Hayat bu! Çocuklar, daima analarının dizleri dibinde kalmazlar ki... Bugün değilse yarın, kaderlerine boyun eğip öteye beriye dağılır, giderler... Senin anan baban şimdi kimbilir nerededirler? Ben de çocuk doğurdum. Hem de kaç tane... Nerede olduklarını biliyor muyum şimdi?... Onların yerini bilmiyorum diye ölmekliğim mi lâzım?

Anjelik, uçları sivri bıçaklar gibi batıp içini kanatan bu sözleri duymamak için başını sağa sola sallayıp duruyordu... İnce ve içlere işleyen bir yağmur da başlamıştı... Muhakkak bir şeyler yapmak icap ediyordu...

— Aklıma bir şey geldi, dedi... Parise dönelim...

— Peki, dönelim...

Tekrar yola düzüldüler... Anjelik'in ayakları kan içindeydi... Pabuçları o kadar kötüydü ki, zahmetle yürüyordu... Gitikçe şiddetini arttıran rüzgâr, sırsıklam olmuş etekliğini, bir kamçı gibi durmadan baldırlarına çarpıyordu... Bir aralık bayılacak gibi oldu... Yirmi dört saattenberi ağzına tek lokma koymamıştı...

Biraz soluk almak için durdu:

— Daha fazla yürüyemiyeceğim, dedi... Halbuki çabuk, çok çabuk davranmak lâzım...

— Bak şu gerimizden ışıklar görünüyor... Bunlar Parise doğru yol alan atlılar... Bizi de almaları için yalvaralım...

Lapolak, hiç çekinmeden yolun ortasına dikildi. Süvariler, yaklaştığı sırada da avazı çıktığı kadar haykırmaya başladı...

— Hey! Efendiler! Zor durumda kalmış iki güzel kıza yardım etmez misiniz? Sizlere minnettar kalacağız...

Süvariler, hayvanlarının dizginlerini kastılar... Paltolarının dik yakaları, kalkık, şapkaları da başlarına iyice geçirilmiş bulunduğu için bunların yüzlerini teşhis edebilmek imkânı yoktu. Aralarında yabancı bir dille bir şeyler konuştular. Sonra, Anjeliğe doğru bir el uzandı ve genç bir ses, Fransızca olarak:

— Güzelim, bininiz dedi...

Uzatılan kol kuvvetliydi. Bu sebeple Anjelik, süvarinin arkasına kolayca zıplıyarak oturdu, atlar tekrar yürüyüşe koyuldu...

Lapolak da haytından memnundu... Onu terkisine alan süvari yabancıydı, Lapolak onunla Almanca konuşmaya başlamıştı.

Anjelik'in önünde oturan süvari, arkasına dönmeden:

— Kızım, dedi. Bana iyi sarılınız... Hayvanımın dört nalı biraz serttir. Eğer de biraz dar, düşmiyesiniz..

Anjelik, itaat etti ve kollarını genç adamın vücuduna doladı, buz gibi ellerini de onun sıcak göğsü üzerinde kavuşturdu. Biraz sonra başını, süvarinin kaya gibi sağlam sırtına bıraktı ve bir an için istirahatin zevkine vardı... Artık ne yapacağını kestirmiş bulunuyordu. Bu sebeple de heyecanlı değildi. Süvarilerin aralarında konuştuklarından, onların Şaranton'daki kiliseden dönen Protestanlar olduğunu anladı...

Bir müddet sonra Parise vardılar... Anjeliği terkisine almış olan süvari Sentantuvan kapısından girerlerken onun için de ayak bastı parasını ödedi ve bu defa arkasına dönerek:

— Sizi nereye götüreceğim şimdi güzelim? diye sordu...

— Vaktinizi işgal etmek istemem ama beni Granşatöle'ye kadar götürürseniz minnettar kalırım efendim...

— Maalmemnuniye...

Tam bu sırada Lapolak:

— Anjelik, ahmaklık ediyorsun, dikkat et! diye bağırdı...

— Sen karışma, bırak beni... Sâde keseni ver bana, para lâzım olacak...

Lapolak, attan atladı... Alman sandığı süvariye teşekkür ediyordu. . Halbuki süvari Hollandalıydı... Lapolak'la birlikte yapmış olduğu at yolculuğundan memnun görünüyordu.

Anjelik'i getirmiş olan süvari de şapkasını çıkararak arkadaşlarını selâmladı sonra atını Sentantuvan istikametinde sürdü...

Yol, uzun sürmedi... Anjeliğin daha bir kaç saat evvel ayrıldığı hapishane binası önünde durdular...

Genç kadın attan indi... Beraber yürümeğe başladılar. Anjelik kendisini oraya kadar getirmiş olan süvariye yan gözle baktı... Bu, yirmi yirmi beş yaşlarında iyi fakat sâde giyinmiş bir gençti...

— Sizi arkadaşlarınızdan ayırmış olduğum için özür dilerim, dedi...

— Zararı yok... Onlar benim arkadaşlarım değil... Yabancılar... Ben Fransızım, Laroşel'de oturuyorum... Babam armatördür. Bâzı ticarî işler için beni Parise göndermişti... O gördüğünüz atlılarla beraber geldik... Onlara Şaranton'da rastlamıştım Görüyorsunuz ya bana hiç bir zararınız dokunmadı...

— Çok teşekkür ederim efendim.

Anjelik, elini uzattı. Genç adam, uzatılan eli aldı... Gülümsüyordu.

— Sevgilim, sizi tanıdığıma çok memnunum... Allahaısmarladık...

Bunları söyledikten sonra da atına binerek oradan uzaklaştı... Bu tesadüf, Anjeliğin cesaretini arttırmıştı...

Kat'î bir kararla büyük kemeri geçerek hapishaneye doğru yürüdü. Bir nöbetçi karşısına çıkarak onu durdurdu...

— Kumandanı görmek istiyorum...

Nöbetçi onu şöyle bir süzdükten sonra:

— Kumandanı mı göreceksin? dedi... Eh mademki onu dişine göre buluyorsun pekâlâ!..

Anjelik, salona girdi. İçerisini, pipo dumanları kaplamıştı... Kendisine şöyle bir çeki düzen vermek istedi... O anda başındaki bone'nin yolda rüzgâr tesiriyle uçtuğunu hatırladı ve saçsız başından utanç duydu... Hemen boynundaki geniş mendili çözdü, başına sardı ve bağladı...

Sonra, ocak başında oturmuş olan silûete doğru yürüdü... Kumandanın bir elinde puro ötekinde de şarap kadehi vardı... Yanındaki arkadaşlariyle konuşuyordu...

Anjeliğin geldiğini, onlardan birisi işaret etti... Kumandan, oturduğu yerde arkasına döndü ve onu hemen tanıdı...

Anjelik, kumandanın lâf söylemesine imkân bırakmadan...

— Kumandan bey! diye bağırdı... Lütfen söyliyeceklerime kulak veriniz... Çingeneler, çocuğumu çaldılar ve Paristen kaçırdılar... Şu anda hepsi Şaranton köprüsü civarında çergi kurmuşlar... Sizden rica ederim, bana yardımda bulununuz ve çocuğumu onlardan alarak bana iade ediniz...

Birden salona, hayretten doğan bir sessizlik çöktü. Fakat bu uzun sürmedi, kumandanın yanındaklerden birisi kahkahayı bastı.

— Olacak is değil be! Simdiye kadar böylesini de hiç görmemiştim. Suna bakın bir kere! Sanki kendisi bir matahmış da çocuk hırsızlarından şikâyet ediyor...

— Belki de rüyasında kendisini Fransaya kraliçe olmuş görmüştür...

Kahkahalar gittikçe yayılıyor ve salonu kaplıyordu... Anjelik, hangi tarafa başını çevirse karşısında kahkahalarla gülen birer karış açık ağızlar görüyordu... Yalnız kumandan gülmüyordu. Fakat onun yüzünden de müthiş bir ifade okunuyordu...

Anjeliğin aklına kötü bir ihtimal takıldı... İçinden: «Galiba beni hapse tıkacak!» dedi. Maneviyatı sarsılmış, tam bir panik halinde bulunuyordu... Birden:

— Yavrum sekiz aylıktır! diye bağırdı... Melek kadar güzel bir çocuktur. Şu anda beşiklerinde mışıl mışıl uyuyan güzel yavrularınız gibi... Mısırlı çingenler, onu uzaklara kaçırmak istiyorlar, yavrum anasını bir daha göremiyecek, ne doğduğu toprakları ne de kralını tanıyacak.

Daha da söyliyecekti. Fakat hıçkırıklar, boğazını tıkadı, kelimeler düğümlendi... Biraz evvel gülen, kahkahalar atan muhafızlar donuklaştılar... Yüzünde bıçak yaralarının izleri görülen yaşlı birisi:

— Amma tuhaf ha! dedi... Bir sürü karı, peydahladıkları piçleri sokaklara bırakırlar... Bu da «ille çocuğum» diye göz yaşı döküyor...

Kumandan, sert bir sesle:

— Susunuz! diye bağırdı... Sonra yerinden kalkarak Anjeliğin karşısına geldi...

— İstediğini yaparsam mukabilinde bana ne vereceksin?

— Kendimi...

Kumandan:

— Peki, dedi... Gel öyleyse...

Anjelik'i, yandaki bir odaya doğru itti... İçeriye girdiler... Kumandan, bir homurtu halinde:

— Ne demek istediğini iyi anlıyamadım, dedi...

Anjelik, zahmetle yutkundu.

— Ne isterseniz onu yapacağım demek istedim.

Birden içine bir korku düştü. Ya kumandan onu beğenmez, pek sefil bulur ve kendine lâyık görmezse? Zira Flonimon'la, Kantor'un hayatları bu odun gibi herifin isteklerini kabule bağlıydı...

Öteki ise başka türlü düşünüyordu... Eline geçen sefil ve zavallı kızlar, kadınlar arasında bunun şimdiye kadar güzeline, çekicisine rastlamamıştı. İster orospu, ister sefil, ne olursa olsun bu kadında bir başkalık vardı...

Zâlim lâkabiyle şöhret yapmış olan kumandan, düşünceli görünüyor. Anjelik ise korkudan tirtir titriyordu... Nihayet herif, Anjelik'in kalçalarına avuçlarını yapıştırarak onu sert bir hareketle kendine doğru çekti... Vahşi bir ifade içinde:

— Ne mi istiyorum? Bunu mu soruyorsun benden? Şunu istiyorum senden... Diye homurdandı...

Maksadını açıklamakta hâlâ mütereddit ti... Nihayet baklayı ağzından çıkardı:

— Bütün bir gece benimle kalmanı! Anladın mı?

Sonra, kollarının çenberini gevşeterek onu serbest bıraktı...

— O zaman bu yapmacıklarının kefaretini ödemenin ne olduğunu anlarsın, tamam mı?

Anjelik, konuşmaya muktedir olamadığı için müsbet mânada başını sallamak ve teklifi kabul ettiğini ihsas etmekle yetindi...

Kumandan, seslendi:

— Çavuş!

Rütbeli bir asker koşarak geldi ve bir pata çakarak emri bekledi:

— Beş asker hazırlansın... Atlar da hazır olsun!...

Çingenelerin çergisi görününce atlı grup durdu... Kumandan, yanındakilere emirler verdi:

— Herifler, arkada görünen ağaçlıklar arasından sıvışabilirler... İki kişi o tarafa gitsin!

Gerekli tedbirler alındıktan sonra çergiye doğru yaklaşmaya başladılar... Çingeneler, onların geldiğini görmüşlerdi... Anjelik, kumandanın emriyle geride kalmıştı...

Kumandan, çeribaşına küfürler savuruyor, bütün çingenelerin biran evvel toplanarak önüne katılmalarını emrediyordu... Anjelik, bunları uzaktan duyuyordu...

Kumandan, tekrar bağırdı:

— Çocuğu da getiriniz bakalım!

Anjelik, kumandanın işareti üzerine çingenlerin bulunduğu yere yaklaştı...

— Bu kadının çocuğunu çalmışsınız, veriniz onu geriye...

Tam b usırada Anjelik, Kantoru görmüştü... Çocuk bir çingene karısının kucağında uyuyordu... Anjelik, disi bir kaplan gibi çingene karısının üzerine atıldı ve çocuğunu kaptı... Kantor korkudan ağlamaya başlamıştı.

Çingene karısı, edepsizlik ediyor, bağırıp çağırıyordu... Fakat çeribaşı ona çıkıştı ve susmasını emretti. Zira silâhlı kuvvetlere karşı mukavemetin faydası olmıyacağını anlamıştı. Çeribaşı, çocuğu otuz Su'ya satın aldıklarını kumandana söyledi... Anjelik de cebinden çıkardığı paraları fırlatıp önüne attı.

Kafile harekete hazırlandı. Süvari muhafızlardan birisi, Anjelik'i atının arkasına aldı, gecenin karanlığında yola koyuldular...

Parise geldikleri zaman tiyatrolardan halk yeni dağılıyordu, sokaklar oldukça kalabalıktı... Muhafızlık dairesinin önünde atlarından indiler, saat gecenin onuydu...

Anjelik, hemen kumandanın yanına koştu...

— Müsade ediniz de çocuğumu emin bir yere bırakayım... Size söz veriyorum yarın gece gelirim...

Herifin yüzü asıldı.

— Sakın beni atlatma!

— Size yemin ederim ki, geleceğim...

— Peki öyleyse... Fakat sözünde dur, sonra karışmam... Yarın gece bekliyorum seni...

Anjelik, oradan ayrıldı ve doğru «Cesur Horoz» meyhanesinin yolunu tuttu...

Barb, oradaydı... Yine bir tavuğu yolmakla meşguldu... Nefes nefese:

— Işte, dedi. Kantoru getirdim... Ne olursa olsun onu bir daha terketmiyeceğinize dair bana söz ver, yemin et...

— Peki Madam... Yemin ederim ki onu bırakmıyacağım...

— Ya ustan kızarsa!...

— Kızarsa kızsın... Çocuk benimdir diyeceğim...

— Sana güveniyorum Barb...

Anjelik, biran düşündükten sonra:

— Barb dedi...

— Buyurun Madam...

— Meryem anaya benim için duada bulunmayı unutma!

— Peki Madam...

— Rakı var mı burada?

— Evet Madam... İşte şurada, masanın üzerinde...

Anjelik hemen şişeye sarıldı ve başına dikti; üstüste beş, altı yudum içti... Şişeyi yerine bıraktığı zaman birden başı dönmüş, yuvarlanacak gibi olmuştu. Düşmemek için bir müddet masanın kenarına tutundu, kaldı... Biraz sonra Anjelik, içini bir sıcaklık kapladı... Barb gözleri hayretten açılmış, ona bakıyordu. biraz tereddütle:

— Madam, sizin saçlarınız ne oldu? Diye sordu...

— Ne bileyim ben ne olduklarını? Saçlarımdan başka düşüneceğim daha mühim şeyler var...

Bunları söyler söylemez kapıya doğru yürüdü...

— Madam, nereye gidiyorsunuz?

— Florimon'u aramaya...

XIV

Çocuk hırsızlığiyle mâruf Janpurri nereye gidebilirdi? Sefillerin ve dilencilerin kökleri ne kadar kurutulmak istenilirse istenilsin onlar, mevcudiyetlerini devam ettirebilmek için mukabil tedbirlere

başvurmakta gecikmiyorlardı... Bu gerçeğe Anjelik inanmıştı. Bu sebeple Janpurri'yi nerede bulabileceğini kestirmişti... O, mutlaka yine bir teşkilâta sokulmuş olmalıydı...

Dilenciler Kralının evi, böyle karışık zamanlarda, paçalarını zabıtanın kıskacından kurtarabilmiş serserilere sığınak olurdu. Anjelik, inançla o tarafa saptı...

Kılık ve kıyafeti berbattı. Fakat gece olduğu için kimsenin dikkatini çekmezdi.

Tahmininde isabet ettiğini, Dilenciler Kralının evine sokulduğu zaman anlıyarak ferahladı. Altkattaki odada ışık vardı... Genç kadın, pencereye yaklaştı ve içeriye baktı... Kalambröden'in avenesinden çoğu oradaydılar... Hepsi hararetli bir görüşmeye dalmışlardı... Genc kadın, konuşulanlara kulak misafiri oldu... Son hezimet, onları çok sarsmıştı. Hele Mısırlı çingene Rodogon'un galebesi serserileri yurtlarından etmişti... Janpuri'de oradaydı ve Kalambröden'in âkibetini merak ediyordu...

Anjelik, Florimonu ortada görememişti. Fakat çocuk hırsızının ifadesinden bâzı hükümler çıkarmış bulunuyordu... Dilenciler Kralı'nın evinde birçok çocuk vardı. Bunlar üst kattaki bir odada uyuyorlar... Janpuri. Nesl Kalesinden çocukları nasıl kaçırdığını, serseri arkadaşlarına kısaca anlatmıştı.

Anjelik, duvar dibini tâkibederek binanın arka tarafına yürüdü... Orada bir kapı ve içeride de merdiven görünüyordu... Hemen papuçlarını çıkardı, gürültü yapmak istemiyordu...

Merdivenleri yavaş yavaş çıktı. Sofanın sol kanadında kapısı açık duran odadan dışarıya ışık sızıyordu... İçeride kimse yoktu. Bir gece kandili yakılmış, küçük bir masa üzerine bırakılmıştı.

Anjelik, yürümesine devam etti...

Ayakları dibinden geçen bir fare onu çok korkuttu. Az kalsın bağıracaktı, kendini güç tuttu... İleriden çocuk ağlamaları aksedince Anjelik'in yüreği hopladı... Ortalık zifirî karanlık olduğu için ihtiyatla yürüyordu... Bu ağlayan çocuklar arasında belki Florimon da vardı; ihtimal karanlıktan korkmuş ağlaşıyorlardı... Anjelik, bir kat daha çıktı ve nihayet çocuk seslerinin geldiği istikameti tâyin edebildi.

Sesler, bulunduğu kattaki koridorun sonundan aksediyordu... Hızlı hızlı o tarafa yürüdü... Yine kapısı yarı aralık küçük bir odadan dışarıya ışık sızdığını gördü. Heyecandan kalbi süratle çarpıyordu... Ayaklarının ucuna basarak odaya girdi ve gayet hafif seslendi:

— Florimon! Florimon!

Ağlamalar biraz hafifler gibi oldu... Anjelik'in seslenişine bir çocuk sesi cevap verdi:

— Markiz, sen misin?

— Kim soruyor bunu?

— Ben Lino'yum... Janpurri hepimizi topladı, buraya getirdi.

— Florimon da beraber mi sizinle?

— Evet.

— Ağlıyor mu o?

— Ağlıyordu ama sustu şimdi... Annen gelir seni bulur dedim...

Çocuk, yanına seslendi:

— Flo, bak annen geldi işte!

— Hiç sesiniz çıkmasın, sizi buradan alıp çıkaracağım...

Anjelik, etrafı bir gözden geçirdi... Çıkış, pek kolay olmıyacaktı. Fakat o, karşısına kale duvarları da çıksa taşları, harçları tırnaklariyle oyup sökecekti... Bu sırada arkasından gelen bir gürültüyle irkildi ve korkuyla donup baktı...

Dilenciler Kralı kapının eşiğinde duruyordu...

Vahşi kılıklı dilenciler kralı; dört tekerlekli, alçak bir çocuk arabasında oturuyordu... Sakatlığı yüzünden korkunç bir lâbirenti andıran evinde ancak bu oyuncak arabayla dolaşabiliyordu. Anjelik, onun hain bakışlarından ürperdi ve korkusundan felce uğramış hale geldi.

Herif, sakat vücudunu sarsan bir gülüşle ağır ağır, arabasında ilerilemeğe başladı. Sessizlik içinde büyüyen tekerleklerin gıcırtısı, Anjeliğin sanki içini tırmalıyordu. Genç kadın, arabanın başka bir tarafa yönelmesinden kuşkulandı. Dilenciler kralı, ona doğru değil fakat duvarda asılı bulunan bakırdan yapılmış gongların yere düşmüş olan tokmağına doğru gidiyordu... Bir defa bu tokmağı alacak olursa gonglara vuracak ve avenesini başına toplayacaktı. O zaman Anjelik, bütün emellerine veda edecekti...

Vahşi herifin bakışları donuklaştı...

Arka taraftan birisi:

— Ah! dedi... Onu öldürün...

Dilenciler kralının biraz evvel göründüğü eşiğin gerisinde güzel yüzlü bir genç kız duruyordu...

Anjeliğin bakışları, elindeki kana bulanmış hançere kaydı. Sonra kıza döndü, hafif bir sesle:

— Sakın ses çıkarayım deme, seni de gebertirim...

— Hiç ses çıkarır mıyım. Ben, onun gebermesinden memnunum!

Kız, Anjeliğe sokuldu.

— Kimse onu öldürmeğe cesaret edemiyordu, diye mırıldandı. Herkes korkuyordu... Halbuki ufak tefek fakat korkunç bir mahluktu...

Siyah gözlerini Anjeliğin yüzüne kaldırdı.

— Şimdi buradan çabuk kaçmak lâzım...

— Sen kimsin?

— Rozin ...Onun son karısı...

Anjelik, hançerini kemerine soktu. Sonra onun taze ve renkli yanağını okşadı...

— Rozin, bana yardım edeceksin... Çocuğum, şu kapının ardında, Janpurri oraya kapatmış. Çocuğumu mutlaka alıp götürmeliyim...

Kız:

— Kapının bir anahtarı kralda. Janpurri ona vermişti. Arabasındadır.

— Rozin, arabaya eğildi, anahtarı aldı.

— İşte, dedi...

Sonra bizzat kapıyı açtı... Anjelik, telâşla oraya koştu ve hemen Florimonu kucakladı. Çocuk, ne ağlıyor, ne bağırıyordu...

— Rozin, şimdi beni bu perbad yerden dışarıya çıkar!

Lino'yla Flipo adındaki çocuklar. Anjelik'in eteklerine yapışmışlardı...

— Şimdi hepinizi birden götüremem!

Anjelik, eteklerini onların elinden kurtardı... Çocuklar, ardından bağırışıyorlardı:

— Markiz! Markiz! bizi de götür!

Öncülük eden Rozin, merdiven başında ayak sesleri duyunca parmağını dudağına götürdü:

— Susun! dedi. Birisi geliyor.

Hepsi kulak kesildiler... Rozin, yukarıya çıkmakta olan kimseyi tanımıştı...

— Bu taraftan kaçalım, dedi... Gelen Bayotan... Budalanın biridir.. Ve delicesine bir koşudur tutturdu...

Anjelik' iki çocukla onu takip ediyordu... Nihayet kendilerini sokağa atabildiler... Rozin:

— Durmıyalım, dedi... Koşun!

Hayli koştular... Rozin bir müddet sonra yavaşladı...

— İşte fenerler göründü... Orası Sen Marten sokağı...

— Belki peşimizden gelirler... Daha uzaklara gidelim...

— Bavaton, konuşamaz: Kimse bir şey anlamaz... Belki de onu kaatil zannederler...

Lino:

— Janpurri bizi yakalarsa? diye sordu

— Yakalayamaz. Ben hepinizi korurum...

Rozin, ileride gittikçe donuklaşan ışıkları gösterdi.

— Bak, sabah oluyor...

Anjelik, sinirli bir ifadeyle:

— Evet, dedi... Sabah oluyor...

O civarda bir kilisede fakirlere sabahları sıcak çorba ve ekmek dağıtılıyordu. Sabahleyin kiliseden çıkan kibar kadınlar bu hayır işine yardımda bulunuyorlardı.

Anjelik, kucağında Florimon, arkasında da Rozin, Lino ve Flipo olduğu halde oraya geldiler ve sıraya girerek tahta masaların başına oturtuldular...

Biraz sonra hizmetçiler önlerine dumanlar tüten çorba kâselerini ve ekmekleri koydular. Çorbanın kokusu pek iştah açıcı olmamakla beraber çocukların karnını doyurmak lâzımdı...

Anjelik kaşıkla çorba içirirken Florimon'u tetkik ediyordu. Zavallı yavru ne hâle gelmişti! Göğsü körük gibi kabarıp, iniyor, bir teneffüs güçlüğü içinde durmadan soluyordu. Çocukta yorgunluk ve bitkinlik hâli vardı.

Bu sefil ve zavallı yüzü acıyarak seyreden genç kadın içinden: «Kont Jofrey Döpeyrak'ın vârisi ve oğlu, şu zavallı çocuk mu?» diyordu... Sonra bu halden teessür duyarak: «Bundan sonra ne aç kalacak, ne de sefalet çekecek» diye ahdetti.

Ama bu ahdını nasıl yerine getirecekti? Kendisi himmete muhtaç durumda değil miydi?

Anjelik, yanında oturan bir fakirle konuşan kibar kadınla ilgilendi... Ses, ona hiç de yabancı gelmemişti. Başını kaldırıp baktı. Kontes dö Suason'u hemen tanıdı...

Kontes, yanındaki Rahibe'ye:

— Tanrının kadınlara reva gördüğü şu netice hiç de iyi değil... Bir lâhzalık zevkin sonunuda kadınlar, o zevkin meyvesini dokuz ay karınlarında taşımak mecburiyetinde kalıyorlar, diyordu...

Anjelik, yerinden kalktı. Çocuğunu Lino'ya emanet etti. Fakat Florimon, annesinden ayrılmak istemiyordu... Anjelik, telâşlanmakta haklıydı. Kontes kendisini bekliyen karuçesine doğru yürüyordu. Binip gidecekti...

Kontes, arabasına binerken yanına sefil kılıklı bir kadın sokuldu:

— Madam, merhamet! Çocuğum soğuktan ve açlıktan ölecek. Uşaklarınızdan birisine emrediniz de bize bir küçük araba odun, ekmek, bir kâse çorba ve biraz üstbaş getirseler.

Kontes, sinirlendi.

— Hoppala! Bu ne biçim şey! Burada size yiyecek vermediler mi?

— Doymadık ki... Siz çok zenginsiniz. Ne olur bana yardımda bulunun! Sayenizde kendimi biraz toparlamış olurum.

Kontes, hizmetçisine döndü:

— Bertil, işitiyor musun söylediklerini? Bunlar böyledir işte... Yüzsüzlük ederler...

Anjelik, birden sertleşti...

— Madam! dedi. Fazla ileriye gitmeyiniz? Ben Kuasibanın çocuğu için değil, kendi evlâdım için sizden yardım istiyorum...

Arabaya binmek üzere eteklerini kaldırmış olan kontesin arabaya atacağı ayağı bir müddet boşlukta kaldı:

Anjelik, devam etti:

— Sendömi mahallesini gayet iyi bilirim... Orada bir zenci çocuk var... Onu büyütüyorlar.

Kontes:

— Öf! dedi. Yavaş sesle konuşunuz!

Ve Anjeliği bir kenara çekti:

— Nedir bu mes'ele?

Kontes asabî bir hareketle çantasından çıkardığı yelpazeyle yüzünü serinletmeye çalışıyordu ...Halbuki serinlemeye ihtiyaç yoktu... Soğuk bir rüzgâr esiyordu...

Anjelik, kucağında tuttuğu Florimon'u diğer koluna aktardı.

— Ben, dedi o zenci çocuğu iyi biliyorum... Hattâ nerede doğduğunu, ebesinin kim olduğunu... Saray, bu hikâyenin gülünç tafsilâtını öğrenirse iyi mi olur? Bilhassa sizin durumunuz?

Kontes, son derece sıkılmıştı.

— Nereden çıktın karşıma?

Anjeliğe dikkatle bakıyor, tanımaya çalışıyordu. Bu sefil kadının Kont Jofrey Döpeyrak'ın müstesna karısı olmasına nasıl ihtimâl verebilirdi?

Kontes, hiddetle:

— Yeter artık! Dedi... Karuçesine doğru yürürken de bir tehdit savurdu: Beni daha fazla sinirlendirmeyiniz... Yoksa bastonumla size bir temiz dayak atarım. Benimle bu kadar alay edilmesine tahammül edemem doğrusu...

Onun peşinden yürüyen Anjelik de:

— Kral da kendisiyle alay edilmesine hiç tahammül edemez, diye mırıldandı...

Kontes, etekleri uçuşarak hırsla geriye döndü:

— Senin gibi gömleksiz, donsuz bir sürtüğün ağzına o kelime hiç yaraşmaz, anladın mı? Hem de ne demek istiyorsun sen?

— Size söyledim ya Madam... Fazla bir şey değil... Bir el arabası odun, üst baş; çocuklar için de biraz yiyecek...

Madam Dösvason, hırsından mendilini dişleriyle didikliyerek bağırdı:

— Bu kadını neden halâ söyletiyorsunuz? Kapasanıza şu arabanın kapılarını!.

Kontesin uşaklarından birkaçı Anjelik'i göğsünden ite kaka geriye doğru sürdüler... Fakat o, tekrar arabanın kapısına sokuldu.

— Sentonere sokağındaki dairenizde rahatsız edebilir miyim Madam?

Kontes:

— Peki, dedi... Adamlarıma haber vereceğim... Geldiğinizi bana bildirirler...

Sefalet vâdisi, sokağındaki kebapçı Burjo usta, işleriyle meşgul olduğu sırada dükkânın önündeki avluya garip bir alayın yaklaştığını gördü...

Kafile, iki genç kadın, üç çocuk ve onları geriden tâkip eden resmî kıyafetli bir uşaktan ibaretti... Uşak, içerisine odunlar ve elbiseler yerleştirilmiş bir el arabasını sürüyordu. Arabadaki eşya yığını üzerinde bir de maymun vardı. Hayvan ,pek keyifli görünüyor, sağa sola türlü maskaralıklarda bulunuyordu...

Usta Burjo, Anjelik'in mutbağa girip Florimon'u Barb'ın kucağına bıraktığını görünce tepesi atmış, koşup oraya gitmişti.

— Bu ne! Sen de mi o yollara düştün Barb? Doğrusu senden bunu hiç ümit etmezdim...

— Usta yanlış anlaşılmasın, izah edeyim size...

— Neyi izah edeceksin? Namusum iki paralık oldu...

Usta Burjo, hırstan kıpkırmızı kesilmişti... Başındaki takkeyi çıkarıp yere attı, çiğnedi ve hiddetle dışarıya çıkarken bir de tehdit savurdu:

— Şimdi muhafızlara haber göndereyim de aklınız başınıza gelsin!

Anjelik, Barb'a:

— Sen çocuklara bak, dedi ...Ben de odayı ısıtmak için ocağa biraz odun atayım...

Madam Dösuvanson'un uşağı, tâ üst kattaki bu mobilyasız küçük odayı görünce hayretinden dona kalmıştı... Anjelik, ona döndü:

— Unutma, dedi. Kontese söyle, her gün aynı şekilde buraya odun ve yiyecek getireceksin!

— Fakat, şey... Bana kalırsa...

— Lâf istemiyorum... Kısa kes...

Uşak, şaşkın ve perişan aşağıya indi...

Biraz sonra Barb kucağında Florimon ve Kantor bulunduğu halde merdivenleri tırmanarak Anjelik'in yanına geldi... Lino ve Flipo, ateşin yakınına uzanmışlar, ısınıyorlardı... İkisinin de yanakları kıpkırmızı kesilmişti.

Barb, ustasının bir şey yapmıyacağını, hırsının geçmiş olduğunu söyledi... Anjelik:

— Sen aşağıya in, işlerinle meşgul ol, dedi... Bizim buraya gelişimizden rahatsız olmadın ya?

— Rica ederim Madam, niçin böyle konuşuyorsunuz, bana şeref verdiniz...

— Bilhassa şu çocuklar sana ne kadar müteşekkir... Onların nerelerden geldiklerini bir bilsen...

— Şu fakir odam sizindir Madam...

Kebapçı ustası ise aşağıda kendi kendine söylenip duruyor, bu garip misafirlerin haline bir türlü akıl erdiremiyordu... Karısı öldüğündenberi bir kimse çıkıp da ocağa bir kaç çalı çırpı atmamış; baca, tıkanmış gibi tütmez olmuştu...

Madam Dösuvasun'un gönderdiği tencerede de nefis bir sebze çorbası vardı... Kontes, ayrıca iki ekmek ve bir kap da süt yollamıştı...

Rozin, aşağıya indi. Bir kova aradı, buldu... Kuyudan su çekti ve aldığı suyu ocakta ısıtmak için başka bir kaba koydu... Çocukları yıkayıp temizliyeceklerdi...

Kantor, ne kadar acıkmış olmalıydı ki, mutbaktan getirilen bir tavuk kemiğini yalayıp duruyordu... Florimon'un henüz keyfi yerine gelmemişti, durgunluğu devam ediyordu...

Fakat çocuklar güzelce yıkanıp karınları da doyduktan sonra rahat bir uykuya dalabildiler...

Anjelik, Lino ve Flipo'yu dışarıya çıkardıktan sonra büyük bir gerdelin içine girdi ve yıkanmaya başladı...

Rozin, onu çıplak görünce hayretini gizliyemedi...

— Meğer sen ne güzelmişsin... Hiç de farkında olmamıştım... Kimbilir hangi yakışıklı delikanlının pilicisin!

Anjelik, saçsız başını sabunlamanın rahatlığından memnun, Rozin'e döndü:

— Hayır dedi. Ben kimsenin pilici değilim... Ben Meleklerin Markiziyim.

Genç kız, büsbütün şaşırdı:

— Ya! Dedi... Demek o sensin? Senden daima bahsederler... Kalambröden gerçekten de asıldı mı?

— Ne bileyim ben Rozin... Görüyorsun hepimiz küçücük bir odadayız' Basit ve mütevazi bir hayatımız var... Artık kötü işlerden bahsetmiyelim...

Yıkandıktan sonra Anjelik, Kontesin gönderdiği giyeceklerden güzel bir gömlek beğendi, onu giydi... Sonra bir aynanın karşısına geçti, kendine çeki düzen verdi...

Rozin, onun süslenmesini seyrediyordu... Ayna karşısında saçsız başını kendisi bile tanımakta güçlük çekiyordu.

Rozin:

— Tevkifhanede mi kestiler? Diye sordu...

— Evet... Ama aldırma, yakında uzar... Fakat Rozin, şu başıma baksana bir kere! Ne var orada?

— Nerede?

— Saçlarımın arasında...

Rozin, baktı.

— Bir tutam kadar beyaz saç, dedi...

Anjelik, ürkmüş gibi:

— Beyaz saç mı? Diye sordu... İmkânsız bu ...Dün bir şey yoktu ki...

— Yeni olmuştur. Belki de bu gece...

— Evet... Belki de...

Anjelik'in âdeta dizlerinin bağı gevşemişti. Barb'ın karyolasına kendini bırakıverdi...

— Rozin yoksa ben ihtiyarladım mı?

Önüne diz çökmüş olan genç kız, onu ciddî olarak gözden geçirdi, sonra yanağını okşadı.

— Yok canım... Hiç buruşuk yok yüzünde... Hem cildin gepgergin ve parlak...

— Rozin, kaç yaşındasın sen?

Anjelik, başındaki bir tutam beyaz saçı gizlemiye gayret ederek tuvaletini tamamladı, siyah satenden bir fularla başını sardı.

— Bilmiyorum ama galiba ya ondört, ya onbeş.

— Şimdi seni iyice hatırladım Rozin... Seni bir gece Senzinossan mezarlığında görmüştüm. Dilenciler Kralı'nın gerisinde bir alay teşkil etmiş adamlar arasındaydım... Göğsün bağrın açıktı... Mevsim de kıştı... Nasıl oldu da soğuktan ölmedin?

Rozin, bakışlarını Anjelik'in yüzüne kaldırdı...

— Bunu sen mi soruyorsun? Dedi... Artık böyle kötü şeylerden bahsetmiyelim, diye mırıldandı.

Tam bu sırada Flipo ve Lino kapıyı yumruklamaya başladılar... İkisi de sevinç içinde içeriye girdiler... Barb, onların karınlarını doyurmuştu....

Sefalet Vâdisi sokağındaki bu küçücük odada o gece derin bir neşe hüküm sürüyordu. Bir müddet sonra Barb da, onların yanına çıktı, müşteriler gitmiş, onun işleri de bitmişti...

Çocuklar, uyumuşlardı.

Anjelik, Barb'ın yanına uzandı... Odanın tatlı sıcaklığı onları gevşetmişti...

Anjelik, bir aralık;

Bir iş kaldı, dedi... Onu da yarın yapacağım...

— Ne işi o Madam?

— Sonra öğrenirsin... O işi de halledeceğim... Ondan sonra hayat, yeniden başlayacak.

XV

Muhafızların işgal ettikleri küçük şato, Sefalet Vâdisindeki kebapçı dükkânına çok yakındı... «Cesur Horoz» kebapçısının üst katından kulelerin sivri damları görünüyordu.

Anjelik ,aynı zamanda hapishane olarak kullanılan küçük şatoya yaklaşırken adımlarını ağırlaştırdı...

İleride bir kalabalık görünmüştü... Genç kadın, kemerin altından geçti, yürümeğe devam etti... Gelenler, bir şeyler taşıyorlardı... Biraz daha yaklaşınca Anjelik, üç ölünün nakledildiğini dehşetle gördü. Bunlar, hapishanede mâruz bırakıldıkları işkenceye dayanamıyarak dünyalarını değiştirmiş olan bahtsızlardı, gömülmeye götürülüyorlardı...

Anjelik, hızlı hızlı yürüyerek kumandanın dairesine yöneldi...

İçeriye girdiği zaman kumandan:

— Geldin mi? dedi...

Yine ayaklarını önündeki masanın üzerine dayamış, pipo içiyordu..

Yanındakilerden birisi:

— Doğrusu geleceğini ummamıştım... diye mırıldandı...

Kumandan:

— Ben biliyordum, dedi... Bunlar sözlerinde dururlar...

Anjelik, kumandanın kullandığı «bunlar» kelimesinden fâhişeleri kasdettiğini anlamakta gecikmediği için müteessir olmuş, yüzüne donuk bir ifade çöküvermişti...

Kumandan, yanına fazla yaklaşmamısı için eliyle işaret ederek:

— Önce seni hekime göndereceğim, bir muayene etsin, dedi... Hastaysan biraz pomat koysun... Bilirsin ya ben oldukça naziğimdir... Hadi bakalım git oraya...

Anjelik, bu yüz kızartıcı muayeneye de sesini çıkarmamıştı... Hekim, onu getirmiş olan çavuşa:

— Kumandanına söyle tertemiz ve taptaze! diye bağırdı.

Anjelik, birkaç kandille aydınlamış, taş duvarlı bu odaya ürpertiler geçiriyor ve kumandanı bekliyordu... Neden sonra koridorda kumandanın çizmelerinin akisleri duyuldu...

Kumandan, bir küfür savurarak içeriye girdi. Kılıcını ve tabancasını masanın üzerine fırlattı... Bir ayağını Anjelik'e uzatarak:

— Çek çıkar şu çizmeleri! Emrini verdi...

Anjelik'in birden kanı beynine sıçramıştı:

— Ben sizin hizmetçiniz değilim...

Kumandan, onu daha iyi görebilmek için bir iskemleye oturdu; ellerini dizlerine dayadı ve bir müddet süzdü...

— Ya öyle mi!

Anjelik, herifi büsbütün kudurtmamak için isyanını tevile çalıştı.

— Çizmelerinizi memnuniyetle çıkarırım ama, nasıl çıkarılacağını bilmem ...Askerî usuller hakkında fazla bilgim yok... Hem baksanıza şunlara: Sizin çizmeleriniz ne kadar büyük... Bir de şu ellerime bakınız; bu mini mini ellerle çizmelerinizi nasıl çıkarayım?

— Gerçekten de öyle... Ellerin pek ufak... Düşeslerin elleri gibi...

— Bir deneyeyim...

Kumandan, onu itti...

— Bırak, istemez...

Çizmesini çıkarmak için, bir bacağını diğer dizine koydu...

Bu sırada dışarıdan birisi sesleniyordu:

— Kumandanım!

— Ne var?

— Nehirde bir ceset bulmuşlar...

— Morga kaldırsınlar...

— Kaldırdılar ama karnında bir yara var... Görmeniz lâzım bir kere...

Kumandan, yine bir küfür savurarak ayağa kalktı ve gitti...

Anjelik, onu beklemiye başladı... Hattâ gecikmesinden ümide bile düştü... Belki iş uzayacak ve kumandan sabaha kadar tahkikata devam mecburiyetinde kalacaktı... Sevinci fazla sürmedi... Kumandan, bu defa bir askerle beraber dönüp geldi... İçeriye girer girmez de askere:

— Şu çizmelerimi çıkar! Emrini verdi... Sonra onu savdı.

— Sen çık git!...

Anjelik'e döndü:

— Kız, sen de ayakta dikilip durma. Geç su tarafa soyun!

Anjelik, yatağın bulunduğu bölmeye yürüdü ve soyunmaya başladı ...Heyecandan ne yapacağını, nasıl davranacağını bir türlü kestiremiyor. İçini garip bir korku kaplamış bulunuyordu... Midesinin içine sanki demirden bir külçe yapışıp kalmıştı... «Acaba gömleğimi de çıkartsam mı?» diye düşündü. Fakat çıkarmadı ve yatağa girerek örtülerin altına uzandı... Şimdi örtüyü çenesine kadar çekmiş, kumandanın soyunmasını seyrediyordu...

Bu ne garip, ne haşin adamdı... Soyunurken dişlerini gıcırdatıyor, kendi kendine söyleniyordu... Vücudunun gölgesi koca bir heykel gibi duvarı kaplamış bulunuyordu...

Kumandan önce muhteşem perukasını çıkarmış, onu itinayla bir

masa üzerine koymuştu... Sonra bir müddet başını kaşıdı ve çamaşırlarını çıkarmaya koyuldu...

Kumandan soyunduktan sonra eski heybetini koybetmiş olmakla beraber yine bir herkül gibi görünüyordu... Su dolu büyük bir kabın içine girip çıktıktan sonra beline bir havlu sardı...

Bu sırada yine kapı vuruldu...

Kümandanım! Kumandanım!..

Gitti, kapıyı açtı...

— Bir evi soymuşlar...

— Siz ne halden anlamaz heriflersiniz be! Soyundum, hazırlandım, yatağa gireceğim... Karı beni üç saattenberi yatakta bekliyor... Şimdi sırası mı böyle şeylerin?

Kapıyı, çarpıp yüzlerine kapadı ve sürgüyü sürdü... Hâlâ küfrediyordu...

Biraz hırsı yatışır gibi olunca başına yemeni gibi bağladığı bir fuların uçlarını alnında düğümledi, kandili alarak ihtiyatla yatağa yaklaştı...

Anjelik'e bu hal o kadar garip ve tuhaf gelmişti ki, nereyse kahkahayı basacaktı.

Yabani herif şöyle bir duraladı ve Anjelik'i biraz da hayret karışık bir sevinçle süzdükten sonra kaba kaba güldü.

— Hah! Hah! Hah! Sen yamanmışsın be! Demek hoşlanıyorsun!

Anjelik, yüzünü yastığa gömmüş, kendini tutmaya çalışıyordu. Herifin vaziyeti o kadar gülünçtü ki, gülmemek kabil değildi...

Kumandan, memnundu.

— İyi, iyi, çok güzel! diye söylenip duruyordu... Şimdi biraz öteye çekil de bana yanında küçücük bir yer ver...

Anjelik'in yine sinirleri boşandı... Kendini tutamayıp da gülecek olursa kumandan şüphelenecek, belki de kızacaktı. Bu gece ne olursa olsun her şeye katlanmak, kumandanın arzularına hizmet etmek lâzımdı... Mümkün olduğu kadar yatağın diğer tarafına çekildi ve büzülerek sessizce beklemiye başladı.

Şilte, kumandanın ağırlığı tesiriyle iyice çökmüştü... Herif, yatağa girdikten sonra mumu söndürdü ve bölmenin perdelerini çekti... Bu kapkaranlık hücrede Anjelik ondan intişar eden şarap, tütün kokusiyle, çizmelerinin bacaklarına sinmiş ağır kokusuna sabaha kadar nasıl tahammül edecekti? Daha şimdiden midesi bulanmıya başlamıştı. Herif, durmadan homurdanır gibi bir şeyler söylüyor ve sık sık soluyordu... El yordamiyle örtünün altında Anjelik'i bulup yokladıktan sonra koca bacağını onun üzerine attı...

— Hah şimdi oldu işte... Mamafih hiç merak etme nâzik davranacağım, seni hırpalamıyacağım... Beni görünce korktun... Bunu anladım ...Ben senden çok ağırım... Hattâ benimle yatmak hususunda

tereddüde bile kapıldığını sezdim. Korkma ...Görünüşüm kabadır ama ben, güzel adamımdır. Kadınların hoşuna giderim... Sen de benim çok hoşuma gittin... Başkalarına hiç benzemiyorsun. Onlardan on kat daha güzelsin. İnanmazsın, dün akşamdanberi hep aklımda fikrimdesin...

Herifin koca parmoklı elleri vücudunda dolaşıyor onu okşuyordu...

— Böyle şeylere hiç alışık görünmüyorsun... Senin gibi güzel bir kadının boş durmasına imkân var mı? Seni muhafızların dairesinde görünce çarpıldım birdenbire...

Kumandanın gevezliği bir türlü bitip tükenmiyordu... Anjelik de bunlara hiç kulak vermiyor, kendi âlemine dalmış düşünüyordu... Kumandan, pek beceriksiz bir adam olmamalıydı... Vazifesi icabı şimdiye kadar elinden kimbilir ne kadınlar, kızlar geçmişti...

Kumandan, nihayet ona sımsıkı sarıldı, fakat harekelterinde hiç haşin değildi. Anjelik, ne inkiyada ne isyana fırsat ve vakit bulabilmişti. Kumandan, bir kasırga gibi süratle esmiş, savurmuş ve işini bitirmişti... Genç kadın, bir anda kendini serbest buldu...

Kumandan, derin bir nefes aldıktan sonra:

— İşte oldu, bitti, dedi...

Ve Anjelik'i koca elinin ayasiyle yatağın öte tarafına itti...

— Şimdi sabaha kadar uyu ve dinlen...

İki saniye sonra da kumandan horlamaya başladı.

Anjelik, uyuyamıyacağını sanıyordu... Fakat yatak sıcak ve yumuşaktı... Hemen derin bir uykuya daldı...

Karanlıkta gözlerini açtığı zaman birden nerede olduğunu hatırlıyamadı... Kumandanın horultularından eser kalmamıştı... Bulunduğu yer o kador sıcok olmuştu ki, kaba kumaştan yapılmış gömleği cildini acıtıyordu. Anjelik gömleğini sıyırdı, çıkardı.

İçindeki korku hissi silinmiş bulunuyordu. Fakat endişeliydi...

Kendini iyi hissetmiyordu. Bunun sebebi yanında bir kütük gibi yatmakta olan koca kitle değildi, başkaydı... Târifsiz bir iç sıkıntısı içinde bunalıyordu...

Tekrar uykuya dalmak için hayli uğraştı, yatağın içinde dönüp durdu... Hayli zamandanberi devam eden seslere zihni takılıyordu. Bunlar uzaktan akseden boğuk ve müphem seslerdi... Daha ziyade iniltileri andırıyordu... Ara sıra kaba ve kalın sesler bu iniltileri bastırıyordu...

Anjelik, hiç durup dinlenmeden gecenin sessizliğini dolduran bu sesleri mânalandırdı... Bunlar, işkenceye tâbi tutulan mahpusların yalvarış ve iniltileriydi. Kimisi, zindanda kedi büyüklüğündeki fare-

lerle mücadele ediyor, kimisi yediği sayısız sopadan sonra daldırılıp çıkarıldığı buz gibi sudan tekrar sopaya çekilişine isyan ediyordu...

Genç kadının içi ürperdi... Bu hapishane ne korkunç bir yerdi... Acaba o, buradan kurtuluş imkânını bulabilecek miydi? Bulsa bile vahşi herif ona müsaade edecek miydi ...Kumandan, bu korkunç cehennemin zebanisiydi. Buranın hâkimi oydu.

Anjelik yanında horuldayıp duran bu koca kitleye yavaşça sokuldu ve elini bir kösele kadar kalın cilde değdirdi...

Kumandan kımıldadı ve döndü. Anjelik, bu dönüş sırasında az kalsın ezilecekti...

Macun gibi yapışkan ve uzayıcı bir sesle mahmurluğunu bozdu.

— Hah! Hah! Hah! Uyandın mı sen?

Kolunu belinin altına sokarak Anjelik'i kavradıktan sonra kendine çekti, yatağı örten perdeleri de açtı.

— Senin sabaki hâlin de güzelmiş...

Anjelik, oralı olmadı...

— Uzaktan akseden bu sesler, gürültüler nedir?

— Mahpusların gürültüleri... Onlar tabiî bizim gibi şimdi keyif sürmüyorlar...

— Demek ıstırap içindeler...

— Onlarla neden meşgul oluyorsun? Sen kendine bak... Benim yatağım, duvarın beri tarafındaki cehennemden herhalde daha iyidir.

Anjelik, cevap vermedi, sâdece başını silkmekle yetindi... Bu hal, kumandanın hoşuna gitmiş ve bunu çapkınca bir hareket olarak benimsemişti...

Yatağın başucundaki küçük masadan aldığı şişeden bir maşrapaya şarap doldurdu, ona uzattı...

— Al bakalım:

Anjelik, ister istemez kabul etti... Kumandan, onu içmiye zorluyordu.

— İç, iç! İyi şaraptır... Sana iyi gelir...

Genç kadın, şarabı zorla yuvarladı... İçki, onun başını döndürüvermişti...

Kumandan, tekrar ona döndü ve kuvvetle sarıldı... Hareketleri yumuşamış bulunuyordu... Anjelik de artık korkmuyor, aksine onun temaslarından garip bir şekilde hâz dahi duyuyordu... Kumandanın okşayışlarında bile sert bir masaj hususiyeti vardı... Sarılış ve öpüşleri taşralı kokuyordu... Bu kaba halleri Anjelik'e ne kadar gülme ihtiyacı duyuruyordu...

Kıllı kolları arasında tuttuğu Anjelik'i tekrar yatağın ortasına bıraktı... Anjelik, kumandanın gökten inme bir nimetten geniş ölçüde

faydalanmak arzusiyle davranacağını anlamış ve gözlerini yumup kendini olduğu gibi teslim etmişti...

Mamafih durum hiç de Anjelik'in tahmin ettiği şekilde müthiş ve korkunç olmadı... Ne kadar kaba olursa olsun herifin bir insanlık tarafı vardı. Kendi ağırlığını ve cüssesini düşünerek yarı ağırlığında ve cüssesinde bulunan bir vücuda karşı gösterdiği muamelede daima hesaplı davranıyordu.

Mamafih Anjelik; ezilip sıkıştırıldığını dört parçaya ayrılmak raddelerine düştüğünü hissetmiyor değildi. Fakat hazda duyuyordu... Bu, inkâr edilmez bir gerçekti... Nihayet, genç kadın, kendisini bir sünger taşı kadar hafif hissetti.

Kumandan, giyin... Anjeliğe iltifat etmekten de geri kalmadı...

— Senden çok hoşlandım... Bana çok zevk verdin... Halbuki senden korkuyordum...

İçeriye hapishanenin cerrahı, elinde traş takımları ve usturalar bulunduğu halde girdi...

Anjelik de giyinmişti... Bir gecelik âşıkı şimdi, boynuna bir havlu sarmış, cerrah - berberle konuşuyordu:

— Dediğin doğruymuş! Gül goncasından farksız... Gül goncası gibi taze ve diri...

Anjelik, kumandandan nasıl müsaade koparacağını düşünürken herif, masanın üzerine bir para kesesi fırlattı...

— Al şu keseyi!

— Teşekkür ederim... Hakkım ödenmişti...

Kumandan kızarır gibi oldu...

— Al! Al diyorum sana! Al ve git!

Anjelik, sevincini belli ettirmeden çıktı. Sefalet vâdisi sokağındaki yerine gitmeden evvel yıkanıp temizlenmeği düşündü ve Sen nehri kenarında kadınlar için vücuda getirilmiş yıkanma yerine uğradı... İçeriye girmek için para verdiği adam?

— Bu soğukta yıkanılır mı? diye ona çıkıştı... Aklından zorun var galiba senin!

Anjelik:

— Zararı yok, dedi... Ben alışkınım...

Gerçekten de su, çok soğuktu ...Bir müddet çeneleri titredi. Fakat alıştı ve temizlendiği iyi oldu...

Banyodan çıktı ve giyindi... Ilık sonbahar güneşi altında bir müddet yürüdü... Kendi kendine:

«— Artık bitti, diyordu... Sefalet içinde korkunç âkıbetlere maruz kalarak yaşamak istemiyorum. Ne cinayet, ne kirli işler, ne de ku-

mandan gibi vahşi heriflerin arzularına alet olmak. Artık iyi şeyler istiyorum... İstiyirum ki, bundan sinra çocukların ne aç ne de barınaksız kalsınlar... İyi giyinsinler, iyi şeyler yesinler... Onların şerefli birer adları olsun... Ben de kibar ve hatırı daima sayılan bir kadın olayım...

XVI

Anjelik, kimseye görünmemeğe çalışarak kebapçı dükkânın avlusuna süzüldüğü sırada usta Burjo, elinde büyük bir kepçe olduğu halde karşısına birdenbire çıkarak üzerine saldırdı...

Anjelik, zâten böyle ânî bir çıkışı beklediği için gafil avlanmamış ve hemen kuyunun arkasına kaçmıştı... Fakat usta Burjo, onun yakasını bırakmak niyetinde değildi. Kuyunun etrafında bir koşudur başladı, Anjelik önde o arkada bir kaç defa döndüler... Kebapçı, durmadan bağırıyordu:

— Defol git buradan pis orospu. Sen defolup gitmezsen, ihbar eder ben gönderirim seni... Burada barındırmam seni... Karım, mezardan başını kaldırsın da şu şerefli dükkânımın ne kepazeliklere sahne olduğunu görsün!

Anjelik ,ondan daha baskın çıktı... Avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı...

— Karın mezardan başını kaldırır da senin şafakla beraber içkiye başladığını görürse ne der acaba?

Herif, yelkenleri suya indirdi, sustu ...Anjelik, bundan faydalandı...

— Ya dükkânının toz toprak içindeki halini görse? Ya müşterilere kokmuş tavukları yutturduğunu öğrense?

Kebapçı, kekeliyerek:

— Şey... Şeytan karı... Kıs çeneni! diye onu susturmaya çalışıyordu.

Anjelik, işitmemezlikten geliyor, ateş püskürüyordu...

— Şu ortalığın haline bak! Pasaklı herif..

Burjo usta, onunla başa çıkamıyacağını anlayınca bir tahta iskemleye oturdu ve söylenmeye başladı...

— Ah! Ah! Neden vakitsiz öldün karıcığım? Ne mesut günler geçiriyorduk seninle...

— Kabahat sende... Candan adamların yok ki... Tek başına bir sürü işle nasıl uğraşabilir, hepsine yetişebilirsin?

— Doğru... Çok doğru...

— Barb, çok iyi bir kız... Onun eli ağırcadır. Böyle pis bir yere

müşteri gelir mi? Ben işten anlarım... Niçin beni kabul etmek istemiyorsun...

Burjo usta, doğruldu...

— Sen mi? Sen mi burada çalışacaksın?

— Niçin olmasın?

— Sana güvenilir mi hiç? İki gün sonra burada eşya namına bir şey kalmaz ...

— Ben hırsız değilim... Sonra üstüm başım da temiz...

— Ama bizim saatin yerinde yeller esiyor...

— Saatini kimse çalmadı ...Düşürmüşsün onu... Merdiven basamaklarında buldum...

Anjelik, saati ona uzattı...

— Gördün mü? dedi... Hırsız değilmişim... Saati buldum ve sakladım...

— Dikkat et, elinden kuyuya düşürürsün... Yakına gel de öyle ver...

—Elindeki şu kepçeden korkmasam geleceğim...

Burjo, kepçeyi yere fırlattı...

Anjelik, saatini verdi ...Kebapçı, çalındığını sandığı malına kavuşmaktan memnundu...

— Peki ne istiyorsun şimdi?

Anjelik, mütevazi bir tavırla boynunu büktü ve nâzik konuşmak lüzumunu hissederek:

— Ustacığım, dedi. Ne emrederseniz onu yaparım... İki çocuğumla beni kaldırıp atabilirsiniz... Ne yapabilirim ki? Elbette kovulduğum yerden ayrılırım... Fakat düşününüz bir kere... Nereye gidebilirim? Şu yavruları kime emanet edebilir veya koruyabilirim? Karınız sağ olsaydı bizi kovmazdı... Size ağırlık vermem, Barb'ın odasında kalırım... Hiç rahatsız etmem sizi... Yakacak ve yiyeceğim var... Yanımdaki çocuklar da işlerinizi görürler; su taşırlar, taşlığı silerler... Çocuklarım yukarıda kalır...

Kebapçı yumuşar gibi oldu.

— Çocukların tavan arasında ne işleri var? Onlar da aşağıya inerler... Hiç olmazsa mutbakta ocağın karşısında otururlar üşümezler...

Anjelik, hemen işe girişti... Ortalığa bir çeki düzen vermek icabediyordu... Kebapçının evi, dar ve yüksek bir binaydı... Her taraf bakımsızlıktan pislik içinde yüzüyordu... Genç kadın, katları inip çıkarken, sonradan kebapçının yeğeni olduğunu öğrendiği bir çocukla karşılaştı.

— Bonjur küçük!

Çocuk, birden irkildi...

— Neden küçük oluyormuşum, dedi... Birkaç ay sonra 16 yaşına basacağım...

Anjelik, bu itirazı hoş gördü. Gülümsiyerek:

— Affedersiniz, dedi.

Delikanlı da güldü.

— Nezaketinize teşekkür ederim... Ben burada çırak olarak çalışıyorum. Ustanın akrabasıyım...

Anjelik, birden heyecanlanmıştı...

— Midi'liler gibi koşunuyorsun... Nerelisin sen?

— Tuluz'lu...

— Tuluz'lu mu?

Anjelik, kendini tutamadı, bağırdı...

— Tuluz! Benim memleketim.

Genç kadının bu hali David adındaki delikanlıyı büsbütün şaşırttı.. Anjelik, sordu:

— Niçin Tuluz gibi parlak bir şehirden ayrıldın?

— Bir kaç sebebi var bunun... Evvelâ, babam öldü... Sonra, hep Paris'e gitmekliğimi isterdi... Bakkaldı babam... Nihayet buraya halamın yanına geldim... Halam, ustanın karısıydı... Geldiğim gün halam öldü... Hiç talihim yoktur... Neyi tutsam kuruyor işte...

Ançelik, teselliye çalıştı:

— Üzülme, talihin açılır...

Anjelik, sundurmaya indiği zaman Rozin'i temizlik yapmakla uğraşırken gördü. Rozin, bir taraftan iş görüyor bir taraftan da Florimon'la Kantor'a nezaret ediyordu...

— Çocuklar nerede Rozin?

— Dilenmiye çıkacaklar...

Anjelik'in kaşları çatıldı;

— Böyle şey olmaz... Onların ne dilenmelerini, ne de hırsızlık etmelerini istiyorum. Anladın mı?

— Dilenmesinler ve hırsızlık etmesinler diyorsun ama ne yapsınlar?

— Çalışsınlar...

Rozin, hemen itiraz etti...

— Dilenmesinler ve hırsızlık etmesinler diyorsun ama ne yapsın-

— Hayır! Saçmalama! Söyle onlara, mutbağa gelsinler... Barb'a yardım etsinler...

Anjelik, işleri yoluna koyduğundan çok memnundu... Hele çocuklarına rahat ve sıcak bir köşe temin etmiş olmasını büyük kazanç sayıyordu... Florimon, sefil kıyafetinden kurtulmuş, temizlenmiş, iyi giydirilmişti... Elbiseleri sarı ve yeşil renkli kumaşlardan yapılmış olduğu için rengi biraz solgun görünüyordu... Anjelik, avu-

cunu onun alnına, dudaklarını da çocuğun minimini elinin ayasına koydu, ateşi olup olmadığını yokladı... Florimon sefil bir yaşayıştan henüz kurtulduğu için bu rahat hayata intibakta güçlük çekiyordu... Kantor ise ayrı bir âlemdi... Ona küçük bir sepet bulmuşlar ve içine oturtmuşlardı... Çocuk, ikide bir üzerindekileri çıkarıp atmak hevesine kapılıyordu... Bu da onun uzun müddet âdeta çıplak denilecek halde bulundurulmasından ileriye gelen bir alışkanlıktı... Fakat çocuk zayıf değildi...

Barb:

— Çocuk iyi gelişmemiş, diyordu... Ona hiç bakmamışlar... Fakat naturası sağlam ve kuvvetli...

Anjelik, onun tombul kaba etlerine ve vücuduna bakarak müteselli oluyordu...

— Şimdilik iyidir... Şuna baksana, hiç dokuz aylık çocuğa benziyor mu?

Barb'ı Kantor, hiç rahat bırakmıyor, ayaklar altında emekliyerek dolaşmıya çalışıyordu...

— Bir boş zaman bulabilsem ona ne yapacağımı biliyorum. Şöyle sımsıkı bir kundağa sarmalayıp yatırayım onu da bakalım ayak altında emekliyebilir mi? Ama bugün yapamam doğrusu... Çok işim var. Usta, kızmış görünüyor... Söyleyiniz ama Madam, haksız mıyım Allahaşkına? «Sabahleyin pencere camlarını temizle, masaları cilâla; sonra da pazara git öteberi al» dedi... Vallahi aklımı oynatacağım.

— Rozin'i çağır da sana yardım etsin...

Anjelik ,işleri yoluna koyduktan sonra sokağa çıktı yeni köprü yolunu tuttu.

Çiçekçi kadın, onu tanımamıştı. Anjelik, güçlükle kendisini tanıtabildi... Nihayet:

— Allah iyiliğini versin, dedi... Ayol nasıl tanıyabilirdim seni? Bana yardım ettiğin gün ayağında papuç yoktu ama saçların vardı. Şimdi ise aksine; papucun var, saçların yok... Bakayım ellerine. Ellerin değişmemiş... Gel otur şöyle yanıma. Burada iş çok... Kiliselere, kabristanlara gidenler eksik olmaz... Hepsi bana uğrar, çiçek yaptırırlar...

Anjelik, büyük kırmızı şemsiyenin altında tezgâhını kurmuş olan çiçekci kadının yanına oturdu ve çiçekleri demet yapmıya başladı... Genç kadın, bu muhitin havasını, korku karışık bir zevkle teneffüs ediyor, karşı kıyının gerisinde yükselen muhteşem şehrin silûetine zaman zaman dalıyor. Sen nehrinin sağ kıyısında bir kale heybetiyle görünen Luvr'a takılan bakışlarını kurtaramıyordu. Bu şehirde onun ne kadar acı ve unutulmaz hâtıraları vardı... Hele Adâlet Sarayı bakışlarına takıldıkça içinin bir yara gibi sızladığını hissediyordu.

Ya o sefalet günlerinin arkadaşları ne olmuşlardı? Acaba hepsi, hortlamamak üzere ebediyen gömülüp gitmişler miydi?

Bunların hepsi şimdi geride, hem de çok geride kalmışlardı... Kendi hayatını, çalışarak bizzat kazanmak saadeti, saadetlerin en büyüğüydü. Anjelik, bu saadeti duyuyor ve yaşıyordu. Hayattan ümitliydi. Çektiği safalet ve ıstırap ona kuvvetinden bir şey kaybettirmemişti. İleriye emniyelte bakabilecek hale gelmişti. ocuklarını iyi bir şekilde büyütüp yetiştirebileceğini düşündükçe sevinçten hafifliyor, uçacak gibi oluyordu...

Sokağın bir köşesine kurulmuş mütevâzı ve seyyar tezgâhlarının önünden akıp geçen insanlar arasından kimse onu tanımıyordu.

Genç kralın serseriler aleyhinde girişmiş olduğu amansız hareketinin dedi-koduları ile koca şehir hâlâ çalkanıyordu... Herkes, neticeden memnundu.

Anjelik, satış sırasında dedikodulara kulak kabartıyor, şehirdeki son hâdiselere ve saraya dair hayli şeyler öğreniyordu...

Sokak kızları, Kralı pek beğeniyorlardı... Birisi, bir merasim sırasında kralın arabası önünden geçerken nasıl çiçek attığını anlatıyordu:

— Ne aksi tesadüf... Çiçek demeti kucağına düşeceği yerde nehre düştü... Kendimi tutamadım ah! diye bağırdım... Kral, beni gördü ve gülümsedi...

Arkadaşı:

— Kraliçenin refakatindeki kızlardan birisine tutulmuş, diyorlar... Kızı mücevherlere boğmuş, dedi...

— Âşık olmak da suç mu? Hem neden olmasın? Ne tatlı bakışları var...

Çiçekçi kadın, kızlar bu lâübali konuşmalarını sert bir ihtarla kesti:

— Çenenizi tutun bakayım! Sizlere böyle seyleri konuşmak düşmez...

Kızlardan birisi yılışarak, satıcı kadını yumuşatmıya çalıştı...

— Sahi bunlardan ne diye bahsediyoruz? Kraliçe yakında doğum yapacak. Bakalım kız mı, oğlan mı?

Satıcı kadın, gözlerini devirerek onları süzdü.

— Onu kimse bilmez... Toplar atılınca her şey anlaşılır. Kız doğarsa yirmi dört, oğlan doğarsa yüz pâre top atılacak...

Aralarındaki bu konuşmayla ilgilenen müşterilerle, dükkâncılar onların etrafında bir halka teşkil etmişlerdi... Her kafadan bir ses çıkıyor, herkes doğum şenliğini nasıl kutlıyacağını anlatıyordu. Bahsin en hararetli çenebazları kızlardı ...Kimisi yeni elbiselerini giyeceğini, kimisi boynuna bir kolye takarak saraya kadar gideceğini ve

kraliçeyi tebrik edeceğini söylüyordu...

Çiçekçi kadın, bir aralık söze karıştı.

— Önümüzde bir yortu da var... O gün bedava yemek de dağıtmalı... İşte şimdi aklıma takıldı. Bu işi nerede yapmalı? Evvelce bu yortuyu kutladığımız bir yer vardı, ama kapandı.

O ana kadar konuşulanlara yalnız kulak kabartmış olan Anjelik, birden söze karıştı:

— Ben, dedi. Sefalet Vâdisi sokağında iyi bir kebapçı biliyorum... Pahalı da değil... Çok güzel yemekler yapıyor...

Sonra ustasının dükkânını methetmiş olmak için «Neşeli Bilgi» sarayında dâvetliler için hazırlanan mönülerden aklında kalmış olanları teker teker sıraladı...

Onları çevirmiş olan kalabalık arasına sokulmuş bulunan dükkâncılar, Anjelik'in sayıp döktüğü yemeklerle o kadar ilgilenmişlerdi ki, aralarından birisi:

—Kızım, hepimizin ağzı sulandı, dedi... Sen nerede oturuyorsun?

— Sefalet Vâdisi sokağındaki Cesur Horoz kebapçısının üst katında...

— Orası kasvetli bir yerdir... Hem bize çok tuzluya oturur.

— Hayır efendim, yanlışınız var... Dükkân sahibi Burjo usta, çok titizdir. Hele Tuluz'dan gelen bir yeğeni var... Aşçılıkta hârika... Sonra orada bir de küçük maymun var, türlü maskaralıklarla müşterileri eğlendiriyor... Hele bütün yerli şarkıları söyliyen şarkıcıyı bir dinleseniz içiniz açılır...

— Kızım orasını çok methettin... Merak ettim doğrusu... Beni götürsene oraya kadar...

— Bugün olmaz. Çünkü Tuluzlu meşhur aşçı çocuk, bizzat lâhanaları seçmek üzere köye gitti... Dönüşte etler için kasaba uğrayacak... Ama yarın akşam sizi bekleriz...

— Sen de orada mı çalışıyorsun?

— Ben usta Burjo'nun akrabasıyım...

Diğer satıcı ve dükkâncı kadınlar da Anjelik'e tecessüsle bakıyorlardı... Anjelik, sözlerinin ciddiyetine onları inandırmak için boynunu büktü.

— Kocam, sanatında çok mahir bir tatlıcıydı... Geçen sene vebadan öldü... Hastalığı sırasında hayli para sarfettik...

Kadınların merhamet damarları kabarmıştı... Yüzleri üzgün ifadelerle donuklaştı. Birkaçı teessür kelimeleriyle hislerini ifade ettiler.

— Vah vah!

— Zavallı kadın!

Anjelik, hemen ilâve etti:

— Burjo usta, halime acıdı, beni yanına aldı... Orada çalışıyorum.. Müşterilerimiz az... Paraya da ihtiyacım var... Onun için başka işler de yapıyorum...

— Adın ne senin yavrum?

— Anjelik ...

Anjelik, ayağa kalktı ve gidip ustasını haberdar edeceğini söyledi.. Yolda hep bu meseleyi düşündü... Ustası hesabına müşteri peylemiye neden lüzum görmüştü? Bunda ne menfaati vardı? Anjelik, meçhulü bir türlü çözemedi... Gerçekte ustasının ve kebapçı dükkânının propagandasını, yavrularını düşünen bir ana insiyakiyle yapmıştı... Dükkânda iş olur, ustası da memnun kalırsa onların rahatça barınmaları mümkündür. Anjelik.in tek gayesi çocuklarını kurtarmaktı...

Mejiseri rıhtımının köşesini dönerken küçük şatodan bozma hapishanenin kulelerine bakışları takılmış ve birkaç gece evvel orada geçen hâdiseleri hatırlamıştı. Fakat şimdi o acı hatıra uzaklarda, çok uzaklarda kalmış bulunuyordu

XVII

Ertesi sabah Anjelik, erkenden uyandı, Barb'ı da uyandırdı... O, bu ziyafet işinde Anjelik'in ne gibi bir rolü olduğunu bir türlü kestiremiyordu...

Mahmur mahmur söylendi.

— Madam, siz niçin erkenden kalkıyorsunuz? Böyle şeylere alışık değilsiniz ki...

— Aldanıyorsun Barb ...Bir defa ben tenbel değilim... Sonra sabahları geç kalkmayı hiç sevmem... Aileme gelince: Sen, onları tanımazsın... Tanısan da faydası var mı? Şimdi hepsi ve her şey mazi oldu... Beni memnun etmek istersen hayâllerle değil, gerçeklerle meşgul ol!

Ve Anjelik, onu ayağından tutup çekerek yatağından kaldırdı.

Lino da lâkırdıya karıştı:

— Usta her işi üzerimize yığdı, kendisi de bir köşeye çekildi... Olur mu bu ama Markiz?

Anjelik, onu okşadı!

— Artık Markizlik, serserilik filân kalmadı... Bunları unutunuz... Bizlere düşen vazife çalışıp karınlarımızı doyurmaktır... Böyle yaparsak hepimiz birer burjuva olur çıkarız...

Flipo, hemen itiraz etti:

— Burjuva olup da ne olacak sanki? Ben, Burjuva olmayı istemiyorum. Burjuvaların düşmanı çok... Paralarını çalıyorlar, onları soyuyorlar...

Lino, sordu:

— Markiz demiyeceğiz de sana ne diyeceğiz?

— Madam, dersiniz... Hitap ederken «siz» diye hitap etmeyi unutmazsınız değil mi?

Anjelik, çocukların kılık kıyafet bakımından pek iyi bir durumda olmadıklarını düşünerek Kontesin gönderdiği elbiselerden onlara uyanları ayırdı ve hepsini tertemiz giydirdi... Sonra herkese bir iş gösterdi...

— Flipo, sen ve David beraber pazara gideceğiz... Lino sen de Barb ne söylerse onu yapacaksın... Rozin de çocuklarla ve mutbakla meşgul olacak...

Flipo, içini çekti:

— Burası rahat yer... Dilencilikte ve serserilikte iş başkaydı.. Çalıp çırpar karnımızı doyurur, işsiz günlerde de aç gezerdik... Burada her gün karnımız doyacak, sıcak bir yatak bulacağız ama her gün çalışacağız...

— Burası işine gelmiyorsa seni yine serserilerin arasına gönderebilirim.

Çocuklar, hemen atıldılar.

— Hayır, razı değiliz!

Anjelik:

— Anlıyorum, dedi... Siz macera arıyorsunuz... O da burada yok... Eksiğiniz bu... Maceradan belki hoşlanıyorsunuz ama ucunda darağacı bulunduğunu da unutmayınız... Haydi bakalım kesin seslerinizi...

Çocuklar, gösterilen işlere dağıldılar... Anjelik, aşağıya inerken ustanın akrabası olan delikanlının odasına girdi... Çocuk, Burjo'nun yakını olduğundan bahisle kendisine bir imtiyaz tanınmasını istiyor ve babasının asaletinden dem vuruyordu.

Anjelik, onu da ikna etti.

— David, bugünden itibaren sen meşhur bir aşçı olacaksın... Bütün Paris, senden bahsedecek...

Çocuk; kızarıyor, sararıyor ve bir şey söylemiyordu..

— Ne oldu, nen var? Hasta mısın yoksa? Ama hiç de hasta hali yok sende...

Anjelik, biraz eğildi; Florimona, Lino'ya yaptığı gibi elini yataktaki delikanlının alnına koydu. Davidin yüzü terlemişti... Onun bakışlarının istikametini tâkibederek Anjelik; başını önüne eğdiği zaman, açık kalan korsajından görünen göğsüne delikanlının baktığını anladı... Ve sıkılarak hemen önünü kapattı, Boynundaki mendilin düğümünü de biraz sıktı...

— Hastaysan pazara gelme... Ben giderim...

Delikanlı, heyecanla:

— Hayır, hayır, dedi... Ben de geleceğim sizinle... Yalnız, siz bu

radan çıkın ki, ben de yataktan kalkabileyim...

Anjelik, bir şey anlıyamadığı için arkasında duran Flipo'ya göz kırptı... O da çok mânalı bir işaretle kaba etlerindeki tüyleri almakta olduğunu ifhamdan sonra: «Sizin için yolunuyor» dedi...

Anjelik, kendini tutamadı, gülerek oradan ayrıldı... İçinden: «Henüz tüy değiştiren bu genç dana'yla çalışmak hiç de fena olmıyacak, dedi... Şâyet aksilik etmiye kalkışırsa suratına tokatı yer, oturur aşağıya... Fakat hırçınlık edeceğe benzemiyor... İş onu, mesleğinde mahir bir aşçı haline getirmek... Esas bu!»

Burjo usta, Anjelik'in zoruyla nihayet alış - veriş için süslü kesesini ona vermiye razı olabildi.

— Usta, paranızı çalıp kaçacağımdan korkuyorsanız siz de hâle kadar beraber geliniz... Ama burada kalırsanız daha iyi olur. Yapılacak bir sürü iş var... Dâvetliler, tam vaktinde geleceklerine göre her şey hazır olmalı... Hepimiz iş başında, saat gibi işler halde görmeleri onlara güven verir... Duvar saatinin tozlu bulunması, yemek salonunun kirli oluşu dikkati çeker. Ortalık pırıl pırıl olmalı... Onlara müstesna bir mönü hazırlıyacağım...

— İyi söylüyorsun ama gelecek olanlar, hangi yemekleri istediklerini bildirmemişler ki... Çarşıya gidip de neler alacakstn?

— Dekor alacağım... Yâni yemekleri süsliyecek şeyler...

— Ne? Ne dedin? Anlıyamadım...

— Kebapları, balıkları, etleri, sebzeleri güzel gösterecek, süsliyecek şeyler...

— Yemeklerin süsle ne ilgisi var... Ben kebapçıyım, o kadar... Böyle saçma şeylere aklım ermez... İşi pastacılığa mı dökeceğiz... Sen beni mahvedeceksin...

Anjelik, hemen atıldı...

— Usta, dedi siz zâten mahvolmuşsunuz... Dükkânda sinek avlıyorsunuı... Şöyle biraz gafletten sıyrılınız da etrafı görünüz... Şimdi zevkler değişti... Bunu anlamanız lâzım. Dükkânınızı yeni zevklere ve ölçülere göre düzeltmek icabediyor.

Burjo usta, sesini çıkarmadı ve Anjelik'in söylediklerini kabul etti...

Genç kadın, en iyi yiyecek ve içeceklerin satıldığı büyük meydana geldiği zaman saray ve konak vekilharçlarının dükkân dükkân dolaşarak öteberi aldıklarını gördü, geç kaldığına biraz üzüldü.

O da etlerin, balıkların tazelerini, turfanda yemişleri, bahçelerden henüz koparılmış sebzeleri, tatlı kavunları seçmiye başladı... Dükkâncılar, bu muhitte yeni görünen ve kılık kıyafeti itibariyle de güvene pek lâyık bulunmıyan Anjelik'e zorluk çıkarıyor, her şeye el sürdürmek

istemiyorlardı... Filipo'yla kendileri tanıdıkları zaman dükkâncılar, usta Burjo'nunu da aksi bir müşteri olduğunu ve kendisinden hoşlanmadıklarını bildiriyorlardı...

David de alış - verişte söylenip duruyordu:

— Bunlar çok pahalı... Sonra amcam bize ne der?

Anjelik, ikide bir onu haşlıyor ve yola getiriyordu.

— Utanmıyorsun değil mi? Sen, Mösyö Sayu'nun oğlusun... Burada hasislik göstermekte mâna var mı?

Oğlan babasının pohpohlanmasına sevindi, yumuşadı.

— Hakkınız var, dedi... Babam, meşhur bir adamdı... Şimdi sizin gerçekten de Tuluz'lu olduğunuza inandım...

Tuluz'dan bahsedildikce Anjelik'in içi sızlıyor, mâzinin tatlı hâtıraları zihninde canlanıyordu... David, onun asîl bir kadın olduğunu öğrenecek olursa muhakkak ki, itiraza hiç cesaret edemiyecekti... Bunu yapsa yapsa ancak Barb yapabilir ve David'e Kont Jofrey Döpeyraktan bahsederdi... Genç kadın, bunları küçüklük olacağını biliyordu. Fakat işini yürütmek, gayesine ulaşmak için bu, lâzımdı... David yola gelecek olursa Anjelik, idealini tahakkuk ettirecek ve unutulmuş olan kebapçı dükkânını meşhur edecekti...

Ona babasından bahsetmiş, tanıdığını söylemişti. Halbuki David'in babasını tanımıyordu... Delikanlı. Anjelik'in bahse devam etmesini bekliyordu...

— Ya, dedi... İşte böyle David, Evet, baban çok zeki adamdı... Şey ,ne iş yapardı?

David, birden şaşırdı...

— Nasıl olur, dedi... Siz biliyorsunuz ya... Garon meydanında bakkaldı... Yemeklere güzel kokular veren otlar sâde onda vardı... Sonra sık sık seyahat ederdi, seyahat dönüşlerinde babam, yeni bir buluşu için kraldan bir de ihtira beratı almıştı. Fakat ömrü vefa etmedi... Annem de ölünce berat bana geçti. Bu meseleyi, benimle alay eder diye amcama açmaktan çekindim. Çünkü ikide bir «senin baban deliydi» der, işin içinden çıkar...

Anjelik, sepetleri yere bırakırken:

Şimdi bu ihtira beratı sende mi? Diye sordu...

David, bakışlarını genç kadının gözlerine çevirmiş, duruyor, fakat cevap vermiyordu... Zavallı delikanlı, o yeşil gözlerin şimdiden gönüllü kurbanı olmuştu...

— Söylesene berat sende mi?

Delikanlı nihayet bir fısıltı halinde:

— Evet, dedi...

— Tarihi ne?

— 28 Mayıs 1659... Yimdi dokuz sene muteber...

— Baban yirmi dokuz yıl müddetle bahsettiğin şeyi imâl etmek

imtiyazını almış... O, vefat etmiş olduğuna göre, sen aynı hakka sahip misin şimdi?

— Elbette...

Anjelik, şüpheli bir ifade içinde:

— Tehlikeli birşey olmasın bu? dedi... Sen tadıp tecrübe ettin mi?

— Evet...

— O halde senin fikrin ne?

— Ben lezzet itibariyle biraz yavan buldum... Doğrusu isterseniz, ben bir bardak âlâ şarabı tercih ederim...

David, biran durduktan sonra kekliyerek:

— Şey... dedi. Demek istiyorum ki... Ben, sizin kadar güzel bir kadın görmedim...

Anjelik'in canı sıkılmıştı.

— Etrafına iyi bakmadığın için görememişsin... Şimdi bunları bir tarafa bırak da, şu senin çikolata meselesinden bahset; bu, daha hoşuma gider...

David, kendisindeki beratı göstereceğini vâdederek oradan ayrıldı... Anjelik de ziyafet için lüzumlu hazırlıklara girişti... Salonun havasını değiştirmek üzere çiçekleri vazolara koyarak muhtelif yerlere yerleştirdi...

Kadınlar, salona girince memnuniyetlerini belirtmekten geri kalmadılar... Salonu, güzel bir çiçek kokusu kaplamıştı. Sonra görünüş de fevkalâdeydi.

Salondaki şömine, kıvılcımlar saçarak çıtır çıtır yanıyor ve ortalığa tatlı bir hararet saçıyordu. Masaların üzerine konulmuş şamdanların ışıkları, sofra takımları üzerinde akisler husule getiriyordu... Anjelik, Burjo ustanın kıskançlıkla demir kasalarda sakladığı gümüş sofra takımlarını, bu fevkalâde gün için çıkarttırmış bulunuyordu.

Sofralar çok zengindi. Yemiş, çerez ve içki boldu.

Anjelik, ziyafete ayrı bir hususiyet vermek için hizmet edeceklere, güzel elbiseler de giydirmeği ihmâl etmemişti... O sabah, Burjo usta ortalığı ve hazırlığı gözden geçirmiş, neticeden memnun kalmıştı... Hattâ Anjelik'e sokulmuş:

— Her şey iyi, demişti... Bu işi mükemmel becermişsin... Daha doğrusu burasını şenlendirdin... Hele sen benimle yukarıya kadar gel, sana vereceklerim var...

Anjelik, ustayla yukarı kata çıkmış, Burjo onu, karısı ölmeden evvel yatak odası olarak kullandıkları odaya götürmüş, Madam Burjo'nun gençliğinde giydiği ve sakladığı elbiseleri vermişti...

— Seç istediklerini... Sen, onun kadar toplu değilsin ama, hepsi sana uyar.

Anjelik, bu eşyayı karıştırırken Madam Burjo'nun ince zevkleri olan bir kadın olduğunu anlamıştı...

Anjelik, giyinip süslendiği zaman, usta Burjo:

— Gördün mü? demişti. Bambaşka bir varlık oldun şimdi... bütün güzelliklerin meydana çıktı.

Genç kadın, ustasına teşekkür etmişti.

Burjo:

— Sen, evimde bir fırtına gibi eserek, herşeyi değiştirdin, buraya neşe ve canlılık getirdin, diyordu... Bir gün, buraya geldiğin gibi ânî olarak buradan ayrılmıyacağından emin değilim... Hani bir akşam üstü gelmiştin... Saçların darma dağınıktı... Bana «Burada çalışan Barbi adında bir hizmetçi var mı?» diye sormuştun... Sesin, kulaklarımda çıngırak gibi akisler bırakmıştı ...

Anjelik, ustasının itimadını kazanmış olduğuna memnundu... O, bu eski dükkâna yenilik getirmiş bulunuyordu... Fakat sağlanacak kârın taksimi hakkında Burjo'yla henüz konuşmamıştı... Genç kadın, burada bütün gayretiyle çalışarak kendini göstermeğe esasen karar vermişti...

Yortu münasebetiyle tertiplenmiş olan ziyafet çok geniş bir sükse yarattı... Rozin, mutbakta Barb'a yardım ediyor; Anjelik, her tarafa yetişiyordu... Bilhassa David'i komplimanlarla gayrete getirmeyi hiç ihmâl etmiyordu... Şarabın tesiriyle başları dönmüş olan kadınlar, onu beğeniyor; gözlerinin güzel olduğundan bahsediyorlardı... Hattâ daha ileriye giderek David'i sevip okşayanlar bile oluyordu...

Ziyafetin telâşı içinde bulunan Anjelik, ancak sabah duası çanlarının sesiyle kendine gelebilmişti... Usta Burjo, kasa başına geçmiş harıl harıl kazancı saymalka meşguldü... Burjo'nun yüzü gülüyordu.

Anjelik, kasa başındaki ustasına bağırdı...

— İyi çalıştık değil mi usta?

— Çok iyi kızım... Ne zamandanberi dükkânım bu derece geniş bir şenlik görmemişti... Sonra müşteriler de iyi insanlarmış... Epey para bıraktılar...

— Burasını dostlarına tavsiye edeceklerdir mutlaka...

— Evet... Bu, mümkün...

— Bakın size ne teklif edeceğim usta... Yine ben, size yardıma devam edeceğim. Çocuklar da beraber... Buna mukabil sâfi kârın dörtte birini bana vereceksiniz...

Kebapçının birden kaşları çatılıverdi... Bakalım kazanç bu şekilde devam edecek miydi? Sonra kazancın artması vergi bakımından da onu düşündürmüştü...

Anjelik, bu düşünceleri sezmiş gibi onu iknaa çalıştı:

— Notere gider, aramızda bir kontrat yaparız... Siz, komşulara açılmaz, bir şey söylemezsiniz... Onlar sorarlarsa akrabanız olduğumu ve beraber çalıştığımızı bildirirsiniz... Göreceksiniz işlerimiz ne kadar ilerliyecek... Herkes sizin meharetinizden dem vuracak...

Anjelik, onun cevap vermesine meydan bırakmadan:

— İşte hesap, dedi... Bana vereceğiniz mikdarı da ayrıca yazdım...

Hissesine düşen parayı aldıktan sonra Anjelik, orada fazla durmadı, dışarıya çıktı... Kazandığı altınları avuçlarında sımsıkı tutmuş, göğsüne bastırmıştı... Sabahın taze ve serin havasını birkaç defa bol bol ciğerlerine doldurdu... Ooh! Şimdi ne kadar rahattı... Aldığı paralardan çocuklara da verecek, gayretlerini arttıracaktır. Sonra David'in elindeki ihtira beratiyle çikolata imalâtına pekâlâ girişebilir, henüz kimsenin tanımadığı bu maddenin satışından çok kazanç sağlayabilirdi... Daha şimdiden Anjelik, kibar kadınların binmiş oldukları muhteşem karuçelerin, Sefalet Vâdisi sokağındaki dükkân önünde alış-veriş için durduklarını görür gibi oluyordu.

Kapıldığı hülyalardan sıyrılmak için başını birkaç defa silkeledi. Şimdilik bu kadarı fazlaydı, ileriye gitmemeliydi. Hayatı henüz istikrar bulmamıştı, durumu nâzikti...

Bugün için lüzumlu olan şey mütemadiyen biriktirmek, yığmaktı. Bir karınca gibi çalışması icabediyordu.

Altın anahtarın her kapıyı açacağı gerçeği, Anjelik için ehemmiyetle belirmiş bulunuyordu... Zengin olursa hür olur, yaşama hakkını elde eder, çocuklarının açlıktan öldüklerini görmezdi. Bütün varisine el konulmamış osaydı kocasını kurtarmaya muvaffak olabilirdi.

Artık bu gibi acı hâtıraları unutması lâzımdı. Zira yapacağı daha mühim işler vardı... Önre çocukları Florimon ve Kantor'u kurtarması şarttı... Kazandığı paraları büyük bir titizlikle biriktirecek ve saklıyacaktı...

XVIII

Aralık ayından itibaren Anjelik bütün dikkatini dükkân işlerine hasretti... Müşteriler gittikçe artıyordu. «Cesur Horoz» kebapçısının şöhreti kısa zamanda etrafa yayılmıştı. Dükkân, bilhassa ziyafet tertiplerinde diğerlerine tercih ediliyordu... Esnaf teşekkülleri ve Parisin ileri gelen toplulukları bütün ziyafetlerini orada veriyorlardı...

Noelden sonra durum bir kat daha parlaklaştı... Sanatkârlar, filozoflar ve yüksek şahsiyetler de kebapçıya devama başladılar...

Dükkân ne kadar kalabalık olursa olsun Anjelik, işini şaşırmıyor, ocağın hararetinden kızarmış yanakları, yağlanmış elleriyle kanter içinde sağa sola yetişiyor, herkesi memnun etmiye çalışıyordu...

Çocukluğunda esasen mutbaktan ayrılmak istemezdi... Evlendikten sonra Tuluz'da «Neşeli Bilgi» sarayında zevkleri daha incelmiş ve çok şeyler öğrenmişti... Bütün bunlarda Kont Jofrey Döpeyrak'ın tesiri büyüktü... Neşeli Bilgi sarayında verilen ziyafetlerin şöhreti tâ Kral sarayına kadar yayılmamış mıydı?

Bugünlerde Anjelik'in bütün endişesi Florimon'un öksürüğüydü. Çocuğun şifa bulmaz bir hastalığa kapılmasından çok korkuyordu. Florimon, gürbüz bir çocuk değildi... Zayıf ve nahifti... Bir taraftan da başka kadınlar, onu korkutacak şeyler söylüyor, Anjelik'in cesaretini kırıyorlardı... Kaç defa ona: «Siz bu çocuğu zor büyüteceksiniz... Ben böyle üç çocuğumu kaybettim» demişlerdi...

Hekimlerin de elinden fazla bir şey gelmiyordu... Onların yaptıkları iki şey vardı... Birisi hacamat, diğeri de lavman... Sonra herkesin de malî durumu hekime başvuracak derecede müsait değildi... Anneler, ekseriya kocakarı ilâçlariyle yetinmek zorunda kalıyor ve çocuklarını ölümden kurtaramıyorlardı. Tek teselli: «Allah verdi - Allah aldı» sözüydü...

Anjelik, Florimon'u kaybetmekten o kadar korkuyordu ki, «çocuk ölürse bana hayat haram olur» diyordu...

Soğukların artmasiyle zâten mariz olan Florimon, yatağa düştü.. Anjelik, günde yirmi defa yedi kat merdivenleri çıkıp evlâdının yanına koşuyor, ihtiyaçlariyle ilgileniyordu. Florimonun ateşi bir türlü düşmüyordu... Çocuk ağır bir hastalık geçiriyordu... Anjelik her defasında onun terden sırsıklam olmuş yüzünü saçlarını şefkatle okşuyor:

— Benim güzel yavrum... Allah seni bana bağışlasın... Hayatta başka arzum yok... Yârabbi evlâdımı bana bağışla! Diyordu...

Hastalığın üçüncü günü, Burjo usta, katları inip çıkmaktan harap olan Anjelik'e acıdı ve karısının ölümündenberi oturmadığı birinci kata taşınmasını söyledi...

Çocuk tehlikeyi atlattı ve iyileşti. Fakat Anjelik orada kaldı. Tekrar yedinci kattaki odaya dönmedi. Bir gün ustası ona çıkıştı:

— Her gün mahcubiyetten yedi kat yerin dibine geçiriyorsun beni... Bir uşak, hiç şaşmadan sabahları avluya odun yığıyor, öteberi de getiriyor... Isınmak için oduna ihtiyacın mı var? Bizim sadakaya ihtiyacımız yok... Bu hâle son vermezsen ortalıktan ayrılırım...

Anjelik, onu teskin etti...

Onu düşündüren bir nokta da mâzisinin ileride bir engel teşkil etmesi ihtimaliydi...

Çocuklarının birlikte uyuduğu karyolanın başı ucuna geldi, onları seyre daldı... Florimon uzun kirpiklerinin gölgesi yanaklarına düşmüş, Kantor'un saçları dağılmıştı. Küçüğün saçları gittikçe açılarak kumrallaştığı halde Florimonunkiler koyulaşıyordu...

Kantor, ona çok benziyordu... Küçük tam bir Sanse Dömontlu'-ydu... Anjelik, fazla hassas değil fakat muhteristi, sâdelikten hoşlanırdı... Kantor da öyleydi.

Barb, haşarılıklarından kurtulmak için onu sımsıkı sarıp sarmalamış, rahat edeceğini ummuştu... Ama Kantor kıyametleri kopardı, ağlamasına komşular ayaklandı. Nihayet, çocuğu kundaktan çıkarmaya mecbur oldular...

Barb, daima Anjelik'in küçükle meşgul olmadığını, Florimon'u sevdiğini söyleyip duruyordu... Halbuki Ançelik, küçüğün huyunu iyi biliyor, istediklerini yapınca çocuk sessiz sedasız duruyordu. Florimon öyle değildi. Kendisiyle daima meşgul olunmasını konuşulmasını, sualler sorulmasını ve bunlara cevap vermesini istiyordu. O, çok hassas bir çocuktu. O, küçükten daha ziyade ihtimam ve itinaya muhtaçtı.

Anelik'le Kantor, konuşmadan ve meramlarını anlatabilmek için işaretlere lüzum görmeden de anlaşabiliyorlardı. İkisi de aynı cins ve sülâledendi... Genç kadın bâzı günler, öyleden sonra onu kucağına alıyor, ocağın karşısına geçiyor, saatlerce hayranlık içinde her tarafını ayrı ayrı seyrediyordu. Çocuk, bir yaşına basmış, memeden kesilmişti... Zavallı esasen ne kadar ana sütü emebilmişti... Anjelik onu kucağına aldığı zaman ekseriya eline bir parça tavuk eti tutuşturur, onun eti emmesine dalardı... Kantor, tıpkı annesininkilere benziyen yeşil gözlerini ona çevirir, gülümser, Anjelik'in içini titretirdi...

O, evlâtlarından kuvvet alıyordu... Kantor'la Florimon, ruhunun birer kutbu'ydular.

Burjo usta, Kontes Dösuvanson'un yardımına sinirlenip de sadakaya ihtiyaçları olmadığını Anjelik'e hatırlattığı zaman «niçin buna son vermiyorsun? Kıtlık mı var?» demişti...

Anjelik, onu yatıştırmış ve Kontesin gönderdiği yiyecekleri fakirlere dağıttığını söyliyerek teskin etmişti.

Ustasının kabul etmek istemediği kıtlık, nihayet Paris kapılarına kadar dayanmış bulunuyordu. Mahsul azdı. Ordu henüz terhis edilmemişti... Fuke'nin tevkifi de durumu büsbütün kötüleştirmişti. İş başına geçen Kolber ,büyük gayretler sarfediyordu. Fakat bir çok yerlerde de sabotaj hareketleri görülüyor, çavuşlar biriktirilmiş buğdayları yakıp mahvediyorlardı... Bütün zahire anbarları tamtakır hale

gelmişti. Kış da birden bastırmış ve sefalet bütün hızıyla genişlemiye başlamıştı...

Birkaç gün Paris, yiyecek bakımından çok zorluk çekti. Bu hâl bütün işleri bıçak gibi kesmiye kâfi geldi. Müşteriler azaldı... Anjelik, çok müteessirdi...

Pariste açlık devam edecek olursa salgın hastalıklar da baş gösterebilirdi... Şurada burada münferit mahiyette veba vakalarından bahsediliyordu...

Kral, Luvr sarayında fukaraya, başka memleketlerden ithâl edilen buğdaylardan dağıtmaya başlamıştı... Halk, bu buğdaya «Kralın buğdayı» diyordu... Açlıktan ölenlerin sayısı ise her gün yükseliyordu... Paris halkının çoğu dilenmiye başlamışlardı. Birçok kimseler bu hâlden utanç hissettikleri için bir köşede açlıktan ölmeyi tercih ediyorlardı...

Sefalet Vâdisi sokağındaki dükkân, yine boş kalmıyordu. Müşterilerin hepsi keselerine güvenen zenginlerdi... Anjelik için ikinci güçlük dükkâna malzeme teminindeydi... Bütün yiyecek maddelerinin fiyatı yükselmiş ve zor bulunur hâle gelmişlerdi...

Genç kadın, alış-verişe çıktığı sıralarda Mısırlı çingene Rodogon'un hançerini yanında bulundurmayı hiç ihmâl etmiyordu... Yollar ve sokaklar, açlıktan soyguna çıkmış ve gözleri bir şey görmiyen insanlarla doluydu... Bunlar, güpe gündüz para hissettikleri kimselere saldırıyor ve soyuyorlardı...

Anjelik, bu güçlüklerden müşterilere bahsetmiyordu. Fakat fiyatları artırmanın artık bir lüzum olduğuna inanmıştı... Cesur Horoz kebapçısının müşterileri zengin adamlardı... Evet, onlar fazla para ödiyeceklerdi ama bunun karşılığında da istedikleri gibi karınlarını doyuracaklardı...

Üç ay, büyük zorluklar içinde geçti...

Soğuk ve açlık gittikçe artıyordu. Bu artışla müvazi olarak da fukara sayısı çoğalıyordu... Pariste yaşamak çok tehlikeli bir hale gelmişti. Anjelik eski sefalet arkadaşlarından Kütük'ü gidip görmiye karar verdi... Başı dara geldiği zaman ona gitmesini Barkarol tavsiye etmişti...

Anjelik'in o muhite sokulması büyük tehlike doğurabilirdi. Dilenciler Kralını öldürmüş olduğu anlaşılırsa onu muhakkak ki sağ bırakmazlardı...

Genç kadın, bütün tehlikelerine rağmen bu ziyareti göze aldı ve dondurucu, karanlık bir gecede yola çıkacak Sendöni kenar mahallesinin yolunu tuttu.

Birçok muhafızlara parolalar vererek «Kütük» ün yanına girmeğe

muvaffak oldu... Kütük, bir Kral gibi tahta benzer yüksek bir sedire kurulmuş oturuyordu...

Mutat üzere Anjelik'in, Kütük'ün önündeki yalağa, oldukça ağır bir para kesesi fırlattı:

Kütük:

— Ne zamandanberi buraya gelmeni bekliyordum Markiz... Nerelerdesin? Dedi. Biliyor musun, çok tehlikeli bir oyun oynadın...

Anjelik, boynunu büktü:

— Bugün hayattaysam bu, senin sâyende mümkün olabildi...

Sonra etrafını korkunç tipte heriflerin sarmış olduğu Kütük'e yaklaştı. Yavaşça:

— Sana her ay, bu seferki gibi yüklü bir para getireceğim, dedi... Fakat mukabilinde de senden bir şey isterim... Beni faaliyetimde serbest bırakmayı temin et... Birçok dilenciler, dükkânıma kadar gelerek beni tehdit ediyorlar... Onlardan beni kurtar...

Kütük, onu koruyacağını vâdetti...

Ondan bu vâdi aldıktan sonra genç kadın, âdeta bir kuş gibi hafiflemişti...

Pariste hâlâ kıtlık, açlık ve sefalet devam ediyordu ,işler de tıkırında değildi... Ancak bahar yaklaşıyordu.

Kral, halkı oyalamak için bahaneler icat ediyor, onlara, içinde yaşadıkları müşkül şartları unutturmak istiyordu... Son defa tertiplemiş olduğu bir şenlik için bir mandanın ağırlığına tekabül eden mikdarda altın harcamıştı...

Ama bu gibi masrafların ne ehemmiyeti vardı? Halka, çekmekte olduğu sıkıntıyı unutturmak icabediyordu... Kral ve sarayı mensupları da binbir gece masallarını hatırlatan bu şenliklere muhteşem kıyafetleriyle katılıyorlardı. Anjelik de, uzaktan katıldığı bu şenliklerin intibaını eve dönüşünde Florimon'a anlatıyordu.

XIX

Kraliçenin doğum yapacağı günler yaklaşmıştı...

Anjelik dalgın dalgın «Yeni Köprü» de bir yere ilişmiş, etrafı seyrederken sarayın büyük saati çalmaya ve uzaklardan top sesleri aksetmiye başladı... Sokaklar, neşeli seslerle dolup taşıyordu:

— Kraliçe doğurdu! Kraliçe doğurdu:

Halk, nefes nefese, top seslerini sayıyordu!

— 20, 21, 22...

Yirmi üçüncü pârede, sayıları şaşırdılar... Bâzıları yirmi beş pâre,

bâzıları da yirmi iki pâre top atıldığını söylüyorlardı... İyimserler, galip durumdaydı... Nihayet, keyfiyet anlaşıldı... Kraliçe bir erkek çocuk dünyaya getirmişti.

— Bir veliaht! Bir veliaht! Yaşasın Kraliçe! Yaşasın Kral!

Biribirlerine sarılıp öpüşenlerin, şarkı söyliyenlerin haddi hesabı yoktu. Ortalık bayram yerine dönmüştü... Veliahdın doğumu şerefine çeşmelerden su gibi şaraplar akıtılıyor, meydanlara büyük sofralar kuruluyordu...

Gece, şehirde büyük şenlikler tertiplendi...

Doğum hakkında da türlü dedikodular ayrıca ortada dolaşıyordu...

— Kraliçe yirmi dört saat sancı çekmiş!

— Zavallı az kalsın ölecekmiş!

— Kral yanından hiç ayrılmamış... Hep ağlamış...

Kraliçe, küçük veliahtle Fontenblö'den dönerek tekrar Luvra yerleşince, şehrin ileri gelen teşekkülleri, tebriklerini sunmaya hazırlandılar...

Çiçekci Marjolen anne, Anjelik'e:

— Sen de benimle gelirsin, diyordu... Sepetlerimi taşıdığını söyler, seni de içeriye sokarım. Kralların oturduğu sarayları bir gör... Hele Luvr'a bayılacaksın...

Anjelik, bu iyi kalbli kadının teklifini redde cesaret edemedi. Korkulu maceralar yaşadığı bu sarayı, esasen ne zamandanberi tekrar görmek arzusundaydı... Acaba yine Büyük Matmazeli, Kontes Dösuvanson'u, Lozön'ü, karanlık birer tip olan Döğiş'i ve Dövard'ı görebilecek miydi?

Ya onlar, kalabalık arasında, kocasını peşin bir hükümle idama mahkûm ettikleri kadını görünce tanıyacaklar mıydı?

Anjelik, ziyaret günü erkenden hazırlanarak saraya gidecek heyetlerin arasına katıldı...

Luvr'un avlusu çok kalabalıktı... Ziyaretçi heyetler türlü hediyeler getirmişlerdi... Bunlar avluyu dolduruyordu...

Biraz bekledikten sonra onları hususî dairenin bitişiğindeki büyük bir salona aldılar... Burası muhteşem bir şekilde döşenmişti...

Kraliçenin dairesine kabul edildikleri sırada esnaf teşekküllerinin temsilcileri olan kadınlar diz çökerek bağlılıklarını arzediyorlardı... Anjelik de bu arada, ağır kumaşlar altında karanlık duran karyolada yatan Kraliçeyi gördü... Genç Kraliçenin saçları ve kıyafeti Fransız usulüne uydurulmuştu.

Kraliçe bu ziyafetten çok memnun olduğunu gülümsiyerek ifade etti...

Anjelik, önce farkında olamadığı Kralı bir aralık gördü ve heyecana kapıldı... O da karyolanın biraz gerisinde ayakta duruyor ve

tebaasının tâzim hislerini, dudaklarında hafif bir tebessümle tâkip ediyordu...

Kapıldığı heyecan tesiriyle, herşey Anjelik'in gözleri önünden silinerek ortada yalnız Kral kaldı... Son mülâkattanberi XIV. Lui oldukça değişmişti... Onda değişmiyen tek taraf, emirlerini mutlak surette icraya kadir olduğunu ortaya koyan yüzündeki azimkâr ifadeydi.

Kadınlar, diğer dairelerde bulunan ve ana Kraliçe, Madam Dorlean. Matmazel Dömonpansiye gibi sarayın ileri gelen simalarını da ziyaret için birer ikişer salondan ayrılıyorlardı... Anjelik, bu sırada arkadan birisinin ıslığını duydu ve derhal Kalambröden çetesinin meşhur parolasını tanıdı... Acaba rüya mı görüyordu? Burada onların ne işi vardı?

Ürkerek arkasına döndü... Yarı aralık bir kapının ardında gözüne bir gölge ilişti... Anjelik ona doğru sevinçle koştu.

— Barkarol!

— Buyurun, içeriye giririz sevgili Markiz... Biraz gevezelik ederiz..

— Barkarol, seni görünce o kadar sevindim ki... Ne güzel, ne tatlı konuşuyorsun.

Barkarol, iftiharla:

— Ben, artık Kraliçenin cücesi oldum! Dedi...

Anjelik'i elinden tutarak bitişikteki bir bölmeye götürerek parlak ve gözalıcı renklerdeki kumaşlardan yapılmış, süslü elbiselerini gösterdi...

Cüce, çok keyifli ve mesut görünüyordu... Anjelik, gençleşmiş olduğunu söyledi...

Barkarol, tevazu içinde!

— Burada rahatım... Çok şükür bu yaşta bunları da gördüm, dedi.

— Kaç yaşındasın sen?

— Otuz beş... Olgunluğun zirvesi sayılır bu yaş... Gel seni, ince hisler beslediğim asîl kadınlardan birisiyle tanıştırayım...

Muzaffer bir âşık tavrı takınan cüce, Anjelik'in önüne düştü ve Luvr'un biribirine bitişik karanlık dairelerine daldı.

İçeri girdikleri loş bir odada, masa başında oturmuş kırk yaşlarında kadar gayet çirkin bir kadın, küçük bir ısıtıcı üzerinde bir şey pişiriyordu..

Barkarol, şişinerek:

— Dona Terezita, dedi... Size Paris'in en güzel madonnası Dona Anjelika'yı takdim ederim.

Kadın, soğuk ve karanlık bakışlarını Anjelik'e dikerek bir müddet süzdükten sonra, Anjelik'in yalnız «Meleklerin markizi» kelimelerini

anlayabildiği İspanyolca bir cümle sarfetti... Barkarol, Anjelik'e bir göz kırptı...

— Sana dair ona çok şeyler anlatmıştım... «Bana bahsettiğin Meleklerin Markiz'i bu mu?» diye soruyor...

Kadın, masa başında oturduğu yerden ayağa kalktığı zaman Anjelik ,onun da Barkarol gibi bir cüce olduğunu gördü... Dona Terezita, Kraliçenin cücesiydi...

Anjelik, etekliğinin iki yanından tutup çekerek küçük bir reverans yaptı.

Cüce kadın başiyle Anjelik'e oturmasını işaret etti... Barkarol da bir zıplayışta masanın üstüne çıkmıştı. Bir taraftan fındık kırıyor, bir taraftan da arkadaşına İspanyolca hikâyeler anlatıyordu...

Biraz sonra beyaz bir tazı içeriye girdi ve Anjelik'in ayakları dibine yattı.

Barkarol, köpeği de tanıttı.

— Kralın tazısı... Adı da Pistole'dir.

Sarayın bu köşesi ne kadar rahat ve güzeldi... Bulundukları yeri hoş bir koku kaplamıştı. Anjelik ikide bir havayı kokluyor ve ısıtıcı üzerinde pişen şeyin mahiyetini anlamıya çalışıyordu... Bu, târif edilemiyen güzel bir kokuydu. Tarçın ve biber kokusunu andırıyordu. Genç kadın, masa üzerinde duran şeyleri de gözden geçirdi. Bunlar; fındık, badem, kırmızı biber, bir kap bal, biraz şeker, anason, karabiber tohumları ve tarçın çubuklarından ibaretti.

Cüce kadın, pişirdiği şeyin, yeni gelen tarafından görülmesinden pek hoşlanmışa benziyordu... Fakat Barkarol'un anlattığı tuhaf hikâyeler, nihayet dudaklarında bir tebessüm husule getirebildi.

— Beni gençleşmiş bulduğunu ona söyledim... Onun için gülüyor... Markiz, burada rahatım dedim ama bâzan da endişe ediyorum... Kraliçe cidden iyi bir kadın... Çok kederli olduğu zamanlar beni yanına çağırır, yanaklarımı okşar:

— Beni güldürmeğe çalışıyorsun ama nâfile... İçim bir türlü gülmek istemiyor Barkarol... Gözlerim hep yaşlı, der...

— Kraliçe niçin kederli?

— Neden olacak, kocasının ihanetinden şüphe ediyor...

— Söylentiler doğru mu? Kralın bir gözdesi var mı?

— Gizlemiye çalışıyor ama Kraliçe her şeyi öğrenecek.

Kraliçeye çok acıyorum... Zavallı kadın... Pek de tecrübesiz... Kraliçelere ve Prenslere yakından bakacak olursan, bunların tebalarını teşkil eden insanlardan pek farklı mahlûklar olmadığını görürsün Markiz... Onların da bizler gibi ihtirasları, mücadeleleri, aşkları, kinleri var. Fransa Kraliçesinin haline nasıl acımamalı? Zavallı kadıncağız akşamları kocasını beklerken öteki, bir başkasının kolları

arasında safa sürüyor. İftihar etmekliğimiz icabeden bir hâl varsa o da efendilerimizin aşk hususundaki yüksek kapasiteleridir... Sizde bir şeyden daha bahsedeyim: Sa Majestenin öğleden sonra saat dörde kadar metresinin yanında kaldığı uzun zamandanberi vâki değildi. Kraliçe, geçenlerde basit bir eteklik giymiş, şöminenin karşısına geçmiş, Kralı bekliyordu... Yanında da nedimesi vardı...

Biraz sonra Kral içeriye girdi... Neşeliydi.

— Ne yapıyorsunuz orada? diye sordu...

Kraliçe, gözleri yaşlı cevap verdi:

— Haşmetmeab sizi bekliyordum...

— Demek beni bekliyordunuz... Galiba sık sık böyle oluyor.

— Evet Hasmetmeab... Çok doğru...

— Fakat şikâyetinizin sebebi nedir Madam? Ben, her gece dairenizde yatmıyor muyum?

Kraliçe, içini çekti:

— Evet, yatıyorsunuz ama...

— Aması nedir? Biliyorsunuz ki, Krallar, başkalarının kumandası altına giremezler... Haydi bakalım bu bahanelerinizi de yanınıza alıp yatağınıza...

Kraliçe, Kralın ayaklarına kapandı...

— Siz ne yaparsanız yapınız ben yine sizi seveceğim!

Bu sırada Kraliçenin nedimesi sessiz sedasız oradan çekildi. Biz, bir müddet sonra Kralın gürleyip bağırdığını işittik.

Anjelik, sormaktan kendini alamadı.

— Siz, Kraliçenin dairesinde mi yatıyorsunuz?

— Köpekler, sahiplerinin kapıları önünde yatarlar... Bizlerin de köpeklerden farkımız ne? Ben de şu eçiş bücüş halimle ve küçücük cüssemle efendilerimin teveccühünü kazanmak mecburiyetindeyim... Size bir vaka daha: Geçenlerde Ana Kraliçe oğlunu şiddetle azarladı... Sebep mâlûm, ihanet... Ana Kraliçe söylendi, durdu... Yeminler etti... Sözlerini bitirince, pencere önünde annesine arkası dönük duran Kral annesini derin bir reveransla selâmladı. Ana Kraliçe, hırsla dışarıya çıktığı zaman Madam Dömotvil'e: «Sözlerimin onda bir tesir uyandıracağını ummuştum. Fakat aldanmışım. Bana karşı bu derece sert bir tavır takınacağını beklemiyordum» diye şikâyette bulundu ve ağlamaya başladı... Ben de biraz geride duruyordum. Kendi kendime: «Ana kalbi, kadın kalbi Taçlı başların vücudunda da olsa değişmiyor...

Barkarol'un fırsattan istifade felsefeye kaçtığını gören Anjelik gülümsemişti... Barkarol, ona göz kırptı.

— İnsan bâzan kendini böyle düşüncelere de kaptırıyor işte Markiz...

Anjelik, cevap vermedi... Bahsi değiştirmek için:

— Dona Tereza'nın pişirdiği şeyi acaba öğrenebilir miyim? dedi... Ne güzel kokuyor...

— Kraliçeye çikolata yapıyor...

Anjelik, merakla kalktı, küçük ısıtıcının içinde kaynamakta olan şeye baktı... Bu siyaha yakın renkte koyu bir mâyiydi... Görünüşü hiç de iştah açıcı değildi...

Barkarol, ona izahat verdi:

— Henüz hazır sayılmaz... İçine yüz tane kadar kakao tanesi ve kokulu bâzı şeyler katmak lâzım...

— Neler?

— İki karabiber tohumu, bir avuç anason, altı İskenderiye gülü, bir diş bakkam odunu, iki dirhem vanilya, on iki tane badem ve on iki tane fındık ve biraz şeker...

— Çok karışık... Tadı nasıl acaba?... Biraz tadabilir miyim?

Cüce birden bağırdı:

— Kraliçenin çikolatasından tatmak mı? Nasıl olur? Hele senin gibi birisi!...

Cüce, pek ileri gittiğini anlayarak Anjelik'i teselli için altın bir kaşıkla, macun haline gelmiş maddeden ona verdi...

Bu, çok tatı bir şeydi... Anjelik, nezaket icabı fevkalâde bulduğunu ifade etti...

Barkarol:

— Kraliçe bunsuz yapamaz, diyordu... Günde birkaç büyük fincan içer... Ama kendisine gizli götürürler... Çünkü başta Kral olmak üzere sarayın ileri gelenleri Kraliçenin bu zaafıyla eğleniyorlar...

— Acaba kakao tanelerini nereden buluyorlar?

— Kraliçe hususî surette elci vasıtasiyle İspanyadan getirtiyor... Gelen kakao taneleri olduğu gibi kullanılmaz. Ayıklanır, soyulur, yağı çıkarılır. Bu kadar zahmete değecek bir şey mi sanki...

Bu sırada içeriye bir kız girdi ve İspanyolca olarak Kraliçenin çikolatasını istediğini söyledi.. Anjelik, Filipa'yı tanımıştı.. Bu kızın İspanya Kralı IV. Filip'in gayri meşru çocuğu olduğu söyleniyordu... Mari - Terez, evlenmeden evvel, bir tarafa bırakılmış olan bu çocuğu bulmuş ve onu büyütmüştü...

Anjelik kalktı Dona Terezitadan müsaade aldı... Cüce, Sen nehri rıhtımına açılan kapıya kadar onu götürdü...

Anjelik, orada cüceye:

— Ne olduğumu merak edip sormadın, dedi...

Ayakta bulunduğu için cüce, onun yüzünü görmekte zorluk çekiyordu. Anjelik, yere çömeldi, bakışlarını cücenin gözlerine dikti...

— Söyle, cevap ver...

— Ne olduğunu biliyorum senin... Kalambröden'i terkettin, şimdi yüksek zevkler peşindesin...

— Beni itham mı etmek istiyorsun? Senjermen panayırındaki arbededen haberin yok mu? Kalambröden, ortadan kayboldu. Ben de tevkifhaneden kaçmağa muvaffak oldum. Rodogon, Nesl kalesini işgal etti...

— Artık, sen eski işleri bıraktın mı?

— Sen bırakmadın mı?

Barkarol, iftiharla göğsünü şişirdi:

— Ben bırkamadım... Yine onlardanım... O teşkilât benim vatanım sayılır...

— Bana dair olan şeyleri kimden öğrendin?

— Kütük'ten.

— Gördün mü Kütük'ü?

— Hürmet ve tâzimlerimi arz için kendisini ziyaret ettim. O şimdi, bizim kralımızdır. Sen de bilirsin bunu...

— Evet...

— Ziyaretimde, önündeki mermer yalağa atılmış bir altın mahfaza gördüm ...İçi de çil çil Lui altınlarıyle doluydu...

Anjelik, küçük bir çocuğun elinden farksız olan cücenin elini avuçlarına aldı.

— Barkarol, bana bir fenalıkta bulunurlar mı?

Cüce başını önüne eğdi...

— Ne olursa olsun... Ölürüm fakat bir daha o yola sapmam... Bunu böylece Kütük'e söyliyebilirsin...

Kraliçenin cücesi bir tuhaf oldu, gözleri buğulandı...

— Güzel bir kızı gırtlağı parçalanmış halde görmek ne feci, ne dayanılmaz haldir, dedi...

Anjelik, cevap vermedi... Yürüdü... Cüce eteğine yapıştı, çekti

— Kütük'e bunları sen söyle. Daha iyi olur...

Yağmur, çiselemeğe başlamış... Anjelik, içi burkulmuş olarak ayrıldı ...Kendi kendine; «Ne garip tecelli, diyordu... Bir müddet evvel Luvr'da büyük matmazel tarafından kabul edilmek şerefine nâil olmuştum... Şimdi ise kraliçenin cücesine boyun eğiyorum...»

«Cesur Horoz» a girdiği zaman masa başlarına geçip oturmuş müşteriler, bıçaklarını tabaklarına vurmak suretiyle onu selâmladılar.

— Güzel Anjellik! Güzel Anjelik!

Anjelik, içinden: «Gurur, fena şey, dedi... Kebapçı dükkânında kraliçe olarak geçinmeyi, Luvr sarayında hizmetçiliğe tercih ederim... Mamafih benim güzel Anjeliğim, hiç üzülme... Kralın karşısında tekrar görüneceğin günler de gelecek. O zaman üzerindeki elbisede tam beş milyon elmas bulunacak.»

Bu düşüncesine kendisi de güldü. Sonra mutfağa yöneldi...

XXI

— Kızım, insanı aldatıyorsunuz... Böyle bir yere bir daha adımımı atarsam, ayaklarım kırılsın! Hani burada saray mutbağında pişirilen yemekleri aratmıyacak derecede nefis şeyler hazırlanıyordu?

Müşterinin pek tumturaklı bir ifâde içinde belirttiği şikâyet üzerine Barb, mutbağa koştu. Ortada bir şikâyet vardı ve bu şikâyet kebapçı dükkânında valnız başına yemek yiyen kibar bir adam tarafından geliyordu.

Şikâyetçi müşteri, bir defa daha gelmiş ve hesabı iki misli olarak ödemişti... Anjelik, bunu haber alınca hemen koştu, geldi... Adamın keyfi kaçmış görünüyordu, yüzü asıktı. Fakat dükkânın genç sâhibesinin güzelliği, ona hemen tes'ir etmişti... Kısa bir tereddütten sonra:

— Kızım, dedi... Buraya bir daha adım atmıyacağım... Neden beni aldatıyorsunuz?

Anjelik, en mütevazi bir tavır takınarak, şikâyetinin sebebini nezâketle müşteriden sordu.

Bu soruş, adamı büsbütün sinirlendirmişti... Anjelik, ayni incelikle müşterisinin sırtını hafifçe okşayarak, dükkânda hazırlanan bütün kebaplarda ve yemeklerde, çok tâze etler kullanıldığını bildirdi...

Müşteri, biraz yumuşamış görünüyordu:

— Ben, buranın şöhretini duydum... Kebaplara ve diğer yemeklere meraklıyım. Ama, her hangi bir lokantada, müşterinin önüne konulacak yemeklere, burada da rastladıktan sonra, şöhretin ne mânâsı kalır? Hem benim ihtiyacım yok ki... İstedikten sonra en mükemmel ahçılara, dilediğim yemekleri pişirtirim... Buraya ilk gelişimin sebebi, kızartılan etlerin ortalığa yayılan güzel kokusuydu. Hattâ kendi kendime «Ne güzel, ne ilâhî koku» dedim. Ve içeriye girdim. Bir omlet söyledim... Hârikulâdeydi... Ömrümde bu kadar leziz ve güzel kokulu omlet yememiştim. Omletin pişirilmesi muhakkak ki, bir ihtisasa dayanıyordu. Yoksa, o derece nefis olabilir mi?

Anjelik, masanın üzerine bir göz attı. Kibar müşterinin ısmarladığı şarap yarıda kalmış, Omletin de büyük bir parçası yenilmemişti...

— Üstad, belki bir kusur olmuştur, özür dilerim... Omletimizin hazırlanışında ne gibi bir ihmâl var acaba? Bunu bildirirseniz, minnettar kalırım size... Mamafih, yumurtalarımız çok tazedir...

— Bir parlâmento müşaviri, haksız olduğuna kanaat getirmiş olsa, hiç şikâyette bulunur mu? Elbette Omlette bir kusur var. Bugün getirilen omlet, geçen defa yediğimden çok farklı... O, geçen seferki

omletin ne nefis bir kokusu vardı Yarabbi... Yumurtalarınız tâze olabilir. Fakat pişirilişi?

— Efendimiz, bundan sonra emirlerinizi bizzat ben yerine getiririm... Teşrifinizi evvelden bildirecek olursanız sizi memnun etmiye çalışırım...

Nihayet müşterinin küçük, siyah gözlerinde bir ışık yandı, söndü... Omlet'in nasıl yapıldığını, ne gibi malzeme kullandığını Anjelik'ten sordu...

Anjelik, bu zor beğenir müşterinin mizacını derhal anlamış bulunduğu için kendini biraz naza çekti...

— Bilmem ki, başınızı ağrıtmış olmaz mıyım? Biz yemeklerimiz de herkesin bildiği ve kullandığı malzemeyi kullanırız... Ancak, bunların mikdarları, biribirleriyle imtizaç keyfiyetleri gibi hususlar çok mühim olduğu için bunlara çok dikkat eder, eski devirlerin zevklerini hiç ihmâl etmeyiz...

Müşteri, yavaş yavaş açılıyordu... Anjelik'i gayrete getirmiş olmak için cebinden ağırca bir para kesesi çıkararak masanın üzerine koydu.

— Görüyorsunuz ki, iyi yemek yiyebilmek için hiçbir fedakârlıktan çekinmem... Bu omleti târif ediniz... Kesenin içindeki para da sizin hakkınızdır.

Anjelik, omlete cidden ayrı bir hususiyet veren malzemeyi ve bunların hazırlanışını bir kâğıda yazdıktan sonra müşavire takdim etti... Müşteri, bunları hayretle okudu... Zira bu omlet, müşavirin bilmediği on iki türlü şey kullanılmak suretiyle pişiriliyordu...

— Matmazel, hayretimi ifade edebilirim... Siz, takdire lâyıksınız... Bunları nereden öğrendiniz? Öğrendiğim sırrı kimseye açıklayacak ceğim ve şöhretinizi etrafa yayacağım...
ceğim ve şöhretini etrafa yayacağım...

Parlâmento müşaviri ile tanışmasının tesirlerini, Anjelik çok kısa bir zaman sonra görmiye başladı... Müşterilerin sınıfı gittikçe yükseliyor: Markiler, Kontlar, devrin büyük adamları «Cesur Horoz» u dolduruyorlardı. Kont Brusen, Marki Dövilandri gibi yüksek şahsiyetlerin sofra zevkleri, diğer zevklerine hattâ aşk zevklerine dahi tekaddüm ediyor, yaldızlı ve muhteşem karuçeler, süslü tahtırevanlar kebapçı dükkânının önünde sıra sıra diziliyorlardı...

Müşterilerin arasında edebiyatçılar, hekimler de vardı... Bilhassa devrin meşhur bir hekimi olan Lamber Marten, «Cesur Horoz» un gedikli müşterileri arasındaydı...

Lamber Marten, Sorbon'da savunduğu iki teziyle şöhretini genişletmişti. Anjelik'in hazırladığı mönüleri dikkatle tetkik eder, ona bâzı şeyler sorar ve ara sıra takılmaktan da geri kalmazdı.

— Yemeklerinizin arasında, öyleleri var ki, bunlar bilhassa kendilerini formunda bulundurmak isteyen kocalara tavsiye edilebilir.

Bujo usta, yüksek sınıfa mensup müşterilerin hücumiyle şaşırmış görünüyordu... Onları ağırlamak ve yemekleri beğendirmek kolay değildir. Her gün etlerin ve av etlerinin en tazelerini temin etmek, zahmetli bir işdi. O, eski geleneklere alışmış bir kimseydi... Yenilikleri tatbik etmek, nedense ona güç geliyordu. Fakat bunlara mukabil kazanç yolundaydı. Hele Anjelikin yemek koyacağı tabaklara hususî bir rayiha vermek için gösterdiği gayretleri, mânasız ve lüzumsuz buluyordu.

Anjelik, Burjo ustanın dilinden kurtulmak maksadiyle, her işi üzerine alıyor ve onu, zahmetli telâkki ettiği işlere karıştırmıyordu.

İşçi ve küçük sanat erbabından olan eski müşterilerin yerini, şimdi yüksek tabakaya mensup müşteriler almıştı... Bunlar, bir gecede, bir işçinin bir ayda ödediği parayı bırakıyorlardı.

1663 yılı perhiz günlerinde Anjelik, aklına koymuş olduğu üç tasavvuru tahakkuk safhasına sokmak üzere faaliyete girişti. Boğazlanan hayvan gürültülerinden, mutfak kokusundan, mezarlığa ve tevkifhaneye yakın oluşundan, kalmakta olduğu kebapçı dükkânının üst katından memnun değildi. Bu sebeple güzel bir mahallede, üç odadan ibaret bir daire buldu ve kendisine bir saray kadar ferah görünen bu daireyi kirladı. Daire, Frank Burjuva sokağında, IV. Henri zamanında bir maliyeci tarafından inşa ettirilmeğe başlandığı halde, harb dolayısiyle inşası yarıda kalmış güzel bir oteldi. Binanın ancak bir tarafı tamamlanabilmişti... Sghibesi de ihtiyar bir kadındı. Daireyi Anjelik'e ucuz bir kira ile verdi...

Alt katta, demir parmaklıklı iki pencereden giren ışık küçük bir koridoru aydınlatıyordu... Dairenin yine küçük bir mutbağı ve Anjelik'in çok hoşuna giden geniş bir odası vardı... En güzel oda, çocuklara ve onların mürebbiyesi Barb'a verildi... Barb, usta Burjo'nun yanından, Anjelik'in ısrariyle ayrılmıştı...

Genç kadın, dükkâna devam eden yüksek müşteriler arasında bir gün Döğiş'i görünce heyecandan bayılacak hüle geldi... Döğiş, onu tanıyacak olursa fenaydı... Bir kurnazlık düşündü ve hemen tatbik etti... Eşyası arasında gayet güzel ve kırmızı kadifeden yapılmış bir maske vardı ...Onu aldı ve gözlerini bu maskeyle örterek müşterilere hizmete başladı... Maske ona çok yaraşmıştı...

«Cesur Horoz» kebapçısı, bu suretle yeni bir ad daha kazanmıştı: «Kızıl Maske».

Asil müşteriler, her türlü teşrifattan uzak eğlenmek ve zevk et-

mek için orasını tercih ediyorlardı... Bâzan şarabı fazla kaçıranlar da oluyor, şarap testileri masalardan masalara fırlatılıyor, senyörler kılıç çekip biribirleriyle tehlikeli şakalarda bulunuyorlardı... Ortalığın bu şekilde bulandığı zamanlarda, Anjelik ,hemen ortaya atılıyor senyörleri yatıştırıyordu.

Cüsse itibariyle kendisinden bir misli cesamette bulunan silâhlı adamların arasına pervasız atılışı, müşteriler arasında takdir ve hayranlıkla karşılanıyor, cesareti övülüyordu...

Dükkânda ara sıra vukua gelen bu hâdiselerden ürken çocuklar da şimdi rahata kavuşmuşlardı...

Anjelik yeni evine bir de köpek almış, ona Patu adını vermişti... Genç kadın, hırsız ve uğursuzların şerrinden korktuğu için bir ihtiyat tedbiri olarak bu köpeği edinmişti.

Mütevazı olmakla beraber Anjelik şirin, bir yuva kurmuştu... Genç kadın mesuttu. Ara sıra, oynayan çocuklarına dalar, sonra Barb'a dönerek:

— İnşallah büyüsünler, onları Akademiye vereceğim... Sonra da saraya prezante ederiz, derdi...

Anjelik'in ikinci tasavvuru, «Cesur Horoz» kebapçısının adını değiştirmekti... Burada içkide verildiğine göre kebapçı kelimesini değiştirmek ve yeni bir isim bulmak lâzımdı... Anjelik, «Kızıl Maske Meyhanesi» adını uygun buldu. Ve bir demirciye, kapı önüne asılmak üzere büyükçe bir kızıl maske sipariş etti.

Pazarda dolaştığı bir gün Anjelik, bir silâhçı dükkânın önünde durdu ...Orada bir pano (*) vardı... Resim, miğferine koyduğu şarabı içen beyaz sakallı, yaşlı bir silâhşoru temsil ediyordu... Genç kadın kendini tutamadı:

— Bu bizim ihtiyar Giyom! diye bağırdı...

Merakla dükkâna girdi. Dükkâncı ona, bu panonun Sen marsel mahallesinde oturan Kontran Sanse adındaki bir ressamın elinden çıkmış olduğunu söyledi.

Anjelik, heyecandan kalbi çarparak târif edilen adrese koştu. Mütevazi görünüşlü bir binanın üçüncü katındaki dairenin kapısını ona, güler yüzlü, kırmızı yanaklı, ufak tefek bir genç kadın açtı...

Genç kadın, kardeşi Kontran'ı atölyede, sehbası başında tuvaller ve renk renk boyalar arasında çalışırken buldu... Kontran, ağızında pipo, bir küçük Melek'in resmini yapıyordu... Modeli de, mavi kadifeden bir örtü üzerinde çırıl çıplak yatan henüz üç dört aylık güzel bir kız çocuğuydu...

Anjelik, öğrenmek istediği şeyleri anlattıktan sonra gülerek mas-

---

(*) **Büyük resim.**

kesini çıkardı ve kendisini tanıttı. Kotran, kardeşiyle buluşmaktan çok memnun olmuştu... Halleri, babasınınkilere ne kadar benziyordu... Kontran, sanat icazetini aldıktan sonra eski patronu ve hocası Van Osel'in kızıyla evlenmişti.

Ufak tefek Hollandalının bir aralık mutbağa gidişinden faydalanan Anjelik, kendini tutamadı, kardeşine:

Hiç de iyi yapmamışsın, kendinden aşağı seviyede bir kızla evlenmişsin! Diye bağırdı.

— Ya sen? Sen ne yapmışsın? Bugün bir meyhaneci ile ortaklık ediyorsun... Meyhanene gelen müşteriler, benden daha aşağı seviyelerdeki kimseler değiller mi?

Kısa bir tereddüt geçirdikten sonra Kontran, içindekileri dökmiye devam etti...

— Bir de utanmadan ve hiç düşünmeden beni görmek için buraya koşuyorsun... Şimdi Ana Kraliçenin yanında günah çıkarmak işiyle vazifeli Reymon'a da bana yaptığın gibi düşünmeden koşar ve durumunu anlatabilir misin? Sonra Kraliçenin refakatine verilen ve sarayda güzelliğiyle şöhret yapan kız kardeşimiz Marie - Agnés'e, Marki dö Kastelno'nun yanında din adamı sıfatiyle bulunan küçük Alber'e pervasızca baş vurabilir misin?

Kontran, bunları söyledikçe Anjelik, ailesi fertlerinden ne kadar uzaklaşmış olduğunu acı acı hatırlıyordu... Kardeşine Döni'nin ne olduğunu da sordu...

— Asker oldu, orduya girdi... Nihayet ailemizden bir fert de kralın hizmetinde bulunuyor... Jan-Mari, kollejde... Reymon, ona dinî bir vazife bulacak... Sarayda kralın çok sevdiği bir rahip var... Reymon'la araları pek iyi...

Anjelik, başını önüne eğerken:

— Ne tuhaf bir aileyiz değil mi? dedi. Sanse'lerden merdivenin üst basamaklarında bulunanlar da var alt basamakların da bulunanlar da...

— Hortanz yine kocasiyle yaşıyor... Fakat durumları bozuk... Dört senedenberi hükûmetten bir santim dahi para alamıyorlar...

— Ara sıra onları görüyor musun?

— Evet... Reymon'u ve diğerlerini de görüyorum... Fakat hiç birisi, benimle karşılaşmaktan kendilerine bir iftihar payı çıkarmımıyor ama, yaptığım portrelerinden memnun bulunuyorlar...

Anjelik, kısa bir tereddüt geçirdikten sonra:

— Şey, dedi... Biribirinizle buluştuğunuz zamanlar benden de bahsediyor musunuz?

Ressam, sert bir ifade içinde:

— Hiç bahsetmeyiz, dedi. Senin çok kötü bir hâtıran var... Bu hâtıra bir felâket dehşetiyle kalplerimize çökmüş bulunuyor. Çok şükür kardeşimiz olduğunu bilen fazla kimse yok... Grev meydanında ateşte yakılan sihirbazın karısının, kardeşimiz olduğunu bir bilseler felâket!

Mamafih Kontran, bunları söylerken, çocukluklarında yaptığı gibi, boyalara bulanmış ellerine Anjeliğin elini aldı ve çevirerek avucunun içini yanağına götürüp bastırdı...

Anjelik, boğazının düğümlendiğini hissediyordu. Neredeyse ağlıyacaktı ama o, ne zamandan beri ağlamamıştı... Jofreyin ölümünden evvel çok göz yaşı dökmüş, o zamandanberi göz pınarları sanki kurumuş, daha doğrusu ağlama itiyadını kaybetmişti...

Elini, kardeşinin avuçlarından çekti, duvarlara dayanmış tabloları şöyle bir gözden geçirdi:

— Çok güzel şeyler yapıyorsun Kontran...

— Öyle... Büyük Senyörler benimle senli benli olmaktan hoşlanıyorlar... Halk ise bana başka gözle bakıyor... Bütün o gördüklerin işte şu ellerden çıkıyor... Ben, ellerimle çalışıyorum. Halk ne istiyor? Ayaklarımla mı çalışmalıyım? Sonra fırça tutan eller ve parmaklar, kılıç tutan el ve parmaklardan daha âdi midir?

Sonra şöyle bir başını salladı, yüzü aydınlandı... Evlilik onu daha neşeli ve daha geveze yapmıştı...

— Kardeşim, dedi... Gelecekten ümitliyim... Bir gün gelecek, ikimiz de saraya intisap etmiş bulunacağız... Versay'a Kralın, sanatkârları topladığı saraya... Ben dairelerin tavanlarını resimlerle süsliyeceğim, prenslerin ve prenseslerin portlerini yapacağım... Kral bana: «Çok güzel şeyler yapıyorsunuz Mösyö» diyecek.. Sana da: «Siz madam, Versay'ın en güzel kadınısınız» diyecek...

İkisi de uzun, uzun kahkahalarla güldüler...

XXII

Anjeliğin üçüncü tasavvuru, Paris yüksek sosyetesine çikolatayı tanıtmak ve benimsetmekti.

David ona, babasından kalan imtiyaz beratını göstermişti. Beratta, genç Kral Lui XIV. nin imzasiyle 29 sene müddetle Mösyö Şayu'ya, Fransada çikolata imâl etmek ve satmak hakkı tanıtıyordu.

David, babasından miras kalan bu imtiyazın kıymetini takdir edemiyordu... Beratın yüzüstü bırakılması ise mânasızdı, bir fayda sağlamazdı. Binaenaleyh bir şeyler yapmak icap ediyordu...

Bir gün David'e, çikolata yaparken babasını görüp görmediğini sordu...

Delikanlı, Anjeliğin kendisine ehemmiyet verişinden o kadar memnunudu ki, böbürlenerek müsbet mânada başını salladı, sonra izahata girişti...

—Çikolatanın Meksikadan ithâl edildiğini ve İspanya sarayına 1500 yılında meşhur denizci Fernan Kortez tarafından tanıtıldığını babamdan duydum... Bir müddet sonra çikolata Floransa ve İtalyada da görülmüş... Alman prensleri de, bunu sıcak suda eriterek içiyorlarmış...

Delikanlı, kendisini dikkatle dinleyen Anjelik'in bakışları karşısında kızarıp sararak izahatına devam ediyordu... Bu arada çikolata yapılışında kullanılan kapları ve âletleri de anlatmayı ihmal etmedi.

— Çikolatanın yapılışı hem kolay, hem de zor... Babam önce İspanyadan esas maddeyi getirtiyordu... Sonraları Kosta adındaki Yahudi bir tacir, doğrudan doğru Martinik'den yollamaya başladı... Bunlar tohuma benziyen şeylerdi... Babam bunları önce tahammur ettiriyordu... Fakat tam mânasiyle değil... Bu işin sıcaklar bastırmadan yapılması lâzım...

Tahammurdan sonra tohumları kurumaya terkederdi. Fakat yine fazla kurutmazdı. Zira kabukları soyulurken kırılmaları tehlikesi var. Kabuklar soyulur, tekrar kurutulur. Yine kupkuru hale gelmelerine meydan verilmez. İçine karıştırılan kokulu yağın uçmaması lâzım.

Bundan sonra tohumlar havanda döğülür. İmalâtın en nâzik ameliyesi de budur. Havan elinin yarısı tahta yarısı da demirden yapılmış olmalı ve hafifçe ısıtılmış bulunmalıdır.

David, çikolatanın yapılışını bütün teferrüatiyle Anjeliğe izah etti'. Genç kadın, sordu:

— Bu sayıp döktüklerinin hepsini temin etsek çikolata yapmayı becerebilir misin?

Delikanlı, cesaretle:

— Tabiî, dedi.

Anjelik, onu bir gülüş ve yanağını dostça okşayışla sevindirdi...

O günden sonra Anjelik bu işi tahakkuk ettirmek için paçalarını sıvadı...

Devrin eczacıları olan kökçü ve baharatçıların en meşhurlarına baş vurdu, onların fikirlerini öğrendi... Yaşlı bir baharatçı çikolatanın faydalarını ve zararlarını ona saydı. Sarayda bu işle meşgul kimseler bulunduğunu ve imalâtta kullanılan maddeleri söyledi.

Anjelik, bir taraftan söylenilenleri not ediyordu...

Genç kadın, yanından ayrıldıktan sonra yaşlı baharatçının içine bir kurt düştü... Yoksa bu kadın, çocuk düşürmek için kullanılacak kök ve yaprakları mı arıyordu da maksadını bu şekilde gizlemek istiyordu?

İhtiyar adam, dükkândaki işini bırakıp Anjelik'in arkasından sokağa fırladı, ona yetişti... Nefes nefese:

— Kızım, dedi... Bunları sana anlattım ama sakın fena bir işte kullanmıya teşebbüs etme... Zira zararı, faydasından çoktur...

— Ne gibi?

— Kızım, böyle yüksek sesle konuşma... Sonra beni müşkil durumlarda bırakmış olursun... Bizim hekimlerden pek farkımız yoktur. Onlar nasıl meslek sırlarını açıklamazlarsa bizler de her bildiğimizi açıkça ifade edemeyiz... Senin iyiliğin için konuşuyorum. Bu sebeple de arkandan koşup geldim. Benden aldığın târifleri fena işlerde kullanmaya kalkışma... Genç kraliçenin 18 Kasım 1662 tarihinde bir kız çocuğu dünyaya getirdiğini ve çocuğun bir ay sonra öldüğünü herhalde duymuşsunuzdur... Çocuk, simsiyah ve vücudu kıllarla kaplı garip bir mahlûkmuş... Kimseye göstermediler nerelere gizliyeceklerini bilemediler... Hekimler, bu hali, kraliçenin sabahtan akşama kadar fincan fincan çikolata suyu içtiğine hamlediyorlar...

— Merak etmeyiniz efendim.

Yaşlı adamın sözlerine rağmen Anjeliğin cesareti kırılmış değildi... Dönüşte kraliçenin cücesine uğradı ve bu sefer, içine henüz biber konulmamış ve şekerle fazla koyulaştırılmamış haldeki yumuşak çikolatadan tattı, lezzetli buldu.

Dona Terezita, ona büsbütün ümit verdi ve yabancı memleketlerden gelmiş kimselerin bile çikolata yapabilecekerlini söyledi... Bu arada Barkarol mide bulandırıcı bir haberi ortaya attı...

— Ben, dedi. Genç bir burjuva tanıyorum... İtalyaya aşçılık tahsiline gitmişti... Onun yakında çikolata yapmağa başlıyacağını söylüyorlar...

Sonra adının Odijer olduğunu, kont Dösuason'un yanında metrdotellik ettiğini ilâveyle:

— Yakında Fransada münhasıran çikolata yapmak imtiyazını da alacak, dedi...

Anjelik, bir anda bozuldu... Hırs bastı... Kendi kendine: «Olamaz! diye söylendi. Bu imtiyaz yalnız bende var...»

Anjelik, metrdotel Odije hakkında öğrendiklerini derinleştirmiye karar verdi. Ne olursa olsun çikolata yapmak işini bir an evvel tahakkuk ettirmek lâzımdı. Zira bu işin heveslileri çoğalıyordu. Nüfuzlu kimselerden himaye görmeleri çok muhtemel olan rakipler,

meydanı boş bulacak olurlarsa onlarla mücadele icap edecekti. Bu da kolay bir dâva değildi.

Birkaç gün sonra Anjelik, dükkândaki masalara koyacağı çiçekleri vazolara yerleştirmekle meşgul bulunduğu sırada iyi giyinmiş genç ve güzel bir adam, içeriye girerek yanına geldi.

— Adım Odije, dedi... Kont Dösuason'un yanında metrdotel olarak bulunuyorum ...Çikolata imâl etmek tasavvurunda olduğunuzu bana söylediler. Fakat patentiniz yokmuş... Nafile yere bu işle uğraşmayınız... Sizi dostça ikaz ediyorum. Aksi halde çok zararlı çıkarsınız.

Anjelik:

— Alâkanıza bilhassa teşekkür ederim, dedi... Yalnız anlıyamadığım bir nokta var: Teşebbüsünüzün neticesinde mutlaka kazanacağınıza mademki kanaat getirmiş bulunuyorsunuz, neden benim uğrayacağım zararla ilgileniyorsunuz? Bana öyle geliyor ki, bizzat siz de kazanacağınızdan emin değilsiniz. Böyle bir teklifte bulunmanız, tasavvurunuzun çok zayıf tarafları bulunduğunu isbat etmez mi?

Genç adam, bu cevaptan bozulmuştu ...Fakat Anjelik'i hayran bakışlarla süzmekten de geri kalmıyordu... Gülümsedi.

— Ne kadar güzelsiniz!

Anjelik de gülümsemekten kendini alamadı:

— Bu şekilde bana ateş açmakta devam ederseniz benimle nasıl bir harbe tutuşmak istediğinizi pek tabiî ki kestiremem.

Odije, çıkardığı paltosunu ve şapkasını bir masanın üzerine bıraktı, Anjelik'in karşısına oturdu... Kısa bir zaman sonra anlaşmış ve dost oluvermişlerdi...

Odije, vücudunun tenasübüne tesir etmiyecek derecede şişmanca ve otuzunu geçkin, yakışıklı bir genç adamdı... Devrin büyük Senyörleri yanında hizmet gören kimseler gibi onun da belinde bir kılıç vardı.

Anjelik'e mütevazi bir ailenin çocuğu olduğunu, tahsilini bitirdikten sonra ordu hizmetine girdiğini, mütaakıben ordudan ayrılarak yemek üzerinde ihtisas yaptığını ve İtalyaya giderek iki yıl müddetle ihtisasını genişleterek tatlı, şekerleme, dondurma, limonata ve şerbetçiliği bu arada da çikolata yapılışını öğrendiğini anlattı.

— 1660 yılında İtalyadan döndüm... Orada öğrendiğim bir şekerlemeyi yapıp Kralın yakınlarından Mösyö Bontan vasıtasiyle kendisine takdim ettim... Kral, şekerlemeyi pek beğendi... Yanında Mösyö lö Kont dö Suvason, Mareşal dö Gramon, Marki dö Vard, Kont dö Nöay ve Dük dö Kreki de bulunuyorlardı. Onlar da takdim ettiğim şekerlemeleri pek beğendiler... Sonra Kral, şekerlemelerden birer mik-

dar da Ana Kraliçeye, Kardinale göndermekliğimi emretti... Kont dö Suvanson'a da bana para vermesini bildirdi... Teşekkür ettim, almadım ...Kral, israr etti... Bunun üzerine ne istersem yapacağını söyledi... Aradan zaman geçti... Bir mikdar sermaye edindim ve Krala müracaatla çikolata da satılabilecek bir şerbetçi ve limonatacı dükkânı açmaklığıma ruhsat vermesini istirham eyledim...

— Peki neden hâlâ dükkânı açmadınız?

— Güzelim, bunlar olgunluğa bağlı işler... Şansölye Segye, Kraldan bir patente alacağını bana vâdetti... Binaenaleyh sizin böyle bir imtiyaz koparmanıza imkân yok...

Yakışıklı ziyaretçinin uyandırmış olduğu müsbet intibalara rağmen bu sözler Anjelikte bir şok tesiri yaptı...

Bir ara, genç adamın öne sürdüğü iddiaların asılsız olduğunu, Kralın imzasını taşıyan asıl imtiyaznamenin kendisinde yahut çırak Sayu'da bulunduğunu açıklamayı düşündü ise de rakibine bu sırrı kaptırmayı uygun görmedi. Böyle bir ihtiyatsızlık, işleri karıştırır; rakibi başka tedbirler almaya sevk ederdi. Hele esnaf cemiyetleri harekete gelecek olurlarsa onlarla uğraşmak, öne sürecekleri türlü vergileri kabul etmek ayrı birer dâvaydı...

Anjelik, kendini tuttu ve sâkin bir tavırla:

— Çikolatayı piyasaya çıkardığınızı kabul edelim... Hangi esnaf teşekkülü vasıtasiyle bu malı süreceksiniz? diye sordu.

— Elimde Kral tarafından verilmiş bir imtiyaz olduktan sonra buna ne lüzum var?

Anjelik, bu ifadeye inanmıyordu. Kralın aynı teşebbüs için iki kişiye aynı imtiyazı vermesine imkân yoktu...

— Akrabam olan ustan Burjo, işini genişlettikten sonra müşterilerini memnun etmek için bâzı yenilikler düşündü... Çikolata meselesi de bu arada düşünüldü... Biz, imalâta girişebilmek için lüzumlu patenteyi, esnaf teşekkülleri vasıtasiyle temin edebiliriz, diyorduk...

Odijo, ellerini havaya kaldırdı...

— Zavallı yavrucuğum, dedi. Ne boş hayâller kuruyorsunuz... Bu işi yaparsanız ödiyeceğiniz vergileri hiç düşündünüz mü? Bir sürü masrafın altından nasıl kalkabileceksiniz? Kıymetli vaktinizi hebâ etmiş olacaksınız.

— Peki ne yapmalı?

— Hiç... Çünkü ben, çikolata satmak hakkını haiz tek kişiyim...

Anjelik, ayağını yere vurdu ve hırsla bağırdı.

— Siz zarif bir kimse değilsiniz... Kadınların kaprisine boyun eğmek lâzım geldiğini benden mi öğreneceksiniz? Halbuki ben bu işi tahakkuk ettirmeği ne zamandanberi arzu ediyordum...

— E. bu kolay bir iş...

— Nasıl kolay olur? Biraz evvel bir çok güçlüklerden bahseden siz değil miydiniz?

— Meramınıza kavuşmak istiyorsanız çok basit bir çare var: Benimle evleniniz!

Mutfakta bir kahkahadır koptu... Bunu, yere yuvarlanan kapkacağın çıkardığı gürültüler takip etti... Kapı, birdenbire açıldı ve David, eşikte göründü...

Odije, bir şey anlıyamamıştı... Biraz hayretle:

— Kardeşiniz mi? diye sordu.

— Hayır... Burjo ustanın yeğeni olur. Mükemmel bir aşçıdır.

— Aşçılar, şişman olurlar... Bunda aşçı hali yok... Neden öyle sıktığı yumruklarını bana gösteriyor?

Odije, umursamaz bir hareketle elini, kılıcının kabzasına götürdü. David, buna sinirlenmişti:

— Benimle döğüşmeye cesaret edemiyeceksiniz! diye bağırdı...

Metrodütel, onun yaptığı bu çıkışı gülerek karşıladı...

Anjelik, gayet ciddî bir ifade içinde:

— Sana ne oluyor David? Bırak şu budalalıkları! diye ona çıkıştı..

Zavallı oğlan, büyükleri tarafından azarlanarak sinen bir çocuk edasiyle kollarını indirdi... Ancak oradan ayrılmıyor ve homurdanmayı kesmiyordu:

— Amcam, gevezelik ederek insana vakit kaybettiren ve bir şey yiyip içmeyen müşterilerden hiç hoşlanmaz...

— Doğru söylüyorsun delikanlı... O halde getir bize küçük bir testi şarap...

— Meyhane değil burası... Buraya yemek yenilmek için gelinir...

— Saat kaça doğru?

— Böyle ilkbahar günlerinde saat sekizden evvel kelinmez.

— Yâni beni sen, kapı dışarı etmek istiyorsun... Pekâlâ, yalnız kavga etmiyelim... Ben yine geleceğim...

Odije, ayağa kalktı ve zarif bir hareketle paltosunu omuzuna attı... Anjeliğe de gülümsemeyi unutmadı... Genç kadın, onun ince dudaklarını ve üst dudağında düzgün bir çizgi gibi duran bıyığını çok beğenmişti...

— Cevabınızı öğrenmek için tekrar geleceğim güzelim... Biliyormusunuz konuştuğum şey ciddîdir, iyice düşününüz...

Anjelik, güldü.

— Nasıl böyle bir ihtiyatsızlıkta bulunuyorsunuz? Bana dair hiç bir şey bilmeden bu teklifi nasıl yaptınız? Bakalım ben, iyi bir ev hanımı mıyım? Yemek pişirmesini bilir miyim?

— Siz mükemmel bir ev hanımısınız... Sonra yemek pişirmesini bilmeseniz de ne ehemmiyeti var? Mademki ben mütehassıs bir aşçıyım... Geriye başka ne kalır zâten! Sizi muhakkak memnun ederim...

Neşeli bir yüzle Anjeliği selâmladı...

Odijen'nin ziyaretinden patronunu haberdar etmek için Anjelik o akşam son müşterinin gitmesini bekledi...

— İmtiyazdan bahsedip durdu ama elinde böyle bir şey bulunmadığına kaniim... Fakat biliyor musunuz, hiç vakit kaybetmemeli... Sizde acaba şu fikirde...

Kebapçı ustası kısa kollarını boşlukta sallayarak onun sözünü kesti:

— Meramını açık ifade et...

— İstediğim gibi davranmaklığıma müsaade edecek misiniz?

— Şimdiye kadar hep bana danışarak mı davrandın? Kızım, evlâdım, dilediğin gibi hareket et... Fakat böyle mühim tasavvurlar beni endişelendirir, huzurumu kaçırır, biliyorsun... Bu iş bana kalırsa kötü şekilde neticelenecek... Ben öyle hissediyorum...

— Evet hayâl sukûtuna da uğrayabiliriz. Fakat tehlikelerini göze almadan da bir iş başarılamaz. Bir deneme lâzım...

— Dene kızım, dene...

Anjelik, ilk iş olarak hançerini yanına aldı. Sonra yine ustasının yanına gelerek o gece için dükkânda yatmasına müsaade edip etmiyeceğini sordu... Vakit hayli geçti, sonra çok da yorgundu...

— Eskiden kaldığım odada yatarım...

— Tabiî evlâdım... Ev de senin her şey de senin... Kal burada...

— Fakat usta bir tuhaf konuşuyorsunuz gibi geliyor bana... Burada bulunuşum sizi sıkıyor mu?

Kebapçı, gülmeğe başladı... Yanağını okşadı:

— Sen evimin güneşisin... Ben de pinponun biri... Bu kadar zaman geçti, hâlâ beni anlıyamamışsın...

Anjelik, onun bir elinde fener, diğerinde baston yerine kullandığı kalınca değnek olduğu halde sallana sallana yürüyerek uzaklaşmasını gülümsiyerek tâkip etti ...

Sonra pancurları örttü, kapıları kilitledi ve yukarı kata çıktı. Başı ağrıdığı için alelâcele yüzünü yıkadı, kendini karyolaya bıraktı... O gün çok yorulmuştu... Uyumaya çalıştığı sırada merdivenleri çıkan bir ayak sesi duydu... Biraz sonra da elinde bir şamdanla odaya, David'in girdiğini gördü...

— Burada mısınız Madam Anjelik?

— Ne var? Ne istiyorsun?

Şamdandan dökülen titrek ışığın gölgeleri, duvarlarda oynaştı... David, heyecan içindeydi. Bütün vücudu sarsılıyordu.

— Söyledikleriniz doğru değil mi? Onunla evlenmiyeceksiniz değil mi?

Anjelik, meseleyi kavramıştı...

— Şimdi de zihnine bu mu takıldı? Demek hiçbir şey anlamamışsın koca budala... Gelen yakışıklı ziyaretçi aynı zamanda zengin... Parası sâyesinde her şeye hükmedeceğini sanıyor... Yarın seninle beraber gider, bizdeki imtiyaznamenin mer'î olup olmadığını öğrenir, esnaf teşekkülleriyle görüşür, meselenin esasını anlarız...

— Ama... Şey... O adam sizden çok hoşlandı... Siz de ona bakarken gözlerinizin içi gülüyordu...

— Evvelâ şüphelerini yatıştır... Sonra ne hakla beni sigaya çekiyorsun? Buraya geldiğindenberi tek macerama sahit oldun mu? Bütün vaktim dükkân işleriyle uğraşmak ve çocuklarımla meşgul olmakla geçmiyor mu? Sen hâlâ, boş şeylerle uğraşmaya vakit bulabildiğimi sanıyorsun...

Toy delikanlı, ağır ağır karyolaya yaklaştı, elinde tuttuğu şamdanı, karyolanın baş ucundaki masanın üzerine koydu... Sonra denize düşüp de su yüzüne çıkmış bir kimse gibi bir soluk aldı...

— Çok mesudum... O adamın elini sizin vücudunuza değdireceğini düşündükçe deli olacaktım...

David, bir aralık gözlerini yumdu, bir şeyler mırıldanmaya başladı...

Toy delikanlı, içinde bir kaç defa aşk ve âşık kelimeleri bulunan bir güfteyi mırıldanıyordu...

Anjelik, gülmekten katılacaktı...

— Ooo! David, dedi... Sen şair olmuşsun... Nereden öğrendin bunları?

— Şair Krote bu beyitleri bana düzdü... Ondan bir şeyler istemiştim de... Ama neden gülüyorsunuz? Benimle eğleniyor musunuz yoksa?

— Tabiî gülüyorum... İlâhi çocuk, Krote dediğin o adam şair değil, şair bozuntusudur... Baksana ne pesten kerânî şeyler düzmüş! Sen şimdi git, yat anladın mı?

David, bir adım daha yaklaştı ve Anjelik'e doğru eğildi... Şamdandan dökülen ölgün ışık, eğilmiş duran yüzünde derin birer çukur gibi görünen gölgeler düşürmüş, yüzündeki çocukluk ifadesini silmişti. Anjelik, omuzundan kayan gömleğinin askısını gayri ihtiyarî yukarıya çekti.

Alçak fakat koyulaşan bir sesle:

— Sizi seviyorum, dedi... Sizden daha güzel kadın yok... Geceleri hep rüyamda elimi, göğsünüze, dudaklarımı da dudaklarınıza koyduğumu görüyorum. Şimdi şu yatakta, yanınızda yatmayı, vücudunuzu, sizi haykırtacak kadar kuvvetle kollarım arasına alıp sıkmayı ne kadar isterdim... Sonra her halde beni, sevinçten öldürecek şeyler de geçerdi aramızda...

Anjelik, içinden bir an düşündü... Bu Midi'li insanlar doğuştan âşık kimselerdi... Kendi kendine: «İyi ama bu onyedi yaşındaki acemi çaylağı yola getirmek lâzım» dedi ...

David, bir şeyler umduğu için sırıtıyordu. Ancak Anjelik'in yüzünü kaplayan ciddî ifade onu ürküttü ve birdenbire fena halde bozuldu, hüngür hüngür ağlayarak yatağın yanına çöktü...

— Biliyorum, ben hastayım... Sakın bana darılmayınız... Hastayım, hastayım ben...

Anjelik, elini uzattı, David'in saçlarını okşadı.

— Hayır David, sen hasta değilsin... Bunlar normal sayılır. Artık adam oldun... Tamamiyle adam olmuş sayılmazsın ya, ne ise... Sen hiç bir kadınla kaldın mı?

David, utançtan kızaran yüzünü Anjelik'ten saklamak ister gibi başını önüne eğerken:

— Hayır, dedi... Kadınları sevmiyorum... Onlar bana korku veriyor nedense...

— Peki ben de mi öyle? Ben ki seni her gün sabahtan akşama kadar haşlıyorum, itip kakıyorum ...Benden korkmuyor musun?

— Biraz ama o kadar değil... Çünkü siz bana bir tuhaf bakıyorsunuz... Fakat yine de içim rahat etmiyor, benimle eğleniyorsunuz gibi geliyor... Ne zamandanberi biliyor musunuz bu hâl bana ârız oldu? Beni kucakladığınız gündenberi...

— Ben mi seni kucakladım?

— Evet, kucakladınız ya! Hani size bir gün Tuluz'lu olduğumu söylemiştim... O gün ne kadar iyi idiniz... O zaman bana, şeyi öğreteceğinizi düşünmüştüm...

— Neyi?

David'in gözleri biraz daha büyüdü...

— İşte o şeyi... Şu sihirli şeyi...

— Aşkı mı demek istiyorsun? Yok yavrum... Bu kadarı fazla... Böyle şeyleri insan kendi akranından öğrenir... Veya kendisinden daha büyük olanlardan... Bunu sana öğretmek için görüyorsun ki, ne senin kadar gencim, ne de bu rolü ifa ediebilecek derecede yaşlı...

David, odada çıngırak gibi öten bir sesle:

— Demek istemiyorsunuz? diye bağırdı...

Anjelik, gittikçe telâşlanıyordu ...Toy ve tecrübesiz bir arzunun yepyeni bir şey olacağını o da kabul ediyordu ama şimdi böyle bir tecrübeye girişmenin sırası değildi...

Genç kadının aklına birdenbire geldi:

— Dinle beni David, dedi... Taşkın hislerin seni fazla hayâllere kaptırmış olmalı... Bu sebeple de bana karşı garip hisler besliyorsun... Gerçekte sen de anlıyacaksın ki, geceleyin şamdandaki mumu üfleyip söndürdükten sonra yatakta bütün kadınlar, biribirlerinden farksızdırlar... Senin eksiğin, onlardan birini olsun şimdiye kadar tanımamış olmaklığındır. Ver şu iskemle üzerinde duran mantomu bana...

Anjelik, mantoya büründü ve masa başında bir kâğıda bir şeyler yazdı... Sonra çekmeceden aldığı elli ekü'yü Davide verdi.

— Al bunları, çık dışarıya... Glatinyi sokağına git... Bu sokaktaki üçüncü evin kapısını vur... Üstünde kırmızı bir fener asılıdır. Kapı açılınca Lapolak adındaki kadınla görüşmek istediğini söyle... Ona, beni Anjelik yolladı de! Lapolak'ın okuması yazması yoktur ama «parlak oğlan» pusladaki yazıları ona okuyup anlatır... Elli ekü'yü de avucuna bırak...... O zaman sana senyörler gibi muamele edeceğini anlar... Hadi bakalım, git... Korkma hiç... Ayaklarım üşümeğe başladı, beni fazla ayakta bekletme...

David, itaat etti ve çıkıp gitti...

Anjelik, tekrar yatağına girerken kendi kendine: Bu, ahlâka sığar iş değil ama acıdığımdan yaptım» diyordu...

XXIII

Ertesi sabah Anjelik, utanma hissiyle toy delikanlıya bir şeyler sormaktan çekindi... Fakat Sayu'nun memnuniyeti yüzünden okunuyordu.

Evvelce de söylemiş olduğu gibi beraber Parisin esnaf kâhyasına gittiler... Şişman bir adam, onları karşıladı .Ziyaret maksatlarını anlattılar ve ellerinde bulunan imtiyaz beratını gösterdiler... Esnaf kâhyası, vesikayı tetkik etti ve muteber olduğunu bildirdi...

Anjelik, bu neticeyi öğrenince ferahlamıştı.

— Bir fikrimiz var, dedi... Dükkânımızda bâzı yenilikler yapmak istiyoruz. Meselâ kızartılmış balık, çikolata ve limonata satışı düşünüyoruz. Acaba bunlar için ayrıca vergi ödemek icap edecek mi?

— Evet...

— Neden acaba?

— Ayrı birer iş oldukları için. Bir defa bahşettiğiniz işler için ayrı ayrı müsaade alınması lâzım... Sonra bunlar için yine ayrı olarak vergi ödiyeceksiniz.

Anjelik, karşısına çıkan bu mânilere sinirlenmiş görünüyordu. Kızgınlığını belli etmemeye çalışarak:

— Bunlar yapılırsa serbestçe çalışabilecek miyiz dersiniz?

— Hayır... Bir de hazineye ait rüsumu ödiyeceksiniz... Bu rüsum da yapacağınız işlere kıyasen alınır. O işleri kontrol edecek kimselere ayrıca ücret ödenir... Ondan sonra işe başlanır...

— İş ortaya çıkmadan bunlar neyi kontrol edecekler anlıyamıyorum...

— Usul evlâdım, usul böyle...

Vergi ve rüsumlar gözünüzü yıldırmasın... Düşününüz ki, her esnaf teşekkülünün çeşitli ihtiyaçları vardır... Bunları karşılamak için de para lâzım değil mi? Vergilerin bir kısmı onlara, bir kısmı da hazineye gider... Hazine, ağır külfetler altında... ordu besliyor. Kralımız halka ziyafetler veriyor... Bunlar az parayla döndürülecek işler midir?

Anjelik'e, iş arkadaşı Sayu, esnaf kâhyasının sayıp döktüğü muameleler karşısında şaşırmışlardı... Teşekkür ederek oradan ayrılmaktan başka yapılacak iş yoktu...

Anjelik, dönüş yolunda düşünüyordu; Odije meğerse ne kadar haklıydı... Metrdotel, bir çok formalitelerden bahsettikçe Anjelik, bunların ciddiyetine inanmamış bunları, Odije'nin onu teşebbüsünden caydırmak için icat ettiği bahaneler sanmıştı... Anjelik, tek başına bu bir sürü işin altından nasıl kalkabilirdi? Bu işin en kestirme yolu Odije'yle anlaşmaktı...

Anjelik, birkaç gün, namlı metrdotelle nasıl teması temin edebileceğini düşündü... Onunla anlaşmak faydalı olacaktı... Mücadeleden bir netice çıkmasına imkân yoktu... İki kuvvet birleşecek olursa işler tıkırında gidecekti... Anjelik'in elinde sağlam bir imtiyaz beratı vardı. Çikolata imâlinde kullanılacak iptidaî maddeleri hariçten getirtebilirdi. Odije'nin ise bunların hazırlanış ve satışa çıkarılışında büyük tesirleri olurdu... Mutlaka onunla iş birliği şarttı. Anjelik bu lüzuma iyice inanmış bulunuyordu.

Odije ,ekseriya «Kızıl Maske Meyhanesi» ne geliyor, dükkândaki müşterilere görünmekten kaçınır gibi sessiz sedasız bir masaya geçip oturuyordu. Anjelik'le ilk tanıştığı sıralarda ona hayli diller döküp iltifatarda bulunduğu halde son zamanlarda nedense süt dökmüş

kediye dönmüştü... Genç kadın pişirdiği yemekler hakkında Odije'nin tek kelime dahi söylememiş olmasına şaşıyordu. Masasına getirilen yemekleri de pek yemiyor; bakışlarını, müşterilere hizmet eden Anjelikten ayırmıyordu... Hele yüzündeki ciddî ifade genç kadını ümitsizliğe düşürüyordu. Bu durum karşısında Anjelik, işbirliği mevzuunu ona nasıl açabilirdi?

Metrdotel, onu âdeta göz hapsine almış gibiydi. Hattâ bu mürakabenin hudutlarını daha genişletiyor, ailenin pazar gezmelerinden Odije, atına binmiş olduğu halde karşılarına çıkıyor, çimenler üzerine yaydığı küçük sofrasına onları çağırıyordu...

Genç kadın, çarşı ve pazarda da sık sık ona rastlamıya başlamıştı.. Her karşılaşmada Anjelik, Odije'yi muntazam ve zarif bir kıyafet içinde görüyordu...

Belki bu tesadüflerde olagan üstü bir taraf aranılması mânasızdı... Zira yaz bastırmış, Parisliler açık havadan geniş ölçüde faydalanmak için kırlara, mesire yerlerine taşınmayı iş edinmişlerdi.

Böyle bir kır gezintisinin ertesi günüydü. Odije, yine çıkageldi. Bu defa eski ciddiyetinden sıyrılmış görünüyordu... Damdan düşer gibi Anjelik'e:

— Çok tuhaf, dedi... Sizi anlamaya çalıştıkça yine tereddütten kurtulamıyorum güzelim... Sizde çözemediğim bir muamma var...

— Ne muamması? Çikolata meselesi mi?

— Hayır... Önceleri anlıyamamıştım... Siz daha ziyade kalb işleri için yaratılmışsınız... Hattâ zekâ işleri için de... Sonra tetkik ettim ve gerçekte ise sizin çok pratik, maddî ve şaşmaz bir insan olduğunuz neticesine vardım.

Anjelik, içinden «belki de öyleyim» dedi. Fakat muhatabına, geniş bir gülümseyişle mukabele etmekten de geri kalmadı.

— Hayatta, muayyen bâzı işler için elverişli devreler vardır. Bâzı devrelerde aşk, insan hayatına tesir eder ve hâkim olur. Bu devrede hayat, insana çok kolay görünür... Sonra insan hayatına çalışmanın hâkim olduğu devreler de vardır. O zaman gayeye ulaşmaktan başka bir şey düşünülmez. Sizden niçin saklayayım? Ben de hayatımın öyle bir devresinde bulunuyorum ki, bu devrede bana hâkim olan düşünce, babaları vefat etmiş bulunan çocuklarımı yetiştirmek için para kazanmaktır.

— Sizi takdir etmemek kabil değil... Ancak çok yorucu ve uğraştırıcı olduğu muhakkak bulunan bugünkü işinizle gayeniz olan aile hayatını nasıl telif edebileceksiniz... Günlük işleriniz sizi hayli meşgul etmiyor mu? Bu şartlar altında çocuklarınızı mesut edebileceğinize kani misiniz?

Anjelik, biraz katı cevap verdi...

— Henüz kati bir tercih yapmış değilim... Sonra Burjo ustaya da halimden şikâyet etmedim... Çok mütevazi şartlarıma rağmen burada hiç ümit etmediğim iyi bir kabul gördüm ve görmekteyim...

Odije, bir iki öksürdü, sonra mütereddit bir ifadeyle:

— Ya ben size bir tercih imkânı verirsem? Dedi...

— Ne demek istiyorsunuz?

Anjelik, bakışlarını onun gözlerinin tâ içine dikti... Hayranlık, Odije'nin bakışlarında açıkça okunuyordu... Anjelik, onunla esaslı bir görüşmeye girişmenin tam zamanı olduğunu kestirdi...

— Sizin imtiyaz meselesi ne oldu?

Odije' içini çekti...

— Bu meseleyle çok ilgileniyorsunuz... Hattâ bu ilginizi gizlemiye bile lüzum görmüyorsunuz... Henüz temin edemedim. Ekimden evvel de temine imkân yok... Sıcaklar devam ediyor... Başkan Segye, sayfiyede... O, saraya döndükten sonra işler çabuk yürüyecek... Esasen Kont dö Giş'le de görüştüm... Biliyorsunuz dö Giş, şansölye Segye'nin damadıdır... çikolata işinde durumum çok kuvvetli... Bunu görüyorsunuz... Yalnız...

Anjelik, onun sözünü kesti:

— Evet yalnız... Şimdi siz, beni dinleyiniz.

Ve Odije'ye, en ince teferruatına kadar tasavvurunu, elinde bulunan imtiyaznamenin sarsılmaz ve çürütülmez bir hüccet olduğunu izah etti. Fakat bütün bunlara rağmen de işbirliğinin, her ikisi için de faydalı ve lüzumlu olduğunu söyledi... Anjelik, çikolatayı yapacak, o da lüzumlu maddeleri temin edecek ve kârı paylaşacaklardı... Hattâ Anjelik, Odije, isterse bu işe sermaye dahi koyacaktı.

— Peki, çikolatacılık için nereye yerleşmeyi düşünüyor sunuz?

— Sentonore mahallesine... Fakat siz, hâlâ bir teşebbüse geçmediniz... Niyetiniz ciddî değil galiba...

— Hayır... Niyetim çok ciddi... Bunu siz de biliyorsunuz... Sentonore çok mükemmel bir yer... Luvra, Kral sarayına yakın. Lâkin orada açılacak dükkân, kebapçı dükkânına veya meyhaneye benzememelidir. Orası bambaşka. sekilde dayanıp döşenmeli, süslenmelidir...

Anjelik, Odije'nin önünden tabağı aldı, elindeki temiz bezle masanın üzerindeki kırıntıları topladı... Sonra, mutbağa doğru yürüdü...

Odije' hemen arkasından yetişti...

— Anjelik, güzelim... Öyle ani davranışlarınız var ki... Niçin bu kadar zalimsiniz... Bu pazar gezmeye gidelim sizinle... Hem nereye biliyor musunuz? Mulen (*) dö Javl'e... Yemek de yeriz. Sonra kırlarda dolaşırız, olmaz mı?

(*) Değirmen.

Metrdotel, bunları söylerken elini Anjelik'in vücuduna koymuştu... Genç kadın, cazibesine kapıldığı bu taze yüze, bilhassa iki virgül gibi duran bıyıkların gölgesi altında daha iyi beliren dudaklara bakışlarını kaldırdı. Bu dudaklar, aralanmadan evvel muhakkak ki, kendisini zorla kabul ettirecek tam bir teslimiyet içinde çok şeyler bekliyen çok güzel dinç ve taze bir kadın vücuduna değdiği sırada yumuşak bir mukavemetle karşılaşacaktı...

Tahayyül ettiği bu hazzın içini titretmesine mâni olamıyan Anjelik, Pazar günü değirmene gitmeyi kabul ettiğini bildirdi...

Bu gezinti mevzuu, istemediği halde Anjelik'i tahrike başlamıştı. Odije'nin dudaklarını, elinin vücuduna temasını ne zaman hatırlasa bir hâz dalgasiyle ürperdiğini hissediyordu... Gezinti meselesinin onu tahrike başlaması da belki bu hislerden ileriye geliyordu... Ne zamandan beri bu gibi tahassüslerden uzakta kalmıştı. İki yıla yakın bir zamanda kumandanla geçirdiği maceradanberi bir erkek, ona dokunmuş değildi. O acı hâtıranın zihni bulandırması hiç de arzu edilen bir şey olmazdı. Kumandan, odun gibi bir herifti. Ondan ince hisler beklenilemezdi... Kalambröden'in temasları ise bu yaralara tuz biber eken birer kötü hâtıraydı...

Bu düşüncelerin tesiri altında Anjelik, randevu günü sabahı, erkenden hazırlığa girişti... Genç kadın, garip bir heyecan hissediyordu... Acaba aralarında bâzı şeyler geçecek miydi? Maamafih Odije, şimdiye kadar ona karşı cidden dürüst davranmıştı...

Aynanın karşısında kaşlarını ve kirpiklerini kendi kendine: «Acaba ben, cidden güzel miyim?» sualini soruyordu.. Ona daima güzel olduğunu söylüyorlardı...

İçinden «Galiba biraz topladım, diyordu... Mamafih şişmanlık bana fena gitmedi... Zâten, Odije mizacında olan erkekler, biraz topluca kadınlardan hoşlanırlar.»

Anjelik, yalnız iş gören ellerinin sertleşmesine üzülüyordu... Fakat bir gün evvel «Yeni Köprü» ye kadar gitmis oradaki bir baharatçıdan ellerini beyazlatacak ve yumuşatacak bazı köklerden yapılmış bir su satın almıştı...

Saçları, yeni büyüyordu, Büyürken de kıvrık hâle geliyorlardı... Saçlarının bu kısa haliyle başı açık olarak sokağa çıkmasına imkân yoktu. Onları güzel bir şekilde sarmak lâzımdı.

Usta Burjo'nun karısından kalan giyim ve süs eşyası çok işine yaramış: Anjelik, hazırlığını bitirdikten sonra mütevazi ve orta halli bir genç kadın oluvermişti...

Yine heyecan içinde sokağa çıktı... Hava çok güzeldi. Anjelik, köprü

gözü altında beklemiye başladı... Odije'nin karuçesi görünür görünmez genç kadın, azat edilmiş bir mektep çocuğu sevinciyle ona doğru seğirtti... Metrdotel, bugün cidden göz alıcı bir haldeydi... En yeni elbiselerini giymiş, kılık ve kıyafetine mutaddan ziyade ihtimam göstermişti...

Anjelik, onun ipek gömleğine ve caketinin parlak klâpalarına parmağiyle dokunuyor, hayranlığını belli ediyordu...

— Ne güzel, ne kadar güzel!

Genç adam, biraz da böbürlenerek:

— Evet, diyordu... İyi ve pahalı şeylerdir... Onlara epey para harcadım... Bir küçük servet...

Sonra:

— İleride sizin de böyle güzel şeyleriniz olacak! Diye ilâve etti... Size her şey yakışır...

Karuçe, Sen nehri sahilini tâkip ederek ilerliyordu... Anjelik'in heyecanı yatışmış, keyfi yerine gelmişti...

Bir hayli yol aldıktan sonra zümrüt gibi çayırlıkların ortasında değirmen binası göründü... Buraya daha ziyade sevgililer geliyor ve dönen kanatların tıkırtısı arasında buse sesleri işitilmez oluyordu...

Değirmene girince un ve buğday kokusu genizlerine çarpmıştı. Anjelik, bu kokuyu doyasıya teneffüs ediyordu...

Sonra küçük bir salona geçtiler... Buradaki masalarda çiftler oturuyordu...

Değirmenci, onlara taze yumurtadan bir omlet getirdi. İştahla yediler... Anjelik, bakışlarını Odije'nin yüzünden ayırmıyordu... Zihnen de daima meşguldü... Acaba Odije, salondaki çiftlerin yaptıkları gibi onu kucaklayacak mıydı? Metrdotel, böyle bir harekete teşebbüs ederse genç kadın utanç duymıyacak mıydı? Maamafih salon loştu. Masalardaki çiftler, birer gölge halinde görünüyorlardı... Anjelik, Odije'yle arasında geçeceğini tahayyül ettiği şeyleri düşündükçe heyecanlanıyor, yanakları kızarıyordu...

Omletten sonra değirmenci şarap ve söğüş getirdi.

Anjelik, bu kapalı yerde sıkılmaya başlamıştı... Bir aralık:

— Burada durmayalım, dışarı çıkalım, dedi...

— Fakat çok sıcak var dışarıda.

— Hiç olmazsa esen rüzgârdan faydalanırız... Sonra burada kucaklaşan insanları seyretmekten bıktım doğrusu...

Birlikte dışarı çıktılar... Odije, güneş geçmemesi için uzun tüylerle süslü şapkasını, hemen Anjelik'in başına koydu... Genç kadına bu geniş şapka ne kadar yakışmıştı... Odije, onu hayranlıkla süzdükten sonra:

— Çok güzelsiniz, dedi...

Tekrar yürümeğe başladılar... Sen nehri kıyısına inen keçi yoluna saptıkları sırada Odije, yeniden kendi işlerinden bahse başladı... Çikolata imâli işi tahakkuk ederse yemeklere dair bir kitap yazacağını ve bu eserden, mesleğinde ilerlemek arzusunda bulunan bütün aşçıların faydalanacağını söylüyordu.

— Bir metrdotel, serviste ne gibi ince noktalara dikkat edeceğini, bir aşçı, hazırlıyacağı yemek, tatlı vesaireyi müşteri önüne çıkarmadan evvel nasıl süslü ve iştah açıcı bir hale getireceğini yazacağım kitaptan öğrenecek. Sonra yemek saatleri de çok mühim bir mevzu deşkil eder... Ayrıca peçetelerin katlanışı, tabakların konuluşu gibi işin bütün ince tarafları bu kitapta izah edilmiş olacak...

Anjelik, gülmekten kendini alamadı...

Odije, onun bu kayıtsızlığı ve istihzası karşısında fena halde bozuldu... Anjelik, bunu farkettiği için özür diledi.

— Affedersiniz, dedi... Şarap bana dokunur... Biraz başım döndü de... Hem siz beni, bunlardan bahsetmek için mi buraya çağırdınız?

— İşi alaya almayınız Anjelik... Size istikbalden, projelerimden bahsediyorum. Bunlar, size karşı beslemekte olduğum hislerle alâkalı mevzulardır. Size, evlenme teklifinde bulunduktan sonra hayatıma bir istikamet vermek lâzım geleceğini anladım... Düşünmeğe başladım ve anladım ki siz...

Anjelik birden bağırarak uzakları işaret etti:

—Ne güzel! İleride buğday yığınları var! Oraya kadar gidelim...

Ve başındaki koca şapkayı, uçmaması için elleriyle tutarak koşmaya başladı...

Odije de gülerek arkasından koşuyordu... Anjelik, kendini buğday ve saman yığınlarının ortasına bıraktı...

— Ah küçük çılgın ah! Beni peşinizden epey koşturdunuz... Ben bir iş kadınıyle görüşüp anlaşabileceğimi umarken karşıma, çiçekten çiçeğe konan bir kelebek çıktı...

— Odije, size bir şeyi hatırlatayım... Şu koca perukanızı başınızdan çıkarınız bir kere... Sizin yerinize bu bunaltıcı sıcakta ben terliyorum... Ya sizin güzel saçlarınızı okşamak istiyorsam... Böyle perukayla oturup konuşmak zâten âdet değildir...

Odije, bu sözler karşısında hayretten dona kaldı... Fakat perukasını da çıkarmayı ihmal etmedi...

Anjelik:

— Hah şöyle! dedi... Şimdi sıra bende... Şu saçlarınızı bir okşayayım...

Odije, irkilip geriye çekilirken elini tuttu...

— Anjelik, ne oluyor size bugün... Ben ciddî şeyler konuşmak istiyorum. Sizin aklınız fikriniz hep şeytanlıkta...

Odije, tuttuğu elin hararetten yandığını hissediyordu... Şaşırmış, kalmıştı... O da heyecan içindeydi...

Anjelik, bakışlarını genç adamın yüzünden ve dudaklarından ayırmıyordu... Bu adamı âşık edinmek hiç de fena olmayacaktı.

Bu düşüncelere rağmen Anjelik, ileriye gitmekten çekinerek sırt üstü uzandı...

— Odije, ne şairane bir dekor... Masmavi bir gök, güzel bir gün... Sonra ben, sizin gibi yakışıklı bir gencin yanında bulunuyorum... Ben neler arzuluyorum biliyor musunuz?

Anjelik, sonunu getirmedi... Sustu...

Odije, ciddî bir ifade içinde:

— Ben, dedi. Saman yığınları arasında hizmetçi kızları kucaklamaktan hoşlanan kimselerden değilim... Siz de o makule kızlardan ve kadınlardan değilsiniz... Size karşı beslediğim niyet ciddîdir. Sizi kendime eş yapmak tasavvurundayım... Yâni siz, gelecekte doğacak çocuklarımızın annesi olacaksınız... Mukaddes bir varlığa karşı hürmet göstermek lâzımdır. Nikâhımız kıyılıp evleninceye kadar ismetinizi ihlâl etmiyeceğim. Buna karar verdim... Ama bugünkü sözleriniz beni şaşırttı... Ancak bunların ciddî olduğuna inanmıyorum... O sözleri içiniz değil, ağzınız söylüyor... Buna eminim...

Anjelik, cevap vermiyor, dudakları arasına aldığı bir saman çöpünü dişleriyle ısırarak, yarı aralık gözleri arasından onu süzüyordu... Odije'yle evlendiği takdirde küçük bir burjuvaz olacak, muhitinden itibar görecek, vaziyeti düzelecekti...

Odije:

— Sizin için usta Burje ile de görüştük... Sizi methetti. Yalnız «Merhamet tarafı eksiktir» dedi... Galiba onun için hiç kiliselerde görünmüyorsunuz...

— Kiliselere devam edenlerin merhamet tarafları, kuvvetli midir?

— Demek istedim ki...

Anjelik, sözünü kesti:

— Şimdi dinî münakaşalara girişmiyelim... Ben, içi dışı bir olmıyan insanları çok iyi tanırım...

— Anjelik, bunlar nasıl lâkırdı? Aklınızı mı oynattınız yoksa?

Genç kadın, sabrı taşmış insanların feveraniyle:

— Rica ederim! Diye bağırdı... Bu mevzuları bir tarafa bırakınız

artık... Şunu size hatırlatayım ki, insanlar neyi ellerine almışlarsa kırmışlardır. Herkes din yolunda ve Allah yolunda olduğunu iddia eder ama hakikatler acaba o merkezde midir? İnsanların safsatalarını duydukça kusacağım gelir... Böyle güzel bir yaz gününde genç bir kadın, sevilmek, kucaklanmak isterse, kanaatime göre Allahın emrine aykırı bir arzu izhar etmiş sayılmaz .Çünkü Allah ne maksatla bu eserini halketmiş olduğunu bilir.

— Hayret ediyorum size Anjelik... Siz, yalnız bir koruyucuya değil, aynı zamanda kadınlık mevkiinizi gösterecek bir erkeğe muhtaçsınız... Akrabanız olduklarını söylediğiniz Burjo ustayla yeğeniniz, sizi pek serbest bırakmışlar... Şımartılmışsınız... Sizi yola getirmek lâzım...

Anjelik, esneme arasında:

— Evet, evet, doğru! dedi...

Aralarındaki bu münakaşa iştahını tıkamıştı... Saman yığınlarının arasına kendini biraz daha bırakarak rahatça gömüldü... Uzun etekliği gerilerek yukarıya çekilmiş, ince ipekliden kılıflar içindeki aşık kemikleri ortaya çıkmıştı...

Bir aralık:

— Çok yazık size, dedi...

Beş dakika sonra da uykuya daldı... Odije, kalbi hızlı hızlı çarparak, kendi halinde sere serpe uzanmış bu vücudu hayranlıkla seyrediyordu...

Şimdi bu vücudun ezbere bildiği bütün teferrüatını yakından görüyordu... Tasvirlerdeki meleklerin alınlarından farksız bir alın, canlı bir ağız, güzel bir göğüs... Anjelik, orta boyluydu ama o kadar mütenasipti ki, insan onu daha büyük görüyordu. Odije, onun ayak bileklerini hiç görmemişti. Hafifçe sıyrılmış etekliğin açıkta bıraktığı bu ayak bileklerinden yukarıya doğru, kendisine sahip olacak vücudu, asabî bir hareketle kavrayıp sıkacak güzel kadın bacaklarının uzanmış olduğunu görmeden tahayyül edebiliyordu...

Odije'nin alnında terler birikmişti, bunalıyordu... Onun yanında daha fazla kalırsa sıkıntıdan boğulacaktı... Kalkıp gitmeğe karar verdi...

Anjelik, tuhaf bir rüya görüyordu... Deniz üstünde, saman yığınlarından bir gemi içindeydi... Birisi onu okşuyor ve: «Ağlama» diyordu...

Uyandı... Yanında kimseyi göremedi... Güneş ufka iniyordu...

İçini çekti.

— Şu budala Odije'nin yüzünden güneş bile beni alaya alıyor, dedi...

Vücudu, rehavet içindeydi... Tüylü kollarını okşadı.

«Omuzların fildişinden iki yuvarlak, göğüslerinin ise bir erkek avucunu tıpatıp doldurmak için yapılmış...»

Rüyasındaki samandan gemide ona bunları söyliyen o garip karakuş, o adam nereye gitmişti? Ona neler söylemişti rüyasında... Onu uzun uzun öpmüştü de... Belki de bir hayâldi o, mevcut bile değildi...

Kalktı... Üstüne başına takılmış otları silkeledi, sonra değirmene gitti, kayıkla Parise kadar götürmesini Odijeye söyledi... Yüzü asılmıştı...

XXIV

Anjelik, bu Sonbahar gününün karanlık bir akşamında çiçek almak için «Yeni Köprü» de o sergiden diğerine, dolaşıp duruyordu...

Bir aralık, sefalet çevrelerinin «büyük Matyö» diye çok saydıkları ve baş taçı ettikleri adamın sokak ortasında kurulmuş kürsü gibi yüksek tezgâhının önünde bulunduğunu farketti. Gördüğü manzara onu ürpertmişti...

Matyö, önüne diz çökmüş bulunan bir adamın dişini çekmekle meşguldü... Adam, ağızı açık bir halde, kerpeten hareketlerine başını uydurmaya çalışıyor, dişinin çekilmesini bekliyordu... Anjelik, onu mısır püskülü rengindeki saçlarından ve üzerindeki siyah paltodan tanımıştı... Bu, rüyasında gördüğü saman gemisindeki adamdı...

Daha iyi görebilmek için genç kadın, ayaklarının ucunda yükselerek baktı... Meraklıların teşkil ettiği kalabalık sıralar arkasında bulunuyordu...

Havanın oldukça soğuk olmasına rağmen Matyö nohut tanesi kadar terler döküyordu...

— Ne berbat bir diş... Kerpetene karşı koyuyor...

Bir aralık işine ara vererek kerpeteni hastanın ağzından çekti terlerini kuruladı. Sonra:

— Canın acıyor mu? diye sordu...

Beriki, yüzünü kalabalığa çevirdi ve gülerek, menfi mânada başını salladı... Evet oydu... İşte donuk renkli yüzü, geniş ağızı ile oydu...

Büyük Matyö, etrafını çeviren kalabalığa döndü:

— Sizler de görüyorsunuz ya Madamlar ve Mösyöler dedi... Dişi ke-

netli bir adam bile gık demiyor... Bana inanınız; diş, öyle pek kolay yerinden sökülecek dişlerden değil... Ama mucizem sâyesinde ıstırap hissetmiyor... O mucize nedir? İşte şu küçük şişenin içindeki sihirli su... Bu sudan dişe biraz sürüldü mü, çekiliş sırasında hiç acı duyulmaz... Hadi bakalım dostum, işinize devam edelim...

Adam, yine ağzını açtı... Beriki de kerpeteni eline alarak kaldırım taşı sökercesine sert hareketlerle uğraşmaya başladı.

Nihayet, biraz sonra Matyö, hastanın ağzından kerpetenin ucundaki dişi, halka gösterdi...

—İşte! Oldu bitti... Hiç acı duydunuz mu dostum?

Hasta, yine gülüyordu... Başının menfi mânadaki bir işaretiyle canının yanmadığını anlattı.

— Daha ne söyliyeyim? Hepiniz gözlerinizle gördünüz... Iztırap çeken, ağrıdan kıvranan bir adam, can acısı duymadan, ağrıyan dişinin çekilmesiyle ooh! diyor, rahatlıyor ve yine gözlerinizin önünde güle oynaya dönüp gidiyor... Rahatınızı bozan, huzuru size haram eden çürük dişlerinizi ağızlarınızda tutmakta ne mâna var? Onları çektirip kurtulunuz... Ancak ağrıyan dişleri acıtmadan ancak ben çekebilirim. Dişe sürdüğüm sihirli suyun terkibini benden başka kimse bilmez...

Dişi çekilen adam, şarlatanın kürsüsünden indi... Anjelik, peşinden gidiyordu ...Arzusu, onun yanına sokulmaktı... Fakat adam, acaba onu tanıyacak mıydı?

Adalet sarayının alt tarafından rıhtımı tâkip ederek, adam önde, Anjelik arkada ilerliyorlardı...

Sen nehrinin üzerine çöken sis arasında bu zayıf adamın ne garip bir görünüşü vardı... Adam, çok ağır yürüyordu... Arada bir duruyor, tekrar yürüyüşüne devam ediyordu...

Genç kadın, birden onu gözden kaybetti... O kadar hayrete kapılmıştı ki, hafif bir çığlık koparmaktan kendini alamadı... Biraz sonra adamın rıhtım kenarındaki merdivenlerden indiğini gördü. O da arkasından giderek aşağıya indi... Adam, biraz ileride duvara dayanarak iki kat olurcasına öne doğru eğildi ve inlemeye başladı.

Anjelik, adamın yanına sokuldu:

— Ne oldu? Neyiniz var? Hasta mısınız? Diye sordu...

Adam, çok hafif bir sesle:

— Ah! Ölüyorum, diye cevap verdi... O odun herif neredeyse ense kökünden kafamı koparacktı... Muhakkak çene kemiğim yerinden çıktı...

Bir aralık yere kan tükürdü...

— Hani hiç canınızın acımadığını söylüyordunuz?

— Söyliyemezdim ki... Büyük Matyö, bu danışıklı güreş için bana para verdi...

Adam, tekrar inlemiye başladı ve yine kan tükürdü... Anjelik, adamın bayılmak üzere olduğunu görüyordu...

— Budalalık bende... Ne diye kabul edersin bunu? Üç gündenberi ağzıma tanrı lokması koymadım...

Anjelik, tanımadığı adamın koluna girerek zayıf bedeninden kavradı. Boyu Anjelikten uzundu. Fakat çok zayıftı... Anjelik, onu ayakta tutabiliyordu.

— Gelin benimle... Bu akşam iyice karnınızı doyurabilirsiniz... Hem de karşılığında sizden bir şey istemeden...

Dükkâna döner dönmez Anjelik, hemen mutbağa koştu, bitkin adama et suyundan yapılmış bir sebze çorbası hazırladı... Kâseyi, götürüp önüne koyarken:

— Şimdilik bunu için bakalım, dedi... Biraz kendinize geliniz... Sonra başka yemekler de vereceğim...

Açlıktan ölmek raddesine gelmiş bulunan zavallı adam, çorba kâsesinden tüten buğuyu derin derin teneffüs etti...

— Ooh! Ne güzel taze sebze kokuyor... Çok şükür Allahıma...

Anjelik, garip adamcağızı rahata kavuşturduktan sonra müşterilerle meşgul olmak üzere tekrar mutbağa gitti... Sağa sola lüzumlu emirleri verdi ve güzel bir salça hazırlamak için mutbağa bitişik küçük bölmeye girdi... Anjelik, hususî bir yemek yapacağı sıralarda bu bölmeye girer, yalnız başına kendi işiyle meşgul olurdu...

Aradan çok geçmeden, kapı aralandı ve garip misafirin başı içeriye uzandı...

— Güzelim, söyle bana Lâtince bilen küçük dilenci sen misin?

Vereceği karşılıktan adamın memnun olup olmıyacağını kestiremediği için Anjelik:

— Benim veya değilim, dedi. Bundan kime ne? Şurası bir gerçek ki, ben, bu meyhanenin patronu usta Burjo'nun yeğeniyim...

— Öğrenmek istediğim nokta başka... Yâni Kalambröden'le şimdi bir münasebetin var mı?

— Allah korusun!

Adam, yavaşca içeriye süzüldü. Anjelik'e sokularak belinden kavradı ve onu dudaklarından öptü...

Anjelik, ondan kurtulup da rahat soluk aldığı zaman:

— Efendi, dedi... Keyfiniz yerine geldi galiba...

— Geldi, geldi... Meleklerin Markiz'i, seni uzun zamandanberi Paris'te arıyorum ben...

Anjelik, ürkek bakışlarının etrafta dolaştırdıktan sonra:

— Sus dedi...

— Korkma, korkma... Çekinilecek kimse yok salonda... Ben, hep-

sini tanırım... Bana inan... E! Söyle bakayım bana küçük dilenci, samandan vapurların var mı? Sen, ne haldeydin? Kansız, cansız, sapsarı bir küçük çiçektin... Uyurken ağlardın... Bak şimdi ne olmuşsun... İyisin şimdi... Hem de çok iyi... Dudakların yine öyle güzel... Üstelik onlarda, eskiden olduğu gibi göz yaşlarının acısı değil kiraz lezzeti var... Gel, gel bir daha...

Yanaklarını okşamak isteyen elleri Anjelik itti..

— Acele işim var, dedi.

— İki saniyelik saadet iki yıllık ömre değer... Hem sonra karnım aç benim, biliyorsun!

— Hamur tatlısı mı, yoksa reçel mi istersiniz?

— Hiç birisini... Seni istiyorum... Bakışın ve temasın beni diriltmiye yeter de artar bile... Senin kiraz dudaklarını, şeftali yanaklarını istiyorum... Her tarafın olgun bir meyve gibi yenilecek hâle gelmiş... Aç bırakılmış bir şair bundan mükemmel hayâl kuramaz... Etin yumuşacık. Seni ısırmak istiyorum. Ve sıcacıksın... Oooh ne güzel! koltuklarının kokusu beni iç ezintisinden öldürüyor...

Anjelik, ondan sıyrılarak geriledi...

— Bu müptezel iltifatlar insanı çileden çıkarır, diye çıkıştı.

— Ben fazla bir şey yapmıyorum ki, temennilerimi açıklıyorum... Ve tekrar Anjelik'e sarıldı, bir kolunun dirsek önü çukuruna bastırıp sıkıştırdığı başına eğildi...

Tam bu sırada arkalarındaki masaya birisi, bir odunla vurdu... Bu gürültüyle biribirlerinden çözüldüler...

Burjo usta, hırstan kıpkırmızı kesilmiş bağırıyordu:

— Mel'un gazeteci, şeytanın artbacağı sen, sen, evimde ha! Hem de kızıma tecavüze yelteniyorsun değil mi! Defol buradan musibet herif yoksa kıçına yiyeceğin tekmeyle kapı dışarı edilirsin...

— Ustacığım o güzel papuçlarına yazık olmaz mı?

— Çık dışarıya! Defol diyorum sana ahlâksız!...

Fakat beriki, Burjo ustanın yağdırdığı hakaretler sanki kendisine değilmiş gibi yılışarak kapıya doğru yürümüş, üstelik bir de alaylı selâm sarkıtarak gözden kaybolmuştu...

Anjelik, çok utanmıştı... Vaziyeti kurtarmak için:

— Bu tanımadığım adam haberim olmadan buraya girmiş, dedi. Bir türlü elinden kurtulamadım...

Kebapçı, bu mâzereti yutmamış gibi:

— Him! Diye mırıldandı... Ama, bu işten memnun olmamış bir hâl yok sende... Yarucuğum, güzelim, hiç itiraz etme... Benim tutulduğum taraf başka... Niçin bu seviyelere düşüyorsun? Buraya çok kibar in-

sanlar geliyor, onları bırakıp da bir gazeteci parçasiyle gönül eğlendirmeni hazmedemiyorum.

Şair bozuntusu Krote, berbat herifin birisidir... Defe almadığı mevzu yoktur... Kralın nedimesi Matmazel dö Lavalyer'i bile defe koyup çaldı. Kızın bir ayağı yürürken aksadığı için ona, topal dedi çıktı... Sonra Matmazel dö Lavalyer'in göğsü dümdüzdü... Cildi kuruydu gözleri biraz çukurdaydı... Krote, düzdüğü beyitlerle zavallıyı sarayda barınamıyacak hâle getirdi, bir manastıra kapanmak mecburiyetinde kaldı... Sonra Kral XIV. Lui'nin iradesiyle oradan çıktı... Kraldan ikinci gebeliğinde hastalandı... O korkunç Krote, kadının vücudunda Kralın dahi bilmediği hususiyetleri açıkladı, onu herkese rezil etti.

Genç kraliçe kocasının ihaneti dolayısiyle bu hallerden memnun oluyordu ama bu memlekette Kraliçenin değil, Kralın borusu öter... Derken Kral da metresinin şiirlerle rezil edilişinin kendi şerefine halel getireceğine inandı... Bu herifin tevkifi için emir verdi... Bütün polis, onun peşinde şimdi... Anladın mı nasıl bir adama kapılmış olduğunu? Herkes onun yakalanıp asıldığını biliyor... Zira ne zamanlardanberi ortadan silinmiş kaybolmuştu.

Anjelik, Franburjuva sokağındaki küçük odasında yatmaya hazırlanıyordu... Hizmetçisi Javat, soyunmasına yardım etmiş, işini bitirdikten sonra hanımına bir reverans yaparak çekilip gitmisti... Çocuklar da uyuyorlardı...

Dışarıda, koşan birisinin ayak sesleri duyuldu. Aralık ayının bu soğuk gecesinde sinsi sinsi yağan kar, yerleri iyice örtmüştü...

Derken kapı vuruldu... Anjelik, sırtına hemen robdöşambrini geçirdi ve kapıyı açmak üzere dışarıya çıktı...

— Kim o?.

— Benim... Çabuk aç! Köpek var...

Anjelik, düşünmeğe dahi vakit bulamadan kapının sürgülerini çekti. Ve bir anda gazeteciyi karşısında buldu ,akabinde de bembeyaz bir kitle içeriye dalarak gazetecinin gırtladığına atıldı ...

Anjelik·

— Sorbon! diye seslendi...

Ve öne atılarak köpeği, tasmasından yakalayıp çekti...

— Bırak, bırak onu Sorbon Lass İhn! Lass İhn!

Genç kadın. Desgrez'in ara sıra köpeğe almanca emirler verdiğini hatırlamış ve köpeğe sonradan öyle hitap etmişti ..

Sorbon, bir türlü avını bırakmak istemiyordu. Ancak Anjelik'in ihtarı üzerine kuyruğunu salıyarak yanına geldi...

Adam, soluk soluğa:

— Öldüm, bittim, dedi...

— Bir şey olmadı... Çabuk girin içeriye...

— Ama köpek dışarıda kalırsa, sahibi benim buraya girdiğimi anlar.

—Canım giriniz içeriye diyorum size!

Anjelik, onu zorla içeriye ittikten sonra kapının önüne çıktı... Köpeği de tasmasından kuvvetle tutuyordu... Sokak fenerinin ışık hüzmesi içinde ortalık kardan sisli görünüyordu... Genç kadın etrafına bakındı ve nihayet köpeğini daima geriden tâkip eden polis âmirinin silûetini farketti...

Ona doğru yürüdü:

— Köpeğinizi aramıyor muydunuz Mösyö Desgrez?

Desgrez, adımlarını ağırlaştırdı... O da kapının üstündeki kemerin altına gelip durdu... Anjelik, onun yüzünü göremiyordu... Sâkin bir ifadeyle:

— Hayır, diye cevap verdi... Hicviyeler yazan birisini arıyorum...

— Sorbon buradan geçiyordu... Onu eskiden de biliyordum ya, hemen tanıdım... Çağırınca yanıma geldi, tasmasından tuttum.

— Bu güzel havada (!) ortalığı mı seyrediyordunuz kapıda Madam?

— Hayır... Kapıyı kapamak üzere inmiştim... Karanlıkta konuştuğumuz için galiba beni tanıyamadınız üstad?

— Tanıyamaz olur muyum hiç... Evvelce tahkik ettiğim için bu evde kimin oturduğunu biliyordum... Sonra Pariste tanımadığım meyhane yoktur. Sizi «Kızıl Maske» de gördüm. Size Madam Morans diyorlardı... İki de çocuğunuz var... Büyüğünün adı da Florimon...

— Siz polislerden hiç bir şey gizlenebilir mi? Madam ki burada oturduğumu tahkik edip öğrendiniz, niçin görüşmek üzere bir kere uğramadınız?

— Ziyaretimden hoşlanacağınızdan emin değildim de ondan... Son defa biribirimizden pek iyi şekilde ayrılmamıştık...

Anjelik, Sen Jermen mahallesindeki hâdiseyi hatırladı... O gece Paris serserilerini topluyorlardı... Anjelik, güç belâ yakasını kurtarabilmişti... Birden ağzının kuruduğunu hissetti... O gecenin heyecanını sanki yeniden yaşıyordu...

Titriyen bir sesle:

— Ne demek istiyorsunuz? Diye sordu...

— O gece de böyle kar yağıyordu... O gece de ortalık, karanlıktı...

— Evet üstad...

— Artık bana bu şekilde hitap etmeyiniz... Avukatlık ünvanımı satmış bulunuyorum... Buna mukabil başka bir vazife aldım. Yeni işim, bu şehir halkını bizar edenleri tâkip ve onlarla mücadeledir.

— Yine eskisi gibi çok güzel konuşuyorsunuz...

— Ben, şairlerin, gazetecilerin hicviyecilerin hitabete müteallik işleriyle uğraşıyorum. Bunun için de bu akşam Klod Lö Pöti adındaki birisinin peşine düştüm... Çok talihli bir adammış ki, sâyenizde yakasını elimden kurtarabildi...

— Neden?

— Çünkü karşıma çıktınız, o da kaçıp gitti.

— Sizi işgal ettiğim için özür dilerim...

— Estağfurullah... Sizinle görüşmekten çok memnunum... Hele tam konforlu olmasa bile küçük salonunuza beni kabul ederek görüşmekten.

— Sizi mutlaka beklerim Desgrez...

— Rahatsız edeceğim Madam...

Desgrez, köpeğini tasmasından tutmak üzere eğildi... Yerdeki kar tabakası gittikçe kalınlaşıyordu. Polis âmiri, paltosunun yakasını kaldırdı, bir adım attı, sonra durdu.

— Aklıma bir şey geldi, dedi... Bu şair Krote denilen adam, kocanızın muhakemesi sırasında da bir takım hezeyanlar karalamıştı... Durunuz, hatırladım şimdi...

Bastil bir çıkmaz sokak
Kalsın orda kocası hiç çıkmasın
Açılmasın bir daha kapıları,
Diye dua ediyor Madam Peyrak...

Anjelik, elleriyle kulaklarını örterken:

— Allah aşkına susunuz, diye bağırdı... Artık o şeylerden bir daha bahsetmeyiniz. Ben hepsini unuttum... Hatırlamak istemiyorum onları...

— Mâzi sizin için ölmüş mü bulunuyor Madam?

— Evet...

— Böyle olduğu daha iyi... Bir daha bahsetmem size bunlardan... Allahaısmarladık Madam... Hayırlı geceler!

Anjelik, soğuktan dişleri birbirine çarparak kapıyı sürgüledi. Soğuk iliklerine işlemişti... Buna bir de Desgrez'in yaptığı baskının heyecanı katılmış bulunuyordu...

Odasına geldi ve kapıyı kapattı... Açık kumral saçlı adam, ocağın karşısına oturmuş, dizerini zayıf kollarının çenberine almıştı... Bu hâliyle bir cırcır böceğeni andırıyordu.

Genç kadın, sırtını kapıya dayadı...

— Siz, şair Krote misiniz? diye sordu... Matmazel dö Lavalyer'i hicveden siz misiniz? Siz, insanları rahat bırakmaz mısınız? Kral ve dostu olan bu kız, aralarındaki macerayı herkesten gizlemiye çalışıyorlar, siz onları en acık şekilde rezil ediyorsunuz. Evet, Kralın yaptığı ayıptır ama o genç bir adamdır, sevmediği bir Prensesle evlenmek mecburiyetinde bırakılmıştır.

Şair, güldü:

— Neden Kralı müdafaa ediyorsun güzelim? Yoksa onda gözün mü var?

— Hayır... Son derece hürmete şayan bir kimseye karşı nasıl olur da öyle bir arzu besliyebilirim?

— Dünyada hürmete şayan hiçbir şey yoktur. Hattâ bir Kral da olsa...

Anjelik, kapıdan ayrıldı, şöminenin diğer tarafına gelerek mermer çerçevenin bir kenarına dayandı... Genç kadın, kendini zayıf hissediyordu... Şair, bakışlarını onun yüzüne kaldırmıştı... Anjelik, Krote'nin gözleri içinde şöminede yanan odunların kızıl alevlerini görüyordu.

— Benim kim olduğumu bilmiyor muydun?

— Kimse bana bir şey söylemedi ki... Nereden bileyim? Dinsiz ve lâübali bir kaleminiz var Halbuki sizi...

— Evet... Beni?.

— Sizi iyi ve neşeli bir kimse sanmıştım...

— Ben samandan gemilerinde ağlayan küçük dilencilerle beraber olduğum zamanlar iyi ve neşeliyimdir. Fakat Prenseslerle hiç de öyle değilimdir.

Anjelik, bir iç geçirdi... Daha iyice ısınamamıştı. Çenesinin uciyle kapıyı işaret etti.

— Buradan gitmeniz lâzım...

Krote:

— Gitmekliğim mi lâzım? Diye hayretle sordu, Gideyim de kapı önünde bekliyen köpek, beni paçalarımdan yakalayıp alaşağı etsin öyle mi?

Ve o şeytan herif de yakalayıp beni zincirlere vursun değil mi?

— Onlar gittiler...

— Gitmediler, kuytu bir yere çekildiler, beni bekliyorlar...

— Size yemin ederim ki, burada bulunduğunuzdan kuşkulanmadılar...

— Nereden bileceksin sen? O, birbirinden hiç ayrılmıyan iki ahbabı tanımıyormuş gibi konuşuyorsun güzelim... Kalambröden'in çetesinde bulunmuş olan sanki sen değilsin?

Anjelik, ona hemen susması için işaret etti.

— Bak sen bile korkuyorsun... Bir de bana «buradan çık git» diyorsun, gitmemi istiyorsun...

— Evet, buradan gidiniz...

— Kovuyor musun beni?
— Evet, kovuyorum...
— Ben sana bir fenalıkta bulunmadım ki...
— Bulundunuz...
Krote, bir müddet durdu. Sonra elini Anjelik'e uzatarak:
— Öyleyse barışalım, dedi... gel...

Anjelik'in yine yerinden kıpırdamadığını görünce biraz daha sokuldu.
— Görüyorsun ki, bir köpek tarafından takip ediliyoruz. Böyle birbirimize kızıp küsmek doğru mu?
Uzattığı elini hâlâ indirmiyordu.
— Gözlerin bir zümrüt gibi sertleşti. Şimdi onlarda, ne ağaçların gölgesi düşmüş ırmağın pırıltısı, ne de «sev beni», «kucakla beni» diyen bir ifade var.

— Bunları söyliyen ırmak mı?
— Hayır, güzelim... Ben, senin düşmanın değilim. Gel!.
Anjelik, birden gevşedi ve onun yanına geldi, çömeldi.
Krote, kolunu onun omuzuna attı.

— Titriyorsun, neden? Hiç de ev sahibeliğini isbat edemedin. Sen bir şeyden korktun... Hangisinden acaba. köpekten mi, yoksa polis âmirinden mi?
— Köpekten de, polis âmirinden de, sizden de şair Mösyö Krote...
— ....
— Siz ki her şeyi biliyorsunuz Kalambröden'le yaşamadan evvel ne yaptığımı da biliyor musunuz?

Krote, canı sıkılmış gibi oldu... Sonra sırıtmaya çalışarak:
— Hayır, dedi. Seni tekrar bulduğum zaman yola girmiş ve Kebapçını da avucunun içine almıştın... Fakat Kalambröden'den evvel? Şey... Yok, hayır... Orada kalalım...

— İyi olur.
— Polis âmiri olacak o şeytan herifin, mâzini bildiğine kaniim... Kızdığım nokta da bu ya zâten...
— Tahkikata mı girişiyorsunuz?
— Ara sıra girişiriz.

— Diyeceğim şu... Biribirinize çok benziyorsunuz...
— Biraz öyle... Fakat aynı zamanda da onunla aramda büyük fark var.
— Ne farkı?
— Ben onu öldürmeğe muktedir değilim. Halbuki o, beni ölüm yo-

luna kadar sevkedebilir. Bu gece bana kapını açmamış olsaydın ben şimdi hapishaneyi boylamış olacaktım... Yarın sabah da bir ipin ucunda beni, sallandırılmış göreceklerdi...

— Peki neden siz onu öldürmeğe muktedir değilsiniz?

— Öldürmesini bilmem de ondan... Kan görünce fenalaşırım...

Anjelik, kendini tutamıyarak gülmeğe başladı... Şairin sinirden titriyen eli Anjelik'in boynunu hafifce tutuyordu...

— Güldüğün zaman mini mini bir güvercine benziyorsun...

Anjelik'in yüzüne doğru eğildi. Genç kadın, onun yumuşak ve müstehzi gülüşü sırasında, «Büyük Matyö» nün koca kerpeteni ile çektiği dişin oyuğunu gördü... Sağlam dişin çekildikten sonra boş kalmış yeri Anjelik'te hem gülme ihtiyacı hem acıma hissi uyandırdı...

Şair:

— Peki, diye mırıldandı... Korkmadığını görüyorum... Gittiler, uzaklaştılar onlar... Şimdi dışarıda yalnız kar ve soğuk var... Ama bizim burası sıcak... Böyle misafirlik bana her zaman nâsip olmaz. Tahayyül ediyorum: Şu elbiseler altında sen çıplak bulunuyorsun... Ne olur hiç kımıldama, bir şey söyleme güzelim...

Krote'nin eli, genç kadının baynunda ve omuz hizasından aşağıya doğru kaydı... Anjelik'in ürperdiğini görünce de güldü...

— İşte, dedi. Bahar tomurcukları... Fakat kış ortasındayız!.

Sonra, dudaklarına uzandı... Uzun uzun öptü ve ateşin karşısına uzanarak onu, yavaşça kendine doğru çekti...

Dökülüyor sokaklara satıcıların sesi
Gitme zamanı geldi de geçti bile...
İşte rakı satan adamın sesi
Kulak ver sevgilim, sen de duy dinle...

Şair, hem bunları söylüyor, hem de delik deşik paltosiyle koca şapkasını giymeğe çalışıyordu... Şafak sökmek üzereydi. Kar, her tarafı doldurmuştu... Bembeyaz sokakların sessizliğini, rakı satan adamın bir ayı homurtusunu andıran sesi perde perde yırtıyordu...

Anjelik, satıcıyı çağırdı... Kapı eşiğinde küçük bir şişe doldurup aldılar... Satıcı bembeyaz olmuş, kardan adam haline gelmişti... Seyyar satıcı uzaklaştıktan sonra biribirlerine bakışıp gülümsediler...

— Şimdi nereye gideceksiniz?

— Parise... Yeni bir skandal var. Mösyö dö Briyen, karısını âşikiyle bir arada yakalamış.

— Bu gece mi olmuş bu iş? Siz nereden biliyorsunuz?
— Ben herşeyi bilirim... Allaha ısmarladık güzelim.
Anjelik, paltosunun yakasından tutarak:
— Beklerim, yine geliniz, dedi.

Tekrar geldi... Geceleri geliyor, aralarında kararlaştırdıkları bir işaretle geldiğini belli ediyordu. Anjelik, pencereye üç fiske vurulduğunu duyar duymaz koşup kapıyı açıyordu. Sonra küçük ve sıcacık odaya çekiliyorlar ,başbaşa kalıyorlardı...

Anjelik, onunla bulunduğu saatlerde, günün bütün yorgunluğunu dinlendiriyordu. Gazeteci, her gelişinde, Anjelik'e sarayda ve şehirde patlak veren skandalları anlatıyordu. Bu, genç kadının hoşuna gidiyordu. Çünkü Krote'nin bahsettiği kimselerin ekserisini gayet iyi tanıyordu.
Krote'nin paraya ehemmiyet verdiği yoktu.

— Benden korkan adamlardan ben, daha zenginim, diyordu...
Bu sebeple Anjelik, kılığına ve kıyafetine bir çeki düzen vermesi için onu nâfile iknaa çalışıyordu.
Krote, iyi yemeklerden hoşlanıyordu. Üst başla bir ilgisi yoktu. Bâzen bir hafta ortada görünmüyor, sonra birden ortaya çıkıyordu. Her gelişinde aç, fakat neşeliydi...

Anjelik, niçin düzgün bir yaşayışı tercih etmediğini, boşuna sorup duruyordu. Genç kadın, sefâlet günlerinde Krote'yi Nesl kalesinde hiç görmemişti. O, daima «Yeni Köprü» de bulunuyor, hicviyelerinin mevzuunu o merkezde topluyordu.
— İnsanları kızdırıp ağladıklarını veya hırstan diş bilediklerini görmek ne eeğlenceli, diyordu...
Sevdiği kadınların para yardımına daima müstağni kalmıştı... «Onlar, bana kendilerini öptürüp okşattılarsa, bu hizmetime bir karşılık mı beklemek lâzım?.» demesi, Anjelik'in çok hoşuna gidiyordu... Genç kadın, her ziyaretinde onu güzel yemeklerle memnun etmeğe çalışıyordu.
Krote, yiyip içiyor, sonra uçup gidiyordu. Anjelik, onu elde tutmayı ne kadar arzuluyordu. Zayıf fakat çevik ve canlı bu vücudun yanında, şöminenin sıcağiyle ısınmış rahat bir yatakta bir kolu Anjelik'in boynunda, onu kendisine çekerek okşaması, öpmesi ve sevmesi bir saadetti... Fakat bu da her saadet gibi kısa sürüyor, tan yerinin ağarmasiyle Krote, yataktan atlıyarak alelâcele giyinip evden çıkıyordu.
Bâzen de Anjelik, sabahları erkenden giyinirken, pencerenin önünde bir gölgenin dolaştığını görüyor, aşağıya inip kapıyı açtığı zaman polis âmiri Desgrez'le karşılaşıyordu.

— Ziyaretinizi hep böyle sabahın erken saatlerinde mi yaparsınız?

— Hayır, ziyaret için gelmedim. Hicviye yazan bir şairin peşindeyim.

— Peki, buralarda bulabilecek misiniz onu?

— Kimbilir? Belki rastlarım,

Anjelik bu muhavereden sonra, mantosunu giyiyor ve evden çıkarak «Kızıl Maske» meyhanesinin yolunu tutuyordu.

Sağı solu koklayarak ilerliyen Sorbon önlerinde, karlarla örtülmüş yollarda Desgrez ona refakat ediyordu... Anjelik, evvelce de birkaç defa Desgrez'le yol yürümüştü. Bir gün Desgrez, onu, Sen Nikola'daki tebhirhaneye götürmüştü... Bir başka sefer de haydut Kalambrödenle karşılaşmışlardı...

Şimdi her ikisi de hislerini ve maksatlarını birbirlerinden gizliyorlardı... Anjelik, bir meyhane işlettiğinden dolayı utanç hissetmiyordu. Zira Desgrez, hangi şartlar altında servetinden mahrum kaldığını yakından biliyordu. Polis âmiri muhakkak ki, Anjelik'in çalışmak ve hayatını elleriyle kazanmak mecburiyetinde olduğunu takdir ediyordu. Anjelik'i mahcubiyetten yerlerin dibine geçiren düşünce Kalambröden'le geçirdiği hayattı... Aradan yıllar geçmiş bulunuyordu... Kalambröde tekrar ortaya çıkmamıştı. Anjelik, haydudun kırlara kaçıp bir tarafa gizlenmis olduğunu sanıyordu. Belki de yol kesen büyük çetelerden birisine katılmıştı. Veya asker toplayan bir alayın eline düsmüştü...

Ne olursa olsun genç kadın insiyakî olarak onu bi rdaha göremiyeceğine inanmış bulunuyordu. Binaenaleyh Anjelik için, başını dikerek gayesine erişmekten başka bir düşünce bahis mevzuu olamazdı... Yanında, yumuşak karlar üzerinde yürüyen ve sükûttan hoşlanan ondan şüphelenmiyordu. O da oldukça değişmişti. Az konuşuyordu... Neşesi ise kısa süren fakat insana dehşet veren bir istihzadan ibaret kalıyordu... En basit sözlerinin arkasında müthiş bir tehdit gizlenmiş bulunuyordu... Fakat Anjelik, Desgrez'in kendisine bir fenalıkta bulunacağını sanmıyordu.

Desgrez, pek o kadar fakir görünmüyordu... Kunduraları yeni ve güzeldi. Ara sıra Peruka kullandığı da oluyordu.

Meyhanenin önüne geldikleri zaman polis âmiri onu ciddiyetle selâmlar, genç kadın da işinin başına geçerdi...

Erkek kardeşi Gontran, meyhane kapısının üzerine konulmak üzere güzel ve renkli bir resim yapmıştı... Resimde yüzünde kızıl bir maske bulunan siyah bir örtüye bürünmüş bir kadının yeşil gözleri maske altında parıldıyordu... Fon olarak da ressam, Sefalet Vâdisi sokağının bütününü silûet halinde göstermişti...

O sabah, genç kadın, meyhaneye geldiği zaman şehir de yavaş yavaş uyanıyor, satıcıların sesleri ortalığı doldurmaya başlıyordu...

İş gününün sonunda Anjelik kazancı sayıyor, paraları sıralıyor, onları küçük torbalara yerleştirdikten sonra da usta Burjo'dan satın aldığı kasaya koyuyordu...

Odije, muntazam fasılalarla Anjelik'e izdivaç teklif etmekten geri kalmıyordu... Genç kadın, çikolata işini aklından çıkarmadığı için bu teklifleri gülümsiyerek karşılıyordu...

— Peki patenta meselesi ne oldu?

— Birkaç güne kadar olacak...

Anjelik, bir gün ona:

— Siz bu patentayı galiba alamıyacaksınız...

— Neden?...

— Çünkü siz Mösyö Segye'nin damadı Mösyö Döğiş'e bel bağlamış bulunuyorsunuz...

Mösyö Döğiş'le geçinmenin cehennem azabından farksız olduğundan haberiniz yok... Mösyö Segye, damadının huysuzluğu karşısında elbette kızını tutar... Sizin imtiyaz meselesinin geciktirmekte muhakkak ki, sansölyenin menfaati vardı...

Anjelik bu teferrüatı sair Krote'den öğrenmişti... Odije, bunları dinlerken gülmemek için kendini zor tutuyordu... Zira imtiyaz muamelesi tekemmül etmiş neredeyse sona erecekti... Öte taraftan da Odije, Sentonore sokağında dükkân işine başlamış bulunuyordu.

Anjelik, gidip de inşaatı yerinde görünce Odije'nin boş durmadığını ve projesini biran evvel tahakkuk ettirmiye çalıştığını da anladı...

Odije:

— Salondaki yenilikler müşterinin çok hoşuna gidecek, diyordu... Mademki piyasaya yeni bir şey arzedeceğiz, salonda da bir çok yenilikler yapmak lâzım...

— Lüzumlu olan maddeleri getirttiniz mi?

— İş, imtiyaz beratını almakta... Ondan sonrası kolay...

Anjelik'in endişesi, Fransa'ya kakao ithal etmek keyfiyetiydi... David ise, babasının vaktiyle bir Yahudi vasıtasiyle Martinik'den kakao getirtmiş olduğunu söylüyor fakat bu işin nasıl yapıldığına dair tafsilâtı hatırlamıyordu... Meyhaneye gelen müşteriler de aralarında «Şarkî Hindistan Şirketi» nin giriştiği teşebbüsü, Hollânda ve İngiltere gibi rekabet için bizzat Kralın ve Mösyö Kolberun desteklediklerini söylüyorlardı...

Bu işde başkalarının onlara tekeddüm etmesi, kâr ve kazanç bakımından tehlikeliydi...

Bir akşam Klod Löpöti ona, Kralın Akademi Fransız âzasından birisine yazdırdığı bir notun kopyasını getirdi ve:

— Bu, bir şaheser dedi... Okuyayım da dinle!.

«Madagaskar, dünya cennetinden bir köşe... Orada hava mâkul... Toprak bereketli... Orada her şeyin en alâkası ve en nefisi bulunuyor... Dağlar taşlar lezzetli meyvalar, altın damarları ile dolu... Hele halkı, ne kadar çalışkan...»

Klod Löpöti, durdu ve tefsire girişti.

— Bu ifadeleri şu şekle ifrağ lâzım: «Bu büyük adanın havası son derece berbat... İnsan, orada sıcaktan çatlayabilir. Ekime elverişli toprak yok... Her taraf bataklıklarla dolu... Hele halkına gelince: Bunlar, son derece tenbel insanlar...

Anjelik, onun saçlarından çekti.

— Neden her şeyi bu kadar kötü görmeli?... Orada elbette işlenmiye müsait bir çok şeyler var... Meselâ şeker, tütün, pamuk ve bilhassa kakao... Madagaskara buradan şarap, tuzlanmış et, peynir rakı gönderilir. Oradan da Fransada yetişmiyen şeyler getirtilir.

— Ben mümkün görmüyorum.

Kralın bu işi himaye ettiğini unutuyorsun galiba?

— Onun düşüncesi başka... O tebasına yeni ufuklar gösteriyor ve oralara gidilmesini tavsiye ediyor... Üzerinde doğup büyüdüğümüz topraklar dururken uzaklara gitmekte ne mâna var? Kral, boşalan hazineyi doldurmak arzusunda... Fransadan oraya hicret edecek olanlar, o sıcak iklime tahammül edemezler.

Anjelik:

— Ne olursa olsun, dedi... Hiçbir şeyden yılmıyacağım... Önümde kazanılması icabeden bir harb var...

XXV

Anjelik, yazı takımının bulunduğu küçük masanın üzerine kalemini bıraktı ve memnun bakışlarla kazanç hesabını gözden geçirdi...

«Kızıl Maske» den dönmüş, odasına çekilerek günlük kazancı yekûna vurmuştu... O gün meyhaneye bir grup, yüzleri maskeli, şık giyinmiş genç senyör gelmiş ve senyörlüklerini isbat ederek iyi de para bırakmışlardı... Anjelik, onların kim olduklarını bilmiyordu... Saraya mensup bâzı senyörler, meyhanelerin samimiyet ve mahremiyeti içinde, dile-

dikleri gibi eğlenebilmek, felekten bir gece daha çalabilmek için yüzlerini bir maskeyle örtüyor, böylece kimse onları tanımıyordu.

Genç kadın, bu âni ziyaretleri kestiremediği cihetle evvelden hazırlık yapamadığına üzülüyordu. Ve bu ziyaretler sık sık biribirini tâkibediyordu... Meyhane işleri filvâki yolundaydı ve «Kızıl Maske» nin şöhreti her tarafa yayılmıştı... Bu sebeple kibar müşterileri ve senyörleri hususî surette ağırlamaya ihtiyaç yoktu. David kusursuz bir ihtisas sahibi olmuş bulunuyordu... Anjelik de yılıp usanmadan işiyle meşgul oluyordu...

1664 yılı sonlarıydı... Üç yıl önce bahsedilmiş olduğu takdirde, «Sefalet Vâdisi» sokağı sâkinleri gülmekten kırıp geçirecek bir hâdise, şimdi hakikat olmuştu... Anjelik, şimdi hakiki patrondu... Filvâki usta Burjonun evini satın almak hususundaki tasavvurunu henüz tahakkuk ettirmiş değildi... Kebapçı, yine sahip sıfatiyle şeklen işin başında görünüyor fakat bütün işleri Anjelik çeviriyordu...

İşin bu şekle dökülmesinden usta Burjo, çok memnundu... Eskiden olduğu gibi çalışmıyor, buna mukabil kazançtan yüzde hesabiyle kâr hissesi alıyordu. O, şimdi rahatı bulmuştu... Evdeki köşesinden pek ayrılmıyordu... Anjelik'e de geniş salâhiyet vermişti...

Genç kadın kazançtan istediği kadar para almaya mezundu. Burjo ondan hesap sormuyordu... Burjo ustanın tek arzusu, Anjelik'i himayesi altında bulundurmaktı. Ona «kızım» diye hitap ediyor, herkese de Anjelik'i kızı olarak tanıtıyordu... Ekseriya yanındakilere, her şeyi Anjelik'e bırakacağına dair vasiyetini de açıklıyordu...

David, amcasının bu kadına karşı göstermekte olduğu şefkat ve iyi niyetlere ses çıkarmaktan çekiniyordu...

O da yakışıklı bir delikanlı olup çıkmıştı ortaya... Lapolak onu iyi yetiştirmişti. David, Anjelik'i bir gün kendine metres edeceğinden ümidini kesmiş değildi...

Genç kadın, aşk ilminde, onun hayli terakkiler kaydetmiş bulunduğunu muhtelif vesilelerle görüyordu... David'e karşı yine sert ve mütehakkimdi... Fakat Anjelik, böyle davranırken yine onu çileden çıkartacak işve ve cilvelerden de geri kalmıyordu... Ara sıra kendi kendine, bu delikanlının ihtiraslarına bir gün kendisini terkedip etmiyeceğini sorduğu da oluyordu... David, bugün olduğu kadar yarın da ona lâzımdı. Onu ümitsizliğe düşürmemek, gayretini ve şevkini kıracak muamelelerde bulunmak icabediyordu... Hele Anjelik, Sen Jerman panayırında bir kaç dükkân açacak olursa David'e mutlak ihtiyacı olacaktı... Odije'yi de elinde limonatacılık ve çikolatacılık işleri için koz olarak bulunduracaktı...

Genç kadın, yazıları üzerine rıh (*) döküp kuruttuktan sonra gülüm-

---

(*) **Eski devirde mürekkep kurutmak için kullanılan çok ince kum.**

sedi...

— Bu neticede, emrimde çalışan üç aşçının büyük tesirleri olduğunu niçin inkâr etmeli? Ama onları sıkı çalışmaya sevkeden, gayret veren kim?. Ben değil miyim? Ateş üstündeki tencerede eriyen yağlar gibi ben de onların içlerinin yağını eritmiyor muyum?»

Bu sırada Javot, Anjelik'i giydirmek ve saçlarını taramak için içeriye girdi... Anjelik:

— Dışarıdan gelen sesler ne? diye sordu...

— Kapı tahtasını kemiren bir fare galiba...

Gürültü kesilmeden devam ediyordu... Genç kadın, bitişikteki odaya geçti ve etrafa iyice kulak verdi... Tıkırtılar, kapıdan değil, gişe tarafından geliyordu. Orasını açar açmaz Anjelik, bir çığlık koparmaktan kendini alamadı... Çünkü siyah tüylü küçük bir el, demirlerin arasından ona doğru uzanıvermişti...

Janeton, onu tanıdı...

— Pikolo bu! diye bağırdı...

Anjelik, sürgüleri açtı ve kapıyı itti... Maymun da süratle Anjelik'in kucağına atıldı...

— Ne oldu acaba? Şimdiye kadar buraya hiç yalnız gelmemişti... Zincirini mi kopardı?

Bir mâna veremediği için, maymunu aldı, odasına götürerek masanın üzerine koydu...

Hizmetçi, gülerek:

— Şuna bakın, dedi... Ne halde? Kılları yapış yapış olmuş... Hem de kırmızıya bulaşmış... Sanki şarap fıçısının içine düşmüş...

Anjelik, maymunun ıslak tüylerini okşayarak yapışmış kısımları ayırırken sapsarı kesildi...

— Şarap değil, kan...

— Yaralanmış mı?

— Bakalım...

Hayvan, sessiz duruyordu... Görünürde yarası yoktu... Yalnız korku tesiriyle titriyordu...

Anjelik:

— Ne oldu sana Pikolo, dedi... Söyle bana!

Maymun, gözlerini açmış, ona bakıyordu... Birden arkaya doğru sıçradı ve bir balmumu kutusunu kaptı... Sonra bu küçük kutuyu sallayarak yürümeğe başladı...

Javot, gülmekten bayılıyordu:

— Ne tuhaf! Ne tuhaf... Linonun elinde sepetle taklidini yapıyor.

Fakat maymun, birisinin hareketlerini taklitten ziyade başka bir şeyi anlatmak istiyor, masanın etrafında endişeli hareketlerle dolaşıyor,

arada bir başını sağa sola çevirip bakıyordu... Sonra birden kutuyu yere fırlattı ve keskin bir çığlık koparararak sırtüstü yere yuvarlandı...

Javot, şaşırmıştı.

— Nesi var acaba? Ne oldu buna? diyordu... Hasta bu... Yoksa çıldırdı mı?

Anjelik, gardrobundan mantosunu ve maskesini aldı...

— Galiba Lino'nun başına bir hal geldi, dedi... Maymun, kâğıt helvası sepetiyle onun dolaşmasını taklit ettiğine göre bir şeyler olmalı... Oraya kadar bir gideyim...

— Ben de sizinle geleyim Madam.

— İstersen gel, feneri sen al... Barb'a da tenbih et maymuna baksın; biraz süt versin, sıcak bir yerde muhafaza etsin...

Javot'un teselli edici sözlerine rağmen Anjelik, yol boyunca endişelenmekten geri kalmadı... Belki de müthiş bir sahneyle karşılaşacaklardı... Tanörler rıhtımına vardıkları zaman Filipo, telâşlı bir halde karşılarına çıktı... O kadar şaşırmış bir vaziyetteydi ki, omuzlarından yapışık kendini sarsan Anjeliği bile birden tanıyamadı...

Çocuk:

— Anjelik'i bulmaya gidiyorum, diye kekeledi... Öldürdüler, öldürdüler onu... Lino'yu öldürdüler...

— Kim öldürdü?

— O adamlar işte... Müşteriler...

— Ne zaman öldürdüler? Neden öldürdüler?

Çocuk, birkaç kere yutkunduktan sonra ezberletilmiş bir dersi tekrar eder gibi konuştu:

— Sepeti kolunda, sokakta yürüyordu... Bir taraftan da: Her zaman yaptığı gibi makamla «kâğıt helvası! Kâğıt helvası!» diye bağırıyordu... Bize gelen müşterilerden, hani o yüzlerinde maske bulunan senyörlerden birisi: «Ne güzel ses! dedi... Şunu çağırsanıza bana!»

Lino yanına gelince: «Ne güzel çocuk bu, dedi... Sesinden de güzel...» Sonra Lino'yu kucağına aldı... Öteki senyörler de geldiler... Onlar da Lino'yu kucaklamak istediler... Derken aralarında bir kaynaşma oldu... Âdeta biribirlerine girdiler... Lino'nun pantalonunu çıkarmak istiyorlardı... Lino, sepetini yere attı, etrafını tekmelemiye ve bağırmaya başladı... Fakat, onu evvelâ kucağına alan senyör, kılıcını çekti ve karnına saplayıverdi... Bir başka senyör de kılıcını çekerek yine Lino'nun karnına daldırdı... Çocuk, yere düştü...

— Usta Burjo, müdahale etmedi mi?

— Etti, etti ama onu iğdiş ettiler...

— Ne? Ne dedin anlamadım.

— Usta Burjo'yu iğdiş ettiler diyorum...

— Sen çıldırdın mı?

— Hayır, çıldıran ben değilim, onlar... Usta Burjo, Lino'nun feryadını duyunca mutbaktan çıkıp geldi... Onlara: «Ne yapıyorsunuz efendiler? Durunuz!» diyordu... Fakat senyörler üzerine saldırdılar... Hem gülüyor, hem de: «koca fıçı» diye basıyorlardı yumruğu zavallıya... Birisi: «Ben, bunu tanıyorum, dedi... Bu «Cesur Horoz» un eski patronudur... Bir diğeri «bu herifte bir horozdaki kadar bile cesaret yok... Dur seni hadım edilmiş horoza çevireyim» diye bağırarak koca et bıçağını kaptı ve dediğini yaptı...

Çocuğun anlattıklarında mübalâgalı bir taraf bulunmadığı ve hepsinin gerçek olduğu onun saf tavırlarından ve mâsum ifadesinden anlaşılıyordu... Filipo devam etti:

— Usta Burjo, tıpkı bir eşek gibi anırıyordu... Sonra sustu... Belki de öldü... David de onları yakalamak hevesine kapıldı. Ama kafasına yediği bir sopayla yere yuvarlandı... Biz bunu görünce diğer çocuklar ve hizmetçilerle oradan kaçtık...

Sefalet Vâdisi sokağı esasen hareketli bir yerdi... Karnaval münasebetiyle bu hareket bir kat daha artmış, meyhaneler dolup boşalmaya başlamıştı... Anjelik, meyhaneye geldiği zaman bütün dükkâncıların ellerinde sopalar, odunlar, kepçeler bulunduğu halde sokakta dolaştıklarını gördü...

Anjelik'i görünce, içlerinden birisi:

— Bu işi niçin yaptılar anlıyamadık, dedi... Herifler kapı arkasına bankoları yığmışlar... Hem bir de tabancaları var...

— Koşup muhafızlara haber vermeli...

— Davit gitti ama...

«Kızıl Maske» meyhanesinin bitişiğindeki dükkân sahibi hafif bir sesle:

— Uşaklar onları Triperi sokağında yakaladılar... Ama hepsi Kralın adamları imiş... Muhafızlar onlara ne yapabilirler?

Meyhanenin içerisi karma karışıktı... Bağırarak şarkı söyliyenlerin, gülenlerin gürültüsü ayyuka çıkıyordu... Anjelikle içeriye giren diğer dükkâncıların dehşetten tüyleri diken diken oldu...

Bütün masalar, kapı ve pencerelerin önüne yığılmıştı. Salona girilemediği için içeride olup bitenleri kestirmek mümkün değildi...

Hatırlı müşterilere mahsus locadan, kırık tabak ve bardak parçalarının şıngırtısı aksediyordu... Arada sırada da bir tabanca patlıyor; bunu, Anjelik'in şöminenin yanındaki masa üzerine dizmiş olduğu cam ve billûr eşyanın parçalanmasından doğan şangırtı tâkibediyordu.

Anjelik, bir ara David'i gördü. Yüzü sapsarı kesilmişti. Alnına sarmış olduğu bezin üzerine kan lekeleri çıkmıştı, o da yaralanmıştı.

David, yanlarına geldi ve kekeliyerek korkunç hâdiseyi anlattı: Müşteri sıfatiyle meyhaneye gelen senyörler, başka meyhanelerde de içmişlerdi, çok sarhoştular... Masaya oturur oturmaz bir çorba istemişler, arzuları hemen yerine getirilmişti... Fakat sarhoşlar, çorba kâsesini çırağın başına geçirerek zavallıyı haşlamışlardı... Sonra mutbağa hücum etmişler orada çalışanların hepsini dışarıya kovmuşlar. Suzan'ı yakalamak istemişlerdi... Bu sırada gözlerine Lino ilişmiş, çocuğun sevimli yüzü hoşlarına gittiğinden zavallıyı, kirli arzularına alet etmek sevdasına kapılmışlardı...

Anjelik, Filipo'nun kolundan yakaladı.

— Gel bakalım, dedi... İçeriye bir girelim...

Fakat uzanan yirmi el onu tuttular...

— Sakın ha... Delilik etme... Hepsi birer canavar...

— Belki Lino'yu ve usta Borjoyu kurtarabiliriz.

— Defolup gitsinler de ondan sonra gireriz içeriye...

— Her şeyi yıkıp yaktıktan sonra mı?

Anjelik, kendisine yapışan ellerden sıyrılarak kurtuldu ve David'i sürükliyerek avludan geçti, mutbağa girdi... Salona açılan mutbak kapısını David, diğer hizmetçilerle oradan kaçarken iyice sürgülemişti... Anjelik, erzak deposuna el sürülmemiş olduğunu görünce rahat bir nefes aldı.

Delikanlının yardımiyle Anjelik masayı, duvar kenarına kadar çekti, üzerine çıkarak kapının üst aralığından salona baktı...

Ortalık, yangın yerinden farksızdı... Masalar devrilmiş; tabaklar, bardaklar, yemek kapları yere düşerek param parça olmuşlardı... Örtüler sırılsıklam bir halde yerlere serilmişlerdi... Mutbağa yakın kısımda asılı duran bütün av etleri, jambonlar ortalığa saçılmıştı... Sarhoşlar bunların üzerinde tepiniyor, küfürler ediyorlardı...

Bir çoğu şöminenin karşısındaki bir masa etrafında toplanmıştı. Seslerinden ve hareketlerinden hepsinin körkütük sarhoş bulundukları anlaşılıyordu. Maskelerinin altında gizlenmiş bakışlarında korkunç birer ifade vardı... Üzerlerindeki muhteşem elbiseler yağ ve şarap lekelerine bulanmıştı...

Anjelik, usta Burjo'yla, Linoyu araştırıyordu ama salonun nihayeti karanlıkta kaldığı için bir şey göremiyordu.

Hafif bir sesle:

— Lino'ya ilk saldıran hangisi? Diye sordu...

— Masanın köşesindeki kısa boylu adam... Ötekileri teşvik eden de o.

Tam bu sırada o adam zorlukla doğruldu ve titreyen elinde güç tuttuğu şarap kadehini kaldırarak:

— Efendiler! diye bağırdı... Dostluğumuzun şerefine!..

Anjelik, hemen geriye çekildi...

— Tanıdım bu sesi...

Bin ses arasında da işitilse Anjelik'in bu sesi tanımamasına imkân yoktu ...O ses ona: «Madam, öleceksiniz!» diyen adamın sesiydi...

Demek bu, O'ydu... Yine O'ydu... Mukadderat Anjelik'in karşısına bu cehennem zebanisini yine mi çıkarıyordu?

— Lino'ya ilk kılıcı indiren de o değil mi?

— Evet o... Arkasından da şu omuzunda geniş kırmızı kurdelâ bulunan Senyör.

Maskesine rağmen Anjelik, onu da tanıdı.

Kralın kardeşi! Loren şövalyesi! Anjelik, şimdi, maskelerin örttüğü bütün o yüzleri teşhis edebiliyordu.

Bu sarhoşlardan birisi, birdenbire yerinden fırlıyarak sandalye ve tabureleri şömineye atmıya başladı. Bir diğeri, koca bir rakı şişesini kaparak yere vurup parçaladı ve ocağa attı... İspirtonun tesiriyle şöminede parlayan büyük bir alev, kızıl bir dil gibi dışarıya uzanarak mobilyaları sardı... Ortalık bir anda cehenneme dönüverdi...

Genç kadın, bulunduğu yerde sarsıldı...

— Burasını ateşe verecekler, dedi. Onlara mâni olmalı...

David, kollarını kavuşturmuş, çaresizlik içinde kıvranıyordu...

— Sakın gideyim demeyin! Öldürürler sizi!...

Bir müddet itiştiler... Anjelik gitmek istiyor, David onu bırakmıyordu... Fakat bir taraftan yangın korkusu, bir taraftan ise bu küstah sarhoşlara karşı duyduğu hiddet, onu zaptedilmez bir hale getirmişti... Silkinerek, David'den kurtuldu... Zaten delikanlı, ne zamandanberi arzuladığı bu yumuşak ve ılık vücudun tesiriyle gevşemişti...

Maskesini yüzüne indirdi ve mutfaktan salona açılan kapının sürgülerini açtı...

Kapı eşiğinde siyah mantosuna bürünmüş kızıl maskeli kadının görünüşü sarhoşları âni bir şaşkınlığa uğrattı...

Gürültü ve şarkılar bir aralık hafifledi...

— Oo! Kızıl maske! Kızıl maske!.

Anjelik, çın çın öten bir sesle:

— Efendiler, aklınızı mı oynattınız? Diye bağırdı... Hiç biriniz; işlediğiniz ağır cürümleri öğrenince halkın galeyana geleceğini, dolayısiyle Kralın gazabına uğrıyacağınızı düşünmüyor musunuz?

Şaşkınlıktan doğan sessizliğin ortalığa çökmüş olduğu sırada Anjelik, sarhoş dimağları aydınlatan tek kelimenin hangisi olduğunu anlamıştı... Kralın adı, sarhoşları uyandırmışa benziyordu.

Bu üstünlükten faydalanarak genç kadın, cesaretle ileriye atıldı. Niyeti, şömineye kadar sokulmak ve ocağa atılan mobilyaları tutuşmadan çekip almaktı.

Bu sırada bir masanın altında korkunç bir hareketsizlik içinde yatan ustasının cesedi, gözlerine ilişti. Onun yanında da karnı boydan boya yarılmış Lino, bembeyaz kesilmiş yüziyle yatıyor ve sâkin bir uykuya dalmış görünüyordu... İkisinden de akan kanlar, devrilip kırılmış şişelerden dökülen şaraplara katışarak küçük göller vücude getirmişti...

Manzaranın dehşeti karşısında genç kadın, bir an meflûç halde kaldı ve paniğe uğramış bir vahşi hayvan terbiyecisinin kapıldığı dehşetle, bakışlarını canavarların üzerinde gezdirirken irâdesini kaybediyordu...

Onun bu zaafı diğerlerini harekete getirmekte gecikmedi.

— Bir kadın bu, bir kadın!...

— Bize lâzım olan da kadın değil mi zâten?

Vahşi bir el ensesine yapıştı... Derken yüzüne sert bir darbe indi, her taraf simsiyah kesildi... Gırtlağı sıkıldığı için neredeyse boğulacaktı... Artık nerede olduğunu bilmiyordu.

Bir taraflardan keskin bir kadın çığlığı aksediyordu.

Kendini toplıyabildiği bir anda çığlık atanın kendisi olduğunu anladı.

Onu bir masa üzerine uzatmışlardı. Kara maskeli suratlar, iğrenç gülüşlerle üzerine eğilmişlerdi... Anjelik, kıpırdanamıyordu. Çünkü el ve ayak bilekleri, kuvvetli pençelerin cenderesinde bulunuyordu... Sert ve çok şiddetli hareketlerle etekliğini beline kadar kaldırdılar.

— Hadi bakalım, sıra kimseyse gelsin...

Anjelik, kâbus görenler gibi, dehşet ve ümitsizlik içinde bağırıyordu...

Bir vücut, üzerine eğildi ve gülmekten genişlemiş halde bulunan dudaklar, koparcasına Anjeliğin dudaklarına yapıştı...

Sonra ortalık yeniden derin bir sessizliğe gömüldü... Bu sessizlik o kadar koyuydu ki, genç kadın tekrar bayıldığını sandı... Yalnız ortalıkta bir hareketsizlik vardı. Kimse yerinden kıpırdamıyordu... Herkes susmuştu... Âdeta bir mûcize vukua gelmişti de hepsini yerlerine mıhlanmıştı. Ve hepsinin bakışları yere çevrilmişti... Orada da bir şey vardı, Ona bakıyorlardı. Ama Anjelik yerde bulunan şeyi görmüyordu.

Daha bir saniye evvel, masanın üzerine tırmanarak Anjeliğe tecavüze hazırlanan adam ne olduysa olmuş, birdenbire ondan ayrılmıştı... Genç kadının kolları ve bacakları da şimdi serbest kalmıştı... Anjelik, sırt üstü yatırıldığı masadan hemen doğruldu ve ilk işi eteklerini aşağıya indirmek oldu. Bu adamlar acaba neden dolayı, bir sihirbaz değneğiyle dokunulmuş gibi taş kesilip kalmışlardı?

Yavaş yavaş masadan kendini yere kaydırdı. Ve o zaman Desgrez'in köpeği Sorbon'u gördü. Hayvan, o kısa boyluyu yere yıkmış, sivri dişlerini gırtlağına geçirmişti. Köpek, salona mutbak kapısından dalmış ve şimşek gibi saldırmıştı...

Heriflerden birisi:

— Köpek var! diye bağırdı... Nerede tabanca?

Anjelik:,

— Kımıldamayınız! Diye bağırdı... Şayet biriniz kımıldarsanız Kralın kardeşini boğması için köpeğe emir veririm...

Bacakları, yola vurulup zorlanan bir beygirin bacakları gibi titriyordu. Fakat sesi dik ve pürüzsüzdü...

— Efendiler, kımıldamayınız yerinizden! Diye bir daha tekrarladı... Aksi halde vukua gelecek ölümden doayı Kral karşısında hepiniz mesul olursunuz!

Anjelik, sonra sâkin bir tavırla birkaç adım ilerledi, Sorbon'a bir gözattı... Köpek, avını, sahibinin kendisine öğrettiği şekilde ağzında tutuyordu... Tek, tek bir kelime, dişleri arasında gırtlağı, kemiklerini, kıkırdaklarını kıra kıra paramparça etmiye yetecekti... Mösyö Dorlean'ın gırtlağından boğuk hırıltılar aksediyordu... Yüzü, mosmor kesilmişti...

Anjelik, yavaşça köpeğe:

— Warte, dedi...

Sorbon, kuyruğunu sallamak suretiyle, verilen emri anladığını ve yeni emirler beklediğini anlatıyordu... Herkes yine aynı hareketsizlik içinde ve yanlış bir hareketle tekrar köpeğin gazabına uğramak korkusiyle önlerinde olup bitenlere bakıyorlardı... Yalnız hepsinin gördüğü ve feci bir surette idrâk ettikleri hakikat, Kralın kardeşi «Küçük Efendi» nin köpek tarafından parçalanmak tehlikesi altında bulunduğuydu...

Anjelik, bakışlarını onlardan ayırmaksızın masanın çekmecelerinden birisini çekerek bir bıçak aldı ve kendisine en yakın bulunan kırmızı kurdelâlı adama yaklaştı...

Anjelik'in elinde bıçakla yanına sokulmasından korkan adam, geriler gibi bir hareket yaptı...

Anjelik, emir verir gibi:

— Kımıldamayınız, dedi... Sizi öldürecek değilim. Ben, yalnız, elbisesinin yakası dantelâlı katilin kim olduğunu öğrenmek istiyorum...

Ve âni bir hareketle, şövalye dö Lorenin maskesini tutan bağları kesti... Anjelik, hayvani bir ifade taşıyan bu suratı görünce Luvr sarayında geçen müthiş hâdiseyi hatırladı... Sonra diğerlerine doğru yürüdü...

Ağır sarhoşluğun uyuşukluğu içinde bulunan diğerleri, maskelerinin yüzlerinden indirilişine ses çıkarmıyor, ona tam bir teslimiyet gösteri-

yorlardı. Anjelik, teker teker hepsini tanıyordu: Marki d'Olon, dö Giş, kardeşi Luvinyi...

Pekilen dö Lozân'un maskesini indirdikten sonra Anjelik, müstehzi bir ifadeyle:

— Kızıl maskeye karşı kara maske, dedi... Sen Tiyeri, Frontönak'da meydana çıktılar. Hepsinin üstü başı kusmuk ve pislik içindeydi, leş gibi kokuyorlardı... Anjelik, Marki dö Vard'ı da ortaya koydu.

İçinden kopan kin dalgası gittikçe büyüyordu... Bunlar, kralın adamlarıydı... Anjelik, onların serpuçlarındaki iç gıcıklayıcı tüylere vaktiyle hayran kalmıştı...

«Kızıl Maske» meyhanesinin sahibesi, bu süslü elbiseler altındaki vücutların taşıdığı kirli ruhları o zaman anlıyamamıştı...

Uzun boylu, yakışıklı bir genç olan Marki dö Vard'ın altın sarısı renginde pırıl pırıl perukası ne kadar güzeldi... O da körkütük sarhoş diğerleri gibi, düşmemek için arkasını bir sütuna dayamış, tırnaklarını kemirmekle meşgul bulunuyordu... Genç kadın ,uzanıp bağını kesmeden o, maskesini yüzünden kendisi indirmişti...

Bulundukları salon, çok sıcaktı... Anjelik'in kıpkırmızı kesilen yanaklarından terler sızıyordu...

Köpeğin bulunduğu tarafa yürüdü ve hayvanı tasmasından tuttu... Desgrez'in neredeyse çıkageleceğini umuyordu ama polis âmiri, henüz görünmemişti... Ve Anjelik' bu korkunç fantomaların arasında yapayalnızdı... Kalbine kuvvet veren tek varlık Desgrez'in köpeği Sorbon'du... Yorgun bir sesle:

— Haydi efendiler, dedi... Hepiniz gidiniz buradan... Hem de şimdi... Çok fenalıkta bulundunuz...

Marki dö Vard'ın ve Kralın erkek kardeşinin külçe kesilmiş vücutlarını sürükliye sürükliye Kralın adamları; bir ellerinde maskeleri, birbirlerinin üzerine yıkılarak kaçıştılar... Sokağa çıkar çıkmaz da baltalı ve sopalı kalabalığın mâruz kaldıkları tecavüzünden nefislerini korumak için kılıçlarını çektiler... Onları kovalayan kalabalığın gürültüsü, mukabil küfürler, bağırışmalar sokaklarda uzun müddet devam etti...
Sorbon, kıllarına bulaşan kanları yalayarak temizlemiye uğraşırken, Anjelik de zavallı küçük kâğıt helvacının tüy gibi hafif cesedini kendine doğru çekti, buz kesilmiş alnını okşadı:
— Lino, benim güzel yavrum, zavallı çocuğum, iyi bir gün göremeden gözlerini yumdun! diye hıçkırmaya başladı...

Birden dışarıdan sesler aksetti...

— Yangın var! Yangın var!..

Anjelik, düşüncelerinden hemen sıyrılıverdi... İspirtolu içkiler dökülen ocaktaki alevler, etrafı tutuşturmuş, bitişik evlere de sirayet etmişti... Ortalığı koyu bir duman kaplamış bulunuyordu...

Anjelik, Lino'nun cesedini kucaklıyarak dışarıya koştu... Sokak, gündüz gibi aydınlıktı... Müşteriler ve diğer dükkâncılarla civar halkının teşkil ettiği kalabalık, eski binanın saçaklarını sarmış olan alevleri dehşetle seyrediyordu... Yangın, büyümek ve etrafa kol salmak istidadını gösteriyordu...

Halk:

— Su! Su! diye bağırışmaya başladı...

Kalabalıktan ayrılanlar Sen nehri sahiline koştular... Nehir kıyısında yangın yerine kadar elden ele dolu kovaları aktaracak postalar kuruldu. Ancak yangın, üst katları sarmıştı... Nehirden kovalarla alınan suyu yukarıdan aşağıya doğru dökmek lâzım geliyordu. Halbuki «Kızıl Maske» nin merdiveni de biraz evvel korkunç çatırtılarla çökmüştü...

Anjelik, David'le tekrar salona girmek ve usta Burjo'nun cesedini dışarıya sürüklemek istemişti... Fakat içerisini kaplamış olan boğucu duman, salona girmelerine mâni oldu... O zaman avluya koştular, oradan mutbağa daldılar ve ellerine ne geçerse, karma karışık halde dışarıya çekmiye giriştiler...

Papas ve rahibeler bu sırada yetiştiler... Halk, onları görünce alkışlamaya başladı... Onların bir vazifesi de yangın vukuunda halka yardımdı...

Papaslar, beraberlerinde merdivenler, demir kancalar, uzak mesafelere su fışkırtacak büyük tulumbalar da getirmişlerdi...

Onların ve halkın büyük gayretiyle yanan bina tecrid olundu ve yangının etrafa sirayeti önlendi... Halk, bir asır zarfında iki üç defa Paris'i kül yığını haline getirmiş yangınlardan birisinin daha başladığına hükmederek büyük bir korkuya kapılmıştı...

Neden sonra, dün neşe ve zevkin hüküm sürdüğü Kızıl Maske meyhanesi bir kül ve enkaz yığını haline getiren yangın söndürüldü...

Yüzü gözü simsiyah hale gelmiş olan Anjelik, Sorbon'u tasmasından tutmuş çöken ümitlerinin harabesini, teessür dolu bakışlarla seyrediyordu...

Anjelik, kendi kendine «Desgrez, acaba şimdi nerede? Ah onu bir

görebilsem! Ne yapmaklığım lâzımgeldiğini o bana söylerdi» diyordu.

Köpeği tasmasından tutarak:

— Beni efendine götür, dedi.

Çok uzaklara gitmiye hacet kalmadı... On, onbeş adım yürüdükten sonra Anjelik, polis âmirinin siyah paltosunu ve şapkasını köprü kemeri altında farketti... Desgrez, sâkin sâkin tütün içiyordu... Anjelik'i görünce, yorgun bir sesle:

— Merhaba, dedi... Çok kötü bir gece değil mi?

Anjelik şaşırdı...

— Demek oradaydınız da iki adımlık yere gelmediniz!

— Neden gelmeliydim?

— Feryatları duymadınız mı?

— Sizin bağırdığınızı nereden bileyim Madam?

— Beni bırakın! Mademki bağıran bir kadındı...

— Ben, feryat eden bütün kadınların imdadına nasıl koşabilirim? Mamafih Sizin feryat ettiğinizi bilmiş olsaydım derhal gelirdim...

Anjelik, dişlerini gıcırdattı.

— Allah bilir!

Desgrez ,içini çekti.

— Uğurunuzda hayatımı ve mesleğimi bir defa tehlikeye atmadım mı? İkinci bir defa, hiç çekinmeden yine de atabilirim... Ne çare ki, siz, hayatımda bir itiyat haline gelmiş bulunuyorsunuz Madam... Bu yüzden belki de postuma saman dolduracaklar, bunu iyi biliyorum...

— Beni masanın üzerine yatırdılar... Kollarımdan ve bacaklarımdan kıskıvrak yakaladılar, ırzıma tecavüz etmek istediler...

Desgrez, düşünceli bakışlarını önüne eğdi.

— O bir şey mi? dedi... Onlar, daha kötüsünü de icraya kadirdir...

Anjelik, elinin tersiyle alnını siler gibi yaptı...

— Çok doğru, dedi. Daha kötüsünü de yapmağa kadir onlar... Yalnız müteselli olduğum bir nokta var. Bu işi kimlerin yapmak istediklerini anlamış oldum... Sonra Sorbon, tam zamanında yetişti...

— Bu insiyakî davranışlarından dolayı köpeğine karşı büyük bir emniyetim vardır...

— Onu siz mi gönderdiniz?
— Elbette.
Anjelik, rahat bir nefes aldı ve iradesi dışında olarak anî bir hareketle başını Desgrez'in omuzuna bıraktı.
— Teşekkür ederim.
Desgrez, sâkin bir ifade içinde konuştu.

— Ben görünüşte hükûmetin polis kuvvetini temsil eden bir ferdim. Bilhassa Kralın emrinde bulunan bir zabıta memuruyum... Sevimli senyörlerin neşelerini bozacak, keyiflerini kaçıracak vesileler ihdas etmek bana düşmez... Sarhoşluk, bir zevk meselesidir. Sonra saray mensuplarının bir sürü imtiyazları bulunduğunu benden iyi bilirsiniz... Onların en hafif eğlenceleri bile tehlikelidir. Çünkü hepsi, kendilerinin sorumsuz insanlar olduklarına iman getirmişlerdir... Kral, bunları bilir ama tehlikeli bulmaz...

Onun en tehlikeli düşmanı şu gazeteci ve hicviyeler yazan şairdir... Benim vazifem sâdece hicviye yazanları tâkip ve yakalamaktır...
Anjelik, sıktığı dişleri arasından:

— Allah vazifenizde kolaylık versin, dedi... Ben de size yardımda bulunacağımı vâdediyorum...

Yanından ayrıldığı halde aklına gelen bir şey üzerine tekrar döndü...
— Onlar, onüç kişiydiler, dedi... Yalnız içlerinden üçünün adlarını bilmiyorum... Bunları öğrenip bana bildirirseniz çok iyi olur...
Desgrez, şapkasını çıkardı ve reverans yaparak:
— Başüstüne Madam, dedi...

XXVI

Ona ilk defa rastladığı yerde, yine Arsenal kıyısında bir saman maynası içinde uyumakta olan Klod Löpöti'yi buldu, uyandırdı ve gece cereyan eden bütün hâdiseleri anlattı.

Anjelik'in bütün ümitlerini, her şeyini o korkunç kasırga köklerinden koparıp sürüklemiş, mahvetmişti...

İkide bir:
— İntikamımı alacaksın! Diyordu... Bunları söylerken yeşil renkli gözleri pırıl pırıl ışıldıyor, içinde yanan kin ateşinin şiddetini aksetti-

riyordu...

— Bunu ancak sen yapabilirsin... İntikamımı sen alacaksın... Çünkü sen onların baş düşmanısın... Desgrez öyle söyledi...

Şair, çene kemiklerini ayıracak şekilde hâlâ esniyor, tozlu kirpiklerini ellerinin tersiyle uğuşturup duruyordu... Neden sonra...

— Esrarengiz kadın, dedi... Birdenbire benimle senli benli konuşmaya başladın... Sebebi nedir bunun?

Anjelik'i tuttu, kendine çekmek istedi. Fakat o, silkinerek geriye çekildi...

— Sen, beni dinle!

— Bana emir veriyorsun demek? Evet, kibar ve mühim bir kadın emir verirse bu, hoş bir şey olur... Pekâlâ canım... Emirleriniz başüstüne... Her şeyi anladım... İşe evvelâ hangisinden başlayalım? Briyen'den mi? O herif, Matmazel dö Lavalyer'le münasebet kurmuştu... Hattâ, onun çıplak bir tablosunu yaptırmak sevdasına bile kapılmıştı... Önce onu tefe koyalım, Kralın huzurunda çalalım!

Güzel yüzünü doğuya, henüz yükselmekte olan güneşe döndürdü.

— Oldu bu iş, dedi... Öğleye kadar yetişir... İktidar aleyhinde yazdığım hicviyelerin çoğaltılması icabedince Jilber ustanın matbaası seferber olur. Zavallının oğlunu mahkûm etmişler ama, sebebini bilmiyorum... Bize mükemmel bir iş çıktı desene!

Sırtındaki kazağın bir tarafına sokuşturmuş bulunduğu kaz tüyünü çekip çıkararak yazmaya başladı.

Artık sabah oluyordu... Durmadan çalınan kilise çanları, halkı sabah duasına çağırıyordu.

O sabah, sarayın küçük kilisesinde duasını yapan Kral, mâruzatı kabul etmek için dairesine geçerken, bir uşağın telâşlı hareketlerle yerden beyaz kâğıt parçalarını toplamaya çalıştığını gördü... Halbuki her sabah bu saatlerde ortalık temizlenmiş, yerler süpürülmüş olurdu... Merdivenleri inip de hususî dairesine gireceği sırada da XIV. Lui, aynı halle karşılaştı...

— Bu kâğıtlar nedir? dedi... Getirin bakayım şunları bana!

Dük dö Kreki, kıpkırmızı kesildi ve meseleyi örtbas etmek gayretiyle:

— Mühim bir şey değil efendimiz, dedi.

Kral, sabırsızlığını gösteren bir hareketle eğildi ve yerdeki kâğıtlardan birkaçını aldı...

— Yine o mel'un şair Krote'nin hezeyanları ha, dedi... Fakat bunlar, sarayıma kadar nasıl nüfuz ediyor? Nüfuz etmekle de kalmayıp tâ ayaklarımın dibine kadar sürüklenip geliyor? Saray muavinini ve Paris esnaf kâhyasını görürseniz kendilerini bilhassa tebrik ettiğimi söylersiniz...

Kral, öğle yemeği için üstünde, içleri fıstık üzümle doldurulmuş üç keklik, bir tencere haşlama balık, balina dili ve salata tabakları bulunan sofrasına otururken henüz kurumamış bulunduğu için yayılan mürekkep tesiriyle kirlenmiş kâğıt parçasını da yemek yerken okumak üzere masanın üstüne bıraktı... Kral, işi oburluğa dökmeden evvel, böyle can sıkıcı şeyleri, iştihasını kaçırır düşüncesiyle yemek sırasında ele almazdı... Ama şimdi, oburluk bu eski hassasiyeti nasırlaştırmıştı...

Kral bir taraftan yemek yerken, bir taraftan da hicviyeyi tekrar gözden geçirdi... Şair Krote, neler yazmıştı yine... En acı, en zehirli kelimeleri kullanmış, Kralın gözbebeği Mösyö dö Briyen'i rezil ederek yerlerin dibine geçirmişti... Hicviyede dikkate değer tafsilât da ihmal edilmemişti... Hele kâğıt helvası satan küçük satıcının ırzına tecavüze yeltenişi en hurda teferrüatına kadar tasvir olunmuştu...

XIV. Lui, bu vesile ile «Kızıl Maske» meyhanesinde olup biten hâdiseleri feci bir şekilde öğrendi... Saray adamları, orada ne marifetler göstermişlerdi... Hizmetçi kıza tecavüz, küçük bir çocuğu ve dükkânın sahibini katl, patronun yeğenini yaralama, üstelik de dükkânı ateşe verme...

Kral, küplere binmişti... Etrafındaki dalkavuklara:

Olacak işler değil, dedi... Eğer iddialar doğruysa Briyen, ipi hak etti demektir.. Bu cinayetlerden bahsedildiğini duyan var mı aranızda efendiler?

Dalkavuklar, kekeliyerek, bir gece evvel cereyan eden hâdise hakkında az çok bâzı şeyler bildiklerini açıkladılar... İşlerin sarpa sardığını anlayan Pegilenle dö Vard, birbirlerine endişeli bakışlar akıttılar... Dük dö Lozön, cesaretini toplıyarak yangın meselesini duyduğunu ifade etti...

Kral, bu defa genç maiyet subaylarından birisine döndü...

— Siz neler duydunuz çocuğum? dedi... Anlatın bakalım...
Delikanlı, kızarıp bozardıktan sonra:

— Haşmetmeab, dedi... Şairin dedikleri doğru... Hâdise dün gece Kızıl Maske meyhanesinde cereyan etti... Bendeniz devriye nöbetinden

dönüyordum... Yükselen alevleri görünce arkadaşlarla birlikte yangın yerine koştuk... Rahipler, koşup gelmiş, yangını söndürmeye çalışıyorlardı...

— Halk arasında, yangının Jantiyomlar tarafından çıkarıldığı söyleniyor muydu?

— Evet... Fakat yüzleri maskeli olduğu için isimlerini bilmiyorlardı.
— Daha başka neler biliyor sunuz?

Kral, bakışlarını, maiyet subayının gözlerine dikmişti... Delikanlı, korkudan titriyor, söyliyeceği tek yalan kelimenin başına işler açacağını düşünüyordu...

— Haşmetmeab, kâğıt helvası satan çocuğun cesedini de gördüm... Karnını boydan boya yarmışlardı... Bir kadın, zavallının cesedini bir kenara çekti de ateşte yanmaktan kurtardı. Patronun yeğenini de gördüm, alnı yarıldığı için sargılıydı...

— Peki meyhanenin patronu ne oldu?
— Yangın etrafı sardığı için onun cesedini dışarıya çıkaramamışlar, bunu da orada toplanmış kalabalık arasında konuşulanlardan öğrendim.

Toy subay, hükümdarın teessürünü izale maksadiyle aklı sıra bir tuhaflıkta bulundu, sırıtarak:

— Oradakiler «bir kebapçı için bundan daha âlâ ölüm olamazdı» diyorlardı, dedi.

Fakat Kralın o donuk ifadeli yüzü hiç değişmedi. Dalkavuklar, hemen birer parmaklarını dudaklarına götürerek susması için maiyet subayına işarette bulundular...

Kral, karşısındakilere:

— Bana Mösyö dö Briyen'i bulunuz, dedi... Sonra Dük dö Kreki'ye dönerek ilâve etti:

— Siz, Mösyö lö dük, şu emirlerimi derhal Mösyö d'Obrey'e tebliğ ediniz: Dün geceki yangın hâdisesini bütün teferrüatiyle tesbit edip hazırlıyacağı mufassal raporu bana versin... Sonra etrafa yayılan o kâğıt parçalarını satanlar, dağıtanlar mutlak ve muhakkak tevkif edilerek hapishaneye atılsın... Kâğıtları yerden toplayanların, okuyanların en ağır cezalara çarptırılacağı halka duyurulsun... Bir taraftan da o şair efendinin derhal tevkifi çarelerine tevessül etsin!

Kont dö Briyen, evinde bulundu... Uşakları onu, elbiseleriyle yatağına yatırmışlardı...

Muhafızların kumandanı Marki dö Gezvr:

— Aziz dostum, dedi ...Çok ağır bir vazifenin ifası için buraya kadar geldim... Sizi tevkife mecburum...

Ve hicviyeyi ihtiva eden kâğıdı burnuna uzattı... Kont, sapsarı kesildi... Bitkin bir sesle:

— Mahvoldum, dedi... Bu memlekette işler amma hızlı yürüyor! Daha sarhoşluktan ayılamadım... Dün gece bedavadan içtiğim şarapların parasını benden kusturarak tahsile geldiler...

Kral XIV. Lui, ona:

— Nazır efendi, dedi. Birçok sebeplerden dolayı sizinle konuşmak mecburiyetinde kalışım benim için zahmetli bir iş olacak... Neyse kısa davranalım. Dün gece şu mâhut yerde cereyan eden rezilâne işlere, cinayetlere siz de katıldınız mı? Evet mi, hayır mı?

— Haşmetmeab, bendeniz de oradaydım. Fakat suçların hepsinde iştirakim yoktur... Şair Krote de, kâğıt helvası satan çocuğun tarafımdan öldürülmemiş olduğunu biliyor...

— Peki kim öldürdü onu?

Kont dö Briyen, sustu:

— Suçu başkalarının üzerine atmakla mesuliyetten kurtulamazsınız... Yüzünüzdeki ifade zâten suçlardaki hissenizi açıkça gösteriyor. Ne olursa olsun kötü bir talihiniz varmış. Başkalarının cezasını siz çekersiniz... Halk, homurdanıp duruyor... Adalet, hemen yerini bulmalı... Yeni Köprü'deki şair, bugün akşama kadar yakalanıp Bastil'e atılmalı... Ben, durumdan memnunum... Bu vesileyle mevcudiyetine güç tahammül edebildiğim bir şahsiyetten kurtulmuş oluyorum... Bunun sebebini siz pekâlâ bilirsiniz...

Briyen, Matmazel dö Lavalyer'den çalmaya çalıştığı öpücükleri hatırlıyarak içini çekti... Halbuki, o Kralın bu gizli alâkadan haberdar bulunmadığını sanıyordu...

Briyen gibi asil bir simanın bir anda gözden düşerek Bastil'i boylaması mühim ve çok büyük bir hâdiseydi... Briyen'i hapishaneye götüren karuçenin etrafını bir yığın halk sarmıştı... Araba, bu kalabalık arasında güçlükle ilerliyebiliyordu... Karuçenin etrafındakiler mütemadiyen küfür ve hakaret yağdırıyorlardı...

Ecel terleri döken, Briyen, hapishanenin demir kapıları üzerine ka-

pandıktan sonra rahat bir nefes alabildi...

Ertesi gün yine Parisin her tarafına, bir gün evvelki beyaz kâğıtlar yağıyordu... Bu sefer hicviyede ele alınan şahsiyet Kralın zağarcıbaşısı Mösyö d'Olen'du... O da tevkif edilerek hapishaneye gönderildi...

Sıra Lozön'e gelmişti... Sabahın erken saatlerinde onun adı, sokaklardaki halkın dilindeydi... Pegilen, de âkıbetini şimdiden görüyordu... Hapishane müdüriyle görüştü ve kendisine yer ayrılmasını söyledi... Müdür:

— Nasıl olur efendim? Diyordu... Tevkifiniz hakkında bir emir almış değilim...

— Nasıl olsa alacaksınız...

— Fakat buna sebep ne?

Lozön, ertesi gün, ortaya saçılmış kâğıtlardan birisini müdüre uzattı...

— İşte, dedi. Okuyun şunu! Sokaktaki bir çocuktan on sol'a aldım bu kâğıdı...

Frontönak, sıranın kendisine gelmesini beklemeden kaçmayı tercih etmişti... Dö Vard ona, acele davranmasını bilhassa tavsiye eylemişti. Dö Vard, kendinden emin görünüyor:

— Ben hiç aldırış ediyor muyum? diyordu... Gülüyorum, eğleniyorum... Kimse benden şüphelenmiyor... Kralın itimadı var bana...

Frontönak, bu sözler karşısında acı acı gülmüş:

— Sıranız geldiği zaman da bakalım böyle gülüp eğlenebilecek misiniz? demişti...

— Bana sıra gelmez... Zira kâğıtlarda «onüç kişi» den bahsediliyor. Şimdiye kadar on kişi ortaya çıktı...

Bir kaç gün sonra havadan iner gibi yağmakta olan bu kâğıt yağmuru diner, ben de yakayı kurtarmış olurum...

— Dostum, ben sizin kadar iyimser değilim...

Harekete hazırlanmış olan Marki dö Frontönak, paltosunun yakasını kaldırmış ve korkudan titriyerek son sözlerini söylemişti...

— Allahaısmarladık... Menfa, herhalde hapishaneden hayırlıdır...

Hâdiseler, Frontönak'ın tahmin ettiği şekilde inkişaf etmiş. Marki Almanya hududuna güç belâ kapağı atabildiği gün tevkifi emri çıkmıştı... Kral, hayretler içinde bulunuyordu... Bu şair Krote denilen he-

rif, ne bir fazla, ne bir eksik hakikati olduğu gibi hicviyelerinde açığa vuruyordu... Aynı herif, iki yıl evvel de kraliçenin yatak odasına kadar sokmıya muvaffak olduğu kâğıtlarla kralın ihanetini ona bildirmemiş miydi?

Paris halkı, efendilerinin rezaletini ortaya koyan bu kâğıtlara karşı büyük bir alâka gösteriyor, ertesi günü merakla bekliyordu... Herkes biribirine:

— Acaba bugün sıra kimde? diye soruyor, o gün ilân edilen rezalet kahramanı (!) öğrenildikten sonra akşama kadar ondan bahsediliyordu. Ancak halkın henüz çözemediği bir muamma kalmıştı. O da, düzülen beyitlerin on üç yaşındaki kâğıt helvası satıcısı çocuğun kimin öldürdüğü sualiydi...

Halk, idarecileriyle açıktan açığa ve kaba cinaslarla eğlenmeğe başlamıştı... Luvr'da bir panik havası esiyordu... Ana kraliçe, sıranın küçük oğluna geleceğinden endişeliydi. «Küçük Efendi» nin ikametine tahsis edilen sarayın önünde her gün dilsiz bir kitle toplanıyor, akşama kadar orada bekleşerek olup bitenlerden mânâ çıkarmaya çalışıyordu...

Kimsenin konuşmaya cesaret edemeyişine rağmen ortalık, küçük efendinin de bu cinayette hissesi bulunduğu dedikodusiyle çalkanmaktaydı...

Hâdisenin sarayda uyandırdığı ilk tepkileri Anjelik, Desgrez'den öğrendi.

Suikasdın ertesi günü Briyen, Bastile sevk olunduktan sonra, zabıta âmiri, Anjelik'in iltica ettiği Franburjua sokağındaki küçük evin kapısını çalmıştı.

Genç kadın, Kralın bu mesele hakkındaki sözlerini ve kararlarını, hislerini dışarıya aksettirmiyecek bir sükûnetle dinledi.

Anjelik, hırsından dişlerini sımsıkı sıkıyordu. Bir aralık:

— Kral, Briyen'in tevkifi ile meselenin kapanacağını zannediyor. Ama bunda aldandığını çabuk anlayacak... Briyen'in tevkifi sâdece bir başlangıç... Suçlu tek kişiden ibaret değil ki, diğerleri de var... Her gün bir suçlunun adı ortaya atılmak suretiyle sayıları gittikçe yükselecek, o masûm çocuğun akıtılan kanı tahtın eşiğine bulaşacak...

Kanı çekilmiş ve buz gibi olmuş ellerini oğuşturdu. Sonra:

— Seninosan mezarlığına defnettik, oradan geliyorum, dedi... Hâldeki bütün dükkâncılar, dükkânlarını kapatarak, hayatında hiç gülme-

miş, güzel ve zeki o zavallı çocuğun cenazesini tâkip ettiler. Defin merasiminde de çok kalabalık vardı...

— Hâldeki kadın dükkâncılar, Mösyö Briyen'in sürgün edilmesi için bir mazbata hazırlıyorlar...

— Sürgün için mazbata hazırlayacakları yerde, onun karuçesini ateşe versinler, Kralın sarayını ateşe versinler, civardaki bütün şatoları ateşe versinler...

— Öyle diyorsunuz ama; saraylar, şatolar ateşe verilirse, büyük kadınlar sırasına geçtiğiniz zaman ,nerede dans edersiniz sonra?

Anjelik, bir müddet Desgrez'in yüzüne acı acı baktıktan sonra başını salladı...

— İmkânsız... İmkânsız bu... Ben, hiç bir zaman büyük bir kadın olamıyacağım... Her yolu tecrübe ettim, olmadı... Neticede herşeyi kaybettim...

Onlar çok kuvvetli... Sizden bâzı isimler istemiştim, öğrenebildiniz mi?

Desgrez, paltosunun iç cebinden bir kâğıt tomarı çıkardı:

— İşte, dedi... Şahsen yapmış olduğum çok ciddî tahkikatın neticesi... 1664 yılı Ekim ayının o gecesi «Kızıl Maske» meyhanesine girenlerin isimleri: Mösyö d'Orlean, Şövalye dö Loren, Mösyö lö dük dö Lozön...

— Rica ederim, şu ünvanları bir tarafa bırakınız...
Desgrez, güldü...

— Elimde değil ki... Biliyorsunuz, ben onlara hürmet ve riayetle mükellef bir memurum. Neyse, istediğiniz gibi söyliyeyim: Mösyö dö Bireyen, dö Vard, dü plesi - Belyer, dö Sentiyeri, dö Frontönak, dö Kavua, dö Giş, dö la Valyer, d'Olon ve dö Trom...

— Dö la Valyer mi?... Yâni gözdenin erkek kardeşi...

— Ta kendisi...

Anjelikin gözlerinin içinde pırıltılar yanıp söndü...
— Çok güzel, çok güzel, dedi. Buna memnun oldum... Fakat siz on dört kişinin adını saydınız. Halbuki ben on üç saymıştım o gece...

— Yola çıktıkları zaman ondört kişiydiler. Zira dö Torn da onlarla beraberdi. Bu yaşlı adam gençlerin taşkınlıklarından kendisine de bir

pay çıkarmak sevdasında... Ancak «Küçük efendi» nin çocuk hakkındaki kötü niyetlerini anlayınca: «Efendiler, bana Allahaısmarladık... Sizin yürüdüğünüz keçi yollarında yürümek benim harcım değil... Benim mütevazı yolum bana yeter de artar bile... Gider, erkenden Markiz dö Kastelnonun koynuna girer yatarım» dedi. O şişman kadının ona metreslik ettiğini kimse bilmiyor...

— Alçaklığını ona tuzluya mal etmek için mükemmel bir haber... Desgrez, Anjelik'in asabiyetten hatları çekilip büzülmüş olan yüzüne bir müddet baktıktan sonra gülümsedi.

— Hırçınlık size çok yaraşıyor Madam... Sizinle ilk tanıştığım zaman da bu halinizi çok beğenmiştim...

— Ben de sizi tanıdığım zaman sizi neşeli bulmuştum ve bu haliniz hoşuma gitmişti... Ama şimdi sizden nefret etmiye hazırım... Siz, ukalâdümbeleğinin birisiniz...

Polis âmiri gülmiye başladı..

— Bu sözleri başkası işitse, sizin külhanbeyler muhitinde yetiştiğinize hükmeder...

Anjelik, Desgrez'in son sözlerini umursamazlıktan gelerek omuz silkti... Sonra metin görünmek için şömineye doğru yürüyerek büyük masayla ocaktan yanmış bir kütük çekti...

Desgrez, o yorgun ve içlere işliyen sesiyle:

— Korkuyorsunuz değil mi? diye sordu... Şu sizin şairin başına bir felâket geleceğinden korkuyorsunuz... Fakat size şunu haber vereyim ki, o, sehpaya gidecek...

Genç kadın, arkasına dönerek bağıra bağıra: «Hayır... O, aslâ sehpaya gitmiyecek... Onu asamazlar... O, hafif, küçücük bir kuş gibi uçarak Notrdam'ın kulelerine konacak» diye cevap vermekten kendini güç tuttu...

Sinirleri son derece gerilmişti. Asabî hareketlerle şöminedeki odunları karıştırıyor, alevlerin hâreli kızıllığı, yüzünde oynaşıyordu... Desgrez acaba niçin gitmiyordu... Mamafih Anjelik, onun orada bulunuşundan memnundu. Birden, âni bir hareketle arkasına dönerek:

— Demin bir isim söylediniz... Plesi Belyer mi dediniz? Marki mi? diye âdeta bağırarak sordu...

— Biraz evvel unvanları sıralamayınız demiştiniz... Şimdi de un-

vanları mı soruyorsunuz? Evet, Marki dü Plesi Belyer demiştim... Kralın hassa müşiri... Siz de bilirsiniz ya Norgen kahramanı... Galip kumandan...

Anjelik, bir mırıltı halinde:

— Evet, dedi... Tanrım... Filip dü Plesi Belyer...

Meyhanede asilzadelerin maskelerini yüzlerinden teker teker indirdiği sırada çok evvelden soğuk bakışlı mavi gözlerini kuzininin gri renkli mütevazi elbisesine dikerek onu istihfafla süzmüş olan Filip dü Plesi Belyer'i Anjelik, nedense tanıyamamıştı. Fakat ortaya atılan bu isim hâfızasını aydınlatıverdi ve Plesi şatosu; havuzun ortasunda, su yüzünde duran beyaz bir nilüfer gibi gözlerinin önüne geldi...

— Çok tuhaf şey bu Desgrez... O genç adam akrabamdır. Benim

— Şimdi de bu yeğen, meyhanenize gelerek size oyun oynamış yeğenim olur. Bizim şatoya civar bir yerde otururlardı... Çocukken onunla oyun oynardık...

fena mı?

— Olabilir... Neyse, bırakalım onu şimdi... Onlar, onüç kişiydiler... Marki dö Torm'la hesap tamam...

— Güzelim, bütün bu sırlarınızı «ukalâdünbeleği» ne anlatmakla ihtiyatsızlıkta bulunmuş olmuyor musunuz?

— Bu söylediklerim, şair Krote'nin yazıp bastırdığı ve her tarafa yaymaya muvaffak olduğu hicviyelerin nerelerden ve nasıl Luvr'a kadar nüfuz etmesi gibi müphem bir sırrın çözülmesi için işinize yaramaz. Sonra, bana hiçbir zaman ihanette bulunmıyacağınıza kaniim...

— Elbette... Size ihanette bulunmam... Fakat, aynı zamanda sizi aldatmıyacağım, şair, bu sefer yakasını kurtaramıyacak ve sehpaya gidecek!

— Eh görürüz bakalım...

— Evet, cidden öyle göreceğiz... Bu, ikimizin de görmesi mukadder bir iş... Allahaısmarladık Madam...

Desgrez, çıkıp gittikten sonra Anjelik, uzun müddet içinin ürpermesinden doğan titreyişten kurtulamadı... Franburjuva sokağında sıkı bir sonbahar rüzgârı esiyordu... Kasırga, Anjelik'in kalbini de sürüklüyordu... Şimdiye kadar içinde bu kadar büyük bir fırtına esmemişti.. Endişe, korku, ıstırapla haşır neşir olmuştu. Fakat bu defa içine düştüğü ümitsizlik gayyası çok derindi. Ne bir şeyle teskin olabiliyor ne de teselliye kavuşabiliyordu...

Odije, felâketi duymuş, çıkagelmişti... Namuslu kimselerin insana

huzur telkin eden yüzlerindeki sâkin ifade, yerini şaşkınlığa terketmişti... Anjelik'i hemen kollarına almış, bağrına basmış, genç kadın da kendini onun kuvvetli omuzuna bırakmıştı...

— Zavallı yavrucuğum, bu cidden bir dram... Fakat insan, kendini kapıp koyuvermemeli... Yüzündeki şu feci ifade sıyrılsın... Hâliniz bana korku veriyor...

— Bu bir felâket! Müthiş bir felâket! «Kızıl Maske» meyhanesinin yerinde şimdi yeller esiyor...

Ben nereden para bulabilirim artık? Esnaf teşekkülleri, rekabet düşüncesiyle yardımda bulunmazlar... Usta Burjo'yla aramızdaki kontrat da onun ölümiyle hükümsüz kaldı... Biriktirdiğim bir kaç kuruş yakında tükenecek... Salonun tamir ve tefrişi ile şarap ve içki mahzenleri için çok para harcamıştım... Belki Davit, yangınlarda zarar görenlere yardımda bulunan bürolardan bir şeyler temin edebilir, diyeceksiniz ama o adamları biliyorsunuz; bin dereden su getirip bahaneler icat ederek bir santim dahi yardımda bulunmazlar... David de her şeyini kaybetti... Bana para bulmasını ondan nasıl istiyebilirim? Dişimi tırnağıma takarak binbir zahmet ve güçlükle yükselttiğim bina, çöktü... Ben ne olacağım şimdi?

Odije, yanağını genç kadının yumuşak saçlarına dayadı...

— Sevgilim, hiçbir şeyden korkmayınız... Ben hayatta bulundukça gerek size gerekse çocuklarınıza yoksulluk hissettirmiyeceğim. Ben, zengin değilim, fakat size yardım edecek kadar param var. Hele girişeceğim ticaret hayatında işlerim iyi yürümiye başlarsa, evvelden de kararlaştırdığımız gibi birlikte çalışacağız...

Anjelik, onun kolları arasından sıyrılarak:

— İstediğim bu değil! diye bağırdı... Bir hizmetçi gibi yanınızda çalışmak istemem...

— Bir hizmetçi gibi değil Anjelik...

— Hizmetçi veya zevce... İkisi de aynı kapıya çıkar... Ben o işi kendi başına yürütmek kararındaydım... Kadınla erkek müsavi olmalıdır.

— Anjelik, gururu bir tarafa bırakınız... Belki de Allah, sizi bu yüzden cezalandırmak istedi. Kadın, yuvasında yaşamak için yaratılmıştır. Siz, yerinizde kalmış olsaydınız bu felâketlerle karşılaşmazdınız... Dediğim gibi kadın, aile ocağında, kocasının himayesi altında, yetiştireceği çocuklar arasında mesut yaşar...

Anjelik bir kahkaha attı...

— Aman ne hoş manzara! Çizdiğiniz bu tablo, bana nasip olmadı... Ben, kucağımda iki çocukla bu hayata istiyerek mi atıldım? Şu anda bana o kadar ahmak görünüyorsunuz ki, midem bulanmaya başladı, neredeyse kusacağım.

— Anjelik!

— Gidin, gidin buradan rica ederim.

Anjelik daha fazla tahammül edemiyecekti. Sâde bu kadar mı? Ağlamış yüzlü Barb'a, alık David'e, şaşkın Javot'a ve insiyakî olarak muhitlerinden korku duyan çocuklarına bile tahammül edemiyecekti... Hepsi sanki ona niçin yapışmışlardı? Anjelik, hayatının dümenini kaybetmişti... Şimdi fırtına onu, sürükleyip götürüyordu...

Kral XIV. Lui, gözdesini Biron oteline yerleştirmişti... Marki dö La Valyer, sıranın kendine geleceğini anlıyarak, her şeyi itiraf etmek üzere kız kardeşine koştu... Luiz dö La Valyer, anlatılanları hiç beğenmedi ve onu korkuttu... Fakat genç birader beyi de teselliden geri kalmadı...

Keyfiyet, Krala arzedildiği zaman XIV. Lui, Markiye:

— Mösyö, dedi. Sizi çok ağır bir cezaya çarptırmak ve benim için pek kıymetli olan güzel gözlere de göz yaşları döktürmek kabildi... Derhal Paris'i terkederek Rusiyyon'daki alayınıza iltihak ediniz... Rezaleti örtbas edeceğiz.

Fakat iş, o kadar basit değildi. Rezalet, genişliyor; örtbas edilemiyordu. Evet, her gün tabiî bir hâdise cereyan edermişcesine suçlu yakalanıyor, hapse tıkılıyor, fakat ertesi gün bir başka isim ortaya çıkıyordu... Bu arada Marki dö LaValyer'in adı da bir gün gelip ortaya çıkacaktı. Hattâ yalnız o değil şövalye dö Loren de, Kralın erkek kardeşi de bu felâketten kurtulamıyacaklardı... Hapishane, Yeni Köprü'de yakalanan sanıklarla dolmuştu... Buna rağmen hicviyeler, Kraliçenin yatak odasına kadar yine nüfuz ediyordu...

Tıpkı müstahkem bir mevkide olduğu gibi Luvr'un bütün giriş ve çıkış kapıları muhafızlar tarafından tutulmuştu... Saraya su, süt taşıyan uşaklardan en büyük memurlara kadar herkes, istisnasız tırnaklarının diplerine kadar aranıyor; ondan sonra gelip geçişlerine müsaade ediliyordu... Pencereler, kuleler gözcülerle doluydu.

Desgrez, kendi kendine «Evet, diyordu. Saraya kontrola tâbi tutulmadan tek adam ne girebilir ne de çıkabilir? Fakat bir «yarım adam»

neden hatıra gelmesin» Polis âmiri, Kraliçenin cücesi ve Anjelik'in eski suç ortağı Barkarol'dan şüpheleniyordu...

Sadaka toplamak için köşe başlarını tutan hırpanî kıyafetli dilenciler, ötelerine berilerine sokuşturup sapladıkları bu küçük kâğıt parçalarını kilise merdivenlerine, manastır köşelerine bırakamazlar mıydı? Gece soyguncuları, geç kalmış yolcuların önlerini kesip, üzerlerinde taşıdıkları hicviyeleri onlara veremezler miydi? Halka şifa verici (!) ilâçlar dağıtan «büyük Matyö» gibi bir şarlatan, günlük işini görürken el altından bu kâğıtları müşterilerine aktaramaz mıydı?

Desgrez, tahmininde yanılmamıştı. Bu işleri Anjelik çeviriyordu... Onun yardımcıları sefalet günlerindeki eski arkadaşlarıydı... Nitekim mehtapsız bir gecede Anjelik, içleri kâğıt dolu üç küçük kasayı, dağıtma merkezine götürürken kovuklara saklanmış gözcülerin dikkatini çekti. Hepsi bir anda, gizlendikleri köşelerden, deliklerden fırlıyarak ortalığı velveleye verdiler... Mücadele çetin oldu. Fakat Anjelik, adamlarının yardımiyle kasaları, Üniversite mahallesinden, Kütük'ün sarayına ulaştırmaya muvaffak oldu...

İki saat sonra matbaacı ve arkadaşları tevkif edildiler... Yakalanan satıcılardan birisi, tâbi tutulduğu üç ibrik dolusu buzu yutmak işkencesine dayanamıyarak matbaacının adını vermişti... Matbaada provalar ele geçirildi.

Fakat mütaakıp günlerde basılacak listelere girecek isimlere dair en küçük bir emareye dahi rastlanmadı...

Markiz dö Kastelno'nun koynuna gireceğini söyliyerek arkadaşlarına veda eden Marki dö Torm, ertesi sabah uyandığı zaman adının Paris sokaklarında çalkandığını işiterek dehşete kapıldı... Rezaletten bu suretle haberdar olan Markizin kocası onu derhal düelloya çağırdı. Neticede koca, öteki dünyayı boyladı... Mösyö dö Torm, giyindiği sırada Marki dö Gezvr çıkageldi ve tevkif emrini ona tebliğ etti...
Marki dö Torm, hakkındaki hicviyeyi okumamış bulunduğu için tevkif edildikten sonra Bastile götürüleceğini sanıyordu... Muhafızlar, kalabalığı kamçıyla dağıtmaya uğraşıyor; halk günün kahramanına (!) en ağır hakaretleri savuruyordu...

O kovuktan diğerine girip saklanmaktan halsiz düşmüş olan Klod Lö Pöti, Anjelik'in evine girer girmez yığıldı, kaldı... Genç kadın, onu şimdiye kadar hiç bu halde görmemişti... Şairin yüzü sapsarıydı... Traşı uzamıştı, çok üzgündü...

Yorgun bir sesle:

— Güzelim, bu sefer iş fena, dedi... Paçayı kurtaramıyacağıma ben de inandım artık...

— Böyle konuşma! Seni asamıyacaklarını yüz defa bana söyliyen sen değil misin?

— İnsan, kendini kuvvetli hissettikçe böyle konuşur... Fakat bir de bu inanç sarsılırsa iş değişir... Ben, şimdi vaziyeti hiç iyi görmüyorum.

Gazeteci, bir pencereden çıkıp kaçarken yaralanmış, elleri ve yüzü kesilmişti...

Anjelik, hemen onu yatağa yatırdı, yaralarını temizledi ve yemek verdi... Şair, bakışlariyle Anjelik'i tâkip ediyordu. Ama bakışlarında artık o eski müstehzi ifade yoktu...

Birden:

— İnancımı sarstın, dedi... Keşki seni tanımaz olsaydım... Hattâ sevmeseydim... Beni alaya aldığın zaman zâten her şeyi anlamıştım... Beni kendine uşak yaptın...

Anjelik, bu sözlerden incinmişti...

— Klod, dedi... Bu bahanelere lüzum var mı? Seni kendime çok yakın buldum, daha doğrusu yakın olduğunu sandım... Ama hiç bir zaman seni alaya almadım...

Genç kadın, yatağın kenarına oturdu, Klod'un elini avucuna alarak, müşfik bir hareketle yanağına koydu...

— Benim güzel şairim...

Klod, başını çekti. Gözlerini yumdu. Sonra:

— Ah! Diye içini çekti... Benim için en fena şey, senin yanında bulunup da tatlı hayâllere dalmak... İnsan, budala bir Burjuva gibi neler arzuluyor, biliyor musun? Her akşam, aydınlık ve sıcacık bir eve girmek... Bu evde beni bekliyen bir kadın bulunacak; ben o kadını her gece yatağımda bulacağım, onun ılık ve yumuşak vücuduna sarılacağım... O, arzularımı yerine getirecek... Komşularla yârenlik etmek için akşamları kapı önüne çıktığım zaman bu kadından onlara «karım» diye bahsedeceğim... İnsan, seni ilk gördüğü zaman işte bunları düşünüyor... Gerçekleri öğrendikten sonra ise ne boş hayâllere kapıldığını anlıyor... Meyhane işleten bir kadından hiç böyle şeyler beklenebilir mi? Hayâlimdeki sıcak ve rahat yatak yerine meyhanedeki

masalar üzerinde kıvrılıp yatmak ve sahipsiz bir köpek gibi geceleri sığınacak bir delik aramak olduktan sonra insanın nasibi...

— Tıpkı onun gibi, Kalambröden gibi konuşuyorsun...

Anjelik, düşünceli bakışlarla onu süzdü:

— Ona da hayrın dokunmadı. Ona da kötülük ettin... Senin gibi daldan dala konan, ele avuca sığmaz bir kelebekten, bir hayâlden, bir orospudan ne beklenir zâten...

Genç kadın, bunlara cevap vermedi... Çünkü başka şeyler düşünüyordu... Gözlerinin önünde kocası Kont Jofrey dö Peyrak'ın tevkifinden bir gece evvelki hayâli ve onu tâkiben de Kalabröden'in Sen Jermen'de cereyan eden o korkunç mücadeleden biraz evvelki yüzü canlanıvermişti... Bâzı adamlar, hezimet anlarında hayvanî bir insiyakla büyük felâketi seziyorlardı...

Mamafih Anjelik, onu düştüğü ümitsizlik içinde perişan bırakamazdı...

— Paristen ayrılacaksın, dedi... Mademki bütün hicviyeler yazılmış bulunuyor, vazifen bitmiş sayılır. Basılanlar da emin bir yerde saklı...

— Paristen ayrılmak mı? Ben mi ayrılacağım? Fakat nereye gidebilirim?

— Nereye olacak? İhtiyar sütninenin yanına... Sen her zaman; o, beni Jura dağlarında büyüttü deyip duruyordun ya... Neredeyse kış bastıracak, yollar karlarla örtülecek... Oralara kadar gelip de kimse seni arıyamaz... Burası emin yer değil, Kütük'ün yanına sığın... Bu gece yarısı Monmartr kapısına gidersin... O kapı, sıkı bir kontrol altında tutulmuyor. Orada bir at ve eğerinin gözlerinde de para ve tabanca bulacaksın...

Klod Lö Pöti, esneme arasında:

—Anlaşıldı, dedi ve çıkıp gitmek üzere ayağa kalktı.

Onun şeamet arzeden bu itaatlı hali, korkunç bir saldırganlıktan çok Anjeliği ürkütüyordu... Acaba yorgunluktan mı böyle mutiydi... Yoksa âkıbetini endişesi mi onu süklüm büklüm bir hale sokmuştu... Klod Lö Pöti'de uykusunda gezen insanların hali görülüyordu... Anjelikten ayrılmadan evvel ona gülmeden, uzun uzun baktı. Sonra:

— Sen, dedi. çok kuvvetlisin şimdi... Ve tabiî bizi yolda bırakabilirsin...

Anjelik, onun ne demek istediğini anlıyamadı. Artık kelimeler,

ona nüfuz etmiyordu... Bütün vücudu, dayak yemişçesine kırılıyordu...
Genç kadın, sicim gibi yağan yağmur altında gittikçe dumanlaşan onun zayıf silüetini bakışlariyle kaybedinceye kadar takip etti...

Anjelik, öğleden sonra Senjermen panayırına giderek atpazarından, biriktirmiş olduğu paranın mühim bir kısmını elden çıkarmak suretiyle bir at satın aldı. Oradan Valdamur sokağına uğradı, «Parlak Oğlan» ı buldu, tabancalarından birini âriyet olarak aldı.

Aralarında görüşüp kararlaştırdılar... «Parlak Oğlan» ve bir kaç arkadaşı, gece yarısına doğru atı, şehrin Monmartr kapısına götürüp, Kütük'ün güvendiği adamlardan bir kaçı refakatinde gelecek olan sair Klod Lö Pöti'yi bekliyecekler, onu şehir dışına kadar götüreceklerdi.

İşleri yoluna koyduktan sonra Anjelik biraz rahatlamıştı... Akşam, çocukların odasına çıktı. David'i yokladı.. Delikanlının alnındaki yara, iltihaplanmış ateşi yükselmişti...

Anjelik, daha sonra odasına çekilerek vaktin gelmesini iple çekmeğe başladı. Çocuklar ve hizmetçiler uyuyorlardı. Maymun Pikolo, hafif hafif tüylerinin altını kaşımış, şöminenin mermeri üzerine çıkıp oturmuştu. Klod Lö Pöti, bir iki saat içinde tehlikeyi atlatacak ve kurtulmuş olacaktı... Genç kadın, şimdi daha rahat nefes alabiliyordu... Artık yatağına uzanacak ve uyumaya çalışacaktı... «Kızıl Maske» meyhanesinin yandığı gecedenberi her şeyi olduğu gibi uykuyu da unutmuştu.

Bir aralık kaldırım taşlarında nal seslerinin akisleri duyuldu. Bir at, kapı önünde durmuştu... Anjelik, yüreği çarparak aşağıya indi, kapıdaki küçük pencerenin sürgüsünü çekti...

— Benim. Desgrez...

Anjelik, şaşkınlığını gizlemeye çalıştı:

— Hayrola! dedi... Bu ziyaretinize bir mâna veremedim... Dostça bir ziyaret için mi, yoksa zabıtaya müteallik bir iş için mi geldiniz?
— Kapıyı açınız bir kere. Sonra söylerim...

Anjelik, kapıyı açtı... Bu ziyaretten hiç hoşlanmamıştı... Fakat Desgrez'in gelişinden de memnundu. Şair, vakit kazanmış oluyordu...
Ancak zaman bir türlü ilerlemiyordu, dakikalar ona bir yıl kadar uzun geliyordu.

Genç kadın:

— Sorbon nerede? diye sordu...

— Bu akşam yanıma almadım...

Desgrez bu gece resmî bir kıyafet taşıyordu. Neşeli bir tavırla:

— Tiyatrodan geliyorum, dedi... Nâzik bir vazife dolayısiyle bir güzelin yanından ayrılmak mecburiyetinde kaldım.

— Ne o? Artık hicviye yazan şairleri kovalamıyor musunuz?

— O meseleye kendimi tamamiyle vermiş sayılmam.

— Yâni o işle meşgul olmayı red mi ettiniz?

— Tamamiyle reddetmiş değilim. Zâten istediğim gibi hareket etmekte beni serbest bıraktılar: Çünkü kendime mahsus bir usulüm olduğunu onlar da biliyorlar.

Desgrez, siyah eldivenlerini ve fötr şapkasını bir taburenin üzerine koymuş, şöminenin karşısına geçmiş, ısıtmak için ellerini biribirine sürüştürüp duruyordu.

Resmî kıyafetin ona pek yakışmış olduğunu gören Anjelik:

— Kuzum, dedi. Siz niçin Hassa ordusunda bir vazife almadınız? Çok yakışırdı size. Hem kimsenin de canını sıkmış olmazdınız... Durunuz, size bir küçük testi beyaz şarapla biraz pasta getireyim...

— Teşekkür ederim, istemem. Monmartr kapısında bâzı işlerim var. Bana gösterdiğiniz misafirperverliğe mukabele edemiyeceğim için özür dilerim.

Anjelik, elinde olmıyarak sıçradı ve saatine bir göz attı. Saat on bir buçuktu. Desgrez, hemen kalkıp gidecek olsa bile şair yine kaçmağa vakit bulabilirdi. Acaba Desgrez, oraya rastgele mi gitmek istiyordu? Yoksa bu şeytan adam bir şeyler mi sezinlemişti?. Hayır, Anjelik buna imkân bırakmamalıydı.

Resgrez, paltosunu giyiyordu. Genç kadın:

— Bu kadar çabuk mu? diye sözde sızıldanır göründü. Sizi, bir türlü anlayamadım, gitti. Olmadık bir saatte geliyor, beni yataktan kaldırıyor. Sonra da hemen kaçmak istiyorsunuz...

— Sizi yataktan kaldırmış değilim ki... Baksanıza, daha soyunmamışsınız bile... Ateşin karşısına geçmiş, hayâllere dalmıştınız...

— Sahi öyle... Sıkılıyordum da... Oturun canım!

Desgrez, yakalığındaki kordelâyı bağlamakla meşguldü...

— Hayır, dedi. Olmaz... Hem düşündüm... Acele davransam iyi olacak.

Anjelik, şikâyetçi bir ifade ile:

— Ah, bu erkekler! dedi.

Onu alıkoyacak bir bahane bulmak için aklını zorlayıp duruyordu..

Şairin âkıbeti kadar Desgrez'in durumu da tehlikeliydi... İkisi karşılaşacak olurlarsa, müessif bir hâdise vukua gelebilirdi.

Desgrez'de kılıç ve tabanca vardı. Karşı taraf da boş değildi... Sonra bu gece Sorbon da yoktu... Kütük'ün avenesi, can kaygısıyle

Desgrez'in hayatına kasdedebilirlerdi.

Klod Lö Pöti'nin firarı, tahakkuk etse dahi bu, pek kolay olamıyacaktı... Muhafızlar, her ne kadar nefislerini ölümden korumak için çekingen davransalar da, müsademe sırasında şair, serseri bir kurşun isabetiyle öteki dünyayı boylayabilirdi. Binaenaleyh ne bahasına olursa olsun Desgrez'in hareketine mâni olmak lâzımdı...

Halbuki o, odadan çıkmak üzereydi...

Anjelik, kendini yiyor, onu bir çeyrek saat daha alıkoyamadığına üzülüyordu... İçinden: «Allah beni, neden kadın yarattı?» diyordu...

O da bitişikteki odaya geçti ve Desgrez kapının tokmağına uzanırken mâni oldu, elini onun eli üzerine koydu... Yumuşacık ve ılık bir kadın elinin teması Desgrez'de bir tereddüt uyandırmıştı. Fakat hemen kendini topladı... Gülümsiyerek:

— Size hayırlı geceler Madam, dedi...

Anjelik, mırıldanır gibi konuştu:

— Siz gittikten sonra gece, benim için hiç hayırlı olmaz... Geceler çok uzun... Hele insan yalnız olursa...

Yanağını Desgrez'in omuzuna dayadı. Içinden: «Ben de menfaatleri için erkeklere göz süzen monden kadınlar gibi davranıyorum, diyordu... Ama zararı yok... Birkaç öpücük zaman kazandırır hiç olmazsa... Eğer o, daha fazlasını da isterse neden olmasın? Onunla ne zamandanberi tanışıyoruz».

Yüksek sesle:

— Desgrez, dedi... Uzun zamandanberi ahbabız... Siz hiç düşünmediniz mi? Aramızda... Bir şey...

Desgrez, biraz çekildi.

— Ne oldu size kuzum bu akşam? Dedi... Siz, hiç böyle şeyler yapmazdınız...

Fakat elini, kapı tokmağından çekmiş, Anjelik'in omuzuna koymuştu... Diğer kolunu da hafifçe uzatarak genç kadının beline doladı. Ancak kendisine doğru çekmedi... Kırılacak bir şeyi tutar gibi davranıyordu... Anjelik, Desgrez'in yumuşayacağını sanıyordu. Zira polis âmirinin kalbi biraz hızlı atıyor ve genç kadın, bu vuruşları hissediyordu... Şimdiye kadar daima kapalı kaldığı ve ümit vermediği bu erkeği tahrik edip çileden çıkarmak herhalde eğlenceli bir şey olacaktı.

Desgrez, birden ciddileşti:

— Hayır, dedi... Aramızda bir şeyler geçebileceğini ne düşündüm, ne de hatırıma getirdim... Hayır... Daha açık söyliyeyim, sizinle aynı yatakta yatabileceğimi katiyen düşünmüş değilim... Hem yavrucuğum, görüyorsunuz ki, aşk, benim için öyle fevkalâdeden bir şey değildir. Lüks nedir bilmem... Ne yapayım, efendilerime hizmetten baş kaldırıp da böyle ince zevkleri tatmaya imkân bulamadım... Ben bir kenar

mahalle, bir meyhane adamıyım... Ben bir hayvan bir cesur, sağlam, dilediğim gibi tasarruf edebileceğim bir kız isterim... Siz, benim janrımda bir kadın değilsiniz...

Anjelik, alnını, onun omuzundan kaldırmadan gülümsiyerek bunları dinliyor ve sıcak ellerin temasından doğan harareti vücudunda duyuyordu... Işi alaya almış gibi göründüğü halde Desgrez hiç de öyle bir ruh hâleti içinde değildi... Anjelik gibi bir kadının sezilerinde ne şaşar ne de yanılırdı. Evet, aldanmıyordu... Onu Desgrez'e bağlayan bir çok şeyler vardı:

— Siz, beni pek lüks fakat rahat verici olmıyan bir eşya telâkki ediyorsunuz... Bu telâkki, şu üzerimdeki zengin ropla evimdeki lüksten mi geliyor?

— Elbisenin ne ehemmiyeti var? Siz, bir sabah, kapısını çalıp karşısına çıktığınız kıytırık avukatın karşısında göründüğünüz gibi üstünlüğünüzü daima muhafaza edebilecek bir kudrettesiniz...

— Desgrez, o zamandan bugüne kadar hayli şeyler geçti...

— Evet... Siz, asil bir aileye mensuptunuz...

— Mesleğiniz icabı, aile hayatımı, hususiyetlerimi tabiî çok iyi biliyorsunuz...

— Evet, dostunuz Gübrelik şairi Klod Lö Pöti kadar...

Desgrez, onu omuzlarından hafifçe tuttu... Sonra bakışlarını başka bir tarafa çevirdi...

— Demek tam gece yarısı Monmartr kapısında bulunmak mecburiyetindesiniz öyle mi?

Uzaklardan bir saatin çan sesleri aksediyordu... Vakit, gece yarısıydı... Tehlike atlatılmıştı... Desgrez, onun gözlerinde parlayan sevinç ışıklarını gördü... Düşüncelere dalmış bir insanın kendi âleminde davranışı gibi başını sallayarak, mırıltı halinde:

— Evet... Evet, dedi... Vakit geçti artık... Bu gece Monmartr kapısında biribirlerine randevu vermiş olanlar hayli çoktu... Muhafızlar ve kumandanları da orada bulunuyorlar şimdi... Erken davranmış olsaydım av'larını iyi kollamalarını tavsiye ederdim kendilerine... Veya ihtiyatsız av'a, kaçıp kurtulması için yol gösterebilirdim... Fakat hakikaten vakit çok geç artık...

Flipo, o sabah erkenden çocuklara taze süt almak için pazara gitmiş, Anjelik de buhranlı bir geceden sonra ancak sabaha karşı uykuya dalabilmişti... Genç kadın, Flipo'nun koşarak dönüşünden uyandı. Çocuk, telâşından kapıyı vurmayı unutmuş, aralıktan heyecanla başını içeriye uzatmıştı... Korkudan gözleri büyümüş, saçları dimdik olmuştu.

Nefes nefese:

— Markiz, dedi... Şimdi oradan geliyorum, Grev meydanından... Onu gördüm... Bizim şairi gördüm...

Anjelik, aynı heyecanla:

— Grev meydanında mı dedin? Deli mi ne? Ne işi varmış orada? Diye sordu...

Dili bir karış dışarıya sarkmış... Asmışlar onu! Sallandırmışlar!... Yalnızlığın ıstırabını bütün acısıyla duyuyordu içinde... Bu anlarda Kont Jofrey Döpeyrak'ın yokluğunu daha iyi hissediyordu. Bunaldığı zamanlarda onu ne kadar arıyordu... Hattâ ona seslenmekte bile bir teselli bulduğu anlar vardı...

Kont Jofrey Döpeyrak, dönülmiyecek ufuklara gitmişti. Onun dönmesine, acılarını paylaşmasına, ıstırabını hafifletmesine imkân var mıydı?

Bu hayata, yarının kendisine neler getireceğini bilmediği hayata katlanabilecek miydi?

Anjelik, bezdiği, yaşamak istemediği hayata, akıllara durgunluk verecek maceralar içinde devam edecek, Luvr sarayına girecek, Kral'ın gözdeleri arasında ismi geçecek ve umulmadık sürprizlerle karşılaşacaktı...

BİRİNCİ KİTABIN

SONU

Halk kitabevinin eserleri

EKSPRES MATBAASI - Telefon : 22 23 61

AŞKA GİRİŞ

HEP SENİN İÇİN

VURGUNCULAR

DİNLİYEN GÖZLER

KİN PİNG MEİ

KAHREDEN ARZULAR

UNUTAMADIĞIM YILLAR

ALLAHIN AVUKATI

BÜLBÜLÜ ÖLDÜRMEK

BİR YABANCI GİBİ

NE DEDİLER!..

Tehlikeler içinde yüzen, entrikalar arasında dolaşan emsalsiz bir güzel kadın. ANJELİK... Bu genç ve şahane kadının iç dünyası. Aşkı ihtirasları bu derece başarı ile canlandırılabilirdi. ANJELİK kara bahtı ile daimi mücadele halinde bulunan, dünyamıza inmiş, yaşamış, peşinde gönüller sürüklemiş bir perî...

Hilary Seton, Sunday Times

Çok muhteşem, çok dikkate değer bir roman... Onda Çin vazolarının sanat dolu harika yapısı, en makbul ağır kumaşların dokunuş zevki ve inceliği var...

Veron, Fane, Sphere

Dumas'da tarih ve Macerayı bu kadar ustaca gözlerimizin önüne serme başarısını göstermişti.

Times Literary Supplement

Renkli, canlı, her satırıyla heyecan uyandırıcı; aynı zamanda dudaklarda tebessüm goncaları açtıran gülünç bir harika...

Reynolds News

Devrin eşsiz, tarihi ve romantik bir eseri...

Seotsman

XVII yüzyılı bütün renkleri, canlılığı ile gözler önüne seren bir eser... Dumas'lar Zola'lar'da bu derece titizlikle realizm'i işlemişlerdi...

Arthur Boyars, Daily Telgraaph

Tarih'in, sıkıcı olmaktan çıkarılarak zevkle izlenecek hale getirilmiş gerçekleri, aşkları ve insan dediğimiz canlı'nın her yönü ruhu...

Neus Chaonicle